

Proprietatea Bibliotecii
Universității Iași

X-20

3015791
Periodice

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,

MIHAIL MANOILESCU

1

ANUL III
IANUARIE 1934

SUMARUL

MIHAIL MANOILESCU	Chemare la realitate
Ing. CRISTEA NICULESCU	Refacerea Franței de către Napoleon
CONST. GR. ZOTTA	Cercetarea paternității în anteproiectul Codului civil
ENRIC OTETELIȘANU	Principiile fundamentale a unei doctrine naționaliste
ELENA M. MANOILESCU	Mareșalul Pilsudski
M. M.	Privind spre lumea de mâine: Preoții
L. N. C.	Statutele „Ligei Național-Corporatiste”

PE LINIA VREMII NOASTRE:

În al treilea an. — Victoria Național-Corporatismului. — Statul risipitor. — D-l prof. Iorga și corporatismul. — Mareșalul Averescu invins... Destinderea. — O arestare. — Național-Corporatismul. — Goana după specialiști. — O alianță fatală. — Femeile și corporatismul. — Nici după 50 de ani! — De la „Cercul Studentesc Creștin de Studii Corporatiste”. — Moravuri politicianiste. — În zilele de astăzi. — Tot despre Statul țărănesc. — „Sgomot pentru... aproape nimic”... — Filtrul partidelor. — Recenzii: André Corteano, „L'Evolution de l'Etat”, Payot, 1933. — Discursul d-lui Mussolini. — Politica lui bravo și politica lui drepti. — Bibliografie corporatistă.

CONDIȚIILE DE ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari
300 „ „ „ „ „ întreprinderi
1000 „ „ „ „ „ marile întreprinderi
100 „ „ „ „ „ studenți, preoți și învățători

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasiu, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213,26

„LUMEA NOUĂ” APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDACȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Biourourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligei Național-Corporatiste”: Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 1

LUMEA NOUĂ

Ianuarie, 1984

F. 10. 10. 1. 1. 1. 1.

pele 100.
Universität
17 JUL. 1935

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1935

Chemare la realitate

de MIHAIL MANOILESCU

Ritmul lunar al unei publicații periodice are imensul avantaj de a îngădui judecarea evenimentelor, fără graba și nervozitatea presei zilnice. El permite să lași la o parte primele emoții ale marilor întâmplări politice și sociale, pentru a scoate din ele, rece și senin, singurul lucru care, la urma urmei, interesează pe omul politic și pe reformatorul social: învățătura pentru ziua de mâine.

Asasinarea primului ministru Duca, este unul din aceste evenimente zguduitoare, cari cer reculegere și meditație.

Ceeace îngrozește și cutremură în actul dela Sinaia, este nu numai pierderea unui om, de care fiecare din noi cei cari activăm în viața politică contemporană avem legate atâtea amintiri ci, mai ales, faptul nou în istoria noastră politică, al luptei cu adversarul până la moartea fizică.

Pentru gânditorul social, mijloacele revoluționare devin, în anumite împrejurări, necesare și fatale, întru cât ordinea constituită sau ieșirea din legalitate a celor cari trebuie să o reprezinte, fac imposibilă sau ineficace lupta legală.

Pentru a ne opri la un exemplu contemporan și cunoscut, — cum s'ar fi putut oare dărâma sinistrul act dela 4 Ianuarie 1926, ale cărui consecințe îndepărtate, dar directe, le plătim și astăzi fără să ne dăm seama, fără a păși la acte juridice ilegale și revoluționare ?

Noi, personal, am preconizat și am practicat metoda revoluționară, iar actul dela 8 Iunie 1930 este — prin raport cu starea legală creiată în chip arbitrar, absurd și antiistoric până atunci — un act revoluționar.

Astfel când, împotriva logicii istorice și a dreptății, s'a creiat o anumită stare legală, întoarcerea la normalitate nu are alt drum, decât drumul revoluționar.

Dar, dela a recunoaște principal faptul revoluționar

ca un factor neînlăturabil al istoriei, și până la a îngădui dreptul la suprimarea fizică a adversarului, este o imensă distanță.

Printr'o acțiune politică revoluționară, pui în cauză viața ta proprie, ceea ce este și drept și — incontestabil — frumos.

Prin asasinarea adversarilor politici iei viața altuia ceea ce — înainte de orice — nu este dreptul omului să facă.

Și cum chiar în actele cele mai sincere, poate fi totdeauna îndoiala de a nu te găsi pe calea bună, este mai ușor să suportți povara gândului de a te fi sacrificat zadarnic pe tine, decât aceea de a fi sacrificat, fără dreptate, pe altul.

Dar introducerea asasinatului în politică poate avea și urmări de fapt, din cele mai grave.

Statele moderne sunt perfect utilizate în a se apăra împotriva mișcărilor revoluționare de massă. Concepția romantică a revoluției pe baricade, este o concepție perimată, încă din a doua jumătate a veacului al XIX-lea. Revoluțiile de stradă au putut triumfa în Parisul de acum un veac, în care străzile înguste îngăduiau improvizarea baricadelor, și în care pușca, armament egal al revoluționarilor și al apărătorilor ordinii, nu dădea o superioritate prea mare celor din urmă.

În epoca mitralierei și a gazelor asfixiante, puterea publică este atât de superior înarmată față de masele revoluționare, încât o revoluție nu poate triumfa decât dacă a captat dinainte sufletele apărătorilor ordinii.

Dacă dar revoluția de massă este foarte greu să mai reușească, în schimb împotriva asasinatului individual nu există pază, oricât de bună, care să-l evite.

Iată de ce deschiderea erei asasinatelor ne îngrozește. Ea poate să ducă din răzbunare în răzbunare la o „vendetta“, așa cum numai Italia de sud a cunoscut pe vremuri.

Pentru a scoate învățăminte din tristul eveniment dela Sinaia, nu vom începe prin a stabili responsabilitățile celor ce s'au întâmplat, (de altfel nici nu știm dacă Cenzura ne-ar îngădui să o facem), ci ne vom pune de-adreptul problema politice care trebuie urmată pentru a evita țării noastre catastrofa unor lupte civile, ca acelea cari au început cu focurile de revolver de pe malul Prahovei.

Cel dintâi îndemn patriotic și românesc, care trebuie să răsară în inima tuturor, este acela ca să nu cedăm cu toții psihozei caracteristice evenimentelor sângeroase.

Guvernul, în special, să nu coboare o singură clipă la nivelul sufletesc al răzbunării, și să nu cuprindă, în opera lui de reprimare, și pe cei vinovați și pe cei nevinovați.

O generalizare a urmărilor împotriva tuturor celor cari au lucrat numai cu gândul și cu ideea la promovarea ideologiei zise de dreapta, și cari nu au nici un fel de responsabilitate morală în faptul brut al asasinatului lui Ion Duca, ar constitui o imensă greșală politică.

Căci, la urma urmei, care va fi ieșirea finală din greaua situație în care se găsește astăzi țara? Mijloacele violente vor dispărea din metodele noastre de luptă politică, și cu toții ne vom reîntoarce la vechiul nostru ritm atât de potrivit cu firea și istoria noastră; cei în adevăr vinovați, vor fi sancționați de legi, și o anumită destindere va trebui să vină în raporturile dintre toți fiii acestei țări.

Toată cumiștenia noastră, trebuie atunci să o adunăm pentru a face această destindere posibilă și pentru a grăbi clipa ei.

Dar pentru a ajunge la aceasta, răul nu mai trebuie agravat și prăpastia nu mai trebuie adâncită. Și guvernul și opinia publică a țării trebuie să-și fixeze bine în minte că **ALT ȚEL NU POATE SA EXISTE**. Cei cari vor perzista în metodele sângeroase, să fie sancționați; cei cari militează ideologic, să fie lăsați în pace, potrivit principiilor libertății de opinie, pe cari societatea și Statul nostru pretind că sunt încă clădite.

Metoda forte nu trebuie să fie decât preludiul destinderii, după cum războiul nu este decât preludiul păcii.

Refacerea Franței de către Napoleon

de Ing. CRISTEA NICULESCU

„Se poate“
(Deviza noastră)

Am arătat procesul de destrămare a Franței (Revista „Lumea Nouă“ Anul II No. 10), am arătat cum Napoleon în opera de reorganizare avea nevoie de comandamentul unic și cum a realizat acest comandament unic („Massele și Napoleon“. Revista „Lumea Nouă“, Anul II No. 12). Să vedem acum, care a fost organizarea pe care el a dat-o Franței și cum a procedat.

Am putea spune că, în linii generale, organizația definitivă pe care Napoleon a dat-o Franței nu s'a deosebit prea mult de cea existentă în timpul regalității. Avem același organ suprem de hotărîre și control: Suveranul. Miniștrii, ca organe centrale de informație și execuție, sunt menținuți. Sfatul Regelui — organ de concepție — devine Consiliul de Stat. Intendenții, — organe exterioare de execuție și chiar, cu oarecari atribuții, de concepție, hotărîre și control — sunt înlocuiți prin prefecți. Vechea organizare se desăvârșește astfel atât prin adăogirea unor noi organe, cât și prin însăși îmbunătățirea modului de funcționare a vechilor organe.

În primul rând, Napoleon dă contactului cu lumea din afară și dinăuntru — informației — o desvoltare pe care aceasta nu o avea nici pe departe în timpul regilor. În timpul acestora, organele de informație aproape nu existau; căci își poate oricine închipui cât era de defectuoasă informația care trebuia să străbată prin filtrul favoriților și favoritelor.

Napoleon pune cel mai mare preț pe informație: „Ce? Cât? Cum? De ce? Iată cele patru cuvinte cari revin cel mai des în corespondența sa“. „Intreabă, ascultă, citește cu o prodigioasă atențiune“.

Miniștrii, cari pe vremea regilor erau, sau trebuiau să fie, organe de informație, își păstrează această atribuție. Inșă două din ministere, al Afacerilor Streine și al Poliției, conduse de cei doi miniștri cu vază, Talleyrand și Fouché, au un deosebit rol. Napoleon cere prefectilor să servească drept informatori într'o măsură față de care intendenții de pe vremea regilor, se poate spune, că nici nu serveau ca organ de informație. Consiliile generale, cari asistă pe prefecți au, între alte atribuțiuni, pe aceea de a întocmi moțiuni sprijinite pe rapoarte, tocmai în scopul de a face din aceste consilii generale organe de mari informatori cari să dea „icoana abuzurilor ce sunt de reformat și a îmbunătățirilor ce sunt de făcut“. Camerele de comerț, consiliul general al agriculturii, artelor și comerțului, chiar Curtea de compturi, sunt toate organe întemeiate de Napoleon pentru a servi, în primul rând, ca organe de informație, și a răspunde fiecare în domeniul său la întrebarea: „Ce se petrece?“.

* * *

Toate aceste organe au fost create în vederea informării *Suveranului*. Informațiile însă erau, în prealabil, concentrate și clasate la *Secretariatul de Stat*, organ care, cel puțin, a schițat unul din organele încă nebăgate în seamă chiar în noile sisteme de organizare a muncii. După cum din zgomotele pe cari le aude cineva, numai unele trebuie să-i atragă atenția, tot astfel și într'un organism social sau industrial, nu toate informațiile trebuiesc trimise organelor de concepție. *Intre recepție și concepție trebuie să se interpue selecțiunea*. Propriu zis, în organizarea lui Napoleon această selecțiune se făcea în două etape: odată la *Secretariatul de Stat*, care pregătea faimoasele „portofolii“ ce-i erau transmise în chiar cabinetul lui: el, Napoleon, trimițând hârtiile la cei ce trebuiau să pregătească sau chiar să ia anumite măsuri. *Secretariatul de Stat*, pe lângă selecțiunea pe care o făcea, mai avea și rol de coordonator al activității ministerelor, așa încât miniștrii au putut fi numiți „primii impiegați ai Secretariatului“.

* * *

Organul principal de concepție, înțelegând prin aceasta căutarea și frământarea diferitelor soluțiuni posibile, organ care într'o epocă de refacere capătă o deosebită importanță, era *Consiliul de Stat*. „Laborator de legi, laborator de oameni“, compus din oameni pricepuți, din mult batjocoriții la noi „tehnicieni“ și din tot ce *Revoluția* lăsase printre capetele solide, *Consiliul de Stat* a fost literalmente „stors“ de către Napoleon. Din toate organele create de el, *Consiliul de Stat* e acela al cărui membri au putut povesti mai

târziu despre activitatea lor, așa cum au putut povesti soldații cari au dus renumele Franței pe câmpurile de bătae.

Consiliul de Stat era numai organ de concepție și încă pentru acea parte, pe care azi o numim standardizare, adică stabilirea normelor generale. Căci *Napoleon a făcut separația între concepție și hotărîre, luând asupra sa hotărîrea.* „Nu sunteți aici pentru a fi de părerea mea, ci pentru a mi-o da pe a voastră. O voi compara după aceea cu a mea, pentru a vedea care e mai bună“. *Deasemeni, a separat normele generale de ceea ce azi numim planuire, adică orânduirea în timp și ca mijloace a lucrului de făcut, această din urmă însărcinare revenind miniștrilor la centru și prefectilor în afară.*

În fine, în organizația muncii după prescripțiile moderne, execuția este urmată de control, care vede dacă lucrurile s'au petrecut așa cum a prevăzut standardul și planuirea, iar în urmă transmite rezultatele din nou la organele de concepție pentru ca eventual să poată lua măsurile de cuviință. *Napoleon e, poate, primul care a practicat controlul înțeles astfel: „era oricând gata să-și modifice planurile după cursul evenimentelor“.*

* * *

Însă toată această organizare ar fi rămas fără viață, dacă ea s'ar fi mărginit aici, dacă ar fi lipsit acea însuflețire, pe care fără preget a dat-o Napoleon organismului astfel creat.

Pe lângă multe calități, el fusese dăruit de Dumnezeu și cu aceea de *animator*. În această privință lucrurile sunt îndeajuns cunoscute, și nu e nevoie să insistăm prea mult. În războaie sau în cancelarii, era o mândrie și o voluptate să-ți dai ultimele forțe întru îndeplinirea misiunii ce el ți-o incredințase.

Am auzit pe unii spunând: „Dacă în lumea materială se poate aplica principiul conservării energiei, în lumea intelectuală acest principiu nu se aplică: Energia intelectuală poate fi multiplicată, așa cum Mântuitorul a multiplicat pâinile și peștii“. Fericiți cei cari posedă calitatea de a putea face multiplicarea energiilor intelectuale, și fericită e țara în care, mai ales la vreme de nevoie, răsar astfel de oameni.

* * *

Organizarea lui Napoleon a rămas în bună parte azi, suprimându-se unele organe, ca Secretariatul de Stat, înlocuindu-se prin organe alese Consiliul de Stat, iar altele îndeplinindu-și în mod rudimentar misiunea. De aceea, organizarea lui merită o critică fie cât de sumară.

Mai întâi e de observat, că *organizarea lui Napoleon avea în vedere numai un om: Capul Statului.* Ceea ce trebuia să

Biblioteca

treacă pe la el, era organizat; restul era lăsat la chibzuința inferiorilor. Insuși controlul era organizat numai întru cât lucrurile trebuiau să ajungă până la capul Statului. Cari erau organele cari, în afară de prefecti, ar fi jucat rolul de informatori, de Consiliu de Stat sau de controlori? Statul Major al acestora se compunea din simpli scriitori sau redactori.

Din acest punct de vedere, s'a putut spune cu drept cuvânt că *organizarea lui Napoleon a fost centralistă*. După principiile moderne de organizare, este absolută nevoie ca aceasta să se facă pe bază de descentralizare, înțelegând prin aceasta constituirea de cicluri de impulsione subordonate unele altora, însă prevăzute fiecare cu toate organele necesare și orânduind lucrul așa fel în cât anumite operațiuni să se oprească la anumite trepte de impulsione, păstrând însă legătura, mai ales de control, între diferitele cicluri de impulsione.

De lipsurile organizării lui Napoleon suferă și administrațiile de azi, cari n'au adăogat nimic la acea organizație, *lipsuri agravate prin reducerea atribuțiilor capului Statului*, așa, încât, ceace era destinat acestuia nu se mai face cum trebuie. Să nu ne mirăm atunci când vedem greutatea ce întâmpinăm până să obținem rezolvarea de către autorități a celei mai neînsemnate cereri.

După cum am mai spus, în cazul reorganizării, între ceace a fost ieri și ceace va fi mâine, se interpune ziua de azi, cu nevoile ei, așa încât între ieri și mâine trebuie să avem o stare trecătoare, care de multe ori dă anumite note lucrurilor de mâine.

Pentru a ajunge la organizarea Statului, așa cum am arătat-o, Napoleon a folosit și el stări trecătoare. Silit să se sprijine de multe ori chiar pe organele ce trebuiau desființate, Napoleon a trebuit să ție socoteală de multă lume.

In general, *politica lui a fost de a crea alături de organele ce trebuiau desființate, alte organe ce trebuiau să le înlocuiască, făcându-le pe acestea din urmă să lucreze intensiv și lăsând pe celelalte să se atrofieze*.

Astfel a procedat cu instituția Consulatului, luând totul asupra sa ca Prim-Consul, apoi ca Consul pe viață, pentru a ajunge să rămână singur Impărat. Așa a procedat cu Adunările Legislative, creiând alături de ele Consiliul de Stat, transformându-le întâi în cafenele de vorbărie, apoi în simple organe de înregistrare, iar el lucrând direct cu Consiliul de Stat. „Încă din 1805, Adunările dădeau impresia unor fantome cam ridicole”.

Să vedem acum în ce chip a soluționat Napoleon celelalte probleme în legătură cu viața Statului. Vom începe cu aceea care se punea în primul rând, cu *problema echilibrului bugetar*.

Am arătat („Destrămarea unei țări“) cum regalitatea fusese incapabilă de a rezolvi această problemă și cum Revoluția o putuse și mai puțin rezolvi, ajungând până la sleire. În ajunul loviturii de Stat, în „tezaurul“ Franței nu se găseau decât „177.000 livre, tot ce rămăsese dintr'un avans de 300.000 franci smuls în ajun financiarilor șovăitori“. De șase ani Statul suspendase plata cuponului datoriilor sale.

În prima zi a înscăunării (12 Noembrie 1799), Napoleon și colegii săi de Consulat, numesc miniștri. La finanțe e ales Gaudin, fost funcționar de carieră la Controlul general și „*comptabil serios*“, despre care Napoleon va spune: „Nu e un vultur, dar cunoaște serviciul“, și care va rămâne ani de-a rândul în fruntea acestui departament. Subliniem aceste două calități — *comptabil serios și cunoscător al serviciului* — cari arată *metoda lui Napoleon de a ajunge la rândulială în finanțe, în primul rând prin ordine în scripte*, folosind registrele ca principal instrument care să-i arate cum să cârmească și, în același timp, ne arată *înlăturarea metodei democrației integrale de a se mulțumi cu oameni cari cel mult sunt dotuți cu bun simț*. De altminterlea, asupra acestei metode a lui Napoleon de a căuta la oameni calitățile necesare pentru îndeplinirea unei anumite slujbe și numai aceste calități, indiferent de ceea ce noi numim considerații politice sau de partid, vom mai avea prilejul să revenim.

Sfortările pentru refacerea financiară trebuiau îndreptate în două direcții: a sporirii veniturilor și a reducerii cheltuelilor.

În ceea ce privește veniturile, *s'a înlăturat din prima zi progresivitatea impozitelor directe*, progresivitate care fusese introdusă prin aceea ce se numise „împrumutul silit“. A fost cea dintâi manifestație de renunțare la „principiile“ revoluției, renunțare care însă s'a tradus prin îmbunătățirea stării tuturor. „Două săptămâni după lovitura de Stat, percepțiile se deschideau în fiecare provincie“. În același timp, revenind la sănătoasa doctrină financiară, „*ministrii restabileau contribuțiile indirecte*, cari încă din anul VIII aveau să dea 40 milioane“.

Nu trebuie să ne închipuim însă că dela început au intrat în vistieria Statului atâția bani câți trebuia pentru a face față necesităților, mai ales că era vorba de pornit o mașină care se oprise. „Intrucât era nevoie de trăit, trebuia să se recurgă încă la expediente ca pe timpul Directoratului“.

A continua însă cu împrumuturi cămătărești, ar fi fost să se facă imposibilă orice asanare a finanțelor Statului. Cămătarii ar fi mâncat totul. De aceea, după două luni dela lovitură de Stat, Napoleon creiază organul menit a scoate Statul din ghiarele cămătarilor. Din cele cinci sau șase Bănci cari emiteau până atunci bilete, el alege „Casa de compturi curente“ care la 18 Ianuarie 1800 se transformă în „Banca Franței“, și care, în schimbul monopolului emiterii de bilete, se însărcinează cu plasarea împrumuturilor de Stat.

E de notat că, dintru început, Banca Franței a fost creată, nu în scopul asanării monezii, ci în scopul asanării finanțelor Statului. Banca „ajunge din primii ani să capete un astfel de credit încât, biletele ei, primite la început cu oarecare neîncredere, să fie preferate aurului. „Se face astfel dovada, contrar celor ce se crede de obicei, că o Bancă de emisiune poate servi și pentru a procura credit Statului, fără ca prin aceasta să-și deprecieze biletele. E adevărat că dovada s'a făcut într'un alt regim decât al democrației Revoluției Franceze! Este iarăși adevărat că Statul s'a îngrijit să-și sporească singur creditul, necerând dela Bancă altceva decât să fie un mijlocitor cinstit între el și cei ce au bani de împrumutat.

O singură dată, către sfârșitul anului 1805, Napoleon, fiind ocupat cu pregătirile de război, Ministerul Tezaurului intră pe mâinile unor speculatori, și începe să se incurce în socoteli. În lipsa lui Napoleon, plecat la luptă împotriva Austriei, Banca Franței e silită să sporească emisiunea dela 16 la 76 milioane, și criza se deslănțue: biletele se depreciază, comerțul și industria se resimt, panica se răspândește pe piață. Napoleon se întoarce la 26 Ianuarie 1806; la 27 înlocuește pe ministrul Tezaurului, iar speculatorii cu pricina, puși în fața măsurilor de constrângere ce li se pregăteau, se hotărâse să renunțe de bună voie la 87 de milioane. „Înainte de o lună, biletele își recapătă valoarea“.

Spuneam mai sus că Statul singur trebuie să aibă grije de creditul lui. La 16 August 1800, mai puțin de un an dela lovitură de Stat, guvernul francez anunță că va relua plata couponului datoriei publice, iar peste alte 4 luni (21 Decembrie 1801) își ține făgăduiala. Hârtiile de Stat se ridică dela 42 la 60 franci.

În chestiunea sporirii veniturilor, Napoleon s'a încrezut mai mult în ministrul său de finanțe. Însă, când a fost vorba de cheltueli, acolo a acționat direct. Atunci când i s'a propus să sporească impozitele pentru a face față nevoilor, el a răspuns: „Avem mult izvor ca veniturile să întreaacă sau, în orice caz, să egaleze cheltuelile: *economia*“.

Lovitura de Stat a avut loc la începutul anului VIII;

incă din anul IX s'a lucrat cu buget, însă *bugetul, așa cum l'a înțeles Napoleon, nu era bugetul așa cum îl înțeleg contemporanii noștri*. Am putea spune că *bugetul lui nu era rezultatul unei tocmeli, ci rezultatul cunoașterii exacte a nevoilor reale și, mai ales, a mijloacelor strict necesare pentru satisfacerea acestor nevoi*. Incă din prima campanie în Italia, el scrie : „Armata consumă de cinci ori mai mult de cât trebuie. Magazinierii fac bonuri false“. Aceste cuvinte caracterizează politica de economii a lui Napoleon. El nu spune : „N'avem bani, reduceți rația cailor“. Nu. El spune : „Normal ar trebui să se consume de 5 ori mai puțin, decât se consumă azi. Deci se fură. Bonurile de consumație sunt false“. Napoleon știe cât trebuie să cheltuiască. El cunoaște valoarea actelor justificative.

Și a trebuit să treacă mai mult de o sută de ani ca, sub numele de organizație științifică a muncii, să se introducă în întreprinderile particulare metoda lui Napoleon : prevederi reale de cheltueli, control posterior al cheltuelilor față de prevederi. Nu trebuie să uităm că Napoleon a introdus controlul formal al cheltuelilor prin Curtea de Compturi (singurul care-l folosim azi), de-abia în 1807. Până atunci, și după aceea, *Napoleon personal cerceta bugetele, Napoleon personal cerceta cheltuelile din punctul de vedere real*.

Și Napoleon mai avea un mod special de a înțelege economiile : *El nu pretindea ca slujitorii Statului, mai ales cei dela posturile de conducere, să fie „apostoli“, cari să lucreze și să producă fără să fie plătiți. El înțelegea ca munca și capacitatea să fie răsplătite moral și material*. Atunci când în Consiliul de Stat i s'au adus obiecțiuni referitoare la înființarea „Legiunii de Onoare“, Napoleon a răspuns :

„E vorba de creiat o monedă nouă, de o valoare cu totul „alta decât aceea care iese Iese din vistieria Statului, și a cărei „mină e nesleită, intrucât ea sălășluleste în onoarea franceză, „o monedă în fine, care, singură, poate fi recompensa acțiunilor socotite superioare tuturor recompenselor“. Pe de altă parte „Impăratul acordă venituri enorme titularilor înalteilor demnități“.

Însă *organizarea financiară a lui Napoleon are aceeași parte slabă ca și cea politică : e mărginită numai la partea ce și-a păstrat-o pentru el*. Mai mult decât organizația politică, cea financiară atârnă numai de persoana lui Napoleon, deși, mai mult decât în organizarea politică, descentralizarea trebuie să funcționeze în plin în organizația financiară. Să nu ne mirăm în acest caz că *Democrațiile cari au venit în urmă, cari au suprimat pe Napoleon transmitându-i atribuțiile (facerea bugetului și controlul real al cheltuelilor) unor Adunări alese, și cari au păstrat restul organizației, au dat în materie financiară rezultate mai dezastroase ca în materie administrativă propriu zisă*.

Este evident că *toată organizația financiară a lui Napoleon ar fi rămas stearpă dacă nu s'ar fi întemeiat pe o producție sporită*. Agricultură și-a văzut producția încincită, pe când industria a atins o prosperitate care, dacă ar fi continuat, Franța ar fi stăpânit, într'adevăr, lumea.

În ramura agricolă, *lui Napoleon i se datorește părăsirea sistemului de a lăsa pământurile în pârlomagă și introducerea asolamentelor*. Bătălia grâului datează de pe vremea lui Napoleon. Găsim la el și secarea bălților, ba chiar și întemeierea unui oraș nou (Napoléon-Vendée). O deosebită impulsivitate a dat el produselor agricole, de cari avea nevoie industria în noua ei dezvoltare (lână, in, etc.).

Dar dacă a fost o ramură în care s'au făcut adevărate minuni, apoi aceea a fost, de sigur, industria. Războiul cu Anglia înlătura inundarea pieței franceze de către produsele engleze. Cu toate presiunile, cu toate mijloacele de cari s'au servit neguțătorii engleji, *tratatul dela Amiens n'a fost însoțit și de un tratat de comerț care să deschidă Englezilor piața Franței*. Napoleon a perseverat în protecția pieței naționale. Iar când, mai întâi blocusul englez, și apoi cel continental, au izolat oarecum Franța nu numai de Anglia dar și de celelalte continente, *asistăm la o adevărată izbucnire a activității industriale*. Surogatele, acele „ersatzuri“ la cari au recurs Germanii în timpul războiului celui mare, au fost folosite întâi pe vremea lui Napoleon. Cafeaua de cicoare atunci s'a produs, pentru a înlocui adevărata cafea, ce nu mai putea veni. Zahărul de sfeclă, destinat a înlocui zahărul de trestie, tot de atunci datează. Delessert prezintă lui Napoleon prima căpătână de zahăr scoasă din sfeclă, așa cum în timpurile noastre populația lacurilor secate a prezentat lui Mussolini primele spice de grâu scoase de pe ogoarele câștigate.

Nu a putut Napoleon să introducă cultura bumbacului în Franța; dar torcătorii de bumbac tot a înființat. Firma Dolfus, Mieg & Co., dela care și azi ne vine ața D. M. C., atunci a luat un mare avânt prin reînnoirea metodelor de fabricație. Pentru a înlocui stofele, ce până atunci veneau din Anglia, se creiază o întregă industrie de torcătorii, văpsitorii, țesătorii și imprimerii *cu mijloace proprii*. Indienele și cașmirurile se fabrică de aci înainte în Franța. Jacquard inventează acel minunat război de țesut, care permite reproducerea în țesătură a oricărui desen.

• • •

În toate aceste domenii Napoleon lucrează mai mult ca animator, puind celor în drept problemele de rezolvat și aducând din partea Statului ceea ce numai colectivitatea putea aduce. Napoleon spune: „*prea multe pământuri rămân în pârlomagă; găsiți mijlocul ca nici o bucată de Țor să nu rămâie nesemănată, fără însă a secătui pământul*“, și mij-

locul se găsește. Napoleon spune: „Nu mai vin bumbăcării din Anglia? Găsiți mijlocul de a le fabrica în țară“, și mijlocul se găsește.

După cum pe câmpul de bătae nimic nu mai părea cu neputință, tot astfel pe câmpul producției, orice apare și devine cu putință. Toți se întrec în a rezolvi problemele puse de Napoleon.

De asemeni, Napoleon își dă seama că producția are nevoie să fie urmată de circulație. Pentru a creia instrumentul material al acesteia, el *purcede cu o intensitate nebănuită la punerea în buna stare a drumurilor existente și la creierea de noi artere de circulație*, la creierea rețelei de canale navigabile, precum și la dragarea porturilor împotmolite în timpul revoluției. „Treisprezece mii patru sute de leghe de drumuri, construite sau reparate, optsprezece fluvii făcute navigabile, munți străbătuți, poduri construite, canale săpate, Parisul infrumusețat, — nu erau decât preludiul a ceea ce plănuia Impăratul“.

* * *

Nu puțin a contribuit la sporirea activității acea operă de pacificare pe care Napoleon a întreprins-o încă din primele zile ale înscăunării sale. Legea ostatecilor, care isbea în nevinovați, pentru a pedepsi vinovații, e suprimată; iar Napoleon se duce în persoană la închisoarea Temple pentru a da drumul unora din nenorociții ostateci, rude cu regaliștii. Două săptămâni după lovitura de Stat, se încheie un armistițiu cu răsculații din Vendea, armistițiu urmat peste o lună și jumătate de pace în regulă.

În același timp Napoleon începe *pacificarea emigraților*, redând drepturile civile rudelor acestora și rechemând la început 38 de proscriși, continuând prin reducerea la jumătate a emigraților înscriși pe faimoasele liste, până a ajuns la amnistia deplină.

Alături de pacea politică, pacea religioasă: la început redeschiderea bisericilor, pentru a sfârși prin Concordatul cu Roma.

Tot în ordinea pacificării trebuie să menționăm *introducerea Codurilor*, în special a Codului civil, care permitea oricui să fie sigur de averea ce, de bine de rău, stăpânea. *Dacă țărani s'au pus cu nădejde la lucru, a fost din pricină că Napoleon a isbutit să le dea siguranța că pământul și agonia lor, ale lor vor rămâne.*

* * *

În fine, paralel cu pacificarea, avem *înlăturarea sectarismului*. „Locurile vor fi deschise tuturor francezilor, de orice părere, numai să aibă pricepere, capacitate și virtuți“. Acest principiu a însemnat, după cum s'a spus atunci, *sfârșitul revoluției*.

In timpurile grele prin cari trec și alții — și trecem azi și noi — poate că e locul să insistăm asupra acestei acțiuni a lui Napoleon de pacificare și de înlăturare a sectarismului, care a stat la temelia refacerii Franței.

In Camera Comunelor din Anglia, lordul Windham a putut spune că „dacă Francezii au cucerit lumea, e din pricina calităților cari lipsesc Englezilor“ așa cum, după trecere de un secol, francezul Huret a putut scrii acea carte care a avut un deosebit răsunet: „In ce constă superioritatea Anglo-Saxonilor“.

Cercetarea paternității în ante-proiectul Codului civil

de CONST. GR. C. ZOTTA
Președinte de tribunal
Magistrat asistent la Inalta Curte de
Casație și Justiție
Profesor la Șc. de Aplicație a Geniului

Situațiunea copilului natural față de tatăl său este cunoscută azi. Legea îi consideră ca doi străini unul față de altul; copilul nu poate revendica paternitatea omului care l'a conceput în afara unei căsătorii cu mama sa, decât dacă tatăl său a răpit femeia ce l'a născut și dacă epoca răpirii corespunde cu cea a concepțiunei copilului. Dovezile acestea în fapt, sunt foarte greu de administrat, și de aceea procesele de cercetarea paternității, sunt extrem de rare.

Și din punct de vedere social și din punct de vedere uman, situațiunea aceasta ducea la rezultate regretabile. Femei părăsite ce nu-și pot crește copiii, din cauza lipsei de mijloace materiale, pe deoparte, bărbați cari-și pot duce mai departe viața de seducători fără răspundere, pe de altă parte. Noul cod civil, azi încă în stare de proiect, caută să remedieze aceste intolerabile situațiuni dintr'o societate civilizată, unde fiecare trebuie să răspundă de fapta sa și în măsura gravității acestei fapte. Legiuitorul se află în fața următoarelor sisteme, din cari are de ales : interzicerea căutării paternității o au italienii și noi (numai vechiul Regat). Legislațiunile spaniolă, portugheză și franceză restrâng cazurile în cari cercetarea paternității este permisă, dar îi dau efecte complete. Ușurând căutarea paternității, dar dându-i efecte restrânse, admit legislațiunile : engleză, germană, austriacă, ungară și rusă (deci și ținuturile noastre alipite).

Legislațiuni cari recunosc atât paternitatea cu efecte numai alimentare, ușor de stabilit, cât și paternitatea cu efecte complete în cazuri strict limitate, avem : referitor la acțiunea în căutarea paternității cu efecte alimentare, unele

cari, de și o permit, circumscriu însă dovada coabitării la anumite circumstanțe, cum sunt cele belgiene, braziliene, iar altele în cari dovada coabitării într'un anumit timp ce corespunde cu epoca legală a concepțiunii — este liberă, cum este cea elvețiană. Uniunile sovietice nu fac nici o distincțiune între paternitatea legislativă și cea nelegislativă, căsătoria servind numai pentru a atribui tatălui paternitatea copiilor soției sale. Mama necăsătorită sau chiar căsătorită, dacă copilul n'ar fi al soțului, este obligată să declare sarcina cu trei luni înainte de naștere, și să arate numele tatălui copilului; această declarațiune este comunicată celui desemnat ca tată al copilului, care în termen de două săptămâni dela primirea copieii declarației, poate porni proces contra mamei pentru a înlătura consecințele acestei declarațiuni.

În fața tuturor acestor sisteme, proiectul a trebuit să se oprească asupra unuia din ele. Pentru considerațiuni de ordin moral și social, se cere menținerea prestigiului funcției legitime, consolidând instituțiunea căsătoriei, care este baza familiei, și legiuitorul urmărind ideea consolidării căsătoriei, nu putea pierde din vedere că asimilarea completă a copilului nelegitim cu cel legitim, ar fi sdruncinat situația familiei și ar fi compromis instituțiunea căsătoriei, constituind o primă de incurajare pentru uniunile libere și pentru extinderea desfrăului. O situațiune inferioară creiată copilului nelegitim constituie în acelaș timp un stimulent pentru cei ce trăesc în concubinaj, încurajându-i să nu-și legalizeze legăturile lor pentru a-și putea legitima copiii.

Anteproiectul codului civil, s'a oprit la sistemul admis de legiuirea elvețiană cu privire la acțiunea în cercetarea paternității, sistem precizat astfel în expunerea de motive a legii elvețiene: „în regulă generală, acțiunea în paternitate n'are decât un caracter pecuniar, ea nu vizează deloc acțiunea de stare civilă, obiectul procesului în paternitate este cererea unei sume de bani, pe care tribunalul acordând-o, n'are căderea să prejudece întru nimic chestiunea paternității. Raporturile dintre tată și mamă nu sunt altele decât raporturile dintre creditor și debitor. În mod normal acțiunea în paternitate nu este decât o simplă acțiune alimentară. Ante-proiectul s'a oprit la sistemul dualității, nu numai pentru aceea că nu constituie o trecere prea bruscă dela legiuirile azi în vigoare, în provinciile alipite, dar încă pentru aceea că el este socotit superior chiar în țările unde căutarea paternității, în cazuri restrânse, însă cu efecte complete, este admisă.

Prin ante-proiect se determină persoanele îndreptățite să stea în justiție, termenele condiționate și obiectul acțiunii în paternitate. Acțiunea aparține numai copilului, iar interesul acestuia cere ca în timpul minorității sale, acțiunea să

poată fi pornită chiar de mama minorului și de reprezentantul legal al acestuia, și proiectul are dispozițiuni categorice în acest sens. În proces au dreptul a interveni toți cei interesați, întrucât și recunoașterea voluntară ei au dreptul de a o contesta. Cercetarea paternității neavând caracterul unei acțiuni „*intuitu personae*“, poate fi intentată în aceleași condițiuni și contra moștenitorilor presupusului tată. Acțiunea de cercetarea paternității nu va putea fi intentată decât într'un termen de 3 ani, fiindcă succesul probei în acțiune, poate depinde și de celeritatea cu care aceasta a fost începută. S'a mai prevăzut acest termen relativ scurt, pentru a se înlătura acțiunile tardive, pornite cu speranța că presupusul tată n'a mai păstrat dovezi în apărare. Acțiunea începută de copil, în cazul decesului acestuia, poate fi continuată de descendenții săi legitimi, cari deasemenea pot începe acțiunea pentru declararea paternității, în termenul în care copilul legitim ar fi putut s'o exercite. Acest drept este însă marginit numai la acțiunea prin care se tinde la declararea paternității cu efecte de stare civilă, fiindcă declarațiunea cu efecte alimentare corespunde numai intereselor proprii copilului nelegitim, nu și descendenților săi.

Art. 19 din proiect lărgeste soluțiunile jurisprudenței române cu privire la drepturile mamei față de tatăl nelegitim al copilului. În afară de despăgubirile, pe cari dreptul comun le acordă de câte ori seducțiunea intrunește elementele constitutive ale delictului civil, mama va putea cere despăgubiri cu singura condițiune ca paternitatea copilului să fie stabilită.

Mama va avea această acțiune, chiar când recunoașterea paternității se va fi făcut voluntar, chiar când copilul se va fi născut mort sau a murit înainte de pronunțarea hotărârii de declararea paternității. În aceste cazuri, stabilirea paternității va avea loc numai pentru a îndreptăți acțiunea în daune. Despăgubirea va purta asupra cheltuelilor determinate de naștere, de întreținere înainte și după aceasta, pe un interval de timp minimum de 8 săptămâni. Ante-proiectul a urmat în această privință exemplul codurilor german (art. 1715), elvețian (art. 340), austriac (art. 167 Ind. Nov. I par. 10). Judecata va fixa pensiunea alimentară astfel, ca aceasta să reprezinte o contribuție echitabilă la cheltuelile de întreținere și educațiune a copilului, avându-se în vedere averea celui ce se obligă, și aceste condițiuni putându-se modifica mai târziu și cuantumul pensiunii nu va fi definitiv fixat. Când paternitatea este declarată cu efecte de stare civilă, proiectul consacră în principiu asimilarea copilului nelegitim cu cel legitim — față de tatăl său. Legiuitorul francez din 1912, pentru a înfrâna scandalurile și șantagiile ce aveau loc, a sancționat penalicește acțiunea în cercetarea paternității pornită cu rea credință.

Necesitatea unei sancțiuni penale a relei credințe este evidentă. Nu numai mama și copilul ajuns la majoritate, dar și tutorele care cu rea credință întentează acțiunea, cad sub incidența acestor sancțiuni.

Această dispozițiune este prevăzută de art. 42 al legii pentru punerea în aplicare a noului cod civil, și tot în aceasta se determină condițiunile și măsura în cari dispozițiunile proiectului vor fi aplicabile copiilor nelegitimi, născuți înainte de intrarea în vigoare a noului cod.

Din scurta expunere făcută mai sus, se poate vedea ce ameliorări s'au adus situațiunei juridice și sociale copiilor naturali, prin noul proiect de cod civil. Încă nu este suficient, posibilități de a eluda dispozițiunile legii rămân, dar legiuitorul dintr'un sentiment de umanitate, a căutat să facă un pas înainte.

Principiile fundamentale ale unei doctrine naționaliste

de ENRIC OTETELIȘANU

Pornind la o acțiune cu caracter politic prin creierea „Ligei Național Corporatiste“, am crezut util să adăugăm la titulatura Ligei și epitetul de „național“ pe lângă cel de „corporatist“.

Adăugând epitetul de „național“ în titulatura Ligei, am căzut însă în păcatul de a urma pilda tuturilor partidelor politice cari, în marea lor majoritate, asociază calificativul de „național“ pe lângă acela prin care încearcă să se deosebească de celelalte partide. Ar fi o mare eroare dacă s'ar încerca să se facă vre-o confuziune între naționalismul nostru și acela profesat de partidele politice, de cari ne desparte totul, **chiar și doctrina noastră națională.**

Este, prin urmare, necesar să clarificăm această chestiune, pentruca și sub acest raport să facem o distincțiune precisă între noi și toate celelalte partide politice.

*

Exceptând partidele socialiste și comuniste, cari se călăuzesc în acțiunea lor politică de o atitudine internațională, toate celelalte partide politice burgheze se măgulesc în a afișa un naționalism intransigent, ori cât de mari ar fi deosebiriile lor doctrinare pe terenul politic, economic și social. De câte ori nu am asistat în parlamentul nostru la scene în cari cele mai vehemente lupte oratorice sau chiar cele mai aprige pugilate au fost întrerupte printr'un armistițiu, în timpul căruia fiecare șef de partid s'a urcat la tribună pentru a citi o declarație prin care aprobă fără rezervă politica națională a Guvernului, declarațiuni acoperite de aplauzele unanime ale deputaților guvernamentali și ai opoziției! Pe

urmă injurăturile ca și exercițiile musculare își reluuau mer-sul lor normal.

Politicienii noștri își inchipuie că naționalismul se re-duce la simple declarațiuni solemne, pe când noi credem că naționalismul înseamnă o activitate de fiecare zi, îndrumată printr'o colaborare colectivă a întregii națiuni pentru reali-zarea unor năzuințe spirituale superioare, cari rezultă din însăși firea etnică a fiecărei națiuni. Ori ce națiune are o misiune superioară de îndeplinit și are datoria de a o realiza cu ori ce sacrificiu, pentru a aduce contribuția ei originală la patrimoniul cultural al omenirii întregi.

De aceea, naționalismul nu poate fi o manifestare în-tâmplătoare la anume momente solemne, ci el este o preo-cupare de fiecare clipă a fiecărui om făcând parte dintr'o națiune. Nu o continuă gargariseală cu formule goale de ori ce conținut, ci o activitate continuă și susținută pentru atin-gerea unui scop bine definit, și care rezultă din calitățile etnice și din tradiția fiecărui popor. Acesta fiind înțelesul profund al naționalismului nostru, el trebuie să se substitue naționalismului gol și pur verbal care se profesează de către partidele politice, și care se cultivă și prin școli. Cu drept cu-vânt spunea d. Profesor Iorga inaugurând ciclul de confe-rințe ale Institutului Social Român, consacrate problemelor culturale, că: „Uitați-vă în Europa : sunt popoare cari, ca și „la noi, cred că au o politică și n'au. Sunt popoare cari au „politică aceasta într'adevăr, și o au pentrucă este rezultatul „manifestărilor, în toate domeniile, ale sufletului național, „și îmbinarea către un anume scop a tuturor acestor mani-„festări în ce privește viața de Stat“.

Marele dascăl al naționalismului ne-a indicat calea pe carea trebuie s'o urmăm. Noi nu avem pretențiunea de a fi inovatori, ci din potrivă ne bucurăm când putem descoperi că ne găsim pe linia dreaptă a tradiției noastre culturale, așa cum ne-a fost trasată de marii noștri înaintași. Acțiu-nea noastră, în orice domenii s'ar manifesta, tinde să arate că noi nu creiem nimic din imaginația și fantezia noastră, ci descoperim prin analiza amănunțită a faptelor, principiile cari trebuie să călăuzească cugetarea noastră. Am fi fericiți dacă ni s'ar putea dovedi că nimic din ceea ce susținem noi nu este nou, și că totul s'a spus încă de pe vremea lui Radu-Negru și Dragoș-Vodă. Deși o asemenea dovadă nu se poate face, cu toate acestea avem sentimentul că doctrina noastră țășnește din profuzimile românismului și deci, într'un fel sau altul, ea își găsește origina în începuturile etnice ale neamului nostru.

După cum ne-am luat sarcina de a revizui toate concep-țiile pe cari se întemeiază întreaga activitate economică și

politică a unui popor, tot astfel ne vedem nevoiți să revizuiem concepțiile fundamentale ale naționalismului, pentru a așeza și această latură a doctrinei noastre pe principii solide și sigure.

*

Pentru orice om cu judecata sănătoasă este evident că ceea ce primează într'o organizație de stat este națiunea. Vorbim de națiune și nu de populație pentru că statele moderne au un caracter național. Turcia și Austro-Ungaria, cele două state din Europa, cari rămăseseră cu o populație eterogenă, s'au desmembrat, fiecare unitate etnică fiind înglobată, împreună cu teritoriul pe care îl ocupa, în statul național existent. Acolo unde acest stat nu a existat, el a fost creat, cum a fost cazul Ceho-Slovaciei și al Poloniei. Este adevărat că Rusia-Sovietică ne mai oferă, în Europa, exemplul unui stat cu o populație eterogenă. Credem însă că tendința de emancipare a diferitelor naționalități, din cuprinsul acestei țări, se datorește mai mult unor cauze de natură politică și socială, pentru că toate aceste naționalități sunt înrudite și pentru că ele viețuiesc împreună de atâtea secole, încât desmembrarea acestei țări ar fi fatală fiecareia din aceste naționalități. În adevăr, cum ar putea o populație din centrul Rusiei să-și valorifice produsele ei fără o ieșire la mare, dacă nu ar exista o strânsă colaborare între toate națiunile ocupând acest vast teritoriu ?

De aceea socotim că atunci când lucrurile se vor limpezi, Rusia se va transforma într'un stat federativ, în felul Germaniei și, mai ales, în felul Statelor Unite, indiferent de forma de guvernământ pe care o va avea. De altfel, chiar și în statele mărite, de după război, unele din provinciile eliberate cari economicește și chiar culturalicește gravitau către alte centre: Viena, Buda-Pesta și Petrograd, nu au putut, nici după aproape 20 ani dela sfârșitul războiului, să se adapteze suficient de bine noilor condițiuni de viață, mai ales economică și culturală.

Dacă politicește lucrul a putut fi suficient de bine realizat, sub alte raporturi, această sudură a noilor provincii cu patria mamă nu a putut fi încă desăvârșită decât numai în parte. De aci și starea de nemulțumire care se constată în unele din aceste provincii.

Este suficient să amintim, pentru a ilustra cele spuse, situația Basarabiei de după Unire. Această provincie, care era admirabil de bine organizată sub raportul agriculturii, și ale căror produse se desfăceau în mod normal prin portul dela Odesa, a rămas după unire fără acest deuseu, acesta trebuind să se facă, de atunci încoace, prin mijlocirea porturilor românești. Lipsa unui port basarabean la Marea-

Neagră, impune produselor agricole din Basarabia calea Dunărei, pentruca apoi, dela Galați și Brăila, să ajungă la Mare prin Sulina. Dar aceasta, pe lângă mărirea cehituelilor de transport, impune produselor basarabene taxele Comisiunii Europene dela Sulina, ceea ce reprezintă o sarcină destul de grea. Dacă mai adăugăm că fructele și vinurile basarabene își găseau un debușeu sigur în provinciile poloneze ale imperiului rusesc, și ajungeau chiar până la Petrograd, înțelegem situația dificilă în care a trebuit să se găsească această provincie de îndată ce s'a unit cu vechiul regat.

Pentru remedierea acestei stări de lucruri nu s'a făcut aproape nimic, așa că viticultura și pomicultura, altă dată atât de înfloritoare în Basarabia, sunt azi cu totul ruinate, iar celelalte ramuri ale agriculturii sunt, de asemenea, într'o stare cu totul tristă. Acelaș lucru se poate spune și de celelalte provincii. Amintim, pentru a exemplifica, situația tristă a crescătorilor de vite din Banat și Ardeal, sau a întreprinderilor forestiere din ținuturile păduroase ale țării, cum este mai ales Bucovina.

Nu este de mirare dacă, în asemenea condițiuni, politicienii, lipsiți de scrupule, speculează aceste nemulțumiri și întrețin o stare de spirit, care numai la consolidarea Statului nu poate contribui. Această stare de agitație și de nemulțumire este încă agravată de prezența unei populațiuni minoritare destul de numeroasă. Ar fi fost, desigur, de dorit ca, cu prilejul delimitării noilor fruntarii, să se evite pe cât posibil o populație minoritară prea numeroasă pe teritoriul fiecărei țări, dar aceasta nu a putut fi realizat.

Ne găsim, astfel, cu o populație pe care nu o vom putea câștiga decât prin asigurarea unei stări economice înfloritoare, a unei administrațiuni corecte și a unui prestigiu care nu poate fi dat decât de o puternică și fecundă activitate culturală.

Examinând ceea ce s'a realizat sub acest raport, până în prezent în România, constatăm că nu s'a făcut mai nimic serios, și că în această direcție totul rămâne de îndeplinit. Dacă pe români li mai putem stăpâni cu „mitul național“, populațiile minoritare nu pot fi stăpânite decât cu mitul „autorității Statului“, care nu poate să isvorască decât din prestigiul unei reale superiorități spirituale.

Am insistat mai mult asupra particularității, cu totul speciale a populației țării noastre, pentru a pune problema națională în cadrul realităților românești.

Prin Stat se înțelege națiunea organizată juridicește pe cuprinsul unui teritoriu. Statul se confundă, astfel, de foarte

multe ori cu teritoriul, și se trece pe al doilea plan națiunea care trebuie să trăiască pe acest teritoriu. Socotim că, dacă națiunea și teritoriul sunt cele două elemente constitutive ale Statului, trebuie să recunoaștem că națiunea trece pe primul plan.

Firește că, atâta timp cât Statul se confunda cu suveranul atot puternic, teritoriul constituia elementul esențial al Statului, pentru că monarhul era cu atât mai puternic cu cât era și mai bogat, și era cu atât mai bogat cu cât stăpâna o țară mai întinsă. În aceste condițiuni populația juca un rol secundar, pentru că misiunea ei era să apere acest teritoriu și să-i valorifice produsele în folosul suveranului. Lucrul, evident, s'a schimbat în Statele moderne, cu caracter național. Acest caracter îl capătă Statele moderne tocmai din cauza populației care, în cuprinsul fiecărui Stat, se prezintă din punct de vedere etnic mai numeroasă, cea ce justifică și dreptul ei de a da Statului un anume caracter, impunând în deosebi ca limbă oficială limba vorbită de această populație predominantă numericăste.

Este foarte adevărat că și astăzi teritoriul constituie patrimoniul cel mai sfânt al fiecărei națiuni. De aceea nici un popor nu se jertfește cu mai mare spirit de sacrificiu și de abnegație de cât pentru apărarea integrității acestui teritoriu. De asemenea, atâta timp cât diferitele ramuri etnice ale unei națiuni nu se găsesc unite într'o aceeași organizație de Stat, se poate întreține spiritul de agitație iredentistă pentru realizarea unității naționale. Dar și în acest caz, mobilul care întreține dorința de luptă și spiritul de sacrificiu nu este năzuința unor cuceriri teritoriale, ci aceea a eliberării fraților subjugăți; teritoriul vine ca o urmare firească a acestei emancipări, de oare ce el constituie patrimoniul populației eliberate.

Atât de adevărat este aceasta, încât atunci când din diferite cauze nu se poate realiza această unitate națională prin anexiuni teritoriale, Statul național, recurge, pentru salvarea unei ramuri etnice amenințată să dispară în mijlocul unei populațiuni străine, la mijlocul colonizării, așa cum procedam bunăoară noi cu românii macedoneni.

Elementul fundamental al Statului fiind națiunea, înțelegem că toată preocuparea trebuie să se îndrepte către ea, asigurându-i posibilitatea unei prosperități materiale și spirituale pentruca să-și poată îndeplini în mod complet și desăvârșit misiunea ei.

Negreșit că de la început se pune întrebarea dacă prin națiune înțelegem o rasă pură sau o populație care prin tradiție și aspirație se simte solidară sufletește pentru urmărirea aceluiaș ideal cultural și moral.

Socotim că este foarte greu, fiind date condițiunile în cari s'au format diferitele națiuni în decursul timpului, să se identifice națiunea cu o rasă pură.

Francezii sunt celți amestecați cu romani și germani. Prusienii sunt slavi germanizați, Bulgarii sunt mongoli slavizați. Noi, românii, suntem descendenți ai dacilor și ai romanilor peste cari s'au suprapus o sumă de alte elemente străine, dintre cari, desigur, slavii reprezintă un contingent important.

Dacă cu tot acest amestec de elemente etnice eterogene s'au putut naște națiuni cu caractere bine definite, aceasta dovedește că, în fiecare caz în parte, o anumită parte componentă mai puternică fie prin număr, fie prin cultură, a imprimat caracterele esențiale ale națiunii respective.

La aceasta, partizanii rasei pure, răspund că în toate aceste cazuri amestecul s'a realizat între popoare de aceeași rasă, și anume de rasa ariană. Așa s'ar explica faptul că din aceste diferite amestecuri de popoare deosebite, au putut rezulta popoare noi, capabile de a crea valori culturale cu totul superioare.

După teoreticienii rasei pure, popoarele de rasă ariană sunt superioare tuturor celorlalte popoare, pentru că rasa ariană este superioară tuturor celorlalte rase omenești. Justificarea o găsim în faptul că aceste popoare au creat toate formele de cultură cari alcătuiesc civilizația omenească în regi. După acești teoreticieni, toate celelalte popoare, aparținând altor rase, chiar dacă dovedesc aptitudini de a-și apropia complet această civilizație ariană, nu pot să manifeste o activitate creatoare, în cadrul acestei civilizațiuni, de cât numai pentru că primesc continuu noi impulsuri prin contactul cu popoarele arice. Dacă acest contact ar înceta, atunci aceste popoare ar pierde încetul cu încetul această facultate creatoare pentru a reveni la formele de cultură și civilizație proprie rasei lor.

Aceasta ar fi, bunăoară, soarta japonezilor, dacă influența culturai europene și americane ar înceta.

Nu putem urmări mai departe toate consecințele acestei teorii rase, pe care o socotim cu totul greșită. Este necesar să relevăm două consecințe ale acestei teorii, una pe care acești teoreticieni o ignorează, dar pe care noi nu o putem ignora, alta pe care acești teoreticieni se cred în drept s'o deducă din teoria lor, dar pe care noi nu o putem accepta, pentru că nu acceptăm premisele acestei teorii.

Dacă, în adevăr, toate popoarele de rasă arică sunt de o potrivă de îndreptățite, din cauza superiorității lor, să domine întreaga noastră planetă, nu vedem rațiunea, pentru

care una din ele s'ar erija în singura care ar avea dreptul să exercite o egemonie pe pământ.

De ce francezii și nu germanii, de ce englezii și nu englezii, slavii sau italienii să nu exercite o asemenea supremație ?

Răspunsul la această întrebare ni-l dă acești teoreticieni afirmând dreptul celui mai tare, prin urmare proclamând războiul ca singurul mijloc pentru afirmarea acestui drept de stăpânire asupra întregii planete. Va exercita această supremație poporul sau popoarele cari vor face dovada celor mai puternice calități războinice pentru că vitejia manifestată pe câmpul de luptă este dovada superiorității unui popor, superioritate care rezultă din puritatea rasei.

De aci concluzia logică de a menține această curățenie a rasei, interzicând orice amestec cu alte rase inferioare, cari sunt toate celelalte rase neariene, pentru că numai în felul acesta se menține neatinsă calitățile războinice ale unui popor, calități fără de cari nici un popor nu poate să-și justifice dreptul de existență pe acest pământ. Viața nu se cuvine decât celui mai tare, aceasta este în legea firei, și ori cât de crude ar fi consecințele ei trebuie să le acceptăm. Aci se manifestă una din erorile acestei teorii rasiste. Această aplicație a teoriei selecțiunii naturale, introdusă în biologie de către Darwin, nu-și găsește rațiunea decât atunci când este vorba de specii de animale diferite. Ea nu poate justifica, prin urmare, războiul de exterminare între diferite popoare, pentru că aceasta înseamnă o selecțiune naturală în cuprinsul unei aceleași specii. Dacă s'ar mai putea admite această aplicație a teoriei selecțiunii naturale între popoare de diferite culori, pentru că este posibil ca rasele de culori diferite să aibă o origine deosebită fiecare, această aplicațiune nu-și poate găsi însă nici o justificare, pentru că războaiele dintre popoarele arice să fie îndreptățite. Din potrivă, concluziunea logică a acestei teorii ar fi tocmai o înțelegere între aceste diferite popoare, iar rezultatul practic ar trebui să fie, pentru Europa cel puțin, realizarea idealului pan-european.

Din nenorocire, oamenii politici, mai mult oameni de acțiune de cât de cugetare, neavând timpul să aprofundeze principiile fundamentale ale științelor pozitive, împrumută pentru susținerea cauzei pentru care luptă, unele din aceste principii și trag concluziuni pripite cari nu au nimic de a face cu rezultatele acceptate de știință. ¹⁾

Această luptă dintre popoarele arice nu este îndreptățită, pentru că originea acestor popoare este aceeași și, deci,

¹⁾ A. Hittler : „Mein Kampf“, vol. 1, pag. 313 și pag. 321.

deosebirile dintre ele sunt datorite condițiilor speciale de viață pe care a trebuit s'o ducă. Atât de adevărat este aceasta, în cât diferențieri dintre unele popoare, cum sunt cele romanice, nu s'ar fi produs în măsura în care o constatăm azi, dacă nu s'ar fi introdus în mijlocul lor anume elemente străine. Astfel, așezarea slavilor în Peninsula Balcanică a întrerupt continuitatea elementului romanic, care, la o anume epocă a istoriei, se întindea din Alpii Transilvaniei, P. Balcanică, Italia, Franța, până în P. Iberică. Fără interpunerea slavilor în această masă de popoare romanice și romanizate, s'ar fi format desigur o singură națiune cu unele diferențieri locale, și care poate că ar fi continuat în decursul secolelor să ducă o viață comună.

Iată dar o concluziune pe care o tragem noi din această teorie a superiorității rasei arice: nici o justificare a luptelor continue cari au fărâmițat această rasă în popoare distincte, de oare ce origina lor comună și nevoia de apărare a rasei arice impun, dimpotrivă, unirea lor. Pacifismul în marginile popoarelor aparținând acestei rase, precum și paneuropenismului pentru popoarele europene, este consecința logică a acestor constatări.

Dar noi afirmăm mai sus că nu acceptăm premisele acestei teorii a raselor, prin urmare nu putem accepta nici consecințele ce decurg din aceste premise. Nu acceptăm afirmația că rasa arică posedă calități excepționale față de celelalte rase neariene, de unde dreptul celor dintâi să stăpânească pe cele din urmă.

În adevăr, cine ar putea susține că popoarele de rasă galbenă sunt inferioare celor albe, și în deosebi rasei arice? Cultura multimilenară a chinezilor ne umple de admirație prin operele de mare valoare pe cari le-a dat în literatură, artă, filosofie, religie și chiar în știința pozitivă. De asemenea, virtuțile excepționale de cari dă dovadă poporul japonez: sobru, harnic, inteligent, viteaz până la eroism, și în același timp capabil de a-și însuși rezultatele culturii arice și a le duce mai departe cu o strălucire care egalează pe aceea a acelor popoare, pe lângă faptul că este creatorul unei culturi proprii, veche de multe secole, nu poate decât să ne facă dovada că ne găsim în fața unui popor cu calități cu totul excepționale. Afirmația că această desfășurare strălucită a activității culturale japoneze ar înceta dacă nu ar fi întreținută de contactul cu popoarele arice din Europa și America de Nord, este cu totul gratuită și nu se justifică prin nimic.

Tot astfel nu putem accepta că poporul evreu face par-

¹⁾ A. Hitler loc. citat pag. 319.

te dintr'o rasă inferioară celei arice. Rasa semită, din care fac parte și arabii, a dat dovadă, într'o anume epocă a istoriei, de mari calități războinice și de capacitatea unei manifestări culturale cu totul superioară, creând o civilizație proprie care a servit și popoarelor arice din Europa, când, după încetarea evului mediu aceste popoare s'au întors din nou la izvoarele de cultură antică greco-latina.

Poporul evresc este o ramură a acestei rase semitice, și nimic nu justifică afirmația că această rasă ar fi inferioară celei ariene. În istoria omenirii, rând pe rând popoarele arice, semitice și cele de rasă galbenă, au purtat făclia civilizației omenirii, până ce progresele tehnice moderne, stabilind legături strânse între toate popoarele de pe glob, toate au devenit capabile de a contribui la mărirea patrimoniului cultural al omenirii întregi, tinzând să creeze o civilizație care nu mai poate fi a unui popor, sau a unei singure rase, ci a întregii omeniri.

Doctrina naționalismului, construit pe această teorie a rasei, vedem că este lipsită de orice fundament serios, de oarece realitatea istorică dovedește tocmai contrariul de ceea ce afirmă această teorie, iar consecințele logice ce decurg din a ne conduc la aplicațiuni practice cari contrazic cu totul doctrinele politice rasiste.

De aci nu trebuie să tragem concluzia că națiunea nu este o realitate de care trebuie să ținem seama. Din potrivă, ea este singura realitate care trebuie avută în vedere într'o acțiune politică, pentru că o asemenea politică se face totdeauna pentru a fi folositor unui grup de oameni cari sunt solidari legați între ei prin tradiție, aspirațiuni și interese. Dar tocmai aceasta este caracterul unei națiuni. Nu rasa care, în definitiv constituie elementul biologic, primar și primitiv, ci elementele spirituale alcătuite din tradițiuni și aspirațiuni, justifică o națiune. În decursul timpului se poate ca grupări etnice diferite să se fi amestecat. Aceasta nu poate fi o piedică pentru constituirea unei națiuni de îndată ce există legătură sufletească între toți indivizii cari o compun, și de îndată ce există o limbă vorbită de toți acești indivizi. Când acest sentiment de solidaritate este puternic, atunci elementele străine sunt repede absorbite, asimilate și contopite în masa mare a unei națiuni. Faptul că la un moment dat, în istoria unui popor, există în mijlocul ei un număr de indivizi de altă naționalitate, nu constituie de cât o fază trecătoare din viața acelu popor, pentru că această naționalitate străină, dacă este numericeste puțin importantă, va dispărea mai curând sau mai târziu în masa omogenă a națiunii dominante.

Prin urmare, ceea ce constituie un episod, care poate fi supărător pentru o generație sau două, nu trebuie considerat ca o calamitate națională dacă, evident, națiunea dominantă posedă calități superioare morale și spirituale. Tot ceea ce trebuie încercat în asemenea împrejurări este de a asigura națiunii condițiuni normale de viață, cari să-i poată permite în viitor ca și în trecut posibilitatea de a imprima caracterul ei specific în toate ramurile ei de activitate și, în primul rând, în organizația de Stat.

Dacă, din potrivă, o națiune se micșorează ca număr și decade prin slăbirea virtuților ei, atunci ar fi absurd să admitem că alte națiuni în plină vigoare să se sacrifice, mulțumindu-se cu condițiuni de viață inferioară, când posibilitatea unei expansiuni, în detrimentul acelei națiuni slăbite, i-ar da posibilitatea de a-și crea condițiuni de viață superioară.

Dacă, bunăoară, populația Franței ar continua să scază, ar fi absurd să admitem că s'ar putea ca milioane de germani și de italieni să se sufoce pe un teritoriu prea strâmt, când le-ar sta la îndemână pământ suficient pentru a-l ocupa. Iar dacă Franța, pentru a apăra acest teritoriu, ar coloniza acest exces de pământ cu negrii din coloniile ei din Africa, credem că nu se va găsi nici un om cu mintea sănătoasă care să interzică germanilor și italienilor să ocupe acest pământ și să alunge din Europa pe acești negri. Negreșit, noi formulăm numai o simplă ipoteză, deși unele fapte din timpul războiului mondial ne-au arătat că o asemenea eventualitate nu este exclusă.

Așa dar, pe lângă solidaritatea sufletească și spirituală care unește pe toți indivizii unei națiuni, mai trebuie să existe un număr suficient de indivizi având sentimentul că aparțin unei națiuni pentru ca să-și justifice dreptul de a stăpâni un teritoriu, de a alcătui un Stat și de a impune o hegemonie asupra altor grupuri etnice străine cari întâmplător trăesc în mijlocul acestei națiuni dominante. Când aceste condițiuni sunt realizate, atunci această populație străină, și în număr mai mic, va fi încetul cu încetul absorbită și asimilată.

Firește că azi, cu trezirea sentimentului național, o asemenea asimilare devine din ce în ce mai greu de realizat, mai ales atunci când aceste minorități se găsesc în vecinătatea unor State ale conaționalilor lor. Aceasta constituie, evident, o dificultate cu care orice națiune trebuie să conteze și, de aceea, fiecare Stat trebuie să caute să fie cât mai puternic și să se bucure de un cât mai mare prestigiu pentru a impune la nevoie, chiar cu forța armelor, respectarea patrimoniului său teritorial și cultural. Atâta timp cât popoa-

rele nu vor găsi o formulă de împăcare a intereselor lor, evident că tot războiul rămâne „suprema rațiune“.

Există însă o singură națiune care se găsește într'o situație cu totul excepțională. Aceasta este națiunea evreiască. De două milenii, evreii nu mai posedă o țară. Este adevărat că după războiul mondial s'a alcătuit Statul Palestinei, destinat să constituie Statul național evreesc. Se pare că acest popor nu dovedește o prea mare dispoziție să se așeze în vechea patrie a strămoșilor lui.

Desigur că sărăcia acestui teritoriu justifică această aversiune. Nu este mai puțin adevărat că 2000 de ani de viață pe alte meleaguri a scăzut simțitor sentimentele evreilor pentru patria mună. Din această cauză, după toate probabilitățile, cea mai mare parte din evrei vor continua să trăiască și mai departe în mijlocul celorlalte popoare unde viețuiesc și acum, menținuți într'o strânsă solidaritate prin religia lor.

Această doctrină religioasă se deosebește de toate celelalte religii prin aceea că ea constituie o învățătură destinată nu atât pentru salvarea sufletului și pregătirea pentru viața viitoare, cât, mai ales, pentru nevoile acestei vieți pământești ¹⁾. De aceea, acest popor, risipit în toate colțurile lumii, se poate menține ca o națiune de sine stătătoare. Problema evreiască trebuie privită cu sânge rece și soluționată așa cum cer interesele națiunii dominante. În primul rând, va trebui să se interzică așezarea pe teritoriul țării a evreilor veniți din altă parte. Fiecare popor să-și păstreze evreii pe cari îi are. În al doilea rând, trebuie ridicat nivelul cultural al acelei pătri evreiești care trăiește azi în mijlocul celorlalte popoare o viață cu totul străină de viața poporului dominant. Printr'o asemenea măsură se vor putea slăbi legăturile tradiționale ale evreilor și se va putea înlesni asimilarea lor. Este un fapt constatat că această asimilare se realizează cu mult mai ușor în rândul evreilor culti, cari au renunțat la tradiția lor religioasă, decât în rândul celor cari se mențin la izolarea cerută de aplicarea strictă a ritualului religiei evreiești. Firește că un asemenea proces de asimilare va fi cu atât mai accelerat cu cât Statul național va fi mai puternic, va avea un mai mare prestigiu și va radia o activitate culturală și civilizatorie mai întinsă. În asemenea împrejurări această putere de asimilare se va extinde cu siguranță și asupra celorlalte minorități etnice.

*

Expunerea făcută în acest studiu, ne conduce la unele concluziuni cari trebuie să constituie principiile călăuzitoare

¹⁾ W. Sombart: „Les Juifs et la vie économique“.

ale oricărei politice naționaliste. Aceste concluziuni se pot formula astfel :

1) Menținerea indivizilor cari alcătuiesc o națiune în număr suficient de mare pentru a justifica dreptul de națiune dominantă.

2) Organizarea statului în așa fel în cât standardul de viață a națiunii dominante să nu fie inferior indivizilor din celelalte naționalități, asigurând un standard echivalent și tuturor celorlalte națiuni minoritare conlocuitoare.

3) Desvoltarea unei activități culturale superioare, care să asigure națiunii dominante un prestigiu cât mai mare, pentru ca națiunile minoritare să nu fie atrase către alte focare de cultură străină.

4) Garanția unei puteri armate gata oricând să apere drepturile imprescriptibile ale națiunii dominante de a da ea Statului un caracter național.

În cadrul acestor principii generale trebuie să se desfășoare o politică naționalistă.

Cum înțelegem noi această politică o vom arăta într'un studiu viitor.

Mareșalul Pilsudski ¹⁾

de ELENA M. MANOILESCU

România a fost în toamna trecută vizitată de o escadră de aeroplane poloneze. Acestea, în momentul când se aflau deasupra Bucureștiului, venind dela Varșovia, s'au resfirat astfel pe firmament încât au făcut să apară pe cerul Capitalei cuvântul „Polonia“..

„Polonia“. Acum 18 ani acest nume nu exista decât în manualele de istorie, și azi, la 14 ani după încheerea păcii, Polonia nu mai e un simplu nume din atlasurile istorice, dar e o țară importantă în Europa.

Și totuși, n'ar fi fost astfel, dacă n'ar fi existat un om : *Mareșalul Pilsudski !*

Titlul de Mareșal l-a căpătat mult în urmă și chiar talentele militare și le-a descoperit târziu, la maturitate. Pilsudski e tipul revoluționarului prin excelență. În tinerețe a pregătit revoluția și aproape de bătrânețe a făcut-o. Ca licean a fondat o societate cu mai mulți camarazi, un centru secret de studii naționale.

Prima dată când a fost închis de regimul țarilor, era student în medicină. De atunci încolo viața lui a fost o alternanță de libertate relativă și de închisoare.

La 1894 reușește să fondeze un ziar după ce stătuse 5 ani în Siberia, fiind acuzat că ar fi luat parte la un conflict în contra Țarului.

Din nou arestat, reușește să evadeze din fortăreața dela Varșovia, la 13 Mai 1901, și de data aceasta se instalează la Londra, iar mai târziu la Cracovia. Sub diferite deghizări trecea totuși granița și păstra astfel un contact strâns cu partidul socialist polonez.

Deși de origină nobilă, Pilsudski era convins că numai clasa muncitorească este aceea care păstrează în ea suficientă seră revoluționară, și că ea singură va fi capabilă să ridice armele contra opresorilor.

¹⁾ Din seria de articole „Făuritorii Europei de mâine“.

Căci pentru Pilsudski nu exista pe vremea aceea decât un singur dușman : Rusia, și o singură metodă : revoluția înarmată.

Poporul polonez însă nu-l pricepea. Rănile ultimei amputări și felul cum fusese tratată Polonia de către toți călăii ei, erau prea proaspete în mintea poporului pentru ca să mai poată prinde speranța reușitei prin revoltă.

În timpul războiului ruso-japonez, Pilsudski a fost în Japonia, căci el își urmărea cu îndârjire ideea lui ; propuse atunci Japoniei să înarmeze poporul polonez și să înceapă împreună lupta contra Rusiei. Un alt patriot polonez avusese atunci aceeași idee : Japonia, salvatoarea Poloniei. Acesta era Dmovski, care va avea și el un rol de seamă, mai târziu, în renașterea Poloniei. Dmovski se dusesse și el să ceară concursul Japoniei pentru salvarea Poloniei ; concepția lui era însă total deosebită de aceea a lui Pilsudski. Dmovski era adept al metodelor politice, el era cu totul adversar al metodelor revoluționare. În fața acestor două concepții diametral opuse, Japonia a preferat să nu se amestece. Și de astădată nu se făcu nimic.

Polonia trebuia să mai aștepte și să mai sue încet dealul calvarului ei, în timp ce Pilsudski își continua tenace și hotărât pregătirea planului lui.

De abia în 1908 Pilsudski își descoperă talente militare. Marele lui merit e că a presimțit războiul, și s'a pregătit în vederea lui.

Tot în acest an (1908) el fondă în Austria o organizație al cărei scop era să atragă cât mai mult tineret polonez din Rusia, pentru a-l da o pregătire militară, care să servească într-o viitoare luptă contra Rusiei.

Ceva mai târziu, aceste organizații au devenit publice și au avut chiar sprijinul Austro-Ungariei.

Când izbucni marele război în 1914, entuziasmul polonezilor era mare, dar trupelor lui Pilsudski le lipseau banii, hainele, armele, munițiile.

Pentru planurile lui, războiul a izbucnit prea de vreme.

Toate speranțele renașterii poloneze, el și le punea în înfrângerea Rusiei, în timp ce opinia publică poloneză din Rusia spera mai mult într-o victorie a Rușilor.

Totuși Pilsudski, purtând gradul de colonel, reușește să organizeze două legiuni poloneze, și intră cu ele în luptă alături de Austro-Ungaria.

Aici începe cariera lui militară în care a dat dovadă de mari însușiri astfel încât tot el a acoperit în 1916 retragerea austriacilor, contra ofensivei victorioase a generalului Brusilov.

Dar norocul începuse iar să suradă puterilor centrale pe frontul Oriental ; Germanii ocupaseră Varșovia, armata rusă era în retragere.

În clipa aceasta geniul militar al lui Pilsudski făcu loc geniului prevederei, al desăvârșitului om politic. Oricare altul în locul lui, ar fi trecut cu totul de partea învingătorilor din acea clipă. Oricine s'ar fi alipit de cel mai tare.

Pilsudski însă a tras tocmai concluzia contrară.

Rușii nu mai sunt de temut, de Germani ne putem teme acum, pe ei trebuie deci să-i combatem, a fost raționamentul lui.

Germania presimțind poate manevra, a proclamat independența statului polonez și a constituit chiar un guvern polonez. În schimb, cerea un singur lucru: să poată ridica trupe în Polonia și armata poloneză să facă un jurământ prin care să se lege de armatele germane și austriace.

Pilsudski refuză acest jurământ împreună cu 5000 de legionari. El fu arestat și închis la Magdeburg.

Dovada patriotismului lui eroic este de acum făcută.

În Noembrie 1918, populația germană revoltată, deschide porțile închisoarei din Magdeburg și Pilsudski se reîntoarce la Varșovia, unde la 10 Noembrie 1918 Consiliul de regență instituit de Germania, depune puterea în mâinile lui.

El era singurul om care în acea clipă putea face ori și ce cu Polonia și cu poporul polonez, el era singurul cap posibil al națiunii, singurul om capabil să impue în același timp tuturor partidelor și tuturor fracțiunilor din țară.

Deși era stăpân absolut al Poloniei, în jurul lui nu era la acea vreme nimic, nici guvern, nici personal, nici bani, nici armată.

În clipele acelea Pilsudski dă dovadă de toată puterea lui de muncă și de cugetare.

A obținut întâiu evacuarea trupelor germane, apoi a creat un guvern, a instituit imediat sufragiul universal și a convocat corpul electoral.

Din clipa aceea, Ianuarie 1919, — „Statul polonez“ exista.

. . .

Totuși, singur Pilsudski n'ar fi reușit nici odată să ducă la bun sfârșit această operă gigantică.

Ceeace trebuia făcut prin propriile lui forțe se făcuse; acum soarta Poloniei se juca la Paris, căci acolo se fixau granițele țărilor. Pilsudski n'ar fi putut fi și la Paris și la Varșovia în același timp.

În acele clipe norocul îl ajută, de oarece Polonia număra printre filii ei de seamă, pe un om, care deși străin de diplomatie și de politică, avea totuși un mare prestigiu mondial, dobândit prin arta lui. Acesta era marele compozitor și pianist *Paderewski*.

Pe acesta îl însărcină Pilsudski să reprezinte Polonia la masa verde dela Paris, după ce îl făcuse președintele consiliului de miniștri polonez, deși divergențele dintre ei fuseseră totdeauna mari.

Tot odată cu Paderewski plecă la Paris la conferința păcii și Dmovski care, prin contrast cu Paderewski, era un spirit aprig și pasionat. Din fericire, Paderewski atât de calm și moderat, era acolo pentru ca să îndulcească neînțelegerile, pe cari patriotismul prea înfierbântat al lui Dmovski, le producea adese ori.

Poate că harta Poloniei ar fi fost mai rațională și mai liniștitoare pentru ei, dacă Dmovski ar fi vrut să priceapă că o țară mare nu e întotdeauna sinonimă cu o țară puternică.

În timpul războiului, pe când Pilsudski lupta eroinic pe front, Paderewski luptase în Occident pentru ca aliații să admită punctele de vedere ale Poloniei, cari erau trei :

Să se îndeplinească *unitatea și independența* Poloniei, recunoscându-se în acelaș timp că problema poloneză nu e numai o cauză națională, ci o problemă cu caracter internațional.

După multă luptă, Paderewski obținu în Martie 1918 dela aliați :

„Polonia unită și liberă, cu acces la mare, este necesară unei păci durabile în Europa“.

Meritul lui Pilsudski a mai fost și acela că, deși nu-i iubea pe Dmovski și nu se înțelegea cu Paderewski, a știut să lase neînțelegerile personale la o parte, atunci când era vorba de binele țării lui și de înfăptuirea unui mare ideal național.

Dar paharul amărăciunilor, Polonia nu-l băuse încă până la fund. Intocmai ca și Turcia, după ce toate popoarele terminaseră de mult războiul, ea trebuia să înceapă unul nou.

De abia refăcută, cu granițele proaspăt trase pe harta noii Europe, Polonia e atacată de bolșevici.

Aceștia au priceput jocul Europei : o Polonie liberă și tare la porțile republicii roșii, însemna un avantpost burghez bine întărit.

De aceea, Polonia trebuia atacată repede și împiedicată să se înarmeze și să se fortifice.

Avant-postul burghez trebuia desființat.

Pilsudski făcu atunci poate o greșeală urmărind armatele roșii prea departe în câmpiile Rusiei.

Bolșevicii relau de odată ofensiva și ajung sub porțile Varșoviei.

Îmi reamintesc emoțiile acelor zile, când căderea Varșoviei ar fi însemnat pentru civilizația Europei, ceea ce ar fi însemnat căderea Vienei la 1683, asediată de Turci.

Dar și de data aceasta minunea se produse ; întocmai ca la Marna și la Sakaria, Pilsudski reușește să respingă armata roșie.

Polonia nouă, Polonia refăcută pentru „pacea durabilă

a Europei", dăduse un prim examen și și îndeplinise pentru prima dată cu strălucit succes misiunea ei de avant-post european la porțile bolșevismului.

Rațiunea ei de a fi, nu o mai putea nega nimeni, și o-presorii de ieri trebuiau să se închine și ei în fața puterii acelui biet Stat nou și nepregătit, care scăpase Europa de o nouă nenorocire, după aceea a războiului ce durase patru ani.

După respingerea bolșevicilor, polonezii nu-l mai numesc pe Pilsudski decât „Mareșalul“, omul care i-a scăpat de armatele roșii.

Dar Mareșalul își consideră rolul lui terminat și omul care putea face ori și ce în Polonia, se retrage și lasă ca țara să fie condusă de un parlamentarism a cărui mentalitate era străină de poporul polonez, în timp ce partidele politice se încăreau între ele.

În Mai 1926, printr'o măsură energică, Pilsudski, sprijinit de armată, care îi e devotată orbește, reluu puterea.

Totuși, nici acuma nu merse până la capăt și nu ținu frânele multă vreme.

Figura lui enigmatică este una din cele mai frumoase figuri din Europa.

Uitarea de sine, eroismul patriotic, înțelepciunea, ponderarea, geniul politic, unit cu cel militar, toate sunt împleteite armonios în sufletul Mareșalului.

Locul de frunte ce ocupă azi Polonia printre statele Europei, i se datorește lui, căci Polonia pășește azi pe drumul netezit de el, cu ajutorul atât de prețios al lui Paderewski.

Azi când alianțele și tratatele de amicitie sau pactele de neagresiune dintre State, au mai mare importanță, Polonia este în răsăritul Europei un factor important și cuvântul ei are greutate.

O țară născută din fărâme adunate dela trei împărății, o țară care atâta timp fusese ștearsă de pe fața globului, reușește la 14 ani de existență să fie o țară de seamă în Europa.

Prestigiul cu care a știut să apară Polonia nouă la Conferința păcii a fost suficient pentru ca viitorul Stat să se bucure mereu de acelaș prestigiu.

Prestigiul lui Pilsudski și al lui Paderewski a devenit prestigiul Poloniei.

Prestigiul unui Stat este întotdeauna prestigiul oamenilor cari-l conduc și cari-l reprezintă peste granițele lui.

Dar oameni ca Pilsudski și Kemal nu se nasc mereu și nici peste tot.

Totuși, în clipe grele și de adevărată restriște a popoarelor, geniul național se întrupează într'unul din fiii săi, și astfel trimite Domnul mântuire popoarelor sale, alegând, la nevoie, pe cel mai de seamă din fii unui neam.

Privind spre lumea de mâine

Preoții

de M. M.

Pentru cine a simțit fiorul misterios al credinței, problema situației preoților și a Bisericii, în lumea de mâine, nu poate fi atinsă cu răceala de analist cu care s'ar trata situația celorlalte profesii și instituții în Stat.

În articolele pe cari le-am consacrat diferitelor funcțiuni naționale în lumea de mâine, nu am obișnuit să întârziem prea mult asupra criticii vremilor de azi, ci am pășit de-a-dreptul la indicații și precizuni constructive pentru viitor. Acelaș lucru îl vom face și în ce privește preoțimea și Biserica.

Dar nu este cu putință să nu ne oprim odată mai mult la constatarea că *astăzi situația creată Bisericii și servitorilor ei, prin politica de partid, este și anarhică și umilitoare.*

Este anarhică, fiindcă *cele două State*, despre cari am vorbit de atâtea ori, apar odată mai mult și în sânul Bisericii noastre. Și Biserica are, pe de o parte, *o ordine legală și morală*, care este ordinea ei ecleziastică, cu regulile sale stricte și cu sancțiunile ei și, pe de altă parte, *o ordine reală*, care rezultă din dominația spiritului de partid în însăși gospodăria ei internă.

Căci, cine ar putea nega că anumiți preoți cari meritau de o mie de ori să fie scoși din rândurile purtătorilor de dar, au fost cruțați și îngăduiți mai departe între dânșii pentrucă erau agenți de partid sau sprijiniți ai agenturii de partid ?

Nici în sanctuarul Bisericii politica otrăvitoare nu și-a pierdut dreptul ei; ea nu s'a sfiit să stropească cu imoralitatea ei nici pereții bisericilor.

Dar Biserica însăși, n'a fost atât de rezistentă încât să poată pune mâna la vreme pe biciul mântuitor.

Iată de ce primul punct din programul lumii celei nouă

trebuie să fie *respectul pentru Biserică*, dar nu respectul ipocrit al formelor împlinite de oficialități la Te-Deumurile ocazionale, ci respectul sincer, arătat *prin sfiala cu care mirenii cu gânduri politice necurate ar pune-o în a se apropia de cele sfinte*.

Autonomia Bisericii este pentru național-corporatism nu un punct de program, ci o *credință*. Corporatismul care recunoaște, din principiu, autonomia tuturor funcțiilor sociale până la cele considerate umile, se descopere mai întâi înaintea celei mai vechi și celei mai nobile funcții, aceea care cată să transpună divinitatea asupra societății umane.

Biserica este, după teoria național-corporatistă, prototipul corporației; *ea este istoricește mai veche decât Statul, și stă mai demult decât acesta la temelia societăților omenești*.

Ea este, în sensul moral, mai presus de Stat, fiindcă inspiră etica socială pe care se clădește însuși Statul.

Ea este, în sensul instituțional, egală cu Statul, fiindcă nimic nu ar îndreptăți o punere a ei în dependența și în subordinea Statului însuși.

În sfârșit ea este o corporație prin aceea că are organizația sa proprie, justitia sa proprie, ierarhia, educația și învățământul său propriu.

Ea realizează, în înțelesul cel bun al cuvântului, „un Stat în Stat“ și — în măsura în care independența sa este în adevăr respectată, — ea poate servi de model celorlalte corporații, cari urmează să se constituie în Statul viitor.

Pentru lumea de mâine alianța Statului cu Biserica este un imperativ al vremii ¹⁾.

Din această alianță strânsă a Statului idealist de mâine cu Biserica, care este prin ființa ei însăși idealistă, va rezulta o mobilizare a spiritului împotriva materialului, așa cum o cere întreg sufletul umanității contemporane.

Din fericire pentru Biserica noastră creștină ortodoxă, mult mai mult decât pentru Biserica catolică, o asemenea alianță cu Statul este ușoară. Ea nu întâlnește piedica caracterului universalist și internațional al catolicismului, și nu face din orice acțiune comună între Stat și Biserică o problemă de concordat.

Biserica ortodoxă și Statul românesc au trecut doar împreună mână în mână, — fără să se întrebe niciodată în chip naiv și lumesc „care e mai mare“, — prin toate greutatețile zbuciumatei noastre istorii naționale.

¹⁾ Vezi „Lupta ortodoxiei contra materialismului“, conferința noastră publicată în broșura No. 5 a Bibliotecii „Lumea Nouă“ și în volumul „Biserica și problemele sociale“, editat sub îngrijirea Congresului național bisericesc.

Subt aspectul ei național și făcând abstracție de darul și misiunea lor dumnezeiască, preoții împlinesc o anumită funcțiune de ordin esențialmente moral. Această funcțiune îi pune alături de toți aceia cari împlinesc alte funcțiuni și servicii sociale, cum sunt profesorii, membrii corpului sanitar, artiștii și intelectualii de toate categoriile. În chip firesc, preoții se clasifică astfel alături de toți aceia cari produc valori spirituale și sociale. Ei urmează dar să fie reprezentați ca atare, după concepția național-corporatistă, în Senatul țării.

Enunțarea acestui principiu lămurește dela început cheștiunea reprezentării preoților de mir, în sensul că aceștia au dreptul indiscutabil de a figura în Senatul țării, alături de episcopi și de mitropoliți, ca *aleși* ai colegiului preoților de mir.

Se deschide, astfel, o posibilitate nouă și îndreptătită participării la viața publică a preoțimii, dar o participare potrivită cu caracterul și — putem să spunem, — cu *demnitatea patrahirului*. În loc ca preoțimea să alege, ca astăzi, pe ia diferiți corifei politici, făcând acea degradantă agen-tură electorală care a ajuns să o lipsească de multe ori de cel mai elementar respect, *ea își va trimite mâine în Senatul țării, pe cale directă, printr'o selecțiune „în familie”, pe cei mai distinși dintre membrii Bisericii.*

Bine înțeles, că acei dintre preoți cari împlinesc și alte funcțiuni naționale, cum este aceea de profesor sau chiar de agricultor, vor avea — următor principului corporativ al votului multiplu — și dreptul de a alege în colegiile celelalte.

În măsura în care partidele politice vor putea să existe în Statul național-corporativ, ele nu vor mai avea nici pe departe, cum am arătat cu alte prilejuri, puterea de a face rău și de a strica sufletele oamenilor, așa cum o fac astăzi. Astfel, și în acțiunea lor la țară, ele nu vor mai putea îngloba în vârtejul pasiunii și a violențelor lor, pe slujitorii Bisericii.

Aceasta ne face să credem că — chiar în afară de orice interdicție formală a preoților de a funcționa drept agenți ai luptelor pătimase de partid, — această urâtă scădere a vremurilor noastre va fi dispărut odată cu instituirea Statului național-corporativ.

Astfel, pe de o parte prin autonomia și respectul acordat Bisericii ca instituție, pe de altă parte prin participarea directă a preoților mireni ca aleși în Parlament, și prin scăderea ispitei, pentru aceștia, de a se îngloba cohortelor politice de partid, *preoțimea va căpăta în Statul cel nou o situațiune morală nouă, care să-i amintească cele mai frumoase timpuri din istoria Bisericii, acele timpuri în cari ea întrunea atât de frumos umilnța creștină de A SERVI, cu mândria de A STAPANI prin mijloacele sufletului.*

Statute

1. *Liga Național-Corporatistă* este o asociație a fiilor țării cari desfășoară o muncă folositoare, având de scop de a lupta pentru reforma Statului, în sensul principiilor naționaliste și corporatiste.

2. *Liga Național-Corporatistă* este formată din *organizații profesionale* de orice fel : Corporații, Sindicate, Asociații, Uniuni, etc., și din *membrii individuali*.

3. Credințele și metodele de luptă ale Ligii sunt cuprinse în următoarele puncte la cari aderă în mod necondiționat orice membru al Ligii : Organizație profesională sau persoană, prin însuși actul său de înscriere :

a) Cea dintâi datorie a Românilor de astăzi este de a face dovada superiorității pe care o reprezintă noua formă de viață liberă și întregită a românismului.

b) Această demonstrație de superioritate poruncește abținerea luptelor politice dela orice caracter dăunător solidarității naționale.

c) Colaborarea politică și economică a României cu celelalte națiuni europene este o necesitate, dar ea nu se poate sprijini decât pe încrederea în noi înșine și pe ridicarea prin propriile noastre forțe.

d) Statul român, purtător al idealului de afirmare națională, are dreptul să subordoneze acestui ideal toate interesele particulare și de grup.

e) Organizarea puterilor naționale și ierarhizarea lor în vederea împlinirii telurilor naționale supreme, nu poate fi realizată decât prin *Statul național-corporativ*.

f) Numai Statul național-corporativ va îngădui afirmarea în conducerea Statului a celor vrednici și creatori din viața economică, socială și culturală a țării.

g) Numai Statul național-corporativ va asigura împăcarea intereselor întreprinzătorilor cu acelea ale muncitorilor, și organizarea muncii naționale potrivit nevoilor vremii,

prin precumpănirea drepturilor muncii asupra dreptului capitalului și a interesului național asupra interesului particular.

h) Numai Statul național-corporativ va aduce continuitatea, priceperea, responsabilitatea și simțul gospodăresc, cari lipsesc astăzi în politica Statului.

i) Numai Statul național-corporativ va permite reprezentarea directă în parlamentul țării a plugărimii și a lumii muncitoare, a industriașilor, comercianților și lucrătorilor.

j) Numai Statul național-corporativ va da puțință unei reprezentări potrivite și directe în parlament a purtătorilor culturii naționale: profesori, medici, ingineri, artiști, avocați.

k) Numai Statul național-corporativ va face să se țină o cumpănă dreaptă între românii din naștere și românii minoritari, în toate ramurile de activitate, economică și culturală.

l) Statul național-corporativ va fi înfăptuit pe calea unei revizuiri pacifice și legale a Constituției.

m) *Liga Național-Corporatistă* este menită să pregătească opinia publică în sensul ca ea însăși să impună această revizuire.

4. Membrii individuali sunt:

a) *Membri titulari* cari nu fac parte din nici un partid politic,

b) *membri aderenți* cari la data înscrierii lor în Ligă fac parte dintr'un partid politic.

Membrii titulari sunt obligați a nu se înscrie niciodată în vre-un partid politic, sub sancțiunea de a renunța la calitatea de membru *sub orice formă, al Ligei Național-Corporatiste*.

Membrii aderenți sunt îndatorați de a lupta în cadrul partidului lor, pentru introducerea în programul acestuia și pentru înfăptuirea principiilor național-corporatiste, astfel cum sunt formulate la punctul precedent.

5. Inscrierea unui membru titular sau aderent în *Liga Național-Corporatistă* se face numai pe baza recomandării a doi membri titulari.

Aceștia garantează moralitatea privată și publică a celui recomandat.

Până la 1 Aprilie 1934, aceste recomandări se înlocuiesc prin aprobarea comitetului de direcție a Ligii.

6. Asociațiile profesionale se înscriu în Ligă prin președinții lor, în baza unei încheeri a organelor îndreptățite prin statutele acelor asociații de-a lua hotărâri privitoare la fuziuni sau cooperări cu alte organizații.

Procesul verbal al organului care ia o asemenea hotărâre trebuie să facă mențiune că acesta a luat cunoștință în

prealabil de declarațiunea dela art. 3 și că a autorizat pe președinte să o adopte în numele Asociației.

7. Admiterea în Ligă a Asociațiilor profesionale se va face numai în urma unui raport al unui membru al Comitetului de direcție, care va cerceta situația Asociației și va stabili datele principale ale dezvoltării și organizării ei, precum și cari sunt membrii ce, prin plata cotizațiilor și împlinirea celorlalte obligații statutare, pot fi considerați valabil înscrși în Asociație.

8. Membrii diferitelor Asociații profesionale înscrise în Ligă pot deveni la cerere și membri individuali ai Ligei dacă împlinesc condițiile și obligațiile statutare.

9. Liga are următoarele organe de conducere :

I. Organe de reprezentare

Comitetele județene.
Comitetele profesionale.
Congresul Ligii.

II. Organe de conducere

Marele Consiliu al Ligii.
Comitetul de Direcție.
Biourul Central.
Președintele.

10. *Comitetele județene* cuprinzând 6—24 membri (acest număr fiind stabilit de Comitetul de Direcție după numărul membrilor individuali și după mărimea Asociațiilor înscrise în Ligă în județul respectiv, sunt alese prin vot, pe termen de patru ani, de către membrii individuali ai Ligii din județ, împreună cu membrii Asociațiilor profesionale din acel județ și cu membrii din județ ai Asociațiilor profesionale generale înscrise direct la sediul central al Ligii din București.

Alegerea comitetelor județene se face cu oricâți membri ar fi prezenți la prima convocare.

In fiecare an se fac alegeri pentru reînnoirea unui sfert din numărul membrilor comitetelor județene. Fiecare comitet județean va avea un președinte și mai mulți vicepreședinți aleși pe patru ani.

11. *Comitetele profesionale* sunt alese prin vot, pe termen de patru ani, de către toți membrii individuali din aceeași profesiune din țara întreagă, împreună cu membrii Asociațiilor profesionale corespunzând aceleleași profesii.

Alegerea comitetelor profesionale se face cu oricâți membri ar fi prezenți la prima convocare făcută cu un preaviz de 15 zile.

In fiecare an se fac alegeri pentru reînnoirea unui sfert din numărul membrilor comitetelor profesionale. Pentru membrii din provincie, alegerea se poate face eventual și prin corespondență. Fiecare comitet profesional va avea un președinte și mai mulți vicepreședinți aleși pe patru ani.

Impărțirea diferiților membri individuali și a diferitelor Asociații profesionale în categorii profesionale, va fi făcută în mod provizoriu de către comitetul de direcție a Ligii.

În principiu, numărul total al membrilor din toate comitetele județene va fi egal cu numărul total al membrilor din toate comitetele profesionale.

12. Membrii comitetelor județene, împreună cu membrii comitetelor profesionale, constituiesc *Congresul Ligii Național-Corporatiste*.

Congresul se va convoca la fiecare doi ani și de câte ori ar hotărî Marele Consiliu al Ligii.

La un an dela fondarea Ligii, Congresul va avea în special misiunea să aprobe *statutele definitive ale Ligii*, cari vor fi alcătuite de către Comitetul de Direcție și aprobate de către Marele Consiliu, în urma experienței făcute în primul an de activitate.

Se specifică de pe acum că organizarea ce se va da prin statutele definitive ale Ligii, trebuie să adopte pentru reprezentarea în conducerea Ligii aceleași principii și norme, aceleași diviziuni teritoriale și profesionale și aceleași proporții în reprezentare ca și în proiectul definitiv pe care îl va elabora Liga pentru organizarea corporativă a națiunii și a Statului.

Se specifică, deasemenea, că toate termenele pentru cari sunt alese diferitele comitete și diferitele persoane prin prezentul statut, pot fi anulate prin statutele definitive ale Ligii.

Congresul, care se va ține odată la doi ani, va reînnoi prin alegere jumătate din Marele Consiliu al Ligii după normele de mai jos.

13. Marele Consiliu al Ligii ales, după cum se arată mai sus, de către Congres, va fi compus din maximum 100 membri, din cari jumătate vor fi aleși de către membrii Congresului aparținând comitetelor județene, iar jumătate de către membrii Congresului aparținând comitetelor profesionale.

Din Marele Consiliu fac parte de drept cei 12 fondatori ai Ligii.

14. Comitetul de Direcție va fi compus din maximum 23 membri, din cari 12 sunt fondatorii Ligii, iar restul sunt membri aleși de către Marele Consiliu.

Reînnoirea acestora din urmă se face câte jumătate la fiecare doi ani.

15. Președintele este ales de către Marele Consiliu pe timp de opt ani.

16. Biuroul Central este compus din Președinte și din 4 membri aleși de către Comitetul de Direcție pentru doi ani.

17. În primul an dela constituirea Ligii, Comitetul de Direcție are cele mai întinse puteri privitoare la organizare, la interpretarea statutelor și la completarea prin dispozițiuni normative a părților incomplete ale statutelor.

Până la constituirea a cel puțin 20 comitete județene și a cel puțin 5 comitete profesionale, comitetul de Direcție va funcționa numai cu membrii fondatori ai Ligii, la care se vor adăoga prin cooptare, în mod provizoriu și sub rezerva alegerii ulterioare, cel mult 4 membri.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITATII

PE LINIA VREMII NOASTRE

In al treilea an

Cu numărul acesta „LUMEA NOUA“ are mândria să înscrie pe coperta sa titlul de nobleță al unui al treilea an de existență.

Pentru o revistă de idei, scrisă de oameni încrezători numai în puterea ideilor, și **CARI RESPING ORICE ALTE MIJLOACE DE DOMINAȚIE ASUPRA SUFLETELOR DECÂT ACELE ALE CONVINGERII**, doi ani de existență înseamnă consfințirea netăgăduită a succesului.

Scrisorile mișcătoare pe cari le primim din colțuri de provincie, în cari atâția intelectuali modești se luminează de bucurie la sosirea celui mai nou număr al revistei noastre, sunt răsplata cea mai prețuită a noastră în fața indiferenței calculate a vechii lumi politice.

Ele ne amintesc de acea minunată pagină „Predoslovie“ a lui Brătescu-Voinești, în care satisfacția unei vieți întregi de scriitor se rezumă în tabloul familiei de militar sărac, care se adună seara sub lampă, cu paginele sale înainte.

Dar cuvântul nostru nu a trezit numai o tăcută și resemnată aprobare în rândurile celor prea timizi pentru a încerca să-l urmeze prin fapte. El a răscolit inimile tineretului activ și gânditor al Universităților, Politehnicilor și Academii noastre, și a pus în suflete un dinamism constructiv, pe care tineretul de astăzi nu-l cunoșcuse încă.

Intre politicianismul oportunist și corupător, și între școala — pe cât de violentă, pe atât de nebuloasă în țelurile ei, a naționalismului extremiștilor, — ideea național-corporatistă a atras spiritele, pe cari le însuflețește cu aceeași putere căldura idealului și frumusețea ideilor limpezi.

Acesta este tineretul național-corporatist; acesta e tineretul nostru.

Și în pragul celui de al treilea an al existenței noastre,

noi cei dela „LUMEA NOUA“ nu putem auzi nimic care să ne bucure și să ne răsplătească mai mult decât zgomotul de pași bărbătești și apăsați, cu cari se apropie astăzi de noi, cohorta tineretului celui mai bun al nostru.

M. M.

Victoria Național-Corporatistului

Președintele Ligii Național-Corporatiste este ales pentru a doua oară senator al colegiului industrial din București, și a doua oară, după o luptă grea cu forțele vechiului politicianism.

În alegerile din Iulie 1932, d. Manoilescu a triumfat cu o mare majoritate împotriva unui candidat liberal susținut prin toate mijloacele de către guvernul național-țărănist de atunci, guvern preocupat, înainte de orice, să împiedice intrarea d-lui Manoilescu în Parlament.

De data aceasta a apărut în luptă acelaș contracandidat. Ce se schimbase oare între timp, pentru ca acesta să-și încerce din nou norocul? Nimic altceva decât faptul că partidul său venise la guvern. De data aceasta, contracandidatul d-lui Manoilescu s'a prezentat fățiș și oficial în numele partidului național-liberal.

Ce a opus d. Manoilescu ideei de partid și forței guvernamentale a contracandidatului său?

I-a opus, ca și în trecutele alegeri, ideea corporatistă. În scrisoarea sa dela 29 Noembrie 1933, către alegători, d. Manoilescu spunea: „Eu am afirmat în Senatul țării și voi afirma-o totdeauna, pe toate căile, că nici industria, nici comerțul, nu vor fi respectate în drepturile lor și nu vor înceta de a fi ne-socotite și nedreptățite cu prilejul legiuirilor și măsurilor de „Stat, decât în ziua când, printr'o reformă constituțională, vor „căpăta în parlamentul țării un mare număr de reprezentanți, „și vor dobândi astfel în Senat un cuvânt hotărâtor“.

Iar în scrisoarea sa către alegători, la 18 Decembrie 1933, d. Manoilescu definea astfel semnificația candidaturii sale:

„Cu alegerea dela 29 Decembrie nu veți hotări numai asupra unui loc în Parlament, ci asupra unui principiu. Veți hotări dacă industria trebuie să străvuiască a trimite ca reprezentant al său pe un om independent, devotat intereselor industriei, sau să se întoarcă la sistemul de a alege oameni de partid fără independentă și fără curaj față de guverne.

Când Ioan I. C. Brătianu a fixat prin Constituția le la 1923 cele 8 locuri în Senat, destinate industriei și comerțului, a înțeles să facă din ele un prilej de manifestare a voinței unor corpuri profesionale, cari să însemne o insulă ferită de valurile politice de partid.

A schimba caracterul și înțelesul acestor alegeri, transformându-le din profesionale în politice, înseamnă a denatura voința legiuitorului constituant dela 1923“.

Aceste citate din programul d-lui Manoilescu arată până la evidență că alegerea d-sale, combătută cu mijloace politicianiste, despre cari prietenii „LUMII NOUI“ vor lua cunoștință cu prilejul discursurilor d-lui Manoilescu în Senat, capătă caracterul clar al unui al doilea și mare succes electoral al ideii național-corporatiste.

L. N.

Statul risipitor

„Ministerului de interne i s'a deschis — anunță ziarele dela 10 cor. — un credit extraordinar de 50 milioane lei *pentru aco-perirea cheltuelilor de material și personal, efectuate cu prilejul ultimelor alegeri parlamentare*“.

Așa dar, cinci zeci de milioane *mărturisite*, de unde, cele nemărturisite trebuie să se ridice la încă o sută de milioane cel puțin! Adică 150 milioane lei cheltuite pe aceste timpuri de criză cumplită, din buzunarele cetățenilor, pentruca alți sinecuriști să intre în incinta depe Dealul Patriarhiei, în locul celor pentru cari s'au cheltuit acum un an și jumătate altă sută cinci zeci de milioane!

Se va zice însă: dar subț regimul corporativ nu vor fi alegeri cari vor necesita, deasemenea, cheltueli?

Răspundem: mai întâi, în regimul corporativ nu se vor face alegeri decât la 4 ani odată, și atunci numai pentru a se impropăta o treime din aleși; al doilea, în nici un caz Statul, care va fi atunci al cetățenilor înșiși, nu va avea nevoie să cheltuiască zeci de milioane pentru a silui voința alegătorilor și a trimite în Parlament pe partizanii cutărui sau cutărui grup.

Concluzia s'o tragă cititorii, și să atragă atenția asupra ei și celor din jurul lor.

I. J. R.

D-l prof. Iorga și corporatismul

Cu prilejul sărbătorilor, „Neamul Românesc“, oficiosul partidului naționalist-democrat de subț președinția d-lui prof. N. Iorga, a publicat un lung și documentat articol asupra corporatismului.

În acest articol se vorbește cu elogii de mișcarea noastră și de Liga Național-Corporatistă, precizându-se însă că cel dintâi om politic care a adus în discuția opiniei publice românești, problema refacerii Statului pe baze corporatiste, a fost d. prof. N. Iorga, care a convocat încă de acum 7—8 ani, în ziua de Sf. Nicolae, într'o sală publică din București, pe reprezentanții tuturor categoriilor profesionale pentru a încerca să le trezească atențiunea asupra ideii corporatiste și să pue, astfel, bazele unei mișcări pentru transformarea Statului.

Cunoaștem această încercare a d-lui prof. Iorga, și am vorbit la timp despre ea în revista noastră, recunoscând fostului președinte de consiliu meritul de a fi voit, cel dintâi și încă de acum aproape 10 ani, să creieze un curent corporatist în România. De altfel, și cu alte prilejuri, noi nu ne-am dat înapoi de-a afirma că nu ne socotim ca fiind primii români cari au vorbit și militează în politica corporatistă. Dar am spus, — ceeace nu credem să ni se poată contesta, — că suntem primii cari am dat o doctrină ideii corporatiste.

Cu această nouă lămurire, suntem bucuroși să simțim alături de noi o altă grupare politică preocupându-se de corporatism, și, mai ales, să recunoaștem d-lui prof. Iorga, cu toată sinceritatea, pe lângă alte merite, și pe acela de a fi auzit printre cei dintâi chemarea vremii.

I. J. R.

Mareșalul Averescu învins...

Dacă votul universal direct, secret și inconștient mai avea nevoie de o probă, atunci desigur că a dat-o în ziua în care Mareșalul Averescu nu a putut pătrunde în Cameră ca ales al său.

Dacă Mareșalul Averescu nu ar fi fost decât intruchiparea puținelor noastre triumfuri din timpul războiului, dacă nu ar fi fost decât prezidentul celor două guvernări, *singurele bune și cumînți*, pe cari le-a avut după război țara, și încă ar fi rămas o pată pentru votul universal aceea de a nu-l fi trimis — indiferent de orice partid, — pe el, ca ales al conștiinței naționale.

Dar când Mareșalul Averescu intrunește în persoana sa toate aceste merite istorice, rușinea la caracterul unei grave deficiențe morale.

Iar oamenii, cari mai au un simț al dreptății, se întreabă, ce sinistră și diabolică mașină este și aceea a „votului universal“, care nu poate înregistra între candidații săi pe Nicolae Iorga, și care respinge pe Mareșalul Averescu?

Pentru omul care n'a cunoscut altfel de înfrângeri, nealgebra sa la colegiul fraudei și al ignoranței, nu-i poate scădea nimic.

Dar pentru *instituția* pe care acest colegiu o reprezintă, un asemenea rezultat este o condamnare definitivă și infamantă.

M. M.

Destinderea

Unele ziare, simplitzante ale regimului, au pus în discuție problema *destinderei*. Vădit inspirate de cei direct interesați, aceste ziare s'au grăbit să pregătească opinia publică pentru o destindere *între partide*, ca și când mai e cineva atât de naiv în România care să creadă că partidele se vor împăca vreodată, și ca și când de asta suferă țara, de tensiunea dintre partide! Un ziar a mers cu naivitatea atât de departe încât a afirmat că destinderea ar însemna normalizarea vieții politice!

Farsă și grotesc. Partidele sunt gata să-și dea mâna într'un moment dificil *pentru ele* nu pentru țară. De îndată însă ce dificultatea a trecut, ele își reiau libertatea de a se comporta unele față de altele după binecunoscutul cod al manierelor de partid, din România.

O destindere este, desigur, necesară. Dar nu destindere *între partide*, cum ar voi ziarele în chestiune. Destinderea aceasta n'ar folosi la nimic în împrejurările actuale. Cu ea sau fără ea, situația rămâne aceeași.

Ceeace trebuie însă, și de care nimeni nu se preocupă — inclusiv ziarele la cari ne-am referit mai sus, — este o destindere *în țară* sau, cel puțin, între guvern și țară.

Or, acest fel de destindere — singura necesară, — noi n'o vedem posibilă în situația actuală, nici cu guvernul liberal la cârmă, nici cu oricare alt guvern de partid. Căci nu cei ce-au provocat tensiunea vor fi în măsură să provoace și destinderea. Afară de asta, nu se poate concepe destindere fără înlăturarea cauzelor cari au provocat tensiunea, și fără neprecupețite și largi satisfacțiuni date nemulțumirilor generale.

De pildă: ocupație, puțința de a trăi, *pâine* pentru mii de tineri cari mor de foame într'o țară cu atâtea posibilități, și cari de disperare au apucat calea răzvrătirii. Cine să facă însă aceasta, și cum?

Rspundem: suntem singurii în măsură să oferim acestui problem *soluția radicală*.

Citiți însă răspunsurile pe cari șefii de partide le-au dat primului ministru care i-a vizitat pentru a le propune un armistițiu. Ele ar fi de toată noștimada dacă n'ar cuprinde în ele toată drama vieții noastre politice: toți șefii de partide *condiționează* acceptarea armistițiului de satisfacțiile pe cari li le va da guvernul. Alții o condiționează de atitudinea guvernului, — și așa mai departe.

Cu alte cuvinte, ceea ce am spus noi mai sus: a trecut panica, — a trecut și nevoia de destindere.

Interesele țării?

Acestea nu preocupă partidele. Toate și toți politicianii vorbesc de țară — și în ultimul timp s'a vorbit de ea mai mult ca oricând, — *dar nimeni nu se gândește la ea*.

I. J. R

O arestare

D-l Nae Ionescu, directorul ziarului „CUVANTUL“ și profesor universitar, a fost arestat de mai bine de o săptămână, fără ca opinia publică să știe până astăzi pentru ce.

Noi, cari cunoaștem în d. Nae Ionescu un om care în politică luptă cu dialectica — și aproape prea mult numai cu dialectica, — îl vedem foarte greu implicat într'o acțiune directă a cărei armă ar fi revolverul.

Iar dacă presupunerea noastră este, cum sperăm, îndreptățită, considerăm că este o foarte mare greșeală de a țări cu atâta ușurință în închisoare, pe oamenii cari în viața publică înțeleg să rămână pe tărâmul ideilor.

Când eu personal, în 1927, am fost arestat de guvernul Brătianu pentru cauza cunoscută pe care, mult mai târziu, d. Nae Ionescu a părut că o simpatizează, cartea de vizită pe care d. Nae Ionescu mi-a lăsat-o la închisoare a fost aceea a insultelor triviale și perfide lansate prin ziarul său și sub semnătura sa.

Astăzi d. Nae Ionescu este arestat, pentru o eventuală vină care nu m'ar putea face prin nimic solidar cu d-sa.....

Prin ușa celeului sale îi las cartea de vizită a regretului meu și a convingerei mele în absoluta sa nevinovăție și bună credință.

Este singura mea răzbunare.

M. M.

Național-Corporatismul

Iată numele sintetic al ideologiei și al principiilor pentru cari am deschis acum lupta.

Până aci am desfundat, doctrinar, drumurile evoluției de toate ideile și instituțiunile învechite, degenerate și nemaî cores-punzând raporturilor de stări și fapte, și concepțiilor spirituale cu totul noi, cari se desfac astăzi din toate colțurile lumii. Am

arătat tot ceace stăruiește bolnăvicios în calea unei dezvoltări normale, am filmat, cât de rapid și incomplet, dar suficient pentru a o înțelege, agonia unui deceniu care închide în el o lume, și am conturat, cât vremea ne-a permis, ideile noi și formele către cari viitorul merge cu o siguranță pe care nu au înțeles-o prea mulți, am trezit conștiințele din apatia în cari le amortise apăsarea prelungită a crizei. Dacă n'am fi făcut decât atât și încă este destul. Astăzi am purces la luptă pentru a infăptui în viață ceace am clădit în idei, tot cu sevă din viață.

Am chemat doctrina noastră: *Național-Corporatism*.

E nouă ca formulă și, mai ales, e nouă ca principii.

Nu suntem fasciști; nu suntem nici hitleriști. Servilismul învâtor nu ni-l impută decât naivii cari văd numai orizontal. Fascismul, în toată amploarea lui de organizare a activității interesate a națiunii, deabia acum se încheagă. Adunarea impunătoare a Consiliului Corporațiilor în Italia și sarcina vastă pe care i-a dat-o Ducele, de precizare în detalii a atribuțiilor economice ale corporațiilor, este tocmai acest pas gigantic pe care fascismul deabia acum îl face. Iar hitlerismul are, încă, prea mult de luptat cu alte dificultăți interne pentru ca să-și fi putut formula, cu răspundere, principii sintetizate într-o doctrină completă.

Național-Corporatismul românesc are ca puncte de reper ideologia fascistă și realizările ei, dar ca bază de plecare: nevoile specifice medului românesc și, ca țel, ridicarea la viață nouă și autentică a națiunii românești.

Departate de a fi pașteuși politici, în național-corporatism — așa cum îl concepem noi — am introdus, într-o sinteză vastă, completă și nouă, tot ce a rămas viabil și util din democrație și tot ce s'a dovedit mai bun din doctrina corporatistă și din ideologia fascistă. N'am reținut din fascism ceace a impus mediul atât de specific italian, ci tocmai ceace ni se potrivea mai bine nouă. Iar din corporatism, în sensul lui înalt social-economic, am avut prea puțin de învățat dela Italia care, până mai zilele trecute, îl ținușe într-o lungă și desorientată neglijență.

Dacă liberalismul a promovat în drepturi interesele celor puternici, dacă sistemul comunist ridică proletariatul, iar socialismul se sprijină pe mica burghezie, *național-corporatismul vrea să lupte pentru întreaga națiune, întărind activitatea fiecăruia spre a face din a tuturor un efort unitar*. În acest sens el concepe munca oricărui ca o contribuție la progresul națiunii. Corporațiile fi sunt un instrument, fortificarea totalitară a națiunii, un scop. *Național-corporatismul se fundamentează pe morală, muncă, ordine, suflet și ideal*. Din ele face un tot, o unitate în care Stat și națiune nu se deosebesc, ci se confundă.

În loc de asfixie a drepturilor, el vrea o amplificare a lor, — dar armonică. În autoritate nu vede un scop ci un mijloc de a realiza puterea dreptului. În corporații, un sistem care să asigure coexistența drepturilor și intereselor. Astfel, Statul va fi puternic fără să fie tiran, Individul se va supune fără să fie un supus: libertatea fiecăruia întinsă numai până la libertatea celorlalți asigură o solidaritate socială armonică și, prin descentralizarea corporativă, șterge limita între ordin și supunere. În acest cadru, producției anarhice și inutile i se va

substitui o producție economică rațională, echilibrată și folositoare tuturor. Mediul românesc, nevoile și perspectivele lui, au ridicat în concepția noastră o construcție nouă și adecuată de organizare.

Cu incontestabile și necesare anexiuni de principii și din alte ideologii, doctrina noastră este proprie și nu o translație a fascismului.

Național-corporatismul nostru este o concepție de viață izvorâtă din nevoi românești și elaborată de minți românești, cu suflet românesc.

Chr. P.

Goana după specialiști

Telegramele ne anunță că în parlamentul ultrademocraticei țări care este Cehoslovacia, s'a discutat planul unei reorganizări a sistemului de guvernare în sensul ca *miniștrii politici să fie înlocuiți prin specialiști*. În fruntea departamentelor ar urma să fie numiți specialiști, iar politicienii să rămână în guvern ca miniștrii fără portofoliu. S'a mai propus, în fine, formarea unui stat major general economic, care să fie compus dintre cei mai marcanți specialiști, și să funcționeze ca un Consiliu consultativ pe lângă guvern, în toate problemele economice importante.

Și cine credeți că a făcut cel dintâi aceste senzaționale și antidemocratice propuneri?

Insuși șeful partidului socialist, d. Klofaci!

Și când ne gândim că la noi asemenea experiențe — lovite de insucces din cauza sabotării unor politicieni de rând insinuați în rândurile specialiștilor, au fost ironizate de reporterii analafabeți cu nume de împrumut din redacțiile ziarelor democratice!

Vorba veche: bună țară, — rea întocmeală!

De ce li-e frică tot nu vor scăpa însă, fiindcă până în cele din urmă, — dacă nu vom să pierim cu toții, tot la specialiști ne vom întoarce.

Iar pe aceștia nu ni-i mai poate da mâine decât organizarea de Stat corporatistă.

S. A.

O alianță fatală

Ne arătăm în altă parte dureroasa noastră umire în fața faptului că Mareșalul Averescu a putut să nu fie ales la colegiul universal.

Faptul acesta, care constituie o scădere semnificativă a vremurilor noastre, are totuși, dacă nu o scuză, o anumită explicație. *Dacă d. Mareșal Averescu ar fi pășit în lupta electorală singur în fruntea partidului său, este înfinit probabil că nu am fi avut de înregistrat un asemenea rezultat.*

Nenorocirea a fost însă în faptul că partidul poporului a consimțit să apară alături, în fața alegătorilor, și încă pe picior de egalitate, cu „partidul conservator“, înghebare hibridă și anahronică, lipsită de orice simț al măsurii și al oportunității istorice.

Cu un șef a cărui specialitate este să se „afaireze“ între oameni cu rosturi politice, ca un pontator agitat la „pesajul“ hi-

podromurilor, și să se „alegă“ invariabil în Parlament din generozitatea șefilor de guverne, cărora le face pe rând serviciul unor oportune indiscreții telefonice, „partidul conservator“ nu a putut decât să alunge voturile care se îndreptau pline de respect și de recunoștință către Mareșalul Averescu.

Cartelul electoral dintre partidul Mareșalului și „partidul conservator“, dovedește prin rezultatele sale că este totdeauna imprudent de a lăsa să se strecoare în umbră unei glorii, acei cari nu aduc decât gloria unei umbre.

M. M.

Femeile și corporatismul

Imprejurări independente de voința noastră ne-au împiedicat să ne ocupăm la timp de splendida manifestare de înțelepciune și bun simț care a avut loc în luna Decembrie trecut la Brașov în cadrul congresului „Grupării femeilor române“.

Participantele la acest congres au atacat acolo cu un curaj demn de cei mai virtuoși cetățeni, și cu o competență pe care bărbații-politicieni ar trebui s'o invidieze, cele mai stricte probleme ale vieții noastre publice. Corporatismul, a cărui mare însemnătate a fost înțeleasă din primul moment de femeile române, s'a bucurat de onorurile unei întregi ședințe și a unei cuvântări pe atât de insufletește pe atât de admirabile, ținută de această neobosită propagandistă a drepturilor politice, raționale, ale femeii, care este distinsa Doamnă Alexandrina Cantacuzino.

Itată ce a spus d-na Cantacuzino despre necesitatea reformei Statului:

„De doi ani, cerem întronarea unei constituante, care să asaneze viața politică a României. Dacă politica de ambiții personale nu ne ducea la un război de distrugere între partide, această constituantă s'ar fi ținut în vremuri mai senine și nu ne-am fi găsit în fața unor mari greutăți externe, cu un dezechilibru intern moral și politic așa de mare. Reclădirea țării trebuie să se facă pe temeiul unui corporatism, care să dea tuturor forțelor productive ale acestei țări loc potrivit în conducerea ei. Nu se mai poate tolera ca politica să fie o profesiune rentabilă pentru câteva mii de oameni ce prădă bugetul Statului și asupresc restul nației, formând armate catilinare, ce caută prin mijloace neîngăduite să cucerească puterea nu pe temei de program, ci pentru îndestularea partizanilor“.

Nădăjdul că preocuparea d-sale pentru reforma Statului pe baze corporative, nu se va oprî aici. Dacă d-na Cantacuzino este convinsă de această necesitate, d-sa are datoria să difuzeze cât mai mult ideea în cercul fidelelor sale.

Femeile, ca mame și soții, sunt cele mai interesate la izbânda acestui sistem, — suprem mijloc de pacificare socială și de reîntoarcere a vechiului belșug în țara noastră, astăzi atât de greu încercată pe toate tărâmurile.

I. J. R.

Nici după 50 de ani !

Cât de instructivă este lectura reproducerilor de acum cinci zeci de ani, din „Universul“!

Am mai reprodus într'un număr precedent relatarea unui fapt petrecut acum o jumătate de veac, și care făcea impresia că s'a petrecut eri, atât de neschimbate sunt, în unele privinți, aspectele vieții noastre sociale...

Reproducem azi, pentru același motiv, rândurile de mai jos, tipărite în „Universul“ dela 20 Decembrie 1884:

„...Să ne punem cu silință și stăruință la îngrășarea sistematică a pământului. Să cercetăm știința agricolă, să ne facem specialiști în această ramură.

Să ne mai lăsăm de pustiu de obicei de a ne ruga cu slu-gărnicie guvernului ca să ne dea la prime de export, să ne facă agricultura, să ne învârtască chiar mămăliga din ceaur.

Această tristă lecție să ne fie mereu înainte și să nu uităm că nimic nu este nesecat pe lumea asta.

Nici pământul românesc!“.

Și azi, după cinci zeci de ani, agricultura noastră mare și mică declară că nu mai poate trăi fără prime de export și fără conversiune! Ce s'a schimbat într'o jumătate de secol în țara aceasta? Ce s'a făcut în tot acest timp pentru agricultură de către partidele cari s'au bătut totdeauna cu pumnii în piept ca să afirme dragostea lor pentru această ramură a activității naționale?

Maș este, față de asemenea dovezi, vre un sceptic care să continue a se îndoi încă de necesitatea transformării radicale a sistemului nostru de guvernare?

Și unde este el acela? Să-l vedem!

I. J. R.

Dela „Cercul Studențesc Creștin de Studii Corporatiste“

Inființarea „Cercului studențesc creștin de studii corporatiste“ a dat prilej la discuțiuni contradictorii, asupra necesității și scopului urmărit de acest Cerc.

Asemena discuțiuni sunt primite cu dragă inimă de către membrii grupați în jurul Cercului, chiar atunci când în cadrul lor se pune patimă și obstrucționism, deoarece sunt convinși că numai din discuțiuni iese adevărul.

Există în mentalitatea noastră mult prea servilă balcanismelor, obiceiul de a privi cu ochi de critici nemiloși tot cecece s'a făcut, și cu o neîncredere răutăcioasă tot ce încearcă să se facă.

Bun sau rău, nu interesează, criticăm dintr'o necesitate organică, înainte de a fi trecut prin prisma cunoștințelor noastre, în mod obiectiv, acțiunea sau ideea ce ne este prezentată.

Acest scepticism și lipsă de încredere pentru tot ce se naște nou în țara noastră, a început să constituie pentru noi o primejdie națională.

Va fi meritul nostru, al tinerilor încă pe băncile școlii, să ne convingem că cecece s'a făcut în România până astăzi, a fost munca bine intenționată a unor oameni capabili, ce au activat în spiritul vremii lor, creînd principii și norme cari, dacă astăzi nu se mai potrivesc, atunci însă erau necesare.

În loc de a ne pierde timpul criticând cecece au făcut alții,

mai bine am încerca fiecare să creiem lucruri mai bune decât acelea pe cari vrem să le combatem.

A face operă negativă fără a o dubla cu una pozitivă, înseamnă a face mai mult rău decât bine.

Datoria unei generații este de a fi într-o continuă emulație cu munca generațiilor anterioare, iar rodnicia muncii ei se cade să aibă la bază prinosul muncii constructive și cu efecte reale, a înaintașilor ei.

Va trebui să admirăm și să respectăm cu sfințenie munca predecesorilor noștri, dar avem datoria de a înlătura anacronismele înlocuindu-le cu forme noi de viață, corespunzătoare timpurilor în cari trăim.

Trăim într-o *România* ai cărei ideal național a fost înfăptuit, o *România* dornică de cultură și civilizație, gata, oricând să acopere cu lauri fruntea celor cari o iubesc și vor s'o îndrumeze pe făgașul progresului, dar hotărâtă să reprime și să zdrobească sub călcăiul ei pe toți aceia cari din ignoranță, încăpățănare, sau interes, ar încerca s'o ancoreze la remorca trecutului, oprind-o din mersul ei natural.

Este o datorie de conștiință pentru fiecare să își reducă la tăcere pasiunile politice, în fața reformelor de progres cerute de mersul vremii.

Sunt de acord, și istoria ne învață că reformele, chiar atunci când au fost de o oportunitate evidentă, s'au isbit de dârzenia și energia muribundă a reacționarilor, mânată fie din convingerea că ideologia în care ei au trăit este cea mai bună și trebuie să rămână eternă sub soare, fie din menajarea anumitor interese meschine.

Ca o deducțiune logică a acestui raționament, se ajunge la un mare adevăr: *Idelle noi se adresează în primul rând tineretului, el fiind singurul purtător al acelei hlamide, de care ne vorbește Papini, nesfășiată încă de spini drumurilor politice și neînținată de noroiul cluburilor.*

Oricât de mari ar fi atacurile îndreptate de cei mici la suflet și strămți la minte, împotriva celor ce strălucesc prin inteligența lor creatoare reușind să se impună prin voința lor neclintită, și prin forța lor morală, omul superior va rămâne în aceleași sfere înalte de unde va domina pe toți ceilalți. Elanul tineretii va putea să ducă la victorie o idee, cu mai multă ușurință decât cei cari sunt oboșiți de drumul vieții. „Nimeni în lume, nici Parlamentul nici guvernul, nimeni nu se poate opune voinței tineretii, atunci când ea are dreptatea de partea sa” — spunea Take Ionescu într'un discurs al său către studenți.

Pentru a putea corespunde în mod favorabil unei situațiuni de fapt, care ni se pune înainte, pentru a putea corespunde speranțelor ce un popor desamăgit și le pune în noi, și pentru a fi la înălțimea ce ne este rezervată, noi vom avea datoria să apărem desăvârșiți intelectualicește, pe scena lumii. Emblema și mijlocul de a ajunge la aceste scopuri, să ne fie cartea și nu revolverul. Iar ca deviză încrustată în mintea fiecăruia: „Prin Muncă și merit la victorie”.

Ceeace deosebește pe omul cult de cel incult, este că, primul fiind mai stăpân pe pornirile sale firești decât cel de-al doilea, ajunge să-și rafineze procedeele, și această rafinare este

proba evidentă a treptei de civilizație pe care se plasează individul, formând în acelaș timp farmecul tuturor societăților omenestii.

Indivizii, ca și popoarele, plătesc toate păcatele săvârșite în contra moralei, pentru unii această plată vine imediat, pentru alții pedeapsa așteaptă; dar nu va fi ordine în univers, nu ar merita să trăim, dacă nu am avea convingerea că este o lege morală pe deasupra noastră a tuturor.

Pentru noi, studenții de astăzi, intelectualii și conducătorii de mâine, problemele cari se agită și sunt la ordinea zilei în viața noastră publică se pun altfel decât pentru altă lume, și trebuiesc privite de noi prin altă prismă decât aceea de până acum.

Noi vedem ținta mișcării noastre dincolo de discuțiunile platonice, închise între patru pereti, capitalul de dreptate și de mai bine ce năzuim să creiem, vrem să dăinuiască, dar pentru aceasta e nevoie ca toți cei ce cred în acest ideal să ne aducă tot sprijinul virtuților lor de gândire, suflet și acțiune.

Dorim ca fiecare să-și ia locul lui la soare, dar a-l lua nu înseamnă a-l primi dela altul ca pe o pomană a unei netrebnice calități.

Ce ne lipsește ca, la rândul nostru, să inscriem în istoria acestui neam românesc, o pagină glorioasă și fecundă?

Un singur lucru, unul singur: *Să credem în mistunea noastră.*

Și când noi, generația cea nouă, vom crede și credința noastră va deveni crezul națiunii întregi, și când noi, noua generațiune, vom voi, când ne vom hotări să ne ridicăm pe deasupra politicei celei mici și înguste până la înălțimile în cari se plămădesc destinele unei națiuni, izbânda noastră nu va mai fi decât o chestiune de vreme. Și pentru cei tineri, vremea niciodată nu a fost un vrășmaș.

Pe altarul lumii noi în care intrăm, noi trebuie să aducem muncă și ordine, nu vorbe și anarhie.

Acestea sunt principiile fundamentale de cari sunt călăuziți membrii „Cercului Studențesc Creștin de Studii Corporatiste”, legați prin dragoste de muncă și de adevăr.

Pe buzele multora va înflori un surâs de neîncredere, față de noul drum pe care studențimea tinde să pornească, și nu puțini vor fi cei interesați cari vor căuta să zădărnicească această inițiativă viguroasă, dar încă în fașe.

Asupra armelor de cari ei vor uza, noi nu ne facem nici o iluzie, cunoscând bogăția arsenalului lor; dar dorim, ca de această dată, față de o mișcare cu caracter intelectual și în mod cu totul exceptional, ele să se păstreze în acest cadru.

B. MARGHESCU

Moravuri politicianiste

La puțin timp după înscăunarea guvernului liberal, mulți din înalții demnitari cari ocupau funcții politice, au trebuit să se retragă.

Nimic de zis; obiceiul pământului și al sistemului de guvernare prin partide.

Dar s'au petrecut cu acest prilej și câteva fapte extrem de ciudate. A demisionat, de pildă, din postul de efor al Spitalelor Civile, d. dr. Mezincescu, numit acolo de național-tărăniști. I s'a dat la retragere sau, mai bine zis, și-a dat, un banchet, indispensabilul banchet fără de care nu mai poate dormi nimeni azi în România, dacă a încunecat sau încunacă timp de câteva luni într-o funcție oficială, treburile publice ale acestei prea oropsite țări.

Ei bine, cine credeți că a participat la acest banchet, aducând cele mai nemăsurate laude sărbătoritului?

Insuși ministrul liberal care primise sau ceruse demisia fostului efor!

N'avem nici un fel de simpatie pentru d. dr. Mezincescu. Dar, pentru Dumnezeu, una din două: ori este capabil, așa cum a afirmat ministrul sănătății, și atunci pentruce a fost îndepărtat? — ori nu este așa cum s'a spus în focul banchetului, și atunci ce rost a avut prezența ministrului acolo?

Acest simplu fapt rezumă însă toată drama politicianismului de partid. În sistemul corporatist — e, poate, de prisos, s'o mai spunem, — nu om care a făcut dovada capacității sale la locul la care a fost pus, rămâne acolo indiferent dacă ministrul sau guvernul întreg au plecat, ori dacă aceștia îl știu că este sau nu este partizanul lor.

I. J. R.

In zilele de astăzi

Zilele acestea am citit într'un ziar de dimineață o dare de seamă a serviciului sanitar al județului Brăila, din care se desprindea îngrijorarea organelor medicale pentru ravagiile făcute de bolile venerice — mai ales sifilisul — în masele rurale.

Se preciza că în zece comune s'au identificat 370 bolnavi de sifilis în perioade pronunțate, fără a se socoti cei în stare de incubație.

Când aflu asemenea vești, te îngrozești de vinovăția celor cu răspundere, cari au lăsat populația rurală pradă unor asemenea flagele, și te întrebi dacă negrii din Sumatra sau din Colonile centrale Africane nu sunt mai bine îngrijiți și tratați decât cetățenii rurali ai României Mari.

Și, ca culme a ironiei, îmi apar înaintea ochilor „vizitele” electorale ale politicianilor din lumea veche, cari îndrăgesc țărănimia numai atunci când se hărăzesc alegerile pentru obținerea fotoliilor din Dealul Mitropoliei.

Dacă cel puțin în acele momente ei ar avea ochi să privească fețele firave și brăzdate de cicatricile sifilitice, de sigur că le-ar fi rușine și — afară de minciunile dulcege a eftinei demagogii — s'ar îngriji, poate, să le trimită medici și medicamente.

În acest caz ar fi o recompensare, căci pe când sufletul țărănimii se pervertește în cascada de vorbărie demagogică, cel puțin trupul s'ar consolida prin îngrijirile medicale cele mai elementare, cari astăzi îi lipsește aproape complet.

Din nefericire, ar fi un sacrificiu prea mare în schimbul voturilor escamotate prin fel de fel de promisiuni deșarte...

Și apoi dece o țărănime sănătoasă într'un Stat corporativ, în care ea însăși ar avea marele și frumosul rol de a se conduce și îngriji, când putem avea o țărănime sifilitică... într'un „Stat țărănesc“ ?

Sau, poate, d. I. Mihalache crede că țărănimea ar putea fi vindecată printr'o nouă serie de epistole ?

M. Z..

Tot despre Statul țărănesc

Într'un articol intitulat „Intre agricultură și industrie“, ziarul „Adevărul“ pune în evidență rolul industriei în dezvoltarea din ultimii ani a țării și în menținerea balanței economice a României.

Și „Adevărul“ încheie:

„Cei cari pledează acum pentru o orientare cât mai pronunțată agrariană a politicii românești, se dovedesc complectamente necunoscători ai realităților economiei românești. E dar timpul să ne revizuim ideile moștenite din vremea când eram într'adevăr o țară eminentamente agricolă“.

Aviz domnilor cari bat încă toaca hodorogită a Statului țărănesc!

E drept însă că cele de mai sus sunt publicate de numitul ziar la pagina economică, și politicianii nu prea obișnuesc să citească altceva decât rubricile cancanurilor politicianiste...

I. J. R.

„Sgomot pentru... aproape nimic“...

Din ziare și apoi din unele manifeste multicolore — lipite pe zidurile așoperite de sărăcie ale orașelor de provincie — am aflat că la Ministerul de Interne se constituise pe vremea fostului guvern o așa zisă „Comisiune Superioară de Apărare Pasivă“, care ar avea menirea să organizeze pe întregul teritoriu al țării apărarea pasivă a populației în contra atacurilor aeriene în timp de război.

O acțiune care trebuia pornită de foarte mult timp și la noi, ca și în alte țări, și de care, în orice caz, suntem satisfăcuți că s'a făcut un început.

Dar, respectându-se obiceiul nenorocit al țării constatăm că până acum nu se văd decât vorbe și manifeste, — fapte concrete nici unul.

Și când ne gândim la subteranele betonate, construite în mai toate orașele Bulgariei, Ungariei și Germaniei, la măștile de gaze împărțite la aproape toți locuitorii țărilor vecine, cari sunt inițiați în mânia lor și a felului cum urmează să procedeze în eventualele atacuri aeriene, vedem cât de înapoiți suntem și cât de naiv e felul nostru de procedare.

Incepem cu conferințe, pline de vorbe frumoase și grave — pierdere de timp inutilă, — întrucât adevăratele inițieri nu pot fi eficace decât atunci când sunt simultane cu experiențe concrete.

Ori, cum se pot face, când nu ai adăposturi și nici măști, așa încât cetățenii niciodată nu vor putea — în majoritate —

să se deprindă în mod practic cu procedeul de a utiliza adăposturile, măștile și celelalte mijloace de apărare imediată?

Credem că cel puțin acum să se înceapă cu lucrările adăposturilor betonate și subterane, cu furnizarea măștilor și apoi cu manifestele și conferințele ținute... cu mai mult sau mai puțin talent.

De aceea să ne supărăm mai puțin pe Primarul Capitalei, care construiește... măcar vespasiene subterane... chiar dacă ele nu pot fi indicate în contra atacurilor aeriene!

M. Z.

Filtrul partidelor

Citim în ziarele politice:

„Un grup de chemăriști din partidul național-tărănist, în frunte cu d. avocat dr. Anca, tratează intrarea lor în partidul liberal”.

Știți cine sunt acești așa zisi chemăriști?

Aripa tânără și idealistă a partidului național-tărănist!

Cu asemenea tineri și cu asemenea idealisti partidul liberal nu câștigă, de sigur, nimic în autoritate. Dar cazul este interesant, și el demonstrează încă odată ce ajung sufletele atunci când sunt trecute prin filtrul partidelor politice.

S. A.

Recenzii : André Corteano

„L'Evolution de l'État”, Payot, 1933

Intre puținii noștri gânditori economici cari au isbutit să spargă limitele banalului și granițele țării, este și d. Andrei Corteanu. Cunoscut de mult din coloanele „Argus”-ului, și consacrat economist mai ales în guvernul Iorga-Argetolanu, cu prilejul cărui și-a dovedit adânci cunoștințe teoretice și necontestate calități de tehnician, d. Corteanu abordează, prin recenta d-sale lucrare: „L'Evolution de l'État”, — publicată de distinsa editură de lucrări economice științifice, Payot — sfera nemărginită a gândirii economico-sociale, pentru a desluși rădăcinile profunde ale situației de azi și nedecisele tendințe cari se desfac din ea.

După o introducere deslănțată și fadă a lui L. Romier, curge adânc expunerea luminoasă și cuprinzătoare a atâtor probleme mari, a d-lui A. Corteanu.

În jurul noțiunii centrale de Stat, d.-sa abordează logic problemele cele mai variate a căror convergență însumează Statul : problema forțelor morale, apariția puterii în Stat, proprietatea, familia, munca, democrația, naționalismul, capitalul și, în legătură cu el, Statul comercial, problema creditului, salariile, naționalizarea, etc.

Distingând inițial, și în mare, două grupe de civilizațiuni naturale și istorice, adică formele de viață primitivă și cele născute înăuntrul unui Stat, d. A. Corteanu apasă pe rolul prim ce-l joacă concepțiile morale și construcțiile spirituale în dezvoltarea socială a Statului însuși. Totuși d.-sa arată că puterea Statului este originară din forță, derivând din grupul

războinic și în formație de luptă", la fel chiar cu puterea religioasă care a avut același substrat de combativitate și domi- nare.

În acest chip, d-sa se apropie de concepția realistă a lui Léon Duguit, și a atâtor alți cugetători politici francezi mai recent, demonstrând necesitatea de Stat a unei clase dirigen- te, logica situației și firescul ierarhiei prin însăși origina și na- tura Statului. Cu aceste premise, d. A. Corteanu desleagă ușor problemele de care am vorbit, dintr'o poziție de profundă ana- liză și înaltă gândire.

Remarcăm cu încântare ținuta cu totul filosofică sub care d-sa privește aspectele pe care le discerne analitic și, apre- ciindu-și valoarea, nu ne putem abține de a arăta măgulirea no-astră distingând atâtea evidente și surprinzătoare interferențe între felul d-sale și al nostru de a înțelege desplicarea căilor pe care credem că trebuie umblat pentru a organiza o economie națională. Sunt atâtea puncte de contact între noi în rezol- varea problemelor vaste pe care le discută d-sa, încât unele deosebiri de concepție și metodă, deși le menționăm cu regret, le neglijăm voit, și ne vom permite să revenim în contradic- toriu altă dată.

Concepând ca și noi, în linii mari, un rol activ și de viață, Statului, care până aci era pasiv și uscat, scheletic în atribu- țiunile lui reduse, d. Andrei Corteanu vede înțelegător și con- firmă nevoia confundării lui reale cu masa activă pe care o reprezintă juridic, și pledează pentru o „raționalizare a func- țiunilor sociale”.

Sub vagul prudent al termenilor, ne îngăduim să vedem, embrionar, o concepție corporatistă, mai ales când dânsul se ridică vehement contra unei producții desordonate — provo- cată, în parte, și de proporționarea nerațională a mașinismu- lui — și susține diminuarea, prin difuzare, a beneficiilor imo- rale. Tendințele d-sale către concepția Statului viu, totalitar, se zăresc limpede, mai ales când discută, amplu și cu multă perspicacitate, problema activității concepută ca funcțiune so- cială, și nevoia „de a adapta profesiunea la exigențele Statului supra-național”, în cadrul căruia, drepturile muncii d-sa le cere normal situate față de întinderea, devenită periculos de maladivă, a mașinismului. Combate metodic arabescurile inu- til încalcite ale atâtor metode și soluții empirice aduse pro- blemelor vitale ale unei țări active, și concepe o metamorfozare structurală adâncă în formația de luptă pentru viață a Sta- tului.

„Raționalizarea funcțiilor sociale” coincide, sumar, cu ideologia corporatistă și, pentru cei cari vor să privească de aproape și, totuși, în ansamblu, problemele esențiale pe cari le ridică criza actuală a Statului, recomandăm cu căldură lu- crarea d-lui A. Corteanu, pentru care regretăm că spațiul ne împiedică să facem aci o mai amplă referință.

Chr. P.

Discursul d-lui Mussolini

Am vorbit în numărul trecut de marele discurs ținut de d. Mussolini în fața Consiliului Național al Corporațiilor, sedintă

memorabilă în care s'au pus bazele noului Stat corporatist integral italian.

Primum acum la redacție o broșură editată de sucursala bucoareșeană a agenției telegrafice internațională „Oriente” din Roma, broșură în care găsim tipărit în limba română, discursul d-lui Mussolini.

Cum știm că faptul va interesa în gradul cel mai înalt pe cititorii noștri, le atragem atențiunea asupra acestei broșuri, cu mențiunea că ea poate fi procurată dela sediul filialei agenției „Oriente”, Bulevardul Take Ionescu No. 12, București.

L. N.

Politica lui bravo și politica lui drepti

De când este lumea, și de când are o conștiință a existenței ei, de masă organizată, s'a învârtit periodic și nedecisă prin toate colțurile sistemelor de conducere.

Lumea le-a creat pe fiecare și tot ea s'a nemulțumit de toate; nu pentru că toate nu erau bune, ci pentru că deveneau așa. Democratismul — acest suprem ideal pentru care s'au vărsat atâtea valuri de sânge dela malurile Senei încoace — a trebuit de atâtea ori să fie întretăiat de ascuțișul iute al autoritarismului, pentru că de fiecare dată să și schimbe fața și să ajungă, prin confuzie, dela democrație integrală la democrația infernală pe care o trăim.

Oricare din sistemele de organizare socială și politică evoluează, devin treptat sintetice prin anexiunea principiilor valabile din alte sisteme și toate nu și găsesc justificarea existenței decât în atmosfera ideologică a timpului în care se nasc ori se aplică, și în stările de fapt.

De atâtea ori s'a arătat în slovele revistei noastre cum liberalismul a avut un rost și o explicație istorică în sbuciumul veacului al XIX-lea. Democrația a fost reflexul lui necesar. Și pentru țara noastră, această democrație începută, așa cum se știe, odată cu sfârșitul măcelului mondial, a evoluat bruscat și artificial în sens pejorativ: politicianismul. Întâlnirea acestuia cu criza ne-a fost fatală și nouă ca atâtea altor țări. De aceea, reacțiunea care se simte pulsând atât de nervos pretutindeni, este normală. Prin antiteză se caută trecerea grăbită dela un pol la altul, dela democrație la autoritate, una așa de compromisă, cealaltă așa de neatinsă de desgustul maselor.

Ideologic, democrația este un sistem ideal. Dar nu se potrivește la orice timp și la orice societate. Scăldată în liberalism, s'a inecat în forme. Toată povestea ei nu este decât o existență aburoasă, plutind pe deasupra realităților pe cari le-a umbrat întotdeauna.

Quintesența democrației — votul universal — o recunoaște totă lumea drept o farsă. Valoarea ei se traduce elocvent în acel naiv și absurd „bravo”, strigat cu disperare de mase întregi, cari legitimează astfel cele mai apăsătoare idei, și și manifestă adeziunea la neantul lor. *E politica lui bravo.*

Adevărul nu este, desigur, nici în partea cealaltă, a autoritarismului exclusiv și omnipotent: *politica lui drepti.*

Bravo reprezintă supunerea oarbă și inconștientă la vorbe

golite de idei. Bravo este simbolul vidului sub chipul fad dar solemn al libertății. Este strigătul entuziast care proclamă, ca realitate, cea mai veche iluzie.

Drepti simbolizează o ascultare de ordin, o supunere la forță. Drepti înseamnă putere centrală, arată conducere unitară, personală și absolută în concepții și în directive.

Bravo vrea să fie auto-conducere.

Drepti este normativ.

Politica lui bravo este politica de vremuri bune, de avânt în activitate și de indiferență în cele publice.

Politica lui drepti este politica de restrînte, este reacțiunea autorității în anarhia libertăților.

Una vrea să fe un ideal, cealaltă un corectiv.

Și totuși amândouă sunt exagerări pe cari se vede bine că societatea nu le suportă. Fascismul și hitlerismul au debutat prin forță, dar nu s'au menținut prin ea. Când libertatea a devenit din nou necesară ele au proclamat-o, dar numai în doze sigure pentru o dezvoltare normală a ei.

Liberalismul a fost întotdeauna mai mult critic și mai puțin creator. Iar autoritarismul a însemnat de regulă un sistem de corectare și de creație. Au, prin urmare, amândouă, calități și defecte.

Va birui sistemul care impacă — așa cum cer înseși nevoile de viață ale omenirii, — drepturile, libertatea și puterea...

Singur Național-Corporatismul, în vastitatea lui organizatoare, poate să realizeze acest frumos ideal care, incontestabil, nu va rămâne al tuturor timpurilor.

Național-Corporatismul vrea ca, organizând o națiune, s'o străbată adânc valorile muncii creatoare. (Cât de capricioase par valorile!... Dar au legile lor). Ierarhizând valorile prin noblețea muncii, el ține să amplifice eforturile și să ridice, solidar, națiunea întreagă.

În schimb, democrația a ținut să facă din votanți „o adunare de regi” și a făcut una de blegi.

Chr. P.

Bibliografie corporatistă

Numeroși cititori ne-au cerut să le recomandăm, pentru documentare, lucrări științifice în domeniul corporatist.

Răspundem azi acestei dorinți, dând mai jos o bibliografie aproape completă a operelor streine mai de seamă privind doctrina corporatistă :

AMBROSINI (GASPARE). — Il consiglio nazionale delle Corporazioni. Roma, 1930, Libreria del Littorio.

AMBROSIO (MANLIO). — Economia Politica corporativa. Roma, 1931, Libreria del Littorio.

ANDREAE (WILHELM). — Staatssozialismus und Ständestaat. Jena, 1931.

ARENA (CELESTINO). — Corporazione et espansione economica. Roma, 1928, Diritto del Lavoro.

ARIAS (GINO). — L'Italia e la crisi economica. Firenze, 1932, Poligrafica Universitaria.

ATTI del primo Convegno di studi sindacali e corporativi. Vol. I et II. Roma, Maggio 1930.

ATTI del secondo Convegno di studi sindacali e corporativi. Vol. I et II. Roma, 1932.

BENOIST (CHARLES). — Les lois de la politique française. Paris, 1927, Arthème Fayard.

BIAGI (BRUNO). — La Cooperazione. Roma, 1932, Mandadori.

BIANCHINI (GIUSEPPE). — Opera del Governo Nazionale e la ricostruzione economica. Conferenza.

BORTOLOTTO (GUIDO). — Lo Stato e la dottrina corporativa. Vol. I et II. Bologna, 1931, Zanichelli.

BOTTAI (GIUSEPPE). — La corporazione nella polemica scientifica. Roma, 1932, Diritto del Lavoro.

BOTTAI (GIUSEPPE). — Fascismo o capitalismo. Roma, 1932.

BOTTAI (GIUSEPPE). — L'organizzatore sindacale fascista. Conferenza.

BOTTAI (GIUSEPPE). — L'oggi e il domani del ordinamento corporativo. Conferenza.

BOTTAI (GIUSEPPE). — Il dirigente d'azienda in regime corporativo. Conferenza.

BRAUWEILER (HEINZ). — Berufsstand und Staat.

BUNZEL (JULIUS). — Der Zusammenbruch des Parlamentarismus und der Gedanke des ständischen Aufbaus. (Zeitfragen aus dem Gebiete der Soziologie).

CARLI (FILIPPO). — Premesse di Economia Corporativa. Pisa (1929), Nistri-Leschi.

CARLI (FILIPPO). — Teoria generale della Economia politica nazionale. Milano, 1931, Ulrico Hoepli.

CENTRE INTERNATIONEL d'Etudes sur le Fascisme. Annuaire 1928.

CHIMIENTI. — Droit Constitutionnel italien. Paris, 1932, Marcel Giard.

CODIGNOLA (ERNESTO). — Il rinnovamento spirituale dei giovani. Roma, Mandadori.

COSTAMAGNA (CARLO). — Elementi di Diritto Costituzionale corporativo fascista. Firenze, 1929, Bemporad.

COSTAMAGNA (CARLO). — Dal Sindacato alla Corporazione. Firenze, 1931.

DUGUIT (L.). — Droit Constitutionnel. Vol. I et II. Paris, 1923, Fontemoingt.

DURCKHEIM (EMILE). — De la division du travail social. Paris, 1932.

ESPINOSA (AGOSTINO DEGLI). — La forma e la sostanza dell' Economia. Firenze, 1930, Poligraf. Universitaria.

FERRI (CARLO EMILIO). — L'ordinamento corporativo dal punto di vista economica. Padova, 1933, Antonio Milani.

FRIEDERICHSEN (VITTORIO). — Il credito nel sistema corporativo. Roma, 1931, Augustea.

GUIDI (DARIO). — Il sindacalismo degli intellettuali. Roma, 1928, Diritto del Lavoro.

GOBBI (ULISSE). — La Cooperazione dall' Economia capitalista all' econ. corporativa. Milano, 1932. A. Giuffrè.

HEINRICH (WALTER). — Der Faschismus. Staat und Wirtschaft im neuen Italien. München, Bruckmann.

HEINRICH (WALTER). — Staat und Wirtschaft. Erneuerungs-Verlag-Berlin 1931.

HEINRICH (WALTER). Das Ständewesen. Jena, 1932.

HERRFAHRDT. — Der Aufbau des neuen Staates. Berlin, 1932.

INTERNATIONAL CENTRE of Fascist Studies. Survey of Fascism, 1928.

ISTITUTO FASCISTA DI CULTURA DI MODENA. — Corso di cultura corporativa.

KARRENBROCK (PAUL). — Recht und Wirtschaft in der ständischen Ordnung. Erneuerungs Verlag. Berlin-Wien 1932.

KASER (KURT). — Der deutsche Ständestaat. Zeitfragen aus dem Gebiete der Soziologie.

LAMERS (CLEMENS). — Autarkie, Planwirtschaft und berufsständischer Staat? Berlin, 1932, Carl Heymanns.

LAVERGNE (BERNARD). — Le Gouvernement des démocraties modernes. Vol. I et II. Paris, 1933, Felix Alcan.

LAUTAND (Camille et André Poudenx). La représentation professionnelle. Paris, 1927, M. Rivière.

LONGERT. — Liberale oder organische Staats und Wirtschaftsordnung. Wien, Erneuerungs Verlag, 1931.

MAN (HENRY DE MAN). Le socialisme constructif. Paris, 1933, Felix Alcan.

MARTIN-SAINT-LEON. — Les Sociétés de la Nation. Etude sur les éléments constitutifs de la nation française.

MICHELS (ROBERT). — Italien von heute.

MLADENATZ (GROMOSLAV). — L'économie cooperative.

MUSSOLINI (BENITO). — La dottrina del Fascismo.

MUSSOLINI (BENITO). — Discorsi sulla politica economica italiana nel primo decennio. Roma, 1932, Fratelli Treves.

NAPOLITANO (GAETANO). I „magazzini generali“ in regime corporativo.

NAPOLITANO (GAETANO). Principi di Economia corporativa. Roma, 1932, L'Economia italiana.

NIEDERER (WERNER). — Der Ständestaat des Faschismus.

PENNACHIO (ALBERTO). — Lo Stato corporativo fascista. Milano, Ulrico Hoepli 1928.

PESCE (GIOVANNI). — La marcia dei rurali. Storia dell'organizzazione sindacale fascista degli agricoltori. Roma-Pienciana.

REUPKE (HANS). — Unternehmer und Arbeiter in der Faschistischen Wirtschafts idee. Berlin, 1931, Reimer Hobbing.

RENARD (GEORGES). — La Théorie de l'Institution. Essai d'ontologie juridique. Paris, 1930, Sirey.

REUPKE (HANS). — Das Wirtschaftssystem des Faschismus.

RONCHI (ENNIO). — Economia liberale, economia socialista, economia corporativa. Roma, 1932, Augustea.

RONCHI (ENNIO). — Mussolini economia della Rivoluzione. Roma, Pienciana.

ROSEN (EDGAR). — Der Faschismus und seine Staatsidee. Berlin, 1928, Karl Heymanns.

SILLANI (TOMASO). — L'Etat mussolinien et les réalisations du Fascisme en Italie. Paris, 1931.

SPANN (OTHMAR). — Hauptpunkte der universalistischen Staatsauffassung. Wien.

SPANN (OTHMAR). — Der wahre Staat. Jena 1931.

SPANN (OTHMAR). — Der wahre Staat. Jena 1931.

Urteile der verschiedenen Lehrbegriffe. Jena, 1931, Gustav Fischer.

SPIRITO (UGO). — I fondamenti della Economia corporativa. Milano, 1932, Treves.

SPIRITO (UGO). — La critica della Economia liberale. Milano, 1930, Treves.

SCHRECKER (PAUL). — Für ein Ständehaus. Wien, 1919.

STÄNDISCHES LEBEN.

STÖRCK (RICHARD). — Die ständische kredit-verfassung. Berlin, 1931, Erneuerungs-Verlag.

TATARIN-TARNKEYDEN. Die Berufsstände, ihre Stellung im Staatsrecht und die deutsche Wirtschaftsverfassung. Berlin, 1922.

TOUD-DU-PIN (MARQUIS DE LA). — Vers un ordre social-chrétien.

TURATI (AUGUSTO). — Reflets de l'ame fasciste. Bruxelles, 1928, Social Editions.

U. P. E. — L'action du gouvernement fasciste pour la protection physique et morale de la race. Roma, 1926, Tipograf. italica.

VELDEN (JOSEPH VAN DER). — Wirtschafts und Sozial-Politik in der berufsständischen Ordnung. Berlin, 1933, I. Ba-chem.

VOGEL E. H. — Grundzüge einer socialorganischen Privatwirtschaftsverfassung. Berlin, 1931, Paul Parcy.

WAGNER H. G. — Essai sur l'universalisme économique Othmar Spann. Bâle, 1931.

WAGNER (ADOLF). — Der organische Staat. Leipzig, 1926, Voingtländers Verlag.

WELTSCH (FELIX). — Organische Demokratie. Leipzig, Neue Geist Verlag.

WERNET (WILHELM). — Das Handwerk in der berufständischen Wirtschaft. Wien, Erneuerungs-Verlag 1932.

IRITAN DEN BOEKRIE POSTAMERS - ERMUTIA

LAMPUNG - BANGUN - BANGUN - BANGUN - BANGUN

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

DCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TABLE I

TABLE I

CHARACTERISTICS OF THE SAMPLES

Sample No.	Sample Name	Sample Description	Sample Weight (g)	Sample Volume (ml)	Sample Density (g/ml)	Sample Composition
1	...	...	...	...	...	...
2	...	...	...	...	...	...
3	...	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...	...
6	...	...	...	...	...	...
7	...	...	...	...	...	...
8	...	...	...	...	...	...
9	...	...	...	...	...	...
10	...	...	...	...	...	...
11	...	...	...	...	...	...
12	...	...	...	...	...	...
13	...	...	...	...	...	...
14	...	...	...	...	...	...
15	...	...	...	...	...	...
16	...	...	...	...	...	...
17	...	...	...	...	...	...
18	...	...	...	...	...	...
19	...	...	...	...	...	...
20	...	...	...	...	...	...
21	...	...	...	...	...	...
22	...	...	...	...	...	...
23	...	...	...	...	...	...
24	...	...	...	...	...	...
25	...	...	...	...	...	...
26	...	...	...	...	...	...
27	...	...	...	...	...	...
28	...	...	...	...	...	...
29	...	...	...	...	...	...
30	...	...	...	...	...	...
31	...	...	...	...	...	...
32	...	...	...	...	...	...
33	...	...	...	...	...	...
34	...	...	...	...	...	...
35	...	...	...	...	...	...
36	...	...	...	...	...	...
37	...	...	...	...	...	...
38	...	...	...	...	...	...
39	...	...	...	...	...	...
40	...	...	...	...	...	...
41	...	...	...	...	...	...
42	...	...	...	...	...	...
43	...	...	...	...	...	...
44	...	...	...	...	...	...
45	...	...	...	...	...	...
46	...	...	...	...	...	...
47	...	...	...	...	...	...
48	...	...	...	...	...	...
49	...	...	...	...	...	...
50	...	...	...	...	...	...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,

MIHAIL MANOILESCU

2

ANUL III
FEBRUARIE 1934

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	Naționalismul și tineretul
Dr. Ing. ION VLADEANU	Autarhie
Dr. C. GROFȘOREAN	Reforma justiției
ENRICH OTETELIȘANU	Precepte tactice de luptă naționalistă
Dr. TOMA POPESCU-BERCA	Problemele actuale ale țărănimii române în lumina Corporatismului
MIHAI C. ZAHARIA	Dela partidul „lumei vechi“ la corporația „lumei noi“
MIRON CALUGAREANU	Spre noi orizonturi

PE LINIA VREMII NOASTRE:

D-1 lamandî contra corporatismului? — Ce rămăue după noi. — Se cere reînflințarea corporațiilor. — Noua hartă politică a lumii. — „Micul Caporal“. — Mișcarea corporatistă din Anglia. — Alți revoluționari constructori. — O scrisoare intristătoare. — Corporatismul d-lor Maniu-Mihalache. — Nepăsare. — Democrație cu tranzacții. — Bătălia aurului. — Anticipări mărturisite. — Arestarea ideilor?... — Serâncelobul din Franța. — Sinceritate... — Guvernul la lucru. — Mărturisirea neputinții regimului parlamentar. — „Gazeta Municipală“. — Ce este „Statul țărănesc“. — Devalorizarea coroanei cehe. — Cum suntem sfătuiți. — Raporturile Vaida-Maniu. — Simptomatic. — Intrigile din parlament. — Guvernele democratice. — Streinii în instituțiile de Stat. — „Mica revoluție franceză“. — Procedeele politicianiste. — D-1 Argetoiannu și agricultura. — Miniștri și subsecretari de Stat. — Ultima ariergardă... — Presa despre noi. — Recenzie: Front Antirevizionist! — O nouă orientare a agriculturii. — Gafă sau altceva? — Preocuparea politicienilor ardeleni. — Din activitatea „Ligei Național-Corporatiste“.

CONDIȚIILE DE

ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari
300 „ „ „ „ întreprinderi
1000 „ „ „ „ marile întreprinderi
100 „ „ „ „ studenți, preoți și învățători

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasie, Str. B. Mussolini 27, Tel. 215/26

„LUMEA NOUĂ“ APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDACȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Bioururile „Oficiului de Studii și Informații Corporative“, precum și sediul „Ligei Național-Corporatiste“: Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 2

LUMEA NOUĂ

Februarie, 1934

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Naționalismul și tineretul

de MIHAIL MANOILESCU

La cea de a treia conferință despre Corporatism pe care am ținut-o în numele „Institutului de Studii Corporatiste” la Academia de Inalte studii Comerciale și Industriale, am sfârșit prin a pune problema cauzelor cari explică insuccesul perzistent al curentelor naționaliste în România.

Chestiunea merită, desigur, reluată, fiindcă tineretului nostru de astăzi care nu a urmărit ca noi vreme de două generații evoluția naționalismului, îi lipsește perspectiva timpului care să-i îngăduie o judecată completă asupra acestei probleme politice și sufletești a românismului.

Curentele naționaliste dela 1900 încoace, s'ar putea împărți — cum face Xenopol pentru toate faptele istorice — în câteva „serii istorice”: seria Nicolae Iorga, seria Cuza, seria „Gărzii de Fier”.

Nu cuprindem în această enumerare curentul naționalist ardelean, în care numele lui Octavian Goga se reliefează deosebit, fiindcă localizăm problema numai la evoluția naționalismului din vechiul regat, *în măsura în care naționalismul a fost o școală sufletească pentru tinerimea universitară.*

Seria istorică a d-lui Iorga s'a marcat cu intensitate în mișcările din Martie 1906, când d. Iorga a apărut ca un mare anticipator pe planul social și pe planul național. Tărănismul d-sale autentic, viguros, sprijinit pe cea mai uimitoare desfășurare de talent, pe care au cunoscut-o trei generații, ca și naționalismul său de o impresionantă limpezime, au constituit baza sufletească a celor două fapte capitale din istoria noastră contemporană: *improprietărea și întregirea națională.*

Dacă *ideea* a devenit vre-odată o forță colectivă, este, desigur, în cazul acesta. Iar dacă vre-un om a putut revendica vre-un merit personal într'o faptă națională, acela este, desigur, d. Iorga.

Astfel, seria istorică a d-lui Iorga se încheie într'un chip pozitiv.

S'ar putea spune oare acelaș lucru despre celelalte ?

Nu vom vorbi despre „Garda de Fier“, nu numai fiindcă nu ne-ar lăsa cenzura, dar și fiindcă este imposibil astăzi, după catastrofa morală a asasinării lui I. G. Duca, să se prevadă ce va rămâne în sufletul tinerimei după acest curent politic.

Exemplul cel mai clasic al influenței naționaliste asupra tineretului, îl prezintă mișcarea d-lui profesor Cuza. De aproape 40 ani, d. Cuza agită ideea națională, și o agită într'o formă particulară, reducând-o exclusiv la problema antisemită. Serie după serie, și generație după generație, tineretul universitar s'a înrolat sub drapelul d-lui Cuza, pentru că cu aceeași regularitate să-l părăsească la ieșirea din Universitate. În acelaș timp, în masse, adeziunea pentru ideile d-lui Cuza s'a păstrat aproape constantă și s'a tradus prin alegerea permanentă a aceiuiși număr restrâns de deputați.

Mișcarea antisemită a bătut piciorul în loc vreme de atâtea decenii.

Cum se explică acest vădit insucces, fiindcă în politică succesul unei idei se consacră prin extindere, iar nu prin localizare și constanța ? Să fie oare numai vina celor cari pe rând au fost tineret ? Să fi fost oare toți adepții d-lui Cuza simple „secături entuziaste ?“ Noi credem că nu ! Și socotim că dacă tineretul universitar s'a degajat repede de toate curentele naționaliste a doua zi după ce a intrat „în carieră“ și în viață, *vina trebuie să fie în aceste curente înseși.*

Curentele naționaliste n'au prezentat o concepție integrală a organizării vieții naționale ; ele s'au mărginit la atitudinea negativă, când plângătoare, când agresivă, împotriva importanței excesive a elementului minoritar și, în special, a elementului evreesc. Dar ele nu au oferit, pentru restabilirea echilibrului național, o soluție completă și o concepție de Stat. Ele au considerat în chip greșit că democrația haotică a veacului al XIX-lea putea constitui o bază potrivită pentru realizarea operii de naționalizare internă spre care năzuiau ; ele n'au înțeles *incompatibilitatea fundamentală care există între democrație și naționalism.*

Un singur gânditor are marele merit de a fi pus în lumină antiteza naturală dintre democrație și naționalism și acesta a fost ardeleanul AUREL POPOVICI. Numai scrierile politice ale lui Eminescu pot să-ți dea fiorul admirativ în fața antiviziunii, pe care o dau unele din articolele lui Aurel Popovici.

Nu e dar de mirare dacă sufletul generațiilor cari s'au perindat în Universități și școli înalte nu a putut să fie captat definitiv de doctrinele unilaterale și anticonstructive. Și

nu va fi de mirare mâine dacă tineretul pus în fața unei doctrine de naționalism integral și constructiv își va robi sufletul acesteia, constituind o armată permanentă a crezului nou.

...

În conferința către tineret de care vorbim la începutul articolului, noi am încercat să lămurim cum sistemul corporatist conceput de noi, dă satisfacție și imperativului *înălțării naționale în afară*, și imperativului *întăririi românismului înăuntru*.

Nu vom repeta aci aceste demonstrații pe cari, de altfel, le vom face să apară într'o broșură specială în Biblioteca „LUMII NOUI“, care va cuprinde întreg ciclul de trei conferințe despre corporatism.

Dar nu ne putem opri de a nu reține și de a nu sublinia aici faptul că *este pentru prima dată când tineretului nostru i se pune înainte o doctrină naționalistă organică și încheată, în care nu se formulează numai țeluri, ci se precizează un sistem potrivit și complet de mijloace pentru realizarea acelor țeluri*.

Corporatismul apare, astfel, în lumina acestor noi prezentări, ca *singurul instrument capabil să realizeze echilibrul între români și minorități în diferitele compartimente ale vieții naționale*. După cum în Italia, corporatismul a realizat echilibrul social în sânul fiecărei corporații, tot așa în România corporatismul este menit să realizeze în sânul fiecărei categorii de muncă echilibrul național.

Tineretul care ne-a ascultat și ne-a citit este convins de acest lucru. Acest tineret știe că acțiunea pentru reforma corporatistă a țării și a Statului nu este un foc trecător, menit să încălzească și să ațâțe tineretul cât timp sta în culoarele Universităților, ci *este o lumină nouă și durabilă, capabilă să conducă pe tinerii de azi de-alungul întregii lor cariere de constructori ai unei lumi mai bune*.

Autarhie

de d-r ing. IOAN VLĂDEANU

În traducere liberă, cuvântul autarhie înseamnă tendința de-a trăi prin mijloacele proprii. Am spus **tendința**, deoarece o autarhie care-ar vrea să izoleze unitățile economice complex una de alta se poate numi cu drept cuvânt autarhie sălbatică. Acest fel de autarhie nu poate fi decât dăunător economiei unui Stat. Astfel de autarhie a fost obligată să practice Germania în decursul războiului mondial, din cauza blocadei, și rezultatul a fost că, cu toată rezistența eroică, în fața foamei au trebuit să cedeze. Nu despre astfel de autarhie este vorba în cele ce urmează.

Autarhia bine înțeleasă, adică numai ca tendință de guvernare, este necesară, după cum vom vedea, atât pentru Statele agrare cât și pentru cele industriale. Vom defini mai întâi ce se înțelege în prezentul articol prin Stat agrar. Statul agrar este acela care în relațiile comerciale cu lumea din afară cumpără în majoritate produse industriale gata de-a fi consumate, și vinde produse brute în starea în care acestea nu mai au nevoie de condițiile climatice sau geografice locale.

Este meritul d-lui M. Manoilescu de-a fi lămurit, în cartea sa : „Théorie du protectionisme et de l'échange international“, o problemă foarte importantă pentru schimbul internațional și anume problema productivității muncii. D. Manoilescu înțelege prin productivitate restul ce rămâne prin scăderea din prețul de vânzare a produselor : a materiei brute, a amortizărilor de instalații și a combustibilului, acest rest fiind apoi divizat cu numărul lucrătorilor ce-au luat parte la producție. Dacă vom face acest calcul pentru produsele agricole, vom vedea că el este foarte scăzut față de cel al produselor industriale. D. Manoilescu în calculele, pe cari le expune în această carte a găsit, cu prețurile din 1929, un raport între productivitatea agriculturii și a industriei la noi în țară, de 1 : 8. Chiar și în America unde agricultura a fost așa zicând industrializată, acest raport este de 1 : 3.

Și aceasta pentru 1929. Cari mai sunt raporturile azi după scăderea catastrofală a prețurilor cerealelor urmată de o scădere mult mai mică a produselor industriale, își poate închipui oricine. Natural că, atunci când vorbim de productivitățile ramurilor de activitate înțelegem productivități medii. Chiar și în agricultură diferența de productivitate între diferitele produse este destul de mare. Astfel între productivitatea plantelor speciale (textile sau oleaginoase) și a porumbului este deosebire chiar și de 1 : 2. În industrie raporturile sunt mult mai mari.

Cauzele acestor fapte sunt următoarele două :

Deși produsele agricole sunt foarte necesare vieții zilnice, totuși cerința lor este foarte strâns limitată. În agricultură supraproducția este mult mai ușor posibilă decât în industrie. Cererea produselor industriale este mai elastică decât în agricultură. Chiar dacă o repartiție mai justă a bunurilor n'ar obliga pe atâți indivizi să fie subnutriți, totuși caracterul acesta al produselor agricole nu dispăre. Fără cantitatea absolut necesară de alimente nu se poate trăi, dar diferența între această cantitate și cea care ne asigură abundența nu este prea mare.

A doua cauză este **calitatea muncii**. Pentru a fi agricultor nu se cere o capacitate specială din partea individului. Atunci când pentru o funcțiune socială se cere din partea indivizilor aptitudini fizice sau psihice speciale sau o pregătire îndelungată și dificilă, este cel mai natural lucru ca acești indivizi să fie și mai bine retribuiți, pentru simplul motiv că ei nu pot fi așa ușor înlocuiți. De acest lucru s'au convins și Rușii, când, cu toată contrazicerea cu marxismul ortodox, au introdus și ei **cele cinci clase de salarizare**, după capacitatea de muncă a muncitorilor și după necesitatea muncii lor pentru bunul mers al întreprinderii. Într'o revistă comunistă germană, am citit că marxismul ortodox pretinde o perfectă egalitate între indivizi în fața posibilităților de-a trăi și din această cauză ar trebui ca intelectualii să fie tratați mai rău decât muncitorii simpli, din cauza capacității lor de-a se ridica datorită culturii și de multe ori inteligenței. Din fericire o astfel de monstruoasă logică nu se poate aplica, și Rușii s'au convins de acest lucru, mai ales când au început să pună în aplicare planul cincinal.

Tăranii își dau și ei seama de diferența între productivități atunci când în regiunile muntoase spun: „Din tăietorul de lemne n'ai să vezi gazdă“ (proprietar). Aceasta, cu toate că munca foarte grea și plină de privațiuni, produce abia atât cât este necesar pentru trahul de azi pe mâne. Dacă'm vrea să vorbim în limbajul lui Karl Marx putem spune: cu cât un produs ne cere mai multă **muncă socială** cu atât el va fi mai scump. Noi însă vom corecta aceasta in-

troducând și calitatea muncii, care-i mai importantă poate pentru clarificarea acestei probleme.

Acestea fiind lămuririle vom înțelege că în schimbul internațional, chiar atunci când el funcționează impecabil, o țară agricolă este totdeauna desavantajată. Schimbul internațional se face în trei moduri principale : cu bani ghiață, cu mărfuri contra mărfuri și cu ajutorul creditelor. Modul cu bani ghiață s'a învechit și n'a fost utilizat decât după descoperirea Americii și a minelor bogate din Transvaal. Rămân numai celelalte două. **O țară agricolă pentru a-și satisface necesitățile de produse industriale, va trebui să exporte mult mai multă muncă națională, decât importă din munca străinului, pentru simplul motiv că munca sa este mult mai brută.** În consecință nu-i rămâne de făcut decât să-și limiteze importul la puterea de cumpărare a exportului, sau să apeleze la credite. Prima soluție este cea mai naturală însă nu singură, ci corectată cu tendința de-a fabrica produsele, ce nu pot fi importate, în propria țară. A doua, adică apelarea la credite este cea urmată de toate statele agricole, fiind cea mai comodă, dar și cea mai oneroasă.

N'avem decât să luăm situația țării noastre ajunsă sub guvernarea ocultă a unei cliici de capitaliști străini, cari nu numai că cer dobânzi cămătărești, dar se amestecă direct în politica țării, răsturnând guvernele imediat ce acestea încearcă să aibă o atitudine mai independentă. Străini de țară și națiune acești capitaliști nu văd în ea decât pe debitorul care trebuie să trăiască pentru a-și plăti dobânzile și anuitățile.

Dar chiar în interiorul aceleiași țări există deosebiri între diferitele ținuturi, după ocupația principală a locuitorilor. N'avem decât să comparăm standardul de viață materială al populației din două ținuturi vecine și foarte asemănătoare ca fertilitate, cum ar fi ținutul Brașovului presărat cu multe fabrici, și al Făgărașului pur agricol. Comparația va fi zdrobitoare pentru cel din urmă. Nu numai că surplusul populației, care nu posedă pământ suficient pentru a se hrăni din el, găsește o altă ocupațiune, dar această nouă ocupațiune este mult mai rentabilă decât agricultura. Dar chiar și agricultorii cari trăiesc numai pe urma acestei munci, vor găsi în timpul lor liber sezonier și alte izvoare de câștig în legătură cu industria, dacă nu altceva cel puțin cărăușia, acolo unde există industrie.

Pentru a îndrepta această stare de lucruri se impune deci protecționismul și deci tendințele autarhice. D. Manoilescu în cartea sa citată dă și o limită stabilită prin formulă matematică a protecționismului, formulă care are la bază productivitatea ramurei industriale respective și productivitatea medie a muncii naționale. Se va putea spune cu drept

cuvânt că rezultatul protecționismului practicat de noi câțiva ani a fost creșterea unei industrii parazitare care nu face decât să aducă beneficii însemnate câtorva privilegiați ai soartei, de multe ori străini și aceștia. **VINA ACESTEI STARI DE LUCRURI ÎNSĂ N'O POARTA PROTECȚIONISMUL, CI JUMĂȚĂILE DE MĂSURA.**

Regimul economic, sub care am trăit până la introducerea contingentării, era cel liberalisto-capitalist. Cu inima strânsă guvernării, dându-și seama de importanța industriei naționale, au călcat dogma sistemului liberalist și aceea au făcut-o însă numai pe jumătate. Au ridicat bariere vamale pentru a proteja industria națională, căreia însă nu i-au pus nici-o condiție. Pe piața internă monopolizată de această industrie a continuat și continuă să domnească sistemul liberalist. În procesul de producție și distribuție intern statul n'a ieșit din rolul său de paznic de noapte, pe care i-l impusese acest sistem, decât poate efemer și neeficace prin prețurile maxime. Apoi barierele vamale au fost ridicate fără criteriul obiective, ci de multe ori cu scopul vădit de-a asigura beneficii mari solicitanților de astfel de bariere. Deci trebuie pusă la punct chestiunea că de situația industriei noastre nu-i vinovat protecționismul, ci măsurile de jumătate și de multe ori luate cu interes sunător.

* *

În calea industrializării există însă piedeci serioase de ordin economic, financiar și social. O primă piedecă este legea dețușelor. Orce industrie, pentru a fi rentabilă, are nevoie de un anumit dețușeu minim. Acest dețușeu ca suprafață depinde de posibilitățile de plasare ale produsului și de investițiile de capital ce necesită ramura industrială respectivă. Deci nu orice industrie va fi indicată de-a fi introdusă în țările agricole, cari la noi în Europa sunt și cele mai mici. Numai acele industrii cărora li se oferă un dețușeu suficient între frontierele țării, vor putea fi promovate. Un criteriu pentru aceasta ar fi în primă aproximație balanța comercială. Acele articole cari grevează mai mult importul, mai ales în ceea ce privește cantitatea, vor fi cele mai indicate să fie fabricate în țară. Am accentuat asupra cantității, căci produsele ce se importă în cantități relativ mari sunt și cele mai ușoare, deci mai ușor de fabricat, și cer și cel mai puțin capital de investiție. Produsele speciale, cari sunt scumpe de sigur, necesită din cauza enormului capital adesea investit, un dețușeu mult mai mare decât îl oferă un stat agrar european, și apoi o practică îndelungată, pe care tinerele state agrare n'o pot avea.

Piedeca socială este foarte importantă și asupra ei vom stărui. Munca agricolă are elemente intrinseci, cari îi

ridică mult valoarea morală și socială. Țăranul prin felul vieții sale este legat de pământul ce-l lucrează, am putea zice prin legături transcendente. Și orice legătură face posibilă o organizație, oricare ar fi ea. Nu din prostie sau din neînțelegerea teoriilor marxiste, cari așa cum se propagă sunt destul de simpliste pentru a le înțelege și cel mai simplu dintre muncitorii de fabrică, fac țăranii ruși opoziție regimului, ci din motive mult mai adânci. În agricultură dreptul de proprietate fiind direct este mult mai bine simțit decât în industrie, unde el a fost abstractizat până la posesia unor hârții în dosul cărora nu totdeauna se ascunde ceva real. Apoi în agricultură sunt mult mai mulți aceia cari se pot bucura de beneficiile proprietății decât în industrie, unde sistemul capitalist a concentrat toată proprietatea în mâinile câtorva. De aceea țăranul, în ciuda tuturor teoriilor marxiste, nu va fi niciodată comunist. Legătura cu pământul face din el un înrădăcinat și care poate face parte dintr'o organizație socială. Muncitorul de fabrică, de sigur nu din vina lui, este un desrădăcinat. Târgul muncii îl aruncă dintr'un loc într'altul sau chiar dintr'o țară într'alta, pierzându-și orice legătură cu ai săi și simțindu-se singur în mijlocul mulțimei în care locuiește. De aici a isvorât și ideea de clasă, creațiune a sistemului liberalist. Originar în marea majoritate dela țară, muncitorul a rupt legătura cu satul, fără ca în oraș să fie înglobat unei societăți constituite. În mintea unui astfel de individ va încolți de sigur revolta în contra actualei ordini sociale, unde el este numai exploatat, de nevoile lui neinteresându-se nimeni.

Din această cauză elementul rural este mult mai de preferat pentru viața socială a unui stat. Numai cei ce n'au avut niciodată legătură cu pământul, căruia numai umbră i-au făcut, nu pot înțelege acest lucru, și din păcate aceștia au gura cea mai mare. O industrializare prin distrugerea clasei țărănești, ar fi mai rea decât actuala stare economică. Germania dinainte de război și de după, până la venirea actualului regim, în avântul industrial pe care l-a luat, a neglijat aproape complect pe țăran și rezultatul a fost luptele intestine dintre fiii aceleiași națiuni. Regimul național-socialist nu este altceva decât reacțiunea contra mitului industriei, mit perimat, mai ales de când cu criza economică ce nu mai ia sfârșit.

* * *

Reiese deci că interesul statelor agrare este creșterea unei industrii naționale, ferindu-se însă de formarea proletariatului industrial. Acest lucru se poate face prin înființarea fabricilor în apropierea centrelor agrare, unde lucrătorii industriali, vor putea fi și proprietari de pământ, deci vor pu-

tea să se simtă și ei undeva acasă, ceea ce le va da un echilibru ce le lipsește muncitorilor aglomerați în orașe. Bine înțeles aceasta acolo unde întreprinderea nu indică ea irevocabil locul unde trebuie plasată. Mijloace rapide, bune și ieftine de comunicație, vor putea evita aglomerarea și vor putea permite cel puțin familiei lucrătorului să se ocupe și cu agricultura mărindu-i câștigul și independența și imprimându-i legătura cu pământul care-i baza oricărei organizații sociale.

De sigur o primă măsură ce s'ar impune, ar fi industrializarea exportului, dacă nu până la forma de consum, cel puțin până la semi-fabricate. Interesul nostru este să imprimăm produselor noastre cât mai multă muncă națională, adică să producem lucruri cât mai aproape de necesitățile consumatorului, căci toată această muncă este plătită de consumator. Dacă Englezii au interzis Indiilor să prelucreze orice materie primă culeasă acolo și au obligat ca aceste materii să fie transportate în metropolă și apoi ca marfă fabricată readusă din nou spre consumație, aceasta au făcut-o pentru c'au înțeles importanța industriei naționale și calitatea muncii industriale. Coloniile îndeplineau numai rolul de vacă de muls și acest rol nu se putea îndeplini mai bine decât cu acest sistem. Acelaș lucru îl facem și noi, când vindem piele de animale Cehoslovaciei și cumpărăm de-acolo ghetete fabricate. **În stadiul de colonii se află toate țările agrare.**

Căutând să-și industrializeze produsele naționale, țările agricole vor ridica și standardul de viață al națiunii, printr'o mai potrivită repartizare a industriilor în producție și prin ridicarea productivității muncii naționale. Se mărește apoi și independența economică și politică, foarte importantă mai ales azi, când țările mici sunt țărâte în conflicte internaționale, fără să știe de ce și fără să aibă nici-un folos.

Din cele scrise până acum ar rezulta că **numai statele agricole au interes economic în autarhie.** Vedem însă, ceea ce-ar părea nefiresc, că și statele industriale au tendințe autarhice. Cari-s cauzele cari le îndeamnă și pe ele să ia astfel de măsuri? Este tot **independența economică** însă văzută pe altă față. În epoca liberalistă de până la criza aceasta, statele industriale s'au specializat așa zicând în atelierelor omenirei, producând câteva state tot ceea ce era necesar industrialicește în toată lumea. Producându-se însă reacțiunea statelor agricole înglodate în datorii și mai ales din cauza supraproducției agricole, statele industriale și-au văzut rând pe rând închise deuseurile. Între timp însă ele pierduseră posibilitatea de-a se nutri cu mijloace proprii, ele specializându-se, cum este cazul tipic al Germaniei, numai în producția industrială. Nu trebuie să se uite că până în prima ju-

mătate a secolului trecut Germania era un stat agrar și numai de-atunci a devenit un stat industrial. Criza economică a găsit-o incapabilă de-a trăi prin mijloace proprii și atunci cel mai natural lucru era reacțiunea contra industrializării.

Statele agrare și-au putut permite „luxul“ de-a se retrage între barierele vamale, căci în interior au găsit cel puțin cele necesare traiului, chiar dacă acesta este destul de sărăcăcios. Statele industriale însă nu pot face acest lucru. Cele mai elementare necesități ale vieții ele nu și-le pot satisface decât foarte incomplet din producția proprie. Soluția pentru ele este sau imperialismul sau autarhia. Prima soluție au încercat-o Japonezii în războiul lor cu Chinezii, război care tocmai din această cauză s'a purtat. Dacă Chinezii, reduși la completă sărăcie și văzând că din schimbul cu Japonezii ei n'au decât de pierdut, au încercat să-și construiască industrie proprie și să boicoteze mărfurile japoneze, au intervenit mitralierele Japonezilor în fața cărora, orice om se convînge că n'are dreptate. În țările Europei lucrul este însă ceva mai greu. Lumea încă n'a uitat ororile războiului trecut, pentru a se angaja într'unul nou. Toate guvernele se tem că dintr'un nou războiu întreg sistemul capitalist-burghez va ieși distrus și deci se abțin dela o astfel de măsură radicală de convingere. De altfel nici n'ar prea fi eficace, căci „de unde nu-i nici D-zeu nu cere“.

Rămâne deci ca și statele industriale să facă eforturile pentru a-și procura alimentele principale în interior. Autarhia pentru ele este deci o măsură forțată de împrejurări temporare și ea-i necesară și că o măsură de producție economică. Din schimbul internațional statele industriale n'au decât avantaje, când el funcționează perfect, deci au tot interesul să-l mențină în funcțiune. Germania de dinainte de criză, a neglijat aproape complet agricultura, favorizând dezvoltarea industrială, căci aceasta aducea bogăția și puterea. Repartizarea bogăției naționale în Europa se face după o curbă ascensională dacă înaintăm dela răsărit la apus, între extreme (România și Anglia căci pe Rusia o excludem) existând deosebiri foarte mari. Acum însă văd și Germanii că resursele lor de autarhie sunt mai mari de cât păreau la prima vedere. Cu toată populația densă din Rhenania, se găsesc încă suprafețe întinse acoperite cu bălării. Solul nefiind prea fertil munca industrială a rentat mult mai mult. Nevoia însă de împrejurări, vor defrișa și acest teren și-l vor face fertil. Ținta principală a regimului actual este agricultura, atât pentru motivul economic cât și demografic. Apărând pe agricultor, care produce în condițiuni mai desavantajoase decât cel din țările agrare prin excelență, regimul caută să ridice productivitatea relativă a

muncii lui, făcându-l un element consumator, care să înlocuiască cel puțin parțial pe consumatorul extern pierdut.

. . .

Vedem deci că alte cauze constrâng statele industriale la aceleași măsuri ca și pe statele agricole. Urmarea ar fi deci izolarea unităților economice. O izolare completă nu este recomandabilă, ea nefiind decât dăunătoare. Liberul schimb care a provocat criza actuală prin faptul că s'a încrezut prea mult în forțele reglatoare naturale, trebuie însă înlăturat. În economiile naționale trebuie să se înțeleagă odată un lucru că economia este pentru națiune și nu pentru câteva sute de indivizi. Deci expresia cea mai indicată a națiunii adecă statul trebuie să intervină. Forțele naturale reglatoare invocate de partizanii liberului schimb au marele cusur că intervin prea tardiv. De când acest regim domină lumea crizele s'au succedat periodic, culminând în cea actuală. Poate că vom ieși și din această criză, dar vom intra cât de curând în alta și mai grozavă, dacă nu vom înlătura domnia absolută a „forțelor naturale“. Orice principiu de orice natură ar fi el este potrivit cu o anumită perioadă și odată această perioadă trecută, chiar el creiază cauzele cari-l surpă. Tot astfel și principiul liberului schimb care-a fost bun în veacul trecut nu se mai potrivește celui actual. Prin complicațiile pe cari le-a adus a făcut mașina economică prea sensibilă la orice perturbare.

Unitățile economice trebuiesc însănoșite, dacă nu fiecare în parte cel puțin în grupuri mici, în cadrul cărora se poate acționa repede și eficace. Conferința dela Londra din Iunie crt., care sperăm este ultima ce se ține în spiritul liberalist, a eșuat tocmai din cauză că gruparea era prea mare pentru a exista interese convergente. **STATELE TREBUE SĂ SE INȚELEAGĂ ÎN CADRE RESTRINSE.** Unități economice determinate geograficește trebuie să se formeze pe principiul egalității de drepturi. Un stat agrar care va face o alianță cu unul industrial nu trebuie să-și vadă periclitată propria industrie sau industrializare, de către industria mai bine utilată sau ou condițiuni de lucru mai avantajoase, a țării industriale. Concurența liberă este o poveste, atunci când în numele ei se utilizează metodele cele mai urâte de distrugere a adversarului.

Brașov, 1934.

Reforma Justiției

de dr. C. GROFȘOREAN
fost magistrat

Dintre toate reformele cari se impun prin ritmul precipitat al vremii, cea mai însemnată și cea mai arzătoare este: reforma justiției, fundamentul propriu zis al Statului, cum definea jurisprudența română instituțiunea aceasta.

În consecință, se impune întrebarea : cum, pe ce cale și în baza căror principii ar trebui reglementată această reformă ?

Nu numai sistemul însuși nu corespunde cerințelor vremii, dar nici la înregimentarea corpului magistraților nu s'a adoptat *principiul selecționării*, principiu, dealtcum, abandonat consecvent și conștient de către toate partidele politice, căci și în materia aceasta, ca și în toate celelalte probleme de Stat, a prevalat interesul electoral și cel de partid, strâmt, unilateral, și imoral.

Datorită acestui oribil sistem, care nu s'a sfiit de a supune chiar și magistratura ingerințelor electorale, s'au strecurat în corpul magistraturei, elemente cari nu mai cinstesc decât fac justiției române, justificând astfel nedumerirea firească a justitabilului față de magistrați, despre cari se colportează bănuiala unei laxități de conștiință față de puternicia zilei, bănuiala de lipsă de curaj, provocat de multe ori de un interes meschin, personal, al magistratului, ori, de o teroare ocultă, uneori chiar și publică, cum a fost de exemplu circulara recentă a Ministrului de justiție care, pe lângă reamintirea îndatoririlor procurorilor, li se lasă libertatea de a *controla activitatea judelei de instrucție*, fapt absolut incompatibil cu prestigiul justiției.

Se impune, deci, pe primul plan : selecționarea magistraților. Operație, care invoacă însă și necesitatea unei reforme constituționale, deoarece Constituția țării în art. 104, asigură inamovibilitatea magistraților. Drept asigurat, firește, și celor buni și celor răi. Ori, de cei răi trebuie să ne scăpăm. Și pentru a ajunge la scopul dorit, nu rămâne alt mijloc, decât *suspendarea inamovibilității*, — pe termen scurt

— prin noua Constituție, urmând — după selecționarea făcută în timpul acordat de noua Constituție, să se reintroducă definitiv inamovibilitatea fără de care o magistratură independentă nu se poate imagina.

Un alt principiu al noii legi judecătorești ar fi: *calificarea magistratului*, în conformitate cu activitatea sa de pusă, controlabilă, independentă de aprecierile superiorilor; *calificare pe care magistratul singur și-o dă prin munca sa prestată în decursul unui an*. Metoda e foarte simplă, excelent aplicată în fosta Austrie: se înregistrează în *cazierul* fiecărui magistrat, *câte dosare a primit* spre rezolvare în decursul anului; *câte au fost soluționate* de dânsul; *câte decizii și sentințe ale sale au fost confirmate*, *câte reformate de către instanțele superioare*. Iată tabloul activității sale: *ecce homo!* Urmând ca superiorii săi să mai califice purtarea sa socială, — atâta tot. Iar toate înaintările, toate încadrările, toate gradările, să se facă în baza acestui cazier. Drept asigurat magistratului prin noua Constituție. Astfel, magistratul va fi scos de sub tutela superiorului său, îndeosebi de sub tutoratul Ministrului și al Consiliului superior al magistraturii. Organ, care iar fi fost chemat să asigure independența justiției față de influențele politice, dar care în realitate, n'a dat rezultatele dorite.

Criteriul fundamental al selecționării este, natural, capacitatea solicitatorilor. *Această capacitate, însă, nu poate să fie inferioară celei advocațiale*. Nu este admisibil ca magistratul să aibă o pregătire inferioară aceleia a avocatului cu care tratează zilnic chestiunile cele mai grele, economice, sociale, morale, etc. Ca corectiv, și pentru a împiedeca evadarea magistraților înspre cariera liberă a advocaților, trebuie interzisă practica advocațială, — prin lege — pe teritoriul circumscripției, unde noul avocat a funcționat ca magistrat. Sistemul de astăzi este, după modesta mea părere, absolut imoral. Era justificat întru câtva, în primul deceniu al unirei — prin dorința de-a se înlesni, în felul acesta, plasarea elementelor destoinice din magistratură, în părțile alpine. Ori, nu totdeauna elementele selecționate au făcut această migrațiune. Azi, când mii de studenți au eșit biruitori din Universitățile deja unificate, complezența aceasta față de magistrați (chiar și față de cei pensionați), nu mai este prin nimica motivată.

Dar noua reformă a magistraturei va avea să îmbrățișeze, în primul rând, problema elementului din care se va recruta garda viitoare a magistraților. Aci trebuie să intervină o schimbare radicală, înlăturând pe *grefierii necalificați*. Grefieri cu pregătiri absolut inferioare, stau alături — în roba sfântă a magistratului — de judecător. Ei dau relații juridice — *fără nici o pregătire juridică* — advocaților și justițiabililor, și să nu vă indignați citind această expunere:

ei redactează sentințele la judecătorii, la tribunale, ba, de multeori, chiar și la Curțile de apel. Repet: *neavând deloc cunoștințe juridice.*

Remediul și în acest domeniu este foarte ușor, just și echitabil, dacă grefierii actuali vor trece la conducerea simplă, administrativă a grefei, iară în locul lor vor fi numiți numai juriști cu titluri academice, din pleiada de șomeri intelectuali, cari ar fi buni bucuroși să primească o leafă sigură de 3—4000 lei lunar, decât să moară de foame. Urmând ca din acest corp, al grefierilor-juriști, să se facă selecționarea, cei mai destoinici dintre ei fiind numiți, după o practică de trei ani (un an la judecătorie, un an la tribunal, un an la Curtea de apel) și după ce au fost supuși unui nou examen practic, — în posturile de ajutori de magistrați ori de supleanți.

Este dela sine înțeles, chiar și pentru un profan, că din acești băeți, cari vor participa zilnic la debaterile proceseselor, cari vor asista în Camera de Consiliu la deliberările magistraților consumați, având să redacteze, sub controlul magistratului-referent, și sentințele, că se vor forma încetul cu încetul cei mai excelenți magistrați, aceia de cari țara și justițiabilii au atâta nevoie.

Precepte tactice de luptă naționalistă

de ENRIC OTETELIȘANU

Naționalismul nu înseamnă pentru noi numai o atitudine ocazională, ci o dispoziție sufletească permanentă care să ne facă a considera interesele naționale mai presus de orice alte interese ¹⁾).

A subordona, în fiecare moment, nevoile noastre mărunte, legate de existența trecătoare a fiecăruia dintre noi, nevoilor permanente ale națiunii, presupune o anumită dispoziție spirituală care constituie adevăratul „spirit naționalist“.

Această stare de spirit nu trebuie să fie numai privilegiul unor suflete de elită, ci trebuie să fie a tuturor indivizilor cari alcătuiesc o națiune. În timpuri normale, când existența unei națiuni nu este expusă nici unei primejdii, o asemenea încordare sufletească a fiecărui individ, nu este poate tot atât de necesară. Ea se impune însă în momentele de grea cumpănă, când însăși existența națiunii, ca entitate etnică de sine stătătoare, este pusă în joc. După cum în timp de război viața fiecărui soldat nu trebuie cruțată decât numai în măsura în care aceasta este posibil pentru asigurarea scopului final, care este victoria; tot astfel în timpuri de mari calamități naționale, interesele individuale nu pot fi luate în seamă decât numai în măsura în care ele pot fi utile colectivității.

Firește că viitoarea organizare a Statului, pe baza principiilor național-corporatiste, va însemna subordonarea, în chip definitiv, a individului, intereselor mari și permanente ale colectivității.

Atunci o asemenea subordonare nu va cere nici un efort din partea nimănui, pentru că prin familie, școală, mediul profesional și social în care fiecare om își va exercita activitatea sa, se va face educația în sensul acesta. Fiecare individ va fi deprins să treacă pe al doilea plan interesele

¹⁾ E. Otetelișanu: „Principiile unei politici naționaliste“, „Lumea nouă“, Anul III, Nr. 1.

sale și să nu țină seamă decât de interesele colective, pen-
trucă în mod spontan își va da seama că în felul acesta își
apără mai bine propriile sale interese.

Crearea acestor dispozițiuni sufletești, în toate pătu-
rile unei națiuni, presupune însă o educație socială și națio-
nală care nu poate fi dobândită în Statul și societatea ac-
tuală, organizate pe baza exagerării, până la paroxism, a
drepturilor „sfinte” ale individului.

Atâta timp cât individul va fi totuși iar națiunea nu va
însemna nimic, a vorbi de un spirit naționalist înseamnă a
ne juca cu vorbele. Așa se poate ajunge la rezultatul para-
doxal ca unele mișcări de dreapta, cu evident caracter na-
ționalist, să fie declarate ca fiind primejdioase ordinii pu-
bliche. A avea ca deviză: *Patria, Regele și Dumnezeu*, în-
seamnă, în zilele noastre, a fi un element periculos, împo-
triva căruia trebuie să se mobilizeze toate mijloacele forței
publice.

Faptul că un număr de fanatici s'au abătut de la calea
cea dreaptă și au recurs la crimă pentru scopuri politice, nu
justifică măsurile de represalii cari s'au luat în privirea ce-
lor cari profesază un naționalism sincer și desinteresat. Exa-
gerările acestor măsuri represive sunt cu atât mai puțin
justificate cu cât întreaga opinie publică a reprobato odioasa
crimă de la Sinaia, ceea ce dovedește, până la evidență, că
nimeni în această țară nu înțelege să adopte crima ca un
mijloc de luptă politică. Nervozitatea celor cari dețin în mo-
mentul de față frânela guvernului, ne arată însă că crima
de la Sinaia a fost o ocaziune bine venită pentru ca să se
justifice măsurile, prin mijlocul cărora să se poată reprima
orice încercare, chiar pe cale legală, de a schimba o stare
politică dăunătoare sub toate raporturile intereselor mari
ale națiunii.

• • •

Intenționat se identifică Statul democrat-liberal burghez-
francmason și internațional, cu națiunea românească.

Este însă cu totul fals să se cofunde forma de guvernă-
mânt cu națiunea însăși. Pe vremea suveranității turcești,
ordinea legală cerea supunere la starea politică de pe vre-
mea aceea, și orice abatere de la această stare de lucruri, fă-
cută în interesul națiunii, era considerată ca o crimă de
Stat, care era pedepsită în consecință. Pentru provinciile
subjugate, ordinea legală era aceea a Statului căruia au a-
parținut: Ungaria, Austria sau Rusia, iar orice înfrângere
a acestei ordine legale, în interesul neamului românesc, era
o crimă de Stat. Iată o dovadă evidentă că Statul nu se con-
funda în toate împrejurările cu națiunea. S'ar putea crede
că după proclamarea independenței în 1877, pentru vechiul
regat și după realizarea unității naționale, în urma marelui

război, pentru celelalte provincii românești, Statul s'a putut confunda cu națiunea.

Această identificare este numai aparentă, deoarece faptul că ordinea publică este deținută de români nu înseamnă că interesele națiunii sunt prin aceasta garantate.

Dacă fiecare român ar fi stăpânit de spiritul naționalist, așa cum l-am definit la începutul acestui articol, o asemenea rezervă nu ar avea nici un sens să fie făcută. Din nenorocire, naționalismul profesat de conducătorii vieții noastre publice este un naționalism intermitent și ocazional. În epocile de eclipsă a acestui sentiment, acești patrioți de carnaval se dădeau la acte politice, cari devin funeste intereselor națiunii, iar toată gargariseala lor naționalistă, de mai târziu, nu poate schimba cu nimic răul făcut.

De altfel, este posibil să luăm în serios naționalismul acelor cari se fac apărătorii unei forme politice care prin esența ei este antinaționalistă?

Democrația nu poate fi naționalistă pentru că ea presupune egalitatea tuturor oamenilor, nu numai în ceea ce privește drepturile civile și politice, lucrul pe care nu-l mai discută nimeni, dar chiar egalitatea sub raportul puterii de creație și de realizare a fiecărui individ, ceea ce este o absurditate. *Naționalismul presupune ierarhie, iar aceasta presupune selecțiunea valorilor, concepție cu totul antidemocratică.*

Liberalismul-burghez, în domeniul activității economice, nu este o doctrină naționalistă pentru o serie de considerațiuni, dintre cari cele mai importante sunt următoarele :

1) Această doctrină și această organizație a producției subordonează totul intereselor *economice*, pe când naționalismul înseamnă subordonarea oricărei activități pentru realizarea scopurilor *spirituale* ale națiunii.

2) Organizația economică burgheză-capitalistă-liberală este de esență cu totul străină, fiind împregnată de un spirit cosmopolit, după cum a dovedit cu prisosință W-Sombart în „Les Juifs et la vie économique“.

3) Această formă de organizație economică ne duce la internaționalism pe când naționalismul presupune realizarea, în cea mai mare măsură, a unei organizațiuni economice autarhice.

4) În fine, democrația și liberalismul capitalist burghez este împregnat de spiritul internațional al francmasoneriei, ceea ce este cu totul străin de spiritul naționalist.

Desfidem, prin urmare, pe oamenii noștri politici, cari se fac apărătorii unei ordine sociale și politice întemeiată pe o asemenea ideologie, să se înfățișeze ca activând în interesul națiunii.

Între partidele politice și naționalism există o deosebire atât de profundă în cât orice încercare de a concilia aceste

două concepțiuni cu totul diferite, nu poate ajunge la nici un rezultat.

Am spus lucrul acesta cu prilejul constituirii guvernului liberal¹⁾, și ceea ce s'a petrecut în urmă a confirmat afirmațiunile făcute.

Ideologia partidelor politice pe de o parte, și ideologia naționalistă de altă parte, sunt două concepțiuni de viață cari se exclud. O asemenea concepțiune înseamnă o întreagă doctrină filosofică, și este un non sens a încerca să clădești o viață omenească constructivă, morală și armonioasă plecând de la două puncte de vedere diametral opuse. *Prin urmare, ori ești : democrat-liberal-burghez-francmason-internațional, ori ești naționalist. Nimeni nu poate fi și una și alta în acelaș timp.*

* * *

Intre aceste două tendințe de viață, nu poate fi vorba decât de luptă. Aci începe însă marea dificultate.

De o parte avem partidele politice cari dețin în mâinile lor toate mijloacele de apărare a Statului burghez-ludaic-francmason : armata, politica, siguranța publică, presa, băncile și, mai presus de toate, au posibilitatea de a abuza în chip ilegal de toate aceste mijloace, atunci când dețin vremelnic puterea. Cum schimbarea partidelor la cârma țării nu înseamnă decât înlocuirea unei echipe politice prin alta, sistemul de guvernare rămânând acelaș, ilegalitatea și abuzul au ajuns adevărate principii de guvernare în România.

De cealaltă parte, curentele naționaliste sincere și idealiste cari nu înțeleg să lupte decât în marginile strict legale, adică să uzeze de libertatea de a exprima ideile lor prin viu grai și prin scris, precum și dreptul la vot, așa cum garantează Constituția, aceste drepturi ale oricărui cetățean al acestei țări. Fără poliție, fără siguranță publică, fără presă, fără bănci, lupta naționaliștilor în România este cu adevărat grea.

Cu toate acestea ea trebuie dusă, cu aceste mijloace legale, până la definitivul triumf al ideii naționaliste.

Nici o greutate nu trebuie să ne descurajeze, nici un abuz nu trebuie să ne facă să ne pierdem cumpătul, nici o făgăduială fățarnică nu trebuie să ne facă să șovăim în acțiunea noastră. Trebuie să perseverăm, și vom isbuti, cu o singură condiție : să fim pătrunzi de dreptatea cauzei pe care o apărăm, și să avem convingerea că ceea ce urmărim noi este o cerință imperioasă a vremurilor noastre. Noi nu urmărim o chimeră sau un vis irealizabil, nici nu ne călăuzim de cineștie ce concepțiuni metafizice. Scopul nostru este precis : *noi vom să punem națiunea română în drepturile ei, pentru ca*

¹⁾ E. Otetelișanu : „Reflexiuni politice în jurul guvernului I. G. Duca“. „Lumea Nouă“, Anul II, Nr. 11.

să-și poată urmări realizarea năzuințelor sale spirituale, pentru înfăptuirea căreia această națiune a luat ființă.

Ceeace au făcut fasciștii în Italia, și într'un anumit sens național-socialiștii în Germania, ceeace vor face mai curând sau mai târziu curentele naționaliste și în Franța, precum și în alte țări, înțelegem să realizăm și noi în România. Nu este vorba să imităm servil ceeace s'a făcut în alte țări. *Curentele naționaliste din zilele noastre sunt stăpânite de dorința vie și puternică de a crea un Stat românesc, în spiritul și tradiția poporului nostru.* Dacă a devenit ceva cu totul insuportabil pentru un român, stăpânit de un adevărat spirit naționalist, este, desigur, aservirea din ce în ce mai mult a țării și a întregii activități economice, politice și culturale, exigențelor și intereselor străine.

În politica externă suntem subjugați politicei și intereselor exclusive franceze. În politica economică, partidele cari au guvernat țara dela război încoace, ne-au subjugat finanței internaționale francmasonice, culminând cu venirea celor trei experți străini pentru ca să controleze finanțele publice. În politica culturală nu putem să declanșăm toate puterile creatoare pe cari le simțim existând virtual în generația tinerilor de azi. Până și cerințele imperioase ale apărării naționale nu-și pot găsi justa lor satisfacție, din cauza amestecului continuu al unora dintre miniștrii străini din România.

Din toată această stare de lucruri se desprinde o profundă nemulțumire generală, care constituie garanția sigură a triumfului concepției noastre naționaliste.

Dar aceasta nu este suficient. Cu drept cuvânt spunea d. Manoilescu, în una din admirabilele sale prelegeri cu privire la Statul corporativ, ținut la Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din București: *chiar dacă generația tânără nu ar avea motiv de îngrijorare văzând cum elementele străine și minoritare răpesc posibilitățile de viață a românilor, ea ar trebui totuși să fie naționalistă și să lupte pentru naționalizarea țării în toate câmpurile de muncă, pentrucă naționalismul este o cerință a vremurilor noastre.*

Generalizând acest profund adevăr, am putea spune că chiar dacă această aservire a celor mai vitale interese românești unor interese străine, și chiar dacă această umilință permanentă ce ni se impune ar lipsi, tot ar trebui să continuăm lupta pentru triumful ideii naționale integrale, pentrucă numai astfel vom putea da măsura justă a propriei noastre valori, și numai în felul acesta vom putea justifica „existența noastră sub soare“.

Conștienți de dificultățile cu cari avem de luptat pentru atingerea țelurilor noastre, *deoarece nu înțelegem să facem uz decât de mijloace strict legale,* noi trebuie să ne or-

ganizăm pentruca să fim în măsură a putea uza cu cea mai mare șansă de răușită de toate mijloacele legale, acestea fiind singurele arme cari ne stau la îndemână.

De aceea, după ce am schițat într'un studiu anterior ¹⁾ principiile unei politici naționaliste și înainte de a arăta ce trebuie realizat în spirit naționalist, în diferitele câmpuri de muncă, este necesar să fixăm și tactica noastră de luptă.

Prima datorie a oricărui român stăpânit de adevăratul spirit naționalist, este să-și întrebuițeze mijloacele de cari dispune: materiale și spirituale, pentru ca să folosească triumfului cauzei naționaliste.

Am spus mai sus că dușmanii noștri sunt puternici pentrucă dispun de întregul aparat de Stat, de bani și, mai presus de toate, nu au nici un scrupul și nu se dau la o parte dela nici un abuz și de la nici o ilegalitate. Noi nu avem alte arme decât drepturile noastre consfințite de lege.

Pentru a putea uza de aceste drepturi cu toate șansele de reușită, trebuie să dispunem de două mijloace: *presă și organizație.*

Presă existentă ne este ostilă, pentrucă ea trăește din dărnicia guvernelor, și este aservită intereselor internaționale-francmasonice. Pe această presă nu ne putem bizui. Ea, sau va adopta tactica tăcerii, nementionând nimic din activitatea noastră și nerelevând nici odată abuzurile cari se comit inotriva noastră, sau va adopta atitudinea unui fals naționalism, ceace va compromite întreaga noastră mișcare, influențând în rău pe cei mai slabi și mai nepregătiți la rezistența dintre frații noștri de luptă. *Avem nevoie de un ziar cotidian naționalist, bine organizat și dispunând de suficiente mijloace pentru a putea rezista tutulor abuzurilor guvernelor și tutulor percecțiilor pe cari le va deslântui presa francmasonică internațională.* În loc ca să se risipească sume de bani pentru a întreține o presă naționalistă slabă și fără răsănet, este necesar ca toate mijloacele bănești cari se cheltuesc și azi, fără nici un folos, pentru susținerea unei asemenea prese, să se concentreze și să fie puse la dispoziția unui comitet al presei naționaliste. *Acest comitet urmează să se constituie cât mai urgent din conducătorii mișcărilor naționaliste, cari înțeleg să lupte în cadrul legalității.*

În al doilea rând, este necesar o concentrare a tutulor organizațiilor naționaliste. Doctrina naționalistă nu comportă diferențieri de principii cari să împiedice diferitele mișcări naționaliste să se înțeleagă. Trebuie pășit cât mai grăbnic la înfăptuirea acestei concentrări a forțelor naționaliste, indiferent de considerațiuni și susceptibilități de persoane. Spiritul naționalist presupune, pe de o parte, supunere și disciplină, iar pe de altă parte ierarhia valorilor.

¹⁾ „Lumea Nouă”, Ianuarie, 1934.

Cei mai capabili, cei mai reprezentativi, cei mai talentați, vor fi conducătorii mișcării. Evident că această concentrare a forțelor naționaliste nu înseamnă o fuziune a diferitelor partide politice cari au adoptat în ultimul timp o atitudine fațăș naționalistă. Marea mișcare naționalistă trebuie să cuprindă numai pe naționaliștii sinceri și devotați cauzei cari înțeleg să facă sacrificii și să nu ceară nimic în schimb.

Cu toate că naționalismul este ostil spiritului democratic, care își găsește realizarea lui practică în parlamentul votului universal, trebuie totuși să acceptăm lupta electorală, pentru că acesta este cel mai puternic mijloc legal de luptă, de care putem dispune. Va trebui să cucerim cât mai multe locuri cu prilejul viitoarelor alegeri parlamentare, pentru că numai atunci vom putea fi puternici spre a impune, pe cale legală, schimbările profunde cerute de nevoile unei politici naționaliste. Cu forțe risipite nu se poate duce această luptă electorală. Trebuie ca naționaliștii sinceri să se unească pentru ca punând la un loc toate mijloacele, spirituale și materiale de cari s'ar putea dispune, să fie cât mai tari într-o viitoare campanie electorală.

Presa, pentru a întretine continuu trează spiritul naționalist, concentrarea forțelor naționaliste, pentru triumful în viitoarele alegeri parlamentare, iată cele două mari comandamente ale mișcării naționaliste în momentul de față.

Neîndeplinirea acestor două imperative ale naționalismului înseamnă a mai prelungi agonia democrației muribunde, care nu se mai poate menține decât numai prin slăbiciunea mișcărilor naționaliste.

Un al treilea și important imperativ naționalist este a nu depăși în nici un fel mijloacele strict legale de luptă, pentru că altfel se dă posibilitate aplicării unor măsuri represive, cari stânjenesc acțiunea națională. Din acest punct de vedere, exagerările condamnabile ale Gărzii de fier, au slăbit mult, pentru moment, mișcarea naționalistă.

Este însă timpul să ne reculegem, după desorientarea din primul moment. Mișcarea naționalistă nu poate decât câștiga, rămânând în cadrul unei perfecte legalități, cu atât mai mult cu cât aceste mijloace sunt suficiente pentru a asigura succesul cauzei naționaliste, cu condiția să facem toate sacrificiile pentru a crea un ziar cotidian puternic, și pentru a realiza *frontul naționalist unic*.

Cei grupați la această revistă, luând această îndoită inițiativă, nu înțeleg să se impună în nici un chip. Singura lor dorință este de a vedea realizându-se cât mai repede aceste trei mari cerințe ale tacticii de luptă naționalistă, formulate mai sus, și pentru reușita cărora ei sunt hotărâți să facă toate sacrificiile.

Să începem odată, și cât mai curând. Alegerile parlamentare trebuie să ne găsească organizați și puternici.

Problemele actuale ale țărânilor române, în lumina Corporatismului

de dr. TOMA POPESCU - BERCA
Secretarul general al Ligii Țăranilor din România

Reforma agrară postbelică cu înfăptuirea — așa cum s'a înfăptuit — a exproprierei și improprietărilor, este astăzi fapt deplin constatat că nu a rezolvit definitiv chestiunea noastră țărănească.

Această reformă agrară, nu mai înseamnă astăzi pentru observatorul atent și omul de știință, decât abia începutul rezolvirii unor multiple probleme ce cată a fi soluționate în viitor.

De unde provine aceasta ?

Ea provine din două cauze inițiale :

- a) din pricina intereselor cu totul streine cari au călăuzit pe conducătorii ce i-au dat înfăptuire ; și
- b) din greșeala fundamentală de concepție, adică din felul greșit de a privi rolul păturei țărănești în angrenajul Statului actual, de către aceiași conducători de atunci și până acum.

Vom căuta să analizăm aceste două chestiuni în lumina vederilor noastre.

* * *

Este în afară de orice îndoială că reforma noastră agrară urmată de improprietărire, deși clocotind din 1907, nu s'a înfăptuit decât sub presiunea evenimentelor cunoscute.

Dintr'un spirit de înalt patriotism sau mai adevărat sub presiunea spectrului catastrofei, marii proprietari au consimțit la exproprierea și improprietăriră țăranilor.

Nu-i mai puțin adevărat că și concepția asupra dreptului sacrosant și inviolabil a proprietății, suferise deja, dacă nu o completă detronare, dar un compromis, prin proclamarea proprietății ca funcție socială.

Sub presiunea acestor două forțe, pătura conducătoare a înfăptuit, în parte numai, reforma agrară, fără a se gândi

la vre-o solidă rezolvire generală a chestiunii țărănești, și nici nu putea fi altfel.

Căci, pe când țărănimea căuta cât mai repede să-și astâmpere setea de pământ — fără condițiuni — pământ care pentru ea însemna însăși viața, interesele păturei conducătoare erau cum să-și poată asigura pentru totdeauna puterea de dominație asupra ei ?

Rezultatul acestor două tendințe se vede acum după 12 ani de la improprietărire, și a practicei votului universal: *deoparte completul desinteres al țărănimei pentru viața publică și politică a Statului, iar din partea conducătorilor siluirea tot mai mult și oprimarea politică a țărănimei în scop de a o domina*; iar de aci, completul desinteres al partidelor politice de rezultatele pe cari trebuia să le dea improprietărirea. Completul desinteres pentru vreun progres al țărănimei și mai mult o tendință de sărăcire sistematică a ei sub forma banară și fiscală.

Semnalul trezirei păturei conducătoare din această beție de dominație a țărănimei, deși dat cu timbru de alarmă de actuala criză mondială, în care noi ne-am văzut angajați deodată, cu o armată de plugari de cea mai inferioară calitate, și de soarta căreia nu se îngrijise nimeni, acest semnal nu a fost și nu este încă auzit; iar înlăuntru, paralel cu criza mondială, ne-am găsit că trebuie să înfruntăm o criză de conducere fără precedent, conducere absentă de la realitățile cele mai izbitoare, criză care a luat în timpul din urmă forma unei adevărate crize de Stat.

Vechile partide politice au ținut și țin cu tot dinadinsul să se perpetueze la infinit pentru țărănimea română *neoio-băgia*, sub forma politică, și sub presiunea Statului de partid, prin mijlocul capitalismului spoliator până la ruină.

Este, cred, tot rezultatul pe care-l putea da sistemul social-politic împrumutat cu grămada sub hlamida falsei democrații.

Care este însă realitatea ?

Realitatea este *prăpastia grozavă care se sapă zi de zi, între enorma pătură a plugărimii și între falangele de falsi reprezentanți, conducători și profitori.*

Realitatea este sărăcirea zi de zi a plugărimii și imposibilitatea tot mai accentuată a ei de a susține edificiul Statului care tinde a se prăbuși.

Realitatea este că prin lipsa de interes a conducătorilor, concomitent cu sărăcirea ei sistematică, materială, țărănimea se găsește în completă beznă intelectuală, decadentă fizică și morală.

Politica antișcolară a partidelor, și de întunecare a maselor, lipsa totală de cultură și de îndrumare tehnică, politi-

ca de desbinare, amăgirea și desamăgirea ei la intervalele cele mai scurte posibile, au dus la completa demoralizare a țărânilor, au făcut-o să fie complet lipsită de inițiativă, fără nici un ideal propriu, așteptând deacum înainte *totul de la Stat*; iar lipsa completă de demnitate cetățenească la care intenționat au lucrat partidele, nedreptățile la cari a fost supusă la fiecare pas, au adus-o în stare să se considere *streină în țara ei!* Această realitate este rezultatul care s'a urmărit și la care s'a ajuns sistematic, ca preț al așa zisei mari reforme agrare cu care și astăzi încă, cu destulă impudoare se mai laudă unele dintre partidele noastre politice.

Pământul, atât de mult dorit, și care trebuia să crească înflorită generația României Mari, a ajuns o sarcină atât de grea pe care cei mai mulți țărani o scutură, vânzând lotul.

Iată în ce constă consolidarea României, atât de mult trâmbițată de partidele politice atotstăpânitoare a statului de astăzi.

Zadarnic, pentru întârzierea căderii în haos, partid după partid face eforturi și vine cu leacuri artificiale, ajungând până acolo încât să transforme Statul în Stat negustor de cereale, — situația dezastruoasă în care am ajuns nu este decât rezultatul fatal al intereselor streine cari au călăuzit și călăuzesc pe conducători de la improprietăți și până astăzi.

Este hotărât lucru că reforma agrară trebuia de la început să fie privită ca începutul unei opere durabile, ceea ce nu s'a intenționat, căci în loc ca această reformă agrară și improprietățile să rezolve în general chestiunea țărănească, sub multiplele ei aspecte de ordin economic, social, politic, cultural și moral, din cauza vitregiei cărmuitorilor, această problemă complexă a rămas deschisă pentru noua organizație a unui Stat viitor, care nu va putea fi altul decât Statul Corporativ. La această vitregie a contribuit, pe lângă ambițiunea de dominație politică a conducătorilor, în cea mai mare măsură falsele concepții a cărmuitorilor de până azi, despre pătura noastră țărănească și rolul ei în Stat.

Fie că timpul în care a survenit reforma noastră agrară a coincis cu perioada culminantă de agitație revoluționară a socialismului integral, în Europa, și mai cu seamă cu revoluția comunistă din Rusia, dar mai cu seamă din lipsa totală de cunoaștere a țărânilor de către pătura noastră conducătoare, țărânilor fiind privită cu neîncredere ca forță amenințătoare, periculoasă la un moment dat, ca un vulcan care trebuia sistematic zăgăzuit ca să nu erumpă și, mai cu seamă, ceea ce a fost cu totul greșit, ca *clasa socială distinctivă în sânul societății, în Stat.*

Această fundamental greșită concepție politică, de a

socoti pătura muncitoare a țărănimii, drept clasă socială a parte, a fost însușită nu numai de partidele vechi, așa zise burgheze, ci chiar de acel partid creat din înșeși aspirațiile drepte de emancipare integrală a țărănimii, de partidul țărănesc, la începutul lui, național-țărănist mai pe urmă.

Această greșită concepție a făcut ca problema țărănească de departe de a căpăta la noi vre-o deslegare, să rămână ca o grea problemă a viitorului, iar în domeniul politic a dus la inventarea teoriilor fantastice și absurde: teoria Statului țărănesc, dictatura țărănească, etc...

Și aceasta nu putea să fie decât concluzia logică la care trebuiau să ajungă teoreticienii streini și streini de sufletul țărănimii, absenți cu desăvârșire de la realitatea specificului, tradiției și aspirațiilor țărănești. Faptul este prea notoriu ca să ne scoborim să-l probăm cu exemple; iar rezultatul a fost că țărănimea a retras din ce în ce mai mult încrederea acestui partid tășnit ca o flacără de ideal din sânul ei, iar el — partidul — s'a transformat cu totul în partid politicianist, ca și celelalte.

Astfel, țărănimea desamăgită pe tărâmul economic, n'a avut parte nici a doua oară pe tărâmul politic-social să-și afirme adevăratele ei concepții și idealuri, neputându-se afirma ca factor creator în angrenajul națiunii.

Greșita concepție a vechilor și nouilor partide, a justificat, astfel, oprimarea politică a țărănimii, oprimare care se exercită cu atâta putere continuu; iar ea desamăgită așteaptă îndreptarea de la alte vremuri noi cari vor trebui să vie. Până atunci, când ceasul desrobirei politice va suna, desrobire care singura va putea aduce și îmkinătățirea economică și opresiunea politică, deși în aparență este expectativă, ea este, totuși, o atitudine de luptă pasivă.

Deprecierea valorii votului ce i-s'a dat, și pe care-l dă cu ocazia alegerilor pe prețul unui pahar de vin, depreciere voită chiar de cei mai conștienți, nu poate fi de cât rezultatul convingerii că votul, în situația de azi, nu-i servește la nimic, neputându-l utiliza ca mijloc de îmbunătățire a soartei sale, îl dă ca nefiind în mod firesc al lui și pentru el, este o manifestare a acestei lupte pasive pe tărâmul politic.

Grație acestui fapt, și în fața crizei economice mondiale, partidele politice s'au măcinat, măcinând în același timp și temelia Statului politic de astăzi. Ușurința cu care au apărut și dispărut partidele la cârma Statului grație voturilor și majorităților fabricate la comandă cu țărani, a dus la haosul politic de azi, cu pulverizarea partidelor, anarhia în conducere, și pervertirea în concepții. Și atât de mare și profundă a ajuns această pervertire, încât am ajuns să avem astăzi un partid liberal-autoritar, un partid național-

țărănist-internaționalist, burghez, capitalist de Stat, iar dacă și pătura țărănească ar fi urmat aceeași traectorie de decădere ideologică, spre nefericirea națiunii, am fi văzut intronată anarhia în toate domeniile vieții sociale, în toată goliciunea ei. Dar lupta pasivă a țărănimii se manifestă mai ales în domeniul economic prin *neplata împrumuturilor spoliatoare*, a capitalurilor împrumutate, *neplata impozitelor apăsătoare și neconcordante cu realitatea*. Această luptă pasivă nu este rezultatul direct al vreunei conștiințe de clasă, vre-o manifestare a luptei de clasă în sens marxist așa cum au încercat să explice teoreticienii partidului național-țărănist, ci este numai manifestarea naturală a păturei noastre țărănești ca a unei categorii sociale de muncă, care-și cere dreptul la viața omenească, respectul muncii sale, în cadrul națiunii, categorie fundamentală care a fost și este împedecată a se gospodări singură și a-și urma prin ea însăși calea spre progres și emancipare integrală.

Acestea fiind realitățile, în mod logic nu putem trage decât următoarele concluziuni.

* * *

Problema țărănească este și rămâne *problema viitorului*.

Această problemă rămâne a se rezolvi sub multiplele ei aspecte, de ordin : economic, social și politic.

Latura ei economică pusă sub forma strict agrară, față de criza economică mondială cere azi rezolvire din punct de vedere al complexului economic al organizării producției și de schimb. Pe țăărâmul social și politic, integrarea țărănimii în adevăratul ei rol ca element de muncă productivă și emanciparea ei integrală socială și politică, sunt desiderate fără împlinirea cărora temelii României se va prăbuși.

Emanciparea integrală prin libertatea de organizare proprie sau îndrumată de Statul viitor, trebuie să croiască adevăratul drum către ideal; iar reconfortarea morală a țărănimii în spiritul de cinste propriu și în respectul tradiției morale și religioase, va duce la reconfortarea întregii națiuni.

Emanciparea integrală în cadrele ei însăși, și care constituie idealul de azi al țărănimii, este urmărit pentru realizarea ridicării nivelului cultural și tehnic fără de care nu poate fi progres.

* * *

Statul de azi al partidelor este incapabil să îplinească aceste desiderate. Fiind burghez, exploatator al țărănimii, ca instrument orb al capitalismului spoliator, el opune idealului de bună stare economică al țărănimii în general, proprietatea mijlocie, întoarcerea la șerbie, și aceasta ca con-

trabalansare a vreunui eventual succes al luptei de clasă a țărănimii, luptă de clasă inexistentă și de domeniul fanteziei. In locul organizării economice a țărănimii pentru progresul economic general, cu consolidarea, punerea în valoare extensivă a lotului câștigat, partidele politice facilitează pulverizarea la infinit a loturilor, protejează și facilitează specula comercială și industrială.

In locul progresului social în spiritul tradițional de unitate plugărească care se confundă cu însuși spiritul de unitate națională, Statul actual al partidelor opune desorganizarea morală, desamăgirea, discordia, lipsa de ideal, ura și divizarea până la încurajarea celor mai nelegiuite nedreptăți, abuzuri și crime.

In locul păstrării neștirbite a tradiției și spiritului moral religios, care este patrimoniul cel mai de preț al țărănimii noastre, Statul actual al partidelor aduce degradarea, prin punerea Bisericii în slujba politicianismului.

Intr'un cuvânt, *de la Statul actual al partidelor țărănimii nu mai poate aștepta rezolvirea integrală a problemelor și năzuințelor ei.* Ea așteaptă cu încordare ca pe un nou Mesia, un nou Stat care, printr'o nouă organizare, să-i dea posibilitatea să-și pue în valoare calitățile ei și prin ea însăși să se pue în serviciul națiunii. Și acest Stat nou nu va putea fi altul decât Statul Corporativ de mâine.

Dela partidul „lumei vechi“ la corporația „lumei noi“

de MIHAI C. ZAHARIA

Scheletul lumii încă viețuitoare îl constituie partidele, pe când acel al lumii născându-le vor constitui corporațiile.

Vom să contribuim prin aceste rânduri cu o modestă pagină la necrologul lumii în agonie a secolului al XIX-lea, aruncând o privire retrospectivă — până în zilele noastre, — asupra partidelor, pentru a putea evidenția de ce se naște o lună nouă și de ce această lume își va făuri scheletul din corporații.

În secolul al XIX-lea originea partidelor a fost individualismul, adică spiritul liberal sau liberist (cum l-a numit d. Profesor Mihail Manoilescu, în Conferințele sale recente dela Academia de Inalte Studii Comerciale, aceasta pentru a se păstra caracterul de obiectivitate a cuvântului și a nu se da naștere la interpretări de ordin politic... actual).

Partidele erau asociațiuni de indivizi, cari, pe baza unui program esențialmente dominat de politic, își propuneau să lupte sub crezul idelilor liberisto-individualiste. În acele timpuri partidele erau dinamizate de ideea liberală, care mergea până la agresiune față de absolutism și reacțiune, idee care, la rândul ei, era reflexul Marelui Revoluții din secolul al XVIII-lea.

Și pentru că suntem obiectivi, recunoaștem că în acele timpuri ele au fost la apogeu, și constituiau scheletul solid al lumii secolului al XIX-lea, îndeplinind cu rost misiunea lor socială și istorică, în mersul omenirii spre secolul al XX-lea.

Partidele erau, — în acele timpuri, — puternice, pentru că își aveau linia lor funcțională bine definită și o îndeplineau în slujba unei idei din care s'au născut și existau.

Trebue de remarcat, ceace este absolut simptomatic, că deși atunci domnia ideea individualistă, totuși a trebuit

ca ea să recurgă la colectivitatea, care era partidul, fapt care arată până la evidență că în chiar secolul ideii liberisto-individualiste, — în abstract dominantă, — se recunoaște totuși în concret, necesitatea colectivităților, cari, pentru motivele arătate mai sus, nu erau altele decât inșiși partidele, scheletul lumii vechi, — statul democratic în curs de declin.

Dece s'a ajuns în starea aceasta? Pentrucă partidele, în loc să fi înțeles la timp că, odată învingătoare în lupta de cucerire de drepturi politice, urmau să pună bazele statului totalitar național, ele, din contra, încep să exploateze socialul, diferențiindu-se în partide de clase, — inspirație fatală, — care le-a mânat pe unele spre demagogie, iar pe altele spre o idee de reacțiune, acestea din urmă denegând ele înșile opera săvârșită în domeniul politicului.

Ele trebuiau să înțeleagă, — la timp, — că națiunile înzestrate prin lupta dusă de ele cu drepturi politice, aveau datorită să-și armonizeze clasele sociale între ele, călăuzite, de astă dată, și de economic, având ca țintă statul în totalitatea lui națională. În acel caz, desigur că astăzi eram de parte de a fi ajuns în starea actuală de degenerare a lor și a statului care le îmbrățișează. Poate, — în acest caz, — ar fi avut titluri de recunoștință dela generațiile de astăzi și cele ce vor veni.

Urmând o linie de conduită complect diferită, prin transformarea lor în partide de clasă și de ambiții personale, au ajuns în starea actuală de decadentă, în care fatal atrag și statul, care s'a lăsat condus mult timp de și prin ele. Așa se explică de ce vedem într'o țară de 17 milioane de oameni, 16 partide cu programe, în cari nimic nu le deosebește, decât doar talentul de a oferi cât mai atrăgător o efitină demagogie, în detrimentul însuși al ideei de stat. Primatul egoist se întrece unul pe altul, iar acele cari — în cursă ajung pentru moment la poteau-ul puterii — își dovedesc nepriceperea în remedierea răului.

În pantomina desfășurată în fața masselor națiunii, cei obiectivi se întreabă amărați dacă faptele lor de acum, nu înseamnă că însăși epoca lor de glorie a secolului al XIX-lea — aceea de cucerire a drepturilor politice, — n'a fost decât fresca unei farse jucate poporului, pentruca, — odată ce i-a dăruit acel vot universal, — să nu-l utilizeze decât tot în folosul lor, prin ispita demagogiei zilnice?

Acei ce-și pun o astfel de întrebare, se înmulțesc zilnic și așa se explică de ce din așa puțini alegători, din cei mulți, cari s'ar putea înscrie în listele electorale, s'au prezentat și mai puțini în fața urnelor.

A face procesul partidelor, înseamnă a avea multe de spus și totuși a fost necesar a spicui puține din multele lor defecte.

Ele pier prin greșelile lor, și cu ele a început agonia lumii secolului al XIX-lea, al cărui schelet îl formează.

Le întovărășim cu lacrimi puține, cu regrete poate da, nu însă pentru că dispar, ci pentru că nu și-au înțeles la timp menirea în pas cu vremurile. Rămâne doar să le punem pe mormânt, — ca epitaf, — înțeleptele vorbe ale cronicarului Moldovean Neculce, că : „oamenii sunt sub vremuri“, — tocmai aceea ce ele nu au înțeles...

Dar mersul implacabil al timpului, a aruncat lumea în depresiunea și marasmul crizei economice, financiare și politice din zilele noastre ; iar în fața nouilor imperative, pe ruinele lumii vechi, se întroncăză temeliiile lumii noi, în care necesitatea organizării așează individul în colectivități funcționale, care își capătă mișcări ritmice convergente spre a forma unitatea integrală — totalitară, care este statul național.

Acele colectivități funcționale constituiesc corporațiile, formate din „asociații libere a celor cari exercită anumite funcțiuni sau servicii sociale asemănătoare, indiferent de importanța lor relativă“¹⁾.

Scheletul corporațiilor va fi dreptul funcțional, care diferențiază indivizii, — în sânul lor, — după funcțiunile sau serviciile sociale asemănătoare pe cari le-ar exercita. Rezultă deci că delimitările corporațiilor între ele se vor face în corpul națiunii în sens vertical și că păturile sociale se vor suprapune în mod vertical și parțial în sânul fiecărei corporațiuni.

Așa dar, prin noua structură a lor, înăuntrul unei corporațiuni se va produce o osmoză naturală a intereselor acestor pături sociale, din care va eși armonia funcțională, ce va avea ca rezultat și realizarea acelei „cumpene drepte“ între populațiunea românească și cea minoritară și care, realizată în sânul fiecărei corporațiuni, — prin acelaș proces — va da caracterul național — corporatist statului.

În consecință, corporațiile, unități distincte funcționale, așezate unele lângă altele, vor alcătui ansamblul de unități cari vor da uniformitatea de organizare nouă a statului național-corporatist. Este dela sine înțeles că această integritate rezultă, pe linii orizontale, tocmai din totalitatea tuturor corporațiilor, așezate unele lângă altele, — în ordinea importanței lor, — și cari corporațiuni, după cum am spus mai sus, integrează prin secțiuni verticale parțiale toate păturile sociale cari au la bază dreptul funcțional respectiv.

Tocmai din această dispozițiune structurală a statului național-corporatist, se evidențiază superioritatea lui față

¹⁾ Mihail Manoilescu: „România, Stat Corporativ“, pag. 28 pct. 10.

de structura actuală a statului politic, în care păturile sociale se suprapun orizontal, fără nici o coeziune. Intre ele se infiltrează partidele politice, cari, prin acțiunea lor demagogică, — fiecare cu „aplicațiuni“ mai pronunțate către una din clasele sociale, — le îndepărtează unele de altele prin antagonisme artificiale, depe urma cărora se grăbesc să tragă foloase de moment. Ele însă nu se mărginesc de a produce aceste disensiuni între clasele sociale, ele au o acțiune de învrăjpire între asociațiile de indivizi, cari exercită aceleași funcțiuni sau servicii sociale.

Privitor la modalitatea de reprezentare a națiunii în Corpurile Legiuitoare, a statului național-corporatist, respingem acuzațiunile formulate, cum că ea nu ar constitui o reală reprezentare a națiunii.

Prin sistemul corporațiilor, națiunea întreagă se integrează și participă în mod real și obligatoriu — în corporația respectivă — la alegerea reprezentanților în Camera Economică și Senatul Social-Cultural. Vor fi deci alegeri intensive în sânul fiecărei corporațiuni, în care voința alegătorilor se va exprima în sens vertical, străbătând toate păturile sociale, aparținând de corporațiunea respectivă, în cadrul activității sale funcționale.

Iată deci că va fi un sistem real de a exprima votul quasi-unanimității masei cetățenilor alegători, cari, — culmea ironiei, — se va apropia mai mult de principiul democratic, astăzi atât de depreciați din cauza urnelor măsluite și a infimei minorități de alegători cari își exercită votul în raport cu masa mare a alegătorilor votului universal actual. Și dacă va fi astfel, ne întrebăm: oare este mai bun modul de astăzi de a exprima votul în mod extensiv, în care voința alegătorului se manifestă în sens orizontal și dispare, pe suprafața întreagă a națiunii, în care votul fiecărui individ izolat nu are coeziunea și concordanța necesară pentru a exprima o voință fermă și obligatorie printr'o majoritate reală și eficace față de partidele cari-l solicită?

Consecința acestui mod de exprimare a votului, ajunge la exercitarea tiraniei unei minorități organizate, — partidul, — asupra unanimității națiunii, a cărei majoritate a cetățenilor alegători se abțin dela vot, în timp ce votul celor cari și-l exprimă este înecat de al celor ademeniți de demagogie, și, în fine, „corectat“ prin calculele mașinilor... fermecate de procentajul legii actuale electorale.

Și când aceasta a fost și este situațiunea de fapt a vieții actuale sociale în domeniul politic, financiar și economic, când am schițat — în linii generale — care va fi ea în lumea de mâine, ne întrebăm, cum adversarii noștri pot afirma că reprezentăm un curent „extremist“, care preconizează dic-tatura?

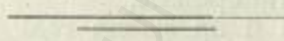
Desigur că izvorul argumentelor nu poate fi decât reaua credință sau necunoștința părerilor combătute.

Intre partidul lumii vechi și corporația lumii noi a fost un drum de străbătut în desfășurarea vieții omenești: firul vremurilor dela un secol până la celălalt...

..unul îmbătrânit și copleșit de păcatele zilelor trăite, fără a înțelege chemarea vremurilor...

...altul tânăr și viu... purtător de idealuri...

Către acesta din urmă se îndreaptă masele națiunii, acele mase conștiente și refractare politicianismului. Ele pășesc apăsător și sigur, pentru că și făuresc un crez creator al unei lumi noi, care se va realiza, fără a fi nevoie de mâini înarmate cu ciomege sau revolve.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSIT

Spre noi orizonturi

de MIRON CALUGĂREANU

Primum la redacţie revista „Timoc”, organ lunar al Soc. culturale a românilor din Valea Timocului de sub preşedinţia d-lui Dr. Vodă Timoceanu, în care citim următoarele :

„Vom fi tribuna strigătelor contra nedreptăţilor ce se fac de către statul bulgar şi de cel iugoslav românilor din Valea Timocului. Vom căuta să convingem opinia publică românească de suferinţele fraţilor timoceni, şi vom cere în mod civilizât, prin scris şi viu graiu, şcoală şi Biserică românească pentru cei peste 500.000 de români încătuşaţi şi martirizaţi între hotarele vecinilor dela sud şi sud-vest”.

Iată o mărturisire de credinţă demnă de un strălucit început de viaţă, iată legământul care va încremeni pentru o clipă, dar va sgudui şi însufleţi apoi în luptă sufletul românesc de pretutindeni.

Românii din Iugoslavia şi Bulgaria lipsiţi de posibilitatea de a-şi comunica gândurile şi a-şi adăpa sufletul la cultură, prin dulcele cuvânt românesc, românii timoceni obligaţi să asculte în Biserică cuvântul de înfrăţire între popoare, al Mântuitorului, într’altă limbă decât cea strămoşească, iar tinerii români din ţinuturile acelea persecutaţi şi goniţi din căminurile părinţilor lor ! Dece ? Potrivit cărui ideal de pace ?

Presăraţi în toată peninsula Balcanică în număr impresionat, formând majorităţi absolute în numeroase regiuni, românii au fost cetăţeni loiali ai statelor cari i-au înglobat în hotarele lor, conform diverselor configuraţii ale Europei, şi aceasta nu de tremurul vreunei opresiuni, ci dintr’o adâncă înţelegere a vremurilor noastre, când un Stat nu poate cuprinde, între graniţele stabilite, pe toţi naţionali săi. Şi nu cred că s’ar putea aduce o dovadă mai elocventă a acestei înţelepciuni, decât admirabila cugetare smulsă filosofiei întregului nostru trecut, de cel mai reprezentativ cugetător al acelor timpuri, cronicarul Miron Costin : „Nu sunt vremurile sub om, ci bietul om sub vremuri”.

Dar dacă pretutindeni urmaşii Romei ştiu să respecte

drepturile popoarelor dominante și conviețuitoare, ei nu-și vor înstrăina niciodată drepturile lor firești și imprescriptibile, limba, credința și cultura lor. Legați de pământurile pe cari, împotriva urgiei tuturor vremurilor, ei le-au dobândit ca moștenire părintească, chiar înainte de orice pătrundere slavă, astăzi nu cer decât o cărmuire împăciuitoare, pentru a-și lucra ogorul ca totdeauna, Biserică pentru evlavia sufletului lor și școală pentru setea de cultură a copiilor lor. Satele și târgurile românești din regatul bulgar și iugoslav, dacă nu vor fi aruncate pe calea dezasperării, vor asigura țărilor respective mult mai multă liniște și prosperitate decât antagonismul, din zi în zi mai accentuat, dintre naționalitățile componente. Cum se explică atunci ura contra acestor pacinici cetățeni și cum se justifică tendința perseverentă de desnaționalizare a tot ce este românesc în Balcanii locuiți și supuși altădată doar de înaintașii noștri ?

Un singur răspuns putem găsi. Atât învinși cât și aliații noștri din dreapta Dunării, dintr'o intuiție a masselor crescuți într'un naționalism viu și creator de forțe proprii mult mai puternice decât slova tratatelor tangibile sau intangibile, urmăresc dispariția oricărei urme de latinătate din mijlocul acelora cari au transformat mult visatul imperiu al slavilor în haosul irealizabilului.

Intrevăd ei oare în frații noștri de acolo pe pionierii unui măreț destin, înțeleg ei oare cece ar trebui să înțeleagă conducătorii noștri ?

O nouă și hotărîtă afirmare a conștiinței naționale și o nouă înțelegere a latinității sângelui nostru e necesară dacă generația organizării înțelege să păsească cu demnitate în veșnicie alături de străluminata și sfânta generație a unității naționale.

Să nu lăsăm ca bisericuțele și școlile românești presărate prin văi, pe șesuri și prin creerul munților dincolo de Dunăre să fie închise și apoi destinate ruinii, căci în jurul acestor locașuri viețuesc în eternitate sufletele strămoșilor neamului nostru iar în temelia bisericilor odihnesc trupurile lor ca o mărturie neperitoare pentru toate vremurile a stăpânirii pajurei romane și a descendenței noastre imperiale.

În timpurile acestea de mari frământări sociale de pre-viziuni și de amurguri, strigătul timocenilor să nu rămână ecoul unei chemări în pustiu, ci să provoace tremurul re-deșteptării naționale. Căci dacă dreptatea cerului a săvârșit unirea pentru vecie a atâtor milioane de frați într'o țară mărită, ca urmare logică a unității sufletești și culturale a românilor din cuprinsul străvechii Dacii, noi cei liberi, dar cari simțim încă în sufletul nostru durerea supunerii trecute, noi cei ce reprezentăm prin dreptul statului național centrul tuturor speranțelor românești, avem datoria pe care numai viitorul și obiectivitatea rece a istoriei o pot judeca, să măr-

turism hotărîrea de a apăra și întări viața și prosperitatea minorității românești din acele ținuturi.

. . .

Astăzi noii apostoli ai unui nou crez naționalist, vor trebui să apară învăluți în purpura mitului marilor organizatori. Cuceriri dela suflet la suflet, lumină dela conștiință la conștiință, și spiritul nou va învinge, iar sub imperativului năzuințelor unui neam întreg, se vor deschide drumuri pentru noui secole.

Pe linia vremurilor, noi generația tânără, nepătată de răspunderea greșelilor zilei de azi, dar cu grija celei de mâine, când poate vom trece pe cursul nouilor jertfe de sânge nevinovat, dar nicio clipă precupețit, să fim purtătorii de steag ai marilor revendicări naționale, să înălțăm în fiecare suflet altar de închinăciune curată pentru cauza românilor din Timoc, din Pind și de oriunde, să trecem cu bărbăție prin focul purificator al adevăratei conștiințe naționale, pentru a făuri o nouă viață românească și o nouă lume. Aceasta trebuie să fie evanghelia naționalistă a tineretului român și mai ales a tineretului universitar.

Să întrebuițăm fiecare clipă liberă, nu înmulțind în ghesuiala sufocantă a căii Victoriei, nu ademeniți în cafenelele partidelor cari promit totul spre a nu realiza nimic, nu ingenuchiați în fața celor ce se bucură de vrajbă ce ne separă, în loc să fim uniți, muncind cu perseverență pentru reușita unui program de realizări cuminiți și necesare pe tărâmul misiunii noastre, nu în iureș nebulos după situații ușor de dobândit prin intrigă și minciună, nu purtând plecați povara servietelor ministeriale sau răspândind afișele electorale ale cutărui partid care miluește pe unii din colegii noștri dar ne insultă pe toți, căci nu prin acestea studentimea va merita laurii răsăritului de mâine, ci mână în mână, student cu student, frate cu frate să înfăptuim ceea ce nimeni afară de noi nu mai poate s'o facă, redesteptarea naționalismului sănătos. Să nu lăsăm nici satele, nici muncitorimea și nici pe acei dintre intelectuali cari au pierdut încrederea în zorile unei regenerări să se arunce în brațele dezasperării. Să nu sperăm nimic dela politicianism care nu va realiza niciodată postulatele viitorului nostru; să susținem singuri în fața țării și a străinătății justele revendicări ale acelor români cari n'au cunoscut încă viața liberă.

. . .

De aceea, mândri de rolul nostru, înarmați cu credința în neamul nostru tânăr ca și noi, să luăm drumul pribegiei în propria noastră țară, să călcăm voioși fiecare fir de iarbă, să coborîm văile, să suim dealurile și munții, să pătrundem în

fiecare sat, în fiecare căsuță țărănească, strălucitoare nu prin orbitoare lumini electrice, ci prin curătenia ei și a sufletelor ce o locuiesc, să apreciem modestia sinceră și cinstită a milioanelor de muncitori, să-i înrolăm în marea oaste a muncii naționale, să culegem învățăminte, să alungăm neîncrederea și nepăsarea, să redeșteptăm și să întărim în fiecare plugar convingerea că pentru țară munca lui și a familiei sale, alături de fertilitatea câmpului său, sunt cele mai de preț bunuri, iar pentru intelectualitatea românească funcția socială de agricultor însemnează cea mai utilă profesiune națională și, în fine, să salvăm sănătatea micuților neîngrijiți și neîmbrăcați, să citim pe frunțile și în ochii muncitorimii din fabrici și în viața orașelelor și mahalalelor marilor orașe suferința și mizeria, să îmbărbătăm, pentruca lumea cea nouă să nu găsească, pe lângă ruina instituțiilor și a economiei naționale, și ruina sufletelor săpate de depri-marea ce urmează boalelor și mizeriei materiale. Iar clasa celor cu mai puțină suferință trupească, dar cu tot atâta sufletească, s'o convingem.

Dacă vom realiza aceasta, dacă vom face ca în tot cuprinsul hotarelor noastre să avem o singură ființă și o singură conștiință națională hotărâtă și demnă, dacă vom pregăti pe toți pentru marea transformare ce începe ca o poruncă a vremurilor, în afară de orice rezistență, — noi tineretul vom fi făcut destul și vom putea fi siguri că țara pe care o vor cărmui unii dintre noi, va fi altfel decât cea care se prăbușește sub privirile noastre, iar dreptul nostru de cărmuitori va fi născut din datoria ce ne-am făcut-o față de popor și din înțelegerea nevoilor lui, izvorită dintr'o mai apropiată cunoaștere a vieții acestuia. Având alături de noi întreaga conștiință națională a celor 18 milioane de Români dintre hotare, dezarmați ca și apostolii, dar purtând în noi înțelegerea forței și menirii ce o avem, ne vom împrăstia din nou, vom merge liniștiți dealungul hotarelor noastre și vom striga cu glas de tunet: „Dreptate, biserică și școală românească pentru toți românii din afara hotarelor!”. Iar strigătul unei întregi națiuni suntem siguri că va fi auzit și dincolo de granițele imperiilor oari n'aud.

Iar voi frați timoceni, veniți în țară pentru a vă adăpa sufletul vostru nesățios la cultura superioară a neamului nostru și a vă întări crezul naționalist la istoria trecutului falnic al românismului, crez care în voi cei ce suferiți ura dominatorilor străini știm că n'a șovăit niciodată, — veți găsi alături de noi dragoste de frate cu atât mai puternică cu cât vă știm trimiși a sute de mii de frați, dornici de a ne cunoaște și a ne iubi tot atâta ca și noi. Casele noastre, bucuriile și suferințele noastre le vom împărți totdeauna frățește. Vă vom ruga însă după ce veți fi cules aici cultura

neamului vostru, după ce vă veți fi pătruns de aspirațiile lui naționaliste și veți fi simțit dragostea noastră nețărmurită ce vă inconjoară, să vă întoarceți pe meleagurile Timocului, pentru a îndruma pe căile civilizației populațiunea românească din acele locuri, pentru ca nu cumva, lipsită de pătura sa cultă, să fie ușor desnaționalizată. A o părăsi înseamnă dezertare dela datorie, iar a o apăra constituie o nobilă obligație ce vă incumbă și pe care dacă o veți îndeplini, veți binemerita dela întregul neam românesc.

PE LINIA VREMII NOASTRE

D-l Iamandi contra corporatismului?

In unele ziare a apărut acum câteva săptămâni o notiță în care se spunea că d. Iamandi, subsecretar de stat la interne, ar fi făcut niște declarații privitoare la noul proiect de lege pentru apărarea statului, afirmând, între altele, că se vor lua măsuri și contra celor ce propovăduiesc ideea corporativă.

Dintru început am fost siguri că notița este sau o manevră necinstită, sau o greșită interpretare a celor spuse de d. Iamandi. Era, într'adevăr, sub simțul comun ca un om care ocupă în administrația de stat locul pe care-l ocupă d. Iamandi, să-și închipue că un guvern poate lovi în curentele politice de ordine, împărtășite astăzi de majoritatea minților luminate și clar-văzătoare din țară.

Interesându-ne totuși, din pură curiozitate, ni s'a comunicat dela locul în drept că d. Iamandi n'a vorbit așa cum s'a scris la gazete, și că nici nu putea să vorbească astfel.

De altfel, când primul ministru, șeful direct al d-lui Iamandi, nu se sfiește să afirme că împărtășește ideile corporatiste, era delă sine înțeles că d. subsecretar de stat de la interne nu putea prezenta corporatismul ca un curent subversiv demn de a fi scos de sub scutul legilor.

L. N.

Ce rămâne după noi

Unul din fruntașii autentici ai Ardealului, un om care nu se poate lăuda de a fi ajuns ministru, dar care are meritul unic și neșters de a fi fost comandantul voluntarilor ardeleni, veniți din Rusia și prezentați Regelui Ferdinand pe câmpia dela Sorogari, îmi povestea deunăzi că revenind în satul său din Sălaj, un bătrân al satului i-a făcut o spovedanie. Spovedania nu privea necazuri sau întâmplări personale; ea mărturisea o durere de o esență mai înaltă.

Bătrânul țaran se plângea că de 15 ani încoace el n'a făcut și n'a văzut făcându-se nici în satul lui, nici în împrejurimi, o singură lucrare statornică, vrednică de România întregită. Și încheia cu o adâncă cutremurare în glas: *ce rămâne după noi?!*

De când marele ardelean care este d. Victor Deleu mi-a

povestit această convorbire cu țăranul din Sălaj, întrebarea acestuia îmi răsună pretutindeni în urechi.

În tăcânitul ritmic al trenului, în clipele de liniște și meditație, sau în vacarmul parlamentar, aud acelaș vecinic refren.

La orice operă ridicată și isprăvită, oamenii scriu un motto pe frontispiciu.

Pe locul viran al marilor înfăptuiri naționale, *cari nu au venit încă*, să pune într'un par, așezat în vederea tuturor celor cari împiedecă începerea construcției, o scândură pe care să stea scris: *Ce rămâne după noi?*

M. M.

Se cere reînființarea corporațiilor

O mare panică trebuie să fi cuprins zilele trecute, partidele politice: *ziarele vorbesc despre un demers al reprezentanților breslelor pe lângă guvern, pentru reînființarea corporațiilor!*

Intr'adevăr, iată ce scrie „Universul“: „Zilnic vin la ministerul muncii delegați de-ai diferitelor bresle, arătând ministerului anomalțiile Camerelor de muncă (înființate de guvernul național-țăranist), și cerând să se reînființeze corporațiile. Așa s'a întâmplat ieri cu o delegație a sindicatului profesional al bijutierilor și a ceasornicarilor, în frunte cu d. Flirimide, asistat de d. Mih. Botez-Kaucas, consilierul tehnic al ministerului muncii. *Delegația a cerut să se reînființeze vechea corporație a bijutierilor și ceasornicarilor, intrucât breasla nu are decât de suferit de pe urma felului cum e organizată azi Camera de muncă. Desființarea breslei duce la decăderea meseriei.*

Așa cum e organizată azi Camera de muncă, au zis delegații, vedem că la examinarea candidaților de maestru ceasornicar sunt în comisie examinatori cismari, croitori și chiar tăbăcari! Când exista breasla, examenul oricărei meserii se dădea în fața examinatorilor firești, etc. D-l ministru a promis că va examina chestiunea“.

O va examina, dar bijutierii și ceasornicarii ca, de altfel, toți ceilalți breslași, nu se vor alege cu nimic. *Căci nu un guvern de partid va voi și va putea să reînființeze corporațiile.* Aceasta n'o va face decât regimul *Ligei Național-Corporatiste*, singurul în măsură să realizeze o operă atât de extraordinară, pentru că e singurul care are pregătirea necesară și singurul căruia nu-i va fi teamă că pierde, odată cu reînființarea corporațiilor, tot suportul său electoral. Dimpotrivă.

De aceea, nu guvernelor de partid, — dela cari nu au de așteptat nimic, — trebuie să se adreseze asociațiile profesionale, ci să vie să îngroașe rânjurile „*Ligei Național-Corporatiste*“, dacă vor cu adevărat să vadă îndeplinite marile lor deziderate, și odată cu acestea, marele ideal al Statului unic, continuu și sănătos.

I. J. R.

Noua hartă politică a lumii

Pentru cei cari mai cred în vigoarea regimului parlamentar ne mărginim a face această sumară revedere a hărții politice a lumii:

În Statele-Unite cari fac cât aproape Europa întreagă, parlamentul a dat mână liberă în chestiunile principale președintelui Roosevelt. Se chiamă aceasta „regim parlamentar“?

În Anglia și în Franța avem guverne de uniune națională. Arătăm în altă parte cât de distanțate sunt acestea de regimul parlamentar. Atât de departe sunt, încât în Anglia, țara clasică a parlamentarismului și tradiționalismului, partidele începând chiar cu cel conservator studiază în mod serios reforma Statului.

În Italia avem dictatura fascistă, în Germania pe cea național-socialistă, în Rusia pe cea comunistă, în Turcia pe cea kemalistă.

În Austria nu știm, dacă până la apariția acestor rânduri nu vom avea o dictatură. În orice caz faptele arată începuturile unui astfel de regim.

Unde s'a culbărit regimul parlamentar? Desigur cu mare mândrie „democrații“ noștri vor răspunde: „în România dom'le!

C. N.

„Micul Caporal”

Parisul și Franța sub zori de revoluție...

Baricade, devastări, multimi exasperate, lupte și morți...

Poporul cerând „onoare și probitate în guvernarea Franței“...

Peste tot afișată, împărțită, popularizată, o proclamație scurtă și evocatoare: „Vive le Roi“.

Și în acest decor viu, zbuciumat, în care și guvernanții și guvernații se infioară pentru ziua de mâine, — un mare ziar popular al Parisului și-al întregii Franțe, apare cu prima pagină acoperită de imagina Ducei Italiei, conturată viguros, purtând casca „caporalului de bersaglieri“...

Iar în jurul imaginii, elogiul și o apoteoză: opera lui constructivă.

Sub fiorul revoluției și-a Patriei în primejdie, privirea și sufletul Franței, întâlnind această imagină, desigur va fi tresărit.

Negura inserării de revoluție, îmbulbată de fumul baricadelor aprinse, — sau amintirea „micului caporal“, va fi umezit atunci ochii Franței?

F. Z.

Mișcarea corporatistă din Anglia

Șeful mișcării corporatiste în Anglia este Sir Oswald Mosley, membru al Camerei Comunelor și fost fruntaș al whig-lor (liberalilor). Titulatura sub care se prezintă partidul nou înființat al d-lui Oswald Mosley, este cea a „Cămășilor negre“ (*Blachshirts*). Se pare totuși că mișcarea Cămășilor Negre nu reprezintă decât instrumentul politic care trebuie să pregătească, să promoveze și să încadreze substratul economic care se află la baza acțiunii d-lui Oswald Mosley și asume corporatismul.

„Prezentăm Angliei un nou crez al salvării morale și materiale. Scopul nostru este crearea unei noi civilizațiuni adaptate la realitățile vârstei moderne. Sistemul acestei civilizațiuni poartă numele de „Stat corporativ“.

Aceste cuvinte ale d-lui Oswald Mosley, publicate în sub-

stanțialul articol iscălit de dânsul în numărul din 29 Ianuarie 1934 al celui mai mare cotidian englez, „Daily Mail”, sunt completate cu următoarele profetizări:

„Sub acest sistem, lupta de clasă va fi abolită, grevele și lock-outurile prohibite, și interesele muncitorului și patronului vor fi reconciliate într'o armonie industrială până azi necunoscută”.

Care din cele două mișcări reunite azi sub conducerea d-lui Oswald Mosley — mișcarea Cămășilor Negre și Corporatismul — s'a manifestat mai întâi în Anglia?

Pentru a răspunde la această întrebare, să deschidem aci o paranteză.

Cititorul român nu știe, probabil, că în Anglia, — și în special la Londra, — propaganda politică, proselitismul și cuvântările în aerul liber — de pildă în Hyde-Park — sunt îngăduite în orice zi a săptămânii și la orice oră a zilei. În timpul șederei noastre în Anglia, în toamna anului 1931 — chiar în toamna când s'au făcut alegerile parlamentare cari au adus la putere actualul guvern național — am asistat la numeroase întruniri politice ținute sub cerul liber în Hyde-Park și pe Paddington-Place.

În aceste întruniri sub cerul liber, se învecinau tribunele dela cari vorbeau oratorii comuniști, cu tribunele dela cari vorbeau oratorii liberali sau conservatori, sau, în fine, socialiști. Însă pe când oratorii comuniști erau lăsați să vorbească fără a fi întreruși de adversari scandalagii sau necuviincioși, — oratorii liberali sau conservatori erau, dimpotrivă, tiranizați de câte un obstructionist de profesie.

„Orice meeting sub cerul liber era transformat într'o grădină zoologică prin violența comunistului hotărît să împiedice pe adversarul său să-și expue profesia de credință în fața publicului englez” (Oswald Mosley).

Împotriva acestei obstrucțiuni a minorității de stânga, trebuia organizată o contra mișcare apărătoare. Atunci, în toamna anului 1931, s'a simțit în Anglia mai mult ca oricând necesitatea mișcării Cămășilor Negre condusă de d. Oswald Mosley.

Dacă impresiile noastre, culese la fața locului, au fost juste, mișcarea corporatistă a precedat însă mișcarea Cămășilor Negre, cu câțiva ani.

Într'adevăr, în acea toamnă a anului 1931, am avut prilejul să aud cuvântarea unui serios propagandist al corporatismului — un bătrân aparținând clasei mijlocii. Însă n'am avut prilejul să aud discursul politic al vre-unui reprezentant al Cămășilor Negre. Aceasta mă face să cred că în Anglia propaganda corporatistă a fost mai veche decât propaganda fascistă.

Dar să revenim la șeful corporatismului englez, d. Oswald Mosley, și să facem câteva spicuiuri din recentul său articol din „Daily Mail”.

„Noi nu suntem împotriva întreprinderii particulare sau împotriva nașterii unui profit pentru individ. Însă individul, înstărindu-se, trebuie să facă să beneficieze și națiunea... Guvernul va trebui să limiteze libertatea marelui industrii”.

„...Supusă la astfel de restricțiuni, orice mare organizație de astăzi — sindicatele muncitorești, uniunile patronilor, cooperativele, etc. — vor continua să activeze.

„Totuși, dănele vor fi împletite în structura Statului corporativ“.

„...Parlamentul viitor va fi ales pe principiul breslei, iar nu pe principiul geografic. Un bărbat va vota în calitate de doctor sau de inginer: o femeie va vota în calitate de funcționară sau de mamă. Fiecare va vota în cadrul breslei sau meseriei sale, pentru probleme pe cari le înțelege și pentru persoane pe cari le cunoaște“.

„...Așezați propria voastră casă națională în ordine. Și atunci, prin exemple mai curând decât prin principii, indicați făgașe noi pentru omenirea întreagă“.

APOLODOR

Alți revoluționari constructori

Asistând deunăzi la admirabila Conferință pe care a ținut-o la „Cercul studentesc creștin de studii corporative” d. Justin Georgian, dela Academia de Inalte studii comerciale și industriale, mi se părea că văd în tineretul care-l urmărea cu atâta pasiionată curiozitate, un tablou vechiu de mult uitat.

Acum aproape un veac, într-o cafenea din cartierul Latin al Parisului discutau într'un colț, sub tavanul fumuriu, despre lumea mai bună pe care voiau să o aducă țărișoarelor dumărene, acei cari trebuiau să fie mai târziu revoluționarii dela 1848.

Aruncau cu frenezie formulele noi, se îmbătau tinerește de sonoritatea lor, amestecau realul cu imaginarul și seriozitatea cu nălvitătea. Și totuși, acești tineri însemnau atunci viitorul.

Aliatul lor era *destinul*, iar în umila lor tavernă ei anticipau atunci ca să creeze, mai târziu, *Istoria*.

Căci cei de atunci erau, ca și cei de azi, *revoluționarii constructori*.

M. M.

O scrisoare întristătoare

De curând am primit o scrisoare dela doi români cari au făcut parte din personalul unei fabrici de ciment, ce fusese sub conducerea noastră. Fabrica nu mai lucrează, bieții oameni o duc greu de tot, și ne roagă să le găsim vreo slujbă cât de modestă.

Cei doi oameni sunt țărani, dar bucata de pământ ce stăpănesc nu le ajunge. Leneși nu sunt: doar le-am prețuit personal hărnicia. Nepricepuți în ale plugăriei iarăși nu se poate spune că ar fi: au putut ei să ajungă să se priceapă în fabricația cimentului, și nu o să se priceapă la ale pământului, la meseria pe care moșii și strămoșii lor au practicat-o? Căci, pe deasupra, sunt de loc din Ardeal, unde oamenii sunt renumiți plugari. Mor de foame, căci s'a închis fabrica. Fabrica îi hrănea.

Așa că, mult ne-am întristat primind scrisoarea lor și, mai ales, neputând face nimic pentru ei.

Ce vrei Traiane? Tu care erai mâna dreaptă a directorului, tu care cu vorba ta blândă stăpâneai pe toți lucrătorii, cari te recunoșteau ca pe un fel de căpitan al lor! Ce vrei și tu Iancule? Tu, care ani de zile ai potrivit compunerea cimentului și niciodată n'ai dat greș, de ți s'a spus „doctorul cimentului!“.

Și tu Traiane și tu Iancule, trebuie să muriți de foame pe ogorul vostru, căci așa au hotărît mai marii noștri: *România este și rămâne țară agricolă.*

C. N.

Corporatismul d-lor Maniu-Mihalache

Ziarul „România Nouă“ din Cluj, organ al grupului d-lui Maniu, scrie într'unul din numeroasele sale recente, următoarele: *Actuala lege electorală e anachronică, falsificând realitatea (sic) sufragiului universal. În locul ei trebuie alta care să prevadă alegeri pe circumscripții, deputații putând fi mai bine selecționați și, în același timp, mai identificați cu interesele locale. Senatul trebuie desființat și înlocuit cu un corp compus din specialiști și numai cu drept consultativ.*

În ce privește primul deziderat: o nouă lege electorală, întrebăm: de ce n'a schimbat-o d. Maniu în timpul celor 3—4 guverne pe cari le-a dat partidul său?

În ce privește al doilea deziderat, remarcăm că d. Maniu e de acorzi cu d. Mihalache în transformarea Senatului într'un Senat de specialiști. D-l Mihalache, și poate și d. Maniu, cred că acesta este corporatism. Se înșeală amarnic. Dela adevăratul corporatism pe care-l predicăm și noi, la „corporatismul“ d-lor Maniu-Mihalache e o distanță ca dela cer la pământ.

Noi ne bucurăm însă că reprezentanții cei mai gălăgioși ai democratismului integral, mutilează astfel democrația, cecece dă întru totul dreptate modului nostru de a vedea în problemele sistemului democratic actual.

I. J. R.

Nepăsare

În Parlamentul de sub guvernul Iorga, noi am depus o lege din inițiativă parlamentară, prin care se luau măsuri pentru a se combate perturbațiunile electrice în timpul audițiilor radiofonice.

Legea a trecut sub acel guvern prin Cameră; iar după retragerea lui, a fost votată de Senat sub guvernul Vaida și sancționată de Suveran.

Urma să se alcătuiască regulamentul și să se pună în aplicare, fiind așteptată de masa amatorilor radiofoniști, exasperați de atâta așteptare.

De atunci au trecut ani, toată lumea așteptând aplicarea unei legi, atât de utile din punct de vedere social, și de inofensivă... politicianilor, încât a putut fi însușită și votată de guvernul succesori, fapt atât de rar în istoria parlamentarismului nostru.

Chiar acest fapt, care o îmbracă într'o autoritate deosebită, nu determină organele în drept a-i da ființa...

Două Parlamente s'au sezizat, două guverne și-au însușit-o,

Suveranul a sancționat-o, dezvoltarea radiofonică în masele națiunii o reclamă... și totuși birourile ministerului de comunicații — de cari ea depinde, — sunt nepăsătoare...

Ca inițiator modest al acestei legi, am datoriat a protesta, nu atât în numele meu personal, ci a întregii mase a amatorilor radiofoniei... o categorie de cetățeni cari în alte state civilizate se bucură de toată sollicitudinea...

Cerem deci respectul unei legi, care are — în statul actual — marele defect de a nu fi subtilizat nici un fel de interes politicianist...

M. Z.

Democrație cu tranzacții

După democrația „corijată” a d-lui Mihalache, care a umplut de indignare pe „democrații adevărați” de la noi, avem acum democrația tranzacțională preconizată — cine ar crede? — de același democrați cari se indignau ieri contra corijărilor d-lui Mihalache!

Intr'adevăr, iată ce am putut citi în timpul recentelor turburări din Paris, într'un ziar democrat bucureștean:

„Dacă d. Doumergue va avea sprijinul democrației franceze și dacă va constitui ministerul, democrația va fi salvată. Că, pentru aceasta, se va renunța o vreme la parlament, — lucrul nu are o importanță hotăritoare. Pentru salvarea, în bloc, a principiilor democratice, se pot face unele concesțiuni vremelnice. Aceasta este o simplă chestiune de tactică. Nimeni nu trebuie să fie atât de naiv, încât să vadă în aceasta triumful anti-parlamentarismului. Un directoriu republican, cu sprijinul efectiv al d-lui Herriot, așa cum se vorbește în ultimele telegrame, un directoriu instituit pe un termen fixat de parlament, prin votul parlamentului, — aceasta n'ar însemna decât o măsură de apărare a democrației împotriva asaltului unei minorități de dreapta, care nu are altă calitate decât pe aceea de-a fi — în Franța, ca pretutindeni — extrem de turbulentă”.

Așa dar, democrația nu poate fi salvată decât prin suprimarea parlamentului și printr'un directoriu! Adică prin metodele reclamate de ideile politice ale dreptei!

Își inchipue însă cineva că dacă dreapta face aceasta o face ca să salveze demagogia de stânga, pitulată încă sub eticheta onestă a democrației?

Iată la ce este în stare să recurgă, pentru a-și prelunge agonia, o politică ce s'a dovedit pretutindeni nefastă. Întâmplările recente din Franța sunt prefața indubitabilă a viitorului care va schimba fața lumii și va înmormânta pentru vecie demagogia democratică cu tranzacțiile ei cu tot...

G. R.

Bătălia aurului

Sub acest titlu cunoscutul publicist și economist Francis Delaisi publică o foarte interesantă carte (Payot, Paris).

Părerea domniei sale este, că la originea crizei mondiale se găsește cea supraproducție de capitaluri datorită inflației de credit, în special în America. Pe de altă parte experiența ulti-

milor ani a dovedit că, „prin inflația de credit, se poate modifica puterea de cumpărare a unei monezi fără a-i modifica raportul cu aurul — sau invers i se poate schimba raportul cu drumul de aur fără a-i modifica puterea interioară de cumpărare. Din acest divorț între schimb și indexul de scumpețe, reese o primă de import sau export, adevărat dumping monetar, care s'adaogă o nouă cauză de turburări“. Așa încât se impune ca paritatea schimburilor să se orândulască după paritatea puterilor de cumpărare.

D-sa dă și soluția unei „restaurări monetare urgentă și posibilă în cadrul unei economii organizate“.

Cartea d-lui Delaisi nu poate fi rezumată în cele câteva rânduri ale unei recenzii; de aceea ne vom mărgini a sfătui pe cititori să citească această carte, din care vor afla cel puțin tainele luptei dusă în ultimul timp între liră, dolar, și celelalte monezi. D. Delaisi arată, am putea spune cu un termen devenit comun, pe înțelesul tuturor, cum vechi legături stabilizate între aur, hârtia de bancă și puterea de cumpărare, s'a substituit raportul schimbăcios între ele, raport pe care unele guverne, cum a fost cel englez, au izbutit să-l mânuiască pentru a aduce țării lor, dacă nu prosperitatea, cel puțin îmbunătățirea, negreșit cu prețul sacrificării altor țări. Mai arată d-l Delaisi cum America a procedat pentru a se apăra de Anglia, lămurind multe lucruri pe cari noi nu le-am înțeles până astăzi, din partea Statelor-Unite.

Soluția foarte interesantă a d-lui Delaisi constă în crearea unei organizații internaționale pentru menținerea stabilității în toate țările a raportului dintre cele trei elemente: valoarea aurului, valoarea hârtiei monedă, și indicile de cost. Intrebarea este însă, dacă țările, ca Anglia, cari au tras plapuma peste ele, profitând de instabilitatea acelu export, vor consimți la adoptarea soluției d-lui Delaisi?

C. N.

Anticipări mărturisite

În timp ce unii mai încearcă încă atacuri lipsite de argumente contra ideii profesionale, ziarele publică nenumărate dări de seamă a diferitelor întruniri ținute de diferitele categorii funcționale și păturilor sociale.

Astfel, numai din ziarul „Universul“ No. 51 din 30 Ian. 1934, pag. II-a, la rubrica numeroaselor dări de seamă de întruniri publice se găsesc următoarele titluri: „Revendicările breslașilor și ale micilor industriași“ (Sala „Transilvania“); „Industria asociațiilor unite de contabili profesioniști“; „Intrunirea debitorilor Creditelor Urbane“; „Intrunirea patronilor de încălțăminte“; „Intrunirea micilor industriași și meseriași patroni“; „Intrunirea federațiunei economice“; „Intrunirea asociațiunei generale a creditorilor“; „Adunarea generală a pensionarilor C. F. R. Regele Carol I“; „Intrunirea comerțanților din suburbia Lupeasca“; „Intrunirea frontului asanarea urbană și rurală“.

Cum? Nu sunt oare aceste categorii reprezentate în partide? Pentruce mai simt ele nevoia să se constituie în grupări sepa-

rate și să lupte astfel pentru revendicările profesionale ale membrilor lor?

Iată cum înseși faptele răspund tuturor acelor cari susțin încă fanioanele zdrențuite ale secolului al XIX-lea.

În ziua când toți participanții dela întruniri de felul celor mai sus menționate se vor convinge — în mod definitiv că vocea lor răsună în deșertul lăsat în urma sa de această lume, care se luptă să mai existe încă, atunci adversarii ideilor noastre se vor convinge că vremea — în mersul său implacabil — a început să aștearnă vâlul uitărei asupra a tot ce ei își făuresc: iluzia că mai pot constitui realități sociale...

M. Z.

Arestarea ideilor?...

Național-Corporatismul nostru a străbătut, mai repede decât speranțele noastre, pături adânci din intelectualitatea țării și din elementele active ale ei.

În multe din profesiunile de seamă — și ceceace ne interesează în primul rând pentru ideea corporatistă sunt tocmai aceste categorii funcționale ale economiei noastre — adeziunile sunt numeroase și, mai ales, foarte entuziaste.

Posibilitățile infinite de organizare și virtuțile creatoare ale sistemului au subjugat industriașii, comercianții, etc., iar cadrele teoretice noul și vastitatea perspectivelor încă neatînse de gândire în alt concept de ansamblu tentează și farmecă din ce în ce mai mult masa intelectualilor.

Progresul ideilor corporatiste în publicul nostru este evident. Cea dintâiu și cea mai bună dovadă o aduc chiar rivalele noastre cu carapacea cea mai dură și impermeabilă la curentele de innoire: partidele.

Toată lumea știe astăzi câte din ele regretă lipsa lor de perspicacitate și viziune istorică, tradusă în nepronunțarea la timp oportun pentru concepția corporatistă. Și toată lumea înțelege ușor manevrele atât de clar vorbitoare de prefacere născută a programelor spre a-și crea camuflat vaduri doctrinare de trecere dela ideile prăfuite ale veacului trecut la ideologia corporatistă. Ulimul bastion al lumii vechi — „...doctrina” liberală — se pare că va impune formele corporatiste în Consiliul municipal al Capitalei: reprezentanți *de drept* ai corporațiilor. Mai rămâne... d. dr. Lupu. Dar dânsul se convinge greu și ține... să fie prudent.

Când concepția noastră național-corporatistă își face drum așa de repede și pătrunde atât de adânc câștigând *singură* și în ciuda atâtor critici vehemente, adeziuni în masă din cele mai variate elemente ale societății noastre — *în afară de numărul cel mare al simpatizanților ideii, al celor cari o caută, o discută și cred în ea, element de devenire, formație nucleară de atmosferizare și gata oricând să se mobilizeze singură în slujba ideii corporatiste* — când curentul este creat și dărîmă cu fiecare zi câte o baricadă din lumea veche, se poate spune că doctrina noastră nu este o realitate în evident progres? Nu se tem de ea partidele și, mai ales, liberalismul?

S'a spus cu glas tare că, prin măsurile de apăsare a Statului, vor fi oprimate și ideile corporatiste.

*Ca și când noi am lupta contra Statului sau contra ordinei.
Ca și când, presând florile, înlături parfumul. Ca și când s'ar
putea aresta ideile...*

CHR. P.

Scrânciobul din Franța

Trecuse o lună fără ca scrânciobul din Franța să fi intrat în joc. Guvernul Chautemps isbutise să înfăptuiască un echilibru, cel puțin al forțelor parlamentare. A izbucnit însă scandalul Stawisky. Scrânciobul a început din nou să se învârtască, dar de data aceasta a început să pule mâna la învârteală și strada. Ce ne va aduce ziua de mâine, nu putem ști.

Deocamdată însemnăm pe răbojul vremii guvernul de câteva zile al domnului Daladier și înscăunarea guvernului de uniune națională al d-lui Doumergue. În ceea ce privește acest din urmă guvern ne referim la următoarele rânduri din articolul „Finanțele publice în Statul corporativ” (revista „Lumea Nouă”, anul I nr. 7).

„Guvernele de uniune națională nu împiedecă provocarea răului, ci numai sunt chemate să-l tămăduiască, după ce s'a produs. Cu ele viața publică se împarte în două alternanțe: câțva timp regimul parlamentar al Statului politic înrăutățește din ce în ce starea finanțelor publice, până ce lucrurile nu mai pot merge; intervine uniunea națională, îndreaptă mai mult sau mai puțin situația, după care regimul parlamentar al Statului politic își reia drepturile, pentru a strica din nou lucrurile, și așa mai departe. Guvernele de uniune națională prezintă desavantajul pe de o parte de a fi înlăturate înainte de a ajunge să facă ceva de ispravă, iar pe de alta de a da după ele un și mai defectuos regim parlamentar. A fost destul în Franța ca guvernul Poincaré să aducă oarecari îmbunătățiri, în special să ridice valoarea francului, pentru ca să i se socotească misiunea îndeplinită și să fie răsturnat în alegerile din 1928” (nu e vorba, se pare că alegerile din 1932 își datoresc într-o bună parte rezultatele și milioanele escrocate de Stawisky).

Scrânciobul din Franța apare astfel ca prevăzut cu două feluri de mișcări: una este aceea de care am vorbit într-o notă trecută, a schimbării unul după altul a guvernelor în regimul parlamentar, și alta este aceea a schimbării acestui regim prin guvernul de uniune națională și viceversa.

C. N.

Sinceritate...

Încă un fapt demn de relevat..

La întrunirea partidului poporului, din culoarea de Negru a Capitalei, din ziua de 6 Febr. a. c., d-l Virgil Petrescu, vicepreședintele organizației, într'un accent de sinceritate — care îi face onoare — a declarat că după guvernările din ultimii ani ale partidelor, așa zise de guvernământ, nu se mai poate spera nimic.

Pentru noi aceste cuvinte nu constituiesc o noutate și nici o surpriză... ...Le relevăm deci atenției adversarilor noștri... fără alte comentarii...

M. Z.

Guvernul la lucru

De două luni și mai bine, de când e la putere, guvernul liberal nu face altceva decât *vorbește*. La început s'a ocupat exclusiv de alegeri. Sunt miniștri cari în tot timpul perioadei electorale și a alegerilor n'au dat o oră pe la departamentele lor. A cui e vina — se va zice — dacă „specialiștii” în alegeri ai partidului, se găseau risipiți pe la alte ministere decât cel al internelor?

După alegeri a venit Crăciunul: cine e atât de răutăcios să pretindă ca d-nii miniștri să muncească în timp ce alții se odihnesc sau petrec?

Apoi a venit tragicul episod dela Sinaia, care a aruncat guvern și partid în niște frământări, alergături, consfătuiri, călătorii, opinteli, discursuri, comemorări, vizite, sărbători naționale, comemorări funebre, etc., cari nu s'au oprit nici astăzi. Țara a fost uitată cu totul. Urmăriți zi cu zi într'o colecție de ziar, activitatea guvernului de o lună și jumătate încoace, și veți vedea că n'am exagerat nimic. Vă veți mira decât sunt în stare oamenii să vorbească și, mai ales, de câte formidabile banalități să spue!

Citiți, de pildă, așa zisa „instalare” a d-lui Sassu la ministerul de industrie: primul ministru regretă că se separă de funcționarii departamentului (pe unde n'a călcat niciodată) mai înainte de a fi implinit *opera* la care se angajase; noul ministru, d. Sassu, se tângue că ministerul e părăsit de un om care l-a condus cu atâta... *strălucire!* (nici mai mult, nici mai puțin). Liberalii sunt oameni cari nu se sperie de vorbe. Dacă d. Tătărescu a vorbit de „operă”, de ce n'ar vorbi și d. Sassu de... „strălucire”?

Și așa mai departe. Neputând să facă nimic, nefiind în stare să facă nimic, guvernanții inventează prilejul de a vorbi, de a-și ține unii altora cel puțin câte-o cuvântare.

Și în timpul acesta cetățenii suferă și-și așteaptă mântuirea — cei cari mai au încă iluzii sau cei cari nu s'au deșteptat încă din somnul cel de moarte, — dela proza goală de orice conținut care se lăfăește prezumțioasă în coloanele gazetelor și dela pozele surizătoare ori în atitudinii de sfinxi a d-lor cu portofolii, și numai cu atât...

Bietul cetățean al țării mele... El crede încă, fiindcă a văzut scris undeva, cu literele grase ale unei tiparnițe laborioase: guvernul la lucru.

El nu va citi însă niciodată: iată ce a lucrat sau cum a lucrat guvernul...

Mărturisirea neputinții regimului parlamentar

Inscăunarea guvernului Doumergue în Franța dă prilejul unui ziar dela noi, să pretindă că aceasta este o dovadă mai mult de sănătatea regimului parlamentar: la vremuri de nevoie acesta găsește singur mijloacele de a face față împrejurărilor.

Să ne fie cu ertare, dar acel ziar face o confuzie nepermisă. Cum? Semn de sănătate este fiindcă îți dai seama de neputința ta și lași locul altuia ca să îndrepte ce ai stricat tu? Poate cineva pretinde că guvernul de uniune națională nu păstrează numai în formă regimul parlamentar, pe când în fapt îl în-lătură?

Guvernul de uniune națională înseamnă renunțarea pentru moment a partidelor la ceea ce le diviza, la ceea ce le făcea să lupte unul împotriva altuia. Și atunci: sau partidele știau ce voiau și — renunțând la luptă — renunță la însuși regimul parlamentar, sau partidele înțeleg că renunțarea la luptă nu poate aduce decât bine țării, și atunci nu știau mai înainte ce voiau. În primul caz regimul parlamentar se dovedește a fi neputincios, în al doilea primejdios.

C. N.

„Gazeta Municipală“

Nu pot să recomand îndestul atențiunii aceluia cari se ocupă de problemele edilitare bucureștene, o foaie care este cu adevărat la înălțimea tuturor așteptărilor: „Gazeta Municipală“, ce apare de doi ani în Capitală, și infățișează într'un tempo extrem de viu și de colorat variatele probleme ce se leagă atât de tehnica cât și de politica edilitară a Metropolei noastre.

Scrisă cu îndrăzneală, talent și cu o reală cunoaștere a acestor probleme, „Gazeta Municipală“ împlinește un gol în publicistica noastră de specialitate, și se afirmă din ce în ce mai mult ca o necesitate vie pentru politica edilitară bucureșteană.

În ceea ce privește partea pur politică a ziarului în chestiune, ea constituie un document al vremurilor. Citind-o cu regularitatea cu care o citesc, te întrebă cum de poate fi admisă existența în viața politică a Municipiului, a unor oameni cari sunt descriși la lumina zilei, ei și isprăvile lor, într'o publicație regulată, cunoscută de autorități și de pontifii partidelor?

Toleranța aceasta scandaloaasă nu poate fi explicată decât sau prin corupțiunea care a atins și pătura politică superioară, sau prin nenorocita obligație în care se găsesc șefii de-a îngădui toate infamiile partizanilor numai pentrucă altfel ar pierde „contactul cu masele“. Iată unde ne-a dus regimul democratic.

Dar ca să vă dați seama și mai bine, citiți regulat „Gazeta Municipală“.

I. J. R.

Ce este „Statul țărănesc“

În sfârșit, după atâtea dibuiri, renegări și desmintiri, avem acum o explicație asupra „Statului țărănesc“. Ne-o dă un filosof, d. prof. C. Rădulescu-Motru, care într'o conferință ținută

recent la Ateneu, a spus: „Primatul în țară trebuie să-l aibă interesele țărănești. Aceasta vrea să zică Statul țărănesc“.

Nu credem ca explicația aceasta să poată satisface pe cineva. Pe noi nu ne-a satisfăcut de loc.

În ceea ce privește modul cum se vor realiza interesele țărănești, înfăptuindu-se, implicit, și Statul țărănesc, d. prof. Rădulescu-Motru ne spune că aceasta se va realiza „în primul rând printr'un partid politic“!

Am înțeles. Vorba românului: dacă tăceai...

P. B.

Devalorizarea coroanei cehe

Ziarele ne aduc vestea că guvernul cehoslovac a hotărât reducerea cu 20% a coroanei cehe. Pe lângă atâtea alte State, cari își devalorizează moneda, unul mai mult sau mai puțin nu ar avea nici o însemnătate, dacă devalorizarea coroanei cehe nu ar fi venit la câteva zile după conferința dela Praga, unde s'au luat anume hotărâri întemeiate pe vechia valoare a monezii cehe. Ce ne facem cu aceste hotărâri, față de această devalorizare? Nu se întorc ele împotriva noastră?

C. N.

Cum suntem sfătuiți

D-l Arghezi condamnă și d-sa atitudinea protestatară a studențimii, și o sfătuește ca atunci când întâmpină dificultățile cunoscute în calea dreptului ei la viață, să nu lupte pentru a putea trece și a putea izbândă, ci... să se sinucidă! Și dă exemplul unui student care s'a suprimat pe sineși fiindcă un altul îi luase iubita.

Cunoaștem asemenea sfaturi, le-am mai auzit și în gura altora. Nici de la d. Arghezi nu ne așteptam la ceva mai bun. Ele pot să convină unora, după cum ar putea să le convină și faptul ca studențimea să renunțe, sinucigându-se în bloc, la dreptul ei de a trăi într'o țară care este a părinților ei. Ce bine s'ar mai simți atunci d. Arghezi și cei ce operează în dosul d-lui Arghezi, liberi de orice grije și de orice piedică!

Dar studențimea își va continua drumul indicat de destinele și drepturile ei, oricât s'ar osteni cei interesați s'o abată dela o cale de pe care ea nu se va întoarce niciodată.

UN STUDENT

Raporturile Vaida-Maniu

Câteva zile în șir „marea presă“ și ziarele „serioase“ nu s'au ocupat decât de covârșitorul eveniment: raporturile Vaida-Maniu.

S'a spus de alții că trecem printr'o teribilă criză economică și morală, probleme noi și importante se pun la ordinea zilei, umanitatea se zbugiumă ca în preajma unei uriașe faceri, toți cugetătorii, intelectualii și oamenii de bun simț discută cu a-prindere formule, teorii, sisteme... Ași! „Marea presă“ și ziarele „serioase“ sunt imperturbabile. Ca și când nimic nu s'ar petrece în jurul lor, ca și când țara și umanitatea n'ar suferi decât de

o singură lipsă: raporturile Maniu-Vaida, „marea presă“ și ziarele „serioase“ nu văd decât acest singur fapt banal și lipsit de orice interes. Ele urmăresc în reportajii întregi pe cei doi corifei ai bâzdăcului provincial, acasă, în tren, la hotel, pe stradă sau prin cine știe ce locuri discrete. Cu cine a vorbit d. Maniu, cui i-a făcut cu ochiul d. Vaida, cât timp și-au strâns mâinile, cu cine au luat masa de prânz și cea de seară, etc.

Mărturișiți că e prea mult. E poate, apogeul lumei vechi și a politicianismului: exaltarea lor în tot ce au mai banal și mai inutil. E apusul, e dispariția și uitarea. Ducă-se!

S. A.

Simpomatic

D-l Tancred Constantinescu, fost ministru și membru marcant al partidului liberal, a publicat de curând un articol prin care cere... constituirea unui guvern de uniune națională, alcătuit de elemente din afară de partide!

Și aceasta nici după două luni dela instaurarea la cârmă a partidului liberal!

S. A.

Intrigile din parlament

Comentând constituirea trecutului guvern Daladier, ziarul socialist „L'Oeuvre“, scrie următoarele: „Dacă d. Daladier n'a alcătuit exact guvernul care era în intenția sa, greșala este a jocului intrigilor din parlament“.

Dacă până și un ziar ultrademocrat și sprijinitor al sistemului parlamentar actual, o spune aceasta, — noi nu mai avem nimic de adăugat.

I. J. R.

Guvernele democratice

Ca să apere democrația, asaltată din toate părțile, un ziar foarte democrat, dă exemplul Franței.

„Că subt regimul democratic se schimbă guvernele? — se întreabă acel ziar. Dar cine nu vede și în aceasta o calitate? În Franța, de pildă, guvernele s'au schimbat mereu. Dar ele au fost tot mai bune, tot mai corespunzătoare nevoilor vremii“.

Cât de bune au fost, s'a văzut cu prisosință din cele ce s'au petrecut recent în Franța. Toată suflarea publică a marelui și splendidului națiuni franceze, a cerut guverne de durată, guverne din afară de partide.

Și democrații dela noi, cu nume de imprumut, mai au îndrăsneala să vorbească de „bunătatea“ guvernelor franceze!

E, pur și simplu, ridicul.

P. B.

Streinii în instituțiile de Stat

„Universul“ reproduce după lucrarea d-lui inginer Topliceanu, intitulată „Străinii în viața noastră economică“, date fantastice, de necrezut, cu privire la situația dela căile ferate. Aproape tot personalul superior de conducere și tehnic al a-

cestei instituții, este *strein*, în timp ce inginerii noștri, unli dintre ei cu diplome din străinătate, cu veche practică inginerască de specialitate, și cu o casă de copii, mor de foame!

„Printr'o foarte cîndată organizare administrativă, dar pe baza unui plan bine chibzuit, — scrie „Universul“, — aproape toate serviciile, bioururile și inspecțiile de mare răspundere și de primă importanță, sunt conduse de streini și minoritari“. Până și biurul care face legătura cu statul major și are rolul cel mai de seamă în faza mobilizării, este condus de doi minoritari ruși: Radovici și Barasch!

Ce să zicem față de toate aceste lucruri?

„Universul“ crede că aceste servicii vor fi organizate radical. S'o spunem sincer: *nu credem*. Pentru asta trebuie alți oameni, altă mentalitate și alte procedee.

Când casa arde, nu orânduim anchete și comisuni, ci punem mâna să stingem focul. Regimului național-corporatist nu-i va trebui nici 24 de ore pentruca această inadvertență să fie cercetată, constatată și rezolvată.

L. N.

...Mica revoluție franceză

Lumea s'a obișnuit să privească cu scepticism și prudență întâmplările din afara țarului politic al granițelor de Stat.

Încă impresionată de ororile războiului și încă cu mentalitate și predispoziție burgheză, ea cuprinde superficial, într'o singură privire, evenimentele cari-i depășesc interesul imediat și exagerează, până la obsesie, preocuparea de banalul cotidian al faptelor mărunte.

Pentru masa mare a vulgului, mai ales urban, pentru acea „opinie publică“ de care... se tem atâta oamenii politici, evenimentele externe ajung ca un ecou sfârșit și se iau în seamă doar ca un simplu fapt dives.

Câți înțeleg rostul și importanța celor ce se petrec astăzi în Franța democratică? Câți desprind sensul profund al măruntelor fierberii de suprafață? Chiar cei obișnuți cu panorama internațională a societății consideră totul drept o schimbare de temperatură. O febră pasageră.

Dar puțini gândesc că sub coaja de *impasibilitate și liniște se zbat forțe noi și se frământă o lume veche*. Mișcările din Franța trebuiesc înțelese dincolo de aspectul urit și, acum aproape uitat, al cazului Stawisky. Acesta a fost un simplu pretext, un buton pe care întâmplarea a apăsat deslănțuind forțe reținute și neobservate încă. Parisul este în răscoală nu pentru că Stawisky a fost un corupător, ci pentru că a putut să corupă. Și nu protestează contra *guvernului* — efemeră prezență la cârmă a unei echipe mereu schimbate, — ci se ridică contra *sistemului*, care le face pe toate la fel.

Franța a fost aproape un veac într'un calm intern de sistem politic care n'a făcut decât să apese mai greu și mai vizibil pe cetea degenerării. Verificarea s'a făcut cu fiecare schimbare — prin asasinat, demisii sau alegeri — a președinților de republică, cu cascada guvernelor și petele de corupție, cu lunga lor trenă de triste decadențe în toată ierarhia politiceii.

Franța n'a mai făcut de mult revoluții. Dela romantismul entuziast al lui 1789, puține prefaceri au izbutit să se apropie de însemnătatea celei de atunci. Quietismul relativ al vieții sociale n'a suferit nici o turburare.

Evenimentele de astăzi sunt o erupție *accidentală* a unor convingeri de mult formate. Sutele de răniți și zecile (oficiale!) de morți sunt un simptom elocvent pentru cine știe să-l pătrundă.

Nevoia de prefacere adâncă și de curmare a reformelor timide și parțiale este credința și a Franței, care nu așteaptă decât glasul curajos care s'o poată spune.

Ideile noastre sunt în pasul vremii. Ne confirmă îmbătrânita Franță prin reacțiunea ei tinerească de reînnoire.

Dacă astăzi și Franța — cu admirabilul ei instinct istoric — face revoluție, e dovadă că sensul de ieri al lumii se schimbă. Dar lumea așteaptă și vrea să vadă frământări de proporțiile „marei revoluții franceze“!... Cea de astăzi pare prea puțin, prea mică.

Vai! *Mica revoluție franceză!*...

CHR. P.

Procedee politicianiste

De aproape o lună de zile, oficiosul partidului național-tărănist publică o „listă neagră” a magistraților, ofițerilor din jandarmerie și a altor funcționari administrativi cari ar fi săvârșit abuzuri și ilegalități în actualele alegeri.

Nu contestăm că unele din aceste acuzațiuni ar putea să fi întemeiate; știm că alegerile din Decembrie trecut au fost alegerile cele mai groaznice din câte s'au făcut vre-odată în România.

Dar e posibil ca un partid pretins de guvernământ să ia o asemenea poziție față de unii slujbași ai magistraturei și ai armatei, indemnând la aceasta numai de reclamațiile și rapoartele atât de subiective ale organizațiilor de partid?

Am dori să știm: își ia partidul național-tărănist angajamentul ca să sancționeze pe cei indicați ca vinovați în eventualitatea că ar mai veni vreodată la guvern?

S'au s'a mulțumit cu declarația d-lui Tătărescu care a făgăduit că-i va pedepsi, creînd astfel precedentul fără pereche chiar și în România, ca un guvern să slujească ca unealtă de răzbunare partidelor din opoziție?

Iată unde am ajuns cu politicianismul și cu domnia partidelor!

P. B.

D-l Argetoianu și agricultura

Un partizan al fuziunii grupurilor mici, scrie într-o gazetă că d. Argetoianu este singurul om politic dintre cei cari au guvernat această țară, care a înfăptuit ceva real și efectiv pentru salvarea agriculturii”.

Trebuie să spunem, în prealabil, că domnul în chestiune,

care face această afirmație, nu e agricultor. Adevărații agricultori cred altfel.

Totuși, pentru a nu fi bănuți de parțialitate, invităm pe admiratorul d-lui Argetolanu să ne arate ce anume a înfăptuit acesta real și efectiv pentru agricultură ?

Așteptăm.

P. B.

Miniștri și subsecretari de Stat

Toată lumea a remarcat că Mesajul Regal pentru deschiderea Corpurilor Legiuitoare, n'a fost contrasemnat decât de miniștri, cum este și natural și *constituțional*. Numele subsecretarilor de Stat strălucesc prin absență.

De unde atunci obiceiul, încetățenit mai ales sub guvernele național-țărăniște, de a se spune *miniștri*, acestor futilități guvernamentale?

S'o mărturisim fără înconjur: din linguşirea cu care anume zăriști impresoară pe aceste jumătăți de excelențe, cari pot uneori — vezi cazul Tilea (cu un singur l) — să presteze anume servicii gazetarilor necesitoși. Deci, în schimbul serviciului X, serviciul de a-l trece la gazetă cu titlul de ministru, pentru marea satisfacție a familiei și pentru îngâmfarea cafenelei provinciale de unde-și trage origina spirituală vanitosul personajiu.

Bine făcea mareșalul Averescu când amenința pe preopinent cu urecheala și chiar cu destituirea dacă-l mai prinde cu asemenea furlandiseli... neconstituționale și ..nedelicate.

El, dar mareșalul *era un șef...*

S. A.

Ultima ariergardă...

Ziarele au anunțat că s'a constituit un grup parlamentar al tinerilor parlamentari ai partidului național-liberal.

Este o știre interesantă și simptomatică.

Noi știam că se obișnuia constituirea de grupuri parlamentare — indiferent de culoarea politică — pentru apărarea intereselor profesionale a diferitelor categorii funcționale (acestea în viitorul stat național-corporatist nu vor fi decât însăși corporațiile).

De alt fel aceasta este mărturisirea evidentă a necesităților reprezentăriei corporative în Parlament.

Ea constituie și o anticipare a realizărei viitoare a idellor preconizate de noi.

Acest grup parlamentar însă, neconstituit în scopul de mai sus, nu-și are altă explicație și justificare, decât că el își propune țeluri tinerești, care nu pot fi decât idealiste.

Acest fapt mi-a fost confirmat de un amic, membru al acestui grup. S'a propus lupta pentru a se înălța nivelul (!) actualei vieți parlamentare, prin găsirea unor metode noi de urmat în acest scop.

Spuneam că este simptomatică această mărturisire indirectă, — însă sinceră — a parlamentarilor tineri naționali-liberali

asupra crizei acute în care se găsește parlamentarismul. Fără a-i descurața, noi suntem sceptici în reușita scopului propus.

Ei nu-și vor câștiga alt merit, decât acela de a fi reprezentat ultima ariergardă în apărarea lumii vechi, care dispăre în derută...

M. Z.

Presa despre noi

Suntem bucuroși să constatăm că presa de specialitate și presa din provincie, care cultivă mai puțin cancanurile politicianiste și este mai puțin infeudată intereselor de partid, decât marea presă din Capitală, a înțeles chemarea vremii și că această chemare a vremii este național-corporatismul pe care îl propăvăduim noi aci.

Ea ne dă o dovadă despre aceasta, ocupându-se pe larg de corporatism, ceea ce ne face să spicuim, pentru cititorii noștri, câteva din pasagiile publicate în această presă.

Așa, de pildă, „*Jurnalul Sfatului Economic*“ din București al cărui fondator este d. Temistocle Alexandrescu, scrie următoarele sub semnătura fondatorului lui:

„*Lumea Nouă*“ este revista d-lui Mihail Manoilescu, fost ministru și prin faptul că d-l Manoilescu este director al acestei reviste negustorii sunt datori să o citească.

De altfel, credem că nu e nevoie să recomandăm negustorilor acest lucru, căci în mintea tuturor stă încă vie atențiunea pe care d-l Manoilescu a avut-o pentru clasa negustorească. În timpul cât a fost ministru, a făcut să se voteze legea pentru desființarea cifrei de afaceri la Comerț, rămânând să se încaseze numai la locul de producție. Dacă numai acesta ar fi fost singurul lucru făcut de d-sa pentru negustori, ar fi suficient pentru ca să se poată bucura de toată atențiunea acestora. În această revistă, d-sa, împreună cu un număr de distinși colaboratori, caută să desvolte în public ideea *Statului Corporativ*. Ca titlu, nu e ceva nouă în țara noastră; l'au mai anunțat și alții, dar până în prezent nimeni nu și-a luat sarcina de a desvolta structura acestei noi îndrumări politice.

În această vreme când toată lumea e doritoare de ceva mai bun, noul crez al d-lui Manoilescu este poate singurul în măsură să asigure țării, o dreaptă reprezentare a claselor producătoare în parlament. Atâta timp cât națiunea va fi fals reprezentată, aceste parlamente nu pot fi considerate ca o adevărată emanațiune a țării, și deci dupe urma lor nu putem aștepta o îndreptare.

În ceea ce ne privește, preferăm noua concepție în locul falșului actual.

Dacă vremea nu va impune alte soluții, desigur că în curând ne vom vedea Stat Corporativ.

Pentru că în numărul 7 al revistei d-lui Manoilescu a publicat un *program Corporativ*, Sfatul Economic a ținut mai multe ședințe, în cari s'a examinat cu toată seriozitatea, ideea și programul Statului Corporativ, așa cum îl preconizează d-sa. Când vom cunoaște și măsurile de organizare practică a acestui

program, ne vom face o datorie față de d-l Manolescu spunându-ne și cuvântul nostru.

Până atunci suntem de acord cu d-sa, că țării românești îi trebuie o nouă haină, și dacă d-sa va fi croitorul acestei haine, pe noi ne-ar bucura!

T. A.

Tot „Jurnalul Sfatului Economic“, scrie sub semnătura d-lui Gh. Fundănescu:

Relese dela sine dreptatea dezideratului domnului senator Manolescu: *România Stat Corporativ*. Adică: fiecare clasă producătoare să aibă reprezentanții săi în parlament, egal cu numărul cel ocupă în această țară, și cred că ideea d-sale trebuie adoptată de toată lumea, pentru că atunci când se trece o lege să-și aibă apărătorii ei, cunoscători de cauză“.

Ziarul „Dacia“ din Constanta, publică un inimos articol despre corporatism, datorit talentatului publicist dobrogean, d. Traian Stănescu, articol din care ne facem o plăcere să reproducem următoarele:

„Și totuși, în aceste clipe de dureroasă neputință, din străfundul sufletului românesc, din locul acela pe care nici-o furtună nu-l poate băntui, acolo unde arde în veci nestinsă candelă speranței; din locul de unde răsar în vremuri de grea cumpănă salvatorii neamului, a tășnit un izvor de apă vie, apa dătătoare de viață a unei noi credințe...“

Sfîlnică la început, pentru că apostolatul predica în pustiu chemarea neînțeleasă a vremii, credința cea nouă crește luminoasă, desvelind hăurile în bezna cărora se fierb otrăvuri — crezute leacuri — pentru un popor tînjind după mai bine.

Și românismul căruia nepricepuții îi pregătesc frenetic o groapă prea timpurie, își răcorește cu apa vie a credinței celei noi, plămîni otrăviți de fumul altarelor, pe care a adus jertfă atîtor erezii. Asemeni voinicului din poveste a cărui putere vrăji necurate au amortit-o și căruia pasărea măiastră i-a stîns arșița cu picătura curată depe celălalt tărîm, neamul românesc își va găsi în curînd adevăratul drum, va fi atunci când își va smulge din suflet strigoii unor credinți moarte... crezînd numai în Corporatismul salvator, pe care nimic nu-l poate opri din mersul său biruitor.

Corporatismul național organizînd țara și statul dezorganizat de azi, va salva neamul românesc dela peirea sigură la care-l tîrîsc doftorii improvizati, cari habar n'aveau de acest singur și adevărat leac.

Corporatismul, pe care acum doi ani toți conducătorii de partide îl primeau neîncrezători sau ironici, se afirmă cu tărie și preocupă tot mai adînc masele.

Corporatismul este și rămîne o credință nouă și salvatoare pentru noi și profetul ei este vizionarul și omul acțiunilor mari, d. Mihail Manolescu, pe care nimic nu-l poate opri din drumul său.

Crainic neînfricat, d. M. Manolescu cutreeră în lung și în lat țara, trîmbițînd chemarea vremii pe care și surzii au început s'o audă.

Corporatismul va fi mâine o realitate în țara românească...

...În haosul de idei răzvrățite, sub avalanșa de pretenții nejustificate, ideea luminoasă a corporatismului își trasează impetuos drumul care duce poporul la limanul dorit.

...Astăzi, — în fața de organizare — corporatismul este un fulger izbucnit din besna sufletească a neamului nostru, fulger ce înscrie pe fondul mohorit al actualității cuvântul Viață!“.

TRAIAN STANESCU

„Orizontul Nou“, foaie de cultură și debateri economico-naționale, publică un lung și documentat articol despre Corporatism, datorit d-lui Enache Marin, directorul foaiei.

Reproducem din articolul d-lui Marin concluzia cu care își încheie interesantul articol:

„Corporatismul este regimul politic de guvernare, care înglobează și organizează armonic toate clasele sociale, pe care le consideră nu ca clase, ci grade, deci valoare egală, nu mai există ierarhia ca unele fiind superioare altora, ci ele au aceeași valoare, deaceia ele se completează în mod necesar și natural, valoarea unui om provenind nu din faptul că face parte dintr-o clasă sau alta ci din perfecțiunea sa în profesia în care l-a înzestrat natura“.

ENACHE MARIN

Ziarul „Freiheit“ din Cernăuți, publică următoarele, sub titlul: „Die national-ständische Liga“ (Liga Național-Corporatistă):

„O puternică mișcare a luat naștere în ultimii ani în Statele din Apus, și care are drept obiectiv reorganizarea statelor și administrației pe baze noi.

Nu țeste de mirare că s'a găsit și în țara noastră un om care, însuflețit de dragostea lui mare pentru patrie, cu toate că a lucrat în mai multe rânduri în administrațiune în calitate de conducător, totuși nefind orbit pentru a nu-și da seama de slăbiciunea sistemului de organizare și a celui administrativ, a privit în jur în lume către nolle transformări și înspre cele mai bune, găsind astfel o legătură în mișcarea cea nouă despre care am vorbit mai sus: Statul corporativ cu parlamentul corporativ. Prea de mult încă lumea e cărmuită mai mult sau mai puțin de profesioniști ai politicei sau, ceace este și mai rău, recrutați din partidele politice cari singure guvernează și administrează. Așa se și explică deci de ce în țara noastră eminamente agricolă nu s'a pomenit niciodată în Parlament un adevărat țaran, nici vr'un meseriaș și nici vr'un negustor.

Astfel trebuie privită reorganizarea Statului. Dar statul și administrațiunea trebuiesc reorganizate pe principiul organizării poporului. Lucrul nu pare atât de greu dacă ne gândim și studiem istoria vechilor popoare.

Omul care s'a decis la lupta pentru reorganizare este fostul ministru Mihail Manollescu. El și-a luat o sarcină destul de grea, el nu încrează la această operă cu mijloacele politicei demagogice, el și-a constituit pentru aceasta cu mari sacrificii

un birou propriu în care se studiază această întrebare în fond, în mod teoretic și practic, a luat parte de curând la mai multe conferințe și congrese internaționale unde această idee și posibilitățile de realizare au fost pe larg dezbătute, și a contribuit chiar personal la această luminare prin numeroase referate. D. Manoilescu s'a înscris în mișcarea Pan-Europeană fiind convins că numai astfel se vor înfăptui principiile de reorganizare și conducere a statului în propriul său interes.

La noi a înființat „Liga Național Corporatistă”, care va trebui să întrunească pe toți cei ce vor să pue umărul pentru a se înfăptui ideea de renaștere a patriei. Cine este partizanul acestui țel și vrea astfel să lupte pentru patria sa, acela să se înscrie în „Liga Național Corporatistă”.

În fine, ziarul „Ecoul” din Ardeal, care se ocupă în mai multe numere de revista noastră, publicând sumarul și comentarii asupra lui, scrie următoarele :

„D. Mihail Manoilescu este cel mai doctrinar corporatist. De la apariția revistei „Lumea-Nouă”, care azi se prezintă în condițiuni excepționale, d. M. Manoilescu și distinși săi colaboratori ne-au înfățișat fizionomia statului românesc de mâine, reformat pe baze corporatiste.

D. Mihail Manoilescu, după ce și-a expus concepțiile corporatiste de ansamblu, a trecut la analizarea rolului funcțional pe care-l va îndeplini mâine fiecare corporație profesională. Așa, ne-a vorbit despre profesori și ingineri. În numărul recent, d. M. Manoilescu fixează rolul medicilor în statul viitor.

Revista se completează cu foarte multe pagini de note cu titlul : „Pe linia generală a vremii” și polemici interesante”.

Recenzie : Front Antirevizionist !

Cu ocazia Congresului voluntarilor Micei Antante, d. Corneliu Codarcea tipărește broșura „Front Antirevizionist”. Este o carte de propagandă, pe care autorul o opune imensului material revizionist, cu care Ungaria a inundat piețele Occidentului.

Marele merit al lucrării de față, constă în faptul că revizionismul maghiar este atacat cu argumente unghurești, pe cari Budapesta șovinistă le născocise în a doua jumătate a secolului trecut, în lupta ei cu minoritățile alogene.

Revizionismul caută să distrugă integritatea statelor limitrofe Ungariei — integritate statornică de tratarea dela Trianon. Metoda de luptă pe care Budapesta o inaugurează a doua zi după semnarea tratatului de pace, este creierea în opinia publică occidentală a unui curent de nedreptate făcută Ungariei de Conferința păcii, și că această nedreptate trebuie reparată cât mai neîntârziat. Ca să-și ajungă scopul produs mai sus, Ungurii în primul rând, răspândesc în străinătate hărți, statistici, broșuri tendențioase menite să evedențieze injustiția făcută poporului maghiar, în al doilea rând caută să câștige cauza lor câtii mai mulți bărbați politici streini, precum și coloanele marilor cotidiene apusene. Incepând cu seria de articole ale d-lui Francesco Nitti, apărute în „Il Secolo”, și culminând cu cam-

pania de presă a Lordului Rothermere din „Daily Mail“, nedreptatea maghiarimii a fost trâmbitată fără încetare.

Ca să arate absurditatea diverselor propuneri făcute de simbriași Budapestei, autorul analizează proiectul Rothermere, care constă în alipirea la Ungaria a lanțului de orașe românești situate la apusul Munților Apusenî. Din statistica ungară, publicată în 1910, teritoriile reclamate de Rothermere pentru Ungaria, au 60% din populație românească. Deasemenea nici propunerea lui Franco-Vellani Dionisi expusă în cartea „Il Problema Territoriale Transilvano“, nu este mai puțin utopică. Franco Vellani pretinde crelarea unui coridor maghiar dela Oradia-Mare în ținuturile seculești, înglobându-se în acest teritoriu toate orașele ca: Satu-Mare, Oradia-Mare, Zălău, Cluj, Dej, Turda, Târgu-Mureș, Brașov, etc.

O altă temă pe care Ungaria revizionistă își fundează propaganda perfidă, constă din observația că orașele ardelenne nu s'românești, ci ungurești. Răspunsul constatării de mai sus îl dă academicianul Elek Iakob, care scrie în lucrarea sa „Istoria Clujului“ că valahilor nu li s'a permis să-și clădească biserică și nici să ridice locuințe în Cluj, Turda și alte centre transilvane.

În cotidienele lumii au apărut numeroase articole — gras plătite de Budapesta — în cari se zugrăvesc durerile minorităților din România și, mai ales, prigonirea minorității maghiare. Ca să pună în evidență minciuna sfruntată, d-l Corneliu Codarcea face o comparație între starea minorității române din Ungaria antebelică și minoritatea maghiară din România post-belică. Ungaria căută prin toate mijloacele desnaționalizarea românilor, și ca să-și ajungă ținta s'a început întrecerea între conducătorii maghiari în creierea de instrumente cari să maghiarizeze pe valahi. Din tot arsenalul de mijloace născocite de sovinișmul maghiar, cel mai principal îl constituie realizarea societății „Emke“. Opera de desnaționalizare inaugurată de „Emke“ consta în creierea de școli ungurești în centrele românești, maghiarizarea numelor valahilor și colonizarea elementelor ungurești în mijlocul românilor. S'a mers cu maghiarizarea atât de departe, încât s'au tipărit și introdus în biserica valahă cântări religioase în limba ungară.

În școala secundară ca și în Universitate, elevilor și studenților români le era interzis să grăiască în limba maternă. Adunările soc. „Astra“ și reprezentațiile trupelor teatrale române erau interzise.

Regimul de libertate de care se bucură minoritatea maghiară în România nu-l mai expunem, căci este cunoscut de mult și peste hotare, căci în plină ședință a parlamentului maghiar, deputatul Francisc Ullein a întrerupt pe Fischer Keresztes — ministrul de interne al Ungariei — strigându-i: „Dați-ne drepturile pe cari le acordă românil!“.

Astăzi, în fruntea revizionismului maghiar este Gömbös — primul ministru — care a declarat fățiș că revizuirea este scopul suprem al politicii maghiare“.

Revizionistii maghiari pretind creierea Ungariei milenare — cu 8 milioane de unguri și 12 milioane minorități — pe motivul că Ungaria reprezintă în centrul Europei, la porțile Ori-

entului, o civilizație și o tradiție superioară civilizației și tradiției române.

Datoria noastră este să arătăm lumii, că poporul românesc unit în actualele hotare etnice, înseamnă pentru civilizația, cultura și pacea Europei mai mult decât reprezintă Ungaria milenară.

Autorul își incheie documentata sa lucrare arătând că pretențiile revizioniste nu pot fi combătute decât prin realizarea unui front comun antirevizionist între statele Micii Antante și Polonia.

Privitor la țara noastră, d-l Codarcea precizează că nu se poate avea siguranța zilei de mâine fără ca să urmărim în primul rând consolidarea situației interne prin ridicarea elementului românesc, singurul factor real pe care se bazează România ca stat național;

Secundo, creșterea unei armate puternice, bine înzestrată și suficient pregătită, căci „în gigantica luptă dintre națiuni, a primat totdeauna și primează și astăzi — forța“.

I. C.

O nouă orientare a agriculturii

Față de noile condiții create agriculturii, față de stavilele din ce în ce mai puternice, ce se pun în calea exportului grânelor noastre, domnul Garoflid propovăduiește o nouă orientare a agriculturii. Să o lăsăm mai moale cu grâul și porumbul, și să o întetăm la carne, fructe și alte produse, ce se pot exporta mai ușor, spune domnia sa.

Foștilor mari proprietari le revine misiunea de a îndruma agricultura pe această cale și ca urmare punctul de greutate al sollicitudinii și sacrificiilor țării trebuie să se deplaseze spre grupul acestora. Cu alte cuvinte foștii mari proprietari cari, în special mulțumită domnului Garoflid, izbutise să solidarizeze cu ei întreaga pătură agricolă a țării, să infățișeze interesele lor ca fiind ale întregii agriculturi și să tragă toate foloasele ce decurg din această confuzie, azi, când industria și comerțul au fost aproape distruse în scopul, — neatins dealtmintelea — de a ridica agricultura, se desolidarizează de restul agricultorilor, și-și găsesc o nouă menire de salvatori ai economiei țării, pentru a justifica noi sacrificii în favoarea lor.

Nu vom lungi prea mult discuția. De unde știe însă d-l Garoflid, că exportul cărnii și al fructelor e atât de ușor? Cercețat-a d-sa măcar la institutul de export, greutatea pe cari le întâmpină acesta în străduințele de a organiza exportul de carne și de fructe? Nu cunoaște d-l Garoflid nici un econom ardelean, care să-i spună cât de ușor este acest export? D-l Ferri-Pisani într'un reportaj asupra Australiei spune, că *în măcelăritle dela Sydney, kilogramul de mușchi se vinde aproximativ 17 lei*. Ii convine să concureze cu astfel de prețuri?

Oricum am întoarce-o venim la vechiul cântec: *Nu e decât o singură scăpare: România să capete caracterul mixt agricol și industrial.*

C. N.

Gafă sau altceva ?

Un ziar democrat, dar scris de plutocrați — au și democrațiile asemenea specimene, și încă foarte multe! — se extaziază în fața isprăvii unui deputat englez, un anume Mc. Govern, care a întrerupt pe Rege când acesta citea Mesajul, ca să-l întrebe pentru ce n'a spus nimic despre reducerea alocațiilor de șomaj?

Și ziarul în chestiune face o serie de reflexiuni deplasate pentru a scoate în evidență marea ispravă a d-lui Mc. Govern. În fapt însă, ziarul la care ne referim dovedește ignoranța sa constituțională, ca și pe aceea a d-lui Mc. Govern, căci una din două:

Ori d. Mc. Govern este un profund democrat și în acest caz trebuie să știe și să aprobe că Regele nu e răspunzător de cele ce se scriu în Mesaj, ori d. Mc. Govern este: sau un „retrograd“ care desaproabă concepția democratică a iresponsabilității Suveranilor, sau un ignorant, pur și simplu, a cărui ieșire grosolană — grosolană nu în formă ci în fond, — nu merită nici o atențiune.

Dar ziarul democrat în care din aceste două alternative se înscrie, — căci gafa sa nu e mai puțin gravă și mai semnificativă pentru percepțiunea înțelesului democrației, decât aceea a d-lui Mc. Govern?

P. B.

Preocuparea politicianilor ardeleni

De când au apărut pe arena politică a țării întregite, ardelenii au fost îmbrățișiți și sprijiniți de „Adevărul“. Vorbim de ardelenii din vechiul partid național, de politicianii ardeleni, perimați și nihiliști, — nu de poporul ardelean de dincolo de Carpați.

Or, ocupându-se într'un articol recent de frământările — eternele frământări! — din partidul național-tărănist, în legătură cu marile probleme vitale ale momentului, „Adevărul“ scrie că: „dincolo, peste munți, predomină preocuparea pentru politic; restul nu contează“.

„Adevărul“ spune adevărul; păcat numai că-l spune atât de rar. Politicienii ardeleni, această generație ruginită care ar trebui să treacă odată la reformă, nu se ocupă de altceva decât de intrigi. Toată țara o știe aceasta, exclusiv pătura electorală rurală care n'are putința, sărmana, să se informeze. De aci și restul de putere care mai dă oxigen asociației politicianiste dela Cluj.

Dar dacă „Adevărul“ știe că aceasta este preocuparea politicianilor ardeleni, pentru ce continuă el să-i mai promoveze ca pe un partid util țării? Pentru ce?

S. A.

Din activitatea „Ligei Național-Corporatiste“ — Constituirea comitetelor județene —

BRAILA. — Duminică 4 Februarie a. c. s'a ținut la Brăila ședința de constituire a comitetului județean al „Ligei Național-Corporatiste“.

După ce a luat ființă, comitetul s'a ocupat cu organizarea subcomitetelor județene și orășenești cari să înlesnească răspândirea ideilor corporatiste în masele cât mai largi ale categoriilor profesionale. De ocamdată se duc tratative pentru înscrierea în „Ligă“ a mai multor asociații profesionale a căror aderare principală la programul „Ligei“ este mai de mult fapt împlinit.

Duminică 25 cor. va avea loc o ședință a comitetului împreună cu toți membri din oraș și județ, pentru a se lua act de activitatea de până acum și a se lua noi măsuri pentru intensificarea propagandei corporatiste la sate și în mediile profesionale.

BUCUREȘTI. — Marți 6 cor. a avut loc în saloanele sediului central al „Ligei Național-Corporatiste“ din Calea Victoriei 49, o ședință pentru constituirea comitetului regional al Capitalei și județului Ilfov.

Ședința a fost prezidată de d. profesor Mihail Manoilescu, președintele „Ligei Național-Corporatiste“, care a făcut o expunere a modului cum vede d-sa organizarea propagandei în București și județul Ilfov. D-sa a dat delegație d-lui C. Mardaloescu, fost deputat, de a organiza mișcarea corporatistă în Capitală și în județ.

D-l Mardaloescu a convocat comitetul provizoriu în mai multe ședințe consecutive consacrate exclusiv organizării și propagandei.

ORAVIȚA. — Duminică 11 cor. s'a ținut în Oravița ședința de constituire a comitetului județean al „Ligei Național-Corporatiste.“

Comitetul ține regulat ședințe săptămânale în cari propagandiștii dau seamă pentru activitatea desfășurată în cursul săptămânii, și iau măsuri de răspândire a principiilor corporatiste în orașe, la sate și, mai cu seamă în mediile profesionale.

Anul III, No. 3

LUMEA NOUĂ

Martie, 1934

Snobismul corporatist

de MIHAIL MANOILESCU

Trebue să repetăm că doctrina corporatistă face progrese, cari ne îngrijorează.

Nu e însă vorba de progresele în adâncime și în întindere pe cari ideea noastră le face în mijlocul intelectualității noastre autentice și în mijlocul tineretului studentesc. În acest mediu corporatismul este astăzi ancorat definitiv, și *constitue unul din fundamentele culturii sociale contemporane din țara noastră.*

Îngrijorarea noastră vine din altă parte. Ea privește „progresele” pe cari corporatismul le face *în aparență și în chip superficial* în lumea noastră politică. Or, aici se poate spune: *mă tem de politicieni chiar când se convertesc.*

Pe când intelectualitatea pură a țării se convinge încet, și după cercetări serioase, la ideea noastră, trecând prin toate fazele suflătești, naturale *proceselor de conștiință*, — pentru politicieni convingerea este pe cât de ușoară pe atât de superficială.

Bazați pe simple confuzii nominale și pe aspecte de suprafață, ei reduc corporatismul la reprezentarea politică în Parlament, și această reprezentare la câteva locuri mai mult cari s'ar acorda în Senat colegiilor profesionale! Iar aceasta le îngăduie să se declare corporatiști, să-și dea superioritatea și eleganța oamenilor cari sunt „în curent cu vremea”, și să ceară apoi dreptul de a stăpâni mai departe această țară, oferind exigențelor timpului câteva concesiuni ridicole!

De altfel, tot așa au întâmpinat oamenii noștri politici toate marile idei cari se impuneau cu o irezistibilă putere. Au crezut că le pot lichida ușor prin gesturi oportuniste și reforme milimetrice, și că pot pune stăvilă curentelor timpului din bețe de chibrituri.

Astfel, după răscoalele dela 1907, timp de 7 ani s'a încercat a se rezolvi chestia țărănească prin legea învoielor agricole și prin Casa Rurală, pe când vremea cerea imperios

improprietărirea, care s'a și făcut pe timp de vifor și neliniște. *Dar după cum atunci, n'au scăpat de improprietărire prin expediente agrare, tot așa nu vor scăpa de corporatism prin expediente politice.*

. . .

Acum ne găsim exact în faza dintre 1907 și război, în care lumea politică veche și, în special, marii proprietari, căutau să dea satisfacție imperativelor vremii sacrificând cât mai puțin!

Și astfel vedem apărând în toate părțile oameni politici gata să arunce leșt numai ca să mai poată apăra, de o precipitată cădere, balonul partidelor. Incercarea d-lui Mihalache de a da o culoare corporatistă programului național-tărănist este dintre acestea.

Tot așa este caracteristic de relevat că doi din membrii guvernului s'au pronunțat în Senat pentru corporatism. În timpul discursului nostru la Mesaj, d. dr. Costinescu, ministrul sănătății, ne-a intrerupt afirmând că partidul liberal a anticipat asupra caracterului corporativ în administrarea țării, atunci când a făcut legea administrativă, care admite în consiliile comunale pe aleșii corporațiilor școlare și comerciale, cu drepturi egale cu aleșii votului universal. Și a denunțat că partidul țărănist a făcut o mișcare contrarie evoluției atunci când a luat acestor aleși corporatiști egalitatea de drepturi față cu ceilalți aleși.

Trebuie să recunoaștem în mod onest că faptul invocat de d. dr. Costinescu are o importanță care nu poate fi neglijată, și că *rezultatele unei administrații locale la care participă aleșii corporațiilor sunt, în general, mai bune decât acelea ale unei administrații ieșită dintr'un colegiu larg și pur politic.*

Dar ceea ce este profund caracteristic este recunoașterea valorii principiului corporativ și zelul pe care-l pune un ministru în a revendica merite corporatiste pentru partidul său!

Tot așa, în răspunsul dat în numele guvernului la discuția adresei în Senat, d. Lepădatu, ministru de Stat, a revendicat pentru Ion I. C. Brătianu meritul și intuiția de a fi înțeles înaintea altora necesitatea caracterului corporativ al Senatului, prin cele câteva categorii de senatori ai camerelor profesionale! Și această declarație constituie o recunoaștere a valorii principiului corporatist și a faptului că viitorul aparține corporatismului.

. . .

Ceea ce ne îngrijește însă pe noi în toate aceste manifestări binevoitoare este faptul că *sistemul corporatist este*

reduc la atât de puțin lucru, cât înseamnă o reprezentare profesională, și încă una parțială și anemică !

Lupta noastră va trebui să fie neobosită în a lămuri opinia publică asupra faptului că *reforma național-corporatistă înseamnă o reorganizare totală a țării și a Statului, care nu se poate confunda cu nici un fel de modificare a ornamentelor dela suprafața vieții publice.*

Or, în acest sens și în acest înțeles, nu vedem făcându-se nici un progres real în convingerile partidelor noastre politice. Aceste partide nu înțeleg cu nimic imperativul sever al organizării naționale în categorii stricte de muncă și de producție, căci dacă ar înțelege aceasta și-ar da seama întâiu de obstacolul pe care ele înșile îl constituie în fața unei asemenea evoluții !

Politicienii cari se joacă astăzi de-a corporatismul, seamănă cu nobilii, cari, în timpul Revoluției franceze, își dădeau snobismul de a înfățișa opinii liberale, sau cu bancherii dela noi, cari, a doua zi după război, afixau convingeri comuniste fiindcă erau cele mai la modă !

De un astfel de snobism corporatist nu avem nevoie !

Opinia cuminte a acestei țări, și mai ales tineretul doritor de înnoire, să știe bine că *lumea de mâine nu se va clădi cu sfărâmăturile lumii de ieri, și că corporatismul va fi creația adâncă, masivă și originală a acelorora cari, singuri, au conștiința pătrunsă de principiile sale.*

Conversiunea datoriilor ¹⁾

de FLORIN ZAHARIA

La ce bun să mai facem procesul partidelor politice cari atâta vreme încă n'au avut curajul și priceperea de-a fi rezolvat definitiv această problemă ?

Prin această incapacitate ele s'au condamnat odată mai mult.

Dacă însă soarta lor, pecetluită, poate să ne desinterezeze, — procesul descompunerii lor urmându-se implacabil sub privirile reci ale țării, — desordinea economică și frământările sociale pe cari nerezolvarea problemei datoriilor le prelungește, ne interesează în cel mai înalt grad.

Misiunea acțiunii noastre este astăzi precisă și constructivă: e reorganizarea Statului pe baze noi, moderne și morale, ca *Stat național-corporativ*.

In opera aceasta nu ne este deci indiferentă moștenirea din ce în ce mai dezaastroasă pe care Statul politicianist ne-o lasă pe brațe.

Suntem datori deci, atâta timp cât agonia de astăzi se prelungește, să supraveghem actele la cari se dedă regimul și să menținem un echilibru economic și social minimal, pentru ca țara să nu fie cufundată cu totul în desorientare și desorganizare.

De aceea, în problema conversiunii datoriilor, vom spune din nou, precis, un punct de vedere, potrivit cu situația de astăzi, de pe urma îndelungului provizorat în care se află țara din 1930, când d. M. Manoilescu, președintele nostru, pe atunci Ministru al Comunicațiilor, a arătat necesitatea măsurilor de luat în acest domeniu.

Gravitatea soluționării problemei derivă astăzi din două deformări: o deformare a concepției executării obligațiilor contractuale între debitori și creditori, și o deformare a înseși situațiilor de fapt de pe urma rezistenței debitorilor de a-și executa obligațiile. Aceste situații s'au agravat din ce în ce

¹⁾ Articol pus sub tipar înainte de publicarea proiectului guvernului, ale cărui soluții agravează pentru viitor și mai mult problema, prin nesoluționarea prealabilă a problemei monetare.

mai mult și s'au extins în toate domeniile economice, pe măsura trecerii timpului, fără a se fi adus de către guvernanți soluții limpezi și definitive.

Astfel, oricine își poate da seama astăzi că dacă încă de acum patru ani problema datoriilor agricole ar fi fost lichidată, *reluarea mișcării vieții economice a țării ar fi împiedicat și agravarea problemei datoriilor urbane în așa grad, încât astăzi să trebuiască să se considere tot atât de imperioasă și o conversiune a datoriilor dela orașe, alături de conversiunea datoriilor agricole.*

Pe când deci, acum patru ani, ne găseam în fața necesității de a legifera o revoluție economică de mari proporții, prin conversiunea datoriilor agricole numai în acest domeniu, care-și găsea justificarea în prăbușirea prețurilor produselor agricole și în interesul de a fi deblocată și repusă în funcția ei economică și socială clasa agricultorilor și a țăranilor noștri, cari constituie elementul fundamental al Statului Românesc, — *astăzi ne găsim în fața necesității de a legifera aproape tot atât de radical și revoluționar și în domeniul categoriilor de debitori dela orașe, pentru cari însă o justificare tot atât de indiscutabilă nu poate fi dată în compensația lărgirii atât de mari a perturbărilor pe cari conversiunea datoriilor neagricole le va adăuga vieții economice și sociale a Statului nostru.*

Dar de vreme ce aceasta e realitatea, iar sancțiunea vinovaților cari au împins lucrurile atât de departe vine neînduplecată împotriva partidelor politice și a demagogiei lor, — noi, ca totdeauna pozitivi și constructivi nu numai în Statul decadent de ieri și de astăzi, dar mai ales pentru Statul de mâine, căruia ne-am devotat, vom expune și de această dată o soluție logică cu realitățile în fața cărora ne găsim.

Conversiunea datoriilor punându-se deci indispensabil astăzi nu numai pentru datoriile agricole, ci și pentru cele urbane, calea de realizare a acestor conversiuni, *considerăm că trebuie să fie dublă și simultană :*

- 1) Prin restabilizarea monetară;
- 2) Prin reducerea creanțelor și eşalonarea lor pe termen lung și cu dobândă mică, unde ar mai fi cazul.

Iată deci că de astăzi, în fața stărilor de fapt din țara noastră în domeniul economic în general și în acela monetar în special, ne găsim și în fața unei formule noi, gravă, dar de neînlăturat: *restabilizarea monetară pe care trebuie s'o facem să lucreze automat și în lichidarea datoriilor de orice categorie din trecut.*

Obiectul expunerii de față fiind limitat la problema conversiunii datoriilor, nu vom încadra aci demonstrația necesității de a se recurge la *restabilizarea monetară ca formulă necesară redresării în general a Statului nostru*, și deci ca

formulă adecuată, și automată și în lichidarea problemei datoriilor agricole și urbane.

Pornim însă dela premisa că *astăzi, pentru datoriile agricole se impun soluții mai radicale și mai simple decât acelea cari erau posibile acum câțiva ani. Pe de altă parte plecăm și dela premisa că în orice caz restabilizarea monedei noastre se impune, dictată atât de situațiile dinăuntru țării, cât și de evenimentele din afară.*

Pentru noi este, deci, logic, să fie coordonate de astă dată ambele necesități de mai sus, rezolvându-se astfel în mod definitiv problema datoriilor agricole și urbane.

Practic, în ceea ce privește datoriile urbane, cari au diverse naturi (imobiliare, comerciale, industriale, etc.), prin însuși faptul restabilizării monetei, ele vor fi considerate automat rezolvate prin reducerea creanțelor respective cu cota corespunzătoare devalorizării monedei noastre de astăzi.

Dacă această devalorizare s'ar face numai în măsura devalorizării de fapt a monedei noastre de astăzi, această reducere a creanțelor ar fi egală cu o reducere de cca. 25 %.

Ținându-se seama că reducerea pe cale de lege a acestor creanțe a debitorilor urbani de toate felurile *nu ar avea justificarea pe care o poate avea reducerea creanțelor agricole și în special țărănești*, iar pe de altă parte, de faptul că o reducere mai accentuată a datoriilor urbane ar împinge desorganizarea creditului, distrugerea institutelor bancare, dușmănia creditorilor față de debitori și sărăcirea elementului cumpătat și econom al burghezimei noastre prea departe, poate chiar definitiv în dezesperare și revoltă, — *soluția aceasta în ceea ce privește datoriile orășenești o socotim suficientă.* Ea s'ar completa, de altfel, cu reorganizarea și reluarea activităților economice în țară, în special cu restabilirea funcțiunilor creditului, cu moderațiunea dobânzilor, etc., — dar mai ales cu faptul că prin efectul restabilizării, activele debitorilor (imobile, mărfuri, acțiuni, etc.) ar spori corespunzător în valoarea lor, în timp ce creanța ar fi redusă.

Suplimentar s'ar mai putea eventual prevedea pentru unele categorii mai interesante dintre datoriile urbane, un termen mai îndelungat pentru plata restului creanței și o dobândă excepțională, redusă.

În ceea ce privește datoriile agricole prin soluția noastră se vede deci că ele ar suferi o dublă ușurare.

Ar opera în primul rând și pentru ele, *automat și uniform* reducerea de cca. 25% prin efectul restabilizării monetei.

După concepția noastră însă, — o spunem clar, deși incidental, cu acest prilej — *o restabilizare monetară la noi*

trebuie să se facă cu un procent mult mai mare decât acela corespunzător devalorizării externe de azi a monedei noastre; devalorizarea trebuie să fie mai mare, pentru a corespunde necesităților economice ale țării noastre; unor avantagii substanțiale de pe urma unei asemenea reforme monetare, și pentru a ne putea racorda la situațiile internaționale, de vreme ce noi am face restabilizarea abia acum, când de fapt s'ar fi convenit s'o fi făcut încă din a doua jumătate a anului 1932.

Adâncimea reducerii mai departe pe cale de lege a datoriilor agricole, ar fi deci considerabil atenuată, în cadrul formulei noastre de mai sus.

O primă consecință — și cea mai esențială — ar rezulta în sensul că dacă conversiunea acestor datorii agricole ar fi să se facă cu o finanțare din partea Statului, această finanțare automat ar fi redusă cu procentul reducerii creanțelor prin efectul de drept al devalorizării monetare.

Dar și în acest domeniu al finanțării conversiunii datoriilor agricole punctul nostru de vedere astăzi este acela că *Statul nu poate prelua decât finanțarea corespunzătoare reducerii creanțelor debitorilor agricoli utili economiei naționale.*

Noi continuăm să socotim imoral și lipsit de justificare economică, ca orice debitor agricol, numai pentru faptul că poate fi calificat astfel prin efectul deținerii unei proprietăți agricole, să fie repus pe picioare cu sacrificiile colectivității, dacă natura creanțelor sale nu este agricolă sau dacă averea sa reală poate acoperi ușor datoriile deja reduse prin devalorizarea monetară sau dacă datoriile sale chiar astfel reduse, întrec activul său.

Noi concepem că un interes superior economic național și social poate cere și justifica sacrificii mari din partea colectivității pentru salvarea debitorilor agricoli, și în special a țăranilor, dar nu concepem și nu găsim fundament axiomei care s'a creat în ultimul timp că în domeniul imobiliar agricol trebuie menținută o rigidă imobilitate. O reconstituire a rentabilității agriculturii, totdeauna, chiar și în vremurile normale, s'a operat și prin efectul schimbărilor de proprietate. Mai mult ca oricând astăzi e necesar să funcționeze și acest mecanism, pentru ca întreprinzătorii noi, intrați în condiții convenabile într'o activitate agricolă, să-și găsească rentabilitatea necesară și pe această cale, pentru munca lor.

Deasemeni noi considerăm că este necesar să se mențină și criteriul capacității de plată în regularea definitivă a conversiunii datoriilor după ce asupra lor a operat reducerile prin restabilizarea monetară și prin legiferare.

Reconstituirea conceptului de morală, de equitate și de

respect pentru obligațiunile contractate, trebuie să fie un scop de prim ordin al guvernanților și îndrumătorilor poporului nostru.

Demagogia politicianistă a făcut ravagii atât de adânci și otrăvite în sufletul cinstit și demn al țaranului nostru și a poporului în genere, încât un mare dezastru social, economic și moral ne pândeste, dacă această virtute a tradiției noastre sufletești n'ar fi cât mai curând înviată.

Căile naționalismului

de Ing. C. IANCULESCU

Naționalismul este mai mult decât o credință și mai mult decât o simțire. Este o rezonanță a sufletului pentru tot ceea ce conține ideea de patrie, de neam, de legătură cu pământul strămoșesc.

Dacă ideea și simțământul național există, de cele mai multe ori nebănuite, în sufletul celor mulți, *ele nu se realizează însă în mod deplin, decât la o elită de oameni*, a căror pasiune pentru țară și neam este un permanent îndemn, o pornire irezistibilă a ființei lor. Numai prin aceștia și numai prin puțini dintre ei, — *câteodată prin unul singur*, — se pot trezi acele avânturi cari creează, pe lângă o înaltă conștiință colectivă, unitatea spirituală a Națiunii.

România se găsește astăzi la o răscruce a vremurilor în cari însuflețirea sentimentului național se ridică din adâncul conștiințelor.

Naționalismul este o concepțiune care satisface cele mai înalte simțământe ale omului; el conține un ideal de viață care răspunde unei imperioase nevoi a sufletului, și este o *condițiune a perfecțiunii umane*.

Nu se poate opune naționalismul, umanitarismului, căci el nu numai că nu-l exclude, *dar îl cuprinde*. Naționalismul nu înseamnă ură ci iubire; *el este singura iubire colectivă care poate naște în sufletul omenesc*, pe care o simțim fiecare dintre noi, și care în unele împrejurări duce la cele mai mărețe fapte și chiar la sacrificiul vieții.

Naționalismul este deci o realitate. Umanitarismul nu poate fi un sentiment tot atât de puternic, căci nu are rădăcini în ființa noastră morală; el este mai mult o ficțiune, un fapt al rațiunii.

Naționalismul nu este agresiv ci pacificator; el întărește Statul pentru că întreține întotdeauna vie credința în forțele morale ale neamului, după cum întreține acțiunea de întărire și de afirmare a puterii sale; el înseamnă progres în toate domeniile activității umane și asigură tuturor elementelor cari se încadrează în națiune cele mai eficace posi-

bilități de conviețuire, de propășire și de armonie socială, prin o echitabilă conlucrare a tuturor.

D-l Profesor G. Strat care a analizat recent această problemă a românismului, noul ideal care ar putea satisface avânturile generoase ale tinerelor generații ¹⁾, într'un studiu publicat în revista „Libertatea“ îl definește ca pe un ideal la care nu se poate ajunge decât prin cultură, prin o nesfârșită muncă, iar d. Profesor N. Iorga, marele îndrumător al neamului, în recenta conferință ținută la Fundațiunea Carol, conferință care ar fi trebuit auzită de tot tineretul acestei țări, spune că naționalismul generației de astăzi are două datorii de îndeplinit: să ne impună atențiunii lumii prin intelectualii noștri, *făcând universală valoarea umană românească*, iar tineretul să umple de viață românească cuprinsul teritoriului țării care ne aparține.

Școala este laboratorul unde se formează sufletele și caracterele, unde se imprimă noțiunile cari trebuiesc să rămână permanent înscrise în conștiința indivizilor. Cultura, pe de o parte, cultivarea și educarea tineretului în spirit naționalist, în înțelesul său larg, uman, pe de alta, trebuie răspândită nu numai în școală, dar și în afară de aceasta, în tot ceea ce reprezintă un contact cu viața, căci numai astfel poate deveni un sistem de gândire și o forță realizatoare.

Naționalismul cel nou, idealul care va trebui să fie realizat de acum înainte de către generațiile tinere, dacă nu este de o esență superioară aceluia pe care l'a urmărit generația războiului de întregire, la a cărui deplină înfăptuire împrejurările au contribuit într'un mod nebănuit, este totuși de o natură mai viguroasă, mai puternică și mai bărbătească, pentru că realizările lui depind numai de încordarea noastră și de oțelirea voințelor noastre, și reclamă cu o hotărâre neșovăelnică, mobilizarea tuturor forțelor sufletești.

Idealul ce urmărim trebuie să însemne deci o luptă de fiecare moment pentru a ne ridica fiecare și unli prin alții în tot ceea ce este gândire și acțiune, pentru a aduce o contribuțiune originală din ce în ce sporită la patrimoniul universal al civilizațiunii și a câștiga un loc de cinste printre celelalte națiuni. *Fără aceste manifestări a spiritului creator românesc, și fără aceste afirmări ale energiei românești în toate domeniile de activitate, naționalismul nu-și poate realiza telurile sale*, ba, din potrivă, creiază stări de spirit proprii

¹⁾ N. R. — Suntem nevoiți să reamintim că acela care cel dintâi a pus la noi după război problema „crizei de ideal“ și a preconizat ca nou ideal național: *dominația culturală a românismului* este d. Mihail Manollescu.

Această idee a fost dezvoltată larg într'o conferință ținută în 1923 la Universitatea din Iași și publicată în rezumat în forma unui prim articol în „Convorbiri Literare“, sub titlul: *Către un nou ideal național*.

unor epoci și unor popoare ne-evolute, în cari predomină intoleranța și șovinismul.

Marea problemă care se pune de acum înainte îndrumătorilor noștri este creierea *ambianței spirituale* în care trebuie crescute generațiile tinere intru realizarea noilor idealuri.

Trebuie mai cu seamă ca acest ideal național să fie ferit de tot ceea ce îl poate aduce în contact cu politica, *deoarece partidele politice nu sunt apte pentru a promova idealuri*. Dacă naționalismul este adânc infiltrat în conștiințe, el nu poate și nu trebuie să fie obiect de supralicitate politică, întrucât partidele, fiind presupuse că sunt expresiune a unei părți a Națiunii, sunt de asemenea, presupuse că urmăresc toate, în mod implicit, realizarea scopurilor românismului. Aceste idealuri nu pot forma obiecte de luptă, pentru că lupta duce la exagerări cari pot depăși țelurile urmărite și pot deforma conținutul lor. Desigur, dacă la un anumit moment, forțele morale ale unei națiuni sunt în gravă scădere, sau dacă anumite stări de fapt pun în pericol unitatea națiunii sau siguranța ei, numai un partid sau o grupare politică reprezentând o forță de reacțiune a conștiinței naționale, poate urmări, fie prin mijloace violente, fie adus la cârma țării prin puterea mișcării de opinie, să restabilească națiunea în drepturile ei și să promoveze redresarea morală, a acesteia, instaurarea unui ideal de prestigiu și de afirmare. *Dar aceasta trebuie să fie o stare de excepțiune*, după care realizarea marilor țeluri colective trebuie să decurgă din o continuă sfortare a fiecăruia pentru cuceririle spirituale și materiale prin cari ne putem câștiga locul ce ni se cuvine printre celelalte națiuni.

Dar dacă este de dorit ca orice contact între politică și promovările idealurilor naționale să fie înlăturat, Statul nu trebuie să rămână neutru în fața chestiunilor pe cari le pune înfăptuirea acestor idealuri. *După cum înainte de război Statul român avea îndatorirea de a urmări cu interes și de a sprijini orice mișcare care avea de scop să țină trează conștiința națională a elementelor românești răzlețite sub alte stăpâniri, tot astfel astăzi, trebuie să-și însușească ideologia naționalismului românesc, să o îndrumeze și să execute comandamentele și imperatiivele lui.*

Rolul său și influența mijloacelor de Stat în îndeplinirea acestor scopuri trebuie să fie cu atât mai mare astăzi, când așa, după cum a arătat d. Oct. Goga, elementul românesc este deficitar în lupta pe care o duce, și când trebuie să repare în prealabil nedreptățile trecutului.

Cadrul științific al doctrinei corporatiste

de CHRISTIAN PETRESCU

Caracterul de știință al oricărei discipline intelectuale sau paractice a fost de atâtea ori și așa de mult controversat încât dificultățile revin firesc și când este vorba de încadrat doctrina economiei corporatiste în linii științifice consacrate.

Pornind dela cele două postulate clasice ale științei—*posibilitatea de experimentare și previzibilitatea* — în veacul trecut s'a purtat o lungă dispută și asupra științifismului economiei politice în genere. Nu vom insista asupra aspectului doctrinar al polemicilor, ci vom conchide direct că știința economică dispune de amândouă. Posibilitățile ei de previziune i le-au compromis numai amestecul incompetențelor; însă, *ca știință*, dispune de ele.

Iar experimentul îl practică vizibil și curent, când se întâmplă ca omul politic să aibă opinii de știință economică veritabilă. Cu toate că în economie repercusiunile se complică la infinit și în dimensiuni neimaginabile, prin înlănțuirea contagioasă a fenomenelor psihologice, s'au făcut și se fac încă experimentări. Diferența, regretabilă pentru știința economică, este că ea nu are decât posibilități limitate și parțiale de experimentare, întrucât *mai niciodată o concepție economică n'a fost aplicată în întregime și puritate ei*. Numai *liberalismul* — prin caracterul compoziției lui de aproape universal negativism, a fost favorizat de o aplicație mai complectă a principiului (unic și foarte simplist: libertate), deși în practică a fost și el combinat progresiv cu un complex întreg de instituțiuni și principii antipodice, dându-i-se *o existență cu totul hibridă*.

Totuși nimic nu exclude posibilitățile de experimentare totală a unui sistem complet de gândire economică. Construcția greoale și cu respirație așa de artificial întreținută a Rusiei Sovietice, este un exemplu incontestabil de experiență economică în laboratorul vast și viu al unui popor întreg. La fel, deși în mai mică măsură și insuficient reliefat până acum, experimentul corporatist al fascismului italian, ori politica monetară a președintelui Roosevelt.

Deosebind caracterele specifice ale științelor sociale, de celelalte științe, desigur că tocmai aci, într'o aplicațiune *completă* a unei concepții, rezidă fertilitatea experimentului economic și posibilitatea unei aprecieri calitative *prin comparație*, unicul mijloc.

. . .

Doctrina corporatistă este un sistem *complet* de gândire. Realizată practic, ea poate oferi științific un rezultat calificabil, pentru că urmărește viața umană socială până în detalii, și nu i se poate opune critica de unilateralitate.

Cu un cadru general așa conturat, economia corporatistă se desvoltă până în amănunte, aproape numai în contradicție cu economia liberalistă, și pe fundamente cu totul științifice. Negativismul ei așa profund — pentru că *neagă liberalismul* în sine, ca formulă de viață socială; *neagă abstractivismul* științei clasice și, cu el, acel artificial și imposibil „homo oeconomicus”; *neagă egalitatea*, acel principiu ne-real și stagnant, cu toate consecințele lor ideologice și practice — aproape că o demonstrează singur, prin antiteză.

Pentru că nu apreciază societatea omenească — raportată la timp — ca o serie de momente, ca o succesiune de simultanități, ci ca o vastă panoramă a realității considerată ca o *devenire creatoare*, cum spun unli filosofi¹⁾, deci într'un timp durată, — *timpul creator* al lui Bergson sau Spengler, — economia corporatistă se ramifică din patru poziții inițiale :

— o *considerațiune relativistă* a instituțiunilor economice și sociale.

— *principiul solidarității*.

— *principiul organizării*.

— *elementul idealist*.

Toate, într'o viziune organică și de ansamblu a societății.

Perfect în cadru științific, doctrina economică corporatistă are o *considerațiune relativistă* asupra insituțiilor economice și sociale pentru că face distincție între *fenomenele naturale* și *fenomenele social-istorice*²⁾, acestea din urmă în permanentă transformare, pe o linie din cele mai tănuite omului.

Ca atare, doctrina corporatistă nu are nici un principiu cu pretențiuni de absolut și imanență. Numai economia clasică, în exagerările ei de științifism, și-a adoptat un caracter dogmatic și abstract, contrazicând realitățile. Ea a studiat

¹⁾ Keller : „Ein Philosophie des Lebens“, Jena, 1914 Pag. 19
Cit. de P. Andrei în „Probleme de Sociologie“, Buc. 1927.

²⁾ O. Spengler : „Declin de l'Occident“, Paris, P. I. p. 136 ;
„Lumea ca natură și lumea ca istorie au felurile lor proprii de înțelegere“.

societatea omenească în afară de ea. Era o știință dogmatică și de valoare absolută. Deabia școala istorică are meritul mare de a fi emancipat economia politică din acest fals dogmatism al principiilor abstracte și mecaniciste, ridicând-o la rangul de știință pozitivă. Opusul ei — școala austriacă — a căzut în exagerarea cealaltă, clădind totul pe principii de psihologie umană, prin neglijarea vieții concrete, și ajungând la cunoscutele elucubrații asupra unui imaginar „*homo oeconomicus*“. Spiritul individualist este elementul comun mai tuturor concepțiilor aplicate în sec. al XIX-lea, și apare ca o moștenire degenerată și sterilă a cartezianismului. De atunci s'a studiat mereu acest tip convențional și invariabil, ca chintesentă a omului economic; omul activ, în varietatea lui nesfârșită, nemaifiind obiect de studiu pentru o știință economică care să-și merite numele.

Sterilitatea practică a concluziilor științei economice-clasice pornește de aci: din abstractivismul ei deformat și nivelator, și din pretențiunea greșită de definitivată și universalitate a doctrinei sale economice.

Este o caracteristică a doctrinei clasice care-și are, desigur, izvorul într-o infirmitate a culturii și spiritului occidental din veacul trecut: *tendința de a generaliza*, de a desface în orice domeniu permanentul de contingent, de a etera orice încercare de cunoaștere ori de construcție. Existența uniformă a acestei tendințe a servit, astfel, ca un fel de cadru teoretic invariabil, cu premise axiomatice, a căror autoritate numai rareori a încetat să rămână infailibilă. D. Mihail Manoilescu ¹⁾ observă cu drept cuvânt că: „*spiritul european este prin excelență un produs al rațiunii în serviciul rațiunii*“.

De aci s'a ajuns la altă caracteristică a culturii și civilizației apusene: *conformismul*. Adică acceptarea prealabilă ca adevăruri indiscutabile a anumitor achizițiuni ale gândirii pure, prin generalizare.

Cu astfel de puncte invariabile de plecare, toate sistemele — inclusiv concepția liberalismului economic și derivatele lui — n'au fost decât variațiuni pe aceeași temă, mișcări circulare în jurul aceleiași axe teoretice.

Doctrina economică corporatistă, dimpotrivă: este *realistă și nu are decât valori relative*, — în timp și spațiu. Cam în aceeași direcție, unele curente se intitulează: *directionism* ²⁾.

Toată construcția sistemului corporatist pleacă dela

¹⁾ Mihail Manoilescu: „*L'inquétude européenne et le Congrès de Rome*“, Paris, Gamber, 1933, pag. 7.

²⁾ Henry Noyelle: „*Utopie libérale, chimère socialiste, économie dirigée*, Paris 1934, pag. 161, îl definește astfel: „*le directionisme retient de l'individualisme ce qu'il paraît avoir de vital et il fait place aux aspirations collectives*“.

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,
MIHAIL MANOILESCU

3

ANUL III
MARTIE 1934

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU . . .	Snobismul corporatist
FLORIN ZAHARIA	Conversiunea datoriilor
Ing. C. IANCULESCU	Căile naționalismului
CHRISTIAN PETRESCU	Cadrul științific al doctrinei corporatiste
ELENA M. MANOILESCU	Masaryk
I. JOLDEA RADULESCU	Trei obiecțiuni nefundate împotriva Corporatismului
ION VEVERCA	Othmar Spann și destinul științei economice
M. M.	Muncitorii industriali

PE LINIA VREMII NOASTRE :

Marș corporatist. — Echilibrul corporatist. — Evenimentele din Franța și din Austria. — Răspuns precis. — Conferințele d-lui Manoilescu. — Inovații oportune. — Relațiile italo-române. — Morții celor de la interne... — Protecția muncii naționale. — Zvârcolirile regimului. — Și în Franța! — Apără-mă Doamne de prieteni... — Desiluzia liberală. — Argumente. — O guvernare comodă. — Activitatea parlamentului democratic. — Conversiunea și problema monetară. — Fuziunea d-rului Lupu. — În ritmul vremii. — Inițiativă laudabilă... dar cu mijloace inchizitoriale. — Un interview al d-lui Manoilescu. — Economia dirijată și d. Madgearu. — Iluzia păcii... — Pentru colaboratorii noștri.

CONDIȚIILE DE

ABONAMENT :

200 lei pe an pentru particulari	
300 " " " " " " " "	întreprinderi
1000 " " " " " " " "	marile întreprinderi
100 " " " " " " " "	studenți, preoți și învățători

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasie, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/26

„LUMEA NOUĂ“ APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDACȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Biourourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative“, precum și sediul „Ligii Național-Corporatiste“: Calea Victoriei, 49

realitățile ultime sociale și economice, în care caută să încadreze activitatea indivizilor, și se inspire dela însăși infirmitățile demonstrate ale raporturilor actuale.

În opera științifică de elaborare a concepției corporatiste, axa gândirii o constituie *această considerațiune relativă* a instituțiilor sociale și economice. O viziune istorică a lor : adecuate spațiului social în cari s'au născut, realității complexe și în neîncetată devenire, adică în concepția bergsoniană, după care realitatea socială „se face sau se desface, dar nu e niciodată ceva deja făcut ¹⁾).

Formația cu totul neștiințifică, lacuna prăpăstioasă a doctrinei economice clasice este că a elaborat principii și concepte în diverse situațiuni istorice și astăzi le-a aranjat pe acelaș plan, cu pretenția de a corespunde oricărei epoci. Când un principiu al științei economice — știință de indiscutabilă categorie socială — este prin esență relativ și deci valabil numai pentru epoca care l-a produs istoricește, știința economică totuși, uitând *varietatea de origină* a concluziilor sale teoretice a pășit simplist la *identitatea de valoare* a lor ²⁾. Iluzionându-se singură, astăzi economia modernă păstrează ca științifice atâtea legi ale economiei clasice, *uitând ca termenii de raporturi s'au schimbat atât de mult și de atâtea ori.* Acestea în afară de defectul radical că economia clasică s'a desvoltat deasupra realităților, în linii de abstracțiuni, aprioristic, și deci generatoare de legi pe cari le invalida fiecare contact de verificare cu realitatea. Liberalismul a putut fi cu drept cuvânt intitulat ³⁾ : „o doctrină a ideilor“, spre deosebire de sistemul corporatist care, prin adeziunea sa perfectă la relieful evolutiv al vieții sociale, poate să însemne o *știință a realității*.

Doctrina economiei corporatiste, ca orice concepție de înnoire profundă, debutează prin negarea principiilor de bază ale vechei economii. Reprezintă *revizionismul ideologiei economice clasice* : formă amplă de negații care se integrează perfect în elementele unei științe sociale. În adevăr, știin-

¹⁾ H. Bergson : L'évolution créatrice. Paris 1912. Pag. 295.

²⁾ Totuși unii economiști, chiar în secolul trecut, s'au ridicat cu convingere împotriva concepțiilor clădite pe existența unor legi absolute și definitive în economie, astfel :

G. Simmel, în *Revue de Sociologie*, Martie 1908 (cit. de Gide) scria „Mania de a vrea să găsești în mod absolut legi vieții sociale este pur și simplu metafizică. Goana după legi sociologice va duce la istorism, care se mulțumește să descrie cursul desvoltării sociale și să grupeze fenomene omogene“.

G. Schmoller, în *Politique sociale et économie politique*, Paris 1902, pag. 432 : „fie că le numești legi, fie că le spui adevăruri ipotetice ele sunt — dacă le întrebunțezi inteligent — importante instrumente de cunoștință... Dar nu sunt adevăruri ultime. Ele se clădesc pe ficțiunea stabilității stării de civilizație“.

³⁾ Henri Noyelle : Utopie liberale, Chimère socialiste, économie dirigée, Paris. Rec. Sirey 1934.

țele sociale își concentrează eforturile pentru *cunoașterea* desăvârșită a tuturor manifestărilor de viață socială. Este sociologia pură, care studiază, înțelege și extrage legi. Dar întrucât este vorba de o formă de viață *socială*, de un obiect de studiu viu, nu amorf și neînsuflețit, sociologul *trebuie să abandoneze clasică atitudine olimpică*, de impasibilitate științifică în fața fenomenelor economice. Din succesiunea lor variată el trebuie să deslușească anumite legi, dar întrucât societatea omenească are o viață proprie care se vrea în *permanent progres*, sociologul — și cu el economistul — studiind, trebuie să pronunțe *judecăți de valoare* și, pe baza lor, să clădească propuneri. Problema judecăților de valoare în știință economică trebuie să capete o soluție. „Direcționistii“ le acceptă și le susțin întrucâtva ¹⁾.

Concepția naturalistă a societății cu derivatul ei — principiul liberal — nu este o concepție sociologică științifică. Legile de evoluție ale societății nu sunt legi fizice, de valoare absolută, inopozabile: sunt legi sociale, de valoare relativă, variabile prin conținutul lor psihologic. Deci: legi istorice, de durată efemeră în evoluția lumii. Mecanismul simplist al doctrinei liberale este neconform dinamicii sociale care tinde către o *superiorizare colectivă*, printr'un instinct global al perfecționării *prin societate*.

Fiind relative, legile sociale pot fi stăpânite, și o *concepție normativă* asupra evoluției sociale apare cu totul științifică, mai ales atunci când ea se inspiră din realități, este conformă lor și nu le denaturează dela sensul lor general, ci chiar le amplifică. *Instituțiunile doctrinei corporatiste nu deformează profilul societății căreia i se aplică și nu-i contrazic legile de dezvoltare*; dimpotrivă: se adaptează lor, tonificând ceiace este viabil. Sistemul de organizare pe sindicate și corporațiuni poate să reflecteze cel mai capricios mozaic de poziții și manifestări economico-sociale, și să se modeleze perfect după dezvoltarea spontană a forțelor de evoluție.

În contradicție cu școala sociologică a lui Durkheim ²⁾ și mai aproape de vederile celebrei „Verein für Sozialpolitik“ ³⁾, deci concepută cu *virtualități normative*, economia corporatistă, ca știință, nu-și îngăduie atitudine olimpică. Acceptă în structura sa existența unor reguli, unor legi de

¹⁾ *Idem, ibidem* pag. 167: „Alors que les libéraux résistent à l'évolution, tandis que les socialistes entendent faire la révolution, le directionisme demande à l'évolution ses directives et se garde de concevoir dogmatiquement le mond futur“.

²⁾ E. Durkheim: Règles de la methode sociologique. Paris 1910.

³⁾ Max Weber, Sombart ș. a. acuzau pe conducătorii lui „Verein für Sozialpolitik“ că au procedat antiștiințific pronunțându-se ca Philippovicz, Fr. List etc. pentru judecăți de valoare în știința economică.

caracter social, adică de valoare *relativă* și variabile¹⁾. Inșă chiar aceste legi economice *nu le stabilește aprioristic, nici nu le impune de sus în jos, ca sistem de autoritate*. Ele apar spontan din însăși funcționarea normală a instituțiilor sindicale și corporatiste, prin mijlocul propriu al forțelor, și capătă valabilitate socială grație adopțiunii și extensiunii lor. Legi pe care le germinează și le consacră realitatea căreia se aplică. Impotriva *echilibrului* mecanic de forțe—barbar și injust, — intervine *norma*, de sursă etică și elaborată prin unicul mijloc posibil: majoritatea, dar nu majoritatea despărțită artificial dintr'o masă amorfă de elemente, poziții și forțe deferentiate la infinit, (principiu democratic și absolut *neștiințific și inexact*), — ci o *majoritate a egalilor*, înfăptuită între liniile reale de viață trasate de sindicate sau corporațiuni. Concepția liberală a lui homo economicus nu poate închipui decât un om *presocial* sau *asocial*²⁾. Subiectul economiei corporative nu este văzut anarhic. El are, — *ca efect al vieții sociale* — nu drepturi absolute, ci numai dreptul de alegere: „*il diritto di scelta*“, derivat din pozițiunea sa funcțională, între mai multe drumuri deschise și înlesnite de cadrul corporativ care ține să asigure numai respectarea intereselor superioare ale națiunii întregi. În sistemul liberal subiectele economice — deși titularii unor drepturi așa de mari — au, *cei mai mulți*, posibilitatea de alegere *limitată*, în timp ce numai *câțiva* au o posibilitate aproape *nelimitată*. *Sistematizarea economiei corporatiste tinde tocmai către uniformizarea reală a acestor drepturi, prin elaborare proprie*.

Norma de drept atinge, astfel, maximum de valoare democratică și științifică. Aplicându-se — ca lege — nu incluzând materii omogene, conduse de legi fizice, inderogabile, ci societății omenești, eterogenă și evolutivă prin însăși construcția sa, norma capătă o nouă confirmare științifică, mai ales dacă se consideră că evoluția socială trebuie să urmeze un drum implacabil către progres, ceiace n'ar fi posibil în absența normei, în concepția anarhică. În ipoteza liberală se recunoaște că societatea urmează câteodată o cale *inutilă*, dar se crede că este și *inevitabilă*. Ipoteza corporatistă consideră, dimpotrivă, că acest drum social nu este predestinat, ci poate fi corectat foarte mult prin contribuția spiritului. Este o concluzie cu desăvârșire științifică. ? Ce ar însemna concepția fatalistă în domeniul social?...

Doctrina economiei corporatiste nu este, prin urmare, o construcție mintală, ci o *creațiune a istoriei*. Fenomenologia

¹⁾ Henri Noyelle: op. cit. pag. 17: „La science peut-elle faire un choix? Elle le peut, croyons-nous, mais sous réserve des conditions qu'on lui demande d'indiquer la voie à suivre et non pas de proposer une formule définitive d'organisation.“

²⁾ C. E. Ferri: „Il sepolcro dell'uomo economico“, in „Lo Stato“ Oct. 1931 cit. in „Ordinamento corporativo“.

economică — adică cercetarea amănunțită a faptelor economice, a faptelor întregi, în toată complexitatea lor — iată origina doctrinei corporatiste, care este concluzia din urmă și superioară a însăși realității vieții economice. În loc să fie un compromis ideologic confuz, este un salt conștient dintr'un cadru de idei în cari am întârziat prea mult, într'un sistem de gândire pe care economiștii l-au aprofundat prea puțin.

De formație istorică, concepția corporatistă este în mod necesar *eclectică și pragmatistă*. Așa dar nu ignorează instituțiunile contimporane și nu-și închipuie că poate face „tabula rasa” asupra lor, dar înțelege să le încadreze în sistemul său și să le susțină pe acelea cari sunt adecuate tendințelor normale de dezvoltare în spirit colectiv, și cari nu strică armonia funcțională a ansamblului ¹⁾.

Iar întrucât doctrina corporatismului este fundamentată pe considerațiuni relativiste, ea oferă — științific — cele mai elastice și perfecte forme de adaptare spontană evoluției sociale și economice, implacabil direcționate colectiv. Fără să forțeze sau să se opună tendințelor de metamorfozare, sistemul corporatist se construiește, astfel, neîncetat, sub impulsivitatea supremă a unei *logici a cauzalității sociale*. E condus de *chimismul fenomenelor*, cum spunea Mill ²⁾.

Însă nu o combinație oarbă și mecanică de forțe cărora să se supună. Am arătat că în concepția corporatistă sunt integrate și *elementele normative*, adică *potențele naturale ale spiritului social de a domina devenirea autonomă a materiei*.

Viața umană în societate, cu manifestările atât de diverse, nu poate asculta de precizia absolută și inopozabilă a unor legi fizice. Viața socială, prin spirit, se formează și se dezvoltă singură, ca o concretizare posterioară și lentă a acestuia.

Ideologia corporatistă neadmițând valabilitatea socială și economică a concepției individualiste — prin esență, asocială și de efect anarhic — *proclamă organizarea ca element esențial și indispensabil al vieții sociale și al progresului ei*.

Dar pentru a asigura dezvoltarea naturală a societății,

¹⁾ Este forma transitorie de evoluție pe care o întrevăde și W. Sombart în „*L'appogée du capitalisme*”, în privința transformării capitalismului, ale cărui elemente cardinale doctrina corporatistă nu le ignorează și nu le evită.

²⁾ Doctrina corporatistă se ridică așa dar, pe o viziune de perspectivă a societății și adoptă în totul concepția bergsoniană... „despre schimbare în general, despre indivizibilitatea devenirii în durata reală, despre originalitatea viitorului și imposibilitatea de a-l construi aprioric, cu fragmente disperate din trecut”. H. Bergson, scrisoare, în *Julius Goldstein*: Henri Bergson und die Sozialwissenschaft, 1910, cit. de P. Andrei, op. cit. pag. 228.

factorul organizării trebuie să aibă cele mai superioare forme. Strict în cadrul științific impus de calitatea socială a obiectului său, doctrina corporatistă consideră *influența mediului ca determinant absolut al formelor de organizare*. Pentru perioada de prefacere pe care o traversăm, corporatismul nu ignorează ramificația atât de abundentă astăzi a instituțiilor capitaliste și spiritul adecuat creat de ele. Inșă, pronunțând o judecată de valoare *socială* asupra lor, el caută să desvolte tendințele noi de evoluție — manifestate spontan — cari se opun degenerării capitaliste și cari încearcă să-i aducă corecțiuni în linia progresului colectiv. Formele de evoluție pe cari se bazează doctrina organizării corporatiste țin seamă de punctele de reper ale configurației sociale și economice contemporane.

W. Sombart, celebrul economist german, caracterizează sistemul economic actual ¹⁾, prin trei elemente :

- *capitalul* ;
- *piața* ;
- *proletariatul* ; (Noi am adăoga și *renta*, în dimensiunile ei inechitabile).

Toate trei și-au schimbat considerabil structura și poziția, și nu mai corespund raporturilor inițiale de forțe din cadrul economiei liberaliste a sec. XIX.

Capitalul și-a pierdut influența zdrobitoare de altădată și dominația lui sufocantă ; piața și-a strâns granițele ei infinite, și — prin renașterea tendințelor către economia națională, — nu a mai rămas vechiul factor cosmopolit al sistemului capitalist ; iar proletariatul, prin extensiunea sistemelor proprii de organizare, a încetat de a fi un paria al activităților industriale, un fenomen istoric, — astăzi discutând la nivel cu patronii și tratând cu succes dezideratele sale asupra condițiilor de muncă și de viață. Aceste elemente, astfel schimbate, are a le încadra organizarea corporatistă, *ca factori concreți preexistenți și cu un sens nou și propriu de evoluție*.

Relativitatea aceasta a formelor de organizare, concepția aceasta *pluralistă* de încadrare a elementelor și de determinare a progresului în ansamblu este cea mai plauzibilă științific, pentrucă are a ține continuu seamă de termenii mereu variabili ai unei probleme eterne : *progresul social, colectiv*.

Liberalismul a rămas vag și nefructuos în practică pentru că a fost universal în principii și individualist în concepție.

Corporatismul devine precis și util tocmai pentrucă respectă întocmai principiul general *al evoluției prin diferențiere*, care — social — este concomitentă cu ceiace s'ar putea

¹⁾ W. Sombart : „*L'appogée du capitalisme*“, Paris, 1932.

chema sinteza prin asimilare de scopuri, adică nuclearea în grupuri.

Viața socială este în iremediabilă contradicție cu exagerările spiritului individualist, totdeauna desagregant. Dimpotrivă, *spiritul de solidaritate* este acel care regentează o normală evoluție în societate. Dar pentru noi această solidaritate are și ea unele reguli de manifestare. Nu se realizează amorf, adică atomistic, prin simpla conexiune de activități și interese ale indivizilor. Social, aceste legături se simt și se produc în blocuri, mai ales într'o viață superioară, organizată. Individul nu-și regulează activitatea după linia de interese și activitate a unuia sau altuia dintre semenii, ci după cercul de manifestare al *totalității* indivizilor cu cari se aseamănă în activitatea lui principală. *Corporațiile și sindicatele sistemului corporatist reprezintă tocmai acest fel concret de solidaritate* pe care viața medievală l-a aplicat, simplist, dar cu un admirabil instinct de previziune a sensului evoluției.

Organizarea sindicală și corporatistă pe baza majorității în *entre egalii*, realizează grupările *orizontale*, cu elemente pe acelaș plan, în locul celor *verticale*¹⁾, compuse pe planuri diferite, cum le-a realizat sistemul demo-liberal. Astfel se modifică structura hedonistică a grupărilor și tinde să substituie, după limbajul lui Mafeo Pantaleoni, o *structură presbită* celeia mioape a liberalismului.

În sistemul liberalist, în loc de solidaritate, se ramifică spiritul egoist: legea minimului de efort, sau ceea ce Georges Valois²⁾ numește așa de potrivit; *legea parazitismului economic*, adică rezimarea pe activitatea semenilor, prin debordare în activitatea și mai ales în fructele activității lor. Și, pe când în liberalism evoluția nu se produce decât în sensul unei *intelectualizări a parazitismului* — prin crearea de instituțiuni, forme și idei justificative, — corporatismul, prin organizarea pe care o propune el, tinde la *intelectualizarea efortului*. Funcționarea completă a corporațiilor și sindicatelor realizează prin sine însăși armonia perfectă și continuă a producției, în toate domeniile.

Organizarea solidaristă în spiritul corporatist admite ierarhia intereselor, dar înfăptuește armonia lor; concentrează eforturile dar difuzează profitul; recunoaște diferențierea economică funcțională, dar asigură omogenitatea socială și politică; menține, astfel, statica socială, dar promovează dinamica economică. În acest sens, dacă se ține seamă de condițiunile specifice vieții sociale, *orice sistem de organizare este infinit superior liberului arbîtru individualist.* Individul lucrează pentru sine, dar este încadrat social. S'a făcut până

¹⁾ C. Emilio Ferri: *L'ordinamento corporativo* dal punto di vista economico pag. 125.

²⁾ Georges Valois: *L'economique*, Paris 1932. Lib.-Valois.

aci cea mai mare greșeală considerându-se bună starea socială, binele colectiv ca o rezultată, o sinteză mecanică a binelui individual.¹⁾

În afară de toate acestea, concepția noastră asupra organizării — considerată ca mijloc suprem și ultim de echilibrare colectivă a sensului evolutiv, — se integrează în mănunchiul de orientări sociale cari converg în *tendința către unitate*, — ca rezultată cauzală a acelei generale și evidente *tendințe către grupare*. ? Ce reprezintă astăzi spiritul asociaționist la producători, la salariați, la profesiunile libere, etc., decât expresiunea concretă a nevoii sociale de agregare, de coeziune, — în opoziție necontestată cu deducțiunile individualismului ? Unde duce concepția sintezei corporatiste ? Și ce însemnează noțiunea totalitară a Statului corporatist, — cu componenții lui organici, syndicatele și corporațiile — decât organizarea completă și *proprie* în cuprinsul acestei implacabile tendințe către unitate ? Evident, ideea organizării corporatiste nu este cu totul nouă, în definitiv. Concepția sindicatelor mixte sau a entităților intersindicale i-a premers. Dar se știe în ce cadru și cu câte deosebiri.

Școala liberalistă și-a exagerat până la artificializare o mecanică economică și socială oarbă, pe baza de preținse legi ale forțelor naturale. Principiul capital : — maximum de beneficiu cu minimum de efort — nu este decât concepția unei funcționări automate a forțelor economice până la atingerea *maximumului de disparitate* între elemente. Raporturile sunt, deci, imposibile până la întâlnirea acestui punct arhimedic al întregului sistem liberalist.

Dimpotrivă, în concepția noastră asupra organizării corporative, liniile de forțe sociale și economice tind să se întretaie și să creeze raporturi numai la *maximum de egalitate*, — condusă teoretic până la identitate absolută *de poziții*.

Organizarea corporatistă se bazează pe considerațiunea *categoriei economice funcționale* (sindicate și corporații) ca titulară de drepturi și îndatoriri, înaintea individului. Problema aceasta — mult controversată și în Italia²⁾, a estom-

¹⁾ *Ugo Spirito: Fondamenti della economia corporativa*. Milano-Roma, 1932 : „a conchide, cum face economia liberală, că maximum de utilitate socială este totuna cu suma maximelor de utilitate individuală, însemnează a spune un lucru fără sens dacă este adevărat, că adunând elemente incomparabile — cum știm din cea mai elementară matematică — nu este posibil să obții o sumă“.

²⁾ *Manlio A. D'Ambrosio: „Economia politica corporativa“*, Littorio, Roma.

Ugo Spirito: „Critica della economia liberale“, Milano 1930
Idem: „J. Fondamenti della economia corporativa“, Treves, 1932.

Filipo Carli: „Premesse di economia corporativa“, Pisa, 1932.

Benedetto Croce: L'economia filosofata e attualizzata in „La Critica“, Ianuarie 1931, pag. 76-80.

Carlo Costamagna: Dal Sindicato alla corporazione, Firenze, 1931 ș. a.

pări drepturilor individuale, prin deplasarea lor în favoarea colectivității, este astăzi necontestată, recunoscută teoretic și consacrată practic în toată Europa. Recunoașterea categoriei profesionale, a existenței sale autonome, a intereselor sale — diferite și neconfundabile cu acelea ale membrilor — care *pro tempore* o compun, este proclamată de corporatism ca fundament al reformei. Elementul științific al concepției rărsare din însăși negarea factorului temporar, transitoriu: individul în varietatea lui multiplă ca susceptibil de organizare. *Categoria profesională*, compusă din elemente omogene și intrucât, „face posibilă o sumă aritmetică“ — cum spunea Ugo Spirito — este *singurul cadru posibil de organizare economică și socială*. Și față de efemerul individual, sindicatul și corporația reprezintă durabilul, permanentul social, viața colectivă însăși concretizată în mișcarea ei eternă.

Ceeace constituie conținutul de viață, linia de unire între azi și un mâine ale societății active, în economia corporatistă, resortul propulsiv și forța mereu modelatoare a formelor de devenire, este ceea ce chemăm mai sus *elementul idealist*.

În doctrina corporatismului — cu viziunea ei de totalitară încadrare a națiunii active în conceptul până aci așa de nebulos al Statului — factorul spiritualist și profilul sentimental al societății sunt recunoscute științific ca realități specifice, înderogabile, și tratate ca atare.

Idealismul, ca element al sistemului corporatist, are o hază umană, cu totul reală. *Deaceia sistemul nostru este o imbinare de realism și idealism — pornește dela societatea actuală, așa cum este organizată, dar tinde s'o transforme într'o societate nouă, conformă idealului și prin forța ideologiei*. De esența corporatismului, așadar, este o societate dinamică, în continuă transformare: *în progres*. În această privință concepția corporatistă coincide cu sindicalismul care arată, cândva: „*noi nu suntem quietiști, substanțialiști, partizani ai existenței ci suntem mobiliști, fenomeniști, partizani ai devenirii*“¹⁾.

Creдем, așa dar, în virtuțile de anticipare ale spiritului, ne bazăm pe forța lui transformatoare și construim doctrina corporatistă pe o imagine în timp a societății dinamice. Este vorba de o nouă psihologie etică, într'un cadru social și politic schimbat. Corporatismul propune o nouă formă de ideal uman: *muncitorul social*. Concepția sa asupra dreptului funcțional de aci isvorește²⁾.

¹⁾ Ed. Berth: „*Guerre des Etats ou guerre des classes*“? Paris 1924. pag. 147.

²⁾ Și sindicaliștii, vorbind de „*omul producător*“, în doctrina lor l-au conceput drept „*omul pentru care teoria nu mai este decât sistematizarea practicei*“. Ed. Berth: *Les méfaits des intellectuels*, Paris, pag. 240.

Idealul poate foarte bine fi considerat ca științific în științele sociale, așa cum ipoteza este în celelalte, unde servește drept elementul cel mai puternic și mai activ al creației, al progresului. El este, pentru societate, elanul vital pe care Bergson fundamentează devenirea colectivă ca „element al duratei”. Nu subscriem la materialismul lui Marx care — în opoziție cu Hegel, Rickert, Spann ș. a. — crede că „idealul nu este altceva decât materialul transformat și transpus în capul omului”.

Fațeta naționalistă a concepției corporatiste își află, astfel, chenarul ei cel mai firesc. Naționalismul încetează de a mai fi un mit, vag resort sentimental, și devine un imperativ de superiorizare a nației, realizându-se ca o concluzie logică a întregului sistem, care, prin afirmarea lui, descrie mai vizibil caracterul său unitar. Aplicarea convergentă a tuturor posibilităților de redresare și de progres către mediul interior nu trebuie văzută drept o preocupare fără perspective. Naționalismul corporatist nu face abstracție de relațiunile internaționale — cu cari nu este în contradicție — dar ține ca ele să nu vaporizeze granițele țării stabilind, pedeeasupra lor, legături cari au și altă valență decât interesele economice. Prin conținutul său de ideal, de mai bine, naționalismul este linia de mișcare a oricărei societăți, și se susține prin forța sa de totdeauna: tineretul. Tineretul, care rupe cu trecutul și desface entuziast cărări în viitor, tineretul: acea sensibilă antenă de progres a omenirii; stegarul idealurilor ei.

. . .

Cu aceste mari puncte de reper, clădite cu totul pe alt teren decât al științei economice clasice, economia corporativă tinde să impună revizuirii radicale de principii, aduce noi elemente de elaborație științifică, propune noi orientări și anulează vechi neadevăruri, conservate miop drept axiome.

Ideile veacului al XVIII-lea au trăit prea mult, și au îmbătrânit într'o societate care nu îmbătrânește: se transformă. Doctrina corporatistă le purifică și le înlocuește. E firesc.

„Nu se poate obliga istoria să se închidă pentru totdeauna la 1789”¹⁾.

¹⁾ B. Musolini: în prefața la: *Barnes, Gli aspetti universali del fascismo*, Roma, Littorrio, 1931.

Masaryk¹⁾

de ELENA M. MANOILESCU

Conducătorul cel mai bătrân al poporului celui mai tânăr din Europa, a împlinit zilele acestea 84 de ani !

Cu toate acestea, ca și acum 10 ani, Masaryk poate fi văzut și azi la Praga, la o oră anumită din zi, călare, drept, înfipt în scări, trecând la trap prin Capitala țării pe care a creiat-o și a botezat-o.

Cehoslovacia ? Ce înseamnă acest nume, care nu e decât împerecherea unor nume de popoare ?

Acest nume născocit încă din 1915 de trinitatea Masaryk, Beneš și Ștefanik, căreia i se datorește redesteptarea Boemiei de altă dată, — acest nume a fost pentru ei o *flamură și un program*.

Aliații ar fi preferat Republica Boemiei; nume care trezea în minte oricărui european cult, amintirea unei țări, în timp ce Cehoslovacia nu le spunea nimic. Cei trei însă, au ales acest nume, fiindcă el rezuma pentru ei aspirațiunile seculare ale poporului lor.

Și astfel o țară veche trezită de huetul războiului, își luă un nume nou.

Ce era oare Boemia pentru noi în 1914, la începerea războiului european ?

Era o cunoștință geografică pe care o rețineam grație așezării ei caracteristice și mai ales grație celui mai faimos patrulator al Boemiei despre care Bismark a spus:

„Cine ține trapezul, ține Europa“.

În ceea ce privește istoria acestei țări, cine își mai reamintea de vechiul regat Boem, cine își aducea oare aminte că prima universitate din Europa centrală a fost fondată la Praga, la 1348, de către Carol de Luxemburg, și cine mai căuta să reție luptele religioase cari au frământat Praga și tot regatul Boem, lupte date cu prilejul reformei lui Huss ?

Știam toți că Boemia făcea parte din imperiul Austro-Ungar, în care a fost înglobată după o luptă nenorocită în 1620.

¹⁾ Din seria de articole : „Făuritorii Europei de mâine“.

Nimeni după trei sute de ani, nu socotea Boemia o țară, ci o simplă provincie a imperiului Austro-Ungar.

Sunt monstruoziități istorice comise cu sute de ani în urma noastră, cari nouă ni se par totuși normale, și dacă ni s'ar spune că ar trebui să fie altfel, am părea surprinși.

În copilărie am visat vecinic o Românie Mare, am crezut într-o reconstituire a Poloniei, dar nu ne-am imaginat nici odată o republică Boemă.

Împăratul Austriei era Rege al Ungariei și Rege al Boemiei, regatul Boemiei nu încetase să existe sub această formă, deși situația Boemiei nu se putea compara cu aceea a Ungariei, totuși Boemia era una din provinciile, cari, cel puțin de formă, își păstrasera în cacofonia austriacă un oarecare prestigiu. De aceea, forma fiind păstrată, o resurecțiune a Boemiei ni se părea în anii dinaintea războiului, ceva de neconceput.

Totuși aceasta nu înseamnă că acolo n'a existat un puternic curent naționalist, care se deștepta din când în când, în manifestații puternice, înăbușite de multe ori în sânge.

În această Boemie se născu și crescuseră Masaryk, ca fiu al unor țărani săraci. Ca adolescent a fost calfă de lăcătuș, însă grație unui supra efort personal de toate clipele, ajunsese, dând lecții, să facă studii de filosofie.

Întâiu fu docent la Viena, apoi fu chemat în 1882 ca profesor de filosofie la universitatea cehă din Praga, vechea universitate fondată de Carol de Luxemburg în evul mediu.

Masaryk trăi clipă cu clipă viața sbuciumată și sguduită de friguri naționaliste a poporului său, și poate fiindcă a simțit-o prea puternic în sufletul său, poate de aceea el deveni cu totul altfel de cât concetățenii săi.

Din tinerețe el se opuse ori cărui curent, care prin natura sa putea să izoleze cultura cehă de cultura occidentală. Astfel, el s'a opus provincialismului, naționalismului, panslavismului, în fine tuturor curentelor apreciate pe acea vreme de studențime.

Impopularitatea lui a ajuns în unele momente la culmi nebănuite.

Luni întregi nu și-a putut ține cursul. Culmea însă o atinse în momentul afacerii manuscriselor zise din „Königinhof“. Era vorba de un ciclu de legende și de cântece, înrudite cu Niebelungii, legende a căror existență dovedea că cultura literară a poporului ceh era mai veche de cât aceea a Germanilor.

Bine înțeles, patriotismul și naționalismul ceh infierbântat de această descoperire, înălță o mulțime de teorii clădite pe această bază.

Mândria națională se ridică înălțată pe manuscrisele de la „Königinhof“, și patria ea însăși părea că se identifică cu aceste manuscrise.

Masaryk singur avu curajul să declare și să dovedească că acestea erau false, căci așa erau.

Masaryk a socotit întotdeauna că nu este permis să *sacrifici adevărul unui interes național*.

Principiul lui Masaryk nu e numai sănătos și frumos, dar are o înaltă valoare morală.

Mulți ar putea să caute să învețe cât de puțin din această ținută morală a sufletului.

Mă gândesc cu rușine ce învață copiii noștri, despre marile nostru războiu, al unității noastre naționale.

Dacă din el putem desprinde adevărate pagini de glorie și de epepee națională, de ce să nu avem curajul să mărturisim și scăderile noastre și clipele grele de desnădejde prin cari a trecut armata și poporul?

Masaryk știe să mărturisească poporului lui și lucruri neplăcute și, fără șovăire, la nevoie a știut el singur să se ridice contra tuturor. Viitorul, i-a dat lui dreptate și odată mai mult s'a dovedit că sinceritatea duce mai departe de cât și retenia și minciuna.

Bine înțeles, preocupările lui morale i-au crescut prestigiul și autoritatea, dar nici de cum popularitatea. Popoarele, ca și femeile, iubesc pe aceia cari le încântă și le mângâie.

Când Masaryk fondă un partid al lui îi dădu numele caracteristic de „partid realist”.

A fost urmat, e drept, de intelectuali, dar marea masă a poporului i-a rămas străină.

El putu să se aleagă în Parlament, grație prestigiului lui personal, dar n'a reușit nici odată să mai aibă un al doilea deputat al partidului său.

La izbucnirea războiului, Masaryk avea 64 de ani.

Cu toată vârsta înaintată, care bineînțeles îl dispensa de serviciul militar, Masaryk plecă în Elveția și Italia, pentru ca acolo să vadă care e pulsul și dispozițiunile Europei.

Vroia tocmai să se reîntoarcă în țară, când un fost elev al lui, cu care până atunci nu avusese legături prea strânse, Eduard Beneș, îl anunță că la întoarcerea lui în patrie va fi arestat.

Masaryk rămase atunci la Zürich, și din clipa aceea îl vom vedea peste tot, cutreerând trei continente, vorbind pretutindeni oamenilor cu răspundere din acea clipă, căutând să-i convingă și să-i alieze cauzei pe care o servea.

Sarcina nu îi era ușoară. Masaryk vroia să convingă oameni că există un lucru care nu exista, și că acesta trebuie făcut să existe.

În toată activitatea lui obositoare, grea, istovitoare, Masaryk a fost ajutat de doi oameni: de Beneș și de Șefanik.

Masaryk, care în vreme de pace contrazicea cu doctrinele lui realiste caracterul ceh expansiv, înfierbântat, mobil

și sentimental, acela care declarase când-va înainte de 1914 că *ideea națională nu poate fi de cât un program intelectual, iar glasul borzilor nu servește de cât să legene somnul patrioților*, și acela care înainte de războiu la strigătul poporului de „jos călăii“ a răspuns cu o crudă sinceritate: „jos martirii“; tot acela a spus atunci că „atât timp cât există călăi, există și martiri, însă atât timp cât vor exista martiri se vor găsi și călăi“.

Frumos crez de curaj și de mândrie, care nu se pleacă nici pentru ca să dea un martir.

Tot acest șef care se prezenta poporului cu un chip închis și fără lirism, tot acela la vreme de nevoie și de restriște, n'a mai avut răgaz luptând din răsputeri pentru eliberarea țării lui.

Iată pe scurt tot programul lui de luptă și de muncă din 1914 și până în 1918.

În 1914 Masaryk trece în Olanda; apoi în Italia. Mai târziu, în 1915, îl găsim în Elveția; tot în 1915 avem prima conferință a lui Masaryk la King's College la Londra și apoi la Geneva împreună cu Beneș și Stefanik hotărâște înființarea „Comitetului național cehoslovac“, când acest nume apare pentru prima dată oficial. În Februarie 1916 Masaryk e primit de Briand și în Martie 1917 armata cehoslovacă este constituită sub autoritatea Consiliului național, pe care-l prezidează Masaryk, și din care fac parte Beneș și Stefanik. În 1917 Masaryk ajunge la Petrograd, și în 1918 pleacă dela Moscova pentru ca să treacă în America. În acest scop traversează extremul orient, ajunge în America. În Mai 1918 ajunge la Chicago. În acelaș an Consiliul național e recunoscut de Statele Unite. Tot atunci printr'o telegramă, Lloyd George îi întărește existența. Franța promite atunci restabilirea Boemiei în granițele ei istorice.

În Octombrie 1918 Masaryk proclamă independența țării sale. La 14 Noembrie 1918 Adunarea din Praga alege pe Masaryk președinte al Republicei.

La 21 Decembrie 1918 Masaryk intră în mijlocul aclamațiunilor în capitala noului stat cehoslovac. Bine înțeles clipa în care a pășit în vechiul palat Hradsin, simbol al istoriei cehe, a fost pentru el un adevărat triumf.

Iată pe scurt, istoria agitată și uluitoare a renașterii unui stat vechiu, într'unul tânăr și nou.

Dar opera nu era terminată. Această țară nu avea granițe. Ceeace rămânea de făcut nu era lucrul cel mai ușor.

Masaryk singur n'ar fi putut face și aceasta. Ea este opera personală a lui Beneș.

Niciodată doi oameni nu s'au complectat mai bine, și niciodată o colaborare n'a fost mai strânsă, mai lungă, mai armonioasă.

Beneș e mereu ministrul de externe al bătrânului pre-

ședinte a cărui politică externă se bazează pe dorința de a vedea națiunile Europei centrale colaborând pacinic și sincer între ele, fără gânduri ascunse.

Masaryk socotește și azi că gândirea e singura salvare și pentru oameni și pentru popoare.

„Vai de acei“, spune el, „pentru cari popoarele sunt numai armate“.

„Câți dintre acei chemați să conducă popoarele, știu că ele trebuiesc judecate după gândirea lor? Și tot adevărul numai aicea stă! Ignoranța creează desordinea, adică nenorocirea socială. În marile crize nu e de cât un singur remediu: inteligență, inteligență și înțelepciune!“

Și astfel vorbi un înțelept. Doi din acei cari compuneau triumviratul, Masaryk și Beneș pot fi mulțumiți de rezultatul încordărilor lor; unul singur, Milan Stefanik, avu o soartă nenorocită, un sfârșit straniu, crud, dar nu lipsit de poezie tragică. Avionul cu care zbura spre țara lui căzu în flăcări pe granița patriei lui eliberate, care-l aștepta cu brațele pline de flori. Astfel, muri Stefanik la 38 de ani; pentru ca cu sângele lui să consfințească opera minunată făcută de triumvirat și în special de Masaryk, operă la consolidarea căreia lucrează și azi *aceiași oameni*.

Trei obiecțiuni nefundate împotriva Corporatismului

de I. JOLDEA RADULESCU

Cititorul n'a uitat, poate, disputa pe care am avut-o în toamna trecută cu foaia oficioasă a unei organizațiuni naționaliste revoluționare.

Această foaie declara prin August sau Septembrie 1933 că organizația pe care o reprezintă ar merge bucuroasă pe acelaș drum cu noi *dacă ne-am clarifica îndeajuns doctrina naționalistă*.

Am răspuns de îndată, — nu cu afirmații circumstanțiale, cari ar fi putut să fie socotite nesincere, — ci cu *cite extrase din articole mai vechi*, publicate în „Lumea Nouă“, atât de către d. Mihail Manollescu, președintele nostru, cât și de către alți colaboratori ai noștri, din cari se putea deduce fără nici o posibilitate de greșită sau meșteșugită interpretare, pe ce anume se bazează doctrina naționalismului nostru, și cari sunt legăturile ei firești cu aspirațiile înseși ale românismului și cu cele mai înalte și mai permanente interese ale sale.

Oricine, oricât de exigent ar fi fost el, nu putea să nu se declare mulțumit cu răspunsul nostru; era obligat, cel puțin până la dovada contrarie, să facă această declarație.

Foaia în chestiune a crezut altfel. Dacă noi am omis să ne mărturisim în fiecare număr sau în fiecare articol, naționaliști, contradictorii noștri s'au folosit de prilej pentru a ridica noi obiecțiuni contra noastră. Zadarnic le-am atras atențiunea că *o atitudine odată adoptată rămâne legată de ființa omului sau a grupărei care a adoptat-o*; ea poate fi reînviată cel mult la anume ocaziuni precise, dar este fără nici un sens ca să fie repetată în fiecare clipă, când atâtea și atâtea alte probleme la ordinea zilei, așteaptă să fie discutate și soluționate.

Inutilă explicație; prietenii noștri, situați pe cellalt versant al naționalismului, continuau să-și clameze, într'o tur-

bulență obositoare, indoiala... Am sfârșit prin a-i lăsa în pace, și am trecut mai departe...

*

Am crezut că disputa se va opri aci; ne-am înșelat.

Căci care nu ne-a fost uimirea când într'o bună zi, citirăm că noui și senzaționale obiecțiuni se ridicau contra noastră.

— Veți fi d-voastră naționaliști, — ni se zicea, — dar nu sunteți și revoluționari. Ori, ceea ce e esențial este să dă-rămăm mai întâi vechea clădire, putredă și pestilențioasă, a politicianismului, apoi să ne gândim la ceea ce vom pune în loc. Corporatismul? O soluție de viitor. Dealtfel, el este *specific* Italiei, *el nu e marfă de export*. Ca atare: întâi revoluție și după aceea vom aviza...

Cam așa ne-au vorbit cu aere de triumfători, amicii noștri de pe celălalt mal.

Nu le-am rămas însă nici de data aceasta datori cu răspunsul. Le-am demonstrat că, fără a nega rolul moralizator al revoluției și nici necesitatea de a recurge la ea în ultimă instanță, noi credem însă că *Corporatismul cuprinde în el însuși metodele cari pot duce mai sigur, mai repede — și cu economia tuturor inconvenientelor eșite dintr'o mișcare revoluționară, — la rezultatele urmărite prin revoluție*.

Inutil să mai revenim asupra acestei lungi și documentate demonstrații. Cititorul e rugat să parcurgă încă odată, pentru a și-o rememora, articolele din toamna trecută cari se ocupă cu această chestiune.

Ne mai rămăseseră, totuși, unele lucruri de elucidat.

S'a întâmplat însă că foaia în chestiune, a căzut sub rigorile cenzurei. Nu voiam, dintr'un sentiment de onestitate colegială, să continuăm disputa cu un adversar care e împiedicat — forțat — să răspundă. Am așteptat. Dar această situație se prelungește, și problema, pusă în discuție și de alți adversari, se cere neapărat clarificată.

O vom face, cu sentimentul că, cel puțin de data asta, loialității noastre nu i se va mai imputa nimic.

*

Așa dar, câțiva noui adversari ai Corporatismului — căci în timp ce partizanii sporesc, sporesc și inamicii, dar în măsură invers proporțională, — au readus în arenă problema *specificului* și, (ca să zicem astfel), *exportului* Corporatismului.

Ca și prietenii dela foaia de care ne-am ocupat mai sus, acești noui adversari spun cui vrea să-i asculte: Corporatismul este *specific* Italiei; el nu poate fi exportat și nici nu poate prinde rădăcini în altă țară; însuși Mussolini a recunoscut-o.

Câte vorbe atâtea neadevăruri.

Este drept că Ducele a spus la începutul guvernării sale că Corporatismul nu este marfă de export; dar a revenit câțiva ani după aceea asupra acestei declarații.

Intrebat în iarna lui 1933 de către d. Manoilescu, cum se explică această revenire, Ducele a răspuns: *atunci când am spus că Corporatismul nu este marfă de export, n'aveam ce realizări să arăt streinilor; acum ne mândrim cu atâtea opere de seamă, încât putem deschide granițele pentru sistemul corporatist.*

Este clar, nu? Insuși Mussolini recunoaște că Corporatismul poate trece frontiera și, ca atare, se poate împământenii și în altă țară.

Dar dacă declarația aceasta nu e suficientă, iată încă una care o completează :

Cu prilejul epocalului discurs ținut în Noembrie trecut la Adunarea Consiliului Național al Corporațiilor, Ducele a declarat următoarele :

„Să ne punem acum ultima întrebare : Corporatismul poate fi aplicat în alte țări ? Trebuie să ne punem această întrebare, *pentru că aiurea, în alte țări, chestiunea se pune, se studiază, se încearcă a fi înțeleasă.*

„Nu e nici o îndoială că față de criza generală a capitalismului, soluția corporatismului SE VA IMPUNE PRETUTINDENI“.

Se va impune pretutindeni, — deci și în România, oricât i s'ar opune adversarii de stânga sau de dreapta; se va impune, și foarte curând.

Cum rămâne însă cu chestiunea revoluției naționale ? Fiindcă, ori de câte ori vorbești de Corporatism, naționalism, mai retrograzi sau mai moderniști, te întâmpină cu această obiecțiune : Mussolini a început prin a face mai întâi revoluție și după aceea a făcut Corporatism.

Răspundem : perfect adevărat, dar Mussolini a făcut o revoluție socială nu naționalistă sau, dacă vreți, nu exclusiv naționalistă.

Iată propriile sale lămuriri, date tot în marele discurs din Noembrie trecut :

„Pentru a fi mare, pentru a fi rodnică, pentru a se întipări profund în viața unui popor, în Istorie, o revoluție trebuie să fie SOCIALĂ“.

*

Prin ce se imprimă caracterul de socială revoluției naționaliste preconizată de unii din contradictorii noștri ? Prin ce reforme, prin ce soluții, prin ce puncte de program cari să privească schimbarea radicală de care ni se tot vorbește ?

Punem întrebarea și așteptăm răspunsul.

În prealabil, noi precizăm că revoluția pe care o preconizăm noi — căci și Corporatismul este o revoluție, în înțelesul cel mai înalt și mai nobil al cuvântului, — este *socială*, și acest caracter al său reiese în chip limpede din însăși soluția pe care o propunem pentru remedierea *tuturor* rezelor actuale, atât de ordin național cât și de ordin social și politic: *reforma Statului pe baze corporatiste*.

Othmar Spann și destinul științei economice

de ION VEVERCA

I

CONSIDERAȚIUNI INTRODUCTIVE

Intitulat pretentios și metaforic, articolul de față vrea să fie la aceeași înălțime de gândire și prezentare, fiindcă el este menit să înfățișeze pe un gânditor economist ale cărui dimensiuni întrec cu mult marginile obișnuite, încadrându-se direct în istorie. Nu e vorba de o concepție oareșcare și nu e vorba despre o lucrare oareșcare, ci e vorba de o concepție crucială și despre un sistem de gândire economică menite a schimba întregul aspect pe care l-a îmbrăcat acum știința economică. Este vorba de-un vestitor și de-o operă genială.

A vorbi despre Othmar Spann și despre gândirea sa economică nu înseamnă a prezenta câteva formule și adevăruri economice, ci de a vorbi despre întreaga atmosferă spirituală a vremii, despre nouile idealuri și aspecte structurale în cari gândirea sa economică se încadrează armonic. Othmar Spann prezintă o știință economică nouă care corespunde cu noua orientare de viață. Concepția sa vine să oglindească ceea ce timpul sfarmă și creiază, ceea ce apele inneacă și descoperă, ceea ce vânturile desfac și înviază.

În expunerea de față ne vom mărgini deci numai la o simplă și uscată prezentare a formulelor, ci ne vom strădui mai mult să dăm o interpretare pasionată a concepțiilor superioare, să arătăm sensul lor în cadrul orientărilor generale, să vorbim despre direcția nouă a idealurilor, despre transformările ideilor și valorilor, despre concepția nouă științifică în care gândirea economică a lui Othmar Spann intră ca parte integrantă. Ne vom strădui să dăm un aspect viu a tot ceea ce înseamnă frământare nouă în atmosfera aceasta de sfârșit de secol — un aspect al tendințelor istorice spre stilul nou de viață. În această atmosferă vom căuta să înțelegem pe Othmar Spann și în această viziune ne vom strădui să arătăm însemnătatea epocală a concepțiilor sale.

Ideea dela care plecăm este de a încadra orice fenomen de gândire și de acțiune omenească în atmosfera vremii, în stilul de viață în care a apărut, căci numai așa el poate fi înțeles și prețuit îndeajuns.

Căci creațiunile culturale ale unui geniu, ale unei epoci sau ale unui neam nu sunt produse izolate și nici opere în-tâmplătoare ci ele *presupun întotdeauna o anumită atitudine sufletească comună în fața vieții și a lumii*¹⁾. „Concepțiile metafizice, operele de artă, religia unei vremi își împrumută caracterul, ritmul, stilul, vigoarea, duhul — dela o atitudine spirituală în fața lumii și a vieții“²⁾.

Ținând seama de aceste lucruri nu vom putea înțelege adevărat — cum zice Lucian Blaga — o creațiune din antichitate prin mentalitatea individualistă a istoriei moderne, și tot așa nu vom înțelege o creațiune a Evului Mediu prin mentalitatea cu caracter tipic a antichității sau o operă asiatică-indiană prin idealul personalității. Dar nu vom înțelege adevărat nicio creațiune a vremii noastre prin mentalitatea și spiritul individualist-raționalist al istoriei moderne; căci astăzi avem alte realități și aproape alte atitudini spirituale față de viață și lume. Criza culturii și a vieții contimporane ne indică tendințe și valori noi, menite a cristaliza un stil cu totul diferit de individualismul atomic al Renașterii. De aceea și necesitatea unei alte înțelegeri decât aceea obișnuit raționalistă, tehnico-cauzală față de realizările lui Spann.

Opera lui Othmar Spann în gândirea economică corespunde cu tendințele pe cari le înfățișează astăzi istoria. Ea se poate înțelege adevărat și explica prin nouile curente spirituale și prin noua atitudine față de viață și lume. Transpiră în creațiunile sale duhul vremii și luminile pe cari le proiectează și determină orientarea nouă.

* * *

Vremea noastră reprezintă criza stilului de viață individualist, mecanic și atomist al Renașterii și Umanismului și o tendință spre stil organic și ierarhic, în care domeniile de viață se împletesc unitar³⁾. Societatea și viața tind spre o constituție vie, netrunchiată și abstractă, în care fiecare funcție și domeniu se găsesc într'o stare de interdependență față de celelalte domenii și deci față de complexul lor. Omul începe să aibe altă imagine a sa față de rosturile sociale și o altă conștiință în lume. Idealuri noi în năzuințele vieții și valori noi în domeniul creațiunii se plăsmuiesc.

In această tendință spre un stil nou, atitudinea spiri-

¹⁾ Oswald Spengler: „Untergang des Abendlandes“, 2 vol. ed. A. H. Bech München;

²⁾ Lucian Blaga: „Pietre pentru templul meu“. Buc. 1920, pag. 28.

³⁾ Nicolai Berndjajew: „Der sinn der geschichte“. Darmstadt 1925, Otto Reichl.

tuală față de lume și vieată începe să se diferențieze tot mai mult de aceea a trecutului individualist și să se organizeze sub semnul absolutului, sub semnul organicului și a spiritualului¹⁾. Creațiunile noi din toate domeniile de gândire oglindesc această nouă osmoză. Artă vremii, religia, filozofia, morala, știința exprimă duhul inoirilor sub semnul organicului spiritual. Artă exprimă simbolicul, abstractul, stilizatul (Van Gogh, Matisse, Picasso, Brâncuși); religia exprimă experiența spirituală a omului cu dumnezeirea și adâncirea din ce în ce mai mult a vieții (Berdjajew, Solowiew, Bloch, și toți misticii); filozofia exprimă realitatea iraționalului, infinitul și eternitatea mai presus de fenomene (Bergson, Heidegger, Cassirer, Liebert, Driesch, Scheler, Blaga); morala exprimă contemplarea; organizația socială exprimă colectivism spiritual (Rusia, Italia, Germania, Austria, Portugalia, etc.); iar știința exprimă fenomenul singuratec în funcție de însemnătatea sa ideală față de vieată (Rickert, Dilthey, Spann).

Datorită acestor lucruri noi astăzi nu mai putem interpreta și înțelege actele de gândire și acțiune omenească prin atitudinea tehnico-cauzală raționalistă, ci printr'o atitudine teleologică organică și spiritualistă prin care se manifestă însăși esența vieții. Însemnătatea unei opere și realitatea ei se exprimă prin semnul acestei tendințe care va domina viitorul.

Din acest punct de vedere privită, opera lui Othmar Spann în domeniul gândirii economice ne apare de o însemnătate capitală. Ea învinge toată lăncezeala seacă care domină știința economică și deschide luminos linia ei viitoare, care decodată cu schimbarea stilului de vieată este chemată a-și schimba cu totul înfățișarea și conținutul.

Othmar Spann în concepția sa economică universalistă oglindește în modul cel mai strălucit orientarea organică a vieții și a realităților ei de orice ordin. El sintetizează știința după noua sa funcțiune, de a exprima și descrie realitatea, fragmentată formal, în funcție de însemnătatea sa ideală. Spann aplică noua teorie a cunoașterii, aceea a unei identități între ceea ce este și ceea ce trebuie să fie.

Opera economică a lui Spann corespunde cu toate transformările structurale ale societății și ale economiei de astăzi.

¹⁾ Lucian Blaga: „Filozofia stilului“. Buc. 1924. Cultura Națională; Nicolai Berdiaeff: „Un nouveau Moyen-Age“. Paris 1930. Ploni.

II

CONCEPȚIA ȘTIINȚEI ECONOMICE
ȘI
GÂNDIREA ECONOMICA UNIVERSALISTA

Pentru a defini caracterul și aspectul științei economice, Spann se întreabă care este spiritul acestuia, care este forța sa lăuntrică care o susține, care sunt valorile de bază pe cari ea crește. Căci el arată că duhul istoriei cere în aceste zile mari un răspuns nu pentru probleme singuratică ci pentru ceace înseamnă însăși esența științei, pentru ceace se degajă din însăși structura sa intimă¹⁾.

Indemnat de acest gând Spann stabilește adevărul că spiritul științei economice nu se poate preciza prin el însuși, prin forța sa autonomă, ci că acest spirit este subordonat unui cerc de gândire superior, este dependent de gândirea sociologică. Nu se poate susține că știința economică este o știință care își scoate din obiectul său propriu adevărurile sale.

Economia nu constituie un obiect de sine stătător pentru știință iar Economia Politică nu este o știință de sine stătătoare. Aceasta reese din faptul că economia nu este un tot, un întreg de sine stătător și închis, ci numai o parte din marele tot care este „societatea“; o stea — cum zice Spann — pe un cer plin cu stele, pe care strălucește Statul, Dreptul, Religia și încă altele (mai luminoase). Și tot astfel nici știința economică nu este o știință de sine stătătoare deoarece ea își însușește baza ei din teoria și concepția unității superioare care este „Societatea“.

Economia nu este un scop în sine ci numai un mijloc pentru scopul general al vieții. „die Volkswirtschaft ist ein Iubegriff der Mittel für die ziele, der Mittel für all die feistigen Inhalte, welche die gesellschaft ausmachen, also: für den Staat, das Recht, die Religion, die Wissenschaft, die Kunst, die Geselligkeit, die Familie und Ehne, die Erziehung, kurz für alles, was uns das Leben lebenswert macht und ihm Sinn wie Inhalt gibt“. (Fundament, pag. 352).

Ținând seamă de aceste adevăruri, caracterul și structura internă a științei economice o putem stabili în concepția lui Spann numai după teoria și concepția generală asupra societății. În această privință trebuie să deosebim două teorii sociale, cari stau la baza întregii dezvoltări a gândirii și vieții sociale: Individualismul și Unăversalismul. După cum teoria generală se va baza pe una sau pe alta din aceste con-

¹⁾ Othmar Spann: „Fundament der Volkswirtschaftslehre 3 Auflage“ 1923. Jena Gustav Fischer pag. 347 (vom geist der Volkswirtschaftslehre).

ceptii — cari sunt singurele posibile¹⁾ — așa va diferi și aspectul științei economice: fie individualist, fie universalist. Este deci de remarcat că distincțiunea sociologică între Individualism și Universalism este de-o importanță covârșitoare și în gândirea economică. Ea duce la perspective cu totul diferite.

Individualismul. Individualismul consideră Societatea ca o „sumă“ a indivizilor singuratici, ceva asemănător cu o grămadă de pietre — după expresia lui Spann — un fel de plâsmuire de atomi, în care fiecare piatră, fiecare atom rămâne cu totul de sine stătător, bazat numai pe sine și cu sursă singulară de existență; iar legătura părților este stabilită din afară, în mod convențional și mecanic. „Totul“, complexul, este după Individualism o abstracțiune, deoarece el nu există în afară de indivizi; el este doar *suma* elementelor singuraticice, un fel de pseudo-unitate, o simplă grămadă, un agregat, în loc de ceva organic. Individul singur este măsura tuturor lucrurilor; el este izvorul și unitatea primară a Societății și Statului.

Individualismul consideră individul singuratec ca o unitate spirituală de sine stătătoare, ca un element aufarch asemănător cu un atom prin el însuși, ca o parte spirituală desăvârșită în și prin sine — ca „Individ absolut“.

Individualismul duce la atomizare, mecanizare și la izolarea individului.

Universalismul. Universalismul, din contră, consideră „Totul“ ca primar și nu individual. Categoria sa centrală este aceea a „Totului“. „Totul“ este pentru Universalism „Totalitate“, adică forță vie, dinamică, creatoare, care trezește pe om la viață și dezvoltare, care împreună pe cei mulți într-o unitate. „Totul“, este din această cauză egal prezent, ca o condiție de viață, în fiecare din părțile sale: este susținătorul și motorul vieții individului singuratec.

Și din această cauză Statul nu este un contract pentru indivizi, ci comunitatea lor vie, spirituală și deasupra lor²⁾. Și tot așa și Societatea.

Individul apare, contrar ca la individualism, ca o abstracție, ca ceva ce nu e posibil prin izolarea sa lăuntrică. „Das Wesentliche — zice Spann — ist nicht: Selbstsein des Individuum, sondern: Selbstein durch Sein im Andern. Mein eigenes geistiges Sein ist, indem es in einem anderen geistigen ruht. Das Sein des Eizehnen realisiert sich erst durch geistige Einwurzelung und Verankerung im anderen.

„Selbstein durch Sein im anderen — das ist Sein, gleich

¹⁾ Othmar Spann: „Gesellschaftslehre 3 Auflage“. Leipzig 1930 Verlag Anelle und Meyer.

²⁾ Othmar Spann: „Der Wahre Staat“. Vorbesungen über abbruch und neuban der gesellschaft. 2 Auflage. Verlag Anelle und Meyer. Leipzig 1923.

wie der Ton in der Harmonie und Abstimmung, gleiche wie das gleid in Organismus, gleich wie der Blitz zwischen Wolken“ (Fundament, pa. 355).

Comunitatea spirituală este deci singurul izvor de viață și respirație a individului. Societatea este singură reală și determinantă. Individul nu este ceea ce este prin el însuși, nu-și stabilește ființa sa spirituală prin existența sa singuratică, ci crește și se formează prin legătura cu ceilalți, crează și se menține ca forță spirituală abia prin strânsa legătură cu celelalte rosturi spirituale.

Înțelese astfel lucrurile, Societatea ne apare ca o forță vie și singură reală pentru formarea individului. Societatea nu este o simplă adunare de indivizi, o legătură contractuală Jean Jacquistă, ci ceva mult mai mult. Ea este o condiție de viață a individului, o lume spirituală și morală, nu ceva egoist, utilitar și formal. Societatea este deasupra indivizilor căci ea constituie forma și condiția lor de viață.

Universalismul duce la subordonare, ierarhie, comunitate spirituală și la integrarea individului.

Pe plan de gândire economică aceste două concepții sociale, Individualismul și Universalismul, determină aspecte cu totul contrarii în formularea adevărilor.

Individualismul consideră economia ca un domeniu autonom, singular, format din suma unităților elementare (gospodării și întreprinderi) și pune în centrul preocupărilor științei economice interesul personal, rentabilitatea, piața jocului automat, prețul liber, moneda marfă, comerțul liber, libera concurență, determinarea automată în funcție de preț a categoriilor economice ca Salariu, Profit, Rentă, Dobândă etc. Baza Economiei este Întreprinderea și Piața.

Universalismul, din contră, consideră Economia ca un tot superior sumei unităților elementare, ca un domeniu organic și subordonat Societății, ca o unitate de servicii. El pune în centrul preocupărilor științei economice interesul social, productivitatea, teoria serviciilor, capitalul de ordin superior, prețul just, valoarea socială, teoria protecționismului, dobânda socială, salariul social, etc. Baza economiei este Serviciul și Unitatea Economiei Naționale.

Odată stabilite aceste lucruri, Spann arată lipsa de sens a concepției individualiste, înstrăinarea sa de realitatea vieții, îngustimea înțelegerii sale față de ceea ce e viu și autentic. Individualismul neagă esența lucrurilor și a trăirii; neagă însăși izvorul și rădăcina dăinuirii omenеști. El este o eroare fundamentală. Este eroarea individului absolut și a atomizării vieții¹⁾.

Pentru explicarea rostului social singur „Universalismul“ afirmă realitatea vie, netrunchiată și determină un aspect or-

¹⁾ Othmar Spann: „Gesellschaftslehre; Der Wahre Staat“.

ganic, integral, înalt al esenței umane. Universalismul exprimă ceea ce e etern omenesc: *comunitatea spirituală*; ceea ce e nealterat în relațiile omenești: *ierarhia valorilor*; ceea ce e statornic și armonios: „*Societatea*“.

Știința economică trebuie, din această cauză, să primească în lumina Universalismului forma sa adevărată; să fie desbrăcată de utilitarismul, mecanicismul, cauzalismul individualismului clasico-liberal. Ea trebuie să fie o știință vie, autentică, o știință crescută din viață și făcută pentru ea.

Călăuzit de acest adevăr Spann creiază prin opera sa: „*Fundament der Volkswirtschaftslehre*“ o știință economică cu totul nouă, o știință economică fundamental deosebită de cea abstracto-speculativ-izolatoare a liberaliștilor. Cu metoda de cunoaștere nouă, cu punct de plecare nou, cu adevăruri noi.

*Metoda sa de cunoaștere este organicistă, integralistă, teleologică*¹⁾

Punctul său de plecare este acela de a considera Economia ca o clădire de mijloace pentru scopuri (ein gebäude von Mitteln für ziele); iar fenomenele economice ca elementele unei clădiri de „servicii“ (Leistungs). Căci mijloacele prestează servicii pentru atingerea scopurilor. (Pământul și natura prestează, clădirile, mașinile, materiile prime prestează, acțiunile omenești prestează).

Serviciile se împart în: a) Servicii de întreținere; b) servicii de capitalizare și c) servicii negative de capitalizare. Noțiunea serviciului nu trebuie însă concepută tehnico-cauzal ci după proprietatea de a satisface scopul propus și după structura sa. Serviciul este întotdeauna o parte și de aceea deasupra sa există întotdeauna o unitate superioară, o clădire de servicii pentru scopuri.

Știința economică devine astfel o știință a serviciilor, o teorie a lor (eine Leistungslehre).

Cu aceste puncte de plecare Spann ne dă o nouă construcție a științei economice, așa cum o avem în „*Fundament der Volkswirtschaftslehre*“, și o nouă așezare și explicare a categoriilor sale. Avem o nouă noțiune și așezare a capitalului, a valorii, a prețului, a monedei, a dobânzii, a profitului, a salariului etc. Avem adevăruri noi sub înțelegere nouă.

Știința economică a lui Spann se prezintă ca o construcție în care fiecare unitate își are consistența sa organică, determinată de explicația universalistă a Societății. Baza sa este rânduită pe teoria serviciului și a valorii sociale.

¹⁾ Othmar Spann: „*Kategorienlehre*“. Jena 1924 Verlag G. Fischer; *Fundament zweites Buch; Die Lehre von Verfahren.*

III

PERSPECTIVE

Aceasta fiind contribuția lui Spann în gândirea economică, noi vom spune că însemnătatea sa întrece cu mult marginile unui gânditor economist obișnuit și că se încadrează direct în linia geniului creator. Apariția sa — cu origini din romantismul social al lui Adam Müller — a însemnat pe-rete despărțitor între două atitudini spirituale și științifice, și a rânduit perspective cu totul noi adevărului economic. *Concepția sa se încadrează armonice în structura noului stil de viață și primește prin acest fapt valoare simbolică.* Judecată prin nouile valori și idealuri, opera lui Spann apare ca o cristalizare puternică a realităților de azi.

O culme și-un drum, acesta este Profesorul Othmar Spann.

O sinteză genială și-o lumină lungă — opera sa¹⁾.

Othmar Spann prin opera sa a plasmuit noul destin al științei economice: *Universalismul.*

Vorbind despre el și opera sa, poate pentru prima oară în această țară, socotesc că articolul de față este cel mai frumos omagiu ce-l pot aduce gânditorului și dascălului Spann, în linia căruia scriu și gândesc și sub semnul căruia învăț adevărurile economice.

---

¹⁾ Lucrările sale principale sunt: a) În domeniul științei economice: „Die Haupttheorien der Volkswirtschaftslehre”; Tote und lebendige Wissenschaft” și „Fundament der Volkswirtschaftslehre”; b) În domeniul metodologic: „Kategorienlehre”; c) În domeniul sociologic: „Gesellschaftslehre”; d) În domeniul filozofiei sociale: „Der Wahre Staat”.

Privind spre lumea de mâine

Muncitorii industriali

de M. M'

În lumea noastră politică, care e totdeauna o lume „burheză“, revine de atâtea ori plângerea că muncitorimea industrială este înstrăinată sufletește de neam, și se ține oarecum într'o atitudine potrivnică Statului. Nu știm în ce măsură lucrul este adevărat.

Dacă ar fi să judecăm mai ales după muncitorimea din vechiul regat, noi am fi înclinați să contestăm această „impresie“ a oamenilor politici. Căci noi am cunoscut muncitorimea industrială evacuată pe jos pe drumurile Moldovei în 1916, și i-am verificat deplin identificarea sufletului ei cu acel al țării. Pentru cine a cunoscut, ca inginer, sufletul muncitorimei, caracterizarea cea dintâi, cea mai simplă și cea mai dreaptă, este aceea că *muncitorii noștri sunt toți, sau aproape toți, niște țărani cari au schimbat coasa cu ciocanul. Bunătatea și naivitatea lor este aceea a țăranului, iar dragostea lor pentru pământ și pentru țară este, în fond, rar întunecată de teoriile internaționaliste ale socialismului.*

Dar chiar dacă muncitorimea s'ar simți până la un punct străină în țara ei, *vina este, nu a sa, ci a sistemului politic.*

Intr'adevăr, ce este mai absurd decât o „democrație“ care nu îngăduie reprezentarea în Parlament a muncitorimii? Căci la noi muncitorii nu au putut fi reprezentați în Parlament decât prin intermediul partidului socialist, și *numai când acesta a fost în cartel electoral cu partidul național-țărănist, atunci la guvern.*

Ce înțeles mai are un Parlament democratic în care sute de mii de muncitori nu reușesc, fie din cauza sistemului electoral, fie din cauza falsificării lui, să-și trimită un singur deputat?

Lipsa muncitorilor, cași lipsa meseriașilor din Cameră,

condamnă fără apel sistemul nostru politic. Ea creiază un sentiment dureros la aceste clase, cari se văd lipsite de orice reprezentare legală, și oferă astfel prilej tuturor agitațiilor să-i atragă în spre extremismul de stânga !

Cu totul alta va fi soarta muncitorilor în regimul corporativ. *Ei vor avea drepturi politice și drepturi sociale, nebănuite de largi față cu realitatea actuală.*

În ordinea politică ei vor fi reprezentați în sânul fiecărei corporații industriale prin *sindicatul muncitoresc, care are exact aceleași drepturi la conducerea corporațiilor ca și sindicatul patronal corespunzător.*

Principiul parității îngăduie atunci ca la delegarea deputațiilor corporației, muncitorii să fie totdeauna în număr egal cu patronii. Astfel, dacă într-o Cameră economică de 300 deputați vom avea 80 de deputați ai industriei mari, jumătate din aceștia ar fi muncitori și reprezentanți ai muncitorimii. Mai mult, delegarea lor nu se va face ca astăzi numai prin intermediul unor anumite organizații politice, ci va fi *directă și strict profesională*, ceea ce va garanta apărarea intereselor muncitorești și numai muncitorești, în afară de orice tendință politică.

Ce deosebire de putere și de prestigiu pentru muncitori față cu condiția actuală în care în viața politică muncitorimea este absentă, ignorată și disprețuită !

Dar nu numai sub raportul politic, ci și sub cel social și economic, situația muncitorimii în Statul corporativ este și va fi incomparabil mai bună decât aceea din Statul pseudo-democratic de astăzi.

Principiul parității pune alături sindicatele de lucrători cu sindicatele de patroni, *pe un picior de perfectă egalitate* în sânul corporației. Conflictelor de muncă se rezolvă pe cale de arbitraj obligator prin acea magistratură specială, în același timp imparțială și competentă, care e *magistratura muncii.*

Echilibrul cel mai perfect se păstrează astfel între muncitorime și capitaliști. Contractele colective de muncă constituie bazele, oarecum constituționale, ale raporturilor dintre lucrători și patroni, și țesătura acestor contracte, în toate ramurile de activitate și în toate regiunile țării, constituie o apărare a drepturilor muncitorești infinit mai eficace decât aceea garantată prin legi.

Intr'adevăr legile, mai ales într-o țară ca a noastră în care nu lipsește abuzul, se pot călca ușor de către autorități fără urmări și fără sancțiuni, pe când contractele cad automat sub sancțiunea justiției. *Însăși această deplasare a garanțiilor oferite muncii, din domeniul legislativ în domeniul contractual, dovedește sinceritatea și trănăicia ocrotirii pe care Statul corporativ o oferă muncii.*

În sfârșit, în domeniul asistenței sociale, a asigurărilor

muncitorești și a educației copiilor de muncitori în Statul corporativ, muncitorii vor avea, grație principiului parității, o influență infinit mai mare decât o au astăzi. Azi chiar, când principiul parității este respectat în aparență, toate forurile hotărâtoare în aceste chestiuni cari privesc muncitorimea, au în conducere un mare număr de funcționari de Stat, cari schimbă cu totul caracterul echilibrului intern pe care l-ar asigura prezența singură a muncitorilor și patronilor în aceste foruri.

În fine, influența muncitorilor în conducerea Corporației, se va întinde și în domeniul *economic*, adică în domeniul revendicărilor și acțiunii generale a întreprinderilor în cadrul economiei naționale.

De câte ori politica economică de Stat va păcătuți ca astăzi prin trecerea comenzilor publice în străinătate și prin sacrificarea industriei naționale, muncitorii vor putea să-și spună cuvântul, alături de patroni, prin consiliile conducătoare ale Corporației, și să impună, cu toată greutatea pe care le-o dă numărul și importanța lor socială, revenirea la o politică de protecție a muncii naționale.

Această solidarizare naturală a muncitorilor cu patronii în problemele cari le sunt, în adevăr, de interes comun, va fi un fenomen nou și îmbucurător, care nu va întârzia să se producă grație mecanismului Corporațiilor. Ea îi va da pentru prima dată muncitorului sentimentul real al soartei comune pe care o împărtășește cu patronatul, și *satisfacția de demnitate de a se găsi exact în aceeași poziție cu patronul* în rolul de apărare a ceea ce le este comun.

In rezumat :

În ordinea politică, muncitorimea industrială va avea cel puțin *patruzeci de reprezentanți* în Camera economică corporativă.

În ordinea socială, muncitorimea își va apăra toate drepturile sale în condiții de *egalitate absolută cu patronatul*, sub egida și arbitrajul unei magistraturi imparțiale și al unui Stat care nu poartă prin nimic pecetea de clasă.

În ordinea economică, muncitorimea va putea să apere drepturile muncii naționale alături de patroni cu mijloace legale puternice.

Astfel, sub toate raporturile, Statul național-corporativ dă satisfacție și oferă muncitorimei *putere politică, dreptate socială, și autoritate economică*.

Ce oferă din toate acestea Statul „democratic“ de astăzi?

PE LINIA VREMII NOASTRE

Marș corporatist

Din partea unui prieten necunoscut primim aceste versuri, cari dovedesc simțimintele entuziaste pe cari a reușit să le trezească ideea național-corporatistă, și cărora le facem loc cu plăcere :

*Voi, ce munciți pe 'ntinsul țării,
Din munți și până'n marea-albastră,
E ceasul astăzi să 'nțelegeți
Că România e a voastră.*

*Voi o slujiți, când bateți fierul,
Când scoateți plugul în ogor,
Când gândul vostru-î dă lumină
Iar brațul îi aduce spor.*

*Când toate neamurile lumii
S'adună'n cete tinerești,
Să n'auzim noi glasul vremii
Ce poartă'n el porunci cerești ?*

*Să vrem și noi o țară mândră
Și — a noastră — așa cum o visam,
Și să urăm cu ură sfântă
Pe cei înstrăinați de Neam.*

*Noi știm că ceasul nostru vine
Cu visurile noastre toate,
Avem drept aliat DESTINUL
Iară deviza ni-e : SE POATE.*

*Făcut-am România Mare
Luptând cu brațele-amândouă.
Corporatiști ! E rândul, astăzi,
Să faceți România Nouă !*

Echilibrul corporatist

Fiindcă ne place să discutăm totdeauna cu acei cari pun problemele politice în chip civilizată, vom da câteva lămuriri d-lui Victor Sasu la articolul său din „Adevărul“ dela 10 Martie. D-sa, examinând primul nostru proiect de Parlament corporativ unicameral, își pune problema esențială a modului cum se vor realiza arbitrajul între interesele divergente reprezentate de diferitele grupe de parlamentari corporativi.

Astfel, d-sa se întreabă ce va face Parlamentul corporatist când un conflict se va ivi între cei 100 reprezentanți ai ogorului și între cei 15 ai crescătorilor de vite ? La această întrebare în aparență îndreptățită, noi răspundem că tocmai reprezentarea tuturor categoriilor de interese garantează echilibrul automat între ele. Când cei 100 reprezentanți ai ogorului ar încerca să abuzeze de situația lor, ei ar găsi coalița în mod automat pe reprezentanții tuturor celorlalte categorii de interese. Și astfel, orice ieșire din rândurile interesului general, ar fi imediat reprimată.

Parlamentul corporativ înseamnă tocmai această mobilizare permanentă a tuturor forțelor economice și sociale. De altfel, în acelaș mod se rezolvă și problema protecției consumatorilor. Nici o categorie de producători nu ar putea abuza de situația sa în Parlament, fiindcă ar întâlni grupate în mod automat toate categoriile de consumatori ai produselor sale.

În adevăr, pentru orice categorie de producători, toate celelalte categorii de producători ale țării sunt în acelaș timp consumatori produselor sale. Față cu agricultorii producători de cereale, toate celelalte corporații, a crescătorilor de vite, a agricultorilor, a industriilor și comerțului, cu lucrătorii lor, ca și aceea a funcționarilor, reprezintă la un loc totalitatea consumatorilor. Tot așa pentru industriașii producători de anumite produse industriale, nu numai toate celelalte corporații dar și toate celelalte ramuri de industrie reprezintă consumatorii respectivi.

Acest echilibru automat al intereselor nu este însă singura garanție pe care și-o ia Statul corporativ. Sistemul bicameral pe care l-am adoptat în programul nostru definitiv, îngăduie ca Senatul social cultural să fie și el un arbitru și un reprezentant al intereselor generale în fața conflictelor de interese din Camera economică.

Nu mai vorbim de rolul de arbitru permanent pe care-l reprezintă în chestiunile curente șeful guvernului, care nu poate fi, în sistemul nostru, decât stabil și cu mare autoritate, sau de acela pe care-l reprezintă în chestiunile mari SUVERANUL țării, prin dreptul său de dizolvare.

Credem dar că independent de orice dictatură — și aceasta este marea virtute a național-corporatizmului prin raport cu alte sisteme corporatiste ! — se poate realiza un excelent echilibru al intereselor prin mecanismul Statului corporativ.

Și în orice caz, un echilibru mai bun de cât acesta care îl garantează regimul cluburilor ! !

Evenimentele din Franța și din Austria

Anul 1934 a început cu vărsare de sânge în Apusul și centrul Europei.

Dacă rezultatul a fost pretutindeni același, morți, răniți, văduve și orfani, punctul de plecare al mișcărilor a fost însă cu totul altul.

Evenimentele din Franța sunt rezultatul unui sistem politic, care a exasperat populația prin lipsa de rezultate efective și prin eflorescența nemaipomenită din ultimul timp, a diverselor parlamente.

Guvernul Daladier a exasperat; guvernului Doumergue îi revine sarcina nu numai să calmeze, dar să schimbe sistemele și moravurile.

Dacă guvernul nu va reuși în misiunea pe care Franța, cu mâinile însângerate i-a dat-o a doua zi după ce mitralierele au răsunit în văzduhul Parisului, atunci nimeni nu poate spune și nu poate ști, ce va aduce viitorul în ziua când opinia publică ar fi din nou exasperată.

La un scurt timp după ce Parisul fusese zguduit de o adevărată dramă, teatrul luptelor fraticide se mută la Viena. Aici punctul de plecare a fost cu totul altul.

Social-democratismul internațional, de teama național-socialismului, care face progrese în Austria, a dat un atac.

Nimeni n'a dorit și n'a crezut că o încercare de intimidare sau o demonstrație va merge atât de departe.

Ceeace s'a întâmplat e dureros și regretabil și pentru o tabără și pentru cealaltă.

Este întotdeauna antipatic să recurgi la puști, la mitraliere și la tunuri, față de poporul tău. Și este tot atât de antipatic să pui în fața gurilor de tun femei și copii.

După trecerea zilelor de groază, Austria se părea între Scilla și Caribda. Situația ei se putea rezuma cam astfel: Ori Anschluss ori restaurarea Habsburgilor.

Pentru ca să scape de prima alternativă se pare că însuși cancelarul ar fi acceptat-o pe a doua.

Dacă însă Austria va ieși independentă și fără restaurare din sguduiturile ei interne din ultimul timp, meritul va fi al Romei, unde se hotărăște acum orientarea politico-economică a sbuciumatei Austrii.

E. M.

Răspuns precis

În „Națiunea”, noul organ de sub direcțiunea d-lui A. Cuzin, o notă consacrată articolului d-lui Manoilescu și aceluia al d-lui Otetelișanu din numărul precedent al revistei noastre, pare a descoperi o contradicere.

Nouă ni se pare că nu este nici una. Din constatarea d-lui Manoilescu că d. Cuza nu a ajuns în acțiunea sa la un succes continuu și la rezultatele din ce în ce mai mari, cum tinde să ajungă orice mișcare politică vie, nu rezultă de loc că această venerabilă mișcare naționalistă ar fi exclusă și ar putea fi vre-

odată exclusă de oricine dintr'o coaliție a forțelor românismului.

Cu atât mai puțin ar putea fi vorba de a constitui un front în afară de d. Octavian Goga, a cărui acțiune recentă a căpătat un dinamism și o virulență remarcabilă. Mai mult decât atât, nici chiar „Garda de Fer”, în cazul când ar părăsi metodele teroriste, și nici d. Forța a cărui necitare nu înseamnă și o ignorare, nu ar putea rămâne la o parte într'o coaliție în adevăr sinceră a tuturor celor cari reprezintă un crez naționalist.

Cu această lămurire precisă credem că am risipit orice îndoială.

L. N.

Conferințele d-lui Manoilescu

Dela începutul anului și până acum, d. Manoilescu a continuat să desfășoare o vie activitate de propagandă pentru ideea corporatistă, unită cu o serie de conferințe cu subiecte variate.

Merită să înregistrăm aici, în primul rând, cele trei conferințe ținute în zilele de 25 Ianuarie, 1 Februarie și 8 Februarie despre *Doctrina corporatismului*. Aceste conferințe s'au ținut în sala cea mare a Academiei de Inalte studii comerciale și industriale, în fața unei studențimi entuziaste și a unui auditoriu compus din cei mai aleși intelectuali ai Capitalei. Biblioteca revistei „Lumea Nouă”, va publica în curând textul acestor conferințe, cari constituie, într'o formă rezumată și agreabilă, esența doctrinei corporatiste.

De altfel, în aceeași bibliotecă a apărut chiar acum sub nr. 9, o conferință anterioară a d-lui Manoilescu intitulată „Spațiul economic corporativ”.

În ordinea conferințelor corporative, d. Manoilescu a tratat la 21 Ianuar la Focșani, subiectul „În țara muncii neorganizate”, la 4 Februarie la Brașov „Corporatism și naționalism”; la 11 Februarie la Bacău, „Statul nou”; la 17 Februarie la Oradea „Organizarea economică corporativă”; la 18 Februarie la Arad „La vremuri noul stat nou”; la 4 Martie la Piatra Neamț „Instituții nouă, moravuri nouă”.

Între timp, d. Manoilescu a vorbit la 13 Ianuar la Institutul Social Român, despre „Sistemul economic italian” și la 6 Februarie la Casa Femeii în București, despre „Statul corporativ”. În fine, la Institutul de cultură italiană, la 27 Februarie, a vorbit despre „Universalitatea fascismului”.

În afară de aceste conferințe, tratând doctrina corporatistă sub diferitele ei aspecte, d. Manoilescu a vorbit la 7 Februarie la Cercul Militar din București, despre „Spiritul militar și spiritul civil”, la 20 Februarie, în contradictoriu cu d. Vulcănescu, la Fundația Carol, despre „Tendințele sociale și economice ale generației tinere”, și în sfârșit la Cercul Tineretea, Fundația Dalles, la 18 Ianuarie, d. Manoilescu a ținut o conferință de mare răsunet „Kemal, Mussolini, Hitler”, pe care a trebuit să o repete a doua oară la 2 Februarie pentru cei 1500 auditori, cari rămăsese afară din sală la prima conferință.

L. N.

Inovații „oportune“

În primele zile ale lunii Martie, cari corespund în agricultură cu perioada de pregătire a uneltor și semințelor ce devin necesare peste câteva zile pentru începerea campaniei de lucru, Ministerul de Agricultură a înțeles să se țină în pas cu vremea. Astfel, ziarele cari dau o deosebită publicitate activității dela acest departament, ne aduc la cunoștință două măsuri: prima este reînființarea Comisariatului pentru valorificarea grâului, desființat în Decembrie, și a doua, instrucții pentru sărbătoarea sădirii pomilor, care se va organiza de către un Comitet județean, având, desigur, președinte, secretar, etc.

Nu insistăm asupra primei măsuri, căci știe toată lumea că ea face parte din programul studiat și care stă gata să fie aplicat, al actualului guvern; dar ne întrebăm asupra provenienței celei de a doua măsuri, care vine atât de la timp în aceste clipe grele.

Sărbătoarea sădirii pomilor?

Nu știți dacă trebuie să răzi sau să-ți înăbuși revolta în nădejdea unui viitor mai bun, citind asemenea caraghioslăcuri. Așa s'ar petrece oare lucrurile într'o țară unde măsurile necesare agriculturii ar fi luate de agricultori în organizațiile lor profesionale, cu grija prezentului și cu cunoștința temeinică a nevoilor lor?

Dar în țara unde o remaniere ministerială înseamnă înlocuirea unui specialist cu un nespecialist, și unde diploma de elector este suficientă pentru a putea rezolva orice, oricând și oricum, nu trebuie să ne mai surprindă nimic.

P.

Relațiile italo-române

Sub titlul: „Manoilescu critică politica guvernului român față de Italia“, marele ziar „Corriere della Sera“, publică în numărul său de la 4 Martie a. c. următoarea corespondență din București:

La Senat, cu prilejul discuțiilor asupra Adresei de răspuns la Mesaj, fostul ministru Manoilescu s'a ocupat și de problemele politice externe a României, consacrand o parte din discursul său, raporturilor italo-române.

Relevând că nici guvernul precedent, nici acela actual nu au reînviat tratatul de amicitie italo-român, oratorul a rezumat relațiile dintre Italia și România, insistând asupra vizitei făcute la Roma, în Septembrie 1926, de către președintele consiliului de atunci, Mareșalul Averescu. A amintit că, cu ocazia aceea s'a încheiat tratatul de amicitie între aceste două țări, și că după puțin timp șeful guvernului italian a recunoscut unirea Basarabiei cu România, eveniment care consolida echilibrul diplomatic al României.

„Acest tratat cu care Mareșalul Averescu întărea bazele amicitiei cu Italia — a accentuat d. Manoilescu — nu a împiedicat pe același Mareșal Averescu de a semna, în 1927, tratatul de amicitie cu Franța. Aceasta dovedește că nu există incompatibilități

tate între legăturile noastre tradiționale de prietenie cu Franța, și raporturile de strânsă amicitie cu Italia”.

D. Manolescu a cerut apoi să se arate situația actuală de fapt a relațiilor României cu Italia, și pentru ce motiv tratatul de amicitie italo-român, prelungit din șase în șase luni, nu a fost reînnoit formal? După ce a desmintit afirmațiile unui senator că tratatul italo-român ar fi fost reînnoit, d. Manolescu a rugat guvernul să dea precizări asupra acestei chestiuni. Discursul d-lui Manolescu a fost publicat de „Indreptarea” organul mareșalului Averescu, care după ce se declară de acord cu expunerea d-lui Manolescu, afirmă că guvernul nu trebuie să lase această chestiune fără răspuns.

* * *

În aceeași chestiune, „Indreptarea”, oficiosul d-lui mareșal Averescu, a publicat următorul articol:

Cu prilejul desbaterilor Adresei la Senat, d. M. Manolescu, fost ministru, ocupându-se de politica noastră externă, a consacrat o parte a cuvântării sale raporturilor româno-italiene. Oratorul a ținut să pună în evidență faptul că tratatul nostru de amicitie cu Italia n'a fost reînnoit nici sub precedentul guvern național-tărănist, și nici sub actualul guvern liberal. A amintit, cu acest prilej, că în Septembrie 1926, în urma vizitei d-lui Mareșal Averescu, pe atunci președinte al consiliului, în Italia, s'au pus la Roma bazele unui tratat de amicitie româno-italian. Acest tratat era legat, în acelaș timp, de chestiunea recunoașterii unirei Basarabiei cu Patria Mună. Câtva timp după aceea, d. Mussolini, șeful guvernului italian, a acordat această recunoaștere a Basarabiei, iar în Mai s'a ratificat, de către Parlamentul român, tratatul de amicitie cu Italia, încheiat pe trei ani.

D. Manolescu a subliniat, în cuvântarea sa, că nu numai că ni s'a recunoscut Basarabia în condițiuni extrem de importante pentru echilibrul nostru diplomatic, dar în acelaș timp șeful statului major al armatei italiene, Mareșalul Badoglio, a fost la Chișinău, unde a rostit un discurs impresionant, afirmând că orice atac împotriva Basarabiei, va întâlni acolo armate italiene.

Acest tratat, a spus d. Manolescu, n'a fost lipsit de repercursiune asupra relațiilor noastre externe, căci, deși d. Mareșal Averescu isbutise să pună bazele acestui instrument diplomatic, de intimitate și cordialitate cu Italia, totuș aceasta n'a împiedicat ca tot guvernul prezidat de d. Mareșal Averescu să semneze, în 1927, tratatul nostru de alianță cu Franța. Detaliu foarte semnificativ, a adăos d. Manolescu, președintele consiliului de miniștri și d. Mitilineu, care deținea portofoliul afacerilor străine, au fost decorați atunci cu Marele Cordon al Legiunii de Onoare.

Apropiind aceste două fapte, d. Manolescu a pus în evidență că nu este nici o incompatibilitate între tradiționala noastră prietenie față de Franța, și legături de strânsă amicitie cu Italia.

Iar oratorul s'a întrebat apoi, cu drept cuvânt, care este

situațiunea actuală a relațiilor noastre cu Italia? Tratatul de amicitie româno-italian a expirat: el a fost prelungit de câteva ori, pe termen de șase luni, dar de fapt el n'a fost reînnoit în mod formal. Pentru ce? Care este, prin urmare, situația noastră față de Italia, s'a întrebat d. Manolescu?

Pe cale de intrerupere, d. senator Eftimie Antonescu a afirmat că tratatul româno-italian a fost reînnoit, dar d. Manolescu a opus acestei afirmațiuni o desmintire categorică, și așteptăm ca guvernul să dea țării, în această privință, amănunte mai precise.

În definitiv, d. Manolescu a pus în Senat o chestiune care nu poate rămâne fără răspuns, și de aceea am relevat-o și noi în coloanele noastre.

L. N.

Morții celor dela interne...

Sunt gânditori cari afirmă că, de fapt, trăim astăzi într'un nou Ev Mediu.

Structura lui, bineînțeles, este mai rafinată, iar aspectele lui economice și sociale trebuiesc surprinse pe planuri și'n alcătuirii mascate de civilizația secolului nostru.

Apar însă fapte cari, cu brutalitate, confirmă acest paradox.

În ședința Camerei Deputaților, din 8 Martie, s'a putut auzi cam acest dialog, reprodus în ziarul „Curentul“:

D. C. Argetoianu, fost ministru al Internelor, intervine cu perfidă, naivă curiozitate, în expunerea unui orator care cerea lămuriri asupra morții gardistului de fer Ciumetti: „E mort?....“

La care întrebare insinuantă, d. Victor Iamandi, actualul subsecretar de stat la Interne și a tot știutor ca șef al Siguranței Generale, replică:

„Domnule Argetoianu, să nu mă faci să vorbesc de dispăruții din timpul ministeriatului d-tale“.

Turburătoarea replică a rămas fără răspuns. Nici acuzații, nici confrății din Parlamentul partidelor politice de azi, n'au mai articulat un cuvânt, n'au cerut nici o precizare...

Dintr'o încrucișare de aluzii, pripită și necugetată, a doi adversari politici, s'a ridicat însă peste incinta Parlamentului o umbră grea de moarte și mister...

Noul Ev-Mediu, e deci o realitate.

Democrația partidelor politice de azi își are și la noi senorii, autocrații, victimele, sângele și taințele ei....

F. Z.

Protecția muncii naționale

Ideea protecțiunii muncii naționale a găsit în ultimul timp un imens ecou în opinia publică și în Parlament, unde s'au ținut câteva discursuri pe cât de documentate pe atât de însuflețite. Presa s'a ocupat și ea de această idee, temperând, ca de obicei, înfălcărarea vorbitorilor. Este, totuși, un câștig pentru sârmanii români, că „Adevărul“ a binevoit să le dea deslegare de a trăi, recunoscând că pâinea trebuie s'o albă mai întâi autohtonii și pe

urmă streinilor. Dar de la recunoaștere până la pâine, este o distanță ca de la cer la pământ.

În fine, guvernul a numit o comisie, care dă din când în când comunicate spre satisfacția proștilor.

Suntem gata să ținem prinsoare că nici guvernul acesta și nici un alt guvern în sistemul politic actual, nu va putea deslega marea problemă a protecției muncii naționale. Noi singuri putem s'o rezolvăm, și noi singuri avem soluția gata pentru aceasta.

Deja au început ezitățile, explicațiile, pretextele. Și cu toate acestea, sunt categorii de profesioniști, în cari numai românii sunt șomeuri, pe când ceilalți au câte două și trei slujbe în instituții, fie particulare, fie oficiale. Pentruce, până la facerea legii, n'ar fi scoși acești cumularzi (cerându-li-se să op-teze pentru un post sau altul) din unele slujbe ca să fie plasați românii muritori de foame ?

Și mai este ceva : s'a vorbit de principiul ca 90% din funcționarii sau lucrătorii să fie români.

Noi nu credem că principiul e bun. Întâi cazarea românilor și apoi, în locurile rămase, cazarea streinilor.

Afară de aceasta, nu trebuie uitat că sunt câteva categorii profesionale în cari procentul urmează să fie de sută la sută, cum sunt, de pildă, armata, magistratura, corpul diplomatic, presa. Vorbim de presa românească, bine înțeles, adică de aceea care se dă drept românească. Cealaltă poate fi în întregime minoritară.

Dar ca aceste deziderate să ia ființă trebuie, nu numai alți oameni, dar și un alt sistem politic. Iar acel sistem nu e altul de cât sistemul corporatist. Vreți dar, să puteți trăi, voi și copiii voștri, în țara voastră ?

Strângeți rândurile pentru realizarea Statului corporatist. Nu o veți face ?

Veți pieri și o veți merita, fiindcă numai cine dă din mâini poate și merită să trăiască...

B. H.

Zvârcolirile regimului

Întreaga opinie publică este emoționată de concursul pe care ziarul „Adevărul“ îl dă guvernului. În fiecare număr aproape „Adevărul“ asigură țara că guvernul are sprijinul absolut al factorului constituțional, al partidului și al opoziției.

Prin opoziție, ziarul în chestiune înțelege însă numai pe național-tărăniști. Aceștia nu fac, într'adevăr, nici-o dificultate guvernului, după cum guvernul — țineți minte ce spunem — nu va face nici o neplăcere fostelor mărimi național-tărăniste pe chestia isprăvilor din trecut. În această privință este încheiat de mult, încă dinainte de Octombrie anul trecut, un acord între liberali și național-tărăniști : vă lăsăm să guvernați ca să întindeți mușamaua asupra trecutului. De aceea, cu toate angajamentele, cu toate imprecățiunile presei independente care mai crede încă în liberali, aceștia nu vor lua nici o măsură contra național-tărăniștilor : *afacerile suspecte nu vor fi scormonite*. S'a văzut, de altfel, acest lucru din ultimele proiecte depuse, dar mai ales din îmbrățișările dintre noii mi-

niștri liberali și foștii miniștri național-tărăniști, la predarea departamentelor. Reînvierea rotativei, iată gândul ascuns al liberalilor și național-tărăniștilor.

Și totuși, cu toată această opoziție complezentă, de care vorbește „Adevărul”, cu tot „sprijinul absolut al factorului constituțional” și al partidului, cu toată lipsa de critică obiectivă făcută imposibilă prin prelungirea regimului excepțional, cabinetul liberal nu poate governa. N'a făcut până acum nimic pozitiv, și nu poate face nimic. Este de patru luni la cârmă și continuă să se zbată într'o inactivitate inspăimântătoare. Neputința de a realiza bugetul și a legifera asupra conversiunii, — o chestiune care se discută de trei ani și pentru care trebuia să albă proiectul gata, — este semnificativă.

Să ne mai mirăm că, în această situație, se poate vorbi de plecarea guvernului?

Țara nu mai crede nici în partidul liberal, fiindcă nu mai are în cine și în ce să creadă...

S. A.

Și în Franța !

Încă acum două luni, dacă nu ne înșelăm, am relevat existența unei mișcări fascisto-corporatiste în Franța.

Astăzi, după evenimentele din ultimul timp, cari au dus la un guvern extraparlamentar, și cu puteri discreționare, — democrația mulțumindu-se să primească orice numai să treacă hopul, — s'a pus acolo în discuția publică problema revizuirii Constituției și a reformei Statului.

Ideea e contaminatoare; ea învâluie încet, încet toată Europa. Numai în România ea pătrunde cu greu, fiindcă se opune încă anumita presă. Până într'o zi...

G. R.

Apără-mă Doamne de prieteni...

Presa românească din ultima vreme a luat o înfățișare nouă prin aceea că dă din ce în ce mai mult loc discuțiilor doctrinare referitoare la problemele pe cari mersul evenimentelor le impune.

Pe primul plan stă, desigur, problema organizării viitoare a Statului, — deoarece, și insistăm asupra acestui lucru, — toți recunosc că așa cum este astăzi nu mai merge.

Odată cu terminarea la Cameră, a discuției la Mesaj, presa se declară apărătoarea democrației și a parlamentarismului, își exprimă bucuria că „Mari forțe de guvernământ rămân credincioase democrației și parlamentarismului” ca și cum ziarul („Dîmînea” 8/III/934) ar fi așteptat dela actualii parlamentari și deținători ai puterii, o altă decizie.

Pentru a furniza puțin material de meditație aceluia cari socotesc că schimbarea ce trebuie să se facă în organizația Statului, este impusă de stări de fapt și nu de oameni, dăm mai jos câteva constatări făcute de aceeași presă, dela deschiderea actualei sesiuni parlamentare :

„Mai puțină vorbărie, acesta-i cuvântul de ordine“....

Iar mai departe : „Ce va face guvernul ? Ce va face parlamentul ? Nimeni nu știe precis“.

(„Dimineața“ 25/II/934).

„Egoismul de partid întunecă judecata și falsifică simțul văzului“.

„Egoismul de partid ? Dar aceasta este caracteristica oricărui partid, oricărei grupări politice“.

(„Adevărul“ 28/II/934).

„Opoziția și opera constructivă“, „ziarul partidului care a lăsat ani de zile nerezolvate cele mai importante probleme financiare, economice și administrative, direct răspunzător de situația dezastroasă în care a lăsat țara după aproape cinci ani de guvernare, este cel mai puțin îndreptățit să aducă guvernului actual învinuirea că nu are soluțiuni la problemele ce așteaptă o grabnică rezolvare“.

Eu n'am, tu n'ai... dar ei așteaptă. De ce ?

(„Viitorul“ 2/III/934).

„Vorbă multă“. Arta de a cărmui o țară nu este atât de ușoară pe cât o socotesc unii : sunt oameni politici cari își închipuie că e destul să primești un decret, să-ți înjghebi o echipă și să urci pe fotoliile ministeriale, ca să poți cărmui un popor“.

Dar bine, aceasta este norma legală și generală în regimul de astăzi.

(„Universul“ 2/III/934).

„Armistițiul injurăturei“ și alte asemenea titluri, găsite în presa din ultima vreme, arată că una este în teorie și alta în practică democrația și parlamentarismul, pe care cu atâta ardoare li apără unii contra evoluției însăși.

Nu suntem nici ironici și nici răi când, expunând obiectiv părerile exprimate, întrebăm : cum se poate explica bucuria că un asemenea regim și-a asigurat durabilitatea ?

P.

Desiluzia liberală

Un ziar de seară se indignează contra zvonurilor cari circula în legătură cu situația guvernului, și se întreabă cum e posibil ca o asemenea chestiune să se pue numai după patru luni dela instalarea lui la putere și numai după o lună dela intrarea parlamentului ?

Și totuși, același ziar ne arată de ce o asemenea chestiune poate fi pusă : pentrucă, — scrie ziarul la care ne referim, — se constată la opinia publică un neastâmpăr și o neîncredere cari nu existau altădată.

Atunci ? Vedeti că zvonurile sunt justificate ?

Dar de ce acest neastâmpăr, și de ce această neîncredere ?

S'o spunem noi, fiindcă alții, — interesați ca actuala guvernare să continue, — o trec zilnic, în coloanele lor, cu vederea :

Pentrucă guvernul n'a făcut și nu face nimic ; pentrucă ori cu el, ori fără el, țara tot pe loc stă ; pentrucă nu se simte nici o ameliorare în situația generală de pe urma plecării echipei Valda și venirea echipei Duca—dr. Anghelescu—Tătărăscu ; pentrucă ziua bună se cunoaște de dimineață și opinia publică a

avut timp suficient, in patru luni, să-și dea seama cu cine are deaface; pentrucă...

Unde sunt făgăduielele cu cari au fost impuiate urechile țării timp de ani de zile? Unde sunt crainicii cari, prin ziare sau prin intruniri publice, condamnău regimul pe atunci la putere și afirmău fără reticente că salvarea neamului nu stă de cât într'un guvern liberal?

Nu vom avea cruzimea să reproducem nici unul din aceste articole sau cuvântări, dar vom constata, alături de crainicii înșiși, că „un neastâmpăr se observă în opinia publică și o nelcreder care trebuie să dea de gândit“, pentrucă nici una, dar absolut nici una din făgăduielele făcute și din speranțele născute pe urma acestor făgădueli, n'au fost implinite. Dinpotrivă, fiecare zi sporește nelcrederea, fiecare zi sporește decepția...

Unde este oare siguranța cu care guvernă altădată partidul liberal? Dar unde este partidul liberal el însuși?

...Căci, minat de neînțelegeri, intrigi, uri și uneltiri intestine, paralizat prin actul tragic dela Sinaia, el nu reușește să-și regăsească măcar contenența unei echipe politice oarecare. Priviți la ostași și priviți la șefi: ei au cu toți figurile unor desorientați, scuturați de frigurile incertitudinii, posedați de ideea fixă a neputinței și a provizoratului. Zadarnic sună, în acest clan al unor oști invinse mai înainte de a fi dat ochii cu inamicul, vocea de comandor neinsuflețit, a d-lui Tătărăscu.

Nimeni nu mai ascultă, fiindcă nimeni nu mai crede. Germentul indoelii s'a infipt adânc în suflete...

Guvernul liberal, — o desiluzie în plus.

S. A.

Argumente

La critica ce se aduce actualului sistem de reprezentare în Parlament a diferitelor categorii de producători, au fost unii susținători ai regimului, cari au avut aerul să pară mirați de tendințele de transformare, deoarece, susțineau ei, în actualele Parlamente se formează grupe pe categorii, cari implinesc în cele mai bune condiții funcția ce se atribuie unui Parlamentarism corporatist.

S'a dat chiar și un exemplu, indiferent de partide, spre a sustine interesele profesionale.

Asupra acestui exemplu nu insistăm deoarece acei cari au urmărit revista noastră au putut vedea că ceea ce constituie un punct slab al compoziției actualelor Parlamente este tocmai numărul covârșitor al avocaților, ceea ce face ca, de fapt, voința lor să predomine. În această situație favorabilă este logic să-și poată impune punctul de vedere ori care ar fi el.

Pentru acum însă vom oferi și noi un exemplu.

S'a constituit grupul parlamentarilor agricultori, deci acei cari să aperse și să arate cari sunt interesele a peste 80% din populația țării. Ei bine, acest grup intrunește în „țara eminaamente agricolă“, 42 membri.

Este oare nevoie să mai facem vreun comentariu?

P.

O guvernare comodă

În Austria a fost război civil cu baricade, tunuri, mitraliere, morți și răniți.

Totuși, a doua zi după ce s'a restabilit oridnea, starea de asediu și cenzura au fost ridicate.

În România a fost un asasinat desaprobat de întreaga țară, ordinea domnește atât la orașe cât și la sate, dar de mai bine de două luni starea de asediu și cenzura continuă să funcționeze fără ca guvernul să se gândească a le ridica.

O fi comod să guvernezi astfel, la adăpostul puterii armate și cu înăbușirea presiunii adverse. — Dar așa știe să guverneze și ușierul dela președenția consiliului. Dela partidul liberal noi aveam dreptul să ne așteptăm la mai mult.

Ce desiluzie!

P. B.

Activitatea Parlamentului democratic

Urmăriți, vă rugăm, cele ce se petrec în Parlament: activitatea acestuia se reduce la modificarea legilor votate anul trecut. Cum vin liberalii, modifică legile național-tărăniștilor, pentruca aceștia să modifice apoi legile liberalilor, și așa mai departe. Ce au făcut unii ieri, modifică alții astăzi, ce au clădit cei de ieri, strică cei de azi, pentru ca mâine alții, să strice ceea ce s'a clădit astăzi.

Faptul acesta singur condamnă fără apel regimul democratic și parlamentar actual. El ucide continuitatea și respectul tuturor pentru lege. Cum să ai încredere într'o lege și cum s'o aplici când nu ești sigur de soarta ei?

Iată ceea ce nu se va putea întâmpla în sistemul corporativ. În acest sistem, o lege votată de categoriile conștiente, competente și interesate, nu va fi modificată decât atunci când experiența o va cere, și va dura atâta cât vor dura mobilele cari au impus-o.

Și aceasta, se va petrece foarte curând.

I. J. R.

Conversiunea și problema monetară

Proiectul pentru conversiunea datorilor a fost, în fine alcătuit și publicat.

Prevederile sale nu infirmă însă teza articolului: ce publicăm în numărul de față.

Dimpotrivă.

Deși voința guvernului de a legifera adânc în domeniul datorilor agricole, e evidentă, — în schimb însă, în problema datorilor urbane soluțiile nu sunt satisfăcătoare pentru toate categoriile de debitori cari astăzi merită sollicitudinea legiuitorului.

Rămâne deci un dezechilibru și mai departe, din care vor spori frământările, cari vor face inevitabile intervenții noi de acomodare.

Faptul, însă, pe care credem că datorii noștri să-l sub-

liniem și alci, este acela că în prealabil — sau simultan — nu s'a procedat și la soluționarea problemei noastre monetare.

Legea conversiunii va crea noi drepturi câștigate, și în fapt, și juridicește.

Guvernul și B. N. R. pe de altă parte, afirmă mereu voința de a menține stabilizarea, — dar în acest domeniu fragil, a voi, nu este câtuși de puțin și a putea, mai ales că în momentul de față chiar, trăim în pură artificialitate monetară, declarată în înșiși documentele guvernului pentru străinătate, cu prilejul tratativelor pentru datoria externă.

După votarea legii conversiunii și deci după operarea reducerilor prescrise, unele urcând până la 75% (pentru cari — în termenul pus la dispoziție debitorilor — cei mai mulți vor opta, cunoscând inevitabila restabilizare a monedei noastre) — ce va mai rămâne de fapt din restul creanțelor respective, din clipa devalorizării ce s'ar face chiar numai de cca. 30%?

Putea-va un guvern să reinvie creanța desființată prin prescripțiile legii conversiunii?

Cehoslovacia, restabilizându-și moneda, a fost consecventă încheerii conferinței dela Stressa, unde și noi am participat și subscris protocoalele...

În Franța însăși, prin glasul ministrului Pietri, s'a recunoscut că o devalorizare a francului ar putea totuși surveni din pricina deficitului și războiului în comerțul exterior.

Își asumă guvernul nostru răspunderea că și atunci — ba chiar independent de ce ar face Franța, — stabilizarea noastră în adevăr poate fi asigurată și consolidată?

Dacă mâine exportul nostru, restrâns azi la petrol și cherestea — ca articole mai importante ce-i supraviețuiesc, — ar fi și mai compromis din pricina menținerii în interior a actualei „stabilizări“, și a concurenței de pe piața internațională, vom putea menține mai departe această stabilizare?

Pentru ce guvernul, în loc de fraze cari să servească speculațiile de bursă, — nu publică cifrele reale și sincere cari precizează azi problema și pe baza cărora „asigură“ menținerea stabilizării?

Dece nu ni se spune, în linii mari măcar, cum va rezista cerclui de foc care se strânge în jurul monedei noastre?

Ca totdeauna însă, și de data aceasta, în țara noastră, condusă politicianist, se vor încurca lucrurile și se va produce haos, căci odată mai mult, punem carul înaintea boilor...

F. Z.

Fuziunea d-rului Lupu

Mare bucurie în presa democratică pentru fuziunea dintre partidul național-tărănist și partidul „tărănist“ (toate sunt „tărăniste“ dar nici unul nu este țărănesc) al d-rului Lupu. Bucuria a mers așa de departe în cât în vitrinele unor anumite librării (ca să vă dați seama de puterea francmasoneriei) s'au arborat câteva zile 'n șir numai cărți despre... democrație!

Cum se explică însă această bucurie? Dece vorbește presa democratică de „marea forță de guvernare democratică“ ce s'a constituit, când d. Mihalache a declarat, nu de mult, că do-

rește o democrație *corijată*? Cum se va împăca democratismul absolut al d-rului Lupu cu democrația corijată a d-lui Miha-lache?

Explicația stă în faptul că nimănui nu-i arde nici de democrație, nici de interesele țării. Atât presa democratică cât și d. dr. Lupu trec cu vedere lipsurile căr/d e vorba să-și asigure încă odată supremația guvernării. De aceea, nimeni în țara aceasta, din oamenii cu scaun la minte, nu mai crede în păpușerile democratice ale celor cari după ce se injură (vezi chestia Skoda), se sărută...

Să nădăjduim că va veni în curând vremea când toate aceste „forțe de guvernământ” democratice vor fi fapte din domeniul istoriei. Și așa va fi.

S. A.

In ritmul vremii

„Revista de Drept comercial și studii economice”, anul I, Nr. 2 de sub direcția d-lui profesor G. Țașcă și A. Chemale, se sesizează de o problemă importantă, care merită a fi relevată cu toată atențiunea.

Intr'o informațiune, valoroasa revistă semnalează faptul că în Italia s'a organizat de către ministerul Corporațiilor un concurs cu premii de 10.000 lire pentru cea mai bună monografie asupra „Sistemului izvoarelor dreptului comercial și reformele sale eventuale în raport cu *actuala organizare corporativă*”. În această situațiune, cu drept cuvânt își pune întrebarea dacă noi procedăm în mod practic atunci când ne bazăm reforma codului nostru comercial pe structura codului comercial italian, care la rândul lui se reformase în anul 1925 și care astăzi este considerat în Italia „ca o simplă etapă în elaborarea noului cod italian spre a satisface *necesitățile de organizare socială și economică modernă*”.

În adevăr, problema ridicată de susmenționata revistă este foarte importantă.

Deasemenea reținem și aprecierea făcută asupra acestei reforme a codului comercial italian pe baze corporative și de aceea am citat textual aceste aprecieri, cu cari noi suntem de perfect acord.

Ne întrebăm însă ce atitudine va lua guvernul nostru?

Noi nu știm ce răspuns s'ar putea da de către acei cu răspundere astăzi în Stat.

Al nostru însă este clar și categoric: elaborarea unui cod comercial, care va trebui să satisfacă — în ansamblul tuturor legiurilor din ritmul viitor al vremurilor — „*necesitățile de organizare socială și economică modernă*”, adică a statului național-corporatist.

M. Z.

Inițiativă laudabilă...

dar cu mijloace inchizitoriale

Nu mai insistăm asupra faptului că la noi în ultimi 5 ani — analfabetismul a luat proporții mari. Actualul ministru al Instrucțiunii este un bărbat cult, energic, dar mai presus de toate înțelegător al stării în care lanca este șco... a.

A și luat o serie de măsuri — unele foarte drastice — pentru respectarea legilor școlare, legi cari în ultimul timp au fost abandonate, chiar de predecesorul dela resortul Instrucțiunii.

Măsurile sunt luate la timp și cât se poate mai bine. Debandada de până acum, în mare parte a încetat. Credem însă că draconicele măsuri, pentru respectarea obligativității școlare, trebuiesc luate cu tact. Trecutul regim a sărăcit complect unele ținuturi. Sunt sate întregi unde numeroase familii vegetează într'o mizerie in descriptibilă. Sunt sute de familii cari nu-și pot îmbrăca copiii ca să-i trimită la școală.

Sunt familii cari locuiesc la distanțe de câte 5—6 km. dela școală, și pe timpul acesta ușor ne închipuim ce trebuie să îndure copilașii spre a ajunge la școală, iar contra celor cari nu-și trimit copiii la școală, guvernul procedează in chizitorial, deși e vorba de forță majoră.

Avem în fața noastră două procese-verbale, originale de sechestru, No. 14 și 28 din cari se vede prea eclatant că pentru neplata amenzilor școlare, li s'au sequestrat unor nenorociți, chiar vacile cu lapte, hrana copilașilor și a familiei și urmează ca mălne-poimăine să le vândă cu toba...

Li se răpește unor muncitori săraci și hrana zilnică, ultimul mijloc de traiu al unui muncitor anemic. Nu crede d-l ministru că prin aceste constrângeri in chizitoriale ajunge la rezultate nu numai contrare, ci direct prăpăstioase! Suntem informați că unli dintre cei cu amenzile și sequestrele aplicate, nu-și pot trimite copilașii, deoarece sunt în costumul lui Adam, chiar și în acest timp de iarnă. Și astfel de sequestre sunt cu sutele, tot năpăstuiți, cari n'au ce mânca și îmbrăca. Dela cei cari nu au vaci, li se vor vinde... oile. Avem în fața noastră procesul-verbal No. 12, prin care mălne-poimăine se vor vinde în licitație, vaci, oi, etc. Dar dela cei cari nu au vite, oare ce-o licita guvernul?

E lăudabilă inițiativa, dar mijloacele lasă de dorit. Dați întâiu posibilitatea existenței, și apoi forțați obligativitatea școlară și la aceasta trebuie timp și metodă.

Noi stăm la dispoziția d-lui ministru chiar cu originalele proceselor-verbale de sechestru, iar forța majoră și mizeria o poate vedea personal în jud. Brașov, prin regiunea Branului.

AN.

Un interview al d-lui Manoilescu

Sub titlul „Marșul progresiv al ideii corporative în România”, marele ziar italian „Corriere della Sera” publică un interesant interview cu d. prof. M. Manoilescu, președintele „Ligei Național-Corporatiste”.

După ce spune că în ultimul timp s'au produs în România câteva manifestațiuni pe terenul ideilor corporatiste, dar că aceste manifestațiuni au fost mai mult platonice, ziarul italian arată că acela care a îndrumat ideea corporativă pe o cale pozitivă în România, și sub impulsul căruia curentul corporativ crește văzând cu ochii, este d. prof. Mihail Manoilescu, fost în mai multe rânduri ministru și guvernator al Băncii de Emisiune

(Banca Națională), și care este actualmente președinte al „Ligei Național-Corporatiste” recent constituită. Ziarul italian continuă apoi astfel :

„De acum doi ani — ne-a declarat d. Manoiilescu, — am inițiat o vie acțiune de propagandă pentru ideea corporativă, întemeind revista corporativă „Lumea Nouă” și ținând conferințe corporatiste. În două rânduri, în Iulie 1932 și în Decembrie 1933, am fost ales senator pe baza unui program de cea mai pură marcă corporativă, care pe lângă că reprezintă un succes pentru doctrină, dar m'a pus în situația de a desvolta ideea corporativă chiar în Parlament. Între timp, răspunzând unei invitațiuni a Guvernului Italian, am luat parte la „Convegno” ținut la Ferrara în Mai 1932, când am avut ocazia să cunosc mai bine și să aprofundez spiritul și învățăturile corporatismului italian.

„Mișcarea corporatistă și-a dat examenul în România și a avut ca rezultat pe terenul intelectual formularea unei concepțiuni originale asupra corporatismului teoretic în lucrarea „Secolul Corporatismului” care se găsește actualmente sub tipar la Paris, — și prin constituirea la București a unui Institut de studii corporatiste, al cărui președinte de onoare este cunoscutul istoric, profesorul Nicolae Iorga, fost președinte al Consiliului. A fost constituit, deasemenea, în diferite centre universitare ale României, cercuri studențești de studii corporatiste.

„Pe terenul politic am constituit „Liga Național-Corporatistă”, la care au aderat nu numai membri individuali, dar și asociațiuni profesionale.

„Lupta noastră, nu este ușoară, pentru că susținătorii vechiului regim, cari dispun, între altele, de întreaga presă românească, nutresc o mare ură față de ideea corporatistă. Pentru noi, corporatiștii, avem drept exemplu Italia, care constituie un element măreț al propagandei noastre. Rezultatele strălucite, obținute până azi de fascism, prin mijlocul aplicării corporatismului, sunt pentru noi argumente însemnate pe cari publicul le are în vedere. Dacă ar fi posibilă o mai intensă propagare a lucrărilor asupra operei actuale a Italiei și dacă aceia cari se arată dușmani ai ideilor corporatiste și ai Italiei ar veni să combată curajos argumentele nu ar mai încapa nici o îndolală că ideile corporatiste ar fi înțelese deplin”.

L. N.

Economia dirijată și d. Madgearu

Intr'o conferință recentă la Academia Comercială, d. Virgil Madgearu — fostul ministru de finanțe — a vorbit despre „economia dirijată”.

O veche marotă a sa, care l-a obsedat dela apariția numelui de „economie dirijată”, pentru că până astăzi aceasta nu este încă o noțiune : *n'are un conținut precis și inteligibil*.

Adesiunea d-sale la acest nume se explică, poate, prin vechea acuzație ce i se aducea că tinde mereu către... dictatura economică.

D-sa prezintă economia dirijată drept „un sistem economic în care Statul își asumă rolul de a regula și îndruma activitățile particulare, orientându-le într'un scop determinat. După o

critică foarte sumară (și foarte tardivă) a liberalismului, d. Madgearu înfățișează ample aspectele exagerate ale intervenționismului de Stat, și conchide, vag, la necesitatea economiei dirijate a cărei apologie o face.

Ceeace ne-a surprins a fost profilul — deși prea linear schițat de d-sa — al acestei concepții de economie dirijată, în care Statul joacă rolul principal. D. Madgearu atașează ca indispensabilă de funcțiunea directoare a Statului, noțiunea de dictatură. Statul va determina condițiunile speciale de viață ale fiecărei activități particulare, va impune scopuri și va controla rezultatele.

Față de acest fel de a concepe un progres în funcționarea de ansamblu a unei economii naționale, apare o caravană de întrebări, pe cari — în cadrul așa de îngust al unei note — doar le formulăm, discutându-le sumar.

Este economia dirijată *un sistem*? Răspunsul nu trebuie dat judecând numai prin opoziție cu sistemul liberalist. Fiindcă, așa cum a fost conturată, economia dirijată a d. Madgearu nici nu suprime libertatea (acest factor esențial al sistemului criticat), dar nici n'o lasă în viață. După cum nici dictatura pentru noua concepție n'o vede ca esențială pentru a putea caracteriza un sistem, dar — desigur — nici n'o putea trece pe plan secundar.

Apoi: *care Stat* „își asumă rolul”? Cel actual? Este complet incapabil. Pentru că Statul nu este numai o minoritate care conduce ci o totalitate care lucrează. Și această totalitate este încadrată în instituțiuni și mentalități vechi, de cari nu poate fi despărțită și cari fac imposibilă intervențiunea dictatorială în toate domeniile. Pentru concepția d-lui Madgearu, însă, obiecția are o lămurire, pentru că d-sa vede *Statul limitat la guvernanți*. „Votul universal va trebui să extragă pe conducători — guvernul — care va trebui lăsat la lucru normal pentru perioada de 4 ani de zile”. Cu o asemenea limitare artificială, care amputează grav noțiunea de Stat, evident că dictatura e de înțeles. Sigur însă că dictatura în general nu este totdeauna utilă și, apoi, prin ce se justifică această dictatură? Votul universal, în stadiul nostru actual, este capabil să indice pe cei mai buni conducători, față de cari supunerea supușilor să nu fie o concesie?...

Și cine „determină scopul”? Desigur, guvernul. Cu secundarea lui de dictatură, constituția este logică, dar ineficace. Dictatura nu poate fi un regim de durată și cu atât mai puțin *un sistem*, cu pretențiuni de universalism și, poate de eternitate. Mai ales când acest guvern se formează prin indicațiunile atât de șubrede și deformate ale sufragiului universal.

Nu poate fi viabilă economia națională în care Statul *actual* este creator de scopuri.

Noi vedem altfel — infinit schimbat — problema. D. Madgearu nu este de partea noastră decât în critica, *intârziată*, a sistemului liberalist și în convertirea pentru necesitatea unei funcționări armonice a ansamblului economiei naționale. D-sa crede că dictatura guvernului realizează acest lucru; noi pretindem că organizația corporatistă îl poate înfăptui. Ea își crează singură scopuri și idealuri. Nu i le impune nimeni

din afară și deasupra sa (Statul exterior națiunii, așa cum îl vede d. Madgearu). Deaceia noi am putut vorbi de un *Stat purtător de idealuri*. Pentru cel de astăzi nu e cazul.

Credem că dictatura un sistem și este o soluție? *Dar care guvern la noi n'a fost până astăzi dictatorial? Și care a realizat ceva mai mult decât celălalt? Fără excepție, toate au agravat anomaliele economiei naționale, toate au regresat-o.*

Pe când d. Madgearu face apologia dictaturii economice, noi punem apăsător accentul pe *ORGANIZAREA economică a corporațiilor și sindicatelor*. Singură această concepție — pentru vremea și structura noastră — concretizată într'un sistem vast, complet și funcționând normal, poate să infăptuiască echilibrul forțelor interne și un pas fără opriri către progres. D. Madgearu vrea îndrumarea fără organizare, noi credem în organizare și îndrumare, dar fără abuzuri despotice de dictatori.

Cu viziunea dictatorială a economiei dirijate, d. Madgearu seamănă mai mult decât noi cu vederile *dela început* ale d-lui Mussolini (dar nu cu d. Mussolini: sunt câteva deosebiri...).

Așa cum concep d-sa modalitatea de a realiza o economie dirijată (în accepțiunea generală a cuvântului) iată-l pe d. Madgearu... dirijor.

Dacă o economie națională ar putea lucra tot așa de docil și disciplinat ca orchestra la semnele baghetei unui dirijor, vă închipuiți ce bine ar fi? Dar se poate?...

O. N.

Iluzia păcii...

Este curioasă deosebirea între ce gândesc oamenii, fiecare în parte și între vederile masei — urbe, națiune, omenire — pe care o compun.

Cea mai vrednică și obișnuită constatare este că *rezultanta nu se poate obține niciodată prin insinuare*: este totdeauna deformată în minus pentru orice atitudine, în conținut și calitate sufletească. Mulțimea tonifică membrii, îi formează, dar ea este mai slabă și mai elastică decât ei toți la un loc. Egoismul individual, atât de concret și durabil, se transformă eterându-se deseori în lumini de ideal și perspective șterse, cari refuză să încadreze realitatea ce le stă împotriva.

Proba cea mai bună o face astăzi problema păcii. Din pricina acestei infirmități optice a societății, pacea rămâne cea mai constantă iluzie. Iluzie pentru lume, concretizată manifest în State, cari — toate — lucrează în atitudini de război, dar cred că trebuie să fie pace. Dar nu iluzie pentru oameni, în parte, cari așuzmeacă în atmosferă tensiunea ostilităților și se tem de ele. Țările, în bloc, sunt optimiste până la naivitate: trăesc în cercuri închise, sunt nesolidare, intransigente, fără spirit de concesiune, iau măsuri unilaterale cari duc la ciocniri ireductibile de interes și se iluzionează, totuși, cu imagina stăruitoare a păcii. Individul izolat e mai realist, percepe mai exact situațiile. Simte fatalitatea cărărilor cari-l duc inevitabil în împrejurări pe cari el nu le-a voit, dar în cari-l mână „guvernul”, cu prevederile ce sunt așa de puțin ale lui...

Neconcordanța între „națiune” și „Stat” se arată pretutindeni, mai ales pe pielea cetățenilor... Și dacă, arareori, se „mișcă țara” se întâmplă câteodată de se simt senzațiile și pe pielea guvernanților... Răbufnirile mulțimii ar trebui să meargă până la urmă, spunându-și pe deplin voia și cuvântul. Sistemul, cadrul, forma de organizare care creiază separatismul așa de artificial între conducători și conduși, se opune și stă zid de nepătruns. Pentru cine nu vorbește pilda Franței?

Lumea nu înțelege încă suficient de bine nevoia de organizare. Sau unii o înțeleg destul, iar alții — tocmai cei cari ar trebui s'o priceapă întâi — au să se dumirească cei din urmă.

Problema păcii n'ar trebui limitată la soluția sterilă, insuficientă și etern imposibilă a... desarmării. Focul se face și fără lemne.

Pacea este o stare, un complex de raporturi în echilibru. Și pentru a realiza ori menține pacea trebuie să asiguri stabilitatea acestui echilibru. Aci e terenul just de discuție. Dincolo de el, naivități, viclenii și vorbe goale.

Părerii s'au oferit destule și pot apare oricâte. Recent și Mussolini a svârșit, în acelaș sens, un fel de *concepție aristocratică pentru dreptul internațional*, o organizare bazată pe o diviziune între puteri mari și puteri mici (banalele „State cu interese limitate”...) Rămâne mult de discutat opinia lui, izvoarăta din consolidarea unei stări de fapt, care nu însemnează că este cea ideală.

Dar, oricum, un sistem de organizare și în domeniul internațional, este singura axă rezistentă de discuție pentru problema păcii. Altfel debandada face din întâlniri de interese, războaie inevitabile.

„Astăzi” nu vorbește nimic pentru „măine”?

Epilogul răscoalei din Franța a transformat reacțiunea într'o caricatură care provoacă lacrimi. Iar fierberea din Austria are evidența regisorului unei scene în care nu se joacă de loc pacea... Cine nu înțelege?...

CHR. P.

Pentru colaboratorii noștri

Rugăm pe colaboratorii noștri cari ne trimit articole spre publicare, să-și păstreze copie, fiindcă redacția nu înapoiază manuscrisele nepublicate, și să transcrie articolele cât mai citeș posibil. În același timp îi rugăm să-și scrie clar numele și adresa.

L. N.

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,

MIHAIL MANOILESCU

5

ANUL III
M A I 1934

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	Revoluția națională
I. JOLDEA RADULESCU	Dictatură și Național-Corporatism
Ing. CRISTEA NICULESCU	Naționalismul economic
ELENA MANOILESCU	Poincaré
MIRCEA V. PIENESCU	Agricultură, Corporatism și Cooperație
ION VEVERCA	Mărturisirile ceasului de față

PE LINIA VREMII NOASTRE:

Industrializarea politică. — Pregătiri de corporatism în Franța. — Salutul roman. — Maurul și-a făcut datoria... — La Bolgrad. — Situația politică. — Iarăși Skoda. — „Lumina gândului”. — Colinda guvernamentală. — Un plebiscit interesant. — Guvernul „la lucru”. În Turcia se muncește. — „Dobrogea corporatistă”. — Ca funia pe spânzurat... — Premiile literare. — Cooperatie și corporatism. — Rândurile noastre sporesc! — De la „Liga Național-Corporatistă”. — Pentru cititori.

CONDIȚIILE DE ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari
300 „ „ „ „ întreprinderi
1000 „ „ „ „ marile întreprinderi
100 „ „ „ „ studenți, preoți, învățători și săteni

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasie, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/26

„LUMEA NOUĂ“ APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDACȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Biourourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligii Național-Corporatiste”: Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 5

LUMEA NOUĂ

M A I, 1934

Revoluția națională

de MIHAIL MANOILESCU

Cine socotește că acest cuvânt de „revoluție națională“ este o formulă ușoară și trecătoare, ca atâtea altele, se înșală.

Toate faptele și toate prelungirile lor în mintea noastră dovedesc că o revoluție națională este pe cale să se producă, fiindcă o asemenea revoluție este o necesitate istorică. Instinctul masselor, ca și viziunea intelectualilor, concordă în a reclama cu aceeași tărie reînnoirea prin naționalism a forțelor noastre.

Orice revoluție înseamnă împlinirea a două funcțiuni istorice, cari se desfășoară câteodată distinct în două faze de timp. Cea dintâi funcțiune este aceea a atacării vechilor instituțiuni și a vechilor sisteme. Cea de a doua este a reconstrucției în cadrul noiei ideologii.

Dela război încoace, noi am avut două mari încercări de revoluție națională. De două ori sufletul mulțimilor a cerut revoluția și și-a pus toate nădejile într'o transformare fundamentală a Statului românesc.

A doua zi după război, și ca o prelungire a stării sufletești create de război, am avut mișcarea spontană, de o unică frumusețe, care a creat popularitatea Generalului Averescu.

Alegerea unui erou politic în persoana unui general victorios, a fost o dovadă a adâncului simț național al masselor românești, cari nu s'au lăsat târâte de un demagog oarecare ci s'au fixat sufletește lângă un om care reprezenta ideea de Stat și de conservare națională.

Revoluția națională pe care o cerea atunci simțul popular, era cuprinsă în formula „răspunderilor“. Poporul dorea sancționarea nepregătirii războiului și reconstituirea vieții politice într'o nouă ambianță morală.

Revoluția, așa cum a dorit-o atunci sufletul popular, nu s'a produs, fiindcă nu se putea produce. Nu era cu putință să aplice sancțiuni și să pornești la triste răfuei ale trecutului a doua zi după un mare triumf național! Numai înfrângerile îngăduie astfel de ofensive epuratoare și crude.

Dar nu numai sub acest aspect, ci și sub acela al transformării vechilor instituții, momentul nu era venit atunci. România nouă pornea dela început încadrată de trei mari

transformări, cari aduceau fiecare problemele ei proprii: *Extinderea teritorială, Improprietărea, Votul universal.*

Pe fiecare din aceste linii se deschideau atâtea probleme de organizare: organizarea administrativă, culturală și economică a țării în noulle granițe, organizarea improprietării a atâtor milioane de țărani, organizarea noului regim politic al sufragiului popular.

Revoluția națională consta la vremea aceea în aceste trei revoluții parțiale: una geografic-administrativă, alta socială, a treia politică.

Cine ar fi putut socoti oportună în astfel de vremuri o revoluție instituțională profundă care să fi dat țării senzația de primenire la care aspira?

Desigur, punerea în concediu a partidelor politice, și o guvernare autoritară și gospodărească, imprimând țării o aspră disciplină, ar fi dat și atunci rezultate frumoase. Dar cine s'ar fi putut încumeta la vremea aceea să lupte împotriva fermecătoarei iluzii a votului universal și a democrației, dela care se așteptau atunci, cu sinceritate, toate binefacerile?

Iluzia democrației și iluzia ardelenismului („vor veni ardelenii să ne îndrepte și să ne scape de vechii noștri politicieni“!), opreau în loc orice încercare de a radicaliza instituțiile și conducerea Statului.

Revoluția națională dorită atunci, n'a putut porni la înfăptuire fiindcă nu existau nici desiluziile de astăzi ale democrației nici exemplele de reînviore pe cari le-au dat mai târziu alte popoare, prin metode noi și autoritare.

Ar fi nedrept să judecăm cu experiența și cu mentalitatea de astăzi lucrurile petrecute acum 15 ani!

În orice caz, concluzia precisă pe care o putem scoate este că revoluția națională încercată de spiritul public prin personalitatea generalului Averescu, nu și-a jucat actul al doilea, al transformării și reconstrucției instituțiilor naționale și a înlăturării partidismului nefast, fiindcă la vremea aceea nici nu se putea încă formula un sistem precis de soluții noi bazate pe suprimarea sau înlocuirea activității de partid!

A venit a doua încercare de revoluție națională, prin ideologia țărănistă. Ar fi nedrept să negăm elanul și vitalitatea curentului țărănist din primele sale timpuri. Vigoarea și îndărătnicia cu care masele au susținut partidul țărănist și mai târziu național-țărănist în lupta lui, *îngăduiau realizarea unei opere, oricât de radicale, de transformare a Statului românesc.* Această transformare, care nu este aceea pe care am fi dorit-o noi, reprezenta totuși virtualități de reînviore și de înviore nespuse de prețioase.

Ce s'a ales însă din tot acest avânt al perioadei eroice a țărănismului?

În guvernările partidului național-țărănist, începând cu cea dela 1928, *orice urmă de ideologie țărănistă s'a pierdut*. Nimic, dar absolut nimic, nu s'a imprimat în viața și în instituțiile Statului, care era menit să devină „Stat țărănesc” din doctrina teoreticianilor și din năzuințele masselor cari se aliașeră în opoziție ca să asalteze „Statul burghez” al nostru !

Ba, în anumite probleme decisive, cum a fost aceea a conversiunii, *țărăniștii s'au situat împotriva intereselor țărănimii*, pe cari le-a reprezentat pe rând și le-a apărat cu eficacitate, întâi scriitorul acestor rânduri, mai târziu... d. Argetoianu, iar în urmă... d. Tătărescu !

Respectând toate vechile instituții necorespunzătoare vremii și doctrinelor proprii, și păstrând în totul spiritul vechiului politicianism în ceea ce avea mai antipatic și mai funest, *țărănismul n'a avut nici o singură scuză*. Căci el a avut vreme de atâția ani, *puterea întregă*, fără nici un fel de rezervă din partea factorului constituțional, și a avut și toată experiența și valoarea de exemplu a vieții politice a altor țări, timp de zece ani după război.

Țărănismului i-a lipsit însă, *doctrina și sinceritatea*. De aceea n'a trecut în fapte nimic din ceea ce constituiau aspirațiile legitime ale masselor și ale intelectualității noastre, cari doreau o revoluționare a instituțiilor naționale.

Învățătura țărănismului trebuie să stea înaintea ochilor tuturor acelora cari vor întrupa vre-odată nedăjdile de primenire ale vieții noastre politice.

Nu este destul, pentru a face o revoluție națională, dinamismul forțelor de asalt a masselor. Masse au avut și țărăniștii. Nici mișcarea și nici chiar spiritul de sacrificiu nu le-au lipsit. Au fost doar atâția oameni cari au crezut sincer în țărănism, și cari vreme de aproape zece ani au făcut jertfe pentru noua idee.

Ce s'a ales dintr'atâta cheltuială de muncă și de suflet ? Partidul național-țărănist nu mai înseamnă astăzi decât o copie perfecționată a partidului liberal, și *un organ de conservare a păcatelor democrației, inclusiv cosmopolitismul ei*.

Revoluția națională stă, astfel, ca o problemă deschisă și mai actuală ca oricând. Transformarea Statului românesc e cerută cu înfrigurare, iar *sistemul de țeluri pe care-l fixează astăzi sufletul țării este nou și mult diferit de acela care a însușețit în jaza ei eroică mișcarea generalului Averescu sau mișcarea țărănistă*.

Revoluția națională vrea să reinvioreze puterile țării și ale Statului, prin idealism și prin românism.

Ea vrea înălțarea prin *etic* și prin *etnic*.

O asemenea revoluție presupune o mare îndrăzneală de gândire, și o totală desfacere a spiritului din încătușarea ideilor gata făcute din Occidentul perimat.

Autarhia economică națională, care corespunde unei asemenea puternice afirmări a personalității poporului nostru, cere și o *autarhie spirituală*.

Revoluția națională înseamnă: întâi răsvrătirea împotriva Occidentului, și al doilea reconstrucția autonomă a Statului românesc, pe bazele sale proprii și numai pe acestea.

Pentru a împlini mai ales misiunea de reconstrucție, revoluția trebuie să se ferească de a cădea în păcatul care a dus la moarte țărănișmul.

Conducătorii ei trebuie să înțeleagă că *nu există revoluție fără forme și instituții noi* și că „revoluția morală“ este o vorbă în vânt, dacă ea nu se realizează complet în noi tipare de Stat.

Nimic nu este mai naiv și mai anti-sociologic decât a crede — cum cred mulți din statul major al unora din mișcările noastre naționale — că revoluția națională va trebui și va putea să aibă la început o fază consacrată numai transformării morale a societății românești.

A mărgini, la începuturile sale, revoluția numai la o operă de represiune și de purificare, este și *imposibil și inoperant*, pentru înseși scopurile ei.

Este imposibil, fiindcă poruncile vieții de Stat nu vor îngădui niciodată unor guvernanți să-și limiteze preocupările la asanarea morală a țării și le vor cere dela început imperios realizări eficiente în domeniul economiei și a subsistenței naționale.

Cum a arătat și Mussolini, un popor trăiește și cu ideal și cu pâine.

Nu se lasă hrănit numai cu ideal, și nu trebuie lăsat să se hrănească numai cu pâine. Ori, realizările practice cer transformări și creleri de instituții. Ele impun în chip firesc instrumentul acela nou, care va da pecetea veacului acesta și care este *Corporația*.

Dar străduința de asanare fără de noi instituții este și inoperantă. Își poate oare cineva închipui că votul universal, așa cum îl avem, poate îngădui o redresare morală a personalului politic? Câtă vreme masa haotică se cere ademenită și stăpănită prin intermediul unor agenți profesioniști, atâta vreme va înflori demagogia, iar contramaestrii industriei electorale vor fi atât de puternici în Stat încât își vor îngădui toate licențele! Din balta stătătoare a votului egal și haotic nu se pot ridica decât miasme...

Statul, așezat pe sufragiul neorganizat, nu poate avea nici o autoritate și nu poate nici emite nici impune reguli de disciplină națională.

Și atunci presupunând revoluția națională încununată de victorie, și pe șefii naționaliști preluând puterea Statului, ce vor putea ei să facă respectând vechile instituții? Nimic decât să compromită însăși revoluția națională. Ei n'ar face decât să repete piesa jucată de țărăniști, cari asumând pu-

terea publică, n'au vrut sau n'au știut să schimbe nici una din formele de Stat, cari purtau în însuși conținutul lor re-
lele împotriva cărora luptaseră.

Ei au realizat, astfel, complect formula lui Cațavencu :
revoluție să fie, dar să nu se schimbe nimic !

Iar dacă dându-și seama de necesitatea de a dărâma
vechile forme, șefii revoluției naționale ar suprima votul u-
niversal și democrația anti națională, ar putea ei să o facă
fără să puie nimic în loc ? Ar putea ei să creadă că o sim-
plă stare de fapt dictatura unui om sau a unei organizații
politice, fie ea partid, sau orice altceva, *fără nici un principiu
organizator ?*

Se mai poate admite astăzi ca în vremea societăților pa-
triarhale cu resorturi simple, o domnie a unui bun tiran care
să știe tot, să vadă tot și să rezolve tot ?

Și atunci, cât de grea va fi clipa pentru conducătorii re-
voluției, când vor trebui să păsească la soluții, pe cele două
mari linii ale misiunii lor : *gospodăria țării și româniza-
rea ei !*

Căci se poate gospodări România cu decrete centraliste
pornite chiar dela cel mai bine însuflețit guvern ? Se pot
stârni puterile de viață ale fiecărei celule sociale, fără o or-
ganizație bazată pe autonomia grupărilor constructive, pe
care o dă Corporatismul ?

*Și se poate rezolvi problema românismului și, în special,
aceea a disproporției dintre Români și minoritari, prin simple
acte de teroare, sau prin decrete de interdicție ? Reașezarea
vieții economice cu asigurarea preponderenței elementului
românesc în fiecare compartiment al muncii naționale, nu
cere ea imperios organizarea prealabilă a acestor compart-
timente, după principiul corporativ ?*

Iată de ce, trebuie să fim sceptici și îngrijorați față de
perspectiva triumfului unei revoluții naționale, care nu ar
pregăti dinainte în chip minuțios instituțiile și formele or-
ganizatorii, cari sunt menite să realizeze revoluția pe teren.

Credem în triumful revoluției naționale, dar nu credem
că un triumf politic trecător se poate transforma într'o operă
temeinică istorică decât dacă, la pregătirea victoriei se a-
daugă din vreme și pregătirea pentru a doua zi după victorie.

Noi nu vrem ca țara aceasta să mai trăiască încă o de-
cepție, cu atât mai dureroasă cu cât mai mari și mai curate
fi sunt astăzi iluziile și nădejdiile în revoluția națională.

Cei cari, pe măsură ce le suflă mai puternic vântul în
pânză, se încarcă de mai grele răspunderi, să ne spună de
pe acum din adâncul conștiinței lor, — pe care noi o recunoa-
ștem de nobilă esență, — dacă la capătul drumului lor în-
trezăresc azi altceva decât un haos cu nimb național ?

Dictatură și Național-Corporatism ¹⁾

de I. JOLDEA RADULESCU

Dictatura este adusă iarăși la ordinea zilei, de două fapte cari merită să fie relevate: de dorința unanimă a țării de a se vedea condusă de către un guvern cu autoritate, și de presa democrată, care face sforțări onorabile pentru a convinge românimea de pretutindeni și de toate categoriile sociale că ar fi foarte rău ceea ce instinctul și interesul național al românimii îi spune că ar fi bine, și că e mult mai bine cu ceea ce toată lumea vede că e rău.

Nu e cazul de a se cerceta aci dacă țara poate să impună dictatura, și nici dacă presa democrată poate s'o împiedice.

În gândul nostru este să facem un examen obiectiv al problemei, judecând-o și din punctul de vedere al partizanilor cât și din acela al detractorilor ei. Este singurul lucru ce ne-am propus în rândurile de față. Dacă vom fi reușit sau nu să aducem o cât de slabă lumină asupra chestiunii, vom fi mulțumiți; de nu, vom trece mâna altora, pentru a încerca să facă ei ceea ce nu ne-a fost în putință să realizăm noi.

*

Desnădejdele materiale și morale cari frământă de câțiva ani încoace toate păturile sociale ale României, coroborate cu o îndepărtare și slăbire generală a încrederii în partide, precum și exemplele strălucite și seducătoare ce ne vin de peste graniță, au făcut ca în cele mai multe conștiințe să se cristalizeze ideea că nu mai poate fi scăpare pentru țara noastră decât într'o dictatură, cu prefața ei firească: revoluția.

Era și natural. Dictatura, sau revoluția și dictatura, — este soluția cea mai simplă ce se poate naște în mințile simple ale unor oameni stăpâniți de groaza zilei de mâine, și nedepriși să treacă prin filtrul propriei lor judecăți, problemele de înaltă filozofie politică.

Ei tranșează aceste necunoscute ale algebrei politice cu soluțiile cele mai ușoare și mai radicale. Sunt prea mulți

¹⁾ Din introducerea la o lucrare mai lungă despre sistemul politic corporativ, care se află sub tipar.

străini în țară? Să-i aruncăm în mare sau să-i punem pe toți sub gura tunurilor. S'au comis nereguli în administrația de Stat? Să introducem ștreangul sau pedeapsa capitală.

Ca și când ar fi posibil în realitate să inneci zeci de mii de oameni, sau să stărpești imoralitatea politică sau imoralitatea de orice fel, prin introducerea pedepsei cu moartea!

Același lucru și în domeniul faptelor politice obiective.

Se pun noi probleme economice, politice și sociale? De sigur. Partizanii dictaturei și ai revoluției nu le neagă, și nu neagă nici urgența lor. Dar pe ei nu-i interesează deocamdată decât comandamentele morale și naționale. Nimic nu se poate clădi durabil și bun, — afirmă aceștia, — pe anarhia etică și etnică în care trăim. Mai întâi trebuie întronată ordinea morală și restabilite drepturile autohtonilor, și după aceea totul se va regulariza de la sine.

Cu alte cuvinte, mai întâi dictatură, și dacă e nevoie, și revoluție, și pe urmă vom vedea.

Sunt, într'adevăr, în România, unii oameni, — chiar dintre cei mai sus situați pe scara valorilor sociale și spirituale, — cari cred cu tot dinadinsul că dictatura este în domeniul politic, un panaceu universal, un fel de baghetă fermecată care e destul să apară pentruca să transforme de îndată toate suferințele materiale și morale, în bucurii definitive și eterne.

Din nefericire, lucrurile nu stau tocmai astfel.

Dictatura ar fi, poate, sistemul cel mai bun de guvernare ce s'ar fi putut imagina de la creierea lumii și până astăzi, dacă :

1) toate relele ar veni exclusiv de la oameni și dela purtările lor și nu și dela instrumentele sociale pe cari oamenii le mănuesc — *instituțiile* ; și dacă :

2) în orice moment critic din viața lui, Statul ar avea la îndemână, dictatorul sau seria nedefinită de dictatori de cari are nevoie, și de cari să se poată sluji până peste veac.

O aprofundare mai temeinică a fenomenelor politico-sociale ne arată însă că nu totdeauna și nu exclusiv oamenii sunt de vină pentru nefericirile ce se abat asupra unei țări, și că nimic nu este mai greu pentru un Stat decât să-și găsească, la momentul potrivit, dictatorul de care are nevoie. Și chiar dacă-l găsește faptul nu înseamnă mare lucru, fiindcă omul este trecător, fiindcă el este expus, ca orice ființă umană, să devie jocul neprevăzutului, sau altor lovituri neașteptate, ca maladia sau moartea.

Pare a fi adevărat totuși, — fiindcă este verificat de experiența istoriei, — că orice regim nou instaurat, începe necesarmente printr'o *stare dictatorială*, care poate fi și o dictatură exercitată de un dictator, și că totdeauna, în epocile de criză prin cari au trecut, popoarele au făcut apel, pentru a se salva, la dictatură.

Marile crize sociale și politice, nu se pot rezolva fără dic-

tatură, — scrie Alphonse Séché. Dictatura pare a fi deci necesară.

Este ea și suficientă ?

Aceasta-i întrebarea.

Adversarii dictaturii nu-i opun alte argumente decât cele cunoscute în vocabularul democratic : ea comprimă libertatea, fiind, în același timp sinonimă, din punct de vedere evolutiv, cu paralizia, — scrie unul din aceștia ¹⁾.

Istoria marilor dictaturi ne arată însă că aceste argumente nu sunt totdeauna întemeiate. Au existat dictaturi celebre cari au fost acceptate de quasiunanimitatea poporului, și nimeni nu s'a gândit să le opună, — când în joc era interesul general, respectarea libertății absolute a câtorva răzvrățiți sociali, — în permanentă adversitate cu elementara putere de înțelegere a nevoilor superioare ale colectivității. Au existat altele cari, departe de a fi sinonime, din punct de vedere evolutiv, cu paralizie, frenațiune și comprimare, au însemnat din potrivă o răscolire profundă a energiilor latente ale națiunii, o reinviere a forțelor ei economice și morale, și o emulațiune extraordinară pentru toate elementele sănătoase și dornice de muncă, ale patriei.

*

Se pare însă că dictatura nu poate fi judecată cu obiectivitate, pentrucă ea este prin esență personală, subiectivă, pasională. De aci ideea că un om cu oarecare personalitate nu va putea dori instaurarea dictaturii — nici chiar dacă i-ar ignora viciile inerente, — fiindcă ar dovedi astfel că se socotește inferior, el și semenii lui, pe scara valorilor sociale. Sau, dacă o va reclama, n'o va reclama niciodată altfel decât pentru el.

Adevărul este că, în materie de dictatură, oricine se simte capabil s'o exercite, când acel „oricine“ crede că ea înseamnă „bun plac“ și „iresponsabilitate“, în timp ce, pentru omul realmente superior dictatura nu este altceva decât răspundere și dreptate socială.

Nu putem judeca ideea de dictatură după o singură dictatură, după cum nu putem judeca orice alt sistem politic după erorile unui singur regim. Istoria dictaturilor celebre scrie Charles Maurras, ne arată cu suficientă ceeace este în ele bun și rău, serviciile pe cari ele le pot aduce Statului, și panta primejdioasă pe care pot să alunece uneori.

La vechii romani, dictatura era o magistratură foarte regulată : în situațiile dificile pentru Stat, un cetățean primea din partea unui Consul și a Senatului, o autoritate fără limite. Dar situația odată lichidată, el reintra în viața obiș-

¹⁾ P. Pinopol : „Pentru combaterea câtorva banalități : Dictatura“, în „Libertatea“, Anul II, No. 1, pag. 4.

nuită. Căci romanii aveau, în gradul cel mai înalt, simțul proporțiilor. Ei știau că nimic nu e mai util, și totuși nimic mai primejdios și mai delicat, decât această instituție a unei *monarhii temporare*¹⁾.

În timpurile noastre, regimurile fascist și național-socialist, din Italia și Germania, au debutat prin dictatură.

Nimic nu ne poate spune însă că dictatura se va perpetua. Din potrivă, cele petrecute recent în Italia, ne arată preocuparea dictatorului de a găsi Statului un alt echilibru politic, de-a crea o nouă ordine politică pe care să se bizue guvernământul.

Ce însemnează aceasta ?

Însemnează că nici chiar în concepția acelor care au realizat-o și practicat-o, dictatura nu este o soluție definitivă.

Ca să fie o soluție definitivă ar trebui ca ea să se poată perpetua, fie în persoana sau persoanele unor dictatori nesfârșiți numericeste, fie într'un sistem în care să i se cristalizeze principiile și metodele.

Nici una, nici alta însă din aceste ipoteze nu se poate realiza în practică. Dictatorii nu sunt nici eterni și nici nu se pot găsi la comandă pentru a perpetua dictatura ; cât despre cristalizarea într'un corp de doctrină a principiilor și metodelor dictatoriale, pe cari să se fundamenteze apoi un sistem politic de guvernământ, aceasta este, deasemenea, o imposibilitate, fiindcă procedeele uzitate de cel ce deține autoritatea dictatorială, sunt de esență pur personală și variază de la individ la individ. Ele sunt, prin urmare, fapte subiective nu fenomene obiective cari să dea naștere unor legi constante capabile de a germina o doctrină politică specială cu caracter dictatorial.

În timp, deci, ce interesul general al Statului este permanent, faptul dictatorial este temporar și fluctuant. Cum ar fi dar posibil ca salvarea acestui interes general și permanent al Statului să fie în funcție de un fapt atât de puțin viabil și atât de puțin constant ?

Interesul colectiv cere ca siguranța lui să fie legată de ceva mai sigur și mai puțin flotant²⁾. Și cum se întâmplă cu cele mai însemnate probleme de ordin public național, *forma, sistemul* de guvernământ, INSTITUȚIUNEA este infinit superioară *omului*.

De altfel, după cum spuneam mai sus, în cauză nu sunt atât erorile sau înadvertențele *oamenilor*, cât erorile și înadvertențele *instituțiilor*.

„Așezămintele (instituțiunile) de astăzi, nu sunt bune,— a spus nu de mult un om de o vastă cultură și o bogată ex-

¹⁾ Charles Maurras : „Enquête sur la Monarchie“, pag. 270.

²⁾ Charles Maurras : „Dictature“, în „Dictionnaire politique et critique“, pag. 359.

periență politică ; câtă vreme vor fi ele, va fi greu pentru oamenii patrioți și inteligenți să îndepărteze răul care vine de la aceste așezăminte. Noi trăim din așezăminte, prin așezăminte și pentru așezăminte pe cari nu ni le-am făcut noi, cari nu sunt în legătură cu tradiția noastră, cari nu ne îmbracă pe noi, cari ne diformează de o mulțime de vreme. Din fericire, ne-au diformat dar nu ne-au făcut infirmi cu desăvârșire, în așa fel în cât să nu mai putem căuta *altceva* ¹⁾“

În speță, criza actuală din Europa și de la noi, — agravată, de sigur, și de incapacitatea și perversiunea oamenilor, — este totuși cauzată în marea ei majoritate de inadaptabilitatea *instituțiilor* actuale la nouile forme și cerințe de viață ale societăților din veacul al XX-lea. Ea este, cu alte cuvinte, o criză a formelor instituționale politice și sociale, o *criză de sistem*, și nu o criză de personal, sau cu mult prea puțin o criză de personal, — cum sunt dispuși să creadă cei prea grăbiți în judecarea fenomenelor sociale.

Soluția trebuie căutată, deci, în *schimbarea, în prefacerea instituțiilor de conducere a Statului*, nu în primenirea personalului politic uman, care, utilizând *aceleași instrumente*, nu va putea să obțină pe terenul activității publice. — ori cât ar fi el de capabil, — decât *aceleași efecte*. În schimb, prefacerea instituțiilor, înlocuirea instrumentelor de conducere, prin altele, izvorâte din anume imperative naturale ale colectivității, va impune de la sineși înlăturarea oamenilor nechemați prin oamenii ceruți implicit de nevoile instituției, cari vor face automat imposibilă creșterea, dezvoltarea și perpetuarea înlăuntrul colectivității, a fenomenelor etice și etnice primejdioase Statului.

*

Ni se va obiecta însă că noi înșine am recunoscut mai sus că orice regim nou instaurat, începe necesarmente printr'o stare dictatorială.

Este adevărat, și n'ar fi exclus ca acest fapt să se petreacă și în România. Noi nu facem aci o pledoarie *contra* dictaturii, în sine, care încăpută pe mâna unui om superior din toate punctele de vedere, și *acceptată cu sinceritate de unanimitatea conștiințelor românești*, ar putea să fie un mijloc de conducere necesară și ideală.

Dar ca gânditori ce privim fenomenele politice subț un unghi cu mult mai deschis de cât acela al prezentului, și ca realiști cari cunoaștem în același timp și desavantagiile dictaturii, cât și — mai ales, — vremelnicia ei (incertitudine și nestabilitate, în care vedem un rău mai mare de cât în excesul de autoritate), noi credem de datoria noastră să încer-

¹⁾ N. Iorga : „Nevoile zilei de astăzi imperativul celei de mâine“, discurs în „Neamul Românesc“, Anul XXIX, No. 19, din 27 Ianuarie 1934.

căm a oferi țării, în greul impas în care se găsește, nu o soluție temporară, ci un sistem viabil și permanent, și în același timp autoritar, o autoritate care să se tragă din înseși formele de viață organică a societății. O *dictatură a solidarității naționale*, cum o califică d. profesor Iorga într'unul din magistralele sale discursuri, „dictatura poporului românesc însuși, a sclavului eliberat, asupra țării sale, restituită poporului românesc pe sfărâăturile șandramalelor de club“¹⁾). Un sistem de autoritate din care să poată naște *guverne de autoritate*, — căci nu trebuie să se confunde *guvernul de autoritate* cu *dictatura*, cari sunt două sisteme cu totul distincte, atât în esența cât și în forma și în metodele lor.

Acest sistem viabil și permanent, de care e legată soarta însăși a Statului, nu poate fi întemeiat pe o soluție temporară și în funcție de existența unui om. De altfel, Statele nu pot fi guvernate la infinit prin metode și voințe personale, adică prin dictatură; de aceea, e în obligația celor ce gândesc, să caute rezolvirea crizei prin care trece Statul, nu într'o soluție temporară, ci într'un sistem de durată.

Partizanii dictaturii sunt, în genere, oameni grăbiți, cari n'au nici un principiu politic sau pe cari nu-i interesează de cât actualitatea. În fiecare zi — scrie un publicist român, — întâlnim indivizi pretențioși, cari disprețuind (fără să știe de ce) regimul politic astăzi în vigoare, afirmă cu convingere imperioasă necesitate a unei dictaturi. Pentru ce? „Pentru că în vidul intelectual care îi stăpânește, găsesc mai confortabil să lase altuia grija de a gândi“²⁾).

Recunoaștem că aceștia constituiesc marea majoritate a publicului. Dar știința și cugetarea obiectivă n'au a se interesa de asemenea contingente. Ele își urmează cursul lor normal, și oricât împrejurările politice subiective ar putea să înlesnească la un moment dat instaurarea unei dictaturi, știința și cugetarea obiectivă nu trebuie să piardă o clipă speranța că va veni în curând vremea când, — ca în Italia, de pildă, — dictatura va căuta cu febrilitate *sistemul politic permanent* care s'o debaraseze de o sarcină cu atât mai împovărătoare pentru umerii omului singur cu cât guvernarea lui înaintează în timp, și să asigure Statului normala și libera lui dezvoltare.

Acest sistem politic permanent este *național-corporatistul*.

¹⁾ N. Iorga : „Spre o nouă viață politică“, în „Neamul Românesc“, Anul XXIV, No. 272 din 11 Decembrie 1929.

²⁾ P. Dinopol : „Pentru combaterea câtorva banalități : Dictatura...“, în „Libertatea“, Anul II, No. 1, pag. 4.

Naționalismul economic

de Inginer CRISTEA NICULESCU

Contrar tuturor așteptărilor, contrar tuturor făgăduielor, războiul cel mare s'a terminat *nu* prin înfrățirea popoarelor. Cel puțin pe tărâmul economic, am avut o învrăjpire din în ce în ce mai pronunțată, care a ajuns la adevărata stare de război economic în care ne găsim azi.

Războiul care, după cum spune d-l Mihail Manoilescu, a separat neted 2 lumi, — aceea a veacului al 19-lea și a veacului al 20-lea, — a îndreptat omenirea pe două căi: pe calea organizării și pe calea naționalismului economic (afară numai dacă acesta din urmă n'ar fi o urmare a organizării). Dacă acum câțiva ani ne mai puteam face oarecari iluzii în această privință, azi ochii tuturor s'au deschis. Nu mai există țară, care să nu-și îngrădească granițele cu puternice ziduri vamale, și care să nu caute a-și schimba la nevoie chiar structura economică, pentru a-și satisface cât mai mult, prin propriile mijloace, nevoile, pentru a deveni cât mai independentă de schimbul cu alte popoare, pentru a se apropia cât mai mult de „autarhia“ deplină.

„Autarhie“! Cuvânt care acum câțiva ani putea ridica valuri de indignare sau de dispreț, cuvânt care se mai întrebuințează în propaganda ce se face pentru a convinge pe alții să nu ia ca te! autarhia, dar care, nu mai puțin, caracterizează o politică în schimbul dintre popoare, pusă în practică de toți și de toți tăgăduită.

Nu vom vorbi de Franța, a. cărui caracter mixt agricol și industrial o puneă într'o stare de echilibru către care tind celelalte popoare, dar care, cu toate acestea, s'a văzut nevoită a pune zăgazul contingentărilor. Nu vom vorbi de acest caz, deși, pentru stabilirea intensității fenomenului, e caracteristic faptul că se îndreaptă spre autarhie chiar țara mai puțin silită la aceasta.

Italia, țara care era mai înainte importatoare de cereale și combustibil, a ajuns azi, sub acțiunea de animator a Duceului, să nu mai atârne de alții în ce privește nevoile de ce-

reale, iar când programul de electrificare va fi terminat, ne-
atârnarea se va întinde și în ce privește combustibilul.

Germania duce de mult o politică de intensificare a producției agricole. Încă din 1926 ministrul prof. dr. Iulius Hirsch, vorbind de întrebuintarea îngrășămintelor artificiale putea să spuie : „Chiar indeobște cunoscutul ca rău an agricol 1924, importul nostru de cereale și nutreț nu a trecut de jumătatea importului dinainte de războiu. Am înlocuit teritoriul pierdut, cu cărbune și aer“. Programul de azi al național-socialiștilor este ridicarea Germaniei prin propriile forțe, sprijinindu-se pe țarină. D. Walter Darre, ministrul agriculturii, spune : „Pentru noi autarhie înseamnă să ne asigurăm hrana din ceace va produce pământul ce ne aparține“.

Însăși Anglia, țara clasică a liberului schimb, s'a îngrădit cu puternice zăgazuri vamale *chiar împotriva dominațiilor sale*. Anglia tinde și ea la modificarea structurii sale economice, așa încât să producă pe teritoriul național cât mai multă hrană, reducând la minimum nevoile de import. Ministrul agriculturii, maiorul Walter E. Elliot, spune : „Marea Britanie nu mai e atelierul lumii. De aceea, trebuie să găsească în ea însăși echilibrul pe care comerțul exterior nu mai poate să-l asigure“. Onașele trebuie să se sprijine pe sate.

Contrariu teoriilor de până acum, cari susțineau că bogăția unei țări nu poate ieși decât din comerțul exterior, strigătul unanim de azi e acesta : *salvarea nu poate fi decât în organizarea schimbului interior între sate și orașe, între agricultură și industria națională*; (negreșit acesta este strigătul când e vorba de pielea proprie; când e vorba de pielea altora flășnetele continuă să îndruga vechiul cântec; ba chiar, dacă se poate, se mai adaogă și oarecari presiuni).

Cazul Belgiei este și mai caracteristic : Belgia a ținut să ducă până la sfârșit lupta pentru menținerea păcii economice. În 1930 izbutește să închee cu Danemarca, Suedia și Norvegia convenția dela Oslo, pentru introducerea unui armistițiu vamal. Era vorba de constituirea unui nucleu, la care să adere rând pe rând restul statelor. Refuzul de a adera al Angliei, i-a dat însă lovitura de grație. În 1932 regele Albert dă drumul manifestului pentru desarmarea economică, odată cu încheierea cu Olanda a unei convenții de armistițiu vamal, și reducere progresivă a taxelor vamale. Nici această convenție n'a avut rezultatul așteptat. Olanda a pus pentru ratificare condiția aderării Angliei, Franței și Germaniei, ceace a lăsat din nou Belgia izolată. Putem spune că Belgia a fost cel din urmă Stat care a luptat pentru restabilirea comerțului internațional, așa cum el era conceput înainte de războiu, și că azi domnește peste tot naționalismul economic : *stabilirea unui nou echilibru în producția interioară, pentru a putea îndestula maximul de nevoi în interiorul teritoriului național*.

Odată ce fenomenul a căpătat o astfel de amploare, se naște întrebarea : este el definitiv, sau numai trecător ? Cu alte cuvinte : ne aflăm în fața unei revoluții care a schimbat pentru mult timp fața omenirii, sau ne aflăm în fața unei boli grave ce a căpătat caracterul de epidemie, dar care va trece ca orice boală ? Iar, în acest din urmă caz, care va fi starea în care va ieși omenirea din boală ? Va putea ea, sau nu va putea să revie la starea de mai înainte ?

De răspunsul la aceste întrebări atârnă drumul ce trebuie să apucăm. Iar pentru a da acest răspuns, va trebui să cercetăm în prealabil cauzele cari au dus la situația de azi.

*

Repetăm ceea ce în revista „Lumea Nouă“ s'a spus de atâtea ori : STAREA DE AZI ÎȘI ARE IZVORUL ÎN ȘTARILE DINAINTE DE RAZBOIU, în acele stări datorite cărora anumite popoare, cari izbutiseră să ia altora înainte pe tărâmul industrial le exploatau pe acestea din urmă. Atunci când în preajma războiului, producția dintr'un an a unui lucrător agricol din Rusia valora 5,5 L. st., iar a unui lucrător industrial din Anglia 102 L. st., înseamnă că, în schimbul dintre aceste două țări, munca unui singur lucrător din Anglia era schimbată pe munca a 18 lucrători din Rusia. Și doar Rusia nu era colonie : în schimbul dintre ea și Anglia, intervenea, de bine de rău, legea cererii și a ofertei.

Războiul, prin ruperea legăturilor între anumite popoare și prin mișcarea din ce în ce mai pronunțată de a păstra înăuntrul granițelor cât mai multe produse, a făcut pentru întâia dată ca popoarele exploatare, să vadă puțința de a scăpa de exploatare. Cei siliți a întrebuița succedanee, au văzut că pot înlocui cu lucruri dela ei ceea ce până atunci aduceau din afară, iar cei siliți a se lipsi cu totul de anumite lucruri, au văzut că la nevoie o pot face. Ori cât ni s'a cântat nouă, de exemplu, că autarhia e o imposibilitate, o aberație, noi știm că dela 1917 până la 1920 am trăit în autarhie : am trăit din munca noastră, am trăit din produsele noastre, am trăit din capitalul nostru. *Am trăit chiar fără aur, care luase drumul Moscovei.* Așa, încât, autarhia devine o simplă chestiune de conveniență : *dacă într'o anumită chestiune găsim exagerate pretențiile străinătății, ne putem foarte bine lipsi de concursul acesteia.* S'a creat, astfel, o mentalitate caracterizată prin următoarele cuvinte ale lui Salazar : „Țările, ca și indivizii, pot avea dreptul să stea — prin munca și virtuțile lor — cele sărace în fața celor bogate, cele mici în fața celor mari, drept, cu capul sus și chiar cu pălăria în cap“.

Această mentalitate s'a accentuat și mai mult atunci când, îndată după războiu, Statele mari au căutat să-și asigure pentru viitor foloase și mai mari pe spinarea celor mici, și când mai târziu, atunci când criza a sporit greutatea fie-

căruia, presiunea celor mari asupra celor mici a devenit și mai mare.

Pe de altă parte, îndată după războiu a intervenit un alt fenomen covârșitor : raționalizarea muncii sub presiunea pretențiilor, ce nu mai cunoșteau margine, a muncitorilor, pretenții stârnite de demagogia politicianistă. Fabricarea obiectelor industriale, nu a mai cerut cameni experimentați, oameni pricepuți, cari, poate, nu se găseau decât în anumite țări, sau chiar în anumite regiuni.

Monopolul fabricației a dispărut, prin aceea că azi, lucrul poate foarte bine merge cu oricine.

Așa, încât, s'a petrecut un lucru la care nu s'au gândit popoarele cari exploatau munca altora. Muncitorul, care într'o țară înapoiată câștiga din agricultură, a 20-a parte din ce câștigau muncitorii industriali în țările înnaintate, s'a apucat și el să facă ceea ce faceau aceștia, însă, fiind plătit mult mai puțin, marfa produsă de el a înlăturat marfa produsă de ceilalți.

S'au bucurat, desigur, muncitorii englezi atunci când în mărfurile ce importau din Japonia ziua de lucru era socotită cu mai puțin de 20 lei, iar în bumbăcăriile ce trimeteau în Japonia munca lor de o zi intra cu 400 de lei. Dar nu s'au gândit că se poate întâmpla ca Japonezii să se apuce de țesut bumbacul cu ceva mai mult de 20 lei pe zi. Iar când aceasta s'a întâmplat, orice zăgazuri au fost neputincioase pentru a opri invazia mărfurilor japoneze. Regiunea Lancastre, care în 1913 exportase 7 miliarde m. c. de bumbăcării, n'a mai putut exporta decât 2 miliarde m. c. în 1933. Chiar Indiile au ajuns să importe anual 600.000 m. c. bumbăcării din Japonia.

*

În aceste condiții, mai poate crede cineva că ne vom întoarce la ce a fost ? Iși mai închipue cineva că, de exemplu, fetele japoneze, cari azi au isbutit să ducă un trai modest, dar acceptabil, lucrând în industria bumbacului, se vor întoarce la meseria de gheishe, numai ca să nu concureze pe lucrătorii englezi ? Nu numai atât : evenimentele din anii de după războiu ne-au deschis ochii asupra greșelilor ce facem, reducând totul la o comparație de prețuri. Ne-am învățat acum să pătrundem mai în adâncul lucrurilor ; ne dăm seama azi că în prețul cu care plătim o marfă străină se cuprind și impozitele ce au plătit toți aceia cari au contribuit la confecționarea acelei mărfi, dela producătorul de materii prime la lucrătorul din fabrici, la cărașul ce a transportat, la negustorul ce a negociat, și așa mai departe. Cumpărând o marfă din străinătate în loc s'o producem în țară, plătim de fapt bir unei țări străine, iar Statul nostru e nevoit, pentru a-și scoate veniturile de cari are nevoie, să puie noi biruri pe spinarea noastră.

Străinătatea cumpără dela noi mărfuri brute, cari au trecut prin foarte puține mâini, deci au plătit biruri foarte reduse, pe când noi cumpărăm din străinătate materii fabricate, cari au trecut prin mult mai multe mâini, și cari au plătit mult mai multe biruri. De aceea, pe măsură ce vom confecționa în țară aceea ce azi cumpărăm din străinătate, pe aceeași măsură presiunea fiscală va scădea, mărfurile naționale se vor iefteni și vor concura din ce în ce mai ușor mărfurile străine.

În fine, un alt fenomen care va contribui și mai mult la intensificarea naționalismului economic, e diferența de pretenții ale capitalului, după regiunea în care se duce. Contrar teoriilor școlii liberale, există un dezechilibru enorm în ceea ce privește remunerarea capitalului în diferitele regiuni.

Atunci când reprezentanții capitalului, care capital se mulțumește la el acasă cu un procent de 4—5 % iau Statului român aproape de 12% (indiferent de suma care ajunge în mâinile împrumutătorului real), atunci când ni se trimet „experți“ ca să scoțoască prin lăzi și sertare, ca să vadă ce ni se mai poate lua, trebuie să fie cineva prea naiv, ca să-și inchipuie că nu vom da din mâini și din picioare pentru a remunera și noi capitalul, așa cum îl remunerează străinii la ei acasă. Și după cum a fost cu puțință să se înfrângă pretențiile exagerate ale muncii, reducând importanța în producție a muncitorilor specialiști, va trebui să fie cu puțință să se înfrângă pretențiile capitalului, reducându-i și lui importanța ce o are azi în producție și în circulația mărfurilor. Cine și-ar fi închipuit acum 30 de ani, că se vor putea face automobile cu lucrători a căror ucenicie, în majoritate, n'a trecut de 3 zile ?

Iar când țările înapoiate vor ajunge să remunereze și ele capitalul atât cât îl remunerează țările înaintate sau poate, și mai puțin, va dispărea ultimul mijloc de presiune a țărilor exploatare pentru a împiedeca țările exploatare să aibă o industrie proprie.

*

Iată pentru ce o întoarcere la stările de mai înainte e cu neputință.

O nouă stare de echilibru se pregătește prin reorganizarea pe baze naționale și naționaliste ale economiilor diferitelor țări. Căci popoarele au început să diferențieze pe băștinași de cei veniți pentru ca numai la adăpostul granițelor să scoată din interior aceea ce nu ar putea scoate dacă ar rămâne afară.

Odată acest lucru intrat în mintea tuturor se va putea purcede la o reorganizare pe regiuni mai întinse cum ar fi a Europei sau chiar a lumii întregi. Această reorganizare va

porni însă dela un lucru : încetarea exploatării unora de către alții. Multe din țările cari azi exploatează, vor trebui să-și dea seama, că de fapt ele sunt lipsite de anume materii brute și de condiții climaterice, cari nu se găsesc decât la altele, așa că în cercetarea organizării economiei lumii rolurile se vor inversa : după spusa lui Salazar, multe din popoarele azi apăsată și umilite vor avea dreptul să-și spue cuvântul chiar cu pălăria în cap.

Poincaré ¹⁾

de ELENA M. MANOILESCU

Turburările dela Paris, din luna Februarie, ne-au dus, fără voia noastră, gândul către Președintele Republicei Franceze din anii războiului, acela care în clipe tot atât de grele pentru Franța ca acelea prin cari trece azi, a știut prin prezența și prestigiul său să-și salveze patria dela revoluție, poate chiar dela războiu civil. Și tot fără voia noastră ne punem această întrebare: fi-va oare guvernul Doumergue pentru Franța de azi, ce a fost guvernul Poincaré pentru Franța din 1926? Istoria se repetă azi ca și atunci: Franța sbuciumată, svâcnind, e drept din alte motive, dela un capăt la altul, un fost președinte de republică și atunci și acum luându-și răspunderea guvernării, punându-și toată puterea lui de muncă, toată ființa și tot prestigiul lui în slujba țării.

Pentru Poincaré, 1926 e al treilea moment culminant din viața lui politică, e pentru a treia oară, când intervine și schimbă prin intervenția lui toată fața lucrurilor în Franța și chiar în Europa.

Pentru ca Poincaré să poată fi bine înțeles în toată acțiunea și activitatea lui, trebuie să se țină seamă de două lucruri: de provincia în care s'a născut și de mediul din care a ieșit.

Poincaré s'a născut la 1860 în Lorraine.

Când jumătate din această provincie fu alipită Germaniei la 1870, Poincaré avea 10 ani. Impresiile ce căpătăm la această vârstă nu se uită nici odată.

Poincaré n'a urât, în timpul războiului și apoi în timpul acțiunii sale din Ruhr, Germania mai mult de cât ori care alt francez. Nu, dar el și-a dat seama mai bine de cât altul că Germania există și că va exista deoarece sentimentele lui erau, după cum spunea Briand, „filtrate printr'un spirit lorrain“. La 10 ani văzuse de aproape invazia și anexiunea.

În Franța, generația lui a crescut în zodia nenorocului. Acești copii au deschis ochii la *Sedan*, dar i-au închis din fericire pentru ei și grație educației lor, la *Verdun*. Acestei

¹⁾ Din seria de articole: „Făuritorii Europei de mâine“.

generații îi va fi dat să joace un mare rol, ea va fi gloria Franței, căci ea n'a fost crescută nici pregătită *ca să uite*.

Pe la 1880 copiii de atunci ajunși la majorat erau hrăniți în familiile lor cu o concepție idealistă și sentimentală republicană.

De odată izbucni în Franța scandalul afacerii Panama, care înglobă aproape întreg personalul superior al Republicei, până la Președinte.

În acest moment Raymond Poincaré își făcu intrarea în viața politică. La 27 de ani a fost ales deputat și înainte de a fi împlinit 35 de ani fusese de 3 ori ministru.

Deși atât de tânăr și totuși de trei ori ministru, el știu să arate că „a fi ministru, nu e o meserie“, așa cum de atâtea ori îi spusese mama lui.

El e descendentul unei familii din cea mai bună și mai curată burghezime, și a fost crescut într'un mediu de o rară cultură.

Poincaré a rămas până la bătrânețe exponentul cel mai perfect al clasei sale.

Spiritul de ordine și de economie specific burghezimei franceze, Poincaré l-a dus cu sine în afacerile publice și în toată justimea lui, și de aceea când în marasmul financiar al Franței din 1926, el a spus : „Pentru ca să salvăm francul, trebuie să facem economii“, toată burghezimea Franței l-a înțeles, fiindcă, produs al ei, ajunsese adevărata ei incarnație.

Tot în origina lui burgheză trebuie căutată cauza anticlericalismului lui.

Ca tânăr deputat în Camera franceză și-a dat seama de pericolele clericalismului, în timpul dramei afacerii Dreyfus și n'a putut nici odată să uite lecția primită atunci.

Dragostea de muncă și limpezimea minții lui sunt produsul educației sănătoase burgheze ce a primit.

Deși om politic și avocat de talent, Poincaré și-a scris toate discursurile și apoi, grație unei memorii prodigioase le-a debitat pe dinafară. De aceea, cum e și firesc, arare ori i s'a întâmplat să-și entusiasmeze auditoriul printr'o improvizatie.

Spiritul lui disciplinat, excelează în analiză și apoi în reconstrucția gândirei prin sinteză. Acest talent Poincaré l-a împins pe scara politică până la perfecțiune.

Totuși alături de marile calități ale avocatului, Președintele are însă și unele defecte ale meseriei lui.

Briand spunea despre el : „Pledează admirabil un dosar, dar trecerea dela analiză la concluzie și dela teorie la acțiune îi e penibilă. Cei ce-l cred voluntar greșesc. În mai multe împrejurări din viața lui, i-a lipsit energia“, ceea ce a făcut pe Anatole France să spue cu răutate : „Poincaré este divorțul dintre energie și curaj“.

Pentru Poincaré formula e poate exagerată și crudă, ea însă este de sigur generală. De câte ori istoria popoarelor ia

căi greșite sau destinele lor sunt întârziate cu decenii, fiindcă la cârma lor s'a aflat un om, care „era și el divorțul dintre energie și curaj“.

Poincaré este înainte de ori și ce *om de lege*. El privește omenirea cuprinsă numai între paragrafe. Are oroare de lucruri vagi și pentru ori ce cere garanții. Toată politica lui a fost condusă de acest principiu, și toată cariera lui e un *text precis*.

În viața politică a lui Poincaré a intervenit o lungă eclipsă.

Incet, incet concetățenii lui și-au reamintit de el și curând a devenit indispensabil. Când?

În momentul conflictului dela Agadir. Germania, nesocotind vechi angajamente, cerea compensații în Africa pentru că ea se pronunțase în favoarea unei desinteresări în Maroc. Pentru Poincaré un act e un act și un angajament nu poate fi călcat.

În această atmosferă veni la guvern în 1912, ducând cu el un program, acela de a spune *nu* Germaniei, de va fi nevoe.

Din această clipă fața politică a Europei va lua un nou aspect. Poporul francez, pe care slăbiciunea lui îl apăsa, se ridică și începe să respire și să spera.

Înarmărilor germane, Franța îi opune serviciul militar de 3 ani. Rusia capătă încredere în aliata ei, iar Anglia preocupată de amenințarea Germaniei, găsește în sfârșit calea pe care trebuie să apuce.

Poincaré n'a provocat războiul, după cum mulți l-au acuzat.

Când a luat guvernul în 1912, Poincaré era convins că Germania vrea războiul și atunci el și-a dat seama că singurul lucru care-i rămânea de făcut era să prezinte Europei o Franță care nu se teme, o Franță pregătită. Poate că venirea lui la guvern și grija pentru Franța, a făcut ca Germania să se grăbească, dar el nu poate fi făcut responsabil de începerea războiului.

Primul mare act din viața lui Poincaré este intrarea lui în arena politică ca prim ministru la 1912. Prin sensul activității lui, el a schimbat mentalitatea Franței, față de furtuna care clocotea mornit în Europa și a pregătit astfel mai mult ca ori și cine victoria finală.

Poate că valul de entuziasm al naționaliștilor francezi a avut atunci intuiția de ce pregătește Poincaré Franței, pentru că tot acest val l-a purtat în 1913, pe scaunul prezidențial la Elysée.

E bine înțeles că în asemenea condiții alegerea ca Președinte a lui Poincaré, era pentru Germania o amenințare, ba chiar o provocare.

Când Poincaré se reîntoarce la 1914 din călătoria lui dela Petrograd, Parisul l-a primit printr'o ovație formidabilă. La

vremea aceea, era în adevăr în ochii poporului Patria. „Nici odată, scrie el, nu m'am simțit mai tulburat. Nici odată nu mi-a fost mai greu să pot rămânea impasibil fizicește și moralicește“. Prin această simplă frază, Poincaré explică fără ca să știe, de ce în crudele zile ale războiului, acolo unde apărea cu eterna lui șapcă, pe front, prin spitale, entuziasmului fierbinte și neastâmpărat de altă dată îi făcuse loc indiferența și uneori chiar un surâs ironic în colțul gurei.

Poincaré era rece, închis, fără pricepere în fața patului unui rănit, fără cuvinte în fața unui regiment de eroi sau a unor nenorociți, lipsiți și de căminul distrus de obuze. Aceștia toți căutau cu sete în ochii președintelui o licărire către sufletele lor sau o vorbă pentru mângâierea lor.

Poincaré rămânea impasibil, așa cum își impusese singur să fie, chiar în clipa cea mai măreață a carierei lui.

Și iată de ce nu timpul războiului e cel culminant pentru cariera lui politică, timp în care mai ales după venirea lui Clemenceau rolul său a fost mai mult șters. Punctul culminant a fost la izbucnirea războiului și opera cea mai de seamă a fost dela 1912 la 1914.

La încheierea păceli rolul lui Poincaré este din nou eclipsat de puternica personalitate a Tigrului.

Poincaré, omul legilor și al textelor precise, omul care nu credea decât în garanții și convenții scrise, era îngrijorat. Franța își luase prea puține garanții și ceea ce a realizat tratatul dela Versailles pentru Franța era estimat de Poincaré ca minimum posibil.

În totdeauna a combătut acest tratat, întotdeauna l-a criticat, dar când a fost să-l aplice, l-a aplicat cu o strictețe așa de mare, cum numai respectul lui de legi putea să o facă.

Dacă Poincaré ar fi încheiat pacea poate că nu ar fi fost mai bună, dar de sigur că ar fi fost cu totul alta.

Ceea ce dorea mai ales Poincaré erau garanțiile cari trebuiau luate în privința reparațiilor, capitol asupra căruia a insistat continuu, și unde nu a fost suficient ascultat.

În 1920 Poincaré pleacă dela președinția Franței și deși parlamentul votează o lege prin care declară că Poincaré a bine meritat dela Patrie, totuși el nu e mulțumit și nu poate uita criticile cari i-au fost aduse.

La acest capitol Poincaré nu e de loc om politic, deoa-rece e foarte impresionabil de critică.

Dacă politica și acțiunile lui sunt judecate cu asprime, el se impresionează și nu uită. De acum încolo toată activitatea lui va tinde ca să respingă și să răspundă criticilor ce i s'au adus. Cu această mentalitate intransigentă Poincaré va reveni la putere în 1922.

Cu toată dorința de încredere ce a avut Poincaré, partea cea mai slabă a tratatului de pace a fost partea privitoare la reparații.

E drept că o parte din vină, revine și faptului că Poincaré era jurist, dar nici de cum economist.

Negociatorii au fost rău informați asupra situației Germaniei, ei au socotit-o mai puțin epuizată, de cât era în realitate. Apoi au făcut greșala supra estimând perioada de prosperitate industrială care trebuia să urmeze unui război de 4 ani; și ce a fost mai grav și mai decisiv, e că n'au prevăzut ce s'a produs, *n'au prevăzut criza*.

Poincaré cu spiritul lui de burghez onest socotea că marca cade, fiindcă vrea, și Germania nu plătește, fiindcă n'are poftă.

Cum mentalitatea lui era mentalitatea întregii Franțe, e ușor de înțeles de ce la încercarea lui Briand la Cannes, la începutul lui 1922, de a face o apropiere între Germania și Franța pentru ca chestiunea reparațiilor să se rezolve pe cale de împăciuire, e ușor de înțeles de ce guvernul a fost acoperit de un val de indignare, care l-a răsturnat și care a pus în locul lui pe Poincaré.

Acesta odată la putere a făcut ce face un om de lege. Nu plătești? îți pun poprire și Poincaré ocupă Ruhr-ul.

Rezultatul însă n'a fost cel așteptat. Germania n'a plătit, marca a continuat să cadă, urile au crescut și Franța s'a văzut de odată izolată în Europa.

Marea greșală politică a lui Poincaré din acel moment, a fost că el nu se adaptase necesităților de după război.

Calitățile lui minunate cari-l slujiseră atât de bine în timpul diplomației secrete, nu mai erau suficiente pentru rezolvirea problemelor complexe de după război.

Fabre-Luce a scris atunci despre Poincaré: „Azi se vede mai bine că inteligența nu e suficientă întotdeauna, dacă e separată de izvoarele ei de trai: simpatia, toleranța și credința în viitorul omenesc“...

În 1924 Poincaré fu răsturnat după ce răscolise Duminică după Duminică, toate târgurile Franței explicând timp de 2 ani oamenilor felonia Germaniei și drepturile Franței. Incetul cu incetul lumea s'a plictisit și guvernul Poincaré a căzut.

Carierea politică a lui Poincaré părea terminată. În Franța însă un om politic nu isprăvește nici odată până nu încează de a trăi.

Nu trecuseră bine doi ani și Poincaré apăru din nou ca salvator pentru întreaga națiune.

Franța așa de solid așezată pe economiile ei, Franța ciorapului de lână a simțit în 1926 suflând vântul falimentului.

Increderea era sdruncinată, clasele se dușmăneau între ele și revoluția venea cu pași repezi.

Herriot, președinte al Camerei și șeful partidului radical socialist făcu un complot în parlament pentru ca să împiedice votarea împuternicirilor speciale reclamate de ministrul de finanțe de atunci.

Complotul isbuti și duse la căderea guvernului Briand. Această pagină de istorie nu e spre gloria parlamentarismului, chiar atunci când parlamentele sunt expresia voinței naționale cum e în Franța.

Gestul lui Herriot era cusut cu ață albă. El provocase căderea guvernului pentru ca să preia el puterea. De abia se răspândise șovonul unui guvern Herriot, și o panică fără precedent izbucni.

Lira sterlină și dolarul porniră la o ascensiune vertiginoasă.

Apoi urmă o năvală nebună spre bănci, panica se întinse dela Paris și în provincie.

Pe piață, — în magazine, — prețurile variaua dela oră la oră.

Astfel primi puterea guvernul Herriot, care începea să-și dea seama de greșala ce comisese. Primul său act de guvernământ a fost să-și scrie demisia și să o prezinte președintelui Doumergue. Herriot găsi însă un președinte rece și aspru, care înțelegea ca guvernul să-și facă datoria.

Situația se agrava tot mai mult. Lira sterlină continua să se sue, și ca un semn prevestitor de război civil, un fel de surescitare cuprinse capitala.

Herriot se întoarse la Elysée cu o nouă scrisoare de demisie, în care asigură Republica de tot devotamentul său.

De astă dată președintele Doumergue se supără și-l întrebă pe Herriot dacă nu-și dă seama de responsabilitățile lui? Nenorocita situație în care se sbătea țara era doar datorită intervenției lui nefaste și impardonabile.

Doumergue i-a spus atunci că imediat va lua măsuri pentru ca Herriot să fie tras la răspundere de crimă contra Statului.

Și astfel mai mult sub formă de acuzați decât sub formă de miniștri, guvernul își face apariția în parlament. Aci, după o ședință oribilă, guvernul e nevoit să plece. Ca la ori și ce faliment începuseră să roiască străinii cari puteau trage profit din operațiile fructuoase ce se anunțau într'o țară care intră în lichidare.

În jurul lui Palais Bourbon gărzile republicane țineau cu greu piept mulțimei și strigătele de „jos Herriot“ se înălțau dincolo de vârfurile baionetelor.

În această atmosferă, se anunță că Poincaré formează noul guvern. Ca prin farmec totul se calmă, marasmul dela bursă se potoli, mulțimea se grăbea spre casă, cu încredere.

Prestigiul lui Poincaré, marea lui integritate și desinteresare personală au potolit totul, într'o clipă.

Prezența lui singură a evitat atunci în 1926 Franței o adevărată catastrofă.

Poincaré a spus atunci despre el, că n'a făcut nici o minune. Se poate, a știut însă să fie econom rezonabil, a știut

să refacă unitatea țării lui, să stabilizeze francul și a știut mai ales să redea încrederea unui popor întreg.

Și acestea sunt mai mult de cât o minune.

Și mai târziu în 1929 îl găsim pe Poincaré în fața unui parlament ostil, făcând un suprem efort, care-i pricinui o lungă boală, pentru ca Parlamentul să accepte față de datoria către America și față de pacificarea cu Germania, soluții cari displăceau încă vechiului naționalism orb.

Acest ultim gest înainte de lăsarea cortinei, gest care străbate și biruește rândurile parlamentului, nu e nici cel mai mic, nici cel mai neînsemnat din viața lui.

Salvatorul dela 1926 și-a încheiat cariera ridicându-se deasupra parlamentarismului, înfrângându-l și întrecându-se chiar pe el.

Iată de ce fără să vrem întrebarea revine mereu: 1934 va fi oare un al doilea 1926 ? Și Doumergue un al doilea Poincaré?

Agricultură, Corporatism și Cooperație

de MIRCEA V. PIENESCU

Agricultura, în sensul larg al cuvântului, este ramura de producție care furnizează produse de natură vegetală și animală. După cum se știe, aceste produse se consumă imediat sau trebuiesc prelucrate, în care caz produsul agricol devine materie primă pentru industrie. Fără a avea o statistică la îndemână, credem că acesta este cazul pentru cea mai mare parte din producția agricolă.

Imediat ce a încetat de a mai da spectacolul unei țări care exporta grâu și importa făină, sau alte fabricate de făină, țara noastră a intrat într'o fază de industrializare parțială, transformându-se, mai ales după reîntregire, într'o țară cu structură agrar-industrială și încetând, fără indoială, de a mai fi o țară eminentamente agricolă, așa cum ne-a plăcut să ne intitulăm decenii în șir în cărțile, jurnalele și discuțiunile de toată ziua¹⁾. Dacă însă, raportându-ne la venitul național, agricultura prin proporția cu care contribuie nu mai predomină, ba chiar sunt ani când este în inferioritate, ea rămâne totuși superioară în comerțul de export unde produsele agricole ocupau locul de frunte. În ultimul an și în acest domeniu a pierdut locul întâi ocupat acuma de petrol.

Dar trecând în domeniul social, — agricultura trebuie să fie privită și sub acest aspect, — ni se pune o altă problemă. Ca profesiune și ca mijloc de existență agricultura oferă plasament la peste 80% din populația țării, condiționând prin situația ei evoluția acestei categorii de oameni. Deci dacă dorim o stare socială mai bună pentru populația noastră rurală, implicit aceasta este legată de situația agriculturii.

Situația culturală și civilizația unei clase sociale se reflectează în starea bună economică a indivizilor cari o compun, dar pentru a ajunge la o stare bună economică care să permită un grad de cultură mai înalt, se cere o clasă de producători conștienți și cunoscători ai ramurei de producție în care lucrează, deci oameni cu cultură și cu pregătire tech-

¹⁾ Revista „Lumea Nouă“ Anul I No. 1 și 9 și Anul II pag. 43 și 118 dă date concludente în acest sens.

nică. În acest cerc vițios se învârt toate soluțiile cari se propun pentru așa numitele chestiuni a „ridicării agriculturii” sau aceea a „ridicării țaranului”. Ca orice transformare socială, și progresul trecerii dela o agricultură primitivă, susținând o populație primitivă și fără tendințe de evoluare în bine, poate avea loc pe o cale lentă sau într'un ritm accelerat.

Pe cale lentă, gânditorii ne-au indicat drept drum de urmat culturalizarea sătenilor prin școală și acțiuni extra-școlare. Ajungând la un țăran cult vom avea și o agricultură făcută în condiții bune, deci o stare materială bună și o viață socială la un nivel mai ridicat ca cea de astăzi.

În ritm accelerat transformarea implică măsuri de constrângere, chiar muncă forțată, îndrumare tehnică pe bază de planuri preconceptuate, și controlul executării. În condițiile actuale și cu instituțiile pe cari le avem, este desigur inaplicabil un atare regim, căci conține în el riscul exceselor și denaturarea scopului prin abuz.

Dar vom putea să ne resemnăm la calea lentă care cere pregătirea generațiilor viitoare în spiritul și pentru scopul urmărit? De sigur că nu, și o atare soluție care nu ține seama de prezent ne apare ca o creație de bibliotecă, frumos încheiată, plină de perspective, dar greu de realizat, de oarece cere sacrificarea de generații și nu știm dacă se poate.

Ce se impune atunci? De sigur o soluție, care să cuprindă în ea elemente noi, elemente luate din spiritul vremii, elemente cari să corespundă tendințelor de viitor și cerințelor prezente.

Aceste considerațiuni pe cari le-am făcut ne duc la concluzia că problema de care ne ocupăm nu poate fi soluționată decât atunci când se vor găsi soluții potrivite și pentru viitor în aspectul ei social și pentru cel economic prezent.

Scăderea prețurilor la produsele agricole sub nivelul unei rentabilități cât de modestă, pune în mod imperios chestiunea distrugerii gospodăriilor agricole de toate categoriile, de oarece chiar în cazul când n'ar consuma din capital și ar suporta scăderea prin scoborirea nivelului de viață, totuși nu va putea face reînoirile impuse de uzaj și în scurtă vreme se va ajunge tot la distrugere. Prețul remunerator al unui produs este prețul eșit dintr'o piață economică echilibrată. Ceea ce lipsește astăzi este acest echilibru. Dat fiind faptul că în comerțul internațional noi venim în mare măsură cu produse agricole, rămâne încă pentru multă vreme ca piața internațională să fie regulatoarea prețurilor acestor produse și atunci echilibrul nu se poate stabili decât pe plan internațional.

Așa cum însă se prezintă astăzi lucrurile, fie din cauza evoluției normale spre care mergem, fie din cauza măsurilor luate în alte domenii, de exemplu cel monetar, echilibru nu poate fi făcut decât prin înțelegere dela stat la stat. Aceasta

cere organizarea mai întâi pe plan național și numai în urmă internațional. Cum este vorba de o problemă presantă se poate recurge la o organizare provizorie, ca de exemplu aceea pe care ar putea-o oferi cooperativele pentru micii producători și sindicatele pentru cei mai mari, dacă nu Camerele agricole, reorganizate în acest sens.

Pe de altă parte trebuie să se ia măsuri și pentru menținerea prețurilor în interior la un anumit nivel care să asigure rentabilitatea vânzătorilor pentru consumul intern și încercările făcute n'am putea spune că n'au dat rezultate și că sistematizate și generalizate n'ar putea fi indicate. Deci problema prezentului este readucerea agriculturii la o producție rentabilă și are soluție în măsuri transitorii.

Trecând la viitor observăm că agricultura a format în sistemul de organizare economică capitalist, o insulă izolată, care n'a avut decât foarte slabe puncte de contact cu piața și numai în funcțiunile ei anexe. Aceasta pe lângă anumite condiții naturale a făcut ca agricultura să nu poată exista pe propriile ei forțe și de aceea au cerut de foarte multă vreme o politică de intervenționism în favoarea ei. Toate statele ne oferă astfel de exemple. Sensul acestui intervenționism și limitele lui au fost arătate în paginile acestei reviste ¹⁾.

Această situație nu poate însă să continue și astăzi când asistăm la prăbușirea vechilor forme de viață, se impune cu atât mai mult să scoatem din izolare agricultura pentru ca integrată în viața economică și socială a statului să poată oferi celor cari s'au consacrat acestei activități posibilitatea de progres.

Forma de viață a viitorului este bazată pe organizare, dar nu înțelegem organizarea insulei, căci aceasta n'ar însemna mare lucru, ci organizarea agriculturii prin integrarea ei într'un tot organic format de toate domeniile producției.

Credem că dacă sunt încă mulți aceia cari nu văd forma de integrare a agriculturii în viața economică, dar nu este nici unul care să nege nevoia imperioasă de a se face această integrare. Ea apare ca o consecință a noilor condiții de viață a popoarelor și ca o necesitate în lupta spre aceste noi forme.

Nu se poate susține în mod serios că 80% din populație poate fi lăsată să-și ducă existența și să-și exercite profesia într'o ramură de producție care lucrează după legi a-partate și pe alte principii decât acelea după cari se desfășoară cealaltă parte din activitatea națiunii.

Organizarea prin integrare organică în viața generală a Statului nu a oferit-o nici un alt sistem mai complet decât corporatismul, care creind un suflu nou de viață dă elemen-

¹⁾ G. Ionescu-Sisești: „Limitele intervenționismului“, Anul II, pag. 715.

tele necesare spre a se putea învinge rezistențele opuse în genere de agricultori, atunci când este vorba să fie cât de puțin atinși în spiritul de individualism și deci de izolare care le este caracteristic, și astfel să se ajungă la posibilitatea unei producțiuni raționalizate atât cât, bine înțeles, permit condițiile naturale.

. . .

Dacă vorbim de organizarea agriculturii românești nu trebuie să neglijăm acea categorie de plugari cari o formează : țăranii, întrucât în toate planurile de organizare sau de dirijare a economiei ei constituie problema capitală. Spuneam mai sus că agricultura n'a putut să adopte în totul principiile și metodele sistemului capitalist, dar adăugăm acumă că a primit unele din ele. Sub acest aspect agricultorul mic este însă cel mai departe de capitalism, atât de departe încât o sumă de economiști fac din ei o categorie a parte condusă și lucrând după legi proprii.

Este totuși un sistem economic care a pătruns cu succes în acest sector, cum numește doctrina sovietică, a fost adoptat, și acolo unde a fost lăsat să se desvolte a dat rezultate. Acesta este sistemul cooperativ, concretizat în viața practică prin societățile cooperative de tot felul.

Micul agricultor român a dat dovada că prețuește asociația cooperativă atunci când îi corespunde unei nevoi și când este bine îndrumat. Succesul băncilor populare, a obștiilor de arendare și de cumpărare de pământ stau ca dovadă și exemplu. Deci organizarea micilor plugari rămâne teren de lucru numai cooperativei și noi am arătat aci cât de bine se îmbină ea cu sistemul corporatist¹⁾. Organizând sectorul periferic al economiei naționale pe baze cooperative și prin concentrarea pe baze federative a unităților izolate vom putea uni aceste toate celule izolate cu organizațiile locale, regionale și naționale din toate domeniile, integrând elementele productive într'un tot unitar, mânat de un singur ideal și formând aceea ce se înțelege astăzi printr'o națiune.

---

¹⁾ Mircea Pienescu : „Cooperativele și Corporatismul“, „Lumea Nouă“ Anul II, Nr. 2.

Mărturisirile ceasului de față

de ION VEVERCA

I

Mărturisesc o repulsie și o tristețe adâncă față de interpretarea juridică a vremii. Este în această înțelegere și interpretare, ceva din platitudinea omului modern, ceva din perspectiva sa de broască. Ii lipsește riscul aventurii, gândul metafizic viu, născut din profunzimi; e oboseală crescută ca în toată făptura acestui om.

Problema centrală a vremii noastre este în general recunoscută ca o problemă de organizare, o problemă politică materială de nouă rânduire a Statului. Pretutindeni forțele tehnice ale națiunilor sunt îndreptate în această viziune.

Se dă azi omului îndreptar juridic; toate aspirațiile sale se rânduiesc pe acest îndreptar. Omul de azi este chemat în stradă să facă istorie. I se cere jertfă, elan, sacrificiu.

Și omul răspundește cu toate nădejdlile sale această chemare!

Dar nu este oare orientarea juridică a vremii tocmai sărăcia sa, căderea sa în disgrație, în păcat?

Unde sunt înălțimile omului și unde încep rădăcinile vieții?

Ceasul de față ne înfățișează o criză integrală a istoriei și a vieții moderne; ne arată tragedia Renașterii și a umanismului. Asistăm nu la o criză parțială, politică, socială, economică, ci la criza spiritului vremii. Rădăcinile valorilor istorice moderne sunt fără conținut în conștiința contemporană. Economismul și secularismul au epuizat toate forțele vieții.

În fața acestei crize a stilului modern de viață, omul de azi se simte sărăcit, fără centru de susținere. O sete și-o nostalgie nesfârșită îl îndeamnă spre mântuire; obosit de răătăcirii caută limanuri de scăpare.

În centrul istoriei și a vieții actuale stă problema omului și a destinului său.

Problema ceasului de față este în primul rând o problemă adânc spirituală, de ordin religios metafizic.

Se cere astăzi o salvare a omului din marasmul tuturor umilințelor și sărăcirilor prin transfigurarea conștiinței sale. Omul trebuie să devină din nou viu, să se ridice la imaginea sa dumnezeiască.

Cred, cu toate rătăcirile, cu toate arderile și tragediile vieții mele că fără o trasfigurare religioasă a omului, fără o ridicare a sa la înălțimea dominării spiritului și fără o integrare a sa în ierarhia gândului, întreaga viață istorică de azi va fi o prăbușire definitivă în apele sclaviei. Omul va deveni sclavul instințelor, a forțelor exterioare, a autorității juridice. Va fi ceace a prevăzut Dostoievsky în legenda lui Iwan Karamasow.

Problema ceasului de față este problema învingerii „Marelui Inquisitor“, problema spiritualizării omului.

Setea omului de azi după o mântuire, după o salvare, după o integrare este nesfârșită. Cu toate forțele existenței sale omul se vrea nou, proaspăt, autentic. El așteaptă aurora destinului său ; e liber și curat sufletește, e disponibil hotărului.

Ceeace se cere astăzi mai mult este să se termine odată cu mascarada exaltărilor telurice, cu biologismul ridicat la înălțimea mitului salvării, și să se dea omului posibilități de concentrare lăuntrică, să i se indice drumul libertății spirituale și al iluminării. Omul nu trebuie să piardă conștiința destinului său, nu trebuie să creadă decât în semnificația sa spirituală.

Problema ceasului de față este cristalizarea unei noi atitudini sufletești în fața vieții și-a lumii. Imaginea omului să se ridice iarăși la semnificația înălțimii spirituale.

Forțele vremii cer o salvare a omului din sclavia faptelor exterioare, cer o mântuire a sa prin spirit.

Perspectiva problemelor vremii nu poate fi decât spirituală : drumul salvării omului.

II

Cred în valoarea omului și în destinul său spiritual fiindcă simt în mine rădăcinile spiritului.

Cred în dragostea și libertatea omului fiindcă simt în mine punțile către Dumnezeu și oameni.

Cred în imaginea teandrică a omului fiindcă trăesc întru Iisus Christos.

1. Cred că omul nu poate avea ca ființă autentică decât o semnificație spirituală. Rostul și destinul omului corespund cu ascensiunile sale spre realitatea spiritului. Drama libertății spirituale este drama omului.

Ca realitate istorică și religioasă omul stă în centrul vieții, între Dumnezeu și lume. Omul nu poate fi altceva decât o imagine a lui Dumnezeu. Toată semnificația sa stă în

năzuința liberă spre comuniune cu Dumnezeu.

Semnificația spirituală a omului corespunde cu semnificația spirituală a lui Dumnezeu și a lumii. Realitatea ultimă este spirituală. Ea există ca o realitate lăuntrică, de profunzimi, ca o existență verticală, cu rost în ea însăși.

Omul este realitate spirituală fiindcă trăește însetat drama experiențelor spirituale, se avântă în riscurile spiritului, suferă pentru spirit, dorește toată comuniunea cu împărăția sa. În năzuințele sale omul poartă drama dimensiunilor de viață spirituală.

Cred că omul este realitate spirituală fiindcă toate arderile mele cresc această realitate. Valoarea omului este legată în mine, în ascensiunile mele. Prin tot ceea ce cred eu, prin tot ceea ce vreau și însemn eu, prin toată tragedia destinului meu, prin toată desnădejdea și tortura mea, eu simt realitatea spirituală a omului, existența acestei realități. Semnificația această spirituală o simt și o cred, o înțeleg și o cunosc prin mine, prin rostul meu. Omul ca realitate spirituală îl cunosc în mine, în scara dimensiunilor mele.

Simt în mine existența spiritului, chinul și tragedia existenței sale, simt în mine frumusețea, bogăția, lumina isvoarelor spirituale. Simt în mine existența omului spiritual și a valorii sale. De aceea cred în valoarea și destinul omului.

Cunoașterea omului spiritual este personală, lăuntrică, intimă. Destinul omului este în mine și nu în afară. Imaginea sa e topită în rostul meu.

2. Omul este realitate spirituală prin dragoste și libertate creiatoare. Ascensiunile și căderile omului sunt legate de focul libertății spirituale și de dragostea pentru creațiune. Omul este ființă autentică în libertate și dragoste. Prin libertate omul poate deveni stăpânul lumii, cum tot prin libertate el poate deveni sclavul naturii, sclavul necesităților naturale. Prin dragoste el poate însă ilumina forțele vieții, libertatea creațiunii, misterul existenței sale, tot cuprinsul semenilor săi. Omul este existență în libertate și dragoste.

Natura existenței centrale a omului este legată de existența lui Dumnezeu, care determină semnificația sa. Fără existența lui Dumnezeu omul este fără cuprins. Ascensiunile omului sunt ascensiuni spre Dumnezeu, spre împăcare, spre comuniune.

Drumul omului spre Dumnezeu este lăuntric, personal, liber. Omul ajunge la cunoașterea sa prin libertate, prin focul său interior, prin rătăcirii, prin dragoste. Peregrinările și experiențele omului sunt căi de libertate interioară spre Dumnezeu.

Omul nu poate să-și clădească pe el însuși edificiul vieții. El trebuie să caute existența lui Dumnezeu. Fiindcă numai așa își găsește rost și echilibru, împăcare și bucurie. Această căutare omul o făptuește prin libertatea sa interioară și prin

dragostea mântuirii. Drama omului este drama găsirii lui Dumnezeu.

Omul este dragoste și libertate fiindcă prin ele cunoaște pe Dumnezeu, lume și semenii, prin ele năzuește la integrarea existenței sale, prin ele își croește imaginea sa. Pentru om libertatea spirituală de cunoaștere și dragostea de creație sunt forțe primare, hotărâtoare.

Simt în mine libertate și dragoste, simt toate punțile vieții. Drama existenței mele le cuprinde. De aceea cred în libertatea și dragostea omului. Cunoașterea este în mine: o revelație vie.

3. Dragostea și libertatea spirituală duc la imaginea teandrică a omului. Imaginea omului spiritual este o imagine teandrică, crescută din toată setea, dragostea și libertatea lui Dumnezeu și a omului. Ea este cea mai înaltă creștere și bogăție.

Semnificația teandrică a omului este lăuntrică, spirituală, revelată. Omul este în legătură directă, nemijlocită, vie cu Dumnezeu. Raporturile sale spirituale sunt isvorite dintr-o nevoie, libertate și dragoste nemijlocită.

In om crește Dumnezeu.

Omul a năzuit spre Dumnezeu și Dumnezeu s'a coborât în om din dragoste nemărginită și libertate spirituală. Semnificația omului a crescut pe această întregire. Fără imagine teandrică omul devine sclav al forțelor naturii.

Procesul chemării, al libertății spirituale și al dragostei nesfârșite s'a rânduie în istorie și viață cu aparițiunea unică a lui Iisus Christos. Christos este omul absolut, Dumnezeu om, crescut pentru pecetluirea definitivă a imaginii teandrice a omului. Prin El s'a înfrățit nostalgia omului și a lui Dumnezeu.

Imaginea omului este imaginea lui Christos, împreunarea libertății și dragostei nesfârșite.

Cred că omul este realitate teandrică fiindcă sunt în mine toate forțele și dimensiunile acestei realități. Neliniștele, dorurile, avânturile, dramele mele cresc cu această lumină lăuntrică. Trăesc întru Christos și cunosc lumea sa. Prin mine omul trăește și crește teandric în lumina și semnul revelației.

4. Mărturisesc în ceasul de față credință în viața spirituală, credință în libertate și dragoste, credință în imaginea teandrică a omului.

Mărturisesc transfigurarea omului.

PE LINIA VREMII NOASTRE

Industrializarea politicii

Pentru cine face astăzi o cercetare a satelor noastre pe planul preocupărilor politice, și a stării sufletești a țărănimii, o concluzie se impune pretutindeni.

Nici o idee politică, și în orice caz nici una din vechile idei pe cari le-au reprezentat cândva partidele zise mari, nu mai cucerește astăzi sufletul satelor. O indiferență până la apatie, a înlemnit țărănimea noastră care abia mai pleacă urechea la glasurile celor cari aduc noutăți din orașe.

În fapt, nu mai există astăzi la țară nici un curent politic, cum a fost curentul pentru partidul poporului sau, mai târziu, curentul țărănist. Există însă altceva: organizații politice.

De pe planul sufletesc, politica a trecut pe planul formelor organizatorii.

Cele două partide mari și-au recrutat prin avantagii, — plătite bine înțeles tot de către Stat, în cursul guvernărilor lor, — o armată de agenți electorali stabili, cari încadrează pe căprării un număr fix de țărani.

Ceeace leagă partidul de agenți este un sistem bine organizat de interese; ceeace leagă pe țărani de agenți este puterea de sugestie și de intimidare a acestora.

Nu mai avem astfel, deaface cu o împărțire a oamenilor după opinii, fie ele oricât de rudimentare și de naive, ci de o împărțire de ordin oarecum administrativ.

Politica, în această fază, s'a mecanizat și s'a industrializat. Deosebirile de credință și curentele de masă au dispărut de mult, pentru a face loc unei construcții stabile a intereselor.

În locul dinamismului de ieri, azi avem un echilibru static. În locul romantismului care a dat prin curentul pentru generalul Averescu și pentru țărănism epoca eroică din viața politică a țărănimii noastre, avem astăzi un practicisim secăt de orice conținut ideal.

Puterea asupra sufletelor la sate nu mai atârnă de nici unul din factorii sufletului.

Ea atârnă de numărul agenților și, în ultimă instanță, de mărimea „fondurilor“ partidului.

„Cucerirea masselor“ a devenit o chestiune de tarabă.
M. M.

Pregătiri de corporatism în Franța

O informație, peste care zărele din Franța au cam trecut și pe care zărele noastre s'au jertit a o da :

O delegație a remis d-lui Doumergue insignele de „Cel mai bun lucrător din Franța“.

Cu acest prilej unul din delegați i-a vorbit de dorința multor asociați de a se institui Consiliul național al corporațiilor.

D. Doumergue a răspuns, că s'a gândit singur la aceasta, că a studiat îndelung chestiunea și că în această privință a avut o importantă convorbire cu d. Bottai, cel dintâiu ministru fascist al corporațiilor italiene. Și a adăugat :

„Da, voesc să organizez corporațiile. Dar fiecare lucru la vremea sa. Sunt solicitat acum de alte probleme. La timp, când voi fi cules documentația necesară și când mi se va fi prezentat propuneri precise, proiecte clare, voi însărcina cu studiul lor doi sau trei miniștri, și lucrul va fi orânduit cât mai repede cu putință“.

Insuși primul ministru al Franței, chemat la vremuri grele, se pregătește de corporatism.

C. N.

Salutul roman

Viața nu e constituită numai din *fond* ci și din *FORME*.

Dacă pentru oamenii luați individual primează *fondul*, pentru colectivități *forma* capătă o însemnătate egală, — dacă nu chiar mai mare, — cu a *FONDULUI*.

Și este firesc să fie așa.

În fața colectivităților nu poți întrebuița mijloace de exprimare complicate.

Nu poți explica fiecărui om dintr'o mulțime, o doctrină.

Dar îi poți da o impresie puternică printr'un simplu gest de valoare simbolică.

Gestul simbolic spune tot: el proclamă o credință, indică o direcție aleasă pentru drum, împune o ținută și creiază o atmosferă.

Un asemenea gest este *salutul roman*.

Reînviat de fascism, adoptat de național-socialism, primit cu entuziasm de mișcările de dreapta din toate țările, salutul roman este azi simbolul secolului.

În mișcarea degajată și sprintenă a mâinei drepte în sus, în gestul viguros și sportiv, care dă tuturor un aer de tinerete și de voloasă disciplină, se mărturisește, incontestabil, ceva din spiritul veacului nou.

Tinerii cari, către 1848, reveneau din Franța, ne-au adus

alături cu spiritul vremii, drept formă exterioară și simbolică, acel „bonjour” — așa de deplasat și absurd în româneasca noastră...

Și o generație întreagă a fost numită de bunul simț al epocii: „bonjouristă”!

Salutul roman nu este însă „bonjour”.

El nu vine dela un singur popor, și nu de la unul contemporan. El pornește dela origina culturii europene, comună nouă tuturor...

Adoptându-l, nu imităm pe nimeni, ci luăm *ale noastre din ale noastre*.

El nu evocă întâlniri de club și străneri de mână de o afectată politeță, între personaje cu jachetă și pălărie înaltă.

El trezește imagini de cohorte în mers, și de cortegii triumfale intrând în Roma, sau evocă pe tânărul patrician care, la ora plimbării pe Appia, ridică mâna omagial spre o lectică, petrecând-o cu o privire îngândurată...

M. M.

Maurul și-a făcut datoria...

Din Anglia ne vin știri că guvernul național pierde serios terenul în fața opiniei publice, că după ultimile manifestări, în special cu prilejul alegerilor parțiale, situația lui e periclitată și că în fața acestei situații membrii acestui guvern s'au văzut siliți să pornească în propagandă pentru a înlătura noua stare de spirit.

Noi am mai spus: îndată ce guvernele de uniune națională îndreaptă situația, partidele își reclamă drepturile (neapărat pentru a încurca din nou lucrurile).

Guvernul național din Anglia a îndreptat finanțele, a dat chiar excedent. E acum rândul partidelor să ia cărna pentru a mânca excedentul. *Maurul și-a făcut datoria, maurul trebuie să plece.*

Din campania dusă de membrii guvernului național, interesant pentru noi e un articol al d-lui Baldwin, prin care acesta dovedește, că de exemplu salvarea agriculturii engleze nu se putea face decât de un guvern de uniune al partidelor, de oarece era nevoie de două măsuri cari erau admise fiecare în parte de câte un partid, dar amândouă la un loc de niciunul. Mai interesante sunt următoarele cuvinte ale d-lui Baldwin: „În starea de azi a lumii, guvernul de partid departe de a fi putut să însufletească și să întărească regimul reprezentativ, cu foarte mulți sorți i-ar fi desăvârșit ruina. *Nu avem alegerea între uniunea națională și sistemul partidelor, dar între uniunea națională și dictatura (de dreapta sau de stânga)*”.

Iar noi adăugăm, că *mai există o a treia soluție*, care chiar se impunea să fie pregătită de guvernul de uniune națională: *Statul corporativ.*

C. N.

La Bolgrad

În seara zilei de 6 Mai, secțiunea locală a Sindicatului corpului didactic a organizat la Bolgrad o serbare. În mijlocul unei populații de origine străină, trei profesori — d-nii Andrei, Ro-

maniuc și Țăranu — duc de mai multă vreme o persistentă acțiune culturală românească, acțiune cu atât mai mult de lăudat, cu cât nu se sprijină decât pe eforturile personale. În urma înființării Sindicatului corpului didactic, cei trei profesori, cărorora li s'au alipit noi elemente din tagma dascălească, în special institutori și institutoare, și-au încadrat acțiunea culturală în acțiunea Sindicatului. Serbarea dela 6 Mai face parte din această acțiune.

În locul d-lui Mihail Manollescu, împiedecat să răspundă grațioasei invitații a organizatorilor, d. ing. Cristea Niculescu a ținut o conferință cu titlul „Între două secole”. Un public numeros, și cu totul înțelegător, a urmat cu deosebit interes conferința, interes care s'a manifestat și după aceea, în conversațiile dintre conferențiar și diferite persoane cari veniseră la serbare. În special, s'a cerut foarte multe lămuriri asupra Statului național-corporativ, mergând până la cele mai mici amănunte.

După conferință, o trupă de amatori a jucat „Ariciul și Sobolul”, al d-lui Eftimiu, iar după aceea, într'o atmosferă de caldă familiaritate, a urmat dans.

Ca români nu putem decât să felicităm pe cei trei profesori, cât și pe toți cei ce le-au dat, și le dau ajutor în îndeplinirea misiunii ce și-au luat; iar ca propovăduitori ai ideilor corporatiste, nu putem decât să fim foarte mulțumiți de ritmul în care a început să se răspândească la noi aceste idei.

L. N.

Situația politică

Situația politică continuă să fie din cele mai tulburi.

Acordul averescan-georgist este indicul că poziția guvernului este din cele mai grele, și că nu este exclus să avem pe foarte curând o schimbare de regim.

Guvernul stă rău și trebuie să plece, din mai multe cauze: luptele și neînțelegerile din partid; nemulțumirile d-lui Dinu Brătianu și ale prietenilor săi; dorința de reintregire a partidului, și neputința absolută, dovedită, a guvernului, de a rezolva ceva. La acestea se mai adaugă: dificultățile externe, anume incompatibilități morale cari apasă greu asupra cabinetului, și dificultățile budgetare. În această din urmă ordine de idei, putem da unele precizuni: budgetul urmează să fie votat în sesiunea de Iunie; or, nici până la 20 Mai guvernul n'avea budgetul gata, fără a mai socoti faptul — inedit până azi, — că sunt o seamă de raportori la bugete (foarte tineri avocați, sau oameni fără nicio profesie, pompați peste noapte mari juriști și mari financiari) cari habar n'au de ceca ce este un buget și nu cunosc măcar cifrele.

Astfel stând lucrurile, era natural ca cei în drept să se gândească la o formulă care să înlocuiască imediat actuala echipă ministerială. Dacă totuși, plecarea întârzie, este pentru că se petrece în partidul liberal ceea ce s'a petrecut odinioară în partidul național-țărănist: șefii vor să ducă partidul în opoziție

dar acesta se opune fiindcă vrea să mai stea la putere. Exact ca în cazul conflictului dintre d-nii Manu și Vaida.

Odată în opoziție însă, nimeni nu mai are vre-o îndoială spre ce țărături se vor îndrepta actualele majorități cari astăzi se arată încă atât de fidele guvernului.

Acordul averescano-georgist își are origina în circumstanțele de mai sus. El nu înseamnă că orice intenție de reintregire a partidului liberal a dispărut; nici că d. Dinu Brătianu a căzut de acord cu d. Tătăreanu și cu tot ce face acesta, sau că s'a resemnat la gândul că partidul trebuie să mai rămâie la guvern în forma și cu ministerul pe care-l are astăzi. Toate acestea rămân în picioare; se pare însă că situația cerea ca evenimentele să se desfășoare astfel, și că o nouă guvernare cu nuanța liberală-georgistă în combinație era mai necesară pentru moment decât continuarea actualei guvernări cu reintregirea partidului.

La național-țărăniști situația este, deasemenea, excesiv de rea. Cei doi corifei ardeleni, d-nii Maniu și Vaida sunt definitiv ruși unul de altul, și odată cu ei, s'au rupt și partizanii. Fuziunea cu d-rul Lupu n'a dus la nici un rezultat altul decât o nouă serie de nemulțumiri și scandaluri în organizații. Afară de 2—3 locuri, în tot restul țării fuziunea nu s'a făcut și nu se va face; toți foștii lupiști au plecat din partid, iar acolo unde au rămas, au ieșit sau au fost excluși vechii național-țărăniști, creînd dizidențe.

Nici vorbă într-o asemenea situație de revenirea național-țărăniștilor la guvern, cum pretinde presa simpatizantă.

Cât despre celelalte mici grupuri și partide democratice, ele vegetează, și pierd terenul văzând cu ochii. Singura care câștigă în sentimentul public este mișcarea naționalistă de dreapta, care se accentuează din ce în ce ca mișcare național-corporatistă.

În tot cazul, desgustul țării pentru partide și guvernele de partid, este enormă. Ultimele ministere național-țărăniște le-a dat lovitura de grație, iar guvernul liberal, — care constituia cea din urmă rezervă de încredere pe care opinia publică o mai avea în guvernele burgheze, — a desăvârșit opera de îndepărtare totală și definitivă a țării de partide.

C. D.

Iarși Skoda

Afacerea Skoda a fost readusă pe tapet printr'o interpelare a d-lui Virgil Madgearu care a scos vinovăția de toate câte s'au petrecut în acest formidabil scandal, pe câțiva ofițeri superiori și... pe câțiva avocați. Cât timp au fost la guvern național-țărăniștii, d. Madgearu care ca ministru putea să facă atunci oricâte anchete și să descopere pe vinovați, n'a suflat un cuvânt; astăzi d. Madgearu adresează o interpelare în chestia Skoda cerând anchetă severă și pedepsirea vinovaților.

Pe cine a interpelat d-sa? N'a interpelat oare însuși guvernul din care a făcut parte pe vremea când a izbucnit scandalul?

Adevărul este că partidele politice — „cele două mari forțe de guvernământ“, cum ar zice „Adevărul“, — au avut și con-

tinuă să aibă în această afacere, atitudinea cea mai stranie. Atunci când a izbucnit scandalul, liberalii i-au acuzat pe național-țărăniști că sunt amestecați în scandalul Skoda; astăzi îi acuză național-țărăniștii pe liberali.

Noi îi credem și pe unii și pe alții; toți sunt o apă, toți sunt capabili de malversațiuni, toți sunt vinovați.

De aceea, noi cedem că toată desmormântarea afacerii Skoda, nu este făcută de cât pentru a fi definitiv înmormântată. Liberalii și național-țărăniștii, — „cele două mari forțe de guvernământ“ cum le spune zilnic „Adevărul“, — s'au pus de acord asupra acestui fapt. Și unii și alții având vinovați printre ei, au tot interesul s'o înmormânteze mai înainte de-a veni alții — țara adevărată, — ca să scormonească traficanții, să-l ia de guler și să-l repeadă în fundul oanei.

Și aceștia alții vor veni, ori cât s'ar strădui „cele două mari forțe de guvernământ“ să-și spele petele, să-și facă concesii și să se sprijine reciproc pentru a se salva.

L. N.

„Lumina gândului“

Numărul 26 al revistei „Cuvântul liber“ publică sub semnătura octav livezeanu (cu litere mici, corect după regulile Academiei) un articol din avalanșa de proză cu care domnul livezeanu s'a năpustit asupra presei care i-a deschis paginile în ultima vreme, ca unuia ce aduce atâta competență în serviciul ideii țărăniște.

Articolul la care ne-am oprit se ocupă de o poezie publicată de revista „Lumea Nouă“ și, căutând printre rânduri, d-sa comentează o serie de idei, ca, de exemplu, ideea națională la care se oprește mai mult.

Nu vom da aci nici o lămurire. Căcece ne face să scrim aceste rânduri este nevoia ce simțim de a ajuta pe domnul livezeanu în cercetarea ce vrea să o facă, atrăgându-i atenția că idelle din „Lumea Nouă“ nu trebuiesc citite printre rânduri și nici nu trebuiesc deduse din licențe poetice și vorbe tălmăcite, căci ele se găsesc clar și răspicat în paginile revistei. Deci, dacă simte nevoia să le combată, să o facă, dar nu pe căi lăturalnice, căci lucrul acesta nu-i stă bine unui purtător de cuvânt al țărănișmului așa cum se crede d-sa.

Ne îngăduim să mai facem o sugestie. Atunci când un gazetar ia tocul în mână, trebuie ca acesta să fie stăpânit de „lumina gândului“, așa cum autorul poeziei de care s'a ocupat domnul livezeanu cere pentru plug, în versul atât de ironizat de d-sa. Dacă tocul n'ar vrea să scrie decât „luminat de gând“, câte pagini ar rămâne nescrise și câte forțe folositoare aiurea nu s'ar mai consuma zadarnic în ironii leftine?! Cum însă domnul livezeanu nu a putut înțelege figura poetului care visează un plug luminat de gândul omului care-l conduce, ne îndoim că va pricepe cum poate fi conceput un toc care are nevoie de lumina gândului...

P.

Colinda guvernamentală

Guvernul se dedă la un mare bâzâit de trâncăneală ziaristică în jurul deplasărilor lui în Ardeal.

În realitate totul n'a fost de cât o colindă electorală cu mult foc bengal. Primul ministru și colaboratorii săi n'au făcut decât să se învâртеască tot timpul prin fiefurile lor electorale.

Cât despre „cercetări la fața locului” și rezolvări de petiții, acestea sunt pure demagogii cari nu ședeau bine unui guvern liberal dar șed foarte bine unui guvern de partid și de politicieni.

De altfel, nimeni n'a crezut în făgăduelile făcute, și țărani și cari am vorbit ne-au declarat că ei sunt acum destul de maturi pentru a ști ce să creadă și cui să creadă.

Neputând să facă altceva pozitiv, guvernul face demagogie și colindă electorală cu nădejdea că va trage roadele mai târziu, în alegeri.

S. A.

Un plebiscit interesant

Ziarul „Curentul” a întreprins o anchetă printre cititorii săi cu scopul de a cunoaște sentimentele și opiniunile acestora în legătură cu problemele politice, morale și sociale la ordinea zilei, și cu soluțiile ce se ventilează pentru remedierea lor.

N'am urmărit în mod regulat răspunsurile primite. Dar din cele ce ne-au căzut în mână, am constatat cu bucurie că mulți dintre corespondenții ocazionali ai „Curentului” s'au pronunțat pentru o reformă a Statului pe baze corporative, ca fiind singura soluție posibilă pentru îndreptarea relelor de cari suferă azi țara.

Era natural. Oamenii cu simțul răspunderii și cu dragoste de țara lor, nu pot gândi altfel decât așa cum au gândit cititorii „Curentului”, părtași ai sistemului corporativ.

Ni este indiferent dacă ei sunt sau nu partizanii noștri. Ceeace ne interesează este faptul că ideea prinde și că se răspândește în cercuri din ce în ce mai largi. E un semn că nu va trece mult și va cucerii toată țara. Fiindcă ideea însăși, e un semn al vremii.

L. N.

Guvernul „la lucru”

În sfârșit, după atâtea Consilii de miniștri în cari nu s'au ținut de cât discursuri și s'au votat pensii alimentare, ori s'au hotărât comemorări și sanctificări, membri guvernului s'au ocupat de o problemă interesantă: problema terenurilor rămase disponibile pe urma plecării turcilor din Cadrilater.

Aceste terenuri erau cumpărate de bulgari cari se întăreau astfel materialicește și geograficește la granița cea mai încercată a țării. Un ziar a atras atenția guvernului, — preocupat cu numeroasele sale comemorări, — asupra faptului și, în sfârșit, guvernul s'a decis să se miște.

Dar de ce e nevoie totdeauna de imbolduri pentruca miniștri să-și facă datoria ?

În alte țări, — în Germania, de pildă, — guvernul, el însuși, s'a sezișat de problema colonizărilor pe granițe și a luat măsuri în consecință — mai ales în cece privește frontiera dinspre Polonia.

Cu ce se ocupă la noi miniștri de nu află niciodată de cât ultimii cele mai arzătoare probleme sociale și naționale ?

Poate că o colindă prin Cadrilater nu le-ar strica, dar noi credem că nici în chipul acesta guvernul nu se va ocupa de nevoile generale ci de cele locale ale partidului... Pentrucă — noi o spunem mereu, — nu oamenii sunt de vină, ci sistemul...

S. A.

In Turcia se muncește

D. N. Batzarîa scrie în „Adevărul“ un articol intitulat „Intr'o țară unde se muncește“.

E vorba de Turcia, unde se muncește într'adevăr. Dar nu pentrucă oamenii ar fi acolo excepționali, ci pentrucă este acolo, în fruntea acelei țări, un om excepțional, care a dat la o parte pe politiciani și grupurile de politiciani intitulate partide, și nu se servește de parlament și parlamentarism de cât atâta cât îi trebuie pentru a nu supăra pa bancherii dela Paris cari vor neapărat să lucreze cu „forme constituționale“. În Turcia se muncește pentrucă e un regim de autoritate, — acesta-i adevărul.

E drept că d. Batzarîa uită să-l numească măcar pe Kemal, — dar ce importanță are aceasta ? Faptul e fapt, și el se vede chiar cu ochii liberi.

P. B.

„Dobrogea Corporatistă“

În ziua de 6 Mai a apărut la Constanța ziarul „DOBROGEA CORPORATISTA“, organ al *Ligi Național-Corporatiste* din orașul și județul Constanța.

Scriș viori, cu talent și în spiritul ideologiei corporative, de către un mănunchi de tineri membri ai organizației noastre din Constanța, nu ne îndoim că ziarul va aduce reale servicii cauzei pentru care a fost creat și publicului cititor care va avea, astfel, la îndemână, un organ din paginile căruia se va putea orienta și documenta asupra fideilor și mișcării noastre.

Meritul inițiatorilor este cu atât mai demn de laudă, cu cât ei întrețin cu sacrificii personale acest ziar, ce va apare deocamdată de două ori pe lună, dar care va putea să-și sporească, de sigur, în scurt timp și zilele de apariție și numărul de cititori.

Din parte-ne, noi urăm viață lungă noului nostru confrate.

L. N.

Ca funia pe spânzurat...

Cineva se întreabă printr'un ziar de seară pentruce vor unii oameni dictatura, când știut este — scrie preopinental — că guvernele „fac cu parlamentele și cu celelalte instituții de Stat tot ce vor. Nu votează parlamentele orice și oricât, nu ascultă cele-

alte puteri constituite de voința și porunca guvernelor? Atunci?"

Aceasta este și părerea noastră. Dar nu înseamnă oare acest lucru că

- 1) parlamentul este inutil, și
- 2) că guvernele exercitează o dictatură camuflată sub haina constituțională și parlamentară?

Și, în acest caz, printru ce n'ar fi mai firească dictatura francă a unui sistem de autoritate și reală putere constructivă?

Iată concluziile cari se impun de la sine din pledoaria pe care cineva o face parlamentarismului, pe care-l apără ca funia pe spânzurat...

S. A.

Premiile literare

Societatea scriitorilor români a decernat luna aceasta premiile literare. Cartea premiată a fost romanul „Rusoalca“ al d-lui G. Mihăescu.

Faptul acesta a stârnit o furtună de protestări în lumea intelectualilor. Cartea premiată este, într'adevăr, o lucrare mediocră, plină de vulgarități erotice și de preocupări din domeniul sexual.

Revolta stârnită este cu atât mai mare, cu cât premiul decernat de către Societatea scriitorilor, este *plătit din fondurile ministerului instrucțiunii publice*. Așa dar, în timp ce oficialitatea culturii duce campanie contra publicațiilor obscene, ea încurajează cu banul public asemenea publicații!

Ministerul a fost surprins de bună seamă, în încrederea acordată celor însărcinați să aprecieze operele literare. El n'are însă nici o scuză, fiindcă faptele nu se petrec pentru prima oară. La Salonul Oficial, de pildă, au fost admise și premiate lucrări plastice obscene, iar la pupitrul „Filarmoniceii“, — orchestră pusă sub protecția ministerului, — au apărut elemente certate cu ideea națională și cu cel mai elementar simț patriotic.

Să sperăm că pe viitor asemenea fapte nu se vor mai repeta?

Nu putem, fiindcă nu vedem de nicăieri țâșnind măsurile cari să ne facă să credem într'o îndreptare.

P. B.

Cooperatie și corporatism

„Le Coopérateur Suisse“ din 25 Aprilie a. c. ne aduce știrea că la Roma a încetat din viață Antonio Vergnanini, fostul secretar general al „Ligei Cooperative italiene“ desființată după înțaurarea regimului fascist.

Bătrânul teoretician și militant cooperativ, care cum spune revista elvețiană era pentru o neutralitate colorată câteodată cu roșu, a căutat să se împotrivescă fascistilor cari după luarea puterii au urmărit să acapareze toate instituțiile de interes obștești și desigur în special cele puse în serviciul curentelor socialiste și comuniste contra cărora se ridicaseră fasciile lui Mussolini. În acest scop el s'a adresat și Alianței Cooperative

internaționale căreia i-a cerut sprijin și care a dus și duce și astăzi campanie contra fascismului. Ceeace însă a caracterizat dela început opunerea a fost spiritul de obiectivitate cu care a privit lucrurile. Intr'un articol publicat in „Cooperazione Italiana“ și reprodus in No. 6 din revista Alianței Cooperative Internaționale pe anul 1923, Vergnanini scria clar că mișcarea cooperativă italiană, nu a putut corespunde scopurilor sale din cauză că a fost divizată pe considerațiuni politice, religioase, personale, etc. și „le fascisme s'est affirmé juste au moment ou la division des forces atteignait son point culminant“.

Recunoscând că printre fasciști sunt mulți prieteni ai cooperatiei el făcea atunci prevederea că se va ajunge la o cooperatie fascistă puternică și care va deveni un factor important in economia națională, cu condiția, scria el, ca să se situeze deasupra disputelor politice cari nu fac decât să anihileze binefacerile ei.

In prezua morții sale și in urma cererii ce i s'a adresat de Alianța Cooperativă Internațională, Vergnanini scrie un articol asupra „Statului Corporativ fascist italian“ publicat in No. 2 din Februarie a. c., din „Revue de la Coopération internationale“. Vorbind de realizările fasciștilor și de noul suflu de viață pe care l-au dat Italiei, el stabilește puncte de contact între cooperatie și corporatism și arată tratamentul bun și sprijinul de care se bucură cooperativele in Italia, ceea ce a făcut ca ele să inregistreze progrese. El socotește că in regimul corporativ ca de altfel in toate regimurile de economie dirijată, controlată, etc., cooperativele au un rol foarte mare și nu trebuie să piardă ocazia de a se organiza pentru menirea ce le așteaptă. In acest sens bătrânul cooperator cu o atât de vastă experiență, ajuns in pragul morții scrie vorbind de corporatism:

„Cooperatorii, inainte de orice, trebuie să studieze cu atențiune, cu cel mai mare interes, această mișcare care tinde a se răspândi, a se generaliza“.

MIRCEA V. PIENESCU

Rândurile noastre sporesc !

Cu prilejul adunării eparhiale a Munteniei s'a pus in discuție și amestecul preoților in politică.

D. Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul“, fost ministru, luând cuvântul, a declarat următoarele:

„Felul cum s'a făcut până acuma politică de unii preoți și învățători, a dovedit că departe de a folosi, a stricat ambelor instituțiuni.“

Cei mai mulți au făcut pe trepăduși electorali, negliând biserica și școala, căci se știe care este rolul trepădușului electoral. Aceasta nu inseamnă însă că preotul și învățătorul nu trebuie să aibă și convingerile lor politice, tocmai in interesul bisericii și al școlii. Pentru aceasta, însă, amestecul lor trebuie să se facă pe altă cale decât cea de până acum, care a contribuit la scăderea prestigiului lor, de care este atâtă nevoie la sate.

Socotesc că cea mai bună cale ar fi reprezentarea preoților și învățătorilor in parlament prin corporațiile profesionale, cum se face azi pentru industriași, comercianți, etc. S'ar alege, astfel, in parlament cei mai buni preoți și învățători, iar nu cei mai buni agenți electorali.

De aceea propun să rămână la ordinea zilei chestiunea aceasta și să o discutăm oricâteori vom avea ocazie, pentruca să ne convingem cât de mare nevoie este ca preoții și învățătorii să fie de-asupra luptelor electorale“.

Iată dar că partizanii ideii corporative sporesc.

Să nădăjduim că directorul celui mai mare cotidian românesc nu se va opri aci, și va face astfel ca credințele sale în domeniul reformei Statului pe baze corporative, să se oglindească pe viitor și în coloanele ziarului ce conduce.

P. B.

DE LA „LIGA NAȚIONAL-CORPORATISTA“

Domnii conducători ai organizațiilor din provincie ale „Ligei Național-Corporatiste“, sunt invitați să intensifice propaganda corporatistă în orașe și în sate.

Pentru aceasta, comitetele și subcomitetele trebuie să țină cât mai dese întruniri și consfătuiri la reședințele de județ, cu cetățenii din orașe, cari trebuiesc regrupați în suborganizațiuni, după suburbii și după profesunile ce au. Duminecele și sărbătorile, membri comitetelor și subcomitetelor trebuie să iasă la țară, și răspândindu-se prin sate, să țină consfătuiri cu sătenii vorbindu-le despre corporatism și distribuindu-le broșuri de propagandă pentru țărănime.

La orașe și târguri, trebuie răspândită broșura „România Stat Național-Corporativ“, iar în mediul intelectual celelalte broșuri ale noastre.

Pe măsură ce activitatea se desfășură, pe aceeași măsură trebuiesc constituite subcomitete rurale; în același timp, conducătorii comitetelor centrale sunt rugați să ne trimită din când în când rapoarte despre mersul propagandei și despre activitatea desfășurată în orașul și județul respectiv.

Acolo unde se simte nevoia, — în vederea constituirii de organizații noi, — ca cineva dela centru să participe pentru a da lămuriri, amicii noștri sunt rugați să ne înștiințeze pentru a delega un membru al Comitetului central să ia parte la aceste consfătuiri.

SECRETARIATUL GENERAL

N. F. R.

NAVIGAȚIUNEA FLUVIALA ROMANA

MERSUL VAPOARELOR DE PASAGERI

Cu începere dela 15 Maiu 1934 până la alte dispozițiuni

Linia Brăila-Tulcea-Ismail-Vâlcov (în toate zilele)

Brăila plecare 7.35; Galați sosire 8.30, plecare 9.00; Reni plecare 10.00; Isaccea plecare 11.15; Tulcea sosire 12.40, plecare 13.15; Ismail plecare 15.00, Gâșlița plecare 16.10, Chilia-Nouă plecare 17.25; Chilia-Veche plecare 17.40; Vâlcov sosire 19.00, Vâlcov plecare 3.45; Chilia-Veche plecare 5.15; Chilia-Nouă plecare 6.30; Gâșlița plecare 7.45; Ismail plecare 9.25; Tulcea sosire 11.05, plecare 11.35; Isaccea plecare 13.30; Reni plecare 15.10; Galați sosire 16.25, plecare 18.30; Brăila sosire 19.35.

Linia Tulcea-Sulina (în toate zilele)

Tulcea plecare 14.00; Sulina sosire 17.30; Sulina plecare 6.00; Tulcea sosire 10.45.

In legătură cu vapoarele care merg dela Tulcea spre Vâlcov și Brăila

Linia Galați-Brăila (în toate zilele)

Galați plecare 7.30, 10.15, 12.45, 16.40 și 18.30.

Brăila plecare 7.35, 9.00, 11.30, 14.40 și 19*)

*) Duminică și în zilele de sărbătoare vaporul va pleca din Brăila la ora 20.

Linia Măcin-Brăila (în toate zilele)

are legătură dimineața la ducere și seara la înapoere cu vapoarele care merg spre Tulcea-Sulina-Vâlcov.

Măcin plecare 6.30 și 13.30. Brăila plecare 10.00 și 19.40.

Vaporul nu face curse în ziua de 15 a fiecărei luni (respectiv 16 a lunii, dacă ziua de 15 este sărbătoare)

Linia Brăila-Piatra-Frecăței (în toate zilele) †

are legătură cu cursa Galați-Brăila dimineața la ducere și seara la înapoere

Brăila plecare 8.40; Măcin plecare 10.00. Carcaliu plecare 10.40; Igliza plecare 11.10; G.-Armanului plecare 11.30; Turcoaia plecare 12.00; Picineaga plecare 13.20; Piatra-Frecăței sosire 13.45.

Piatra-Frecăței plecare 14.05; Picineaga plecare 15.05; Turcoaia plecare 16.05; G.-Armanului plecare 16.30; Igliza plecare 16.50; Carcaliu plecare 17.15, Măcin plecare 17.50; Brăila sosire 18.40.

Vaporul nu face curse în ziua de 20 a fiecărei luni (respectiv 21^a a lunii, dacă ziua de 20 este sărbătoare).

Linia Ostrov-Silistra-Călărași (în toate zilele)

Ostrov plecare 5.00; Silistra sosire 5.45, plecare 6.15; Călărași sosire 7.09, plecare 7.10; Silistra sosire 8.15, plecare 10.00; Călărași

sosire 10.45, plecare 11.35; Silistra sosire 12.35, plecare 13.40; Călărași sosire 14.25, plecare 15.15; Silistra sosire 16.15, plecare 16.40; Călărași sosire 17.25, plecare 18.25; Silistra sosire 19.25, plecare 19.30; Ostrov sosire 20.00.

In legătură cu sosirea și plecarea trenurilor din Călărași.

Linia Oltenița-Turtucaia (în toate zilele)

Turtucaia plecare 6.20; Oltenița sosire 6.45, plecare 9.05; Turtucaia sosire 9.30, plecare 14.00; Oltenița sosire 14.20, plecare 14.40; Turtucaia sosire 15.00, plecare 19.05; Oltenița sosire 15.25, plecare 16.20; Turtucaia sosire 16.45, plecare 17.30; Oltenița sosire 17.50, plecare 19.45; Turtucaia sosire 20.10.

In legătură cu sosirea și plecarea trenurilor din Oltenița

Linia Giurgiu-Rusciuc (în toate zilele)

Giurgiu-port plecare 4.45, 8.00, 10.30, 16.25, 21.15.

Rusciuc-port plecare 5.20, 8.40, 12.00, 18.00, 21.40.

In legătură cu sosirea și plecarea trenurilor din Giurgiu și Rusciuc

Linia Galați-Silistra

Marti

Galați plecare 6.00; Brăila sosire 7.25, plecare 7.45; G.-Gârluței plecare 11.30; G.-Ialomiței plecare 13.15; Hârșova plecare 14.10; Topalu plecare 15.40; Cernavoda sosire 17.25, plecare 17.45; Rasova plecare 18.45; Oltina plecare 20.20; Silistra sosire 23.20.

Joi

Silistra plecare 7.00; Oltina plecare 9.00; Rasova plecare 10.00; Cernavoda sosire 10.40, plecare 10.50; Topalu plecare 12.00; Hârșova plecare 13.40; G.-Ialomiței plecare 14.00; G.-Gârluței plecare 14.55; Brăila sosire 17.30, plecare 18.00; Galați sosire 19.00.

Linia Galați-Turnu-Severin

Duminică și Joi

Galați plecare 6.00; Brăila sosire 7.25, plecare 7.45; G.-Gârluței plecare 11.30; G.-Ialomiței plecare 13.15; Hârșova plecare 14.10; Topalu 15.40; *Cernavoda sosire 17.25, plecare 17.45; Rasova plecare 18.45; Oltina plecare 20.20; Silistra sosire 23.30.

Luni și Vineri

Silistra plecare 6.30; Popina plecare 2.30; Oltenița sosire 4.30, plecare 4.35; Turtucaia plecare 5.20; **Giurgiu-port sosire 9.50, plecare 11.00; ***Rusciuc-port sosire 11.20, plecare 11.30; Zimnicea sosire 16.05, plecare 16.10; T.-Măgurelele sosire 19.15, plecare 19.30; Corabia sosire 21.50, plecare 22.00.

Marti și Sâmbătă

Bechet plecare 1.35; L.-Palanca plecare 6.20; Calafat sosire 10.00, plecare 10.05; Cetate plecare 11.15; Gruia plecare 14.20; Țigănași plecare 16.20; Crivina plecare 17.30; T.-Severin sosire 20.25.

Luni și Joi

T.-Severin plecare 14.45; Crivina plecare 16.15; Țigănești plecare 17.00; Gruia plecare 18.10; Cetate plecare 19.55; Calafat sosire 20.35, plecare 20.40; L.-Palanca plecare 23.00.

Marti și Vineri

Bechet plecare 11.55; Corabia sosire 4.00, plecare 4.10; T.-Măgurelele sosire 5.50, plecare 6.00; Zimnicea sosire 8.05, plecare 8.10; ***Rusciuc-port sosire 11.00, plecare 11.15; **Giurgiu-port sosire 12.30,

* Cernavoda trenul pleacă spre Constanța la ora 4.50, 12.50, 19.51, 20.28.

București 1.16, 20.8, 20.35.

** Giurgiu-port trenul sosește de la București la ora 9.58, 16.05, 20.55.

pleacă spre 6.05, 12.45, 18.50.

*** Rusciuc-port trenul sosește de la Sofia-Varna la ora 4.30, 10.10, 17.33.

pleacă spre 11.40, 18.35, 22.10.

plecare 13.30 ; Turtucaia plecare 16.10 ; Oltenița sosire 16.30, plecare 16.35 ; Popina plecare 17.55 ; Siliștra sosire 19.05, plecare 19.35 ; Oltina plecare 21.30 ; Rasova plecare 22.30 ; *Cernavoda sosire 23.10, plecare 23.30.

Mercuri și Sâmbătă

Topalu plecare 1.00 ; Hârșova plecare 2.05 ; G.-Ialomiței plecare 2.45 ; G.-Gârluței plecare 3.40 ; Brăila sosire 6.20, plecar 7.15 ; Galați sosire 8.15.

In legătură cu vapoarele care merg dela Turnu-Severin spre Baziaș.

Linia Turnu-Severin-Baziaș

Mercuri și Duminică

T.-Severin plecare 6.00 ; Adakaleh sosire 8.00, plecare 9.00 ; Orșova plecare 9.45 ; Svinița 12.25 ; Drencova plecare 14.15 ; Moldova plecare 17.35 ; Baziaș sosire 19.15.

Luni și Joi

Baziaș plecare 5.00 ; Moldova plecare 5.00 ; Drencova plecare 7.45 ; Svinița plecare 8.40 ; Orșova plecare 10.50 ; Adakaleh sosire 11.10, plecare 11.40 ; T.-Severin sosire 12.40.

In legătură cu vapoarele care merg dela T.-Severin spre Galați.

Linia T.-Severin-Ostrovul Mare (Schela Gogoși)

Turnu-Severin plecare 15.30 ; Hinova plecare 16.20 ; Ostr.-Corbului plecare 16.40 ; Batoți plecare 16.55 ; Vrancea plecare 17.30 ; Crivina plecare 17.50 ; Țigănași plecare 18.55 ; Ostr.-Mare (Schela Gogoși) sosire 19.20.

Ostr. Mare (Schela Gogoși) plecare 2.00 ; Țigănași plecare 2.50 ; Crivina plecare 4.35 ; Vrancea plecare 5.05 ; Batoți plecare 6.05 ; Ostr. Corbului plecare 6.25 ; Hinova plecare 7.00 ; T.-Severin sosire 8.30.

Eventuale întârzieri sau anularea unor curse nu dau dreptul la despăgubiri.

BILETE CU REDUCERE pentru vizitarea regiunii Delta Dunărei (Brăila-Galați-Vâlcov-Sulina) și a regiunii Porților de Fier (T.-Severin-Baziaș).

CURSE REGULATE PENTRU TRANSPORTUL MARFURILOR COLETE:

a) *Intre porturile Galați și Turnu-Severin cu plecare din Turnu-Severin în fiecare Duminică.*

b) *Intre Galați-Tulcea-Sulina-Ismail-Chilia și Vâlcov odată pe săptămână cu plecare din Brăila în fiecare Mercuri și din Galați în fiecare Joi.*

c) *Intre porturile Galați și Timișoara cu plecare din Galați și Timișoara la datele de: 27 Mai, 10 Iunie, 24 Iunie, 8 Iulie, 22 Iulie, 5 August, 19 August, 2 Septembrie, 30 Septembrie, 14 Octombrie, 28 Octombrie și 11 Noembrie 1934.*

Serviciul mai face orice fel de transporturi cu șlepuri complete și tancuri speciale pentru produse petrolifere pe Dunăre între Sulina și Regensburg, pe canalul Bega și pe râul Prut. — Transporturi regulate de automobile între porturile Giurgiu și Rușciuc și între porturile Oltenița și Turtucaia. Galați, Mai 1934.

*Cernavoda trenul pleacă spre Constanța la ora 4.50, 17.59, 19.51, 20.28.
București „ „ 1.16, 20.08, 20.35.

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,
MIHAIL MANOILESCU

6

ANUL III
Iunie 1934

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE CĂRȚI

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	Rotativa lentă
Dr. Ing. ISAHIA IS. NICULESCU	Propuneri nouă pentru suprimarea șomajului intelectual
CHRISTIAN PETRESCU	Valoarea politică actuală a concepției naționaliste a tineretului
M. M.	Constituția corporativă a Austriei
Dr. ROGER NICOLESCU	Planul organic al noiei alcătuirii corporative italiene

PE LINIA VREMII NOASTRE :

Se cere rein'iințarea corporațiilor. — Curente corporatiste în Franța — Naționalismul și Paneuropa. — Evenimentele din Bulgaria. — Corporatismul și partidele. — O sărbătoare și un simbol : Mareșalul Averescu. — Enigma „Statului țărănesc”. — Părerii streine despre noi. — Partidele politice din România. — Noua conferință paneuropeană. — Joacă ursul prin vecini. — Elogiul măgăriei. — Româneasca la Viena. — Acum cinci zeci de ani... — Propaganda ideii corporatiste. — Explicații tardive. — Pedepsa cu moartea. — Lipsa de încredere. — Boicotul presei „independente”. — Virtuți romane. — Bravo bulgarilor ! — Nedumerire. — Inconsecvență. — O mică deosebire. — Dihonia dela național-țărăniști. — Biata democrație ! — O comparație edificatoare. — Careul morții. — Presocrația. — Simple întrebări. — Comisia parlamentară Skoda. — E prea mult ! — Recenzii — De fa „Liga Național-Corporatistă”.

CONDIȚIILE DE

ABONAMENT :

200 lei pe an pentru particulari	
300 „ „ „ „	întreprinderi
1000 „ „ „ „	marile întreprinderi
100 „ „ „ „	studenți, preoți, învățători și săteni

ADMINISTRAȚIA : Grigore Athanasie, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/26

„LUMEA NOUĂ“ APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDAȚIA : STR. B. MUSSOLINI, 27

Biurourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligii Național-Corporatiste” : Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 6

LUMEA NOUĂ

IUNIE, 1934

Rotativa lentă

de MIHAIL MANOILESCU

Criza prin care a trecut în vremea din urmă guvernul și mai ales criza permanentă pe care o reprezintă în fața țării partidele politice, incapabile să învieze sufletul și puterile țării, a adus în actualitate teoria rotativei pe care o desfășoară de mai multă vreme cele două partide zise mari: partidul liberal și partidul național-tărănist. În ce constă această teorie?

Dacă țara nu merge bine, responsabile nu sunt partidele și mai ales nu sunt partidele mari. Și înainte de război am avut partide, dar fiindcă aveam numai două și fiindcă ele se alternau la cârmă la intervale mari de către patru ani, ba chiar mai mult, țara mergea bine și toată lumea era mulțumită.

Ceeace a dat rezultat în trecut, poate da și astăzi. Dacă astăzi lucrurile merg rău este numai din cauză că alternarea partidelor mari este complicată de guverne excepționale — cum a fost guvernul Jorga — și mai ales din cauză că această alternare se face prea repede.

Cu alte cuvinte, idealul de conducere a treburilor publice în România ar fi o *rotativă lentă*.

Câte erori de apreciere și de logică sunt cuprinse în această teorie nu am putea arăta în scurt. Întâi, nimic nu este mai falș decât credința că împrejurările din epoca lui Carol II-lea se mai potrivesc cu cele de pe vremea lui Carol I. În faza capitalismului și a liberalismului statele puteau să-și îngăduie un mecanism pe care nu-l mai suportă faza autarhizării și a organizării totalitare a națiunii din veacul al XX-lea.

Cum am arătat-o de atâtea ori, nu capriciul teoreticilor ci marile schimbări în structura economică și socială a lumii cer astăzi noi forme de stat și noi instituții politice menite să garanteze unitatea, disciplina și continuitatea națională.

Dar în afară de aceasta, este oare atât de sigur că rotativa lentă a fost un sistem ideal chiar pe vremea regelui

Carol I și că o administrare a țării mai gospodărească, mai puțin politicianizată și mai continuă n'ar fi dat rezultate mai bune decât sistemul partidelor ?

Trecând însă peste toate aceste obiecțiuni de principiu, să presupunem că am avea realizată astăzi rotativa lentă a două partide mari. Ar dispărea oare prin aceasta toate defectele de funcționare ale sistemului actual ?

Rotativa lentă nu ar distruge cu nimic parazitismul politic, care continuă să apese așa de mult asupra economiei naționale și asupra sufletului țării. Dimpotrivă. Personalul celor două partide care și-ar vedea asigurat monopolul stăpânirii țării ar avea o îndrăzneală și mai mare decât astăzi. Perioadele lungi de guvernare le-ar da politicianilor o putere de a abuza necunoscută încă iar toleranța reciprocă și solidaritatea în rele ar întrece toate limitele.

Prin aceastăarendășie forțată a țării către tovarășii dinainte hotărâte, oligarhia politicianilor n'ar ieși decât întărită.

Masselor li s'ar răpi și mai mult inițiativa, fiindcă nici nu li s'ar îngădui să ia contact cu alți oameni și să cunoască alte idei decât acele prezentate de cele două partide politice „autorizate”.

Dar pentru gospodăria statului și pentru tehnica conducerii, ce perspectivă oferă rotativa lentă ?

Alternarea mai înceată este tot alternare iar mania de a schimba legile și instituțiile la fiecare guvernare rămâne tot așa de funestă în urmările ei. Ba, — oricât de paradoxal s'ar părea — este mai grav să schimbi legile și să transformi instituțiile la fiecare 3—4 ani, după ce ele au prins rădăcini, au creiat stări de fapt și au intrat în moravuri, de cât să le schimbi cum se schimbă azi legile de conversiune, înainte de a fi avut măcar timpul să se aplice !

Regimul discontinuității ar rămâne același iar selecția valorilor politice pentru înaltele funcții de stat ar continua să se facă tot pe criteriul de partid. Cu orice nouă guvernare s'ar strica ca și acum orice operă gospodărească bine începută la stat, la județe, sau la comune. Iar în administrarea intereselor publice ar apărea același dualism funest și aceeași antiteză între stat și partid. „Cele două state” de care am vorbit adesea, *statul legal fără putere și statul puternic fără legalitate*, reprezentat prin club, ar continua lupta lor care desorganizează viața națională.

Dar peste toate îngrijorarea cea mai mare pe care o trezește rotativa vine de la poziția doctrinară deosebită, pe care trebuie în mod necesar să o ia cele două partide. Căci, dacă ar fi între ele să nu existe nici o deosebită, pe care trebuie în mod necesar să o ia cele două partide. Căci, dacă

ar fi ca între ele să nu existe nici o deosebire doctrinară, care ar mai fi rostul existenței lor ca organisme diferențiate? Dacă nimic nu le-ar distinge în concepția pe care o au despre stat și despre instituțiile naționale, n'ar trebui să considerăm cele două partide ca niște simple sindicate de interese nelegitime și antinaționale?

Este atunci normal să ne închipuim că cele două partide se vor deosebi fundamental și că la noi partidul liberal va trebui să aibă principiile burgheze, iar partidul național-tărănist își va căuta realizarea idealului său politic în „statul țărănesc”.

Dar atunci ce ar mai fi viața politică a unei țări, în care timp de patru ani instituțiile publice ar fi transformate și adaptate formulei statului țărănesc pentru ca alți patru ani ele să fie retransformate și readaptate formulei statului burghez? La un asemenea regim de dușuri scoțiene nu ar rezista nici un stat mai sănătos și mai bine încheșat decât al nostru!

Oricum am privi dar, rotativa, fie că am vedea-o lentă și idilică ca un scrânciob de Paști așa cum o visează d. Mihalache, în reveriile sale rustice, fie că am vedea-o rapidă și frenetică ca un carusel de bălciu, ea nu poate constitui idealul organizării unui stat.

Numai piesele unei mașini se pot învârti continuu; organismele vii (și o țară este cel mai viu dintre toate organismele!) nu se poate învârti într'una, fără să ametească.

Rotativa, fie rapidă, fie lentă, este un sistem nefiresc și antiorganic.

Numai continuitatea este legea vieții colective și condiția fecundității muncii naționale.

...

Dar teoria rotativei lente nu izvorăște nici măcar dintr'o convingere, fiindcă ea pornește dela oameni cari au arătat pe atâtea căi că și-au pierdut ei înșiși încrederea în regimul partidelor. *Teoria rotativei lente este o teorie cu tâlc, care urmărește altceva decât demonstrația unui principiu politic. Ea este mijlocul prin care se încearcă a se deliplasa în chip perfid răspunderea politică a tristei noastre situații, dela partide către Suveranul țării.*

A spune că rotativa lentă este fericirea pentru țară înseamnă a insinua că ritmul accelerat al alternării partidelor — ritm atribuit în mod nedrept factorului constituțional — este singura cauză a scăderilor naționale de azi.

A suspina după vremurile lui Carol I înseamnă a voi să faci un contrast cu epoca lui Carol al II-lea.

Dar a rezuma toată problema noastră politică într'o chestiune de ritm, înseamnă a evita să recunoști că ea este o problemă de calitate.

A pune accentul numai pe elementul *mecanic* al vitezii, înseamnă a nega elementul *moral* al atmosferei sufletești, pe care regimul partidelor nu poate să o dea unei țări.

A vorbi numai de *dinamica schimbărilor politice*, înseamnă a ignora *valoarea oamenilor și sistemelor* ca factor al istoriei.

Nu, hotărât nu! Problema României celei noi, problema demonstrației de superioritate a românismului, problema afirmării noastre ca popor mare al lumii, nu se rezolvă încetinind mișcarea unei vechi roți politice ruginite.

Ea își va găsi deslegarea numai în ziua când cel de la comandă va trimite roata la topitor.

Propuneri nouă pentru suprimarea șomajului intelectual

de Dr. Ing. ISAHIA IS. NICULESCU

Istoria ne vorbește de multe crize; dar cea în care trăim noi pare că întrece pe toate de până acum, ea îmbrățișind întreg globul pământesc și mai toate stratele sociale. Și dintre acestea, clasa intelectualilor pare să fie cea mai greu lovită.

Intelectualii nu au de suportat numai o sarcină materială ci mai mult decât atât, o povară sufletească; sentimentul inutilității lor, sentimentul excluderii lor din societatea actuală care parcă le spune: „Voi sunteți de prisos, serviciile voastre nu se caută nicăiri; deci n'aveți ce căuta între cei ce muncesc, câștigă și trăesc“.

Când se mai întâmplă ca un șomer să fie lipsit și de mijloacele de traiu strict necesare și să albă și o fire mai sensibilă ce nu se poate preta la compromisuri, nu este de mirare că el se supune acestei excluderi și termină printr'un gest desperat cu o viață care nu-i oferă nimic.

Dar problema prezintă o gravitate și mai mare dacă se are în vedere suflul tinereții, rezerva de energie și dorința de muncă a tinerilor licențiați, care astfel se perde nefolosită. O viață de școlar de cca. 15—16 ani dintr'o viață trăită de 22—23 ani, iată acumularea de sensibilitate, de idealuri, de gândire pentru o autovalorificare prin muncă bazată pe folosirea cunoștințelor și toate acestea la un loc după atâtea privațiuni îndurate în școală, *nu dau dreptul nici măcar la muncă!* Ce poate spune un tânăr studios, corect, meritos, când fără nici un examen asupra capacității sale se vede svârlit de societatea românească care totuși este destul de ospitalieră cu alții? Ce valoare mai reprezintă el pentru țara aceasta?

S'a căutat a se rezolva în parte problema șomajului intelectual, ținând seama numai de latura materială a vieții și lăsând la o parte latura națională și latura sufletească. Soluția (?) a fost că în fiecare an s'a înscris în bugetul sta-

tului un număr oarecare de locuri pentru o parte din purtătorii de diplomă, dându-li-se, pe lângă un salariu de mizerie, un birou și un scaun, la cari de cum s'au așezat și-au înmormântat tinerețea, s'au lepădat de ideal, de sentimente frumoase, de cunoștințele căpătate în școală, condamnați fiind la inacțiune.

Este revoltător cum în tot ce se face în țara aceasta domină neprevăzutul, lipsa de vedere în viitor. Cele mai multe măsuri se reduc la simple expediente menite să atenueze o durere oarecare, fără să vindece însă boala de care suferim. *Lipsește ideea mare.*

Problema șomajului intelectual este foarte gravă, fiindcă dintre purtătorii de diplomă se recrutează, în mare majoritate, turburătorii de ordine. S'o privim în față și să căutăm a-l da o astfel de rezolvare încât să nu ieșim din cadrul de interese ale neamului românesc. Ce soluții se impun ?

1. *Reducerea numărului celor admiși în universități*, unde trebuie introduse chiar dela început criteriile serioase de selecționare, prevăzându-se examene severe de admitere, astfel ca să nu pătrundă decât elitele neamului. Numărul de locuri să fie fixat după posibilitățile de absorbție ale țării noastre, pentru a găsi toți plasament. Dar pentru a da posibilitate celor săraci și meritoși să studieze, statul să acorde cât mai multe burse. Cheltuielile n'ar fi mai mari decât cele actuale cu sumedenia de studenți (dintre cari o bună parte nu învață nimic) și de catedre în parte nefolositoare. Cu mai puțini elevi, pot și profesorii să facă școală mai bună.

Ei se vor putea ocupa mai mult de fiecare elev în parte, creîndu-se o intimitate de studii, așa cum este și în străinătate, între profesor și elev. Din contactul lor strâns și permanent va lua naștere *acea ambianță de studii și râvnă de creație*, care, astăzi, nu se constată decât în cazuri foarte izolate. Și atunci va tășni din laboratoarele universităților noastre multe raze luminoase, cari vor atrage atenția tuturor popoarelor lumii asupra contribuțiunilor pe cari gândirea și munca românească le aduc civilizației. Despre câștigul material ce vom avea de pe urma acestor lucruri nu poate să mai fie vorba.

2. Plecând dela situația de astăzi, când avem deja foarte mulți licențiați șomeri și considerând și la latura națională și sufletească a problemei șomajului intelectual trebuie să ne gândim și la ziua de mâine și să vedem cum putem folosi, spre binele țării, puterea de muncă, entuziasmul tineresc, dorința de înfăptuire și de creație a celor cari cer de lucru.

Serviciile statului sunt astăzi supra săturate de funcționari cari nu au ce face, cari lăncezesc prin birouri. Or progresul unei țări nu se poate aștepta decât dela oameni cari muncesc cu încordare, așa că trebuie exclusă ideea plasării tinerilor licențiați sub formă de funcționari de cari statul nu are nevoie. *Nu. Trebuie să facem din fiii neamului elemente*

de luptă viguroasă, pe cari să ne putem baza, căci aceștia vor conduce țara la victorie sigură, când vor avea mâine guvernarea în mâinile lor. Numai cei întăriți în luptă încă din tinerețe, pot avea obișnuința de a lucra și cunoștințele și experiența necesară de a rezolva o chestiune.

Să se dea deci tinerilor noștri puțința de a se desvolta ca oameni pentru lucrări nouă originale, proprii. Cei obișnuiți de tineri să gândească și să creeze, vor aduce când vor fi la conducerea statului o anumită ordine sufletească și o viață serioasă ce va asigura propășirea țării.

Va trebui, așadar, ca cheltuielile ce vom face cu plasarea noilor licențiați să nu urmărească numai rezolvarea laturii materiale neproductive, *cheltueli de consumație*. Să facem *cheltueli de investiție* cu tinerii noștri, începând chiar din școală, în vederea unui scop util (atât pentru stat cât și pentru ei). Tinerii trebuiesc priviți din punct de vedere național și considerați ca aparținând statului, care să se îngrijească de educația lor și să-i și folosească cât mai rațional cu putință.

Deaceea să se înființeze un oficiu de plasare a tinerilor licențiați, nu însă în birouri ci altfel: *licențiații angajați prin acest oficiu să fie puși la muncă, dându-li-se spre studiu câte una din multiplele probleme ale vieții noastre publice, ce-și așteaptă rezolvarea de atâta vreme.*

Studiile vor trebui să fie vii, legate de realitățile și nevoile țării noastre și făcute pe baze experimentale la fața locului.

Armata de cercetători ai nevoilor țării noastre va trebui să aducă un plus de viață nouă în atmosfera de defetism, de lipsă de entusiasm pentru ce-i frumos și util. Putem să ne închipuim cu câtă plăcere se va lucra în chestiuni nouă și în strânsă legătură cu viața țării! Dela acești tineri se va putea cere o muncă încordată și fără pretențiuni prea mari de retribuțiune. Cei ce părăsesc băncile școlii nu sunt pretențioși, căci viața lor de școlari a fost foarte modestă; toți sunt dornici, la început, de a găsi un loc în care să muncească, așa că în schimbul unei retribuțiuni mici, care să le asigure acoperirea necesităților strict imediate, vor fi bucuroși să poată pune în aplicare cunoștințelor lor, continuând astfel o viață frumoasă de studii, care le va păstra și un suflet tânăr. Peste câțiva ani, cei cari au văzut în funcția ce le-a dat-o statul, numai posibilitatea de a câștiga fără să muncească, așa cum este cazul în prezent cu foarte mulți din funcționarii cei tineri, vor fi permanent niște vânători de fonduri, pe câtă vreme cei obișnuiți, încă de la început, de a-și câștiga banul prin muncă, așa vor rămâne o viață întreagă. Prin sistemul propus țara va face o pepinieră de oameni necesari, statul trăgând numai foloase atât din munca lor, cât și din faptul că pentru ziua de mâine va avea oameni formați.

Oficiul de plasare va centraliza și ordona după specialități problemele trimise de diferitele servicii. Se va putea avea astfel și o evidență a nevoilor de cari țara suferă. Și doar sunt atâtea nevoi ! Să vedem câteva exemple :

— Educarea masselor țărănești prin cinematograf (filme naționale, culturale, de învățământ practic, etc.), biblioteci (dar nu ca cele de astăzi cari sunt pline de cărți ce nu se citesc). Vor trebui făcute studii la fața locului și măsurile ce se vor adopta să țină seama de nevoile reale ale satelor noastre.

— Problema bisericească în vederea consolidării unității sufletești și moralității neamului.

— *Ridicarea veniturilor țăranilor*, mai ales în regiunile de munte (la Moti de ex.) unde să se desvolte oarecari industrii (de jucării și păpuși, articole de călătorie și sport) pentru a nu mai da zeci de milioane pentru importul atâtor lucruri din străinătate. Să se vadă gustul publicului, ceea ce se lucrează în străinătate și la început să se aducă chiar câțiva specialiști din alte țări, spre a putea înființa cât mai curând câteva centre în genul propus. (În Germania și Elveția sunt regiuni întregi cari nu trăiesc decât din industria de păpuși și jucării).

— Cultura plantelor medicinale și oleaginoase, cari produc venituri mai mari.

— Îmbunătățirea raselor de animale, perfecționarea metodelor de cultură a cerealelor și metodele de instruire a țăranilor în acest scop.

— Plantarea pomilor (pe regiuni, cu o anumită sau anumite varietăți cărora le prieste clima locală) și comercializarea fructelor (conservarea, ambalaj, transport, desfacere organizată astfel ca veniturile să fie încasate de producători iar nu de intermediari ca astăzi).

— Dirijarea românilor spre meserii cari sunt mai bănoase și de o importanță capitală pentru apărarea națională (țăranul nostru care nu este obișnuit cu mașini nu va putea mânui ușor mașinile întrebuințate într'un războiu modern, vom avea așa dar lipsă de mecanici și meseriași și vom da mașinile pe mâna minoritarilor).

— *Problema sanitară la sate și ameliorarea sănătății și condițiunilor de viață ale țăranilor*, combaterea diverselor boli ce măcină vigoarea neamului, micșorarea mortalității infantile, alimentarea țăranilor (care lasă așa de mult de dorit).

Românizarea orașelor și colonizarea regiunilor cu puțină populație românească.

— Industrializarea țării prin creierea la noi în țară a industriilor de cari am avea nevoie, pornindu-se dela câte statistice exacte.

— Captarea izvoarelor de energie (căderi de apă, gaze naturale și de petrol).

— Alimentarea capitalei și altor orașe cu gaze naturale sau de petrol.

— Electricificarea căilor ferate și mărirea traficului.

— Problema căilor de comunicații (din punct de vedere economic, al apărării naționale, etc.).

— Sistemul sau sistemele de pavaj adecuate nevoilor traficului (șosele naționale, județene, trafic mecanic, animal, mixt).

— Găsirea unui combustibil național din combinația ligniților inferiori și reziduurile de petrol, pentru a cruța în parte pădurile noastre așa de necesare la regularea cliimei.

— Problema sistematizării orașelor și satelor, întronându-se o politică de viitor. Găsirea unui tip de casă țărănească lefină și igienică, unui tip de gospodărie țărănească, etc.

— Impăduriri și îmbunătățirea cliimei în Bărăgan și în regiuni unde vara avem secetă.

— Înlăturarea pericolului inundațiilor, regulând torenții și cursul apelor curgătoare.

— Irigațiuni și secarea bălților.

— Problema peștelui și a pescuitului, spre a face din pește hrana săracului, organizându-se și conservarea, transportul, desfacerea, exportul soiurilor căutate în străinătate.

— Problema apei în Dobrogea.

— Probleme în legătură cu apărarea națională (găsirea unei măști contra gazelor, a unui fumigen național din reziduurile de petrol sau în orice caz din materiale ce se găsesc la noi în țară, experimentarea și găsirea celui mai bun mijloc de transport în timp de războiu pe plozi, pe drumuri desfundate, cu automobile cu 4 sau 6 roți, cu cauciucuri umflate sau pline, puterea motorului, materialele de construcție, etc., spre a nu mai fi obligați a lua de la alții metode experimentate de ei dar cari nu ni se potrivesc nouă).

— Problema reorganizării învățământului nostru de toate gradele, pe baze active spre a avea tipul de școală românească.

— Problema copilului.

— Asigurările sociale și extinderea lor la cât mai multe categorii sociale, căci trebuie să tindem la a avea o națiune sănătoasă înainte de toate.

— Inventarierea monumentelor publice, operelor de artă remarcabilă, clădirilor, artistice și publice, etc.

— Probleme sociale.

— Probleme de filologie, folklor, adunarea poeziilor și cântecelor populare și clasarea lor.

Am putea continua încă mult lista subiectelor de tratat, așa că pentru fiecare licențiat am găsi câte o problemă.

Asupra metodelor de lucru este însă foarte mult de spus pentru a putea obține rezultatele ce urmărim. În orice caz trebuie lucrat cu toată tragerea de inimă și cu multă dragoste de țară. Angajaților oficiului nostru vor trebui făcute

toate deligențele, instituțiile de stat și întreprinderile particulare să fie obligate să le pună la dispoziție tot materialul de studiu de care ar avea nevoie. Tinerii licențiați vor trebui să stea sub controlul permanent al oficiului, unde trebuie să se găsească oameni de toate specialitățile spre a putea discuta și a fi sfătuiți în cursul lucrărilor lor.

Luând contact cu viața reală și cu oamenii din toate straturile sociale se va căpăta și o întărire a legăturilor dintre școală și cetățean. Se întâmpla ca o parte din cei ce studiază o problemă de ordin tehnic să fie în urmă angajați chiar în întreprinderile particulare.

În ceea ce privește angajarea de către oficiu a tinerilor licențiați, vor trebui luate toate măsurile de siguranță asupra seriozității și capacității lor, cerându-se în prealabil și avizele universităților respective, spre a nu face un plasament pentru favoriți politici, compromițând ideea.

Valoarea politică actuală a concepției naționaliste a tineretului

de CHRISTIAN PETRESCU

Este sigur că în lungile și chinuitoarele popasuri istorice când lumea cade în oboseală apatică, după lungi frământări inutile pentru a regăsi un fir de viață definitiv pierdut, evoluția implacabilă a societății țintuește un nou jalon, o nouă piatră de hotar între vremuri cari apun și altele cari stau să răsară.

Dar lumea cea veche, în cadrul ei organic și limitat de forme întunecate de colbul ce-l ridică chiar zguduirile lor, nu simte anacronismul progresiv al elementelor sale și nu adulmecă de departe adierea moale, dar continuă și crescândă, a spiritului de prefacere înnoitoare.

La aceste imense semne de întrebare ale istoriei, tocmai la aceste răscruciuri de viață socială, apare — lent, normal, nevoit ci impus, — pe cadranul istoriei, ca pe un ceas până atunci lipsit de acele arătătoare, limba de foc a tinereții care se mișcă și arată drumul înainte.

Este banal să insistăm asupra constatării că țara noastră a suportat și ea, după războiu, o chinuitoare epocă de frământări în cari nu s'au deslușit dela început tendințele de schimbare; după cum la fel ar fi să demonstrăm estăzi rezistența din ce în ce mai debilă a societății la imperativele timpului; și la fel să arătăm că generația noastră, a tinerilor, e creația sufletească a războiului, ale cărui rezonanțe le simte organic în minte și în trup, și se găsește în iremediabilă opoziție cu generația conducătoare, veche.

După o criză profundă — ca țară de economie agrară am avut de suferit criza mondială în curba ei maximă — în care latura economică s'a prins de cea morală și socială, strângând în cleștele lor viața noastră românească, ne găsim complet dezorientați la întretăiere de drumuri. La fel cu toată lumea. Iată un punct în care nu facem notă discordantă...

Partidele politice au reprezentat, succesiv și cu variații minimale, svârcolirile societății noastre de a se salva după metoda veche. Sterilitatea mijloacelor oferite și încercate de partide a corespuns perfect la gravitatea situației...

În această uniformitate de eforturi cari nu țin deloc seamă de limita de vârstă atinsă de o epocă care și-a avut altădată gloria ei, fără revenire, și ca totdeauna în marile momente istorice, *reacțiunea tinerețului este rezerva ultimă de concepții și metode noi, pentru deslipirea dintr'un loc din care conducătorii nu mai pot arăta vieții un drum înainte.*

Dar ce oferă concepțiile clasice și încercările repetate ale vechilor partide politice? Ce aport nou, de ideologie și metodă, aduc organizațiunile noi, îngemănate de filoane masive de elemente tinerești? Și care este valoarea politică a lor pentru dezvoltarea vieții noastre naționale?

În trecutul nostru istoric nu se găsesc decât câteva accente și resorturi de prefaceri adânci. Viața tragică a Românilor ardeleni sub opresiunea austro-maghiară și răbufnirile lor de revoltă, marșurile înflăcărâte ale pandurilor olteni ai lui Tudor, mișcarea din 1848, vremea Unirii Principatelor, a reformelor lui Cuza și primii ani ai Regatului, iată punctele cardinale ale vieții noastre românești.

Privind numai trecutul Statelor europene, cine nu simte paliditatea istoriei noastre? Noi n'am avut niciodată o viață națională intensă. Cele câteva jaloane din trecut sunt doar *tresăriri* de conștiință românească, iute înăbușite de rojul reformelor venite din afară. *Adevăratele porniri de simțire solidară în cuprinsul nației întregi, o ridicare totală de conștiințe pentru un scop unic, noi n'am cunoscut, — ca ori care din Statele apusene, — până acum.*

Singurele noastre momente de adevărată valoare istorică, prin dimensiunile și cuprinsul lor de suflet românesc, sunt numai două: *Unirea Principatelor și războiul de întregire.*

Istoria simțirii noastre unitare n'are pagini; ci numai două vorbe.

Iată pașii Românimii. Incolo am mers agale, tributari cu mintea unui trecut occidental, străin de noi, și cu sufletul unui viitor care ar trebui să fie și al nostru.

Linia de desfășurare economică și socială a noastră a desenat-o, ca pretutindeni aiurea, tot partidele politice. *Dar într'o singură epocă: a liberalismului. Numai atunci partidele politice — două: liberal și conservator — au fost deopotrivă în pasul vremii și în cadrul realităților noastre — românești, — deși e paradoxal. Partidul liberal a cerut și realizat reformele cunoscute; iar cel conservator — fără să se așeze, neînțeleghător, împotriva vântului irezistibil de prefacere — a căutat adaptarea înnoirilor la datele naționale care erau prea mult neglijate, și cari singure au infirmat treptat toate prefacerile de atunci. N'a fost P. P. Carp naționalist?*

Este atât de dureros să observi că de o jumătate de veac încoace partidele, — nu atât în concepțiile lor programatice cât în realizările de guvernământ, toate în contradicție cu programul-emblemă, — dacă nu s'au situat totdeauna fățiș împotriva spiritului vremii, au păstrat însă mereu același ni-

vel tradițional de viață molcomă importată, fără a se încerca o singură dată o svâcnire entuziastă din actual, o tremurare a românismului care să se vrea depășit de el însuși.

Perioada după războiu, cu aspectul ei caleidoscopic în succesiunea partidelor politice, obositoare repetiție, fără variații, a aceluiaș punct de vedere și a aceluiași atitudinii în fața problemelor de viață națională, împreună cu fecunditatea verificată inutilă a unei caravane întregi de partide, grupări și liliputane fracțiuni politice, — toate construite pe aceeași nesinceră și revoltător de invariabilă temă, fără accentul niciunei orientări noi în concepție românească, — demonstrează complet și elocvent nivelul existenței noastre politice, culturale și sociale.

Liberaismul democratic, — incurabila marotă a actualelor partide politice, — a fost creator în felul lui. Ideia de libertate, ca avânt germinat de însăși exagerările opresiunii absolute — pretutindeni simțită — a dus la acea intensă vibrație creatoare a sec. XIX, cu pași giganti în domeniul tehnic, economic, social, artistic, etc. Dar în afară de elaborația în cadrul tehnic materialist, mișcarea de creație în tot decursul veacului al XIX a purtat pecetea caracteristică a însăși ideii lor esențiale și comune: *libertatea*; adică peste tot gândul și-a rostit spiralele numai în cadrul abstract, intelectual, universalist și nivelator al *noțiunilor*. Noțiunea, ca concept generic și sintetic, noțiunea ca fundament artificial și relativ al tuturor eșafodajelor de gândire în sfârșitul veacului al XIX-lea. Dacă se potrivește undeva mai puțin *noțiunea*, ca punct de plecare al gândirii, este tocmai în viața socială. Aci se trăește cu realități dure și evidente, nu cu abstracțiuni.

Noțiunea libertății, prin nouitatea limitelor ei, abstracte, indefinite, și prin jocul orb al forțelor în luptă, a produs o adevărată frenezie în activitate. Roadele ei au fost acele scilpitoare monumente de gândire și muncă umană ce constituiesc adevărata fală a secolului trecut, în toate câmpurile, fără excepție.

Decât că nu s'a prevăzut — și astăzi se bagă atât de greu în seamă! — că firele de forțe deslănțuite germinează *latent* conflicte așa de numeroase că, progresiv, viața însăși ajunge sugrumată în plasa lor scaldată în apa inutilă a libertății. Criza mondială de astăzi reprezintă acest moment.

Și cu regimul plat și amortit al partidelor politice, nu am rămâne încă multă vreme într'o fază istorică ce trebuia epuizată de mult? Popoarele Occidentului au trăit secole de splendide creații în cultura și civilizația secolelor scurse, pentru ca astăzi să ritmeze slab tactul unei evoluții, care nu le mai au. *Viață proaspătă, lumină nouă se așteaptă dela popoarele noi, recent chemate în ogorul muncii de creație în formațiuni politice întregitoare.*

În lungul șir de fragmente seculare ale firului istoric,

veacul al XIX-lea a avut misiunea se demonstreze, ideologic și practic, *ideia* de libertate.

Secolul XX, pe acea de *solidaritate*, cu derivatul ei — practic — indispensabil, autoritatea de *conducător*, nu de despot.

Dar odată înlăturată *ideia* imposibilă social a libertății infinite, trebuie așezat ceva la baza înlocuitoarei *idei* de solidaritate, pentru ca în locul interesului individual să existe un resort de putere egală.

Iată rolul ENTUZIASMULUI NAȚIONAL.

Solidaritatea — samburele de viață al sec. XX — trebuie să se așeze pe singura realitate socială considerabilă în cadrul științific creator: *națiunea*. Sub egida scadenței solidaritate, a muncii disciplinate și conștiente, popoarele trebuie să atingă cel puțin aceleași înălțimi creatoare la cari ajunseră prin libertate.

entuziasmul naționalist trebuie să egaleze în creație frenezia libertară. Altfel este fără valoare.

Iată misiunea noastră, a tineretului.

Am arătat mai sus că până astăzi, noi *Românii*, ca popor, am avut o viață mediocră de națiune artificial-burgheză, cu statice sentimente de suficiență cari nu duc niciodată înainte decât remorcate servil la forțe din afară.

O viață autentic românească, trăită în plin de poporul întreg, cu respirații adânci de simțire și cuget autohton, noi încă n'am avut.

Și până când o amânăm?

Trebuie să luăm hotărârea istorică de a porni viguros la drum, de a ne ridica deodată puterile toate, în văzul lumii, făcând celace d. Mihail Manoilescu numea așa de frumos: o *demonstrație de superioritate*. Iată ce vrea tineretul.

La noi n'a existat niciodată o voință colectivă de totală schimbare, o încordare avântat-românească de a storce toate puterile noastre de creație, de a ne întrece, de a ne depăși un trecut cu prea puțin sclipiri. Ne-a lipsit fanatismul. Iată ce aduce tineretul.¹⁾

Dar care este, conturat, concepția tineretului?

Cadrul teoretic de discuție al naționalismului nostru, consideră următoarele puncte:

- absurditatea naționalismului bazat pe rasism
- națiunea ca singură realitate social-creatoare

¹⁾ Astăzi, în oricare revistă, publicații ori adunare tinerească vei auzi bătăi de inimă ca acestea: „Pentru România, singura realitate este viitorul”... Noi deabia acum începem să răim.

„Existența noastră nu poate primi un sens decât dela un salt, dela un salt definitiv”.

„Ar trebui cu toții să ne gândim la această realitate: România e o țară fără profeți, o țară unde nimeni n'a trăit realități viitoare ca prezențe efective, ca actualități vii și imediate”. Em. Cioran rev. „Vremea”, Nr. 335, Aprilie 1934.

— considerarea ei ca unic punct de plecare și reper al progresului.

— funcțiunea organic-creatoare a stării de suflet românesc.

Naționalismul nostru tineresc nu este o febră pasageră și imitativă, nu este circumstanțial, nu-l impune momentul.

Este provocat, inițiat de cadrul acestor împrejurări locale și exagerate, dar constituie o indicație nouă de viață, logică și normală, la care viața socială însăși ne trezește. Numai apariția lui spontană și generală a provocat, sub dogoarea încă simțită a principiilor libertare, impresia că naționalismul este o maladie trecătoare, extinsă prin contagiune imitativă. *În fond, naționalismul este o trezire, sub biciul momentului, la realități prea multă vreme ignorate și la cadre de viață socială care sunt cele adevărate, cele posibile și viabile în pasul progresului colectiv și simultan.* Cât s'a trudit înflăcăratul Aurel Popovici¹⁾ să străpungă cu luminile lui de gândire românească mințile opace ale Românilor.

Și în zadar: *astăzi singura politică interzisă este politica naționalistă.*

Noi nu credem în elucubrările rasiste. Sunt absurde și imposibil de discutat științific. S'a făcut de mult evoluția de la rasă la popor, și, acum un veac dela popor, la națiune. Acum fiecare națiune își caută forma optimă de orănzare ca Stat. Noi, tinerii, credem în marea menire a Statului pentru devenirea morfologică a națiunii, unica realitate care i-a determinat nașterea și-i susține existența.

Noi, tinerii, avem o concepție dinamică, o viziune perspectivă a României. În locul indiferenței blazate, sceptice (și de câte ori cinică?) a gherontocrației noastre, aducem o trăire îndurerată, adânc simțită a situației actuale a României ca nație și ca Stat. Conducătorii „democratici“ ostentează refuzul la viață al tineretului, în clipe în care viața face din el un imperativ istoric. Pentru că tineretul acesta, părjolit în decadența obraznică a vieții naționale, poate să tindă la totala regenerare morală a românismului, în slujba căruia aduce în luptă întreaga lui capacitate de fanatism și de sacrificiu, din cari — evident — bătrânii nu mai au dis-

¹⁾ Bănățeanul Aurel Popovici a muncit o viață întreagă pe căile naționalismului ca să ofere cele mai calde și mai luminoase pagini de doctrină naționalistă. El a criticat violent și cu mult spirit de anticipare democrația noastră (vezi „Naționalism și Democrație“, Buc. 1910), care crede în „flori“, în „copaci“, etc. — simple abstracțiuni mintale — și nu se ocupă de viorele, trandafiri, stejari, etc., singurele realități eterne. El, cel dintâi a arătat că o cultură adevărată pornește dela o națiune (mințile cele mai cuprinzătoare nu au fost, la toate popoarele, și spiritele cele mai naționaliste? Și la noi istoria nu spune același lucru? Gh. Lazăr, Gh. Sincal, Gh. Hellade, Eminescu ș. a.), și el, în pagini de incomparabilă înălțare românească, a propus o politică de conformare la individualitatea deosebită a țării și a poporului nostru.

ponibilități. Tineretul aduce o *mentalitate* și un suflet românesc. Bătrânii fac încercări de redresare, de revenire, de întoarcere la o situație pierdută; tineretul vrea eforturi colective pentru progres, pentru depășire. *Tineretul vrea să imprimе vieții social-naționale un sens ideal, abandonând treptat sensul pur biologic. El aduce principiul nou al creației colective entuziaste, în locul celei individualist-utilitare.*

Tineretul concepe o scuturare din amorțeală, un salt înainte al românismului, pe toate terenurile, *cu convingerea adâncă că valabilitatea eternă a ideii se bazează pe valori naționale, concrete, și nu pe entități abstracte.*

Țara noastră, ca atâtea altele, trăește între două lumi. O clipă solemnă. Încotro? Pe calea neagră și sfârșită a partidelor democratice? Sau pe drumul luminos și nesfârșit al entuziasmului național-creator? Faptele din ultima vreme vorbesc singure. Au dat probă de viziune și perspicacitate politică oamenii și partidele politice care au înțeles *dela început să-și apropie elemente de contribuție tinerească și mai ales cei cari știu să-și aleagă pe acești tineri (pe fundul inimii lor, acoperite de negura grijilor de toate zilele, scânteiază adevărate mărgăritare de gând și simțire românească); și probă de oportunism politic cei ce se ostenesc zadarnic să-i capteze în ultima clipă.*

Iată, prin urmare, unde se așează valoarea politică *actuală* a concepției naționaliste a tineretului. Cine o va împiedeca? Cine o va birui?

Tot ce-i cuget și simțire românească îi va sta *într'o zi* alături. Cei ce nu simt românește, cei ce nu cred într'o *mişină a României*, să i se așeze împotriva!

Pentru aceștia, cuvântul Evangheliei: „*Voi, fățarnicilor, judecați semnele cerului; dar semnele vremii nu le puteți judeca?*”¹⁾

¹⁾ Evanghelia dela Matei, XVI, 3. — cit. de A. Popovici în „Naționalism și democrație“.

Constituția corporativă a Austriei

de M. M

Am vorbit la vreme, în mod sumar, de marele eveniment al transformării statului austriac în stat corporativ. Dăm acum detalii asupra principiilor constituției austriace care a fost proclamată la 1 Mai 1934.

Este de notat că această constituție nu a fost votată de o Cameră constituantă ci a fost decretată (cu termenul juridic consacrat : *octroyată*) de către președintele republicii federale și de către guvern *fără nici un fel de legătură cu vechea constituție a republicii dela 1 Octombrie 1920.*

Constituția nouă austriacă este astfel rezultatul unei revoluții, care poate fi caracterizată ca atare dacă nu atât prin origina sa politică, cât prin origina sa juridică, întru cât abrogarea vechii constituții nu se putea face nici într'un caz pe baza unor prescripții conține în ea însăși ci numai printr'o lovitură de stat.

Interesant este și preambulul noii constituții corporative. Vechea constituție începea cu declarația din art. 1 : „Austria este o republică democratică. *Dreptul său pornește dela popor*“. Noua constituție corporativă are următoarea formulă introductivă : „In numele lui Dumnezeu Atotputernicul *dela care porcede orice drept*, poporul austriac primește pentru statul său federativ, creștin și german *pe bază corporativă, această constituție*“.

Care este caracteristica și țelul noii constituții ? Vom cita în această privință cuvântul doctorului *Robert Hecht*, pe care cancelarul Dolfuss ni l-a recomandat personal ca cel mai autorizat autor asupra reformei constituționale :

„Scopul unei constituții — dacă facem abstracție de conținutul ei cultural-politic — este *să înlăture domnia partidelor și reflexul său fatal care este slăbiciunea organelor executive și să pue în locul lor o reprezentare corporativă a popoului, legată cu o conducere autoritară a statului.*

Pentru realizarea acestui scop, constituția prevede un sistem legislativ original și complicat care constă în patru Camere pregătitoare (consultative) și o cameră hotăritoare

(deliberativă). Cele patru Camere pregătitoare ale legilor sunt :

Consiliul de Stat (Staatsrat).

Camera culturală (Bundeskulturrat).

Camera economică (Bundswirtschaftsrat).

Camera provinciilor (Länderrat).

Organul cu puteri de hotărîre este Camera Națională sau federală (Bundestag).

Consiliul de Stat este compus din 40—50 membri *numiți* de Președintele Republicei, Camera culturală din 30—40 *delegați* ai Școlii și Bisericii, Științei și Artei; Camera economică din 70—80 *delegați* ai Corporațiilor economice și anume ai agriculturii și silviculturii, ai industriei și minelor, ai meseriilor, ai comerțului și transportului, ai finanței și asigurărilor, ai profesiunilor libere și ai *serviciilor publice*.

În sfârșit Camera provinciilor este compusă din guvernatorii provinciilor (Landeshauptmann) și ajutoarele lor.

Nu s'a stabilit prin constituție, cari sunt principiile după cari se va face desemnarea membrilor Camerei Culturale și Camerei Economice. Este însă sigur că desemnarea nu se va face prin alegeri generale, cu caracterul celor din sufragiul universal.

În ce privește Camera federală, ea se va compune din 59 membri *toți desemnați de către cele patru camere consultative* și anume :

20 de către Consiliul de stat ;

10 de către Camera Culturală ;

20 de către Camera economică ;

9 de către Camera provinciilor.

Toate cele cinci camere lucrează numai în mod excepțional întrunite într'o singură adunare, atunci când trebuie să procedeze la alegerea a trei candidați pentru președinția republicei. Desemnarea președintelui Republicei se face dintre acești trei de către toți primarii din Austria întruniți într'o adunare ad hoc.

Pentru elaborarea legilor, cancelarul consultă totdeauna consiliul de stat și — după cum e vorba de o lege cu caracter social sau cu caracter economic — Camera Culturală sau Camera Economică.

Sedințele acestor Camere nu sunt publice. Dacă aceste Camere întârzie cu avizul lor peste un anumit termen, atunci Cancelarul poate să trimită spre deciziune proiectul de lege direct Camerei Federale.

Interesant este că această Cameră Federală nu are dreptul de a modifica proiectele de legi, ci numai de a le aproba sau respinge în întregul lor.

Nu mai în chestiunile financiare cari sunt supuse totdeauna direct Camerei Federale, aceasta are și dreptul de a modifica parțial propunerile Cancelarului.

Avizele date de cele patru Camere consultative nu sunt *obligatorii* pentru guvern, care alege din ele numai ceea ce socotește potrivit modificând în consecință legile prezentate lor.

De semnalat este că imunitatea parlamentară în vechiul înțeles, nu mai există și că *deputații nu mai pot ataca în parlament onoarea cuiva fără obligația de a răspunde în fața instanțelor pentru actul lor.*

Deputații nu mai au nici dreptul de interpelare și nici așa numitul *drept de control politic* asupra administrației, care rămâne exclusiv sub controlul guvernului federal și a Cancelarului.

Inițiativa legilor aparține exclusiv guvernului federal.

Președintele Consiliului de Stat care este în acelaș timp și președintele de drept al Camerei Federale nu este ales ci numit de Președintele Republicei.

Se înțelege că într'un asemenea regim *guvernul nu atârnă de parlament și nu poate fi dărâmat printr'un vot al parlamentului.*

Prestigiul membrilor guvernului este apărat cu atâta grijă de noua Constituție încât miniștrii nu pot fi chemați nici ca martori în procese de cât cu autorizația specială a Cancelarului!

Nu vom scoate concluzii din această sumară expunere asupra valorii concepției care a stat la baza Constituției austriace și nu vom confrunta această concepție cu doctrina noastră.

Vom releva numai că noua Constituție austriacă constituie o încercare originală de a realiza două principii : *principiul reprezentării corporative și principiul statului autoritar.*

Este de observat că Camera federală unică care decide — are majoritatea membrilor săi (30 din 59) desemnați de cele două Camere consultative alese, ceea ce înseamnă o satisfacție dată, cel puțin în principiu, ideii constituirii puterii legislative de jos în sus.

Mai este de remarcat că această Cameră federală poate respinge legile guvernului, care nu mai are altă cale de apel decât *referendum-ul* adică *plebiscitul popular.*

Constituția austriacă nu neagă astfel principial democrația (odată ce admite forma sa extremă care este plebiscitul!) ci neagă *reprezentarea poporului prin delegați aleși de-avalma cu vot egal*, socotind reprezentarea prin delegați ai corporațiilor ca singura potrivită și sinceră.

Ea înlătură abuzurile democrației și mai ales abuzurile parlamentarismului.

Ea caută să realizeze în legiferare, prin Camerele consultative de specialitate, principiul competenței.

În fața acestei remarcabile și interesante încercări, noi nu înțelegem să ne pronunțăm grăbit și cu ușurință.

Experiența va aduce de altfel în curând, asupra reformei dela Viena, luminile ei alături de luminele teoriei.

O concluzie se poate totuși trage încă de astăzi și anume aceea că *regimul democratic vechiu, s'a prăbușit definitiv într'o țară mai mult, și că pretutindeni oamenii cari fac istoria sunt numai acei cari își dau contribuția lor la crearea regimurilor noi cari trebuie să-l înlocuiscă.*

Planul organic al noiei alcătuirii corporative italiene

de Dr. ROGER NICOLESCU

Intr'un articol precedent al revistei noastre No. 4-1934 *) am expus principiile cari stau la baza noiei organizării corporative italiene, precum și unele discuțiuni și păreri cari s'au emis în jurul acestei chestiuni.

Am arătat totodată și importanța reorganizării corporațiilor din punct de vedere economic, social și politic.

În acest articol, ne vom ocupa de *partea organică* a noiei alcătuirii corporative.

Consiliul național al corporațiilor, a stabilit principiul care s'a fixat prin lege, că noiele corporațiuni se vor constitui pe ramuri mari ale producțiunei naționale.

Acest principiu tinde a da corporațiunilor o sănătoasă bază de organizare, pentrucă asigură o continuitate și deci o eficacitate a funcțiunilor în domeniul economic.

Conform acestui principiu fundamental s'a căutat și criteriul după care să se înființeze corporațiile, stabilindu-se în acest scop, trei mari grupe cuprinzând fiecare următoarele corporațiuni:

GRUPA I-a

1. Corporația agricolă
2. „ grădinăriei, florăriei și pomiculturei
3. „ viticulturii
4. „ oleaginoaselor
5. „ sfeclei și a zahărului
6. „ zootehnică și pescăriilor
7. „ lemnului
8. „ produselor textile.

*) O nouă organizare a corporațiilor în Italia.

GRUPA II-a

9. Corporația metalurgică și mecanică
10. „ industriilor chimice
11. „ de îmbrăcăminte
12. „ hârtiei și tiparului
13. „ construcțiilor edilitare
14. „ apă, gaz și electricitate
15. „ industriilor extractive
16. „ sticlăriei și ceramicei.

GRUPA III-a

17. Corporația prevederii și a creditului
18. „ profesiunilor și artelor
19. „ maritimă și aeronautică
20. „ comunicațiilor interne
21. „ spectacolelor
22. „ ospitalității.

Pentru determinarea acestor 22 de corporații, s'a avut în vedere propunerile făcute de diferite secțiuni ale Consiliului național al corporațiilor, de a fi alcătuite pe ramuri mari de producțiune, pentru a se evita fracționarea lor, asigurându-se în acelaș timp și o suficientă omogenitate.

De aceea, pe cât a fost posibil, s'a căutat a se grupa într'un singur organism, acele categorii legate între ele prin raporturi de schimb, de exemplu: fabricanții de hârtie cu editorii; fabricanții de materiale de construcții cu industriașii edili; producătorii de fibre textile cu fabricanții de produse textile etc.

Cu toate că interesele lor sunt în contrast, totuși ele pot fi ușor armonizate prin corporații.

Unul dintre punctele cari s'au discutat mult cu ocazia elaborării acestui plan de alcătuire a corporațiilor, a fost cu privire la „meserii“ și anume, dacă este necesar a se crea ori nu, pentru ele o corporație aparte.

După un studiu aprofundat, s'a ajuns la concluzia că nu ar fi necesar să se constituie o corporațiune aparte a meseriilor, deoarece meseria nu reprezintă decât o formă particulară a activității economice, cu producțiuni foarte variate, așa că dacă s'ar crea corporațiuni de meserii, n'ar avea posibilitatea de funcționare și nu ar fi nici omogenă din cauza diversităților de interese.

Totuși, s'a găsit necesar ca meseriile să fie reprezentate în corporațiunile ce cuprind activitățile asemănătoare cu a diverselor meserii, cât și a fi reprezentate în corporațiunea profesiunilor și a artelor pe motivul că, unele meserii, din punct de vedere al activității lor, se pot ridica la o adevărată producțiune artistică.

În ceea ce privește alte activități economice, ele au fost încadrate după alte criterii, de ex.: industria sticlei a fost grupată cu industria ceramicii cu care are strânse afinități din punct de vedere tehnico-economic, formând o singură corporație a „sticlăriei și ceramicii“.

Deși legiuitorul italian s'a folosit de diverse criterii pentru încadrarea diferitelor activități economice în corporații, totuși unele au rămas neîncadrate, pentru că o regrupare a lor oricât de comprimată ar fi, unele activități pot fi omise, cari însă prin practică, pot fi observate și încadrate.

MODUL DE ALCATUIRE A CONSILIULUI FIECĂREI CORPORAȚII

Tot în acelaș articol, am mai spus că prin legea din 5/2/934 nu s'a fixat modul de alcătuire a consiliului fiecărei corporații, lăsându-se conform art. 3 al sus zisei legi, să fie stabilit printr'un decret special de organizare a corporațiilor.

Cum însă, în planul organic al nouilor corporații s'a prevăzut și compoziția consiliului fiecărei corporații, credem necesar, în interesul celor ce se ocupă cu problemele corporatiste, să redăm în întregime alcătuirea consiliilor tuturor corporațiilor.

CORPORAȚIA AGRICOLA

Cultura cerealelor: 7 patroni și 7 lucrători.

Industria morăritului, orezării și a pastelor făinoase, industria dulciurilor: 3 patroni și 3 lucrători.

Industria panificației: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul de cereale și a produselor lor industriale: 2 patroni și 2 lucrători.

Technicienii agricoli: 1 reprezentant.

Cooperativele: 1 reprezentant.

Meseriașii: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA GRĂDINĂRIEI, FLORĂRIEI ȘI POMI-CULTUREI

Grădinăria, florăria și pomicultura: 6 patroni și 6 lucrători.

Industria conservelor alimentare-vegetale: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria derivatelor fructelor acre (portocale, lămâi, etc.) și a esențelor: 2 patroni și 2 lucrători.

Comerțul produselor grădinăriei, florăriei, pomiculturei și a derivatelor: 3 patroni și 3 lucrători.

Technicienii agricoli: 1 reprezentant.

Cooperative: 1 reprezentant.

Chimiștii: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA VITICOLA

Viticultura: 6 patroni și 6 lucrători.

Industria oenologică (vinificarea) vinurile și liqueururile: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria berei și a produselor asemănătoare: 1 patron și 1 lucrător.

Industria alcoolului de categoria II-a: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul de vin, liqueur și alcool: 3 patroni și 3 lucrători.

Technicienii agricoli: 1 reprezentant.

Chimiștii: 1 reprezentant.

Cantine populare: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA OLEAGINOASELOR

Cultura măslinilor și altor plante oleaginoase: 5 patroni și 5 lucrători.

Industria tescuirei și rafinării untdelemnului de măsline: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria uleiurilor sulfuroase: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul produselor oleaginoase: 1 patron și 1 lucrător.

Technicienii agricoli: 1 reprezentant.

Chimiștii: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA SFECLEI ȘI A ZAHARULUI

Cultura sfeclei: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria zahărului: 1 patron și 1 lucrător.

Industria alcoolului de categoria I-a: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul zahărului și alcoolului: 1 patron și 1 lucrător.

Technicienii agricoli: 1 reprezentant.

Chimiștii: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA ZOOTEHNICA ȘI A PESCARIILOR

Cultura plantelor furajere, creșterea animalelor și a peștelui din apele interne: 8 patroni și 8 lucrători.

Industria peștelui și a preparatelor lui: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria laptelui pentru consumul direct: 1 patron și 1 lucrător.

Industria derivatelor laptelui: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria cărnurilor conservate și a conservelor alimentare: 2 patroni și 2 lucrători.

Comerțul de animale: 1 patron și un lucrător.

Comerțul de lapte și a derivatelor lui: 2 patroni și 2 lucrători.

Technicienii: 1 agent sanitar veterinar.
 Lăptăriile populare: 1 reprezentant.
 Cooperativele de pescari: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA LEMNULUI

Industria forestieră și prima prelucrare a lemnului: 2 agricultori și 2 industriași, 2 lucrători agricoli și 2 lucrători din industrie.

Fabricarea mobilelor și a diferitelor obiecte de lemn pentru uzul casnic: 2 patroni și 2 lucrători.

Producțiunea lemnăriei pentru casă (uși, ferestre, etc.): 1 patron și 1 lucrător.

Producțiunea plutei: 1 patron și 1 lucrător.

Lucrări diverse (de lemn): 2 patroni și 2 lucrători.

Comerțul produselor industriale de mai sus: 3 patroni și 3 lucrători.

Technicienii: 1 inginer silvic.

Artiștii: 1 reprezentant.

Meseriașii: 2 reprezentanți.

CORPORAȚIA PRODUSELOR TEXTILE

Industria bumbăcării: 3 patroni și 3 lucrători.

Cultura oilor: 1 patron și 1 lucrător.

Industria lânurilor: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria creșterii viermilor de mătase: 1 patron și 1 lucrător.

Cultura duzilor pentru viermii de mătase: 1 patron și 1 lucrător.

Industria depănatului și răsucitului firelor de mătase: 1 patron și 1 lucrător.

Țesutul mătasei: 1 patron și 1 lucrător.

Industria torcătoriei: 1 patron și 1 lucrător.

Țesătoria de mătase artificială: 1 patron și 1 lucrător.

Producțiunea inului și a cănepei: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria inului și a cănepei: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de vopsit și imprimat pânzeturile: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria iutei: 1 patron și 1 lucrător.

Industria covoarelor și a obiectelor asemănătoare: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul bumbacului, lânului, mătasei artificiale și a altor produse textile; comerțul en detail de produse textile: 3 patroni și 3 lucrători.

Technicienii agricoli: 1 reprezentant.

Chimiștii: 1 reprezentant.

Artiștii: 1 reprezentant.

Meseriașii: 1 reprezentant.

Cooperativele de uscătorie: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA METALURGICA ȘI MECANICA

Industria fabricării fierului: 3 patroni și 3 lucrători.

Diverse industrii metalurgice: 2 patroni și 2 lucrători.

Turnătoriile: 1 patron și 1 lucrător.

Industria fabricării automobilelor, motocicleturilor și aeroplanelor: 3 patroni și 3 lucrători.

Industria produselor de cauciuc pentru industrii: 1 patron și 1 lucrător.

Industria produselor de piele pentru industrii: 1 patron și 1 lucrător.

Industria materialelor de căi ferate și tramvaie: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de construcții navale: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de mașini industriale: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de mașini agricole: 1 patron și 1 lucrător.

Industria mașinilor electrice: 1 patron și 1 lucrător.

Industria cablurilor și cordoanelor izolante pentru electricitate și a produselor accesorii industriei electrice: 1 patron și 1 lucrător.

Industria aparatelor radio-telegrafice: 1 patron și 1 lucrător.

Industria aparatelor mecanice de precizie, a aparatelor optice și sanitare: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de arme: 1 patron și 1 lucrător.

Giuvaergii și argintarii: 1 patron și 1 lucrător.

Mecanică diversă: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul de metale, de mașini, de auto-motocicluri, accesorii și a produselor asemănătoare, comerțul de aur și argint și a diferitelor articole de metal: 4 patroni și 4 lucrători.

Technicienii: 1 inginer.

Meseriașii: 2 reprezentanți.

Consortii agrari și cooperative: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA INDUSTRIILOR CHIMICE

Industriile mari de acizi anorganici, alcalin, cloruri și a produselor chimice pentru agricultură: 4 patroni și 4 lucrători.

Industria de acizi organici, a produselor chimice organice și anorganice: 3 patroni și 3 lucrători.

Industria de explozibile: 1 patron și 1 lucrător.

Industria fosforului și a chibriturilor: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de materiale plastice: 1 patron și 1 lucrător.

Industria coloranților sintetici, a produselor medicinale sintetice și a produselor sintetice pentru fotografie: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria culorilor minerale, vopselurilor, cernelurilor, a

cremei și ceară pentru încălțăminte și pielării: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria de gaz comprimat: 1 patron și 1 lucrător.

Industria săpunurilor, stearinei și glicerinei: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria extraselor de tăbăcărie: 1 patron și 1 lucrător.

Industria tăbăcăriei: 1 patron și 1 lucrător.

Industria uleiurilor naturale, sintetice și parfumerii: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria uleiurilor minerale: 1 patron și 1 lucrător.

Industria distilării gudronului: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul de produse chimice: 3 patroni și 3 lucrători.

Chimiștii: 1 reprezentant.

Farmaciiștii: 1 reprezentant.

Consortii agrari: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA DE ÎMBRACĂMINTE

Industria de îmbrăcăminte (confecțiuni de haine, albii-turi, etc.): 3 patroni și 3 lucrători.

Industria blănăriei: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de pălării: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria de încălțăminte și a altor obiecte de piele pentru uzul personal: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria de mănuși: 1 patron și 1 lucrător.

Producțiunea obiectelor de cauciuc pentru îmbrăcăminte: 1 patron și 1 lucrător.

Ciorăpărie și tricotaaje: 2 patroni și 2 lucrători.

Producțiunea dantelurilor, broderiilor, panglicilor, țesăturilor elastice și ceaprazărie: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria nasturilor: 1 patron și 1 lucrător.

Producțiunea diverselor obiecte pentru îmbrăcăminte: 1 patron și 1 lucrător.

Atelierele de construcțiuni de umbrele: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul produselor industriilor mai sus indicate: 3 patroni și 3 lucrători.

Meseriașii: 3 reprezentanți.

CORPORAȚIA HĂRTIEI ȘI A TIPARULUI

Industria hârtiei: 2 patroni și 2 lucrători.

Technica hârtiei: 1 patron și 1 lucrător.

Industria poligrafică și a produselor asemănătoare: 2 patroni și 2 lucrători.

Industria de editură: 1 patron și 1 lucrător.

Industria de editură ziaristică: 2 patroni și 2 lucrători, dintre cari, unul ziarist.

Artiștii (autorii și scriitorii, muzicanții, bele-arte, ziariștii): 4 reprezentanți.

Meseriaşii: 1 reprezentant.
Comerţul: 2 patroni şi 2 lucrători.

CORPORAŢIA CONSTRUCŢIUNILOR EDILITARE

Industria de construcţii (construcţii edilitare şi lucrări publice): 3 patroni şi 3 lucrători.

Industria cărămizilor şi a obiectelor făcute din ciment: 1 patron şi 1 lucrător.

Industria de ciment, var şi ipsos: 1 patron şi 1 lucrător.

Industria materialelor refractare: 1 patron şi 1 lucrător.

Comerţul materialelor de construcţie: 2 patroni şi 2 lucrători.

Proprietatea edilitară: 1 patron şi 1 lucrător.

Inginerii: 1 reprezentant.

Arhitecţii: 1 reprezentant.

Geometrii: 1 reprezentant.

Cooperative: 1 reprezentant.

Meseriaşii: 1 reprezentant.

CORPORAŢIA DE APA, GAZ ŞI ELECTRICITATE

Industria apeductelor: 2 patroni şi 2 lucrători.

Industria de gaz: 2 patroni şi 2 lucrători.

Industria electrică: 3 patroni şi 3 lucrători.

Technicienii: 1 inginer.

Consortii şi cooperative: 1 reprezentant.

CORPORAŢIA INDUSTRIILOR EXTRACTIVE

Industria mineralelor metalice: 2 patroni şi 2 lucrători.

Industria de sulf şi pirită: 2 patroni şi 2 lucrători.

Industria de combustibile (cărbune de pământ, uilă, etc.): 1 patron şi 1 lucrător.

Industria de mine (marmură, granit, piatră şi a materialelor asemănătoare: 2 patroni şi 2 lucrători.

Lucrarea marmurei şi a pietrei: 1 patron şi 1 lucrător.

Comerţul produselor industriilor de mai sus: 2 patroni şi 2 lucrători.

Technicienii: 1 inginer de mine.

Meseriaşii: 1 reprezentant.

CORPORAŢIA STICLARIEI ŞI CERAMICEI

Industria ceramice artistice, porţelanurilor, olăriei (diverse specii) şi a abrazivelor: 2 patroni şi 2 lucrători.

Industria sticlăriei: 1 patron şi 1 lucrător.

Industria geamurilor albe: 1 patron şi 1 lucrător.

Industria plăcilor (fotografice, etc.): 1 patron şi 1 lucrător.

Industria oglinzilor și cristalurilor: 1 patron și 1 lucrător.
 Industria sticlei științifice (eprubete etc. cuprinzând și pe cea optică): 1 patron și 1 lucrător.

Industria sticlei artistice și a obiectelor mici de sticlă (brățări, colane, etc.): 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul lămpilor electrice: 1 patron și 1 lucrător.

Comerțul produselor industriilor de mai sus: 2 patroni și 2 lucrători.

Meseriașii: 2 reprezentanți.

Cooperativele: 1 reprezentant.

CORPORAȚIA PREVEDERII ȘI A CREDITULUI

Secțiunea bancară:

Guvernatorul băncii italiene.

Președintele I. R. I.

Președintele I. M. I.

Institutede credit: 2 reprezentanți.

Băncile provinciale: 1 reprezentant.

Bancherii particulari: 1 reprezentant.

Firme și comisionarii de burse și schimb (valute): 1 reprezentant.

Conducătorii de întreprinderi bancare: 7 reprezentanți.

Secțiunea institutelor de economie și de drept public.

Membrii de drept ai secțiunii bancare.

Casse de Economii: 4 reprezentanți.

Institutede supuse supravegherii Ministerului de Finanțe: 2 reprezentanți.

Institutede speciale de credit agricol: 1 reprezentant.

Muntele de pietate de I-a și a II-a categorie: 1 reprezentant.

Lucrătorii dependenți de asociațiile de drept public: 3 reprezentanți ai asociației naționale fasciste a funcționarilor publici.

Băncile populare cooperative: 1 reprezentant.

Casse rurale: 1 reprezentant.

Dependenții băncilor populare și ai caselor rurale: 2 reprezentanți.

Secțiunea de asigurări.

Președintele institutului național de asigurare.

Președintele institutului național fascist de asigurare în cazuri de nenorociri.

Președintele institutului național fascist de prevedere socială.

Intreprinderile particulare autorizate de a face asigurări: 2 reprezentanți.

Conducătorii întreprinderilor de asigurări : 1 reprezentant.

Dependenții întreprinderilor de asigurări : 3 reprezentanți.

Agenții de asigurări : 1 reprezentant.

Dependenții agențiilor de asigurări : 1 reprezentant.

Lucrătorii neîncadrați : 1 reprezentant.

CORPORAȚIA PROFESIUNILOR ȘI ARTELOR

Profesiunile legale : 3 reprezentanți ai avocaților și procurorilor (2 pentru avocați și 1 pentru procurori).

Un reprezentant al doctorilor în economie.

Un reprezentant al notarilor.

Un reprezentant al apărătorilor legali.

Un reprezentant al experților comerciali.

Un reprezentant al contabililor.

Profesiuni sanitare : 2 reprezentanți ai medicilor.

Un reprezentant al farmaciștilor.

Un reprezentant al veterinarilor.

Un reprezentant al infirmierilor.

Un reprezentant al moașelor.

Profesiuni tehnice : 2 reprezentanți ai inginerilor.

Un reprezentant al arhitecților.

2 reprezentanți ai tehnicienilor agricoli (unul al doctorilor în agronomie și unul al experților în agronomie).

Un reprezentant al geometrilor.

Un reprezentant al chimiștilor.

Arte : 2 reprezentanți ai autorilor și scriitorilor.

2 reprezentanți ai artelor frumoase.

1 reprezentant al arhitecților.

1 reprezentant al ziariștilor.

1 reprezentant al muzicanților.

1 reprezentant al învățătorilor particulari.

2 reprezentanți ai meseriașilor.

2 reprezentanți ai comerțului de arte antice și moderne, și ai produselor meseriilor (unul pentru patron și unul pentru lucrător).

CORPORAȚIA MARITIMA ȘI AERO-NAUTICA.

Marina pentru transport și pasageri : 4 patroni și 4 lucrători.

Marina pentru transportul mărfurilor : 2 patroni și 2 lucrători.

Marina corăbiilor cu pânze : 1 patron și 1 lucrător.

Transporturile aeriene : 2 patroni și 2 lucrători.

Cooperativele : 1 reprezentant.

CORPORAȚIA COMUNICAȚIILOR INTERNE

Secțiunea căilor ferate, tramvaelor și a navigațiunei interne.

Căile ferate : 2 patroni și 2 lucrători.

Tramvae extra-urbane și urbane : 2 patroni și 2 lucrători.

Funiculare : (diferite specii) 2 patroni și 2 lucrători.

Navigațiunea internă : 1 patron și 1 lucrător.

Secțiunea auto-transporturilor.

Auto-serviciile de linii : 2 patroni și 2 lucrători.

Serviciile de închirieri (corăbii, automobile, etc.): 1 patron și 1 lucrător.

Serviciul taxiurilor : 1 patron și un lucrător.

Serviciul de camionaj : 1 patron și 1 lucrător.

Secțiunea auxiliarilor de trafic.

Expediționarii : 1 patron și 1 lucrător.

Activitatea porturilor : 1 patron și 1 lucrător.

Transporturile hipice : 1 patron și 1 lucrător.

Activitatea complimentară de trafic : 1 lucrător și 1 patron.

Cooperativele : 1 reprezentant.

Secțiunea comunicațiunilor telefonice și radio-telegrafice.
2 patroni și 2 lucrători.

CORPORAȚIA SPECTACOLELOR

Președintele Societăței autorilor.

Președintele institutului L. U. C. E.

Președintele O. N. D.

Editorii : 2 reprezentanți.

Autorii teatrali : 1 reprezentant.

Muzicanții : 1 reprezentant.

Industria de teatru : 3 patroni dintre care unul șef de trupă și 3 lucrători dintre care unul tehnician de scenă.

Industria cinematografului : 2 patroni (unul pentru producțiune și unul pentru execuție) și 2 lucrători (unul pentru producțiune și unul pentru execuție).

Indstria asemănătoare : 1 patron și un lucrător.

Organizațiuni sportive : 1 patron și un lucrător.

Un reprezentant al comisariatului de turism.

CORPORAȚIA OSPITALITĂȚII.

Un reprezentant al comisariatului de turism.

Hoteluri și pensiuni : 2 patroni și 2 lucrători.

Oficii și agenții de voiaj : 1 patron și 1 lucrător.

Exploatări publice (restaurante, cafenele, cluburile publice de joc, barurile, etc.): 2 patroni și 2 lucrători.

Stabilimentele hidro-climaterice și termale : 1 patron și 1 lucrător.

Case particulare de cură : 1 patron și lucrător.

Medicii : 1 reprezentant.

Fiecare corporație mai cuprinde în afară de reprezentanții pe care i-am arătat mai sus, 3 reprezentanți ai P. N. F. (partidului național fascist), cu scopul de a reprezenta, pe deasupra oricărui contrast, interesele generale ale națiunii, precum și alte persoane ca experți, chemați de președinții corporațiilor în urma propunerilor făcute de asociațiunile sindicale, sau de alte entități, atunci când sunt chestiuni aparte de examinat.

În consiliile corporațiilor pot fi, deasemenea, chemați și directorii generali ai Ministerelor, cari aduc contribuțiile lor necesare corporațiilor din punct de vedere tehnic și al experienței administrative.

Când problemele ce sunt discutate în consiliile corporațiilor au un caracter exclusiv tehnic, președinții pot încuviința studiul lor consiliului național de studii sau altor organe tehnice ale statului, pentru a se găsi soluțiunile cele mai bune.

Tot în adunările consiliilor corporațiilor, pot lua parte și șefii administrațiilor interesate în chestiunile ce le privesc.

Pentru a se asigura o cât mai strânsă egătură dintre corporațiile și administrațiile publice, s'a stabilit ca ordinea de zi a lucrărilor corporațiilor, să fie examinată mai întâi de ministrii interesați.

În vederea creerii unei legături între corporații și confederații, legiuitorul italian a hotărât că și președinții confederațiilor pot lua parte la ședințele consiliilor corporațiilor, atunci când problemele ce se discută sunt în legătură cu interesele confederațiilor respective.

În modul acesta, ei urmăresc în deaproape activitatea corporațiilor, ce nu poate fi diferită de a asociațiunilor sindicale.

Coordonarea activităților tuturor corporațiilor și legătura lor cu serviciile tehnice ale administrațiilor statului pe deoparte, iar pe de altă parte, legătura dintre acestea cu organele consiliului național al corporațiilor, este făcută de *Secretariatul general al consiliului național al corporațiilor*.

Demn de relevat este și sistemul de votare pe bază colectivă, adoptat pentru realizarea unui echilibru perfect, căci în armonie cu principiul parității, care este la baza întregului sistem corporativ, s'a dat fiecărei grupări un număr egal de reprezentanți, atât din partea patronilor cât și din partea lucrătorilor.

Din cele de mai sus, este de observat, că *la reprezentarea diferitelor grupuri s'a ținut cont, nu numai de felul destul de variat al producției din acele grupuri, dar și de importanța fiecăreia.*

Profesionistilor și artiștilor, li s'au dat dreptul de a fi reprezentanți în aceste corporații în afară de corporațiile lor

proprie, deoarece, s'a avut în vedere importanța elementului tehnic și artistic în diferitele sectoare ale activității productive.

De asemenea și cooperativele și meseriile au reprezentanți în diferite corporații din aceleași motive.

Interesant este de relevat compoziția corporațiilor mari, adică pentru un întreg ciclu de producțiune, cum sunt de exemplu : corporația textilă, metalurgică, etc., ce cuprind de la materiile prime până la comerțul produselor fabricate.

Astfel se poate afirma, că prin noua organizare a corporațiilor, s'a putut încadra, aproape complet, întreaga viață economică și socială a națiunii italiene, prin faptul, că ele cuprind dela branșele cele mai generale până a cel mai amănunțite.

Prin urmare, este una dintre lucrările cele mai complete făcute până azi de regimul fascist, căci nu e ușor să încadrezi în 22 de corporațiuni, activitățile economice, multiple, ale unui stat modern.

Noua alcătuire corporatistă constituie însă faza a II-a a corporatismului italian, cum de altfel a spus-o însuși d. Mussolini, cu ocazia votării legii nouilor corporații, *urmând ca în faza a III-a, probabil și ultima, să se facă reforma constituției, când se va decide și de soarta camerei deputaților.*

Prin această nouă organizare a corporațiilor în Italia se distrug definitiv vechile sisteme și teorii, cât și organismele vechi, care nu mai corespund necesităților morale și ideale ale actualei vieți sociale și economice, iar pe de altă parte, *se înfăptuește o armonie desăvârșită între economic, social și politic*, cari în alte țări sunt cu totul opuse.

PE LINIA VREMII NOASTRE

Se cere reînființarea corporațiilor

Citim în z'are că d. ministru al muncii a pus în studiu chestiunea reînființării vechilor corporații meșteșugărești.

Aceasta, în urma miilor de cereri primite din partea meșteșugarilor prin cari se reclamă înființarea corporațiilor, justificându-se că interesele de breaslă erau atunci mult mai bine apărute de cât subt regimul de astăzi.

Credem și noi. De cât, un lucru : meseriașii să nu-și facă prea mari iluzii. Modul cum politicianii înțeleg corporațiile, nu va fi de loc spre folosul lor. Se vor spori funcțiile și va crește biurocratismul, — iată rezultatele.

Adevăratul corporatism este altul, este acela care prevede transformarea întregii structuri a țării sociale și politice după o normă care are la bază breslele. În acest sistem, breslele vor conduce țara, pe când în sistemul actual, breslele, dacă se vor reînființa, vor fi conduse ele de către biurocrația ministerială și politicianistă. Politicianii acceptă să reînființeze corporațiile fiindcă speră să facă din ele noi instrumente politicianiste.

Meseriașii și negustorii trebuie să se ferească de asemenea reforme. Dacă ei vor să aibă foloase de la corporații, să vie subț steagul „Ligei Național-Corporatiste“, și cu forțe unite să cucerască pulerea pentru a trece apoi la transformarea statului pe baze corporative.

Aceasta este singura cale a mântuirii, — cealaltă nu e de cât amăgire și poate și primejdie.

L. N.

Curente corporatiste în Franța

Am mai vorbit cu alt prilej de frământările sociale și politice cari au loc în Franța. S'ar fi putut crede că sunt exagerări sau invențiuni de ale noastre.

Iată însă că „Adevărul“, care e adversar ideilor de dreapta, publică în numărul său de la 20 Mai o extrem de interesantă scrisoare a corespondentului său din Paris, în această privință.

„Adevărul“ confirmă intru totul spusele noastre.

El afirmă că există azi în Franța trei curente revoluționare : curentul fascist, care n'are proiecte, nici programe (ca și la noi);

curentul revoluționar de stânga, și curentul revoluției burghezo-roosveltiană care are mai multe aspecte, dintre cari cel mai important și mai pulernic este cel corporatist. „Toate grupurile de tineri, scr'ie „Adevărul“, sunt corporatiste. Dar nu corporatist-jasc'ste“, (ca și noi. N. R.). Deasemenea, continuă „Adevărul“, au devenit corporatiști și mulți oameni serioși, ca de pildă, d. Paul Boncour, fostul prim ministru, care preconizează integrarea sindicalismului în societate. Adică, transformarea statului pe baze corporatiste.

„Adevărul“ nu știe care din aceste planuri va fi tradus în fapt. „Dar, scrie el însuși, nu aceasta importă. Ceeace importă este numărul lor cel mare, care arată cât de adâncă e mișcarea de idei în jurul problemelor de prefacere economică și socială, și cât de răspândită este în Franța convingerea că nu se mai poate continua ca până acum“.

De ce dar n'ar fi posibil în Români'a ceeace se intreveđe ca foarte posibil în Franța ?

S. A.

Naționalismul și Paneuropa

Participarea noastră activă la manifestațiile paneuropene alături de programul nostru naționalist, a putut apărea, chiar pentru unii din prietenii noștri, drept o contradicere. Câteva explicații în această privință nu sunt dar de loc neoportune.

Doctrina noastră este foarte bine cunoscută; principiile Uniunii paneuropene sunt cunoscute mult mai puțin. Ele se inspiră din opera filozofică și politică a celui gânditor de o putere unică de concepție și de sugestione care este contele Coudenhove Kalergi.

Uniunea paneuropeană urmărește, pentru o epocă care nu se poate determina, realizarea unei colaborări sincere și efective a tuturor țărilor europene pe teren politic, cultural și economic, pentru apărarea patrimoniului comun al civilizației europene.

Uniunea nu preconizează nici abolirea grantțelor, nici anihilarea personalității naționale a fiecărui popor. Ea prevede în mod express în programul său ca și în toate lucrările sale de propagandă „respectul civilizațiilor naționale a tuturor popoarelor Europei ca fundament al comunității de cultură a Europei“.

Paneuropa este dar intruparea ideii de pace și de solidaritate europeană, pornind dela conștiința superiorității Europei și a misiunii sale — care nu s'a încheiat încă, — de îndrumare și educare în spirit european a întregii omeniri.

Ce contradicere poate să existe între ideea paneuropeană astfel concepută și ideea naționalistă ?

Naționalismul preconizează dezvoltarea la maximum a personalității colective a națiunii; Paneuropa urmărește integrarea acestor personalități colective ridicate la nivelul lor maxim de cultură, într'o unitate de civilizație, care să se impue lumii întregi.

Fără menținerea păcii și a echilibrului extern între popoarele europene nu se poate urmări nici opera interioară de naționalism, care cere transformarea tuturor instituțiilor fundamentale ale țării.

Pacea europeană este astfel condiția esențială a revizuirii și reazășării interne a fiecărui popor, în sensul nouilor tendințe naționaliste ale veacului nostru.

Ne oprim aici, fără a accentua și importanța politică practică a participării noastre active în Uniunea paneuropeană, importanță care ar fi destul de mare chiar dacă s'ar reduce numai la combaterea tendințelor revizioniste din Europa și la înlăturarea oricărei tendințe de revizuire din programul Uniunii europene.

Naționalismul și Paneuropa sunt două doctrine cari considerate pe culmile aspirațiilor omenesti pe cari le intrupează, nu se contrazic, ci se completează și se întăresc una pe alta.

M. M.

Evenimentele din Bulgaria

În plină criză ministerială, când partidele se încădeau mai cu furie și se credeau mai stăpâne pe situație, o mână de oameni hotărâți și energici, au pus mâna pe guvernământul statului bulgar.

Operația s'a produs fără vărsare de sânge și fără împotri-virea nimănui. Partidele politice erau prea slabe și prea ticăloșite pentru a o face, iar țara întreagă prea sătulă de regimul de până atunci pentru a nu-și da asentimentul ei din tot sufletul la schimbarea ce se plănuia. Bulgaria este condusă astăzi de o dictatură înțeleaptă, acceptată de tot poporul bulgar.

Bine înțeles, din primul moment, democrația masonică de pretutindeni a încercat să înconjoare evenimentele din Bulgaria cu o rețea de știri mincinoase. Agențiile de presă și corespondenții sau trimișii speciali ai ziarelor au publicat în primele zile fel de fel de știri, cari mai de cari mai fantastice, privind împrejurările în cari s'a operat schimbarea, și modul cum opinia publică bulgară a primit-o.

Nimic din toate acestea n'au fost adevărate; adevărat e numai faptul că schimbarea s'a făcut cu asentimentul regelui și al poporului bulgar, și că toată lumea, afară de partide și beneficiarii acestora, — a râsuflat ușurată la înscăunarea noului regim.

Din cele d'ntâi clipe s'a văzut clar cauza care a provocat schimbarea: ticăloșia partidelor, cari ajunseseră într'un hal de anarhie și slăbiciune ce amenința siguranța și chiar existența statului. Insuși primul ministru a spus-o aceasta, și nu s'au sfiit s'o recunoască nici unii din fruntași vechiului regim. Ca atare, noul guvern a procedat de îndată la dizolvarea partidelor, și bine a făcut. Partidele au provocat tot răul, — era foarte natural ca ele să suporte toate consecințele.

Ceeace vom să relevăm însă, este modul cum înțelege noul guvern să reformeze statul. El nu crede că e bine să perpetueze regimul dictatorial, ci să-l înlocuiască printr'un sistem natural, legal și cu adevărat reprezentativ al voinței poporului, care este sistemul corporativ.

De aceea, guvernul d-lui Gherghieff a anunțat că va face ca alegerea unei bune părți din parlament să se realizeze prin corporații.

Nu este, de sigur, ideal, căci nu este corporatismul complet pe care-l preconizăm noi, dar este un început. Și mai este ceva: e indiciul împede că dictatura are sentimentul că nu se poate menține la infinit, și că trebuie să se transforme în singurul sistem care poate fi constituțional, liber, democratic și natural, care este sistemul corporativ.

Învățătura ce se poate trage din evenimentele petrecute în Bulgaria, este următoarea: voiți să scăpați de dictatură?

Aderăți la corporatism.

Altfel, cu voie sau fără voie, mai curând sau mai târziu, dacă continuați să sprijiniți partidele și să boicotați corporatismul, veți avea dictatura, cu toate consecințele agravante pentru aceia cari au provocat-o, neștiind sau nevoind să înțeleagă glasul vremii.

In ce ne privește, noi ne-am făcut datoria și v'am prevenit din timp.

T. N.

Corporatismul și partidele

Această notă s'ar fi putut intitula mai bine *Corporatismul și personalitățile*, fiindcă evoluția înspre corporatism imprimată partidelor, despre care voim să vorbim, este datorită mai ales personalităților cari sunt în fruntea partidelor și cari au o vedere mai îndepărtată și mai justă asupra evoluției pe care trebuie să o urmeze țara, decât clientela lor politică. Astfel am putut vedea pe d. Mihalache pronunțându-se pentru senatul corporativ, dar am văzut imediat și marea rezistență a contra-maiștrilor electorali cari-l înconjoară și cari trăesc astăzi atât de bine de pe urma meseriei lor, încât găsesc periculoasă orice schimbare.

Infinit mai importantă decât convertirea d-lui Mihalache este adeziunea care n'a devenit încă oficială dar de care s'a vorbit în presă cu un real fond de adevăr, a d-lui mareșal Averescu la ideea Senatului Corporativ. Nimeni nu va putea subaprecia importanța pe care o prezintă o opinie plină de atâta răspundere și de atâta autoritate ca aceea pe care o reprezintă d. mareșal Averescu.

Cu atât mai prețioasă și mai semnificativă este părerea d-lui mareșal Averescu, cu cât d-sa a rămas totdeauna pe tărâmul unui strict constituționalism și cu cât și astăzi preconizează o revizuire a Constituției, după procedeele prevăzute de Constituția însăși. Aceasta înseamnă că și pentru cei cari au respectat sincer vechea Constituție și au crezut-o la timpul ei potrivită și oportună, necesitatea revizuirii sale în sens cel puțin semi-corporativ se impune.

În sfârșit cea din urmă adeziune la ideea Senatului Corporativ este aceea a d-lui Octavian Goga, care la sărbătorirea noului academician profesorul Petrovici a adoptat în programul partidului național-agrar această idee.

Părerea d-lui Octavian Goga prezintă o însemnătate deosebită în legătură cu doctrina sa de naționalism integral. Ea dovedește că d. Goga nu vede nici o incompatibilitate între programul său de românizare a vieții economice și între existența

unul parlament corporativ, ei dimpotrivă socotește ca și noi că *regimul corporativ garantează și oferă însuși instrumentul politic și juridic, prin care se va realiza românizarea României.*

Iată cum, în ciuda modestiei noastre, cari nu am provocat niciodată intruniri zgomotoase și agitații, și cari am fost învăluți în mod constant de presă în conspirația tăcerii, ideile noastre înscrise pe linia veacului, au în ele o forță proprie de propulsivitate, care le face ca să cucerească în același timp și masele populare și vârfurile intelectualității naționale.

Iar ideile de partid este umbrată cu fiecare progres al ideii corporatiste la înșiși aceia, cari stând în fruntea partidelor ar trebui să o reprezinte mai intransigent...

M. M.

O sărbătoare și un simbol:

Mareșalul Averescu

Cine a asistat, cel puțin ca spectator indiferent, la sărbătorirea mareșalului Averescu de către studențime, — fără îndoială că a fost pătruns adânc de sentimentele ce stăpâneau atunci mulțimea pestră de studenți, militari și civili din sala Dalles, suflul acela care domină solemn într-o atmosferă de simțire neaoș românească.

Rareori poți întâlni, mai ales în țara noastră, clipe de entuziasm colectiv polarizat undeva, sus, deasupra patimilor de toate zilele, și înrolând deopotrivă pe bătrâni și pe tineri, trecutul și viitorul, amintirile și nădejzile.

N'a fost, cum s'a insinuat, o adunare de regisorat politic (studenții au fine antene senzitive de bun simț și nu-și vând entuziasmul lor tineresc pentru uneltiri politice străine de țelurile și firea lor), ci o adunare impunătoare pornită din svăcnirile de suflet ale tinerimii. Fatal, s'au găsit datori să participe, într'un număr insignifiant, și partizanii politici mai proeminenți ai mareșalului, dar elanul izbucnit acolo nu le aparține, poate nu l-au înțeles, și nu de ei e vorba.

Studențimea românească și-a propus să sărbătorească, pe rând, câteva din cele mai reprezentative personalități ale neamului său, omagînd deopotrivă figurile ce sintetizează geniul lui multiplu. Ca unul ce intruchipează virtuțile românești și s'a mișcat o viață întreagă pe linia unor idealuri cari sunt astăzi ale tinerilor, era firesc să înceapă cu mareșalul Averescu. Cu ostașul care a pornit de jos, din „talpa țării“, a urcat viguros toate treptele militare și politice, a luptat cu suflet și cu străluciri de minte în slujba neamului său, și a izbutit să păstreze acea aureolă pură de virtuți și de inteligență.

Eroii unui neam sunt cei cărora acesta le acordă nemurirea prin duhul mistic al legendei. Și mareșalul Averescu a fost un erou, cu acea formidabilă popularitate care l-a adus la guvernarea de după război.

Pentru masa studențimii el reprezintă, sintetizat în chip unic, eroismul legendar al românimeii, inteligența vie și virtuțile de cinste și perseverență ale ei. Vârtejul vieții sale e idealul ti-

neretului, și deaceea tineretul nostru i-a închinat, acum câteva zile, prinosul admirației și ascultării lui.

Sărbătorirea mareșalului Averescu, cu acest înțeles adevărat capătă dimensiuni și rezonanțe deosebite. *Tineretul entuziast, dornic de sacrificiu și de innoire, strâns sufletește cu toată puterea lui de simțire curată în jurul figurei de legendă a bătrânului mareșal, iată o imagine care ne caracterizează momentul.* O solidaritate trainică de viață între tineretul frământat de suferință al neamului nostru, cu virtuțile lui creatoare și cu idealurile zilelor de mâine. Dincolo de antagonismul între generații, s'a făcut o splendidă demonstrație de legătură adâncă între realitățile adevărate ale neamului nostru și idealurile legitime ale lui, intruchipate de tineret.

Glasul cumpănit al mareșalului, cu sfaturile lui cuminte, ascultate smerit în picioare de o adunare în care mărgăritare de lacrimi izvorau deopotrivă dela bătrâni și dela tineri, și imnurile de slavă ridicate într'un suflet de studenți, au marcat acele legături de viață ale unui popor pe care nu i le schimbă nici veacurile.

Peste speculațiile politice cari au putut să incolțească atunci, sau mai pe urmă, din lătratul câțelușilor politici, dincolo de intențiile posibile ale unora pe cari i-a putut mâna și interesul, *în adunarea dela Dalles s'a topit totul și n'a răsunat decât o singură bătaie de inimă.*

Aceea ne-a mișcat și aceea va rămâne.

Sufletul românesc, în pornirile lui cele mai curate de venerație și de înfripări avântate de idealuri, iată ce i s'a închinat mareșalului Averescu (cu ochii lui inecați în lacrimi) și iată ce au putut să înțeleagă cei ce au ascultat.

În locul unui tineret sceptic, cu vizuni cenușii, am văzut atunci, acolo, rostogoliri uriașe de simțire românească, involburări luminoase de idealuri și o impresionantă solidaritate.

Ne lipsesc eroii? Nu avem idoli? Și nu găsim îndrumători?

Ce aberație! Avem destui; trebuie să-i cunoaștem.

Splendida manifestație de care am vorbit a demonstrat aceasta. Și gândim: *ce ar putea ajunge un popor ca al nostru dacă nimicurile de toate zilele nu l-ar împiedeca să-și prea-mărească pe fii lui cei mai de seamă, și să lupte harnic pe urmele lor?*

Suntem în prefacere; într'acolo mergem: cu temelii istorice.

CHRISTIAN PETRESCU

Enigma „Statului țărănesc”

Între problemele cari vor trece desigur posterității ca enigme nedeslegate, alături de quadratura cercului de piatră filozofală, de teorema lui Fermat și de tragedia dela Meyerling, va fi cu siguranță și problema „statului țărănesc” în România.

Sunt ani de când ne dăm osteneala să cunoaștem ce este statul țărănesc și de când întrebăm zadarnic pe toți părinții, — destul de numeroși — pe toți nașii — și mai numeroși — și pe toți profitorii — care sunt legiune! — ai statului țărănesc și nu reușim să ne dezmetecim. Ce este statul țărănesc?

Începem să credem că statul țărănesc este ca și electricita-

tea care nu se poate defini, dar care se simte totuși prin efectele sale. Inadevăr și teoria statului țărănesc are efecte miraculoase. Ea te poate face director de gazetă oficioasă, subsecretar de stat sau ministru, fără ca vreodată să fi avut nevoie să deslușești față de alții, sau față de tine singur, marea enigmă.

Noi știm, deși numai din teorii străine ce este *statul liberalo-burghez*; știm, cu destulă precizie ce este *statul comunist*; iar cei cari au urmărit mișcarea noastră, nu se pot plânge că nu știu, dela filozofie și doctrină până la detalii de organizare, ce este *statul național-corporatist*.

Avem dar dreptul să cerem, zece pagini, — nu mai mult de zece pagini! — de precizare doctrinară și morfologică a „statului țărănesc”.

Căci la urma urmei, dacă nu ni se va spune însfârșit ceea ce cerem de atâta vreme, vom fi nevoiți noi să arătăm, ce este această poveste a „statului țărănesc” și mai ales ce ascunde ea. Și ne e frică că în ziua aceea statul țărănesc va putea fi numit, cum a fost numită cândva Banca Națională a României cu o expresie celebră de către Nicolae Filipescu.

M. M.

Părerii streine despre noi

Ziarul italian „Ottobre” din Roma, publică în numărul său dela 20 Mai a. c., un articol despre curentele politice noi în România, scriind între altele, următoarele :

„Trăsături ale acestei reînnoiri : parlament corporatist, directive noi în politica externă, o nouă ierarhie de valori și de funcțiuni într-o țară în care valorile erau disprețuite și unele funcțiuni, inutile.

Opinia publică s'a transformat și ea. Intr-o țară liniștită, ultimele evenimente trădează o nerăbdare care nu admite întârzieri. *Doctrina corporatistă a lui Manoilescu se desvoltă, se impune*. Voința lui Averescu ar putea da mâine, o serioasă lovitură mentalității democratice. S'a spus de Averescu că e bătrân, că partidul său e redus la un grup.

Și cu asta ? Azi, în România, mai mult decât partidele, contează valorile. Și Averescu este o valoare politică. Manoilescu n'are partid, dar a știut să asimileze anumite aspecte ale spiritului nou.

Trei oameni, sintetizează a trei valori : *autoritate, doctrină, hotărâre*.

Intr'un cuvânt : *viitorul*”.

L. N.

Partidele politice din România

este titlul unei admirabile lucrări datorită d-lui Constantin Zotta magistrat și d-lui Tulceanu.

Autori au avut ideea cu totul nouă de a pune laolaltă programele partidelor și organizațiilor politice și a da astfel ori-

cărui cetățean doritor să se informeze în mod exact și direct dela izvor, cari sunt doctrinele formațiunilor noastre politice.

Lucrarea are meritul de a fi cu totul impersonală și obiectivă, așa cum era și de așteptat față cu poziția celui dintâi autor al ei. Această obiectivitate care merge până la o abținere totală din partea autorilor de a face comentarii și a da sentințe și care dă întregii lucrări un caracter de rezumat onest, face valoarea cu totul deosebită a acestui volum. *Autorii lasă să vorbească organizațiile politice însăși*, așa cum, pe vremuri, președintele institutului social, d. Gusti, pe atunci deasupra partidelor, a făcut să vorbească despre doctrinele partidelor lor, într'o serie de memorabile conferințe, pe înșiși șefii și frunțașii acestora.

Și după cum atunci atâția șefi de partide au căzut rușinos la examen, arătând că nu cunosc nici noțiunile elementare ale dicționarului social și politic și că nu au nici o idee clară asupra propriului lor partid, tot așa și în lucrarea d-lor Zotta și Tulceanu sunt partide „mari“ cari se prezintă cu un bagaj doctrinar foarte ușor!

Vom reveni într'un număr viitor al nostru cu un studiu mai complet asupra doctrinelor partidelor așa cum ele apar în această excelentă lucrare.

Pentru moment, însemnăm faptul extrem de caracteristic că *partidele noastre au programe extrem de vagi și de sumare*. Este destul să cităm că partidul național-țărănist își cuprinde doctrina sa în patru pagini!

Cât privește doctrina Ligii Național Corporatiste ea este redată prin reproducerea programului nostru de 35 puncte în forma sa *provizorie* așa cum a apărut în broșura *România stat corporativ*.

Sperăm că la o nouă ediție care va apare în curând autorii vor reproduce programul nostru *definitiv*, așa cum a apărut recent în broșura *România Stat Național Corporativ*.

M. M.

Noua conferință paneuropeană...

dela Viena, care s'a deschis la 16 Mai, a fost o manifestație de mare amploare a ideii de pace și de colaborare internațională.

Deschisă în prezența Cancelarului Dolfuss, care a urmărit-o cu interes și a păstrat contactul continuu cu personalitățile de seamă ale conferinței, prin dineuri, recepții și participare la lucrări — conferința a trezit un ecou mai mare decât totdeauna în presa franceză, engleză și chiar italiană.

D. Manoilescu, care este un orator răsfățat al manifestațiilor paneuropene și a devenit — tot atât de popular publicului vienez, cât este și celui bucureștean — a avut două frumoase succese atât în cuvântarea sa ziela deschidere cât și în marea manifestație din seara de 17 Mai, când în sala de ședințe a fostului parlament austriac a vorbit alături de Cancelarul Dolfuss, de Conte Coudenhove Kalergi și de Ministrul Scheshnigg.

Este de remarcant că la această splendidă manifestație de intelectualitate au fost invitați să ia cuvântul numai doi străini deputatul francez Bugnan și d. Manoilescu.

D. Manoilescu ca totdeauna n'a căutat să capteze publicul

occidental prin platitudini și măguliri *ci a pus net și curajos problema antitezei dintre lumea industrială și cea agricolă*, antiteză care stă în calea unei colaborări economice europene.

Publicul a primit însă foarte bine această atitudine și când d. Manolescu s'a scuzat spunând: „Eu vorbesc ca un țaran, din răsărit: moșic și sincer (grob und offen)“ sala a izbucnit în aplauze aprobative.

D. Manolescu a dovedit odată mai mult că respectul străinătății nu se capătă linguşind-o.

L. N.

Joacă ursul prin vecini

Revoluția politică din Bulgaria a aruncat consternarea în mijlocul democrației noastre.

Sărindarul a trebuit să însemneze pe harta politică a veacului al 19-lea, o nouă țară cu chenar de doliu.

Și durerea e cu atât mai mare cu cât Dunărea nu e destul de lată ca să oprească o contagiune. Numai Nistrul s'a arătat — spre durerea democrației pure — destul de adânc pentru asta.

Mai mult decât atât, Bulgaria a avut totdeauna în mintea democrațiilor noastre o valoare de simbol. Ea a fost modelul favorit al „democrației țărănești“ și punctul de plecare a unei „internaționale verzi“, care s'a ofilit pe vremuri înainte de a-i da frunzele.

Dar mai ales democrația bulgărească era respectabilă prin vechimea ei. Votul universal datează acolo dela 1884. Și — ce răutate a istoriei! — în anul jubilar 1934 vine catastrofa... Votul universal dispare cu Sobrania lui cu tot... și — cea ce ridică durerea democrațiilor noastre la paroxism, — partidele politice sunt trimise la vatră fără formalități de către odiosul regim al d-lui Gheorghieff.

Nu mai vorbim de libertatea presei, care a suferit se pare, unele avarii și pe meleagurile noastre.

Ingrijorarea partidocrației și a presocrației este cu atât mai mare, cu cât se știe că poporul nostru poate să gândească câteodată și singur, fără ajutorul agenților electorali și a ziarelor.

Și atunci când gândește cu capul lui propriu, românul își zice că dacă un Suveran patriot și cuminte ca Regele Bulgariei, a acceptat și a favorizat noul regim, dacă atâția bărbați de seamă și-au luat răspunderea lui, dacă însași opoziția prin personalități de mare valoare națională ca d. Tancoff nu l-au respins în principiu și dacă poporul l-a aclamat, prin manifestația semnificativă făcută suveranului său a doua zi după „lovitura de sta“, aceasta înseamnă că în adevăr regimul partidelor devenise și acolo odios și că Bulgaria întreagă este astăzi fericită că își poate căuta mântuirea ei în afara partidelor și în potriva partidelor.

Și românul mai știe ce se întâmplă totdeauna când ursul începe a juca prin vecini.

M. M.

Elogiul măgăriei

Ca odinioară Erasmus, cu al lui „Elogiu al nebuniei”, ar trebui cineva, în colorata noastră țară, să se gândească serios a scrie un tom întreg, cu capitole și paragrafe, despre complexul de resorturi cari determină la noi o atitudine politică.

Câtă indignare nu provoacă oricui echilibristica pe idei și oameni a partidelor politice și câtă revoltă nu poate să nască lipsa, la ele, a noțiunii de valoare alta decât cea individual-sunătoare, și abundența nepermisă a incompetenței calificate. *Partidele politice n'au conștiința valorilor morale și a intereselor colective, așa cum n'au o doctrină* Se trăește din continențe și din detalii, din prostii și turpitudini.

Partidul politic cere pedeapsa cu moarte pentru hoți, după ce a furat prea mult. Și nu e solidar cu nimeni decât atunci când îl amenință moartea. Atunci iese în stradă și *cere ordinea pe care el n'a putut s'o dea, libertățile pe cari el nu le-a respectat, și pretinde fără rușine curățirea de necinstea de care e murdar și el*. Aceste partide, și oameni lor, își schimbă convingerile ca odinioară caii dela diligențe. Matadorii lor fac idoli din nimicuri și terfelesc valorile naționale. (Citiți exploziile de ură ale regisiorilor politic, comentând trecuta prespectivă de guvernare a Mareșalului Averescu).

Dar, cu durerile și înfrângerile lui, un astfel de regim durează la noi. Pentru că durerea, și povara ei, este a celor cari nu pot și nu știu s'o strige. A celor mulți.

Democrația e o rușine pe care partidele politice trebuie s'o laude. Altfel mor, din cauza ei.

Faceți, faceți înainte, elogiul măgăriei...

CHR. P.

Româneasca la Viena

Când în ședința de deschidere a Conferinței paneuropene dela 16 Mai în prezența Cancelarului Dolfuss, d. M. Manolescu a fost invitat să vorbească și când — conform uzanței dela aceste conferințe — a trebuit să spună și câteva cuvinte în limba maternă d-sa a început astfel :

„România e statul santinelă la frontiera orientală a Pan-europei”, cuvinte anume alese astfel, au fost înțelese perfect de auditorul select — care cunoaște franceza sau latina! — și au fost primit cu călduroas aplauze de întreaga sală.

Față de această explozie d. M. Manolescu a adăogat, de data aceasta în limba germană : „Observ cu plăcere că știți cu toții românește !”. O nouă serie de aplauze a fost răspunsul.

L. N.

Acum cincizeci de ani...

Ziarul „Universul” are fericita inspirație de a publica crâmpee din ziarul — cu același nume — de acum cincizeci de ani.

Sunt pline de adânci reflexiuni aproape fiecare din cele reamintite și, după citirea lor, rămân în sufletul nostru ca un

izvor de regrete pentru trecut și de amărăciune pentru ce ni s'a hărăzit sau ne-am dăruit noi înșine, în prezentul vieții noastre.

Așa de exemplu, în „Universul“ cu data de 23 Mai 1934 a apărut următorul pasaj din acest ziar cu data de 27 Mai 1885 :

„Ne trebuie un mijloc pentru a forma opinia publică ș'a o putea mișca la trebuință. Astăzi, la întruniri, fiecare conferențiar se ferește de politică ca de ciumă, afară de întrunirile electorale ; aceasta ni se pare însă pur și simplu stupid. Din potrivă, faceți politică și cât mai multă, căci nu e adevărat că în țara aceasta se face prea multă politică ; pentru doi, trei oameni care fac prea multă gălăgie, sunt două trei milioane care nici gând n'au d'asemenea lucru“.

Sărmane scriitor, — dacă destinul te mai ține în viață, — citește rândurile de acum cincizeci de ani și vei constata cât de greu îți ispășești, alături de noi toți, păcatul dorinței tale de atunci.

Vei recunoaște cât ai greșit, când doreai să faci din acei conferențiar niște ciumați... politicieni și preconizai formarea opiniei publice prin ajutorul „nobilei arte“ de a face politică...

Și ce pedeapsă mai mare ți-am putea da, decât aceea de a lupta alături de noi pentru a găsi antidotul de desintoxicare a bieteii noastre opinii publice și a-l reda curățenia gândirii și sănătatea morală de acum cincizeci de ani ?

Dealtfel mai suntem siguri de un lucru : vei fi de acord cu noi că „lumea nouă“ ar fi putu fi pregătită — mai lesne și mai curând — de acea opinie publică de acum cincizeci de ani... pe care o doreai, atunci, să se zbată în istovirea asemănătoare aceleia din zilele noastre.

M. Z.

Propaganda ideii corporatiste

În afară de marile întruniri din jud. Hotin despre cari vorbim în altă parte d. Mihail Manolescu a continuat via sa activitate pentru ideea corporatistă printr'o nouă serie de conferințe.

Astfel d. Manolescu a vorbit la Giurgiu la 29 Aprilie, *Între două veacuri*, la Alexandria la 5 Mai, *În țara muncii zadarnice* și la Turnu Măgurele în aceeași zi, *Porunca veacului*.

Odată mai mult s'a verificat adâncă impresie și răscolire de suflete pe care o produce în colțurile noastre de provincie, hrânite prea mult cu presa cotidiană lipsită de idei și de aventuri, desvelirea înaintea ochilor minții a adevărilor și a perspectivelor de viitor pe cari le cuprinde ideea corporatistă.

L. N.

Explicații tardive

După aproape o lună de la criza politică din Mai, ziarul „Adevărul“ se hotărăște să facă istoricul acestei crize, publicând un reportaj plin de toate faptele cunoscute cu săptămâni înainte în cercurile politice bucureștene.

Inchipuindu-și că compromite ideea guvernului de autori-

tate (guvern Doumergue), ziarul în chestiune indică și programul de înfăptuiri la cari s'ar fi gândit ministerul Averescu, dacă el s'ar fi putut realiza. În fapt publicarea aceluia program nu face de cât să sporească în opinia publică părerea de rău că guvernul de autoritate n'a reușit.

De ce a căzut însă formula guvernului Averescu ?

O anumită presă a lăsat să se înțeleagă că formula a căzut din cauza intervenției național-țărăniștilor; amicii d-lui Țr. Lupu, în special, au pus, nici mai mult nici mai puțin, pe seama sa, această nereușită, atribuindu-i un succes pe care nu l-a avut, și exagerând la maximum o cuvântare ridiculă pe care cunoscutul demagog a ținut-o la o sală de suburbie din Capitală.

Nimic mai fals decât aceasta.

Formula Averescu a căzut *din cu totul alte motive*, pe cari le cunoaștem, pe cari le vom publica la timp, și cari sunt complet streine și de intervenția național-țărăniștilor și mai puțin încă de demersul d-lor Inculeț-Franasovici din Dumineca crizei.

E rușinos însă că un partid ca „marele” și „istoricul” partid liberal, a lăsat să se acrediteze legenda că a rămas și este susținut la putere de către național-țărăniști ! Rău a ajuns partidul lui Ionel Brătianu !

În ce privește explicațiile „Adevărului”, ele sunt, bine înțeles, în desacord complet cu titlul ziarului.

Din motive pe cari, de asemenea, le vom spune la vreme, acest ziar susține pe față guvernul liberal, după cum a susținut în trecut guvernele național-țărăniște.

Să-i fie de bine ! El va regreta însă amar greșala sa, căci nici o scuză nu va putea să albă mâine, în procesul ce se va deschide falșilor democrați, cari înșeală țara și compromit democrația sprijinind guvernul de dictatură camuflată (vezi declarațiile d-lui Vaida) rezemată pe cenzură, stare de asediu și decret-elegi, și combatând ideea guvernului de autoritate (în speță: guvernul Averescu) al cărui prim gest, a doua zi după înscăunarea sa, era să ridice cenzura și starea de asediu.

Dar toate greșelile se vor plăti, și unele din ele se vor plăti foarte scump!..

S. A.

Pedeapsa cu moartea

D. Mihalache, care-și bătea joc până mai eri de cei ce vorbiau despre corporatism și de măsuri severe pentru pedepsirea celor ce au trafic cu banul public, a anunțat la Câmpulung că d-sa, șeful unui partid plin de prevaricatori, va înființa pedeapsa cu moartea !

Cunoaștem valoarea făgăduielilor d-lui Mihalache. De când s'a clocoit, fostul învățător de la Topoloveni a devenit adeptul zicătoarei franceze: „A promite este a face un gest boeresc; a ține însă promisiunea, este un act pe care numai oamenii de jos îl pot face”. Și d. Mihalache este azi boer.

Constatăm însă că d. Mihalache fură ideile aceluia cari-i sapă încet-încet popularitatea.

D-sa a văzut că lumea se îndreaptă spre corporatism : s'a

declarat adept al sistemului corporativ; a simțit că opinia publică vrea sancțiuni contra hoților: s'a pronunțat pentru pedeapsa cu moartea!

Pe cine voește să înșele d. Mihalache?

Dacă vrea să fie crezut, să înceapă prin a denunța pe hoții din propriul său partid. Altfel, tot ce a spus la Câmpulung este vorbă în vânt, iar sarcina de a înfăptui pedeapsa cu moartea revine aceluia care o vor aplica fără să se bată cu pumnii în piept la Câmpulung sau aiurea...

T. N.

Lipsa de încredere

Furia construcțiilor continuă în București pe o scară neînținsă încă până acum.

Deși chirii scad, deși imobilele n'au preț și deși sute de case și apartamente rămân neînchiriate, lumea continuă să clădească, și se zice că nici anul trecut nici acum doi și trei ani, nu s'a construit mai mult ca acum.

De ce?

Pentru că oamenii au bani și nu știu ce să facă cu ei. Unii cumpără pământ, alții zidesc case. Nimeni nu-și mai vără banii în afaceri industriale ori comerciale — de cele bancare nu mai vorbim, — cari ar fi totuși extrem de rentabile.

Încă odată: pentru ce?

Pentru că nimeni nu mai are încredere în nimic: nici în legi, nici în măsurile luate de guverne sau de acțiunea lor de redresare economică. Ceeace cere însă toată lumea, și ceea ce ar reduce încrederea, ar fi un guvern de mare autoritate și de durată, din afară de partide, și sprijinit pe un sistem care să aibă la bază clasele producătoare ale țării, nu pe politiciani și bandele profitoare și desorganizatoare ale cluburilor.

Iată soluția! Cei în drept să aibă curajul și s'o aplice cât mai e timp!

S. A.

Boicotul presei „independente“

„Adevărul“ arată că aproape toți șefii de partide s'au pronunțat pentru reforma constituției în sensul corporativ, și înșiră numele acestor corporatiști de ultimă oră.

Printre ei nu figurează însă numele d-lui Mihail Manoilescu.

Este simplă scăpare din vedere?

Nu, este intenționat.

Și cu toate acestea *cel dintâi care a vorbit încă de acum trei ani de sistemul corporativ și de reforma Constituției pe baze corporative* a fost d. Mihail Manoilescu. Până a nu fi vorbit d-sa prin coloanele acestei reviste și prin viu grai, în conferințele ținute în țară, nimeni din domnii înșirați de „Adevărul“ nu se gândeau la corporatism.

Astăzi ei sunt toți trecuți de către „Adevărul“ ca partizani ai ideilor de reformă a statului pe baze corporatiste, iar numele d-lui Mihail Manoilescu nu este nici măcar pomenit!

Bineînțeles, faptul acesta nici nu ne descurajează, nici nu reduce din meritele noastre.

Dar am voit să relevăm procedeul. Știm, de altfel, de mult, că noi și acțiunea noastră, suntem boicotați de presa „independentă”. Nici una din intrunirile noastre din provincie n'a fost menționată de către această presă, care se ocupă totuși de toate fleacurile și de personajille cele mai ridicule și mai găunoase ale vieții publice românești. Nici un ecou al acțiunii noastre politice, îmbrățișată cu atâta elan de mii și mii de români, n'a găsit răsunset în coloanele ziarelor „independente”.

Cu toate acestea acțiunea corporatistă prinde, se lățește și minează fără milă temelia partidismului și a politicianismului. Tăcerea și boicotul presei „independente” n'au folosit, prin urmare la nimic. Căci nu noi, nu oamenii, nu persoanele noastre, oricât de reprezentative și oricât de boicotate ar fi ele, sunt factorii cari contează, ci *ideea*, ideea corporativă în sine și prin sine.

Pot fi, deci combătuți oamenii, sau poate fi boicotată și înconjurată de tăcere, acțiunea lor. Faptul n'are nici o importanță, *căci ideea crește, se răspândește singură, prinde și reține toate sufletele. Corporatismul plutește în aer, el e dus din gură în gură de la un capăt la altul al țării.*

Cât de mică, de ridiculă și de neputincioasă ne apare în acest caz opera de boicot a presei „independente”! Ea poate să continue, *deci*. E prea trăziu ca ceva să ne mai oprească!

S. A.

Virtuți romane

Apărătorii asasinilor lui Eusebiu Popovici fac tot ce le stă în putință să-i declare iresponsabili.

Și dacă sunt iresponsabili sunt oare absolviți de pedeapsă?

Cât de puțin suntem descendenți ai străbunilor noștri romani! Vă inchipuți un părinte roman zbătându-se ca să-și scape de la închisoare sau de la moarte un fiu care a contravenit legilor statului?

În România, părinții se dau peste cap să-și scape fiii de la oaste, să-i sustragă de la datoria de a-și apăra patria, și să-i absolve de orice pedeapsă dacă au ucis ca niște mișei, dacă au trădat ori au furat.

Sunt oare acestea virtuți romane?

De sigur că nu.

Dar dacă în sângele nostru nu mai curge nici o picătură de sânge latin, datoria judecătorilor este de a nu se lăsa convinși de o dragoste părintească tardivă, ci să aplice legea cu cea mai mare severitate și cea mai mare strictețe.

Oricine a greșit, trebuie să-și primească pedeapsa.

Credința că nu mai există impunitate, duce la deprimarea celor buni, și ea este semnalul declinului unei societăți...

P. B.

Bravo bulgarilor!

O mână de intelectuali (aproximativ 80 la număr), grupați sufletește într-o societate academică, dar risipiți trupește pe întinsul țării, neavând ca organ de propagandă de cât o blată

revistă săptămânală, boicotați de marea presă dar sprijiniți din inimă de întreaga opinie publică, au făcut într-o noapte minunea pe care n'au putut-o face nici partidele organizate, nici comploturile, nici grupările politice revoluționare: au răsturnat vechiul regim și au dat Bulgariei o cărmuire nouă.

Se cuvine să spunem : bravo bulgarilor !

Fără să se'ncurce în ițele constituționale și legale ursite de politicianii trecutului, noul guvern a strivit hidra partidelor care ruina țara, a venit cu măsuri aspre contra prevaricatorilor, și a reformat dintr'un condei presa. Dacă aceasta vrea să fie a patra putere în stat, trebuie să se supună disciplinei generale. Cum poate fi concepută o putere publică de talia magistraturii sau armatei, care să funcționeze de capul ei sau, mai precis, după capul acelor care o compun și cari sunt, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, streini de neamul ale căruia interese vor să le reprezinte ?

Nu e de mirare că într-o țară întreagă s'au găsit câțiva oameni de ispravă și de curaj cari să ia asupra lor sarcina de a salva statul. Dar e de admirat că poporul i-a înțeles și i-a sprijinit. Și doar nu este vorba de poporul cel mai instruit din lume. Sunt oare bulgarii mai culti de cât românii ?

A biruit însă instinctul și bunul simț.

Să nădăjduim că același lucru se va petrece în curând și la noi, fiindcă poporul român n'are reputația de-a fi fără instinct sau fără bun simț. Din potrivă.

G. M.

Nedumerire

Numărul trecut al „Lumei Nouă“ a întârziat din cauză că cenzura ne-a suprimat un articol, răsturnând astfel toată economia revistei. Ne-a suprimat, de asemenea, și explicația pe care o dădeam acestui fapt.

Dacă suntem indignați de procedeu ?

Bine înțeles. Așa — ba chiar mai aspru, — vom proceda și noi cu publicațiile vechiului regim. Fiecare se apără cu mijloacele pe cari le socotește mai eficace.

O nedumerire însă : democrația și regimurile democratice sunt presupuse ca fiind în asentimentul marelui public. Cum se explică faptul că la noi un guvern democratic trebuie apărat cu mijloacele excepționale ale cenzurei și stărei de asediu ?

A. D.

Inconsecvență

„Adevărul“ a denunțat opiniei publice că guvernul Averescu ce urma să se constituie acum câțva timp, va fi un guvern dictatorial.

Totuși acest guvern dictatorial avea să desființeze din primul moment cenzura și starea de asediu cu sprijinul cărora se menține la putere actualul guvern pe care-l susține „Adevărul“.

Cum se explică această inconveniență ?

P. B.

O mică deosebire

De când cu zvonurile unei schimbări de regim, presa democratică, a răgușit cerând la toate răspântiile „continuitate în guvernare” și prelungirea vieții ministerelor.

Până mai eri, noi eram aceia cari ceream continuitate în guvernare, în timp ce presa democratică se entuziasma de sistemul francez care face ca guvernele să se schimbe la fiecare trei săptămâni și câteodată și mai des.

Deosebirea constă în aceea că noi ceream și cerem continuitate într'un sistem altul de cât al partidelor, pe când presa democratică vrea continuitate în sistemul rotativei a două partide, acelea pe cari le știm și le-am văzut la treabă.

În aparență, deosebirea nu e prea mare; în realitate însă, ea e enormă.

I. F.

Dihonia dela național-țărăniști

O mare dihonie a intrat iarăși în partidul național-țărănist.

Pe lângă vechea inamicitate Valda-Maniu, care s'a dovedit a fi o ruptură iremediabilă; pe lângă insuccesul fuziunii cu d-nul Lupu, care s'a rețus la reîntrarea acestuia în partid, în timp ce „lupiștii” au rămas pe dinafară, căci în nici un județ nu s'a făcut fuziunea, — iată acum un nou scandal: lupta pe față a ramurei maniste (partizanii d-lui Maniu) contra d-lui Mihalache. Dacă la aceasta adăugăm faptul că d. Valda cu ai săi, constituiți în grup separat, fac o altă politică de cât aceea a conducerii oficiale a partidului, putem ajunge la următoarea concluzie: partidul național-țărănist este azi împărțit în trei grupe: grupa Maniu, grupa Valda și țărăniștii regățeni ai d-lui Mihalache, cari se dușmănesc între ele *pe față* și nu se sfiesc să afirme tendințe contrarii. Cu alte cuvinte, partidul național-țărănist s'a scindat în trei partide cu trei șefi și trei politici.

De aci și până la separația formală, nu mai e de cât un singur pas. Îl vor face și pe acesta în curând.

S. A.

Biata democrație !...

Scriam acum câtva timp într'un articol că opinia publică s'a săturat de a mai exalta în plăcerile ce i le acordă regimul democrației de astăzi... sau beneficiile viitoare ale dictaturii țărănești...

Arătăm câtă minciună se aciuiează sub cutele legii actuale electorale și cu ce eloquentă pasivitate refuză masa cea mare a cetățenilor dreptul de vot, acest nestimat dar al generoasei democrații !

Cetățeanul neîmpătimit în politicianism, acela care — muncind zi de zi își dă seama de câte obligații are de îndeplinit față de patria sa, însă și conștient de demnitatea drepturilor, cari trebuie să i le dea în schimb, — numai simte nici o atracție față de urnele atât de sentimentale.. Încât subtilizează „voința

națiunii“... conform sensibilității care le-o inspiră „mângăerele“ guvernamentale...

Și așa se explică numărul din ce în ce mai restrâns de cetățeni — afară de clientela cluburilor politice — cari mai simt atracția de a exercita un drept, în realitate ca și inexistent.

Alegerile legislative ultime și recente alegeri comunale ilustrează acest fapt.

În Capitală, la alegerile comunale, erau agenți — nu interesează a căror partide — cari stăteau în pragul intrărilor dela localurile de vot și invitau trecătorii, asemenea băieților de prăvălie de pe strada Smârdan, Carol sau... Văcărești.

... „Măslina aveți? — „Este“...

Biata democrație !...

M. Z.

O comparație edificatoare

Trecătorii de pe trotuarul Căii Victoriei din fața Palatului Societății de Telefoane au avut ocazia de a face o penibilă constatare și o comparație între modul cum se făceau joncțiunile rețelilor telefonice cu Capitala înainte și după concesionarea lor către această Societate.

Când privirea îți aleargă dela planșeta pe cari sunt expuse joncțiunile simetrice și îngrijite până la un desăvârșit estetism, la aceea pe care zac niște sârme hidos acoperite prin bucăți de tablă — turtită și asimetrică — îți făcea impresia că ai de a face cu obiecte preistorice sau cel puțin cu acele aduse ca niște adevărate curiozități din ținuturile sălbatice ale Africei.

În sufletul oricărui român se naște adâncă tristețe și umilință, regretând spectacolul care se oferă ochilor dușmănoși, cari se bucură de a vedea asemenea mărturisiri a „civilizației“ din trecutul nostru de... „Belgie a Orientului“...

Totuși nu putem imputa prea mult Societății de Telefoane, care — ne place să credem — n'a făcut această indesezirabilă demonstrațiune, decât din spirit comercial și de desculpăre a multor insinuări cari i s'au adus, dorind a arăta că prin intermediul acesteea ne-am despărțit radical de unele din timpurile de tristă amintire.

În ce mă privește, am stat mult în fața acestor joncțiuni de cabluri — de „fabricație“ românească — și mi-au făcut impresia unor frânturi de oase din însăși scheletul Statului românesc vechi, umflate și roase de bacciliile desorganizării, deasupra cărora nici măcar bandașul n'a fost făcut mai îngrijit, pentru a se infățișa ravagile boalei într'o aparentă mai puțin hidoasă.

Totuși m'am despărțit de acest spectacol cu o speranță : că toți cari îl au înaintea ochilor își vor da seama cu un ceas mai înainte cât de bolnavă este osatura acestei țări ! Deasemenea că vor constata cât de neîndemânateci medici îngrijesc de agonia trupului, care posedă în el astfel de oase și organe și că — oricât se vor strădui să-i aplice arta chirurgicală politică pentru a-i mai prelungi agonia, țara cea tânără și vânjoasă — care așteaptă nerăbdătoare să se avânte din „lumea nouă a secolului al XX-lea — își va lua locul mântuirii...

Iar atunci, instantaneul luat din viața lumii vechi, ca acel

descris mai sus, nu-și va mai avea rost în Palatul Telefoanelor, ci în... hala de vechituri, pe care o vor mai cerceta — din când în când — toți acei cari s'au îndrăgostit și nu se mai pot despartii de ea...

M. Z.

Careul morții

Trecuta „criză“ politică, între atâtea amănunte interesante pe cari le-a descoperit, brusc, a avut și un sens mai adânc acela de transformare curagioasă a vieții noastre învechite și a instituțiilor lor.

Prin nu știm care miracol, partidul politic „democratic“ au surprins de grabă direcția acestei transformări. Dar au surprins, cum era de așteptat, numai o latură a drumului, cea mai neînsemnată pentru țară: interesul lor propriu, sub călăuză instinctului de conservare.

Făcându-se interpreții celor cu osul în gură, șefii partidelor — între cari s'au remarcat truditul d. Mihalache și ultrademocratul... dr. Lupu — au făcut front zgomotos împotriva Maresalului, strigând tare decizia lor solemnă de a apăra „în stradă, cu sângele nostru...“ virtuțile democrației. Au ridicat bariade de demagogie și au împiedicat, încă odată, reforme cari trebuie să vină. Peste partide.

Coalizate, partidul democratic s'au strâns să apere patronul și idolul lor: democrația.

Dar careul morții este inutil. Democrația e moartă, în chearul lui. Nu se vede, pentru că — apărând-o — și partidele stau cu spatele la ea...

CHR. P.

Presocrația

Cine este obișnuit cu lectura zilnică a câtorva din stolul de ziare pe care-l lansează asurzitor, de câteva ori pe zi, caravanele de țigănuși și puii de țărani pripășiți în Capitală, găsesc câteodată satisfacție să constate atâtea realizări cuminte datorite intervenției presei, dar și inclină — deseori — să ridice mâna împotriva scrisului care face prea puțin din binele ce ar putea să-l facă.

Chiar contemplând impasibil numai frământările vieții noastre politice și remarci fără greutate influența covârșitoare a presei. Pentru că ziarele noastre sunt toate politice. Cele de mare tiraj. Unele sunt oficioase de partid, altele subalterne constante ale unor grupări schimbătoare. *Dar ziare neutre nu există.* Cele câteva pagini cari se trudesă să dovedească o anumită atitudine ori să abordeze un câmp special, limitat, de activitate, sunt simple fițiuci și au viață efemeră și artificială: subvențiile.

E rău. Pentru o mie și unul de motive, din care cel mai de seamă este că ordecâteori un „cetățean“ democrat ar vrea să-și spună, să-și strige un păs oarecare, sau să lupte într'un anume sens, trebuie să prezinte jalbă și să se plece înaintea scriitorului de ziare... ca în fața stăpânirii.

S'a spus pe drept că presa este o a patra putere în Stat. E bine că este putere, dar nu că este o putere rea.

În regimul democrației unde fiecare a vrut să se ridice pe căi tot democratice, — adică pe spinarea poporului —, presa a căpătat atâta forță și atâta importanță încât misiunea proprie și-a schimbat-o pe o slugărnicie la îndemâna oricui a putut inspira o mână într'o pungă.

Streinii, stăpânii banilor noștri, au priceput din vreme acest lucru elementar și au acaparat cât se poate de bine această viguroasă forță a condeiului; iar față de calitățile subtile ale presei, de a ști să lupte folosind taina și aparențele, tăcerea tot așa de bine ca și „campania“, minciuna ca și adevărul, francmasoneria — în unelțirile ei subterane — a stors scrisului zilnic toată forța combativă de care e capabil, în slujba unor interese cari n'au fost niciodată ale noastre.

De aceia scrisul acesta cotidian, care pentru țara noastră, — cu o opinie publică neformată, ca o odraslă în fașe —, ar fi trebuit să fie un apostolat, a ajuns curând o presă pervertită.

Se scrie la comandă, și comandă cine poate plăti. Presa n'are scrupule. Aci este neutră. Ziaristii — mai exact: directorii de ziare — sunt făcătorii de opinii. *În industria presei creierul este atelierul de lucru, interesul este materia primă, iar banul-energia.* Opiniile se furnizează, la comandă, celor cari le solicită sau... „proprio motu“ celor cu perspective pe cari se pot profila interese.

O asemenea atmosferă în care ziarele sunt arme de luptă numai în mâna partidelor, și pompe aspiratoare de bani și servicii în mâna celor cari le scriu, nu putea pretinde și nici nu putea crea altfel de ziaristi decât cei pe cari-i avem.

Pentru a număra pe ziaristii reputați, cu o vastă cultură generală și o ținută morală demnă, ți-ar ajunge și mai puține degete decât ai la o mână. Și, din ei, cei mai buni nu sunt chiar directorii.

Este, aci, o mare lipsă. Într'o țară, ca a noastră, unde opinia publică deabia acum se formează, presa n'ar trebui să contribuie chiar în acest chip la germinarea ei. Până acum chiar slăbiciunea opiniei publice, care la noi încă nu este ea însăși o forță, a înlesnit dezvoltarea progresivă a puterilor presei, în mâna căreia stau macazurile pentru toate direcțiile pe cari pot fi îndrumați oamenii. Presa a fabricat ce a interesat-o, interesul i-a fost foarte variat și de aceia avem până astăzi (după experiența acestei democrații „integrale“ în jurul căreia partidele fac acum caragioase baricade) o presă atotputernică și o opinie publică slabă. Și pentrucă presa este așa cum este, alături de ea s'a instalat o forță obscură tot așa de virulentă: presa șoaptei.

Trăim în plin... *presocrația*. Presa se informează și inventează. Dar creiază atmosferă. Răstoarnă guverne și desface curente. Dar n'are criterii decât interesul propriu.

O lecție bună, în sensul ei general, de rolul social și politic al presei, îl servește astăzi — ca simplă valoare instituțională — cenzura. Cenzura în sens negativ. Să se gândească cineva ce ar putea însemna regimul acesta presocratic atunci când personalul i-ar fi selecționat, — într'un chip la care noi ne-am gân-

dit —, și când căile i-ar fi luminate, în direcții clare. Democrația este incapabilă și aci, ca în atâtea alte domenii.

În sistemul corporativ, însă, cu articulațiile lui precise, puterile venerabile ale presei nu vor mai juca într-o piață unde se poate târgui numai agitația, ci presocrația de astăzi va însemna un factor determinat de solidaritate și de progres.

CHR. P.

Simple întrebări

„Adevărul“ a susținut săptămâni de-arândul că guvernul Tătărescu va avea o viață lungă, bucurându-se de complecta încredere a Coroanei.

Dacă cele ce a spus „Adevărul“ sunt adevărate, pentru ce Coroana a vrut în trei rânduri să debarce guvernul Tătărescu, și pentru ce nu i s'a acordat remanierea, așa cum fusese trâmblțat de același ziar?

P. B.

Comisia parlamentară Skoda

De câteva săptămâni, scandalul Skoda se lăfăiește iarăși zilnic pe pagini întregi, în presa bucureșteană. A reușit să-l readucă în actualitate lipsa de prestigiu și de pricepere a unui guvern dirijat ca o marionetă de pe băncile opoziției.

Subt pretext că se face anchetă parlamentară, câțiva domni se intrunesc într-o sală a Camerei, și, asistați de-o echipă de stenografi, dau publicității cele mai triste elaborații mintale. Întrebările cele mai insipide, urmate de răspunsuri ai domo sau de răspunsuri abile, menite să pue într-o lamentabilă lumină și comisia și țara, sunt citite apoi a doua zi de opinia publică, din ce în ce mai înmărmurită de toate câte se pot petrece, fără frână și fără control, în România zilelor noastre. Luându-și grave aere de instructori, câțiva tineri cu caș la gură, încearcă să-și facă, pe spinarea noastră și în dauna prestigiului țării, o reclamă nemeritată și, de altfel, inoperantă. Căci nimeni nu-i la în serios, fiindcă nimeni nu mai ia azi ceva în serios în biata noastră țară...

Cum a putut guvernul să constituie o asemenea comisie de anchetă parlamentară?

Când iai din mână judecătorilor firești, când — ca în cazul de față, — treci peste autoritatea lucrului judecat și refaci de la capăt toată instrucția unui proces atât de important (căci nu e nici al Skodei și nici al lui Seleski) și cu atâta răsunset, este de presupus că oamenii cari compun comisia de procurori ai opiniei publice, sunt tot ce viața socială românească are mai distins, mai superior, *mai prob*. O comisie parlamentară presupune un juriu de Petre Carpi sau de Averești, în fața căruia țara să se plece și să se închine.

Nu voim să facem personalități. Dar s'a discutat foarte mult în jurul acestei comisii de anchetă parlamentară, debătându-se faptul dacă ea este legală sau dacă are toate puterile legale pentru a lucra cu folos și a hotărî.

Mărturisim că pe noi ne interesează mai puțin acest lucru.

Am fi voit o discuție asupra *condițiilor morale* pe cari trebuie să le îndeplinească membri comisiei. Căci e de la sine înțeles că *aceasta* trebuie să fie cea dintâi condiție pe care trebuie s'o îndeplinească o comisie. Dacă, din potrivă, ea are în sânul ei oameni certați cu morala, foști sau actuali samsari politici, șantagiști cunoscuți, oameni de afaceri ori indivizi cari-și datoresc situația politică unor tranzacții cu morala sau, în fine, inși cari nu și-au prea îndeplinit obligațiile de onoare și obligațiile sociale, — ce garanție poate să prezinte ancheta și deciziunea luată de o asemenea comisie, ale cărei lucrări pot fi *influențate ușor* de ori cine ?

Nu voim să vizăm pe nimeni. Dar poate să jure cineva cu mâna pe cruce că în comisia de anchetă parlamentară pentru cercetarea afacerii Skoda nu s'au strecurat asemenea elemente, alături de elemente foarte onorabile dar naive, cari — după propria constatare a președintelui, — s'au expus trei săptămâni în șir bătăii de joc a lui Seleski ?

Să înceteze comedia. Căci în afară de cheltuiala exorbitantă ce se face cu această anchetă (fiecăre membru al comisiei primește o diurnă de o mie de lei de ședință) și de oprobiul care se resfrânge asupra țării, „lucrările” — ca să nu zicem *lucrăturile*, — comisiei, mai au darul de a măcina și ultimul pic de încredere pe care opinia publică o mai avea în conducători și în ideea de autoritate...

G. B.

E prea mult !

Citim la informații în ziarul „Universul” din 24 Mai a. c., sub titlul „Intruniri”, următorul anunț :

„Membrii corpului didactic primar *din organizația liberală a Capitalei*, sunt invitați a se întruni azi Miercuri, ora 7 seara, la Clubul Central din calea Victoriei 34, unde va participa și d. ministru dr. Angheliescu. Se vor discuta: Noul probleme educative, noul proiect de lege a învățământului primar, și legea de educație a tineretului”.

Fără a da frâu liber revoltei pe care am simțit-o citind aceste rânduri, ne întrebăm : dacă d. ministru de instrucție discută problemele în legătură cu școala numai cu membrii corpului didactic din partidul său, atunci, desigur, că există probleme școlare cu caracter de partid și, în consecință, avem probleme școlare țărăniște, iunianiste, gogiste, etc., etc. ? Înțelegerea acestor probleme implică înscrierea în partidul politic respectiv, și deci vom avea corp didactic împărțit pe partide și, ca urmare, școala românească la rândul ei va fi împărțită tot după acest criteriu.

Prezentată chestiunea astfel și tot simți cum te cuprinde revolta. Și în acest domeniu am ajuns să ne împărțim pe cluburi ? Și acei cari au făcut odată fala satelor noastre, și ei sunt acum transformați în agenți de club ?

Probabil că aceasta este concepția de partid, căci informația se repetă și la 7 Iunie când „Universul” anunță din nou pe „membrii corpului didactic primar din organizația liberală”... că au ședință la club pentru a discuta cu ministrul lor proble-

me de școală. În acest timp ceilalți dascăli, din celelalte partide, ce fac? Desigur, poate chiar ceva întruniri de protestare, și o manifestație de stradă contra problemelor școlare liberale. Ni se pare că, totuși, e prea mult!

P.

Rețenzii :

Analele Institutului de Cercetări Agronomice, Vol. V (pa 1953) 326 pagini, cu mai multe figuri în text (Imprimerie Națională.)

În continuarea eforturilor sale de a lămuri în mod științific problemele cele mai importante ale agriculturii noastre, *Institutul de Cercetări Agronomice* publică volumul V din *Analele* sale.

Acest volum cuprinde o serie de studii de un mare interes atât pentru agricultori, cât și pentru agronomii sau economiștii, cari doresc să vadă producția agricolă a României ridicată la nivelul producției din celelalte țări europene.

Primul studiu este acela al d-lui *Prof. Tr. Săvulescu și Dr. T. Rayss, asupra „Putrezirii uscate a știuleților de porumb în România“*.

E un studiu complet, care cuprinde următoarele capitole: introducerea asupra diferitelor boale în România, apoi descrierea și răspândirea putrezirii uscate a porumbului în România: etiologia boalei, morfologia, fiziologia și biologia ciupercii care provoacă această boală, taxonomia și răspândirea geografică a ei. Mai departe studiul cuprinde raporturile dintre planta gazdă și ciupercă, și rezistența specifică a diferitelor varietăți de porumb din România. Mijloacele de combatere recomandate, constau din cultivarea de varietăți rezistente, distrugerea cloacărilor și știuleților bolnavi, evitarea îngrășămintelor dela vitele hrănite cu porumb bolnav, semănarea de semințe sănătoase, distrugerea moliei porumbului (*Sitotroga cerealella*) care este insecta ce răspândește germele boalei. Semințele infectate se recomandă a fi tratate cu o soluție toxică cu bază de mercur.

D. prof. *Gh. Ionescu Sisești* înfățișează rezultatele unor noi experiențe și cercetări făcute asupra diferitelor tipuri de soluri ale României. Se arată, că pe podzol, care e tipul de sol cel mai sărac din România, și anume din regiunea umedă, factorul minim de vegetație, este sărăcia acestui sol în substanțe nutritive, în primul rând în azot, și al doilea rând în fosfor și în mică măsură în potasiu. Tratat cu îngrășămintă chimice în doze convenabile, se obține un spor de recoltă de 104%, iar dacă se dă în același timp și bălegar, sporul de recoltă este de 124%.

Studiul arată mai departe continutul în fosfor și nevoia de îngrășămintă fosfatice la diferite tipuri de sol în România. Se stabilește, că solurile relativ bine aprovizionate cu acid fosforic sunt cernoziomurile degradate și solurile de pădure. Podzolurile au nevoie moderată de acid fosforic, iar solurile de stepă, în special cernoziomul propriu zis și cernoziomul ciocolat, au o mare nevoie de îngrășămintă fosfatice solubile.

În ceea ce privește conținutul în potasiu și nevoia de îngrășăminte potasică, s'a dovedit, că solurile României, afară de unele podzoluri, nu au nevoie de îngrășăminte potasice.

Nevoie de îngrășăminte azotate s'a stabilit pentru toate solurile României, chiar și pentru cernoziomuri, cari erau înainte reputeate ca soluri foarte fertile, la cari ne putem dispensa de îngrășăminte.

În studiul d-lui Ștefan Popescu și Gr. Alexei, se arată cari sunt cele mai potrivite soiuri de grâu, orz și ovăz pentru Moldova și Basarabia. Studiul se bazează pe rezultatele culturilor comparative făcute cu 19 soiuri selecționate și proveniențe de grâu, cu 8 soluri și proveniențe de orz, și cu 11 soluri și proveniențe de ovăz. Aceste culturi comparative s'au executat în 18 câmpuri de experiență timp de 3 ani consecutivi. Se desprinde din acest studiu, că solurile cele mai recomandabile de grâu, pentru această regiune, sunt : *Cenad 117*, *Zemka* și *Conopi 156*. Soiurile cele mai bune de orzoaică sunt *Isaria* și *Hanna*, iar soiul cel mai bun de ovăz este *Cenad 88*.

D. profesor *Mircea V. Ionescu*, *Ladislau Gaal* și *Ovid Popescu* publică în acest volum, o contribuție la studiul determinării acidității volatile a vinurilor, punând la punct metodele de determinare cari se aplică astăzi în studiul vinurilor.

D. profesor *N. Săulescu* și *B. Glușco* publică un raport asupra influenței vecinilor în culturile comparative cu porumb. Din acest raport se desprind îndrumări precise asupra modului cum trebuie organizate experiențele cu porumb în viitor, și anume în sensul că diferitele soiuri, să fie grupate așa fel, în cât soiurile timpurii să fie așezate în experiențe separate de soiurile târzii.

În raportul d-lui Profesor *N. Săulescu* și *Cebotarenco*, referitor la experiențele trienale cu îngrășăminte chimice, la Stațiunea Câmpia-Turdei, se arată pe baza experiențelor — cari au durat 3 ani, — că solul acestei Stațiuni are nevoie de azot și acid fosforic.

D. dr. *D. G. Săndoiu* calculează pe baza aceluiași rezultate, conținutul de azot și de fosfor al aceluși sol, cum și recolta maximă posibilă.

Foarte interesant, chiar pentru cercuri mai largi de cititori, este studiul d-lui dr. *Horia Lupan* asupra prețului și rentei pământului în România. Acest studiu se bazează pe o anchetă făcută în anul 1929—1930 în toate comunele țării.

S'a putut înregistra, astfel, în toate comunele, valoarea solului arabil, a grădiniștilor, a plantațiilor de vii și pomi, a pășunelor și fânețelor și a pădurilor. Rezultatele au fost grupate pe județe și pe regiuni naturale. O serie de tablouri ne dau sistematic concluziunile pe județe, iar o serie de hărți ne arată, în mod clar, regiunile din țară în raport cu variațiunea valorii pământului. După aceeași metodă se caracterizează regiunile cu privire la arendă și cu privire la raportul procentual dintre arendă și valoarea solului. Acest raport procentual este renta solului. Valoarea totală a solului României, inclusiv plantațiunile și pădurile, era la epoca anchetei 600.057.879.300 lei. Astăzi această valoare este redusă la jumătate, diferențierile între regiuni rămânând aceleași.

Volumul cuprinde rezumatul celor 13 ședințe de comunicări și referate, cari au fost ținute la Institut în cursul anului 1933. Mai cuprinde, de asemenea, o bibliografie a publicațiilor făcute în acelaș an de membrii Institutului în diferite reviste străine.

Astfel cum se înfățișează acest volum, el dă dovadă unei munci sârguitoare și rodnice în serviciul agriculturii românești, muncă de care trebuie să se folosească administrațiile publice, agricole, specialiști, școalele și agricultorii luminați cari vor să pătrundă mai adânc în metodele tehnice ale agriculturii moderne.

Prețul volumului 150 lei, și se poate procura dela librării, precum și dela Direcția Institutului de Cercetări Agronomice, Bd. Mărăști No. 61. D. B.

A APARUT :

„Peștii apelor interioare din România“ de dr. C. S. Antonescu ; cuprinzând caracterizarea și datele importante asupra biologiei, răspândirii și valorii economice a tuturor speciilor din apele noastre dulci.

La principalele librării.

DE LA „LIGA NAȚIONAL-CORPORATISTA“

În ziua de 10 Iunie, d. Mihail Manoilescu, președintele Ligei Național-Corporatiste, însoțit de d-nii inginer Cristea Niculescu și I. Joldea Rădulescu, membri în comitetul central, a fost la Noua Suliță și la Hotin (Basarabia).

La orele 10 dimineața a avut loc în Noua Suliță o mare întrunire populară, la care au luat parte pe lângă fruntașii și intelectuali țărășorului basarabean, și un impozant număr de săteni veniți de prin împrejurimi. D-l Calnic Istrati, institutor, fost deputat, a deschis întrunirea, prezentând publicului pe d. prof. Manoilescu care, luând cuvântul, a făcut o expunere a doctrinei corporatiste și a modului de organizare a noului Stat național-corporativ.

Cuvântarea d-lui Manoilescu a fost ascultată cu o atenție încordată de cei prezenți și subliniată cu lungi și călduroase aplauze. S'a remarcat, în special, interesul deosebit pe care țărăniile l-au depus tot timpul pentru înțelegerea rolului lor în viitorul Stat național-corporativ.

După întrunire, a avut loc în casele P. C. Preot Soroceanu, o masă prietenească, la care au participat, pe lângă d. prof. Manoilescu și însoțitorii săi, și câțiva fruntași din localitate.

După amiază, d. prof. Manoilescu, însoțit de d-nii inginer Cristea Niculescu, I. Joldea Rădulescu, Vasile Brătescu, I. Djiotnat și Preot Soroceanu, s'a dus la Hotin, unde, la ora 4, a avut loc a doua întrunire populară din acea zi.

Și aci, ca și la Noua Suliță, d. Manoilescu a expus doctrina corporatistă și modul de organizare și funcționare a viitorului Stat, în atenția și aplauzele celor prezenți, printre cari se aflau toți intelectuali orașului și un impozant număr de săteni.

După intrunire, d. Manolescu, împreună cu însoțitorii săi, a participat la o recepție dată în cinstea sa, în casele d-lui avocat Condac, întreținându-se îndelung cu fruntașii vieții intelectuale și sociale a Hotinului.

La ora 7 seara, d. prof. Manolescu, însoțit de aceleași persoane, s'a dus în comuna Clîșcăuți, jud. Hotin, unde d. avocat Djonat a prezidat o consfătu're populară, cu care ocazie d. Manolescu a stat de vorbă cu sătenii veniți din mai multe comune învecinate, explicându-le ce este corporatismul și cari vor fi pentru ei foloasele din transformarea Statului pe baze corporatiste.

Și aci, ca și la Hotin și Noua Suliță, sătenii au arătat un interes deosebit pentru noul sistem politic de guvernare și, ceace e foarte important, au demonstrat că pot să-și apropie cu o ușuitoare ușurință principiile doctrinei corporatiste.

Seara la orele 11, d. prof. Manolescu și însoțitorii d-sale, s'a înapoiat prin Cernăuți la București.

Ca urmare a acestor vizite, Comitetul central al Ligei a luat cunoștință cu o vie satisfacțiune că la puține zile după aceea, s'a constituit comitetul organizației „Ligei Național-Corporatiste” din orașul și județul Hotin, compus din tot ce orașul și județul au mai distins și mai reprezentativ pe tărâmul vieții noastre sociale.

*

În ziua de 5 Iunie s'a constituit la Tulcea Comitetul organizației „Ligei Național-Corporatiste” din orașul și județul Tulcea, compus, deasemenea din persoanele cele mai remarcabile și mai active din această parte a țării.

*

În seara de 14 cor. d. prof. Mihail Manolescu a prezidat în calitate sa de președinte de onoare, adunarea a 27 de corporații bucureștene, constituite într'o asociație de sprijin și luptă pentru revendicările de breaslă, intitulată „Casa Negustorilor, a Industriașilor și a Meseriașilor patroni”.

Această asociație este membră activă a „Ligei Național-Corporatiste”, iar câte un delegat din fiecare breaslă, este membru în comitetul organizației Capitalei, a Ligei.

D. Manolescu a ascultat rapoartele înfățișate de reprezentanții celor 27 de bresle, și a discutat doleanțele lor. Apoi, d. Manolescu a ținut o însuflețită cuvântare, arătând că numai prin îmbrățișarea ideii corporatiste și aderarea la programul „Ligei Național-Corporatiste”, negustorimea și meseriași vor putea să-și ajungă țelurile.

Cei de față au răspuns cu ovațiuni la cuvântarea d-lui Manolescu, declarând că vor lupta cu însuflețire și credință pentru triumful „Ligei Național-Corporatiste”, ai cărei membri devotați sunt.

*

În ziua de 16 cor. d-nii inginer Cristea Niculescu și I. Joldea Rădulescu, au fost la Bolgrad unde au participat la o serbare a cercului cultural din localitate.

D. inginer Cristea Niculescu a conferențiat cu acel prilej, vorbind despre „Aspectele monetare ale crizei”, după care s'a

desfășurat programul foarte bogat și foarte interesant al serbării.

A doua zi, a avut loc o consfătuire corporatistă la care în afară de delegații centrului, au participat d-nii profesori Andrei, Ion Romaniuc, Victor Țăranu, Mihail Jitianu, etc

S'au discutat diverse probleme în legătură cu situația specială a județului și cu difuzarea ideilor corporatiste.

. . .

Miercuri, 20 cor. a avut loc la sediul central al „Ligei Național-Corporatiste”, din Calea Victoriei 43, o consfătuire a membrilor Ligei din Capitală și județul Ilfov.

A prezidat d. C. Mardaloescu, avocat, fost deputat.

Cu acest prilej s'a constituit Comitetul organizației Capitalei, a „Ligei Național-Corporatiste”, sub președenția d-lui C. Mardaloescu.

Membri comitetului se vor întruni săptămânal pentru a se consfătuși asupra propagandei și a lua măsuri pentru constituirea de subcomitete în Capitală și județ.

Comitetul central lasă toată latitudinea comitetelor județene de a constitui ele subcomitetele și a indica pe conducătorii acestora.

Comitetul central roagă însă ca aceste hotăriri să fie comunicate, pentru că ele nu pot deveni hotăriri definitive de cât după ratificarea centrului.

*

Rugăm pe conducătorii comitetelor județene să intensifice propaganda în țară ținând întruniri și consfătuiri, și distribuind broșurile de propagandă ale Ligei.

SECRETARIATUL GENERAL

SITUAȚIA SUMARA

ACTIV		1934	
		19 Mai	12 Mai
Stoc :			
Aur	{ in țară	8.414.609.934	
	{ in străinătate	1.641.652.025	
Devize		174.420.100	210.400.300
	Stoc total	10.230.582.059	10.261.270.657
Alte devize		1.497.003	1.490.908
Monetă divizionară		351.949.364	329.566.049
Portofoliu comercial		6.489.770.226	8.075.416.118
Avansuri pe titluri și metale prețioase :			
	Simple	155.213.100	
	In cont curent	319.803.593	475.016.693
			476.928.276
Datoria Statului		3.681.087.283	3.681.087.283
Avansuri temporare Tezaurului		1.000.000.000	2.000.000.000
Titluri și participațiuni :			
	Titlurile capitalului social	184.384.086	
	„ fondului de rezervă	70.058.126	
	„ rezervelor pentru imobile și mobilier	190.231.237	
	Participație la capitalul Băncii Reglem. Internaționale	80.645.161	
	Participație la capitalul Creditului Industrial (Capital subscris lei 150.000.000	74.250.000	599.558.612
			600.303.123
Titlurile Fondurilor de pensii și asistență pentru personal			
	Imobile	142.248.594	142.247.594
	Mobilier și mașini de imprimare	563.961.722	563.962.936
	Cheltuieli de administrație	127.503.571	127.477.526
	Activ corespunzător unor angajamente pe termen	184.071.144	182.110.485
		96.798.875	96.796.875
	Conturi diverse	4.276.613.239	4.400.983.454
	Portofoliu agricol și urban	5.104.724.787	3.333.201.199
	Provizțiuni speciale de devize	2.332.577.543	2.296.597.343
	Aur la Moscova		
		36.658.057.705	36.569.539.224
	12 Mai		
	3.849.937.258 Efecte și avansuri gerate de Bancă p. Stat	3.849.790.354	
	Disponibilul Direcției Generale a Drumurilor la Soc. An.		
	560.448.363 Svede Luxemburg	558.644.299	
PASIV			
Capital social		600.000.000	600.000.000
Fond de rezervă		475.720.670	475.320.315
Rezerve pentru imobile și mobilier		499.913.399	499.683.868
Fonduri de pensii și asistență p. personal		146.162.721	146.054.433

1934

	19 Mai	12 Mai
Angajamente la vedere :		
Bilete de Bancă în circulație	20.975.954.435	21.018.221.160
<u>12 Mai</u> Conturi curente și depozite la vedere:		
429.532.455 a) Ministerul finanțelor	443.581.406	
598.147.424 b) Serviciile publice, Casa Autonomă	600.016.872	
422.511.730 c) Imprumut 7% 1929	419.199.003	
585.089.541 d) Imprumut 7 $\frac{1}{2}$ % 1931	582.812.486	
3.811.326.453 e) Conturi curente	3.814.274.750	
1.738.325.977 f) Alte exigibilități la vedere	1.742.868.019	
	7.602.752.536	7.585.033.580
Angajamente la termen	3.807.876.723	3.771.807.723
Dobânzi și beneficii diverse	161.339.193	151.908.599
Conturi diverse	2.388.338.108	2.321.504.546
	36.658.957.785	36.569.539.224
<u>12 Mai</u> Ministerul Finanțelor, ct. efecte și avansuri gerate de Bancă	3.849.790.354	
560.448.363 Direcția Generală a Drumurilor ct. lei la Soc. Anon. Svede, Luxemburg	558.644.269	
Totalul angajamentelor la vedere	28.578.706.971	28.603.254.740
Raportul între stocul de aur și angajamente	35,19 %	35,14 %
Raportul între stocul total și angajamente	35,80 %	35,88 %

Taxa: { Scont 6%
 { Dobânda 7%

Vă pune în LEGĂTURĂ

cu

INTREAGA LUMĂ

Putem fi într'un singur loc la o anumită oră — dar adeseori interesele ne reclamă prezența în colțuri foarte depărtate. Vă aflați în biroul Dv. și vă gândiți că trebuie să dați instrucțiuni agentului pentru vamuirea și expedierea mărfurilor sosite chiar în acel moment în port. În acelaș timp, ați dori să știți când clientul din Iași vă va expedia banii de cari aveți nevoie pentru o plată urgentă. Mai sunteți îngrijat de sănătatea fratelui, care se află într'un sanatoriu la Paris și delu care nu aveți știri de două săptămâni. V'ar trebui o oră ca să vă duceți și să vorbiți personal agentului pentru vamuirea mărfurilor, o zi pentru ca să plecați la Iași, alta pentru întoarcere și 3 pentru călătoria la Paris. Totuși aveți la îndemână un mijloc de comunicație mai rapid, mai practic, mai puțin costisitor — telefonul! Cereți doar numărul pe care'l vreți și în câteva minute veți obține știrile dorite, veți rezolva afacerile importante.

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,
MIHAIL MANOILESCU

7

ANUL III
IULIE 1934

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	D-l Maresal Averescu și corporatismul
FLORIN ZAHARIA	La mormântul lui Teodor Onofrei
Ing. I. FOTIADE	Pentru naționalizarea orașelor
RADU LUCA	Descentralizare

PE LINIA VREMII NOASTRE:

Fierul roșu și mușamaus. — România a răspuns invitației.. — Intre spirit și fenomen.. — Vacanță.. — Dictatura romană. — Problema grâului. — Cum este văzută în România opera Fascismului? — „In plin senzational”. — Prin „merit”. — Imparțialitatea anchetei Skoda. — Acuzatiile d-lui Iunian. — Intre general și colonel. — Criticii parlamentului corporativ. — Candelii pioase.. — Un aliat al democrației. — Ce face fiscal. — Inconsecvență. — Ai știut? — Spiritul secolului. — „Națiunea” și seceța. — Biserica în Statul național-corporativ. — Dreptatea noastră. — D-l Camil Petrescu și corporatismul. — Arta de după război. — Experți streini la realități românești. — Corporatismul și libertatea de gândire. — Guvernul trubadur. Mișcarea Literară. — Recenzii.

CONDIȚIILE DE ABONAMENT:

200 lei pe an	pentru particulari
500 „ „ „ „	întreprinderi
1000 „ „ „ „	marile întreprinderi
100 „ „ „ „	studenți, preoți, învățători și săteni

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasiu, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/26
„LUMEA NOUĂ” APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI
REDACȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Biourourile „Oficului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligii Național-Corporatiste”: Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 7

LUMEA NOUĂ

IULIE, 1934

D. Mareșal Averescu și corporatismul

de MIHAIL MANOILESCU

În seria adevărilor la ideile corporatiste, nu există nici una mai prețioasă de cât aceea a d-lui mareșal Averescu și a partidului poporului.

Valoarea acestei adevări vine întâi din caracterul său deosebit de categoric, dar mai ales din locul cu totul particular pe care îl ocupă în viața noastră națională personalitatea mareșalului Averescu.

În ceea ce privește concepțiunea însăși asupra corporatismului, ea rămâne **pur politică**, ca la toate celelalte partide; nu se vede nicăieri prezentă în programul partidului poporului, chiar după modificarea dela anul 1933, o concepție **integrală** despre corporatism.

Astfel, corporațiile și ideea corporatistă nu apar în mod explicit nici în ceea ce privește reforma administrativă, nici în ceea ce privește organizarea vieții economice, nici chiar în ceea ce privește armonizarea intereselor patronilor cu ale salariaților.

Este drept însă că la capitolul agriculturii se prevede „încurajarea asociațiilor sindicatelor și cooperativelor pentru cumpărarea uneltelor agricole în comun și pentru cultivarea în comun”; iar la capitolul problema industrială se scrie:

„Partidul poporului înțelege să ajute constituirea și consolidarea asociațiilor cu scopuri pur profesionale, ale producătorilor cu tendința de organizare economică a țării”.

Este totuși păcat că această idee nu se găsește dezvoltată mai larg și nu este extinsă la activitatea generală a țării.

În schimb însă, pe terenul pur politic programul partidului poporului este cel mai înaintat program corporatist, pe care-l are vreun partid politic dela noi.

Prin deosebire de celelalte partide, programul partidului poporului prevede:

„Pentru a da satisfacție nevoilor complexe și mereu crescânde ale societății noastre și pentru ca toate clasele să aibă o reală reprezentanță în parlament, — garanție a unei rodnice opere legislative, — Partidul poporului crede necesară lărgirea reprezentării profesionale în Senat și introducerea ei, în proporțiuni și mai largi și în alcătuirea Adunării Deputaților“.

Astfel, d. mareșal Averescu se pronunță de fapt pentru un parlament bicameral corporatist, căci numai la aceasta ar duce lărgirea reprezentării profesionale în Senat și introducerea ei în proporții „și mai largi“ în alcătuirea Camerii.

După sensul acestor prevederi este evident că cel puțin majoritatea Camerii și Senatului vor deveni emanațiuni ale colegiilor profesionale. Aceasta înseamnă că centrul de greutate politic se va deplasa definitiv din domeniul votului universal în acel al reprezentării corporative și cu aceasta întreg aspectul vieții noastre publice se va schimba.

Cât de mult se va transforma atunci întreaga structură a Statului, aceasta nu pare să o fi bănuit nici chiar autorii programului partidului poporului, fiindcă altfel ar fi fost firesc să vedem străbătând consecințele acestei mari reforme și în alte capitole ale programului.

Și tot așa ar fi fost de așteptat să vedem accentuându-se în propaganda politică de fiecare zi a partidului această idee atât de capitală a reprezentării corporatiste.

Noi am fi bucuroși să vedem valorificându-se mai mult această idee a cărei adoptare de către partidul poporului a trecut aproape neobservată de marele public — atât în acțiunea cotidiană a partidului, cât și în proiectele sale de reformă electorală, administrativă și economică a țării.

•••

Importanța politică a noului program al partidului poporului nu are nevoie să fie subliniată. Partidul poporului a dat țării cele mai bune guvernări dela război încoace, iar mareșalul Averescu constituie astăzi singura întrupare a tradiției oamenilor de stat a vechii României.

Imbrățișând și dominând prin personalitatea sa două epoci, d. mareșal Averescu reprezintă gândirea politică înălțată și obiectivizată de singura preocupare a STATULUI în integritatea sa.

Faptul de a fi aparținut — într'o lungă și glorioasă carieră — armatei, de a fi crescut odată cu dânsa și de a o fi desvoltat până la dimensiunile personalității sale, a dat d-lui

mareșal Averescu superioritatea unică a omului care se confundă cu o instituție națională simbol al ideii de stat. De aici perspectiva deosebită, din care privește șeful partidului poporului, toate problemele politice, pe de-asupra gândirilor meschine ale politicianilor noștri. De aici și gestul de desinteresare politică pe care îl reprezintă, **pentru un partid**, adoptarea integrală a reprezentării parlamentare pe principiul corporatist.

Se verifică astfel odată mai mult constatarea că cu cât cineva se situează mai sus când privește evoluția noastră politică și marile noastre necesități naționale, cu atât îmbrățișează mai complet ideea corporatistă.

La mormântul lui Teodor Onofrei

de FLORIN ZAHARIA

Sub umbra jucată de vânt a trupului unui licean spânzurat de o cracă a copacului liceului său din Iași, câțiva profesori și gazetari au stăruit de curând în lungi discuții psihologice și educative.

S'au cercetat, cum inevitabil era, cauzele și răspunderile gestului tragic cu care Teodor Onofrei a încredințat morții ființa-i tânără, cinstită și cuviincios aplicată asupra studiilor cu cari ajunsese pe pragul bacalaureatului.

În opinia publică, moartea pe care Onofrei și-a dăruit-o sub umbra copacului sub care de multe ori desigur își cetise lecțiile sau își descifrase sufletul în reveriile adolescenței, — a pătruns întâi ca un fapt divers.

Cu elevii cari se sinucid de frica părinților fiindcă au rămas repetenți, societatea noastră modernă e obișnuită doară de mult și fără comentarii...

În moartea lui Onofrei s'au descifrat însă curând tâlcuri pe cari sufletul omenesc, — chiar și acela oțelit al civilizației secolului nostru și a societății noastre în special, nu le-a mai putut trece sub banalul cotidian.

Astfel că la scurt interval după ce Teodor Onofrei a trecut în pulberea stelelor, — de unde sufletul său licărește poate acum în locul unei luminite stinsă oblic în genunchi, — s'a conchis de către comentatorii din presă și din lumea noastră profesorală, că, din două una :

Teodor Onofrei sau s'a sinucis fiindcă n'a avut 600 lei, jumătate din taxa de bacalaureat, la care, deci, nu se putea prezinta, —

sau fiindcă sufletul său de copil de țară adus la oraș, de unde urma să se întoarcă îndărăt, într'o familie mizeră și bolnavă, — a preferat să deslege prin moarte acest *conflict clasic al „sufletelor desrădăcinate”*...

*

Și una și cealaltă concluzie surprinde și neliniștește...
Din sbuciumul materialist de toate zilele, — ca și de sub

cascada de literatură tot atât de zilnică, e rău oare ca din când în când, spectrul unei morți, ca aceea a copilului-elev Onofrei, să ne oprească puțin gândurile ?

Pe planurile de sus ale problemelor societății noastre, nu e care azi în primul rând problema tineretului ?

Și când această problemă se încadrează între sinuciderea bursierului Onofrei, cel sârguitor, — dela Liceul Internat din Iași, — și procesul celor trei elevi dela București, asasinii depe băncile școlii, — o mare preocupare pentru chipul în care se plămădește în școli, sub ochii noștri, — sufletul acestui tineret, nu trebuie să ia în fine, serios, locul celorlalte preocupări, meschine și egoiste, cari sunt la ordinea zilei ?

Concluzia că Onofrei s'a putut sinucide fiindcă n'a avut banii pentru taxa de bacalaureat și că, deci, aceste taxe și profesorii cari le încasează, poartă răspunderea acestei morți, a produs firește protestul corpului profesoral.

Motivul sinuciderii au trebuit să fie deci cercetate și explicate în structura sufletească a acestui copil...

Sarcina și-a luat-o un profesor chiar dela liceul în care Onofrei și-a curmat viața, dl. Nicolae Popa, care ținea tocmai și locul de director când Onofrei s'a sinucis, directorul respectiv fiind plecat după o comisiune de bacalaureat din alt colț de țară.

Cu multă adâncire psihologică, profesorul a căutat deci în drama absolventului Onofrei „procesul unei întregi categorii a tineretului de astăzi“ : drama sufletelor tinere, împietrite de spaimă în fața vieții grele care-i așteaptă... Drama acestor suflete desarmate în viață, suflete mândre și demne, cari nu știu să ceară...

Flințe „cu soarta pecetluită de incapacitatea biologică de a nu ști să ceară“...

*

Teodor Onofrei nu a știut deci să ceară, — nu a cerut și a murit...

Dece să ne mai turburăm atunci inutil conștiința ?

Teodor Onofrei își „avea pecetluită soarta“...

Era doar „un invins, un neadaptat, un suflet singuratic și închis, — fără prieteni, o fire mândră și demnă ; era o sensibilitate cultivată“, cum un alt profesor, d. Serghie, aflăm, la rându-i, că-l definise...

Teodor Onofrei mai putea deci să scape destinului său tragic de a muri ?

Dacă „infirmeria școlii îl mai surprinsese pe la dulapul cu doctorii, probabil în căutarea vreunei otrăvi“, — precum aflăm dela profesorul său, — la ce bun sufletul acesta închis și singuratic, mândru și demn, să mai fi fost luat sub oblăduirea dascălilor și educatorilor săi, pentru a i se lumina viziunea vieții ?

Teodor Onofrei, *trebuia* să moară, era predestinat doar să moară...

La ce bun deci să mai amestecăm noțiuni abstracte: școală și educație, — formarea sufletelor, misiunea profesorilor, etc., când materialul omenesc pus la îndemână, era de o calitate așa proastă ca aceea a lui Teodor Onofrei?!

Ce-ar fi avut societatea de câștigat și ce-ar fi putut realiza „o sensibilitate cultivată“ ca a lui Teodor Onofrei în această societate?...

Teodor Onofrei „n'a știut să ceară“; nu a cerut și a murit!

O biată soartă pecetluită...

Să lăsăm deci în pace școala și pe educatorii ei. Au lucruri mai bune de făcut acum; sunt încă comisiile și taxele lor de încasat; vine apoi vacanța mare, — care e foarte mare până la toamnă; sunt grijile viligiaturei; sunt revendicările pentru salarizare, pentru gradatii, etc.

Teodor Onofrei n'a știut să ceară și a murit!...

Ei și?

*

Dar Teodor Onofrei n'a știut într'adevăr să ceară?

Dece a trebuit să moară această „*sensibilitate cultivată*“?

Când știi să ceri morții, demn și mândru, să-ți stingă lumina ochilor, să curme viața trupului tău fraged și dorul nopților înstelate deasupra pajiștilor cosite de acasă, — se poate oare apăra Societatea, școala și dascălii, că a trebuit să te omori, biet copil singuratic și neadaptat, — *sub soarta pecetluită a incapacității tale biologice de a nu fi știut să ceri...* scutirea și de cealaltă jumătate de taxă pe care profesorii o mai cereau dar pe care, nici pe aceea, nu o aveau?!

Profesorii, școala și societatea noastră care se acomodează cu felul straniu de a se împlini misiunea formării „nu numai a minții, ci și a sufletelor“, pe băncile școalelor și *mai ales ale internatelor*, au de răspuns, — credem noi, — pentru moartea lui Teodor Onofrei.

*

Deci, cine se scuză, se acuză.

„Teodor Onofrei era un biet copil nevoiaș de țară, deulasat (?!), era un desarmat în viață, *un invins*. Singuratic și închis, el nu avea prieteni.

„Neadaptat, acest biet suflet ne apare ca împietrit de spaimă în fața vieții grele care-l așteaptă.

Mai mult încă, era copleșit de groaza atmosferei de moarte și boală ce-l aștepta acasă“...

Dar bunul psiholog și profesor ne-a spus și ce avea Onofrei bun în el, material organic din care laboratorul sufle-

tesc al școlii putea prelucra omul de mâine, — după ce l-ar fi trecut cu bine, prin această criză a elementelor exterioare.

Era „timid“, — deci cuviincios și modest cum sunt toți copiii satelor noastre veniți la învățătura școlilor mari dela orașe. Era însă, în fond „o fire mândră și demnă“, era „o sensibilitate cultivată“, — așa cum stă frumos și e normal adolescenței visătoare și meditative, din care răsar *adevărații oameni superiori*; — și mai era ceva Teodor Onofrei: *era un elev bun, de vreme ce, bursier, ajunsese până la pragul bacalaureatului...*

Care dintre profesorii lui, — care dintre pedagogi măcar, i-a fost atunci prieten și îndrumător sufletesc acestui copil bun, sensibil, singuratic și înspăimântat de viața grea ce-l aștepta?

Acest suflet, complex, în plină formațiune, hipersensibilizat de lungii ani de internat în care-și trăia până și vacanțele, — cărei privegheri afectuoase fusese incredințat de școala lui, de profesorii săi de clasă, cari rând pe rând îl putuseră observa?

Numai după ce a murit, — așa cum a murit, — sufletul lui Onofrei, a putut fi așa de bine înțeles și descris de fostul său profesor?

În viață încă fiind, — în acea viață mică de copil, — imensă de câte se pot cuprinde totuși ca sensibilitate și gândire în ea, — *profesorii săi aflaseră doar că în mai multe rânduri încercase să deschidă dulapul cu doctorii, — la infirmerie...*

O asociație elementară de idei, le indicase instinctiv sensul acestor încercări...

Câți dintre colegii săi au fost chemați atunci și sfătuiți frățeste și camaradereste, — să-l apropie sufletește pe colegul lor?

Care dintre profesori, director sau subdirector, spusu-i-a că *va putea rămâne și el, — cum au rămas și alții, — ca pedagog în liceu, putându-și urma Universitatea, pentru a fi mai pregătit în fața vieții de care se înspăimânta?*

Între timp, viața și maturizarea și-ar fi împlinit opera de consolidare sufletească.

Teodor Onofrei, cu firea sensibilă, mândră și demnă, — fiindcă „*n'a știut să ceară*“, iar profesorii săi fiindcă n'au știut să-l scutească decât de jumătatea taxelor, a murit, — a trebuit să moară sub această „*incapacitate biologică*“...

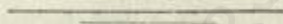
În vreme ce trupul lui se clătina mort pe copacul din curtea liceului său, la Iași, — aici, în Capitala țării, era însă

sbucium, criză de guvern și, în fine, succes mare pentru promovarea școalei.

Se putuseră înscrie 400 milioane de lei mai mult în buget, iar guvernul își luase angajamentul să mai consacre școalei și alte milioane din împrumutul intern.

Vom avea deci școli mai multe, vom avea un corp didactic mai bine plătit și mai numeros.

În lumea neființei, Teodor Onofrei va afla și el aceste binefaceri...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Pentru naționalizarea orașelor

de Ing. ION FOTIADE

Subiectul acesta spinos purtat azi din gură în gură, târât câteodată pe la tribuna parlamentului pentru a fi primit, dacă nu cu indiferență, cel mult cu un burghez mormăit „bine ar fi să nu fie rău” începe să preocupe și pe așa zișii oameni de stat.

În trecut a fost ignorat, azi este la modă, mâine va primi tardiva înfăptuire.

Imi amintesc că în parlamentul averescan din 1926, răposatul Vintilă Brătianu afișa de la tribună naționalismul constructiv al partidului liberal, în opoziție cu naționalismul destructiv al grupărilor de dreapta. A primit replica imediată a unui om de rară consecvență și prin excelență de dreapta, în termenii următori: „Dacă naționalismul dv. înseamnă 70 ani de înstrăinare a orașelor din țara veche, preferăm pe al nostru”.

Și a tăcut un întreg mare partid.

A fost o greșală și nu o spun pentru a adăuga ceva nou sau pentru a micșora meritele cu cari se împodobește acest partid la ocazii. Toate partidele mai mult sau mai puțin democrate au un renume prea zdrențuit pentru a mai fi criticate, dar această vinovată ignorare arată pe deplin că ele nu mai pot îndeplini rolul de prevedere națională și decorează odată mai mult pe cei cari, ironizați odată, triumfă azi.

Idea este la modă și aceasta arată că instinctul național o cere și dreptatea cauzei este de aceeași tărie cu a omului care pretinde să judece cu capul său.

Orașele din țara veche cât și din nouile provincii au o structură atât de eterogenă cu foarte mici variante în ce privește specia ce-i dă acest caracter, încât țăranul neobișnuit a le frecventa prea des, se simte străin în orașul care, se spune, îi este capitala.

Recunoaște și comentează azi toată lumea că industria

și comerțul sunt în mâini străine, și această situație antrenează și pe alți care prezintă un caracter de mai pronunțată gravitate. Românul s'a obișnuit cu ideea că nu e bun de industrie, comerciant sau meseriaș. Că l'a format ultimul secol în care a trecut de două-trei ori prin etapele de bursier, funcționar și pensionar, ori că alții au avut interesul a i-o băga în cap, e tot una. El se crede nepotrivit și nechemat la atari indeletniciri. Iată însă că visteria țării nu poate hrăni toată „inteligenta“ satelor, gata să invadeze orașele și să-și revendice chiar violent locul ce-i revine prin moștenire în buget.

O parte se resemnează și caută a munci în industrie sau comerț. Accesul aici este închis căci în timp ce minoritarii pretind a fi proteguți de statul român ca și majoritarii, își strâng tot mai bine rândurile și fac politică de rasă. Sunt străzi întregi în mai toate orașele unde, datorită faptului că toți comercianții sunt evrei, toți vânzătorii și funcționarii lor au aceeași origină. Sunt fabrici renumite cari nu angajează un funcționar român și nu primesc nici o furnitură dela creștini în general și dela români în special. Cunososc personal cazul unui inginer ungar care, ocupându-se cu comerțul de materiale tehnice, pentru a putea face plasmamente la o mare fabrică evreiască și-a angajat numai pe câteva ore săptămânal un coleg coreligionar proprietarului fabricii; altfel ar fi fost refuzat. Și e ungar nu român, și fabrica e în inima Ardealului.

Acelaș lucru se întâmplă și în meserii, pentru că Statul nu a ajutat niciodată pe meseriașul român ca să-și deschidă atelier în oraș, prin credit ieftin sau dându-i preferință la furnituri. Școalele, armata și tot ce e al Statului, preferă pe furnizorul străin. Astfel pe lângă industrii și comerț, în orașe și munca e în mâini străine. Având drumul închis la Stat cât și în indeletnicirile private, lipsit de protecția unui Stat vitreg, românul se agită și, astfel, ideea naționalizării orașelor a ajuns la modă, încât a determinat chiar un ziar din Capitală să deschidă un original plebiscit pe această temă.

Nu suntem departe de realizare, de îndată ce opinia publică și flămânzii se agită. La noi, dela începutul crizei economice, toate măsurile de acomodare ale Statului ca: reducerea salariilor, legea cumulului, desființarea regiilor autonome, a nesfârșitelor comisii, încetarea risipei cu automobilele, au fost luate sub presiunea nemulțumirilor mulțimii, și nu din propria inițiativă a guvernelor cari s'au succedat.

Azi lumea a început a murmura contra parlamentului care nu-și găsește justificarea decât ca instituție filantropică, și cine știe ce-i rezervă viitorul.

Pe această linie de realizări impuse, vedem culminând naționalizarea orașelor.

Este drept că s'a pierdut mult în ce privește formarea unei burghezii românești. Totuși momentul e cât se poate de potrivit, poate ca niciodată, — pentrucă criza economică dă azi și o justificare de suprafață a măsurilor ce trebuiesc luate, dar chiar și posibilitate de a le lua.

Din capul locului trebuie să admitem că românizarea orașelor nu se poate concepe fără românizarea capitalului. Capitalul, în timpul nostru, este vârful piramidei de unde se conduce întreaga viață economică. Intre cei trei factori ai producției din economia politică clasică el este suveranul care a îngenuchiat pe ceilalți doi. Materie primă este, și dacă nu ar fi, i se găsește ușor o substituie; penuria de muncă a redus pretențiunile omului la minimum de existență, ba și mai jos, așa că dacă voim să dăm economicului un caracter românesc, n'avem decât să românizăm capitalul.

Este un lucru ușor azi. Industria și comerțul au devenit, datorită deflației, simple anexe ale băncilor cari, la rândul lor, depind de Banca Națională sau de alte două-trei institute de credit strâns legate de Stat.

Ajunge, deci, ca Statul și Banca Națională să vrea, și românizarea industriei este realizată, fără a nemulțumi pe nimeni, ci, din contră, dând viață nouă unei importante funcțiuni sociale, azi în stare de vegetație.

Dacă băncile private, în mare majoritate în mâini străine, ar fi în situația prosperă de acum șapte-opt ani, e drept că soluția ar fi mult mai grea; ar trebui să se treacă prin etatizarea comerțului de bancă pentru a ajunge la acelaș rezultat, foarte ușor de obținut acum.

Ar fi o crimă să nu se facă.

Deocamdată nu simțim nici o inițiativă în această direcție, ba, de multe ori, întreprinderi curat românești sunt descurajate în greaua luptă de a se menține, tocmai de unele organe ale Statului, inficiale prea mult de atmosfera de decadență morală de azi.

Dar chiar dacă conducătorii țării ar urmări realizarea acestui plan, se cere un timp mai îndelungat. Până atunci, și pentru aceasta, sunt de luat unele măsuri de o amploare mai mică, dar tot atât de eficiente. Trăim într'un etatism total; nimic nu se poate face fără de Stat, adică totul se poate face de el. Este necesară numai intențiunea bine precizată a celor ce conduc țara, pentru a o liniști.

În primul rând trebuie ajutat meseriașul român.

La sfârșitul războiului s'a început o campanie școlară și extrașcolară pentru cultivarea maselor, în cadrul căreia s'au deschis foarte multe școli de meserii. Au ieșit lungi serii de absolvenți, de cari însă țara s'a desinteresat, din moment ce ele au trecut pragul școlii. E practica și eroarea liberalismului economic. În loc să-l ocrotească ca pe un element într'adevăr folositor națiunii atât prin cunoștințe cât și prin

educațiunea patriotică primite în școală, introducându-l în mijlocul nucleelor de inficțiati cu virusul marxist, a lăsat pe meseriașul român în bătaia tuturor vânturilor. Atunci, când nu găsea de lucru la Stat, cerșea o pâine amară la un patron străin de limba și de sufletul lui, iar dacă intenționa să-și exerciteze meseria pe cont propriu, se lovea de lipsa de capital pe care părinții lui țărani nu i-l putea da după ce-i dăduse capital în învățătură.

Statul, atât el cât și primăriile marilor orașe, mai ales în ținuturile alipite, au multe edificii proprii unde s'ar fi putut organiza ateliere românești cu magazine de desfacere în cooperatiia mai multor absolvenți ai școalelor de meserii, sau să le pună la dispoziție gratuit 5—10 ani acelor ce ar fi vrut să lucreze pe cont propriu. Cunosco însă cazul unui meseriaș român din Cluj care a trecut prin adevărate lupte pentru a i se permite ridicarea unui etaj imobilului său în vederea măririi posibilității de desfacere a produselor sale. Și n'a reușit până nu s'a înscris într'un partid politic. Vezi, Doamne, regulile urbanistice se opuneau până atunci stilului pe care și-l alesese omul când nu făcea politică.

E drept că dela unire a crescut întrucâtva procentul meseriașilor români la orașe, dar de avantaje nu s'au bucurat decât acei ce și-au făcut ucenicia de agent electoral. Și nu aceștia sunt cei mai buni.

Am spus mai sus că majoritatea instituțiilor Statului s'au aprovizionat dela comercianți și meseriași exclusiv minoritari, pentrucă aceștia au dat totdeauna dovadă că au posibilitatea și pot fi culanți, chiar dacă această culanță o plătea din plin tot Statul. În loc ca în modul acesta măcar, care nu cere nici o oboseală și nici un ban în plus (poate însă în minus) să fie ajutați românii, au acordat tot timpul preferință minoritarilor, descurajând și distrugând astfel tot ce era românesc în sufletele bieților meseriași.

S'a afirmat că minoritarii vând mai bun și mai ieftin, și că românul urmărește îmbogățirea cu puțină muncă. Poate să fie puțin adevăr în scuza pe care o găsesc cei vinovați de cea mai mare crimă dela unire încoace, dar nu trebuie uitat că minoritarul a avut, pe lângă solidaritatea neamului lui, și ajutorul permanent și puternic al organizațiilor bancare, toate în mâna lor. Despre ale noastre mai bine să nu mai vorbim.

Un preot din Banat mi se plângea acum 10 ani că a oferit drept gaj averea sa în valoare de peste un milion pentru a obține un credit de 150.000 lei dela Banca Timișana, în scopul ridicării unei case culturale în frumosul său sat. Nu i s'a acordat, dar peste o lună a avut neplăcuta surpriză de a constata că șvabul de peste drum își construia încă o casă cu împrumutul obținut dela aceeași bancă, fondată și susținută cu banii bieților români bănățeni.

Lacrima din ochii preotului a fost cel mai crunt blestem, care, pare-mi-se, s'a și prins.

Avem astăzi, desigur, un proletariat intelectual și manual românesc. El fomentează în orașe revoluția celor fără pâine în propria lor țară. Freamătul lor a ajuns până la scările parlamentului, pentru a smulge un proiect de apărare a muncii românești. Cu aparentă de îngrijorată preocupare, guvernul a căutat mai mult să arunce praf în ochii mulțimii agitate, cu o conștientă ignorare a subiectului.

Proiectul îngrădește la 20% personalul *străin ca cetățenie* în industrie, așa că este prea posibil ca numărul celor din această categorie să crească până la concurența procentului admis.

Țara cere ca *românii de limbă, credință și simțiminte* să-și poată câștiga existența, muncind cinstit și, deci, *ca aceștia să intre cu 80% în toate ramurile de activitate din această țară.*

Astfel s'ar naționaliza orașele prin naționalizarea muncii de ambele categorii, și s'ar pregăti elementele conducătoare în momentul naționalizării capitalului.

Acestea sunt realizările treptate premergătoare unui Stat puternic și creator.

Este ceea ce am putea noi numi, prefața Statului corporativ.

Dar pentru o prefață nouă, *trebuie oameni noi!*

Descentralizare

de RADU LUCA

Pentru actuala defensivă „democratică”, decentralizarea devine utopie imprudentă. Lucru firesc. Statul democratic și „liberist”, care a renunțat la tradiția unei anumite neutralități economice, a căzut pradă unor solicitări mărunte și răzlețe. Vechea autoritate a Statului se discreditează în fața unor pretențiuni sociale neprevăzute. Pentru ca să existe, Statul actual își înmulțește zilnic atribuțiunile sociale și economice.

Dar nouile funcțiuni ale Statului nu se integrează într'un ansamblu, într'un anumit conținut social și economic. Adaosul zilnic de atribuțiuni se realizează fragmentar și neorganic. De multe ori, Statul actual abia isbutește să înregistreze evenimentele și solicitările din viața economică și socială. Iar deslegările politice cari vin apoi, se întemeiază pe un empirism grosolan.

În această nouă situație, oricât de vădite ar fi preocupările politice pentru descentralizare, desigur că nouile atribuțiuni crescânde ale Statului, creiază o stare de fapt contrară: Coordonarea și selecționarea solicitărilor nu se pot face decât în cadrele unei autorități centralizate, și fiindcă — de cele mai multe ori — nouile atribuțiuni ale Statului se întemeiază pe resurse bugetare, centralismul excesiv și formalist devine un fapt inevitabil.

În cadrul acestui biurocratism centralizator, autoritatea Statului — hărțuită de diferite categorii sociale — are de înfruntat și o altă stare de fapt: Aceleași categorii profesionale și regionale — care din punct de vedere al interesului politic imediat, converg spre spațiul etatist — din punct de vedere social și al perspectivei structurale, manifestă o tendință net centrifugală față de autoritatea biurocratică. Statul formal se centralizează prin biurocrația rigidă a unui larg intervenționism; dar în acelaș timp, Statul real, națiunea organizată din punct de vedere social și economic, se descentralizează anarhic sub presiunea unei lente desolidarizări a categoriilor profesionale și politice.

Fiindcă nu poate satisface deopotrivă toate categoriile de interese; fiindcă drumul spre autoritatea generoasă a „Statului infirmier“ e veșnic baricadat prin anumite tiranii mărunte ale practicei „democratice“, Statul actual este expus unei continue discreditări și relativizări.

Desigur că un asemenea stat, crescut strâmb printr'o experiență intervenționistă neorganizată, nu-și poate permite și luxul unei descentralizări administrative.

O descentralizare autentică și firească ar presupune o unitate socială inițială, un conținut viu și armonic al națiunii, un prestigiu suprem al Statului. Descentralizarea funcțională nu se poate desprinde decât dintr'un conținut dinamic al Statului și din omogenitatea substanțială a unei națiuni riguros organizată.

Regionalismul administrativ și libertatea colectivității lor profesionale presupun o prealabilă unitate structurală a autorității Statului. Descentralizarea firească presupune o prealabilă integrare economică și culturală a națiunii. E necesar un stagiul de coordonare etatistă a elementelor vieții sociale. Descentralizarea presupune o prealabilă fază de centralism structural și organic.

*

Dar e posibilă o astfel de integrare în cadrul Statului „democratic și liberist?“

În primul rând, trebuie să constatăm un fapt elementar: Vechiul Stat liberist — atunci când devine și intervenționist — nu devine în acelaș timp și un Stat creator. Prin spațiul etatist adoptat, autoritatea centrală a Statului poate numai să controleze și să sancționeze stări de fapt. Statul liberist, întemeiat pe un compromis între individualism și etatism, nu poate să înțieze decât fragmentar, decât numai în măsura în care biurocrația înregistrează solicitările și evenimentele sociale.

Pentru ca să existe o armonie creatoare în intervenția Statului, trebuie să existe și un sistem de reprezentare profesională și regională. Și în al doilea rând, e nevoie de o strictă coordonare a economiei naționale și a creațiunilor culturale.

Atunci când tradiționalul „Stat-Jandarm“ întregit cu un Stat intervenționist, ar vrea să scotocească toate faptele structurale, nu posedă alte mijloace de informare și acțiune decât acelea pur politice și biurocratice. Într'o administrație centralistă, un asemenea intervenționism radical n'ar putea aduce decât o mai profundă politicianizare a Statului. Economia națională și inițiativa privată, valorile culturale și morale, toate instituțiunile publice, ar trebui să se integreze în mentaitatea și forța unei biurocrații rigide, care la rândul său ar putea sta la dispoziția unui partid politic hrăpăreț și sectar.

În Statul partidelor, o hipertrofie a etatismului constituie o amenințare gravă. O creștere continuă a intervenției politice pe bază de partid, în viața culturală și economică, netezește calea dreaptă spre o corupție deplină.

. . .

Pentru corporatism, pregătirea socială a unei descentralizări administrative prin experiența unei integrări etatiste prealabile, nu constituie o preocupare imprudentă și anevoioasă, ci devine pur și simplu o realitate, o formă necesară, care se desprinde firesc dintr'un anumit ansamblu economic și cultural. Statul corporativ conține dintr'un început acea sinteză socială, despre care spuneam că e absolut necesară unei reforme de descentralizare.

Sistemul corporativ acceptă faptul politic numai ca o sinteză a unei structuri sociale, al unui conținut economic și cultural în continuă devenire. În acest ansamblu, faptul politic nu mai conține o substanță proprie alături de categoriile economice și morale ale națiunii. În faptul politic corporativ se răsrâng automat toate interesele sociale, toate categoriile profesionale și regionale.

În cadrul politic al Statului corporativ dispăre elementul static și formalist al concepției liberiste. Dispare apoi și rigiditatea birocratică, deoarece instituțiunile corporative se întemeiază pe un realism aldevenirei sociale.

Integrarea corporativă nu va avea un caracter geometric și abstract, ci va decurge dintr'un conținut concret al vieții sociale. Corporația se va întemeia pe această normă realistă de viață, care poate consacra prompt o mișcare spontană și constructivă.

Statul corporativ e un Stat de integrare și sinteză socială. De aceea, instituțiunile corporative vor fi realizatoare; nu vor fi simple biurouri de înregistrare a evenimentelor și solicitărilor; nu vor fi nici simple forme juridice, cari sancționează târziu o stare de fapt.

Statul corporativ e structura¹, dinamic și integral. Corporația poate pătrunde lesne în intimitățile și periferiile vieții sociale. Corporația este un organ al unui sistem de descentralizare funcțională a Statului. Așa dar, **STATUL CORPORATIV PRESUPUNE O LATENTĂ DESCENTRALIZARE**. Sinteza Statului corporativ se întemeiază pe o analiză firească a elementelor sociale. Cele două aspecte de integrare socială și descentralizare politico-administrativă se condiționează reciproc, se întrepătrund firesc. Integrarea elementelor sociale în activitatea Statului se reazemă pe o diferențiere firească a organelor și funcțiunilor politice.

Intr'adevăr: prin organul sindical și corporativ, posibilitățile economice și culturale vor fi canalizate în sensul unei

supreme finalități colective și naționale. Totuși mijloacele de realizare ale unității supreme vor putea să varieze; va exista o autonomie tehnică a mijloacelor, adecvată unei diversități naturale a economiei și culturii; dar va exista și o unitate supremă a scopurilor, o centralizare riguroasă a idealului național.

În cadrul Statului corporativ, descentralizarea se va putea realiza numai pe baza unor inerente diferențe între condițiile naturale de viață. Dar această descentralizare și descongestionare va fi reală și utilă numai după ce va exista o prealabilă unitate națională a economiei și culturii.

Statul corporativ întemeiat pe aceste principii poate realiza *O DESCENTRALIZARE PE PLANUL PROFESIONAL* și *O DESCENTRALIZARE PE PLANUL REGIONAL*. Se vor forma astfel două serii de colectivități și organizații, cari vor avea menirea să mobilizeze valorile economice și culturale, pentru ca apoi să le îndrepte spre unitatea și autoritatea supremă a Statului.

Autonomia profesională și regională se va înfăptui în limitele unei necesități tehnice de cunoaștere adâncă și de armonizare a unor realități locale. Spațiul profesional și regional se va integra în finaitatea Statului. Apoi, între unitățile profesionale și regionale vor exista o serie de raporturi ierarhice, pe al căror temeliu se va ridica autoritatea supremă a Statului.

În ordinea economică, sindicatele vor trebui să se grupeze, pe de o parte în corporații regionale, cuprinzând toate ramurile economice dintr-o regiune; iar pe de altă parte în corporații naționale pe întreaga țară, reprezentând integritatea forțelor naționale dintr-o singură ramură economică. (Mihail Manoilescu: „România, Stat Național Corporativ“, 1933).

În ordinea administrativă, descentralizarea se accentuează. În statul liberal predomina centralismul administrativ și descentralizarea până la anarhie a vieții economice. În Statul corporativ va domina o relativă centralizare economică pentru raționalizarea activităților economice speciale, dar va exista și cea mai largă descentralizare politică și administrativă. (Mihail Manoilescu: „România, Stat Național Corporativ“, 1933).

Prin această dublă descentralizare — pe plan profesional și regional, în ordinea economică și politică — se va ajunge la stabilirea unui echilibru social; și totodată, se va înlătura un antagonism care dăinuiește astăzi, fapt care contribuie la adâncirea crizei organice a Statului actual. Descentralizarea corporativă se caracterizează în primul rând

prin această cumpănă între tradiție și revoluție socială, între analiză și sinteză, între integrare socială și descentralizare politică.

*

Descentralizarea politică preconizată de corporatism va crea UN CETĂȚEAN NOU, care va putea să devină un factor real în rosturile obștești. Prin descentralizarea profesională și regională, va dispărea cetățeanul abstract și izolat al Statului liberal centralizator. Atunci, viața publică se va întemeia pe un consens activ și permanent al cetățenilor. Suveranitatea națională va deveni reală. Autoritatea va deveni concretă. Viața morală a instituțiilor publice se va însdrăveni prin posibilitatea practică a unui control și a unei răspunderi concrete și imediate.

Numai prin intensificarea vieții publice locale, poate rezulta un nou orizont politic al scopurilor naționale și o deprindere de a judeca concret și obiectiv rosturile autorității centrale.

Tot spre deosebire de doctrina democratică și liberală, corporatismul adoptă în problema descentralizării și un punct de vedere social; adică manifestă o deosebită preocupare pentru probleme de structură și educație socială. Într'adevăr, în spațiul local și profesional pe lângă un nucleu politic și economic, mai există și posibilitatea unui anumit orizont social, în care să devină reală o largă educație cetățenească.

Corporatismul combate utopia democrației politice și integrale, pe care se întemeiază susținătorii Statului democratic, dar pe de altă parte, descentralizarea corporativă înlesnește creșterea firească a unei democrații sociale în cadrul unei integrări profesionale și regionale. Unitatea corporativă presupune acest sistem de democrație treptată și realistă, fiindcă înlesnește un sistem de educație cetățenească într'un spațiu social concret, într'un orizont economic și cultural firesc activității unui cetățean.

Doctrina corporatistă presupune existența libertății anumitor unități colective. Prin asemenea libertăți se crează o serie de noi raporturi sociale între grupările profesionale și cadrele regionale. Or, aceste raporturi frecvente și intense sunt condiție necesară pentru existența unei adevărate democrații sociale.

*

Pentru intensificarea vieții sociale a unui popor — e nevoie de descentralizare. Dar nu numai de o descentralizare birocratică și formală, ci de o diferențiere organică și firească a cadrelor profesionale și regionale. În această diferențiere funcțională, viața locală capătă un impuls nou.

Prin sistemul descentralizării corporative, în viața economică și culturală a unui oraș și a unei regiuni, apare o legătură socială între cărturar și meșteșugar, între producător și consumator, ș. a. m. d. Asemenea împletitură de raporturi sociale se poate obține prin sindicate și cooperative. Armonia structurală a Societății și a Statului — primul temelie al descentralizării corporative — are nevoie de aceste armonii și raporturi locale.

Prin rânduiala unei descentralizări corporative, biurocratismul își micșorează vechea distanță față de cetățeni; spiritul de inițiativă cetățenească poate deveni o realitate. *Organele diferențiate ale administrației pot deveni astfel, COMUNITAȚI CETĂȚENEȘTI DE ACȚIUNE ECONOMICĂ ȘI CULTURALĂ.* Administrația locală, întemeiată pe principiul autonomiei corporative, își găsește, în sfârșit, adevărata calitate de funcțiune socială.

Descentralizarea corporativă își însușește semnificația morală de potolire a capriciului politicianist, de alungare a prejudecății că provincia trebuie să fie subjugată și minoră.

Reabilitarea provinciei prin largă descentralizare e unul din țelurile acțiunii corporative.

Însdrăvenirea adevăratului cetățean — copleșit până acum de ipocrizia democratismului — va fi una din izbânzile reformei corporative ce va veni.

PE LINIA VREMII NOASTRE

Fierul roșu și mușamaua

În abecedarul nescris al politicii și al vicții de Stat, cele dintâi cuvinte se referă la condiția indispensabilă oricărei guvernări, care este aceea de a păstra autoritatea guvernanților.

Dela Confucius până la Machiavel, și dela Machiavel la Mussolini, toți cei cari au gândit asupra problemei Statului și toți cei cari au intrupat realmente ideea de Stat, s'au preocupat înainte de ori ce de mijloacele prin cari se câștigă și se păstrează autoritatea de a governa. Căci toate textele de legi și toate sancțiunile lor se dovedesc inoperante și zadarnice, dacă o autoritate morală firească și indiscutabilă nu susține întreaga categorie a celor ce stăpânesc și conduc Statul.

Trecutul și tradiția politică a vechiului regat nu au ignorat aceste norme eterne ale oricărei guvernări.

Oamenii de Stat cari au făcut România de ieri și cea de astăzi au păstrat cu mari eforturi prestigiul clasei stăpânitoare, oricât de fără frână erau atacurile presei și calomniile pe cari oamenii politici și le aruncau unii altora.

Abuzuri au existat, de sigur, totdeauna, din partea conducătorilor. Greșelile, indelicatetele și incorectitudinile n'au lipsit sub nici un regim. Dar în fața lor oamenii de Stat și-au pus totdeauna problema, de a salva cu orice preț un minimum de prestigiu pentru cei cari conduc, și au măsurat totdeauna până la ce limită se poate întinde critica și acuzarea clasei guvernanților **FARA A COMPROMITE ÎNSAȘI POZIȚIA EL.**

Și atunci, în fața greșelilor și incorectitudinilor, ei n'au cunoscut de cât două metode de o inegală valoare etică, dar de o egală valoare politică :

FIERUL ROȘU ȘI MUȘAMAUA

Natural, fierul roșu, fiind de o mânuire mai grea și putând să ardă degetele celor cari îl manevrează, a fost întrebuințat mai rar. Mușamaua, mult mai comodă și prezentând avantajul de a putea folosi oricând vreun colț al ei și pentru a acoperi interese proprii, a fost uzată mult mai des.

Fierul roșu a fost formula lui Petre Carp ; mușamaua formula celui dintâiu Brătianu.

În orice caz, și o formulă și alta, au menajat nevoia de apărare a autorității conducătorilor. Cu fierul roșu o clasă conducătoare își dovedește puterea sa de reacțiune și își recâștigă pres-

tigiul prin SINCERITATEA ei. Cu mușamaua ea acopere ceea ce nu poate sancționa, și împiedica discreditul pe care înfățișarea deschisă a turpitudinilor îl aruncă asupra guvernanților.

Oricare ar fi prăpastia morală care desparte cele două metode, ele au totuși avantajul comun DE A NU INTINA FARA SA CUREȚE.

Guvernării noastre de după războiu, lipsiți cu totul de simțul oamenilor de Stat, au practicat însă cu frenezie o a treia metodă.

Nici nu acoper incorectitudinile cu mușamaua, nici nu le sancționează cu fierul roșu. Ei expun în fața țării toate turpitudinile cu exagerări politice, din cari ese stropită de noroiu întreaga clasă stăpânitoare.

Iar când este să treacă la sancționare, ei se opresc de frică de a nu turbura dulcele raporturi de familie dintre „marile” partide de guvernământ.

Chipul în care evoluează ancheta parlamentară în chestiunea Skoda, ilustrează perfect această metodă, în care lipsa de reținere în etalarea turpitudinilor nu este echivalată de cât de lipsa de curaj în a le sancționa.

O ASEMENEA METODA ESTE FACUTA SA DUCA DE A-DREPTUL LA PRABUȘIREA UNEI CLASE STAPANITOARE.

Să pui în evidență toate scăderile, chiar exagerându-le, să dai impresia unei corupții generalizate și iremediabile și să nu iei nici o măsură pentru a înlătura răul este cea mai sigură metodă care se poate închipui, pentru a duce la compromiterea întregii clase diriguitoare actuale.

De această compromitere, pe care o socotim inevitabilă, dintre atâtea alte motive și mai ales din acela al incapacității acestei clase de a organiza munca națională în noua ambianță economică a lumii, noi nu avem să ne plângem.

Ba, din potrivă.

Dar nu putem să nu verificăm o dată mai mult simptomele de descompunere, cari demonstrează cât de apropiată este lăsarrea la vatră a actualului personal politic al țării.

L. N.

România a răspuns invitației...

România oficială, totdeauna inspirată dela politețea franceză, s'a grăbit să răspundă invitației guvernului francez, întorcând vizita d-lui Louis Barthou.

Sarcina și-a luat-o însuși primul nostru ministru, d. Gh. Tătăărăscu.

Teamă ne este, însă, că momentul nu a fost bine ales.

Căci primul nostru ministru a căzut probabil într'o perioadă în care miniștrii cabinetului francez erau la ocupațiile lor închinată splendidei opere de redresare a economiei naționale franceze și a finanțelor publice ale Statului francez.

Cel puțin așa rezultă din dările de seamă ale primirii d-lui Gh. Tătăărăscu la Paris.

Dacă n'am fi avut acolo o legăție numeroasă, dacă în-

tâmplător nu s'ar fi găsit la Paris d. ministru Irimescu al nostru, dacă d. deputat cütare, și încă câțiva dela noi n'ar fi avut inspirația să plece mai dinainte la Paris, mai că primul nostru ministru s'ar fi simțit pe peronul gării din Paris comod ca într'o pașnică escapadă de vacanță mare, în Gorj.

Noroc că spre seară a fost primit și de un membru al guvernului francez, de d. Louis Barthou, concetățeanul nostru de onoare.

Franța a arătat astfel surorii sale latine că iubirea, — ca și atașamentul politic, nu au nevoie de exaltare, de stâlpi și de vopsele, — ci, pur și simplu, de adâncime, de simetrie și demnitate.

Mai ales când o astfel de ținută poate acoperi deoptrivă o egală pasiune sau numai o fermecătoare enigmă de amor...

F. Z.

Intre spirit și fenomen...

O observație interesantă, de și cam confuză, asupra Corporatismului, este aceea făcută în ultimul număr al unei reviste economice, de către d. Nicolae Crișan (la alte observații necuviincioase din aceeași revistă, — cu atât mai necuviincioase cu cât ar fi privite prin prizma unor vechi raporturi omenești, dintre cei cari le au făcut și cei cărora li se adresează, — nu avem nimic de răspuns)

D. Crișan are aerul să ne invinuiască de ceea ce constituie pentru corporatism marele său merit: acela de a fi elaborat un plan precis de reconstrucție națională în domeniul spiritului și al realităților.

D-sa crede, că dacă Corporatismul vrea să fie o învoire, „datele sale nu trebuie să fixeze geometria spiritului care va domni”. D-sa consideră ca o cătușe sau o tiranie ideea noastră de a anticipa asupra formelor societății viitoare și crede că spiritul prin esență liber al societății „nu vrea să sboare în cușca deschisă în care e invitat”.

Căutând să înțelegem cu bunăvoință o obiecțiune care nu e lipsită de un anumit înțeles, credem totuși că autorul acestor rânduri critice se situază în afara unei exacte comprehenziuni a interdependenței dintre spirit și formele sociale.

Căci libertatea spiritului nu înseamnă agnosticism și renunțare la a întrebuița puterile lui însuși pentru a anticipa asupra viitorului.

D. Crișan ar avea dreptate împotriva noastră, dacă sistemul nostru corporatist ar reprezenta tocmai o creațiune pură a spiritului, independentă de contingențele sociale ale secolului, adică ar însemna o construcție artificială și arbitrară, care ar voi să închidă ca într'o cușcă din nainte pregătită, năzuințele de devenire ale organismului social. Corporatismul nostru nu este însă așa ceva. El este înainte de ori ce rezultatul unei interpretări a realității și a devenirii sociale.

El nu înseamnă o finalitate arbitrară, ci o prognoză.

Spiritul a cărei independență vrea să o păstreze cu atâta grije d. Crișan, nu este atât de liber cât crede d-sa.

El nu poate evolua în afară și împotriva unui anumit determinism general social, iar acesta duce pentru epoca noastră în mod inevitabil — pe de asupra ori căror fantezii individuale — către organizare deci către corporatism.

Iată de ce, noi nu socotim că elaborarea prefacerilor viitoare se face exclusiv pe planul spiritului. Și nu depinde numai de gândirea sau numai de voința oamenilor ca evoluția societății să se producă într'un sens sau altul. Această evoluție este în linii generale trasată, iar rolul spiritului nu este să se aventureze în a o contrazice, ci să o înțeleagă și să o interpreteze pentru a o influența în măsura maximă, în care această influențare este posibilă.

Dacă dar o anumită cușcă este deschisă pe drumul viitorului, ea nu e deschisă de noi, ci de Destin; iar ea este destul de largă pentru a permite spiritului mișcări ample chiar și în înălțime.

În ori ce caz problema schițată de d. Crișan există. Noi ne am preocupat de dânsa în cel dintâu capitol al lucrării noastre sub presă: „Le siècle du corporatisme“, care este intitulat: Faptele și idelle în istorie, și care tratează tocmai influența și condiționarea reciprocă dintre FENOMENE și spirit.

M. M.

Vacanță...

Nu vom avea o vacanță liniștită.

Vom trăi sub regimul decretelor-legi; vom asista, cu tristețe, la cortegiul concedierilor de funcționari publici; la năvala deciziilor ministeriale și a interpretărilor fiscale cari să sugrume „degrevările“...

Vom trăi neliniștea monetară provocată exact de ceea ce a constituit rezerva ministrului nostru de finanțe, când ultima dată a vorbit în Parlament de menținerea stabilizării: de comerțul nostru exterior care se prăbușește, de claerigurile cari ne strâng din toate părțile...

Se va face bilanțul deficitului de cereale pentru export; se vor constata greutatea realizării veniturilor bugetului ordinar și ale bugetului extraordinar, în seama căruia s'a lăsat înarmarea țării...

Vom avea o vacanță grea de neliniști, de suferințe morale și materiale.

Vom avea o vacanță cu decrete-legi, cu censură, cu stare de asediu, cu dictatură...

Democrația va fi în vacanță. Vacanță a democrației...

F. Z.

Dictatura romană

Pentru întâia oară s'a vorbit la noi fățiș de dictatură; iar cel care cu un curaj neobișnuit a pus în plin problema ei a fost mareșalul Averescu.

De dictatură noi n'am vorbit nic'odată ca de un sistem stabil și permanent, care să asigure prin el însuși o funcționare mai bună a puterilor noastre naționale.

Noi am socotit și socotim că salvarea noastră stă în instituții organizatoare și în suflul idealist care le-ar însufleți.

Iar dictatura am conceput-o așa cum a arătat într'un articol recent prietenul nostru, d. I. Joldea Rădulescu, numai așa cum a fost înțeleasă și aplicată de Romani; ca un mandat național pe t'mp limitat acordat unei personalități puternice, pentru a salva țara dintr'o situațiune gravă și pentru a pregăti transformarea instituțiilor ei.

Cu multă bucurie am văzut că tot așa înțelege dictatura d. mareșal Averescu, care a vorbit despre ea la Brașov ca despre o misiune temporară legată de sentimentul și de garanția responsabilității în fața națiunii întregi, așa cum era înțeleasă în vechea Romă. E bine că d. mareșal a constmțit să vorbească astfel și să mărturisească deschis din înălțimea serviciilor pe cari le-a adus țării și a seninei sale desinteresări cecece atâția oameni cumiști și patrioți gândesc în țară.

Și nu este de loc exclus ca viitorul să facă din teoria d-lui mareșal Averescu o anticipare.

M. M.

Problema grâului

În cadrul crizei prin care trecem, grâul, s'a bucurat de o atențiune specială ca unul ce formează baza comerțului de produse agricole, dată fiind folosința sa în alimentație. În această chestiune, ridicată la rangul unei probleme internaționale, avem o întregă literatură, iar pe planul discuțiilor o serie de conferințe internaționale au avut-o ca subiect exclusiv sau concomitent cu altele.

Ultima lucrare datorită d-lui Paul de Hevesy, apărută în acest an, poartă titlul: „*Le problème mondial du blé*”.

Autorul, ca diplomat al Ungariei, a avut ocazia să strângă un foarte interesant material documentar pe care îl prezintă în partea expozitivă a lucrării dându-ne astfel o înfățișare generală a problemei.

Partea originală a lucrării o formează însă propunerea pe care d-l-sa o face și care, de altfel, este scopul pentru care lucrarea a văzut tiparul. După eșecul conferinței dela Londra, în cadrul căreia s'a discutat și această chestiune a grâului, d. de Hevesy a crezut că este oportun să răspândească soluția sa, care coprinde în ea elemente din măsurile practice pe cari unele state le-au luat deja, și desvoltă unile înțelegeri internaționale cari au deja un început de realizare.

Proiectul care ne este prezentat în lucrarea de care ne ocupăm, pleacă dela constatarea că în general recolta mondială

de grâu este stabilă din punct de vedere cantitativ, variațiile nefiind decât în cadrul economiilor naționale. Acest lucru permite după d. de Hevesy ca să se dea la o parte cantitățile cari îngreuiază în prezent piața liberă, iar țările respective să nu producă decât atât cât au nevoie pentru consumul intern și, eventual, o cantitate exportabilă, care desigur va fi contingentată.

Pentru circulația acestei cantități exportabile fiecare țară va înființa un „Oficiu național al grâului“, iar pentru repartitia cotelor exportabile un „Oficiu internațional“.

Nu vom intra în analiza propunerilor făcute de oarece ar trebui să reedităm discuțiuni cari au loc de atâta vreme. Ne oprim numai asupra propunerii, mai veche, pe care autorul și-o apropie, de a se reduce cantitățile de grâu ce se produc anual, și ne întrebăm dacă nu cumva suntem alături cu logica lucrurilor? A reduce producția de grâu este a recunoaște că este supraproducție, adică întreaga nevoie de grâu este satisfăcută și mai rămâne o cantitate de prisos, care deci trebuie suprimată. Fără date statistice și fără nici un exemplu cred că acest lucru nu se poate considera ca un adevăr, atâta vreme cât știm că există încă sute de milioane de oameni cari consumă sub strictul necesar. Orice soluție care nu rezolvă și acest aspect al problemei, capătă un aspect strict comercial, și astfel privită soluția d-lui de Hevesy este fără îndoială interesantă. Dacă adăugăm și faptul că ne aduce un bogat material documentar, lucrarea trebuie citită de cei cari se interesează de problemă.

M. P.

Cum este văzută în România opera Fascismului?

Ziarul italian „Ottobre“ publică în numărul său de la 20 Iunie a. c. un interview cu d. M. Manoilescu, președintele „Ligei Național-Corporatiste“.

Publicând acest interview, pe care noi îl reproducem în întregime mai jos, ziarul italian îl însoțește de următoarele comentarii:

„Manoilescu, ale cărui declarațiuni privitoare la Fascism și la situația politică română, le reproducem mai jos, este o personalitate foarte bine cunoscută în ambianța politică și intelectuală italiană. El a fost cel dintâi care a impus în România teoria corporatistă, inspirată din doctrina economică fascistă. Calitățile lui de orator strălucit, tinerețea sa, i-au permis de a asimila noua vitalitate și noul spirit european, cultura sa, nu numai economică dar și politică și literară, îi dau dreptul să fie considerat ca unul din elementele cari vor contribui la afirmarea unei noi interpretări politice și sociale în România.

Revistele economice italiene s'au ocupat în dese rânduri de activitatea sa, aducându-i astfel un omagiu de care d-sa nu poate să fie de cât mândru“.

— „Oamenii de cultură din România, deși presa noastră și partidele zise democratice ponegrec în fiecare zi fascismul, cu-

nosc și opera fascistă și valoarea de universalitate a principiilor sale.

În special, sub influența propagandei „Ligii Național-Corporatiste“, studențimea românească înțelege astăzi ce izvor de regenerare reprezintă fascismul pentru puterile unei națiuni.

După noi, fascismul conține elemente de universalitate prin *obiectivul revoluției sale*, prin *filosofia și doctrina sa* și prin *instituțiile sale corporatiste*.

În obiectivul revoluției, fascismul este universal fiindcă acest obiectiv a fost înlocuirea regimului liberalo-democratic pe care azi toate țările lumii îl părăsesc, rând pe rând. Fascismul a *inaugurat* ceea ce astăzi toți *imitează*.

Dar revoluția fascistă, prin deosebire de revoluția franceză, lucrează, nu superficial în domeniul *politic*, ci adânc în domeniul *soc' al*.

În faza agricolă a omenirii, revoluțiile sociale constau în împărțirea pământului, care e prin excelență divizibil.

În faza industrială a omenirii, revoluțiile sociale constau în schimbarea principiilor de organizație, fiindcă fabricile nu mai sunt divizibile.

Revoluțiile vechi *à la française*, fiind opere de repartitie, se realizau trecând *dela ordine la desordine*. Revoluțiile noui *all'italiana*, fiind opere de creațiune și de invenție socială, se realizează trecând de la *desordine la ordine*. Acesta e „senzul unic“ al lor.

Vechea societate liberală este ca un pod vechiu care trebuie cu orice preț înlocuit.

De atâta vreme socialiștii vreau să-l arunce în aer cu fraze iar comuniștii cu bombe.

Cei dintâi nu realizează nimic, iar cei de-al doilea distrug fără să creeze.

Numai fascismul înlocuește podul cel vechiu, încet încet, piesă cu piesă, fără să întrerupă circulația trenurilor, fără să oprească viața societății în loc.

Revoluția franceză are patru faze :

cea dintâi e Rousseau — ideea,

a doua Robespierre — dărâmarea,

a treia Napoleon — reconstrucția,

a patra Monarhia constituțională — rezultatul.

Revoluția fascistă a avut exact aceleași faze ale procesului istoric. Ele s'au desfășurat însă fără risipă de timp și de personalități.

Un deceniu și un om au fost deajuns. Mussolini a implinit și funcțiunea istorică a lui Rousseau și pe a lui Robespierre și pe a lui Napoleon. Tot el prezidează ca Restaurarea franceză rezultatele, sinteza. Ba, mai mult, *apoteoza*.

Iar celelalte popoare ale lumii și conducătorii lor pot veni azi să ia de-a gata rezultatele revoluției fasciste în ceea ce ele au universal și permanent.

Iată ce am început a face să priceapă astăzi intelectualitatea românească.

— „Cum se prezintă configurația politică a României ?

— „Harta politică românească este, grație celor 16 culori

a celor 16 partide, în aparență complexă. În realitatea ea este simplă de tot.

Formațiunile politice se împart în cele pseudo-democratice și liberiste stil veac al XIX-lea și în cele naționaliste și renovatoare stil veac al XX-lea.

Partidele zise mari, liberal și național-tărănist, reprezintă prin excelență lumea veche, prin ideologia lor perimată și prin metodele lor uzate.

Ca promotori ai unei renovări a României, pot fi socotite, în afară de „Liga Național-Corporatistă”, partidul național-agrar al d-lui Octavian Goga și Garda de fier de sub conducerea d-lui Corneliu Codreanu.

Ca o personalitate de o autoritate unică se detașează în paysagiu politic românesc figura mareșalului Averescu, făuritor de victorii și autor al celor mai bune guvernări din România de la război încoace.

Lumea veche este puternică mai ales prin contingențele ei externe și prin dedesubturile ei interne.

Cu toată aparenta lor adeversitate, partidele zise mari sunt foarte solidare și în a-și menține domnia lor exclusivă asupra României și în a refuza să recunoască orice autoritate mai presus de ele și orice frână împotriva exceselor lor...

Și totuși, lumea nouă și tânără este în ascensiune. Ea are drept aliat însuși Destinul, care în toate țările lumii, lucrează împotriva liberismului vestejit și pentru intronarea naționalismului tineresc și inoitor.

Mai curând decât se așteaptă, și în România, viitorul își va lua întregi drepturile sale“.

„In plin senzațional“

Incidentul Uică—Marin Șeinescu, a uimit lumea, — nu prin divulgarea numelui unui așa zis om politic de mână a șaptesprezecea, care se ocupa de mult cu mici samsarlăcuri mai mult sau mai puțin veroase, — ci prin ușurința cu care un general, fost ministru și comandant al Bucureștilor, a pus-o în a releva fapte cari rămân de minimă importanță de vreme ce nu pot fi precis dovedite.

Propunerea d-lui Șeinescu n'ar prezenta vre-o însemnătate decât dacă ea ar avea la spate Casa Skoda. Dacă însă n'a fost, — cum însuși generalul Uică a mărturisit-o, — decât o încercare de a-l sonda pentruca abia după aceea propunătorul să discute cu Skoda, d. general Uică a dovedit că este cel puțin ne-serios aducând-o în desbaterea publică. Sau, d-sa trebuia să arate că propunătorul a fost sancționat pe loc în chiar clipa când și-a permis să facă o asemenea propunere.

Dimpotrivă, s'a constatat că generalul Uică a semnat decretul de înaintare a unui om care venise să-l mituiască !

Ce să admiri, în acest caz, mai mult ?

E la mijloc naivitate sau o stranie concepție despre morala societății actuale ?

Dar atunci, pentruce l-a mai denunțat ?

Fapt este că stupidul incident Uică—Șeinescu (amândoi

dispăruți apoi subit de pe scena Comisiei de anchetă), ne-a dat puțința să remarcăm un lucru, și anume :

S'au petrecut în cursul anchetei multe incidente senzaționale, s'au relevat multe fapte desgustătoare. Nici unul din acestea n'a mișcat sensibilitatea presei noastre.

Au fost depoziții, de pildă, cari au pus într'o extrem de tristă lumină partidul național-țărănist și pe conducătorii lui ; altele cari au arătat halul în care ne-a adus, atât din punct de vedere material cât și moral, cărmuirea partidelor.

Ei bine, presa politică „independentă“ n'a suflat un cuvânt!

Din potrivă, ea a scos ediții speciale și a publicat articole cu titluri pe mai multe coloane ca să pue în evidență incidentul Uică-Șeinescu. „Suntem în plin senzațional“! scria „Adevărul“, care până atunci tăcuse chitic.

Ce era senzațional ? Apariția d-lui Șeinescu pe scena Sko-dei ?

Explicația trebuie căutată în speranța pe care a avut-o presa care acoperă cu tăcerea ei pe traficanții cu armamentul țării, că atenția lumii va fi, în sfârșit, îndreptată spre alte orizonturi decât acelea unde se ascund profitorii cei adevărați. Trebuia un țap ispășitor, și s'a crezut un moment că acela ar putea să fie Șeinescu. Căci politica presei „independente“ este să nu știrbească încă odată „prestigiul“ oamenilor de partid.

Iată însă că lumea nu s'a lăsat înșelată, și persoana d-lui Șeinescu a fost repede uitată. Aceasta cu atât mai mult cu cât în scenă au intrat imediat alții : Valda-fiul, Boilă, Tilea, Mirto, și, în fine, formidabilele revelații ale d-lui Iunian. Acesta a acuzat precis pe foștii săi colegi de minister, că s'au îmbogățit peste noapte, trăgând profituri materiale din situația lor politică.

Ei bine, presa „independentă“, care urlase cu gura întinsă până la urechi când a fost vorba de Șeinescu, nu suflă un cuvânt, când în cauză sunt conducătorii partidului național-țărănist și numai aceștia.

Există, nu de azi ci mai de mult, o conspirație a tăcerii, făcută de presa așa zisă democratică și independentă, care ori de câte ori este în joc fapte ce ar știrbi prestigiul vre-unuia din așii democrației, le trece sub tăcere.

Iși închipue ea însă că lumea mai este atât de proastă ca să nu vadă jocul ce se face? Și că țara nu știe unde sunt vinovații?

Fîlndcă presa „independentă“ nu vorbește, ne vom lua noi sarcina să facem la sfârșitul anchetei, constatările de rigoare.

Ceea ce trebuie vieții publice românești, *în primul rând și cât mai grabnic*, este un ziar sincer și cinstit, fără legături cu clasa politică sau cu finanța coruptă, care să infățișeze faptele și oamenii așa cum sunt, și să aplice tuturora fierul roșu. Acest ziar ea îl dorește, și îl va avea.

S. A

Prin „merit“

La un banchet al tinerilor liberali, d. Dinu Brătianu a declarat că în partidul prezidat de d-sa *nu se ajunge de cât prin merit.*

D-l Brătianu a omis însă să exemplifice această afirmație. De ce nu ne-ar fi citat oare un singur caz ?!

Creдем, totuși, până la o explicație, că d. Brătianu a înțeles să cuprindă în ideea d-sale pe toți indivizii cari, grație partidului, ocupă un post în viața oficială a țării, de la cel mai umil până la cel mai înalt, care este primul ministru. Poate să jure d. Brătianu că toți aceștia au ajuns prin merit ?

I. J. R.

Imparțialitatea anchetei Skoda

Intr'o notă din numărul trecut am arătat că Comisia parlamentară pentru anchetarea afecerei Skoda nu prezintă nici o garanție de imparțialitate. Ca să prezinte această garanție, ea ar fi trebuit să fie compusă numai din oameni asupra probității publice și private a căroro nimeni să n'ăibă absolut nimic de zis. Or, se întâmplă din potrivă: în comisie s'au strecurat, pe lângă atâți indivizi neserioși sau nesiguri, în vecinică vânătoare după o situație, și oameni al căror trecut moral lasă îndoieli asupra modului cum se duc cercetările și asupra rezultatelor cari vor încheia aceste cercetări.

S'ar fi putut crede că părerea aceasta este a unor persoane puțin obiective.

Or, iată că chiar un membru al Comisiei, — și încă unul din cei mai importanți, declară că *sunt membri ai Comisiei cari s'au transformat în avocați ai Skodei*. D-l Iunian a spus aceasta, și a repetat-o în mai multe rânduri.

Cum dar să ne încredem în cele ce se urzesc la Comisia Skoda !

S. A.

Acuzațiile d-lui Iunian

In timp ce țara uitită și străinătatea disprețuitoare asistă la filmul ce se desfășoară în Dealul Patriarhiei, la Comisia de anchetă Skoda, și în timp ce partidul național-tărănist colindă țara de la un capăt la altul ținând așa zise „congrese” cari sunt în realitate simple întruniri electorale, pline de scandaliuri, în cari se anunță apropiata guvernare a național-tărăniștilor, — iată ce afirmă în plină Comisie, d. Grigore Iunian, fost ministru național-tărănist:

„ESTE FOARTE ADEVARAT CA SUNT FOARTE MULȚI, DINTRE PRIETENII DV., MAI ALES (DINTRE NAȚIONAL-ȚĂRANIȘTI), CARI DUC O EXISTENȚĂ FOARTE LARGĂ ȘI CARI NU POT JUSTIFICA NICI MACAR COȘNIȚA ÎN FIECARE ZI”.

Și mai departe:

„DACA SUBT PRESTARE DE JURAMANT AȘI SPUNE TOT CE AM AUZIT PE SEAMA DV. (A NAȚIONAL-ȚĂRANIȘTI-LOR), NU CRED CA V'AR CONVENI”.

Iată oamenii cari au guvernat și cari vor să mai guverneze, denunțați chiar de unul din foștii prieteni !

Dacă și după aceasta mai e cineva care să pactizeze cu asemenea oameni și asemenea partide, apoi acela este, nici mai mult, nici mai puțin, de cât un trădător de țară !

I. J. R.

Intre general și colonel

Multe fapte stranii s'au petrecut cu prilejul depozițiilor de la ancheta Skoda. Nu le vom releva acum. Sunt însă unele cari trebuiesc menționate imediat.

Așa de pildă, formidabila desmințire pe care generalul Moțaș a dat-o colonelului Pomponiu, comisar regal.

Acesta declarase că și-a limitat cercetările în jurul descinderii de la Skoda, la două fapte: ruperea sigiliilor și deținerea de acte militare, *din ordinul generalului Moțaș, secretar general al ministerului armatei.*

Or, chemat la Comisie, d. general Moțaș afirmă sub pres-tare de jurământ că niciodată n'a dat un asemenea ordin colonelului Pomponiu.

Au trecut de atunci două săptămâni și n'am auzit ca unul sau altul să fie pus sub anchetă. Ce se petrece oare la ministerul armatei?

Mai poate rămâne colonelul Pomponiu în oștire după o asemenea desmințire? Sau, dacă ea nu e întemeiată, ce situație s'a creiat generalului Moțaș ?

Intrebările sunt cu atât mai justificate cu cât unul din cei doi eroi (colonelul Pomponiu) a mai fost acuzat într'un faimos proces că a propus o despăgubire de un milion lei părții civile ca să renunțe la pretențiuni.

Încă odată, în ce atmosferă trăim ?

P. B.

Criticii parlamentului corporativ

Felix le Dantec stabilise un principiu de valoare în știința biologiei, anume că avantajul pe care un individ îl trage din viața în societate este proporțional cu capacitatea sa de a fi supărător celorlalți. Acest principiu transpus în domeniul abstracțiunilor arată că o idee nouă are cu atât mai multe șanse de a fi combătută cu cât prezintă față de idelle concurente o putință de a se realiza mai mare.

Această reflexiune ni este pricinuită de atențiunea susținută cu care marele ziare și în special *Adevărul*, se ocupă de mișcarea corporatistă. Nimic nu poate mai bine să întărească convingerile celor ce cred în dinamismul ideii corporatiste de cât campania pe care *sans en avoir l'air* acest jurnal o duce în contra ei.

Intr'un număr recent și sub semnătura d-lui N. Batzaria, *Adevărul* ne pune în gardă asupra ceea ce ar deveni viața eco-

nomică a României dacă am avea un parlament corporativ. Acest articol este inspirat de un apel al Sfatului Negustoresc din București prin care se cere sprijinul presei pentru a combate „pericolul ce îl prezintă pentru viața economică în general subjugarea comerțului și a consumatorilor prin cartelurile industriale, cari se bucură de impunitate la adăpostul regimului contingentării și al tarifului vamal”. După credința acestuia întreprinderile industriale s'ar bucura de un regim excepțional de favoare. Statul român ar favoriza industria și ar năpăstui comerțul.

Ca și *Adevărul* nu luăm atitudine în această chestiune. Ca și pe *Adevărul* ceea ce ne interesează în acest moment este simpla constatare a faptului pe care semnatarii apelului îl relevă.

Ce ar fi, se întreabă *Adevărul*, dacă renunțându-se la modul actual de alegere și constituire a parlamentului, s'ar fi ales un parlament pe baze exclusiv corporatiste? Lesne de prevăzut, ni se spune: ar fi fost un teren de continui și necruțătoare lupte și sfâșieri între grupuri cu interese divergente. Fiecare grup ar fi tras în partea sa, căutând să-și impună punctul de vedere sau să-și valorifice interesele sale în dauna grupului sau grupurilor cu interese adverse.

Care va să zică în Statul democrat de astăzi în care la fiecare an sau și mai de vreme, câte o nouă echipă de oameni sunt trimiși în parlament, ca reprezentanți ai națiunii, prin jocul unor întâmplări din cari țara nu pricepe nimic, oameni cari în marea lor majoritate nu au cu alegătorii lor nici un fel de legătură și mai cu seamă din acelea cari unesc pe cei cu interese comune, singurele cari pot fi o garanție a unei reale reprezentări. În acest parlament în care alegătorii sunt reprezentați nu prin oameni de al lor ci prin intermediari a căror meserie este numai de a ademeni pe semenii lor în scopul mandatului care conferă puterea, interesele diverselor ramuri economice se pot mai bine armoniza de cât într'un parlament corporativ în care *fiecare categorie economică este reprezentată proporțional cu importanța sa în ansamblul economiei naționale și prin chiar oamenii acelei categorii?*

Cine poate pricepe un asemenea non sens?

Dacă am fi avut parlament corporativ antagonismul care ridică astăzi comerțul în contra industriei nu ar fi putut să existe căci într'un asemenea parlament, interesele comerțului ar fi fost apărate prin reprezentanți competenți, oameni cunoscători ai relexelor de cari suferă acest factor important al activității economice, iar nu prin mijlocitori, cari neavând nici competența necesară nici interesul deosebit pe care în mod firesc îl poartă fiecare pentru nevoile profesiunii sale, nu pot apăra așa cum se cuvine nevoi de cari sunt străini. Căci în definitiv acesta este în cazul de față sensul apelului făcut de Sfatul Negustoresc: interesele comerțului au fost desconsiderate, au fost omise sau chiar lovite *pentru că* în parlamentul actual ele nu sunt susținute, ne fiind cine să le cunoască și să le însușiască spre a le apăra.

Faptul că într'un asemenea parlament corporativ ar exista grupe cu interese adverse nu implică de loc sfâșieri necruțătoare ci luptă la lumina zilei. Numai prin ciocnirea acestor in-

terese dintre cari unele divergente, dar cari *toate sunt reprezentate* și pot fi apărate, poate să rezulte în fiecare moment acel echilibru care asigură o dezvoltare armonioasă a tuturor categoriilor economice.

Am cere *Adevărului* să pună în discuțiune asupra corporatismului chestiuni mai grele de cât aceasta pentru ca răspunzându-i să nu avem impresiunea de a împinge porți deschise.

C. I.

Candeli pioase...

O candelă discretă și cu atât mai pioasă, arde acum pe locul în care regretatul I. G. Duca a căzut ucis pe peronul gării Sinaia.

E un simbol și tot odată o muștrare, în această țară în care asasinatelor politice sunt totuși din fericire, atât de rare.

Dar tocmai de aceea, nu s'ar cuveni o candelă la fel și pe locul în care a căzut asasinat celalt mare român, Catargiu ?

C. T.

Un aliat al democrației

Un colaborator al „Adevărului” scrie că „*timpul a redevenit aliatul democrației*”.

Să se ridice numai cenzura și starea de asediu, și va vedea colaboratorul „democrat” ce a făcut timpul pentru „democrație” în acest interval.

De ce nu cer d-nii de la „Adevărul” ridicarea cenzurei și a stării de asediu ?

P. B.

Ce face fiscal ?

Din unele depozitii făcute înaintea Comisiei de anchetă parlamentară Skoda, s'a putut constata că doi sau trei tineri ingineri români, fără atribuție precisă, primeau salarii exorbitante (aproximativ o sută mii lei pe lună fiecare) dela întreprinderile puse sub anchetă, fără ca pentru aceasta să semneze și să fie trecuți în registrele casei plăitoare.

Fiscal a fost astfel păbugit cu sume enorme, fiindcă domniil în chestiune, nefiind menționați în nici un registru, n'au plătit, desigur, nici impozite.

Ar fi de știut dacă, după cele descoperite, fiscal s'a sesizat și a luat măsuri pentru a se vedea dacă Skoda a reținut și a vărsat Statului impozitele la salariile inginerilor în chestiune, și dacă lucrurile nu stau astfel, n'ar fi cazul ca să se deschidă contra lor o acțiune de urmărire ?

Fiscal, care e atât de sever cu șomeurii pe cari îi urmărește pentru cele mai mici restanțe, ar trebui să se arate cel puțin tot atât de drastic cu inginerii de la Skoda.

P. B.

Inconsecvență

Comisia de anchetă parlamentară Skoda a insistat de mai multe ori asupra faptului că în seara descinderii făcută la reprezentanța din București a casei Skoda, organele anchetatoare au comis greșala de a suspendat cercetările.

Totuși Comisia de anchetă parlamentară, în loc să-și continue fără întrerupere cercetările cauzate de depozițiile atât de contradictorii ale d-lor Madgearu, Mirto și Tilea în cazul Iulian, și-a suspendat lucrările patru zile, de Joi până Luni.

Pentru ce? Nu cumva ca domnii puși în cauză să se pună la rândul-le de acord?

P. B.

Ați știut?

Intrebat de părintele său, un elev în clasa I a unui liceu din Capitală, i-a declarat că imnul național se cântă numai de corul claselor a VI-a și VII-a. De sigur că după „metoaghele mogherne“, „loazele“ nu mai trebuie să o ia de mici copii cu „Trăiască Regele“.

Și să ne mai mirăm de multe lucruri!

C. N.

Spiritul secolului

Noianul de articole pe cari ni le dă presa zilnică, în cari sfortarea autorului se oprește la mânăuirea unui vocabular specific fiecărei chestiuni, este compensat de aparitia sporadică a lucrului gândit pe care ni-l aduc din când în când publicațiile periodice. Din această serie vom cita studiul domnului prof. C. Rădulescu-Motru, asupra „Nașterii spirituale a Secolului nostru“, publicat în Revista Fundațiilor Regale No. 5, din acest an.

Cu îndoiala care stă alături cu știința, autorul studiului recunoaște că deia războiul suntem martorii unei noi stări spirituale în devenire și, deși nu putem determina cu precizieune ce va fi mâine, totuși putem să ne explicăm ce este astăzi.

Trăim într'un haos care este datorit unei crize spirituale prin care trecem, criză pe care d. prof. Motru o definește „criză de creștere“.

Haosul din viața materială a Europei de astăzi este consecința unei crize spirituale.

Viața sufletească și materială a Europei, începând din sec. al 16-lea, este în continuă creștere. Ea se desfășoară în cadrul a două absolutisme: 1) Determinismul științific și 2) dogmatismul religios.

Explicația vieții materiale, și pe urmă aceea a celei sufletești în sec. al 18-lea, se poate rezuma astfel în ce privește concepțiunile de bază ale științelor vieții sufletești:

- a) Concepțiunea asocierii senzațiilor pentru explicarea sufletului individual;
- b) Concepțiunea omului abstract economic pentru explicarea activității economice, (homo economicus);
- c) Contractul social, pentru legitimarea politicei democratice în Statul modern.

Sec. al 19-lea a mai adăugat o a patra concepție care este a schimbului, prin care se ilustrează perfect homo economicus din ordinea spirituală.

Ce ideal se poate ridica pe aceste patru concepțiuni ?

„Libertatea“. Omul trebuie să fie liber ca să poată trăi viața bazată pe cele patru concepțiuni. De aceea secolul al 19-lea este secolul liberalismului și al idealismului.

„Idealul libertății însă ridicat pe concepții abstracte și unilaterale, era prea artificial ca să poată să-și impună autoritatea vreme îndelungată“. Reacțiunea s'a produs chiar în secolul al 19-lea, și a început cu biserica creștină sub toate confesiunile ei. Astfel, se opune de biserică „omul creștin“ adică acela care își bazează viața pe învățătura creștină, care se ocupă cu totalitatea vieții omenești, dându-i acestei vieți și un sens în mijlocul universului. Acesta este rezultatul opoziției între spiritul creștin și determinismul științific.

Această controversă rămâne însă necunoscută marelui public și se limitează într'o sferă strânsă, limitare urmărită și de separarea ce s'a făcut între religie și știință, cărora li s'au atribuit domenii deosebite.

Altă reacțiune a plecat dela literatură, care prin curentul romantic se declară contra omului unilateral creat de știință.

Cea mai puternică reacțiune o produce însă mișcarea naționalistă. Deși secolul al 19-lea a cunoscut un naționalism, acesta a fost de suprafață, geografic, burghez, care se părea că este în armonie cu spiritualitatea vremii; totuși a constituit un ghimpe care a izbucnit în cele din urmă.

Războiul cel mare n'a creat o nouă spiritualitate, ci a făcut să cadă complect spiritualitatea secolului al 19-lea, scoțând în evidență un alt om decât cel abstract construit de secolul trecut.

Trăim momentul de naștere spirituală a secolului al 20-lea, fără a putea să-i ghicim conturul viitorului.

Totuși autorul încearcă.

Face o paralelă între naționalismul secolului al 19-lea bazat pe „națiunea produs istoric, înfăptuire pasivă“, înțelesă ca o totalitate sumativă de indivizi și naționalități. Secolul al 20-lea care pleacă dela credința că „națiunea formează o existență de sine stătătoare avându-și istoria și destinul ei propriu“.

Ca urmare naționalismul sec. al 19-lea este în acord cu liberalismul, pe când cel din sec. al 20-lea este înclinat spre autoritate, etatism și dictatură.

Concomitența este regretabilă dar se explică prin faptul că Statul vechi și instituțiile lui nu corespund noului concept materialist.

Trăim într'un haos din care se desprinde totuși agitația spre o nouă formă, și până la venirea ei găsim exagerări și din partea celor cari susțin vechile forme și din a celor cari încearcă altele nouă.

Nu vom îndrăzni să complectăm studiul d-lui prof. C. Rădulescu-Motru, atât de bine încheiat într'o argumentație care îl caracterizează, dar ne îngăduim să întrebăm dacă d-sa nu crede că ceea ce a semnalat ca o tendință spre autoritate, eta-

tism și dictatură, n'ar putea fi interpretată prin nevoia de organizare ca scop final? Această nevoie de organizare n'ar fi și ea la rândul ei explicată prin noua concepție despre națiune și individ, care cer o nouă așezare a Statului? Introducând ideea de organizare, nu s'ar putea înțelege mai bine o serie întreagă de idei cari se ventilează astăzi în legătură cu formele viitoare de viață a națiunilor?

M. P.

„Națiunea“ și seceta

Priveliște tristă văzută între Chișinău și Iași: Sate sărăcicioase. Dealuri ce încep să fle roase de ape. Din ce în ce mai dese pete de pleșuvie: pământul vegetal a fost dus la vale, argila apare la suprafață. La rândul ei argila e mâncată, șivoele își croiesc drum și fac râpe. Pustiul se întinde.

Până acum câțiva ani a fost aci pădure. Pădure care apăra pământul și ferea de secetă. Dar sătenii cereau pământ de islaz. Și, în neștiința lor, nu vedeau alt mijloc de a-și hrăni mai multe vite decât distrugerea pădurilor. Iar electorii locali, „Națiunea“, neștiutori și ei, și-au făcut o datorie din a face să izbândească cererea oamenilor. „Națiunea“ s'a dus la cei în drept, a bătut cu pumnul în masă și s'a întors cu un succes. S'a putut înfățișa alegătorilor și să le spuie: „V'am obținut distrugerea pădurii“. Știința trebuie să se dea de o parte în fața „Națiunii“.

„Cedant arma togae“.

Și „Națiunea“ din județul X s'a mai dus și pentru satul B și pentru satul C și pentru multe sate. Și isprava asta a mai făcut-o și „Națiunea“ din județul Y și cea din județul Z și cele din toate județele unde bunul Dumnezeu lăsase păduri. Și pădure distrusă s'a adăogat la pădure distrusă, pecingina s'a întins, râpele și ponoarele acoperă din ce în ce mai mult pământul țării.

E mic de tot microbul; luat izolat, mare ispravă nu face; dar când microbii stăpănesc organismul, îl pot omori.

Unde nu mai sunt arbori, vine seceta. „Națiunea“ va schimba mănșosul pământ al țării noastre în deșert lipsit de apă. Iar populația în zadar va mai eși cu lcoanele să se roage de ploale.

C. N.

Biserica în Statul național-corporativ

Revista „Biserica și Școala“, organul oficial al Eparhiei ortodoxe române a Aradului, reproduce o parte din articolul nostru despre Biserică, sub titlul „Biserica după teoria național-corporatistă“.

Faptul că organul oficial al Eparhiei Aradului reproduce păreriile noastre despre Biserică, fără a le însoți de vre-un comentariu, ne îndreptățește să credem că și le însușește întocmai.

În acest caz, nu înțelegem pentru ce revista în chestiune se oprește aci, și nu difuzează mai departe ideea național-corporatistă, atât de prielnică dezvoltării Bisericii noastre, fapt pe care l-am aflat și din gura altor membri ai clerului, atât înalți

cât și de rând. Oricum, o discuție publică asupra rolului Bisericii în Statul național-corporativ, — rol pe care noi l-am definit în paginile noastre, — ar fi binevenită pentru clarificarea unei probleme din cele mai arzătoare și mai de actualitate.

L. N.

Dreptatea noastră

Astăzi, când seceta prelungită amenință cu foametea până și continentele depărtate, când guvernul s'a văzut nevoit a face apel la populație, ca să strângă ultima firimitură de pâine, următoarele rânduri scrise acum doi ani în articolul intitulat „Specula, creditul și criza“ (revista „Lumea Nouă“, Anul I No. 6, pag. 17) devin de actualitate:

„Că în orice caz supraproducția nu are proporțiile îngrijorătoare, de cari ni se vorbește, o dovedește și faptul că, la o consumație anuală de 82,8 milioane tone de grâu în toată lumea, cel mai mare stoc (socotit în luna August) a fost de 21,3 milioane tone în 1929, adică aproape un sfert din consumația totală“.

„Să nu ne pomenim cu ceva vaci slabe, cari să ne arate chiar că stocurile au fost prea mici și că în realitate ne-am aflat în fața unei proaste organizări a creditului, care nu a permis omenirii să facă rezervele de grâu necesare“.

Am avut sau nu dreptate ?

C. N.

D-I Camil Petrescu și corporatismul

Ași vrea să-l întreb pe d. Camil Petrescu ce e aia realitate fenomenologică (în articol „fenomenologică“), și apoi cum se rapoartă această realitate la corporatism. Fiindcă d. Camil Petrescu — familiar poate cu ideile lui Husserl, Heideger, Scheler, — se ocupă într'un articol de concepția corporatistă, și spune despre ea că este o doctrină hibridă, căreia îi lipsește la noi realitatea fenomenologică.

Ideile sunt cuprinse în articolul „preliminariu despre munca intelectuală“ publicat în revista „Vitrina Literară“.

D. Camil Petrescu confundă, ni se pare, planurile și perspectivele istorice într'o obsesie de fenomenologism. Crede că „Săptămâna muncii intelectuale“ susținută cu ideile d-sale a revoluționat conștiința românească de astăzi, și vorbește cu mult dispreț față de fascism, hitlerism, și indeosebi față de doctrina „Corporațiilor“, noțiune medievală după d-sa și lipsită de conținut precis. Între acestea ține să amintească neapărat despre fenomenologismul apusean și despre nevoia unei conștiinți fenomenologice la noi.

Pentru d. Camil Petrescu, mărturisim că avem stimă, și prețuim în d-sa pe romancierul și poetul atmosferei autentice a războiului românesc. Ne este însă displăcut să-l vedem că vrea să devină cu orice preț profetul ideilor cari domină astăzi conștiința generală, și că vorbește atât de copilărește despre fenomene sociale profund semnificative.

Nu vrem să arătăm lipsa de conținut a afirmațiilor sale cu

privire la conștiința de azi antidemocratică, antiliberală, anti-parlamentară, care trăiește în mentalitatea și structura românului prin însuși destinul său țărănesc, ci vrem să ne oprim numai cu privire la afirmațiile sale asupra corporatismului mult naive și sentimentale.

D. Camil Petrescu spune, pur și simplu, despre corporatism că este o „doctrină hibridă, fără justificare ideologică, fără realitate socială și fără sens activ — noțiune medievală care are doar meritul că opune totuși ceva parlamentarismului“. Vom lua pe rând acestea afirmații și vom căuta să le înțelegem justificarea.

Că doctrina corporatistă este o doctrină hibridă, fără justificare ideologică, este o afirmație direct grosolană și în întregime sentimentală. *Se poate spune că astăzi nu există o doctrină politică și socială care să-și aibă aspectul și sensul său mai întreg, mai precis, mai bine legat de filozofia istoriei, ca doctrina corporatistă; nu există o doctrină mai bine încheșată și mai justificată ideologic ca aceea a corporatismului.* Pentru aceasta amintim lucrările fundamentale ale celebrului profesor dela Viena *Othmar Spann* „Der Wahre Staat“; „Gesellschaftslehre“; „Die Schöpfungsgang des Geistes“; „Kategorienlehre“; „Fundament der Volkswirtschaftslehre“; (de cari sunt sigur că n'a auzit d. Camil Petrescu — filozof al fenomenologismului), colecția de lucrări „Die Herdflamme“ (vreo douăzeci de volume masive) și toată colecția revistei „Ständisches Leben“ dela Berlin. (Ca izvoare mai îndepărtate: Adam Müller, Hegel, Schelling, Fichte, Platon, Scolasticii, Konfutse, Upanishadele, Zend—Avesta).

Le cunoaște d. Camil Petrescu? Ce e aia „doctrină hibridă fără justificare ideologică“?

Invităm pe d. Camil Petrescu să se informeze.

În ceace privește afirmația că doctrina corporatistă este fără realitate socială și fără sens activ, se poate spune aceleași lucruri. D. Camil Petrescu neglijează esența corporatismului, și nu știe să vadă că asociațiile profesionale de astăzi, cartelurile și trusturile, sindicatele muncitorești, cooperativele, politica socială sunt realități sociale profund corporatiste și cu un sens activ real.

Invităm pe d. Camil Petrescu să le recunoască.

Cu privire la afirmația că doctrina corporatistă este o noțiune medievală răspundem că aceasta nu înseamnă că adevărurile sale permanente nu pot avea sens și într'o altă etapă istorică. Corporatismul, ca realitate istorică și socială, a fost realizat în evul mediu printr'un stil de viață organic, erarhic și simbolic; el va fi realizat și în „Noul Ev Mediu“ care se deschide astăzi, tot pentru a realiza un stil de viață organic, erarhic și simbolic. Aceasta nu vrea să zică și pe aceleași „realități obiective“ ci pe aceleași principii și orientări de viață, *cu realitățile obiective de astăzi.*

Ce crede d. Camil Petrescu?

Dar să vedem ce mai e cu afirmația că doctrina corporatistă are doar meritul că opune totuși ceva parlamentarismului. Aci d. Camil Petrescu este „direct genial“, cum ar zice tânărul caricaturist Neagu cu evreii lui Peltz. A putut intui cu feno-

menologismul husserlian ideea corporatistă care are doar un merit că opune totuși ceva parlamentarismului. Ce o fi oare acel ceva?

Domnule Camil Petrescu, fiu bun și caută-ți de treaba dumitale! Scrie despre fenomenologism, despre Zodia imperturbabile, despre Paturî procustiene, despre Dantonî (pe cari noi le cunoaștem) dar te rog nu scrie despre corporatism fiindcă zău nu știi nimic despre el și nici nu înțelegi nimic din ce poate fi aia.

Ce e cu „Românii este deștepti“?

I. V.

Arta de după războiu

Fiecare războiu, norocos sau nenorocos, a provocat o mișcare specială pe toate tărâmurile artei. Sunt cunoscute povestirile, toate cu subiecte din războiu, scrise în Franța de faimosul grup din care făcea parte Maupassant. La noi, după războiul de la 1877, am avut o producție specială, sub influența căreia am stat până la 1914. Am învățat cu toții, de mici copii, „Sergentul“ și „Peneș Curcanul“ ale lui Alexandri; am cântat cu toții „Gornistul“. Până târziu, Teatrul Național reprezenta „Curcanii“ lui Ventura.

Care e producția artistică de după războiul de întregire? Copiii noștri continuă să învețe, dacă mai învață, „Peneș Curcanul“ și „Sergentul“. Dar ce ecou poate provoca în sufletul lor aceste poezii? *Un ecou din alte vremuri.*

Sufletul lor cere lucruri din războiul cel mare, ceva despre bătălia dela Mărășești, dela Mărăești, sau din altă parte. Dar astfel de poezii nu există. Noi, cel puțin, nu cunoaștem o singură poezie glorificând fapte din războiul de întregire a neamului. Fapta Ecaterinei Teodorescu, atacul „la cămașă“ al dorobanților dela Mărășești, pentru a nu aminti decât pe acestea, nu au fost în stare să facă să vibreze sufletul nici unuia din poezii noștri.

Același lucru pe tărâmul teatrului, al picturii, al sculpturii și arhitecturii. Nu credem că se poate gândi cineva la artă, când e vorba de multiplele monumente în amintirea eroilor ridicată prin diferitele sate, monumente cari de cele mai multe ori poartă mai de grabă pecetea negustorească. Ne mai rămân doar ruinele Arcului de Triumf.

Parcă ne-a fost rușine de isprăvile noastre. Ne-am întrecut cu alte popoare în a ne arăta schilofenja, murdăria și puroiul. Ce a fost frumos, înălțător și de laudă a fost pus sub obroc.

Și ne mirăm, că se întâmplă, ce se întâmplă!

C. N.

Experți streini, la realități românești

La C. F. R. de câțiva ani încheiați — străjuește interesele și buna conducere, după lumini recunoscute, unul din mulții „experți“ străini de cari național-țărăniștii au socotit că țara are neapărată nevoie.

Consultații docte, rapoarte trimestriale umflate cu cifre și opinii, considerații și directive, — toate extrase în liniștea de

cabinet din date văzute pe hârtie și extrase tot de noi, iată larga activitate a d-lui Gaston Levêrve, și ca a dânsului, a atâtor alți experți.

Cea mai bună probă de valoarea expertizelor ticluite în Capitală, cu ochii pe hârtie, au dat-o recent prea cunoscutele încercări făcute cu reducerile de 50% ale tarifelor pe toată țara: au adus în câteva zile ale Paștelui nu mai puțin de 9 milioane în cassieria C. F. R.

Iar d. Gaston Levêrve se opusese până atunci — în fiecare raport — la orice reducere pentru că, după presupusele d-sale păreri (așa de scump plătite) „o scădere de tarif nu corespunde totdeauna cu o mărire a tarifului de călători“...

L-au desmintit realitățile. Expertul a rămas pe jos, și milioanele au luat-o înainte, fără consimțământul d-lui.

Iată de ce ne trebuiau experții. Ar fi putut rămâne în case și banii plătiți lor. Experți străini, la realități românești.

CHR. P.

Corporatismul și libertatea de gândire

Revista „Libertatea“ de sub direcția d-lui ing. Gigurtu amintește în numărul 10 din 20 Maiu 1934, în mod tangențial, la rubrica „Bibliografia“, despre existența revistei „Lumea Nouă“.

În trecut se scoate în evidență articolul de fond al d-lui M. Manoilescu, intitulat „Către un nou ideal național“, ajungându-se la concluzia, că după D-l Manoilescu, esența noului ideal național este „Predominația culturală a românismului“, care ideal se va realiza numai într'un stat național-corporativ. După ce se face această constatare, revista „Libertatea“ zice :

„După noi cultura unui popor nu depinde de forma de stat, ci de împrejurări cu totul altele, printre cari figurează în primul loc libertatea de gândire“, și se termină prin întrebarea : „Asigură statul corporativ această libertate ?“

Fără intenție de polemică, încercăm să ne ocupăm de această modestă inserare a revistei „Libertatea“, cu buna intenție de clarificare.

Cultura unui popor, după cum și istoria vorbește, depinde într'o largă măsură de forma politică a statului, iar libertatea de gândire nu este o simplă împrejurare ci o condițiune a vieții. Această libertate intelectuală nu o va putea distruge nici o formă politică de stat, omul fiind liber să cugete chiar atunci când este constrâns. E vorba, pe cât mi se pare, nu de libertatea de gândire, ci de o difuzare a acestor cugetări și de înșirarea lor în presă spre o cât mai largă cunoștință publică.

Deci adevărata libertate ce se pretinde formei de stat, este libertatea de a-ți destălnui ceea ce ai cugetat. Această libertate constituie acel drept natural al omului civilizat.

De multe ori însă, interesele de stat și, în mod implicit, interesele norodului, cer ca această libertate să fie bine îndrumată.

Bietul Nicolae Bălcescu a zis cândva : „La nimic nu folosește libertatea atunci când individul nu-și are conștiința“.

Putem zice dar că libertatea intelectuală este un drept al omului conștient. Astăzi, când acestui drept natural de gândire, i s'au decretat și condițiunile de respectare a lui, nu trăește oare

În țara noastră cenzura și starea de asediu, cu efecte mult mai dezastruoase ca în Italia corporativă și unde se zice că presa este etatizată ? Trecutul revistei „Lumea Nouă” este pentru opinia publică o garanție că această libertate de gândire va fi respectată. Fiecare articol de până acum al doctinarilor noștri corporatiști, constituie câte un răspuns afirmativ și anticipat la întrebarea pusă de revista „Libertatea”.

Cei ce-și revindică acest drept natural de cugetare matură și constructivă, cum ar putea veni, oare mâine cu suprimarea lui ?

EREMIA L. BALAN

Guvernul trubadur

D. G. Tătărescu a avut o inițiativă foarte originală: aceea a deplasării întregului stol de miniștri în diferitele regiuni ale țării, pentru a soluționa acolo, pe loc, nevoile atât de deosebite ale fiecăreia din ele.

Neîndoios că inițiativa și-a dat și își va da roadele ei. Dar ea probează mai multe lucruri cari, toate, îi demonstrează tocmai caracterul ei de paliativ, de insuficient, de provizoriu.

Intâtu: că în țara aceasta problemele regionale, mari și mici, de existență pentru viața de acolo, le cunosc conducătorii țării doar prin excepția unei cercetări intenționate la fața locului, care expune atunci la surprize așa de numeroase și așa de minunate...

Al doilea: că organizarea democrată este incompletă și infructuoasă. Împotriva principiilor ei, este nevoie la tot pasul de o iscălitură ministerială, pusă pe o jalbă care arată cel puțin tot atâtea necazuri, și o faci văzută tot infiptă într'o prăjină, când s'abate cârmuirea pe la tine, ca pe vremea lui Ion Roată.

Al treilea: autoritățile locale sunt incapabile să conducă chiar treburile a căror grijă o au. Completarea sistemului prin descentralizare — foarte logică — a rămas și se verifică inutilă. Noi am și experimentat-o prin de atunci vestitele „Directorate”, stil Sever Bocu & Co.

Al patrulea: Greutățile provinciale puteau să rămână mult și bine afundate în depărtarea lor, dacă nu le salva o intenție originală, fruct al unei inspirații întâmplătoare.

Pentru că astăzi conducerile politice trăiesc din vagul inspirațiilor libere ale fiecăruia. Dacă țara și țaranii au norocul cât de mic, al unei bune inspirații, câteodată....

Guvernul Tătărescu a umblat din loc în loc, trudindu-se să rezolve tot ce se mai poate rezolva din chinuita viață a provinciilor. E un guvern vagabond prin țara lui, ca un trubadur: ascultă necazurile, dar cântă mereu aceeași poveste, cu acelaș refren obsedant: valoarea democrației...

Biața democrație pe care vor s'o cârpească cu vizite și rezoluții !

Dacă ar trebui numai atâta !...

Mișcarea Literară

Pentru cel care trece, periodic, în revistă, manifestările mai de seamă ale vieții noastre literare, la sfârșit de an, cea mai plină bucurie i-o oferă constatarea unui progres sensibil.

Este aproape surprinzător cât de repede și de frumos s'au conturat la noi calitățile artistice în domeniul literar.

În alte numere am spicuit pe cele mai valoroase, punctând fugitiv însușiri și scăderi. Dar de atunci, o veritabilă in-vazie de bucăți alese ne-a copleșit atenția.

Se simte un puls nervos, un tremur creator în tot cadrul nostru artistic. Fecunditatea generației tinere în literatura noastră, este fără precedent, dacă o socotim și calitativ. Cu intensități variate, n'a fost gen literar care să nu fi fost atins și, deseori, bine reprezentat, de către scriitorii noștri tineri.

Cum am spus altă dată, între toate a beneficiat în proporții neobișnuite de preferințele creației, romanul. Aproape toți scriitorii noștri au astăzi ca supremă ambiție să scrie un roman și, așa, vegetația exuberantă a acestuia își găsește explicația. Afară de cele de cari am pomenit — într'o lungă caravană de nume și titluri, acum câteva numere — în ultima lună au decorat vitrinele librăriilor peste 25-30 de romane noi. Cele mai multe bune, de incontestabil progres artistic.

Cu toată fina delectare rezervată în astfel de fericite conjuncturi literare, unui cronicar al artelor, în spațiul — aci prea restrâns — al unei note, ne resemnăm la simple comentarii de ansamblu, oferind caracterizări de amănunt numai asupra câtorva din roadele noiei recolte. Pentru ca să-și facă cineva o idee despre abundența în adevăr impresionantă a bucăților alese apărute acum, în toamnă, nu avem decât să înșirăm câteva din cele mai apreciate. Iată, de pildă, pe ineputabilul T. Arghezi, care dă un nou volum: „Tara de Kutty“ — tablete ironic imaginative în felul caustic inițiat de „Lettres persanes“ ale lui Montesquieu; finul Eug. Lovinescu, un alt roman „Fîru 'n patru“, după succesul evident obținut cu „Bizu“. Între criticii intrați în arenă, sigur că și subtilul G. Ibrăileanu pregătește ceva. Cezar Petrescu, un nou roman de pictură socială: „Apostol“, nume simbolic pentru clasa atât de sbuciumată a dascălilor rurali. Gala Galaction, cu blânda lui cuvioșle, atât de cutropitor condensată în „Papucii lui Mahmud“, romanul de supremă înfrățire religioasă, ne dă un nou roman: „Clopotele mănăstirii Neamtu“. Și, în sfârșit, Ionel Teodoreanu aruncă aceeaș scânteietoare analiză în „Golia“, romanul unor boerași în descompunere, prin sensualism carnal. Dramaturgia nu rezistă nici ei tentației romanului și astfel un Mih. Sorbul dă romanul „O iubești?“, iar Victor Ion Popa, omul consacrat în teatru, izbuteste cu nu mai puțină siguranță să abordeze genul dificil al romanului, cu „Velerim și Veler Doamne“. peisagi de viață rustică al cărui maestru zugrav s'a arătat, progresiv, în schitele și nuvelele publicate în mai toate revistele. N. Davidescu dă o bucată aleasă în „Fântâna cu chipuri“. Da-mian Stănoiu, și el iremediabil romancier, își continuă vechea sarcină contra monahilor, tipărind „Mucenicii Sfântului Anto-

nie". Erastia Peretz debutează cu „Imi placi!“. Dragoș Protopopescu, apreciat gazetar, după „Iarmarocul Metehnelor“, încolonându-se în linia celor ce caută senzualul și obscenul pentru a fi agreat „marele public“ cititor, a scris „Condamnații la castitate“. Al. Bîlciurescu și Toneghin: „Fecioare la licitație“. Mult mai serios și adânc, gazetarul T. Teodorescu-Branște a scris „Băiatul popii“.

Dacă n'ar fi decât aceștia — spicuiți din firele cele mai răsărite — și mândria ar fi legitimă. Dar o serie întregă așteaptă sub tiparnițe să vadă lumina vitrinelor. Romulus Dianu a terminat „Regele Iacoby“; N. Pora, bine prețuit cu „Măscărici“, continuă cu „Cântec de Sirenă“; M. Sevastos scrie „Aventurile din Str. Grădinarilor“ (din cari a publicat deja fragmente în „Viața Românească“); F. Aderca încearcă un gen nou în roman, abordând sensul pur imaginativ în „Orașele inecate“ (despre care ziarele spun că e vorba de oameni după înghetarea pământului, trăind în orașe de sticlă, sub apă, cu coadă de pește și — desigur — altă mentalitate...). Iar un Ion Ludo promite o bucată bună sub sugestivul titlu: „Mesia poate să aștepte...“, unde „cu mașina pe urmele profetilor“, va încerca o serie de note palestiniene. În același domeniu a tipărit ceva, de curând, și apreciatul cunoscător Marcu Beza.

*

Iată, prin urmare, că din rezervorul latent al inteligenței și sufletului românesc a putut, în scurtă vreme, să țâșnească făși luminoase de lumină. Desfăcută de tutelatul artei occidentale, literatura noastră — după multe dar fructoase sinuozități în evoluție — și-a despăcat singură un drum nou, pe care face cu multă precizie cei dintâi pași, și îi face singură și mari.

Cu prilejul unei așa sumare cronici la sfârșit de an, e locul să arătăm că în această nouă orientare nu strică, poate, decât pașii prea mari. Invasia în roman și sterilitatea, prin neglijență, a celorlalte genuri, pentru cari am avea strălucitori reprezentanți, e o rătăcire. Va fi, desigur, trecătoare, căci își are obârșia în entuziasmul creator al generației tinere, care, avântată și sărind stadiile normale, încearcă dintr'o dată latura cea mai pretențioasă a literaturii: romanul, și în imperceptibila radiație de influență străină unde fenomenul este aproape similar. Este o contagiune derivată din inșiși preferințele lectorilor.

Ea strică, însă, ansamblului artistic al literaturii. Cea mai prețuită fațetă — poezia — o avem deocamdată, prea debil reprezentată. Dincolo de T. Arghezi, așa de parcimonios în cristalizarea lui poetică, s'au învârtit în scurt timp tineri aștri, din cari mulți au dispărut, iar alții sunt simpli băjbători în modernismul în care nu pot găsi nimic viabil, și după încercări inutile se întorc, târziu și consumați, tot la preceptele clasice. Singuri Ion Pilat și Zaharia Stancu — aceștia mai forțat — mai reprezintă o notă vie. Lângă ei, cu mult succes, V. Voiculescu aduce un volum recent „Destin“, și tânărul oltean Radu Gyr, cu bogăția lui infinită de strălucitoare imagini. Singur sonetul îl reprezintă — palid dar promițător — Dragoș Vrânceanu.

Nuvelele, schițele, etc., etc., se pot plânge de aceeași lungă uitare. Doar G. Dorul-Dumitrescu are un volum: „La fetița dulce”.

Neomogenitatea aceasta și lipsa de echilibru între genurile literare pornește, credem, dela absența așa de adânc simțită a unei critici insistente, competente și de mare prestigiu. Critica ar avea aci cea dintâi misiune, utilizând forțele cari expun acum așa de abundent, pentru a face din literatura noastră un adevărat peisagiu artistic. Selectând cu multă competență valorile, ea ar trebui să devină mai sensibil normativă, împiedicând devierile rătăcitoare în massă. E un oficiu care lipsește, redus la amabile și insuficiente cronici de revistă.

Dar increzători în constanța debitului creator al sufletului românesc în literatură, sperăm că echilibrul se va restabili în scurtă vreme, deplasarea interesului către genurile uitate provocând-o sigur însăși fatala depreciere prin abundență.

Chr. P.

Recenzii

Noua lege asupra cambiei și biletului la ordin și legea asupra cecului. Comentate și adnotate de d-nii Stelian Ionescu, avocat la Banca Națională, Paul Demetrescu și I. L. Georgescu, referenți titulari la Consiliul legislativ.

Prin intrarea în vigoare a legii asupra cambiei și biletului la ordin și legii asupra cecului, se realizează unificarea legislativă a unor importante materii din dreptul nostru comercial. Cele două legi fiind alcătuite în afară de aceasta în spiritul Convențiilor dela Geneva din 1930 și 1931, prin primirea lor, România dă dovada celei mai depline înțelegeri a eforturilor pe cari Statele și oamenii de știință le depun de peste o jumătate de veac pentru realizarea unui drept uniform între popoare în materie de cambie și de cec.

Acest drept uniform va înlătura conflictele de legi atât de păgubitoare azi desvoltării comerțului, contribuind astfel la intensificarea raporturilor de afaceri între popoare.

Cele două legi, primite de noi, aveau nevoie însă de un comentariu documentat pentru explicațiunea dispozițiilor primite, și'n special a inovațiilor introduse.

Trei eminenti juriști au făcut această operă. Luând parte la lucrările de unificare, au putut cunoaște adevărata intențiune a legiuitorului, pe care au arătat-o sprijinindu-se pe tot materialul legislativ și doctrinar existent, la noi și în celelate țări. Opera realizată prezintă astfel o însemnătate deosebită, fiindcă oferă interpretatorului legii ca și oamenilor de afaceri, un instrument admirabil de înțelegere a noilor dispozițiuni.

Reglementarea cambiei în alb, a procedurii de executare cambială, precum și a diferitelor feluri de cecuri cunoscute în practica noastră bancară, sunt câteva numai din numeroasele inovațiuni introduse. Citarea lor cu titlu de exemplu, dovedește ce radicale modificări au fost introduse.

Iată de ce recomandăm călduros această foarte importantă operă, chemată să arate doctrinei și jurisprudenței calea de urmat în interpretarea celor două legi.

M. ZAHARIA

„Misiunea istorică a Ortodoxiei române“, de Prof. Sextil Pușcariu.

Este o Conferință menită să dea o imagine reprezentativă a unei noi misiuni pe care o avem după un secol al raționalismului și materialismului.

Este o laudabilă descriere a unor timpuri trecute, după cari descoperim un gol cumplit, iluzii sfărâmate și încercăm printr'o credință sinceră, tare și neșovăitoare să realizăm o lume nouă și mai bună, ai cărei idoli să nu mai fie confortul sterp și vana prosperitate materială.

Autorul arată cu toată amplexarea și diversitatea cunoștințelor — ce dovedesc direcția spiritului său înclinat spre cercetări și observații religioase — că învățăturile Mântuitorului, cu elanul lor mistic, cari au dat lumii o credință nouă și o nouă perspectivă vieții, au o misiune însemnată în apărarea și afirmarea românismului.

Dacă strămoșii noștri, — spune conferențiarul — au putut implini misiunea lor istorică, aceasta se datorește ortodoxiei lor, cea mai tolerantă între religii.

Cu o logică perfectă în argumentare, d-l profesor Pușcariu arată cum românismul și ortodoxia sunt indisolubil legate.

Cu riscul de a nu ne putea împărtăși din valul Renașterii, întemeiată pe catolicism, noi românii, prin credința noastră, am presărat neconținut în structura noastră sufletească și intelectuală elemente, cari printr'o fericită imbinare cu fondul moșenit, ne fac să apărem cu o cultură proprie între popoarele lumii.

Broșura — apărută în Biblioteca Asociației mirenilor „Frăția ortodoxă română“ — este rezervată oricărui român, dornic să cunoască sbuciumul strămoșilor lui și cu sufletul premenit în credința și respectul legii strămoșești să afirme cu vrednicie ortodoxismul, pe care strămoșii, prin jertfă, l-au păstrat în limba și calitățile lor.

2. *Plan economic prin ridicarea agriculturii, denumit „Totul pentru agricultură“, de Al. Panaitescu.*

Este o broșură de propagare a sugestiei unui idealist — cum afirmă autorul.

Este o expunere entusiastă și originală a unui modest agronom, care a pătruns în pătura țărănească și i-a cunoscut nevoile precum și modul în care s'ar putea îndeplini.

Acțiunea pentru organizarea agriculturii — spune autorul — s'ar putea începe pe trei căi deodată:

1. Organizarea de comune rurale model, acolo unde nevoia e mai simțită și tendința de progres mai accentuată. Aceste centre vor tinde și la organizarea agriculturii pe regiuni, atingându-se totodată și raza de urbanizare, care va avea ca urmare mărirea gradului de consumație.

Pentru aceasta — spune d. Panaitescu — specialiștii tre-

buesc fixați în astfel de centre, iar Statul trebuie să dea concursul necesar, printr'un efort care să albe la bază intențiunea precisă de a ridica nivelul moral și material al țăranilor până la specializare. Ca o compensație pentru sacrificiile sale, Statul poate impune — cu recunoașterea drepturilor de proprietate intangibilă — un program de lucrări legiferat și indirect obligator, îmbrăcat sub forma cooperatistă.

2. Societatea națională ajutătoare la progresul agriculturii.

3. Institutul de cercetări agronomice al României.

În concluzii autorul arată cum specialiștii se vor împărți în toate centrele, tendința spre funcționarism a agronomilor va dispărea, iar agricultura va prosepăra.

Dacă ar fi să relevăm din broșura d-lui Al. Panaitescu numai munca modestă, dar intensă, de afirmare a unei idei entusiaste și originale și încă ea ar avea merit pentru a fi recomandată aceluia, cari se interesează de problemele agriculturii românești.

3. Ziarul „*Völkischer Beobachter*“, oficiosul național-socialiștilor germani, publică sub titlul: „*Hitler, Mussolini, Kemal Pascha*“, *Eine rumänische Stimme über das neue Deutschland*.

Un rezumat al conferinței ținută în București, de d. prof. M. Manoilescu. După ce menționează personalitatea conferențiarului, ziarul redă din conferință părțile cari descriu viața și opera acestor constructori de State, a căror activitate sbuciumată, pentru a fi în urmă creștătoare, rezumă tot suflul unei lumi în devenire.

Ziarul termină, subliniind următoarea afirmație a conferențiarului: „Germania este țara organizării și întreaga problemă a lumii se sprijină pe organizare. Concepția național-socialiștilor aduce un program social și economic cu totul nou, prin a cărui deplină realizare s'ar soluționa probleme de însemnătate europeană“.

Ziarul „*Kronstädter Zeitung*“ publică sub semnătura profesorului Oskar Wittstock, un rezumat al conferinței: „*Statul corporativ și Naționalismul*“, ținută de d. profesor M. Manoilescu la Brașov, în ziua de 4 Februarie.

Conferențiarul — scrie d. prof. Wittstock — a fost animat de o idee frumoasă, iar conferința a conținut pe lângă partea descriptivă a organizării Parlamentului industriei și a tuturor ramurilor de activitate culturală și economică, pe lângă o drastică pecetluire a unor principii și a unor timpuri cari trec puțin regretate, a conținut un strigăt de viață mai bună și o credință menită să însuflească individului cultul vieții colective prin încadrarea lui într'o ierarhie în care forțele i se multiplică și nu i se micșorează.

Cât prețuiesc aceste momente

Iată costul unei convorbiri de 3 minute
cu următoarele orașe:

București-Paris . . . . . Lei	600
București-Berlin	435
București-Viena	330
București-Praga	375
București-Milano	465
București-Londra	750
București-Budapesta	147
București-New-York	6300

60% reducere după ora 21 (afară de New-York)

Deobicei valoarea lucrurilor poate fi determinată, dar vocea copilului auzită la mii de kilometri depărtare, peste țări și peste mări, este atât de scumpă, încât nu poate fi evaluată. Oriunde v'ați afla în lumea civilizată, chiar pe un vapor în largul oceanului, puteți vorbi oricărui oficiu telefonic din România.

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,

MIHAIL MANOILESCU

8 / 9

ANUL III
AUGUST 1934

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	Tara nouă
Ing. CRISTEA NICULESCU	Criza democrației în Franța
A. A.	Repartiția mandatelor într'o Românie corporativă
CHRISTIAN PETRESCU	Doctrina și știința economică italiană
BASIL MARGHESCU	Ideal și generație

PE LINIA VREMII NOASTRE:

Impotriva cui?... — D. Mehedinți și Statul corporatist. — Congresul dela Tulcea. — Corporatismul în Franța. — Mussolini nu-i legendă. — Restituirea burselor. — Achetez français!... — O idee în aer. — Ecran economic. — Corporatismul ca convingere. — Arpad și Mircea cel Bătrân. — Socialism și fascism. — „Giornale d'Italia” despre noi. — Rușini înlăntuite. — Banchetul d-lui Maniu. — Mor partidele. — Eri și astăzi. — Autarhia muncii.

CONDIȚIILE DE

ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari	
500 „ „ „ „	întreprinderi
1000 „ „ „ „	marile întreprinderi
100 „ „ „ „	studenți, preoți, învățători și săteni

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasie, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/26

„LUMEA NOUĂ” APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDAȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Biourourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligii Național-Corporatiste”: Calea Victoriei, 49

trebui probabil adăogate și o parte din salariile plătite de întreprinderile respective.

Să presupunem că pe baza *productivității* se vor acorda în medie câte 3 mandate pe județ, care adăogate la cele 2 mandate acordate pe baza *numărului* producătorilor, ar face în medie 5 mandate pe județ. Cele 3 mandate vor fi distribuite la acele 3 profesii cari, în ordinea importanței venitului stabilit de fisc, vor fi primele trei.

În județele sau în regiunea în care industria mare transformatoare sau minieră este bine reprezentată și în care câtă a se da neapărat, pe baza venitului matricolar al industriei respective un mandat reprezentantului industriei mari, *creдем că va trebui introdus principiul parității*. Adică acordarea, pe baza venitului matricolar, unui mandat industriei mari, *va trebui să aibe drept consecință automată acordarea unui mandat și lucrătorilor manuali ocupați în industria care predomină în acel județ*.

Aceasta va avea drept consecință că, în aceste din urmă județe, vor fi 6 mandate, în loc de cinci sau patru mandate cât vor fi în celelalte județe. Eventual cel de al șaselea mandat urmează să fie repartizat unei regiuni atunci când județul are o populație mică.

În primii 5 ani ai existenței parlamentului economic condiția admisibilității candidaților ar putea fi de exemplu aceea ca *candidatul respectiv să fi plătit timp de cel puțin 3 ani în județul său în regiunea respectivă, un impozit elementar privind profesiunea pentru care candidează*; sau ca candidatul să fi funcționat în calitate de inginer sau tehnician sau muncitor manual timp de cel puțin 3 ani ca salariat al unei întreprinderi din regiunea respectivă.

După 5 ani de existență a parlamentului economic, a-nume în momentul când acesta se va transforma într'un parlament corporativ, condițiunea de admisibilitate a candidatului respectiv ar putea să fie ca dânsul să fi fost membru timp de cel puțin doi ani într'o Cameră de Comerț, Industrie, Agricultură sau într'o asociație profesională din județul sau din regiunea respectivă.

REPREZENTAREA PROFESIUNILOR „MINORITARE“

Este cert că o excepțiune dela regulile de mai sus, ar urma să fie făcută pentru a se asigura reprezentarea în parlament și a profesiunilor „minoritare“.

Căci într'adevăr, pe baza celor două procedee arătate mai sus, s'ar putea de ex. ca medicii, profesorii, avocații, arhitecții, micii meseriași sau reprezentanții anumitor cooperative, să nu aibe posibilitatea să obție mandate suficiente.

Va trebui deci, creдем, ca prin Constituția corporativă să se stabilească că pentru orice profesiune care este reprezentată prin cel puțin 2000 de profesioniști pe întreaga țară

ră, să se acorde unui sau mai multe mandate de deputați. Plasarea candidaturii lor în o parte din județe sau regiuni ar putea să fie făcută după următoarele norme:

Pentru județele în cari una sau mai multe dintre cele 3 profesii cari vor fi primele în ordinea venitului matricolar fiscal, nu va, sau nu vor indica un venit mai mare decât o cincime din venitul total matricolar al județului, pentru a-cele județe Consiliul de Miniștri să aibe dreptul să indice de la centru, pentru fiecare mandat doi candidați profesioniști aparținând unei profesii minoritare, care să candideze pentru unul din mandatele repartizate județului respectiv pe baza venitului matricolar.

Socotim că numărul acestor mandate indicate dela centru ar trebui să nu fie mai mare decât 40 pentru întreaga țară, dintre cari 20 acordate micilor meseriași.

Spre deosebire de regimul actual, diurna mandatarilor locali ar trebui credem să fie acoperită pentru un sfert de județele sau regiunile respective. Numai pentru mandatarii a căror candidatură va fi indicată dela centru, ar urma ca întreaga diurnă să fie acoperită din bugetul general al Statului.

SENATUL SOCIAL-CULTURAL

Ca și în celelalte țări în cari s'a adoptat o Constituție corporativă, socotim că, în afară de Camera deputaților aleși pe principiul corporativ va trebui să existe un Senat social-cultural¹⁾, care să fie alcătuit din teoreticieni; din profesori sau din profesioniști cari au încetat să profesioneze.

Acești senatori socotim că ar urma să fie aleși de Universități, de Academia Română, precum și de înseși Camerele de Industrie, Comerț, Agricultură și Muncă.

Ca și astăzi, un număr de foști înalți demnitari ai Statului ar urma să fie Senatori de drept.

Una dintre misiunile Senatului va trebui să fie probabil desemnarea colegiilor de alegători, atât în ce privește categoriile de profesioniști cari urmează să formeze un singur colegiu de alegători, cât și în ce privește regiunile în cari două sau trei județe ar urma să formeze pentru anumite profesii un singur colegiu de vot.

CALCULUL PRODUCTIVITĂȚII AGRICULTUREI FAȚA DE INDUSTRIE

Am afirmat în paragraful 4 al acestui studiu că productivitatea comparativă dintre agricultură și celelalte profesii din România ar putea fi calculată întrebuițând metoda uti-

1) Articolul precitat al d-lui Manollescu din „Lumea Nouă”.

lizată de Sir Josiah Stamp pentru Anglia, anume folosindu-ne de Statistica oficială a impozitelor directe.

Să vedem cari ar fi cifrele cari ar putea fi luate ca bază în acest calcul.

Statistica oficială a impozitelor directe pe anul 1929, publicată de Min. de Finanțe, a stabilit — pe baza veniturilor brute din 1928 — următoarele venituri nete impozabile ale pământurilor arabile, ale fânețelor, grădinilor de legume, ale viilor și ale pomilor roditori.

Pământuri arabile	8.962.858.000
Fânețe, izlazuri, grădini de legume, vii, pomi roditori	2.626.400.000
Total	11.589.258.000

Față de aceste venituri net matricolare ale cultivei solului să vedem cari au fost în 1929 veniturile matricolare ale industriei (inclusiv industria forestieră), ale comerțului și ale băncilor.

Firmele individuale și Societățile în nume colectiv	10.080.753.000
Soc. anonime și cooperativele	3.562.756.000
Dividendul, evaluat prin luarea dife- renței dintre venitul impozabil la complimentar și venitul impozabil la elementar	4.000.000.000
Total	17.643.509.000

Cifrele reprezentând aceste venituri nete matricolare au însă nevoie de importante ajustări pentru a ne apropia de veniturile nete naționale, în sensul dat de d-l Manolescu *câștigului național*¹⁾.

Astfel la venitul net impozabil provenit din agricultură de 11.589.258.000 trebuie să mai adăogăm încă circa 11 milioane 589.258 reprezentând veniturile neimpozabile ale proprietăților Statului, episcopilor, ale cultivei tutunului, etc.; în fine reprezentând foarte importantele toleanțe admise la evaluare de recensământul din 1928.

O sumă îndoită sumei de 11.589.258.000, adică 23 miliarde 178.516.000 cată a mai fi adăogată ca salariile plătite de agricultori la persoane străine de familia agriculturului.

O sumă împătrită sumei de 11.589.000.000 adică 46 miliarde 357.032.000 cată a fi adăogată ca salariu în natură sau în bani pe care agricultorul și-l reține pentru sine sau pentru membrii familie sale.

În fine o sumă de circa 3.000.000.000 trebuie adăogată ca reprezentând venitul arendașilor, crescătorilor de vite, micilor mori sătești precum și al cooperativele de arendare

1) *Théorie du protectionisme*, pag. 34.

cari sunt impuse sub cedula beneficiilor comerciale; apoi taxele de fabricațiune, plătite de prunari sub forma impozitelor indirecte.

Adăogând toate aceste cifre ajungem pentru 1928 la un venit net național (adică cu excluderea cheltuelilor pentru materiale) obținut din agricultură și viticultură, însă fără exploatarea pădurilor, de 95.634.062.000.

Să apreciem că populația totală din 1929 a României era de 18.000.000 locuitori. Să presupunem că procentul activilor era acelaș ca 1913 în Vechiul Regat, adică în medie 52% populațiune activă față de 48% populație neactivă¹⁾. Ar rezulta deci că în 1929 era o populație totală activă de 9.360.000.

Să apreciem că procentul agricultorilor și care în 1913 în Vechiul Regat era de 78,2% s'a micșorat în România Mare în 1929 la 70%, iar procentul industriașilor și comercianților care în 1913 era în Vechiul Regat de 10,3% a crescut în 1929 la 15%.

Ar rezulta că în România Mare era în 1929 o populație activă în agricultură de 6.552.000 (din cari o bună parte femei și minori), iar o populație activă în industrie (inclusiv lucrători din industria forestieră) și comerț de 1.404.000, din care o parte minori.

Raportând venitul de 95.634.062 lei din agricultură, la 6.552.000 agricultori activi (cuprinzând și femeile și minori), ajungem la un venit anual al unui agricultor activ de 15.439 lei.

Observăm că venitul unei familii de agricultori este mai mare, căci într'o familie de agricultori, fiind de obicei mai mulți agricultori activi, rezultatul este o cumulare a venitului individual de 15.439 lei.

D-l Manolescu, când a ajuns pentru anul 1926 la rentabilitatea de 25.000 de cap de agricultor, a exclus din rândul activilor pe femei.

Să extragem pe de altă parte, tot din Statistica oficială a impozitelor directe pe 1929, veniturile matricolare ale industriei, comerțului și băncilor.

Comercianți particulari și Soc. în nume colectiv	10.080.753.000
Soc. anonime și Cooperative	3.562.756.000
Dividendul (prin evaluare luând diferența dintre venitul impozabil la complimentar și cel impozabil la elementar	4.000.000.000
Total	17.643.510.000

Intru cât din beneficiul net al Soc. anonime și coopera-

1) Statistica profesiunilor din România. București. 1923. p. XII.

tive 10% este exonerat ca fiind destinat rezervei legale, să mai adăogăm și suma de 756.000.000 lei ca reprezentând beneficiul pus în rezervă și neimpus. Ajungem astfel la un beneficiu net de 18.399.510.000 din industrie și comerț.

Din acest venit net de 18.399.510.000, să scădem 2 miliarde 500.000.000 ca venitul arendașilor, cooperativelor sătești de agricultură și de pescari, crescătorilor de vite și micilor morari sătești. Rămâne ca venitul matricolar al industriei și comerțului propriu zis, suma de 15.900.000.000.

Dacă evaluăm la numai 8% toleranțele în evaluări și evaziunea fiscală, obținem o evazie fiscală de 1.272.000.000 pe care cată să o adăogăm la venitul matricolar, rezultând astfel un venit net de 17.100.000.000 din comerț și industrie.

Intru cât industria, comerțul și banca plătesc salarii foarte importante, să apreciem că circa de trei ori suma de 17 miliarde 100.000.000, adică 51.300.000.000 reprezintă salariile plătite din beneficiul brut al întreprinderilor. Facem astfel, ca și pentru agricultură, abstracție de cheltuelile pentru materiale. În plus, facem abstracție de venitul absorbit de amortizări¹⁾. Obținem astfel ca venit net național al industriei și comerțului privat, suma de 74.880.000.000.

Să mai evaluăm la 6.000.000.000 lei veniturile nete și cheltuelile afectate salariilor Căilor ferate ale Statului, Poștelor și Telegrafelor, întreprinderilor miniere ale Statului și monopoliurilor (minus plus valoarea tutunului obținut prin monopol, și pe care am socotit-o ca un venit al agriculturii) precum și redevențele vărsate de industria petroliferă. Obținem astfel un venit general național din industrie și comerț de 80.880.000.000.

Intru cât am văzut că numărul activilor din industrie, comerț și bancă cată să fie evaluat pentru anul 1929 la 1.404.000 persoane, urmează să facem raportul dintre venitul de 80.880.000.000 și numărul de 1.400.000 persoane active (în care sunt cuprinși și minorii activi). Obținem astfel un venit mediu anual de persoană activă de 57.000.

Acest venit de 57.000 este de 3,8 ori mai mare ca venitul de 15.000 lei obținut de persoanele active în agricultură, inclusiv femeile și minorii. Este întocmai afirmația făcută de noi în paragraful 4 al acestui studiu.

CONCLUSIUNI

În 1929, conform Statisticii oficiale a Societăților anonime, acestea erau grevate de datorii de 68.408.000.000. Să eva-

1) În concordanță de altminteri și cu normele indicate pentru calculul câștigului net național, de Dl. Manoilescu, în „*Théorie du protectionisme*” pag. 28—32.

luăm că și întreprinderile individuale erau grevate de 40 miliarde datorii, adică că pentru 1929 datoriile tuturilor întreprinderilor erau de circa 108.500.000.000. Dacă apreciem la numai 6% dobânda care a fost efectiv plătită la aceste împrumuturi, obținem o dobândă totală de 6.480.000.000 care trebuie și dânsa adăugată la câștigul net național, întru cât din beneficiul net matricolar calculat de fisc este dedusă. (Amintim că la înregistrarea venitului matricolar agricol fisla Geneva, a găsit un mare ecou ideea, repetată apoi cu interesăm de sarcinile agricultorilor).

La conferința internațională economică din 1927 ținută la Geneva, a găsit un mare ecou ideea, repetată apoi cu insistență în opinia publică occidentală, că, în vârsta contemporană, marile progrese mecanice și chimice, nu au fost echivalente cu progrese de aceeași anvergură în domeniul moral și social.

Noi credem că parlamentul corporativ, sau deocamdată parlamentul economic, este chemat să accelereze progresele morale și sociale ale lumii de astăzi care suferă și așteaptă.

Parlamentul economic, astfel cum este conceput de noi, aduce într'adevăr două principii noi, din care *unul este creator de echitate socială, celalt este creator de echilibru între diferitele ramuri ale producțiunii de astăzi.*

Ambele aceste principii vor înlătura cele mai multe din frământările și luptele actuale dintre clasele sociale, ca și dintre ramurile de producție.

1) Primul principiu inovator este că în parlamentul economic viitor, reprezentanții claselor considerate astăzi ca de-savantajate sau chiar oropsite, să poată pătrunde în parlament fără contracandidați, deci fără lupte, fără sbucium, fără propagandă, și deci fără recurs la caseta partidului.

Astfel, pe baza criteriului numărului de producători, ar urma să pătrundă în parlament, fără contracandidați din alte clase, cel puțin 75 mici agricultori proprietari a mai puțin de 15 hectare pământ.

Pe de altă parte, pe baza criteriului productivității combinat cu principiul reprezentării paritare, ar urma să pătrundă în parlament, fără contracandidați din rândul altor clase sau ramuri de producători, deci fără luptă de clasă, tot atâția lucrători manuali cât și patroni industriali. Adică, pentru fie care patron industrial, va trebui în mod obligator să pătrundă în parlament și un lucrător manual.

2) Al doilea principiu inovator este că, pentru crearea unui echilibru între producțiunea diferitelor ramuri economice de astăzi, ca și pentru controlarea modului de distribuțiune a producțiunii și a beneficiilor, principala reprezentare trebuie acordată în parlament ramurilor de producțiune și în subsidiar profesiunilor.

Cea mai gravă perturbare, cel mai grav impediment economic al zilei de astăzi este dezechilibrul între producție și consumație, dezechilibrul care duce la deastroase crize industriale periodice, la șomaj periodic și la instabilitatea prețurilor.

A înlătura aceste grave impedimente economice, precum și a presida la justa distribuire a beneficiului între capital și salariat, nu este în măsură să facă decât un parlament economic, identificat cu chestiunile economice, și preocupat nu de interesele agitatorilor politici, ci de interesele producătorilor și consumatorilor.

Numai atunci când în parlament vor fi față în față adevărații producători, numai atunci vor putea fi abordate cu eficacitate marile probleme ale supraproducției industriale sau agricole, ale crizelor economice periodice, ale șomajului, ale justei salarizări, ale minimumului de existență, ale minimumului de proprietate cuvenit fie căruia.

Doctrina și știința economică în Italia

Panorama sistemului ; perspectivele doctrinei ; nivelul științei.

de CHRISTIAN PETRESCU

S'a arătat de atâtea ori în rândurile revistei noastre deosebirea de substanță între fascism și între corporatism, ca sistem organic de gândire, insistându-se asupra necesității de a recunoaște numai pe acesta din urmă drept domeniu vast de reformă pentru viața economică și pentru știința derivată din ea. Din constatările la fața locului vreau să împărtășesc cititorilor noștri, într'o schiță sumară, aspectele generale pe care le oferă astăzi Italia atât asupra punctului politic și economic de plecare, — fascismul, — cât și asupra punctului final, — doctrina și sistemul corporatist. Urmând ca, în ale numere, să expun succesiv câteva din problemele esențiale ale doctrinei corporatiste, cu lipsurile și contradicțiile ce pot fi constatate în Italia, și cu obiecțiunile și părerile proprii ale grupului nostru.

După cum am mai scris și altădată, Italia nu reprezintă exemplul tipic și just de economie corporatistă. Ea este țara de origină a gândirii noi (și ea creație tot a spiritului latin) menite să revizuiască datele tradiționale ale științei economice și să clădească un sistem radical deosebit de cel existent astăzi pretutindeni aiurea. Dar Italia nu a ajuns încă la precizarea completă și definitivă a elementelor fundamentale ale unei științe economice noi. Doctrina vagabondează acolo nedecis dela un punct de reper la altul, conturând palid doar câteva atitudini mai hotărâte. Numai sistemul practic de organizare are pretenția, — deja prea mult întârziată (1922—1934), — de a fi constituit pilonii de susținere ai unei economii naționale ridicate pe principii corporatiste. Însă este prezumțios, pentru că „sistemul“ economic italian s'a mărginit până acum la câteva legi de natură constitutivă, și de efect mai mult social; iar noua lege specială de organizare corporativă datează abia dela 5 Februarie 1934, și aplicația ei nu a desăvârșit până acum nici crearea tuturor corporațiilor prevăzute, cu atât mai puțin

funcționarea lor, ci s'a mărginit la întocmiri pur administrative: desemnarea conducătorilor, fixarea de atribuțiuni etc.

Deosebirea ce am semnalat între fascism și corporatism (acesta este noțiunea generică; fascismul este o formă, o variantă) poate fi urmărită teoretic până la limita contradicției, dacă se urmăresc pe drumuri paralele realizările fasciste și postulatele pur corporatiste.

Și totuși gândirea corporatistă a născut treptat din însăși progresul practic al ideii fasciste. Deși se recunoaște dificil în Italia că concepția corporatistă nu este o creațiune spontană a lui Mussolini, ci derivatul normal și logic al luptei dusă de el și partidul său pentru câștigarea organizațiilor sindicale și promovarea lor politică, totuși aceasta este realitatea. Odată câștigată majoritatea sindicatelor de muncitori industriali și intitularea lor în stil fascist, și mai ales după ajungerea la cârma Statului, Mussolini a avut de rezolvat problema grea a conflictului între sindicatele muncitorești, toate ajunse fasciste și deci cu veleități de privilegii și dominație, și între justele obiecțiuni ale patronilor, câte odată terorizați de acestea¹⁾. Originea sa socialistă l-a inclinat poate către masa muncitorilor dar greutatea răspunderilor politice ce le deținea, i-a contrabalansat preferințele, conducându-l treptat prin echilibru la concepția sistemului paritar, deci la dublarea sindicatelor prin formația sindicatelor de patroni, și de aci la noțiunea sintetică de corporație. O evoluțiune care nu scade nimic din valoarea instituțională a corporației ci, dimpotrivă, o consolidează prin originea sa adânc legată de realități.

Cu toate acestea imperatiivele politice ale primei faze musoliniene au pătruns adânc dezvoltarea ulterioară a sistemului, derivând evoluția corporativă dela sensul ei pur științific și culminând în acel nu mai puțin impozant edificiu al *fascismului*, o formă particulară, specifică de corporatism. Fascismul, ca sistem original, a aspirat și conține tot ce a fost autohton ca împrejurări și nevoi italiene, tot ce este unic mediului care l-a produs și-l susține. Deosebirea esențială de corporatism o demonstrează însăși constatarea, ușor de surprins, că *fascismul a evoluat foarte repede, cu elemente simple și devenind curând staționar, — ceiace arată contingenta, provizoratul lui; pe când concepția corporativă a avut o perioadă de gestație lungă, complicată și încă nu este definitivă, — ceia ce dovedește emanația ei din realități, profunzimea și deci durabilitatea ei.*

¹⁾ Cartea lui J. Rosenstock-Frank (*Le corporatisme, en doctrine et en fait*, Paris, 1934) care face o aspră (și des neîntemeiată) critică fascismului, în credința că discută corporatismul, este aproape anatemitată în Italia. O află în biblioteca oricărei personalități de știință economică, dar discret dosită într'un colț oarecare. Iar dacă lunci, curios, discuția către ea, interlocutorul diverghează abil sau o pecetluște sumar....

Sub proectorul intereselor politice fascismul s'a dezvoltat *înainte și alături* de gândirea corporativă.

În adevăr doctrina corporatistă italiană poate fi desfăcută în două :

— *doctrina explicativă*, de valoare mediocră, urmând de aproape fascismul în apariția instituțiilor corporatiste, cărora le demonstrează valoarea și încearcă să le imagineze articulate într'un sistem.

— *doctrina creatoare*, cu pași greoi, de înfinită prudență teoretică, dar evoluând spiritual, autonom, detașată de obsesia realităților fasciste, care pentru ea erau doar puncte interogative de plecare.

Dacă cea dintâiu este prețioasă prin popularizarea noțiunilor și prin crearea unei atmosfere de adevărată tensiune și solidaritate corporatistă, — deci o *valoare practică*; cea de a doua își are marea însemnătate în viziunile sale de ansamblu, creând și coordonând elemente noi de economie, conturate în opoziție cu unitățile capitaliste existente, — deci o *valoare științifică pură*.

Această doctrină, urmărind sau anticipând realizările, s'a dezvoltat în deosebi printr'o auto-emulație. Convertirea la corporatism evident că nu era generală, dar ea n'a exclus concepția liberalistă și manifestările ei. Și astăzi, la Milano, școala liberală își are bastionul ei redutabil, cu gânditori ca *Luigi Einaudi, Jannaccone* ș. a., însă loviturile ei n'au efect și servesc mai mult drept pretexte polemice.

Cea mai izbitoare constatare pe care o poți face în Italia, interesându-te de cadrul științei economice, este *generalitatea și vagul doctrinei*. Ea n'a izbutit încă să-și contureze cu precizuniile elementele esențiale¹⁾. Afară de câteva personalități științifice incontestabile, ideologia corporatistă italiană este încă insuficientă pentru elaborarea noului sistem. Ușor poți deosebi câteva lipsuri cari constituie și caracterele ei :

— *generalitatea*; doctrina se găsește risipită în datele marginalii ale sistemului corporatist, în sfere prea înalte în care discuțiunea nu oferă elementele necesare științei. Criticând vagul concepției liberaliste, doctrina corporatistă italiană atinge aceleași erori prin încercările ei de a stabili noului sistem limite de valoare universală. În chip normal doctrina economică italiană expune caractere de fragmente

¹⁾ În reviste, mai ales, urmărind evoluția și nivelul ideilor, se pot înțelege unele justificări: greutatea unei viziuni de amănunt asupra unui sistem care este deadreptul opus celui actual; prudența indispensabilă unei științe serioase; desacordul între doctrinari etc.

Dar dela profesori ca Gaetano Napolitano poți afla, într'o convorbire, că doctrina corporatistă a rămas mai în urmă pentrucă Ducele a lucrat în domeniul practic umitor de repede și nu a lăsat timp doctrinei să-l ajungă, să-l înțeleagă și să-l explice....

și ca atare se găsește, ca un mozaic, într'un stol foarte numeros de reviste. Lipsesc studiile largi, cuprinzătoare, de ansamblu, deopotrivă cu monografiile asupra chestiunelor teoretice sau practice. Singur *Filippo Carli* un erudit profesor, pătruns de ideologia corporatistă dar și cu o vastă experiență de stil capitalist (în plus încă din 1914, împreună cu *Alfredo Rocco*, a pus bazele ideologiei naționaliste) a dat o „*Teoria generale della economia nazionale corporativa*“, în care încadrează unitar elementele corporatiste. Capitale, pentru definirea largă a sistemului corporativ și pentru determinarea poziției lui față de capitalism, sunt lucrările lui *Ugo Spirito*, *C. E. Ferri*, *S. Panunzio*, *G. Arias*, *C. Costamagna* ș. a.¹⁾ cari, mai mult sau mai puțin, au și devenit clasice pentru corporatism, dar toate țin limitele abstractului. Alții, foarte prolifici în opusculă, ca *G. Napolitano*, *M. Fossati*, *G. Bottai*, *G. Salemi*, *R. Benini* și alții sunt popularizatori și polemisti cari stau sub nivelul științific. Au lucrări explicative de demonstrație cari nu luminează, însă, cărările noii economii.

— *abstracțiunea* este unul din defectele pe cari le-a criticat mai mult, dar pe care nu l-a putut evita. Ea discută și azi origina ideologică a corporatismului fascist, teoria lui generală, cadrul social, poziția ideală, acel imaginar homo oeconomicus opus lui h. corporativus, dar n'a izbutit încă să înlănțuiască elemente teoretice noi într'un sistem organic nou.

— *necoheziunea*, derivând din însăși multitudinea neobișnuită a revistelor de specialitate, în cari opiniile apar și se izolează forțat. Abordând puncte de vedere unilaterale, o doctrină în fragmente nu se poate constitui în sistem.

— *polemica*, fruct inevitabil al revistelor și al atmosferii de incertitudine. Are valoare incontestabilă, dar polemica din prima fază rămâne, deobicei, și ea teoretică, abstractă. Se discută asupra unor subtilități cari contribuie minimal la edificarea adevăratei științe economice.

În acest cadru general se pot deosebi, însă, și curente, cari evident, nu vor fi total opuse, ci deosebite numai în sens de direcție, de ritm, de proporție. Cu elementele de mai sus, doctrina economică italiană se desparte în două :

¹⁾ *G. Arias: L'economia nazionale corporativa*, Roma, Littoria 1929.

C. Costamagna: Elementi di diritto costituzionale corporativo, Firenze 1929. *Il principio corporativo*, Roma, 1929.

C. E. Ferri: L'ordinamento corporativo dal punto di vista economico. Padova 1933. *Il concetto di corporatività*. Milano 1930.

M. Fovel: Economia e corporativismo, Ferrara 1929.

Sergio Panunzio: Italia nazionale e sindacati. Imperia 1927. *Sindacalismo reale*. „Lo stirpe“ 1934. *Il diritto sindacale*, Perugia, 1930.

Ugo Spirito: Critica della economia liberale, Milano 1930. *I fondamenti della economia corporativa*, Milano 1932.

— *doctrina staționară*, care nu depășește un anumit nivel de concepție hibridă, amestecând noțiuni corporatiste cu resturi de ideologie capitalistă.

— *doctrina extremistă*, care se avântă dincolo de actual și de concepțiile posibile în cadrul lui, pentru ca să abordeze terenul diafan al utopiilor.

Mai ales în această din urmă direcție s'a remarcat *școala de științe corporative din Pisa*, condusă de fostul ministru G. Bottai, dar reprezentată în doctrină de Ugo Spirito și Arnaldo Volpicelli. Spirito clădește ipotetic o economie corporatistă, în liniile ei abstracte generale. Dar el merge prea departe și economia o profilează mai mult ca *tendință* decât ca știință veritabilă. Negativismul început în primele lui lucrări îl domină până la urmă și, cum bine îmi remarcă Filippo Carli, „economia lui Spirito însemnează non-economia“. Cu puternice înclinări către stânga (ceia ce a impresionat în trecutul congres științific din Ferrara, mai ales că a o recenzie favorabilă din „Popolo d'Italia“ este atribuită chiar lui Mussolini) el ajunge la *suprimarea teoretică a datelor economice esențiale*: piața, valoarea, profitul, salariul etc. Iar ca tendință ultimă el concepe disolvarea sindicatelor de patroni și muncitori în cuprinsul sintetic al corporației, ca unitate organică. Evoluția o crede posibilă prin „acelerarea ritmului“, rezumat în mărirea controlului asupra întreprinderilor private și mai ales în forme largi de participare a muncitorilor la beneficii, așa încât să se facă posibilă realizarea corporației *proprietară* asupra bunurilor. Un fel de *socialism profesional* în care școala din Pisa întrevede stadiul final de evoluție al sistemului corporatist.

Această viziune economică de perspective decurge din concepțiile de bază ale doctrinei italiene și în special din *concepția ierarhică* asupra valorilor și instituțiilor sociale, opusă egalității democratice. Dar obiecțiunea cea mai întemeiată ce se ridică este aceea că, în ipoteza corporației „înghițind sindicatele“ și devenind proprietară, se creiază un fel de „regim de castă“, rigid, greu permeabil și generator de conflicte. Și apoi, în definitiv, se poate adăuga că prin negarea proprietății private, a pieței, a schimbului etc. ajungi fatal la suprimarea legilor economice, la un regim de maximă autoritate, și prin urmare la acel ipotetic „*stat staționar*“ pe care chiar J. S. Mill îl concepea numai ca o etapă ultimă de evoluție socială, etapă utopică, după care nu poate succede decât moartea. Înaintea ei trebuie să palpitate viața, mișcarea, evoluția.

Prea mare opoziție nu se face acestor concepții pentru că sunt considerate ca simple viziuni căutând să demonstreze tendințe „posibile și utile“¹⁾. Însă în orice caz școala corpo-

¹⁾ Ugo Spirito, *Capitalismo e corporativismo*, 1934.

ratistă temperată, procedând cu rigurozități științifice, al cărei șef necontestat este F. Carli lucrează, dar debil; îi lipsesc creatorii. Nădejdea mare este tot în tinerii cari acum se formează și se afirmă, pentru a îmbrățișa în întregul ei problema unui sistem economic nou. În faza actuală, pentru a desface de aci o concluzie, nu ar fi posibilă decât una strict mecanică, prin inventarierea *ideilor fragmentare* și nearticulate, și poate prin însumarea celor... majoritare.

Scoala liberală cu Einaudi și Jannaccone pulsează slab, fără influențe.

Față de aceste aspecte ale doctrinei, — unul prea inapoiat, altul prea îndrăzneț, — sistemul *organizării* corporatiste stă aproape la mijloc; dar și el *mai mult ca concretizare juridico-legală decât ca funcționare practică*. În special în domeniul economic corporatismul italian este până astăzi *inexistent*. Raporturile economice de categorie și regularea producției sunt încă sau în spațiu liberal sau în păiejenişul birocratic. Legea din 5 Februarie crt. asupra corporațiilor deabia fixează cadrul general, — așa încât se vede câtă naivitate riscă acei cari răsună cu acuuzările că ideologia noastră corporatistă și propunerile practice de organizare sunt simple imitații.

Organizarea, atât cât s'a făcut în Italia, aparține laturii politice a sistemului și a evoluat datorită calităților excepționale ale lui Mussolini. Față de condițiunile specifice mediului a avut ceva contingent, pasager și neincadrabil științific. Din acest fel de organizare doctrina caută să derive noțiunile științifice, dar greșește. Necestățile politice și imperatiunile mediului promovează anumite instituțiuni cari păstrează încă acel provizorat și efemer ce nu poate caracteriza un sistem. Alături de Mussolini, legislația a ridicat „Partidul“ (partidul național-fascist) în genere încadrat constituționalicește și reprezentat obișnuit prin Secretarul său general: Starace. Dar prin predominarea elementului politic, corporatismul italian se individualizează, pierde din valoarea sa quasi-universală. Este ceiace d. Manoilescu numește *corporatism subordonat*. Dictatura lui Mussolini — criticabilă ca element de sistem, — este totuși infinit prețioasă ca valoare locală. Ducele concentrează în adevăr foarte largi atribuțiuni, totuși prin adâncă sa înțelegere a nevoilor reale ale poporului italian și prin întreaga adevărată entuziasă a acestuia, el nu este, sau mai precis, nu mai este un dictator. Poporul îl înțelege, îl aprobă și-l acceptă. Cea mai mare grijă pentru Italiani este succesiunea Ducelui. Nimeni nu gândește că trebuie înlocuit, ci fiecare își pune problema: cine-l poate urma? Și proba cea mai impresionantă a totalei adevăratei a masselor la politica „Ducelui“ ei, este că și soluția acestei probleme o lasă tot în sarcina calităților excepționale ale lui. Astfel, șaptele poartă svo-

nul că Mussolini și-ar fi întocmit singur o listă purtând, numerotate, numele a trei persoane, listă pe care o verifică și o schimbă periodic după activitatea și încrederea ce o inspiră fiecare din cei desemnați a-i succede în clipa dispariției lui. Circuie în chip misterios numele lui *Grandi* (fostul ministru de externe, acum ministru al Italiei la Londra, unde se zice, are un rol bine determinat) și al distinsului jurist *Alfredo Rocco*, amândoi bărbați de largi perspective intelectuale și de mare valoare politică. Dictatorii sunt cei cari se războiesc cu voința colectivă, o înfruntă, o contrazică, dar și aceștia sunt de două feluri: *ambitioșii*, care-și ostentează puterile infinite de cari dispun și pe cari le caută mereu; *creatorii*, cari folosesc aceste puteri în momente istorice anumite și atât timp cât însăși poporul are nevoie de ele. Unde se poate așeza Mussolini? Și unde Hitler? *Se poate discuta fascismul, ca valoare universală, dar nu guvernarea lui Mussolini, ca valoare locală.* Ducele îndeplinește, în adevăr, funcțiuni prea numeroase și dispune de puteri foarte largi. Și pornind dela acest exemplar unic, sistemul italian în faza lui actuală (care pentru noi este insuficientă și nedefinitivă) face din „Capo del governo“ o instituție *constituțională*, cu atribuțiunile ei precise, ca și Regele, Parlamentul sau Guvernul. Dar cu atribuțiuni covârșitor de multe cari — cu o altă persoană, — riscă să conducă la centralism și la o rigiditate funcțională incompatibilă cu viața socială.

Deaceia, practic, corporatismul italian este încă fascism; iar doctrina nu este încă corporatism.

De contururi precise ale unei *științe economice noi* este prematur să se vorbească acolo. Dacă unii au întârziat a fi explicativi, simpli glosatori pe marginea politicej mussoliniene, — ceilalți s'au avântat prea departe și, filosofând o premiză, n'au făcut decât să traseze logic, ultra-logic, o cale posibilă pentru evoluție, și să pretindă grăbirea pașilor pe această cale. Dar ei n'au deslușit, după mine, decât o singură categorie de legi ale științei economice, legi pe cari știința clasică le-a ignorat, pe cari nici doctrina italiană nu le încadrează încă în știință și cari s'ar putea numi: *legile de devenire economică*. Ei au ținut un ideal, dar nu-l explică și nu-l înramează în posibilitățile prezentului. Celelalte, *legile funcționale* ale unui sistem nou își cer deslegarea.

Doctrina italiană a făcut cu predilecție teoria erorilor; teoria adevărului așteaptă. Și fără ea, știința încă nu există.

Ideal și generație

de BASIL MARGHESCU

O generație nu poate fi definită cu o formulă generală, aplicabilă ca un tipar rigid, tuturor fenomenelor sociale cu acest nume. Răsfoind istoria, constatăm existența generațiilor, punctele originale specific deosebitoare, imperati-vele epocii sub care generațiile s'au născut și au trăit, idealurile de cari au fost animate, înfăptuirile strădaniilor de fiecare zi și succesiunea lor în timp. Le constatăm ca pe niște subiecte abstracte de sociologie și totuși ele au un miez concret și viabil.

Generațiile nu au legi de apariție și nici de dispariție dar au un mobil, *idealul*. Ele apar din nimic, dintr'o necesitate prezentă sau sunt continuatare ale unor deziderate de veacuri. Momentul când apare și dispăre o generație formează un nod ce este legat de obicei de un eveniment mare, care răscolește lumea din temelii, aceste noduri însemnând punctele culminante din viața și gloria unui popor. Ele nasc dintr'o scântee, și comunicarea de gândire și de acțiune se face vertiginos; actul de naștere al uneia formează verso extractului de înmormântare al celeilalte. *Generațiile unui popor prosper și tânăr sunt lipsite de panta scoborâșului. Ele nu cunosc decât urcusul, punctul culminat al lor confundându-se cu dispariția și cu punctul inițial de apariție al generației următoare.* Deîndată ce o generație îmbătrânită se simte apăsată și obosită de sarcina strădaniilor și svârcolirilor pe cari cu sau fără folos le-a pus în slujba unui ideal, ea trece povara pe umeri mai tineri, în cari mustul energiei vibrează de activitate iar idealul moștenit se amplifică după exigențele noului stăpân. Căci stăpână este o generație pe ideal atunci când crede în misiunea ei, iar înfăptuirea acestuia nu este decât o chestiune de timp, timpul cu cei tineri fiind întotdeauna binevoitor. Greșită este concepția că idealurile sunt intangibile. Idealurile separat luate sunt apropiabile, însă înfăptuirea unuia formează locul celor următoare ele fiind în toate timpurile reazămul psihic al ființei omenesti.

Providența care-și ține ochii ațintiți asupra popoarelor face ca la intervale oarecari să apară generații strălucite, cari să salveze națiunea respectivă dintr'un greu impas. Istoria nu desminte acest adevăr, ea ne învață că atunci când Grecii erau amenințați de cruntul pericol al Perșilor au fost salvați de generația lui Temistocle și Aristide; când Roma se sbătea în ghiarele descompunerii apare magnifica generație a lui Octavian August. Insfârșit în timpurile noastre, în momentul când Italia nu mai exista de cât ca o *expresiune geografică*, după cum spune Meternich, măcinată în intestin de viermele anarhiei, apare generația musoliniană, generația fascistă, salvatoare.

Tot istoria ne arată popoare dispărute, fiindcă tocmai atunci când nevoia unei regenerări și orientări noi se impunea elementul dinamic, sufletul unei generații a lipsit. Destrămarea și dispariția Statelor ne dovedește existența unei etice superioare și sancționatoare, care plutește asupra oamenilor și a națiunilor, împiedicând uzurparea Dreptului de către forță. Toate popoarele glorioase cari au contravenit acestei morale supreme au dispărut.

Dar popoarele mai pot dispărea și prin faptul că nu au știut la vreme să se adapteze formulelor noi de viață, căzind în sfera de influență a altor popoare, își pierd personalitatea și caracterul național și implicit sunt asimilate. Nimic nu poate ușura destrămarea unui popor decât lipsa unei conștiințe și unei culturi naționale.

Fericite sunt națiunile cari din vreme învață să meargă în ritmul timpului lor; astfel ele sunt ferite de ciocnirea bruscă cu actualitatea și nu pot fi târite sau doborâte la pământ.

Trecând dela general la particular, în urma evenimentelor politice din străinătate și de la noi, suntem indrituiți să ne întrebăm care este idealul generației noastre?

Este el oare acel al unui disperat închis într'o platoșe care-l sufocă și de care vrea să se debaraseze nesocotind încercuirea de fier? sau este strigătul orbului care a văzut lumina și a orbit din nou?

Idealul generației noastre înseamnă oare aruncarea nebunească spre întunecimile hazardului? trebuie el să fie creațiunea exclusivă a sufletului, sau și a minții?

NU!

Idealul generației noastre nu este frază umflată de vorbe goale, sau creațiune efemeră a unor fanteziști, *el fișnește dintr'o realitate dureroasă pe care o trăim. El este strigătul de viață al unui popor reintegrat în granițele lui naturale dar care jinduește după o unitate națională și protestează atunci când vede murdărindu-i-se tradiția și mărgininu-i-se orizontul.*

Mai multă lumină la sate, strigă generația noastră. Mai multă cinste în conducere, mai multă muncă și dreptate.

Forme noi de organizare pentru timpuri noi. Cuvântul organizare creează posibilitatea împlinirii idealului național.

Idealul generației noastre, astăzi chemată la datorie, iar mâine generație aleasă dacă va fi la înălțimea ei, înseamnă organizarea muncii naționale și apărarea ei împotriva înstrăinării.

Generația noastră are deci în față un ideal de muncă și perseverență nu de frază și minciună.

PE LINIA VREMII NOASTRE

Impotriva cui?

Înainte de a se lămuri penibila chestiune a supraprețului de peste un miliard plătit fără motiv casei Skoda în faimoasa comandă dela 1929 și înainte de a se fi elucidat atâtea întrebări care preocupă opinia publică în legătură cu anturajul d-lui Maniu, un banchet de mari proporții se organizează în onoarea d-sale.

Ceea ce subliniază caracterul neobișnuit al acestei manifestări, nu sunt numai coincidențele cu o afacere încă neluminată, ci și participarea la ea a reprezentanțelor mai multor partide politice.

În moravurile noastre politice omagierea adversarilor din alte partide nu are precedent. Cel mult dacă oamenii din diferite partide se asociază ca să sărbătorească pe o personalitate care e întâmplător și om politic, *într'o calitate culturală*. Am avut astfel sărbătorirea d-lui Iorga sau Goga la care s'a asociat întreagă conștiința românească.

Dar o sărbătorire a unui om politic, *ca om politic* de către mai multe partide nu mai este o demonstrație pentru cineva, ci *impotriva* cuiva.

Impotriva cui, nu o vom spune acum, dar după ce demonstrația se va fi consumat și-i vom fi măsurat proporțiile, vom spune-o.

Și vom spune-o cu amănunte încă necunoscute, care se leagă de tot ce s'a urzit în această țară împotriva instituției ei supreme dela 6 Iunie 1930 și până astăzi.

M. M.

D. Mehedinți și statul Corporatist

Suntem oarecum jenați, că trebuie să vorbim așa de târziu de o manifestare interesantă în favoarea ideii corporatiste făcută de prețitul profesor Mehedinți încă de acum patru ani.

Spiritul nostru n'a fost niciodată nici cel de concurență, nici cel de invidie. Și nu ne-am bătut niciodată, ca atâția oameni mediocri, după anterioritate.

Noi am căutat să ne facem un merit numai din *calitatea și claritatea ideilor și din constituirea unei doctrine corporatistă integrale și originale, țesută din situația și nevoile țării noastre*.

Iată de ce fără rezerve și plini de bucurie semnalăm toate manifestările sporadice chiar anterioare acțiunii (dacă nu și ideilor noastre).

Conferința d-lui profesor Mehedinți dela 20 Decembrie 1930: *Partidele politice și statul corporativ*, conferință publicată apoi în broșură, este întâiu o frumoasă filipică împotriva partidismului, a cărui operă nefastă este ilustrată mai ales prin politica rublelor și coroanelor, prin reforma agrară și prin demagogia școlară.

De toate sunt vinovate „categoriile verbale“, adică parti-
„dele cu programe care nu costă nimic decât cerneala și hârtia“.

Pentru scăparea țării nu este altă soluție decât statul corporativ „în care vorbesc numai cei care știu de ce e vorba, adică fiecare despre breasla lui și care este de o mie de ori superior statului în care despre toate pot vorbi toți clienții de „pripas ai clubului“.

Și, mai departe :

„E vremea ca breasla celor legați de pământ să-și îngrijească singuri de nevoile lor, potrivit cu interesele ei, care nu știu nici de persoane, nici de partide, ci numai de economia „întregului stat, adică de *economia națională*“.

Ideile d-lui Mehedinți sunt foarte categorice : „pentru societatea modernă atât în țara noastră cât și în altă țară nu e decât o singură metodă științifică și deci corectă, cărmuirea „statului prin profesioniști. *Aici e scăparea: în reprezentarea „corporatistă*“.

Și mai departe : „Ce le mai rămâne atunci vechilor partide? Lor nu le rămâne nimic, afară de răspunderea trecutului. *Iar celor nouă sau pe cale de înnoire le rămâne sarcina „foarte onorabilă de a lupta fără nici o rezervă pentru a da „cât mai repede statului nostru o sănătoasă organizare corporativă*“.

M. M.

Congresul dela Tulcea

de care vorbim și în altă parte a avut un program care în el însuși ilustrează seriozitatea studențimei în tratarea problemelor naționale.

Rapoartele au privit întâi probleme de organizare a Dobrogei: Delta Dunării (d. Trifan), colonizarea Cadrilaterului (d. Arginteanu), Dobrogea economică (d. Fracea), Problema țărănească (d. Boeriu).

Alături de problemele regionale s'au tratat probleme generale ale generației: Nationalism și creștinism (d. Nasta), Numerus clausus (d. Radu) și probleme de gospodărie studențească, ca organizarea materială a vieții studențești (d. Papiiani).

Dela un capăt până la celălalt congresul a fost străbătut de o notă aproape alarmantă. Tineretul, care vorbea acolo, era tot ceea ce are mai bun țara noastră de peste Dunăre, căci, el nu reprezintă *Dobrogea cazinourilor*, singura pe care o cunosc mulți din conducătorii noștri politici, ci Dobrogea plugului și a vâslei pescarului, dela care au pornit cu toții. De aceea unele rapoarte și contribuții aduse de către congresiști și în special de acei în frunte cu d. Virgil Gavrilescu care erau în curs de

lucru la ancheta sociologică făcută în satul Văcăreni din județul Tulcea, aducea o notă direct tragică. Halul de sărăcie al unei regiuni altădată bogată și mai ales starea dezastruoasă a sănătății populației țărănești au aruncat asupra congresului tristețea și consternarea.

Și am fi putut pleca de acolo toți cu doliul în suflet, dacă splendida ținută a studențimei și minunatul ei curaj să atace greutățile vremii n'ar fi însemnat o siguranță de viitor.

M. M.

Corporatismul în Franța

Ziarul francez grav și greoiu care nu se mișcă la orice achiere ușoară a ideilor noi — e bine înțeles vorba de *Le temps* — a început să se preocupe cu emoție de corporatism, în articole serioase sau ironice, totdeauna cu tendința potrivnică noiei doctrine. Dar însăși ironiile oficiosului republican trădează neliniștea sa și mărturisesc gradul în care este preocupată astăzi opinia publică franceză de ideea corporatistă.

Astfel un articol al profesorului ilustru Iosef Barthelémy intitulat: *Corporatism* începe astfel: „*E moda cea nouă; dacă vrei să fii modern, dacă vrei să fii cu timpul tău, dacă aspiri să fii socotit printre cei vii, fii corporatist*“

Și mai departe: „Cuvântul de corporatism „are un succes extraordinar (le mot a fait fortune)“. Nu ne interesează restul comentariilor profesorului parizian, căci nu avem intenția să polemizăm așa departe, dar ne bucură mărturisirea unui adversari al ideii, care dovedește cât de puternic strălucește ea în actualitatea lumii și chiar în mediul acela sceptic și prezumțios, ultimă citadelă a democrației obosite pe care îl reprezintă saloanele Parisului.

Corporatismul întâmpină rând pe rând toate atitudinile care jalonează calea ideilor menite să triumfe. Ele încep întâi cu indiferența, apoi cu ironia, pe urmă cu ura și îndârjirea, iar la sfârșit cu recunoașterea și apoteoza.

Franța e în faza ironiei. Celelalte urmează.

M. M.

Mussolini nu-i legendă

Așa cum crezi în fantome numai dacă se întâmplă să le vezi, tot așa poți ajunge. să crezi într'o legendă abia după ce o verifici.

Mussolini, — de treisprezece ani, fără intrerupere, conducătorul Italiei, — este și astăzi pentru viața internațională o legendă. O legendă care trăește, ca toate legendele, din imaginație și se transmite amplificată de sentimentele admirative, cu acea rapiditate de care dispune doar senzaționalul.

Și totuși legenda Mussolini este o realitate mai pătrunzătoare și mai adevărată decât altele asupra cărora toată lumea este de acord.

O verificare recentă la fața locului, în Italia, m'a convins. Intenționat am stat de vorbă deoptrivă cu intelectuali cei

mai distinși, cu studenții, cu orășenii în genere și cu țărani. Și n'am întâlnit unul care să nu vorbească de „Ducele” lor (cu acest nume scurt, în care se condensează prestigiul nemărginit, autoritatea conștientă și justiția absolută, este chemat pretutindeni Mussolini în țara sa), altfel decât cu acea mândrie și admirație care-și înalță pathosul până în culmile adevăratei venerații. Cu toate astea Mussolini nu este un actor, cum îl ponegrecsc atâția; nu-și regizează, studiat, fiecare atitudine. Marea lui popularitate și covârșitoarea autoritate de care se bucură isvorăște nu din cele câteva subiecte de legendă, cât mai ales din altceva: *din voința lui rectilinie, demonstrată constant în slujba patriei sale.* Este ceiace impresionează în special și creiază acea nemărginită încredere a populației în conducătorul său, de care se leagă strâns, ca într'un mănunchiu.

Viața cotidiană și publică a lui Mussolini atinge deseori câmpul legendei pentru că el știe totdeauna să lovească simțul popular prin derogarea violentă dela banalitatea tradițională, prin refuzul încăpăținat și mândru de a accepta ritualurile consacrate de nivelul comun al conducătorilor politici. Pentru Italiani, Ducele lor este o personalitate unică, neînlocuibilă și respectată ca atare.

Când ridică o construcție, Mussolini nu serbează începutul, printr'o simbolică și caraghioasă lipire a unei „pietre fundamentale”. El sau construiește singur o bună parte sau sărbătorește sfârșitul. De curând după ce a scăpat primejdiilor insalubrității un teren mocirlos din inima Italiei (Agro pontino) și l-a redat agriculturii, nu s'a dus să pipăie orgoliios, o clipă, grăul din prima recoltă, ci s'a suit viguros pe mașină și vreme de *trei ceasuri* încheiate a treierat nu mai puțin de 26 saci de grâu. Vigoarea și voința lui demonstau simbolic datoria de viitor a țăranilor înstăriți în Sabaudia, cu indemn de faptă vie, nu de vorbe sunătoare. În marmuriți, ei l-au numit „Ducele țăran”: il Duce contadino.

Atmosfera mistică de admirație și supunere și-a creat-o Mussolini tocmai prin dârzenia voinței sale de oțel (minunat stimulent al orgoliului latin) care subjugă și poruncește prin pilda ei. Anul trecut, la o adunare fascistă în Piazza Venezia, unde se afla ca de obicei o mulțime imensă adunată să-l asculte, a început ploaia de cum a apărut să vorbească Ducele. Mulțimea de ascultători a fremătat, un moment agitată, căutându-și grăbită adăposturi, dar sub musturarea biciuitoare a chipului de bronz al Ducei care, îmbrăcat în simpla lui cămașă neagră, cu capul gol, izbit de ploale, le-a vorbit neîntrerupt timp de o oră și trei sferturi, l-a țintuit pe loc, l-a fascinat. Și desigur imagina lui le-a rămas adânc săpată în minte, ca pildă și simbol.

Și gândind mai departe la conducerea lui politică, la întransigența cu care apără interesele poporului și țării sale, la cunoașterea adâncă a nevoilor lor și la perfectă sa demnitate morală, — înțelegi de ce viața lui Mussolini a început să se confunde cu legenda.

Și totuși Mussolini nu-l legendă!

Restituirea burselor

Intre mijloacele propuse la congresul studențesc Dobrogean pentru îmbunătățirea materială a vieții studențești, noi am venit cu o idee nouă și nediscuțată până astăzi: *restituirea burselor*.

Clasa noastră stăpânitoare este plină de oameni care au astăzi situații frumoase în cadrele statului și în afara lor și care au fost pe vremuri în licee, în universități și în școli înalte bursieri statului (sau ai altor instituții cum este *Academia română*).

Or, este nedrept și aproape imoral ca atunci când studențimea de azi se sbate în mizerii, beneficiarii burselor de altădată să nu contribuie cu nimic la îmbunătățirea vieții celor care pășesc pe urmele lor.

Se impune dar o lege care să oblige la restituirea burselor pe toți cei care sunt în stare să o facă grație situațiilor lor materiale actuale. Pentru a nu veni cu o sarcină insuportabilă asupra foștilor bursieri, care astăzi sunt simpli profesori sau profesioniști modești, obligația de restituire ar exista numai pentru cei al cărui venit declarat la fisc ar întrece o anumită limită, iar modalitatea restituirii ar depinde și ea de importanța acestui venit. Totuși, chiar cu aceste restricții firești, sistemul ar da mari rezultate. Să nu se uite că cine a încasat pe vremuri 100 de lei aur timp de un an, datorește 1200 lei aur adică aproape 40.000 lei și că cu această sumă se pot întreține astăzi doi sau trei studenți timp de un an.

Pe de asupra rezultatelor materiale, o asemenea lege reprezintă și un mare principiu etic. „Românii se naște bursier” se zicea odată. „Dar bursier nu înseamnă pomanagiu” se va zice mâine.

M. M.

Achetez français !

În plină epocă a barierelor vamale prin contingentări, a crizei economice și financiare crescânde, Franța, se pregătește continuu.

Pe când Germania, la o populație de 60 milioane locuitori mai are încă 2½ milioane șomeri, Franța la aproape aceiași cifră a locuitorilor are numai 343.000. Deci nu acesta ar fi motivul principal de acțiune pentru intensificarea consumării produselor naționale.

Determinant în această acțiune, a fost situația balanței comerciale într'un deficit crescând. De unde la sfârșitul anului 1928 se soldează cu un deficit de 2 miliarde franci, la sfârșitul lui 1933 deficitul era de 5 ori mai mare.

(Cifrele sunt date de un reprezentant al comitetului de propagandă într'o conferință publică).

Până la votarea legilor fiscale nouă sub guvernul Doumergue, economia națională franceză mergea din ce în ce mai rău, datorită fiscalității excesive, care atingea cu deosebire elita producătoare. În timp ce indemnă pe răii contribuabili la

fraudă, îi descuraja pe cei cinștiți și tindea la distrugerea spiritului de întreprindere.

Bazați pe faptul că în Anglia, Germania și Italia s'au constituit comitete formate din ingineri, industriași și comercianți, încă de acum câțiva ani, prin toate mijloacele de propagandă moderne indeamnă să se cumpere numai produsele fabricării interne, în Franța s'au grupat de asemenea elementele din afară de partidele politice, urmărind același scop.

Punctele principale în jurul cărora se concentrează lupta sunt următoarele :

1. Realizarea *uniunii economice naționale*, în urma și după exemplul uniunii politice.

2. Convingerea publicului consumator asupra superiorității calității produselor franceze în raport cu cele streine.

3. Micșorarea importului și sporirea producției naționale de calitate.

Propaganda de consumare a produselor franceze, cuprinde acele produse, care ar putea să satisfacă piața internă cu resursele interne, în cazul când ar crește cererea.

Mijloacele de propagandă sunt :

1. Expoziții și demonstrațiuni numai cu produse franceze, în mai toate orașele din Franța.

2. Conferințe despre șomajul crescând în industrii și întreprinderi de tot felul cu consecințele lor sociale, indemnând la protejarea mâinei de lucru naționale.

3. Filme reprezentând produsele, care creiază deficitul balanței comerciale și șomajul și care ar putea fi găsite și fabricate în țară.

4. Concursuri cu premii pentru cele mai bune propuneri pentru stimularea puterii de cumpărare a publicului consumator.

Dat fiind că poporul francez e econom prin excelență și că va consuma totdeauna la aceiași calitate produsele cele mai ieftine, propaganda apare oarecum artificială.

Sunt însă și motive care ne fac să credem că-și va ajunge scopul.

În primul rând sunt contingențele politice externe cu amenințarea unui războiu viitor, iar pe de altă parte însăși acțiunea guvernului actual pentru a se ajunge la ieftinirea vieții.

Ing. TOMA PUȘCA

O idee în aer

Vechiul luptător naționalist dela Botoșani, d. avocat Jean Constantinescu s'a retras din Liga apărării naționale creștine a d-lui profesor A. C. Cuza, adresând președintelui ligei din Botoșani, d-lui dr. H. Vasiliu, o scrisoare publică, care termină astfel : „Socot că mișcările naționaliste cu caracter revoluționar, trebuie să se altoiască cu doctrina național-corporatistă — singurul sistem care ar îngădui organizarea statului pe bază „de muncă și producțiune națională — altfel toate străduințele „lor vor fi fără rezultat practic și real“.

Ideia aceasta a altorii curentelor naționaliste cu doctrina

național-corporatistă nu este numai a autorului rândurilor de mai sus. Ea constituie astăzi un deziderat unanim al tinerețului cult însuflețit de ideea națională.

Este o idee în aer.

M. M.

Ecran economic

Aruncând o privire asupra economiei mondiale de astăzi, ne duce la această concluzie: sunt mari dificultăți în variatele sectoare ale producției și a finanței, care dificultăți ar putea să fie diminuate — nu spunem într'adevăr cu totul învinse, de o înțeleaptă acțiune de guvern. Astăzi nu totdeauna guvernele au autoritatea sau simt necesitatea de a interveni; de cele mai multe ori sunt *în afară de realitatea economică națională*, fiind distrași de așa zisul joc parlamentar, unde problema vine discutată și niciodată dându-se o soluție logică și concretă. Cu toate acestea ecranul internațional prezintă câte un semn de normalizare. Multe puteri economice lucrează; multe inițiative se relau; multe eforturi se desăvârșesc, toate acestea pentru ce? — pentru că statul poate să intervină în mod eficace în ciclul economic punând ordine în manifestațiile cele mai expresive. Către aceste noi orizonturi, care sunt de exemplu lumea întregi, se îndreaptă fascismul Italian.

Situația economică italiană în multe sectoare se găsește într'o fază înaintată de reconstrucție, ceea ce dovedește: *voință și puterea creatoare* a nouilor sale ordonamente. *Dacă Italia în urma depresiunii mondiale a avut mai puțin de suferit decât alte țări, se datorește nouilor instituțiuni create de regim.* Astăzi o recunosc mulți că e absurd ca un fenomen de vastitatea crizei mondiale, ar putea fi lăsat în mâinile inresponsabile ale indivizilor în afară de stat. De fapt statul fascist a intervenit, nu numai cu legi, dar și cu operele sale, care au trezit sufletele, care au mărit voințele și au dat noi mijloace de muncă și de rezistență în fața momentelor grele. Fascismul a fost primul care a disciplinat puterile productive, punându-le sub protecția statului, și cu un complex de instituțiuni a putut să realizeze acest principiu, care caracterizează viața politică și economică a Italiei. *Corporațiile sunt instrumentele acestei realizări și axul principal al economiei noi.* Această economie nouă, nu este liberală, unde în majoritatea cazurilor capitalismul e în contrast cu interesele statului, nici socialistă unde inițiativa individuală dispăre în neantul colectivității; este o „*economie responsabilă*“, unde toți factorii productivi lucrează într'o concordie în interesul națiunii, ce indirect e și interesul individual. Astăzi e utopie a mai putea crede că doctrinele lui Smith, Malthus și Ricardo mai pot să stea la baza unei economii naționale; dinamica economică de astăzi nu este același cu a secolului trecut, mașinile vechi nu mai funcționează, trebuie schimbate. În timp ce alte state mult mai bogate decât Italia având colonii prețioase și posedând materii prime în cantități enorme, se sbat într'o criză care paralizează ori și ce inițiativă și oprește ori și ce mijloc de reluare economică; *aici de 12*

ani civilizația fascistă a învins acea criză morală și de conștiință care este baza crizei economice mondiale. Sunt multe probe destul de eloquente, care se pot vedea nu numai din statistice, dar mai ales în spiritul unitar care însufletește națiunea.

Până când nu va exista un echilibru economic în interiorul fiecărei țări, nu poate fi vorba de un echilibru general, care e corolarul primului.

TEODOR G. TAZLAUANU

Corporatismul ca convingere

Deși în tot timpul congresului studentesc dobrogean, noi ne-am ferit să facem vre-o aluzie la credințele noastre național-corporatiste și am păstrat această normă — spre regretul publicului tulcean — chiar și în conferința pe care am ținut-o în acest oraș sub titlul: *regionalism și naționalism*, totuși din dezvoltările congresului nu am putut să nu constatăm cu bucurie, cât de adânc a pătruns astăzi în rândurile tinerimei noastre culte ideea național-corporatistă.

În rapoartele care priveau diferite probleme, cum este ridicarea agriculturii dobrogene, îmbunătățirea stărei sanitare a Dobrogei și altele, ca și în desbaterile care le-au urmat, o concluzie apărea firească și indiscutabilă pretutindeni: „bine înteleș că programul de îndreptare pe care l-am schimbat nu poate fi împlinit de către statul actual, negospodăresc și politicianizat, și că numai statul muncii organizate, statul corporativ îl va putea împlini“.

Din logica situațiilor de fapt în diferite sectoare ale vieții de provincie, rezulta fără șovăială și condamnarea statului actual și inecesitatea statului corporativ.

Dar la concluziile logice, tinerimea naționalistă și tradiționalistă era bucuroasă să adauge constatarea că breslele nu sunt o idee de importanță, ci o veche instituție națională și creștină care a fost doar provizoriu eclipsată de statul anti-național și păgând, importat din Franța revoluției franceze.

M. M.

Arpad și Mircea cel Bătrân

Reanexarea Dobrogei își fixase simbolul în două monumente naționale ridicate la Tulcea: monumentul eliberării Dobrogei edificat pe o culme care domină Dunărea și statuia lui Mircea cel Bătrân.

La năvălirea bulgarilor în Dobrogea pe urmele trupelor germane, cea dintâiu grijă a lor a fost să distrugă simbolurile stăpânirii românești, sfărâmând monumentul liberării și statuia lui Mircea.

Ce-ar fi fost mai firesc, decât ca la întoarcerea noastră acolo cea dintâiu mișcare sufletească a dobrogenilor și a tuturor românilor să fie de a pune din nou la locul lor cele două monumente? Dacă distrugerea lor a vrut să fie semnificativă,

refacerea lor cu mai multă amploare și strălucire, trebuia să fie și ea un sens.

Dar România electorală și politicianistă de după războiu n'a fost vrednică nic de atâta lucru. *Socluul statuei lui Mircea stă și astăzi prăvălit și acoperit de iederă dasă, ca un mormânt uitat.*

Mai este undeva într'un colț al României o statuie prăvălită după soclu care, *aceea* nu se va mai ridica niciodată: e statuia de pe Tâmpa Brașovului, a regelui Arpad.

Dar numai regimul partidelor și al democrației a putut să rezerve lui Mircea cel Bătrân aceeași soartă ca regelui Arpad.

M. M.

Socialism și fascism

D. Caldaro, fostul primar socialist al orașului Milano, care păstra de 12 ani o rezervă ostilă fascismului, a fost primit în audiență de către d. Mussolini făcând act public de recunoaștere a fascismului.

Acest gest, departe de a însemna oportunism, este rezultatul unei convingeri și a evidenței faptelor. Șeful socialist a înțeles cât de mare este valoarea sistemului corporatist *ca mijloc de realizare a exigențelor sociale ale muncitorimii.*

Actul său este un omagiu adus operei sociale a corporatismului și un blam indirect la adresa socialismului pur verbal, care s'a arătat în toate țările inoperant și nerodnic.

M. M.

„Giornale d'Italia“ despre noi

În numărul său din 20 Iulie crt., Nr. 171, „Giornale d'Italia“, — cel mai mare ziar politic și de informații al Italiei, — publică un articol de fond „*Romania e il Corporativismo*“, pe care îl traducem aci în întregime întrucât reprezintă o panoramă justă a situației politice din țara noastră. Pe lângă o informație exactă, „Giornale d'Italia“ dovedește cunoașterea adâncă a realităților noastre. Poate pentru că are... perspectiva ce le lipsește oamenilor noștri politici.

Reproducem :

„Este foarte interesant pentru Italia să urmărească apariția și dezvoltarea ideologiei corporative în diferite țări.

„Dar simptomatic și elocvent este observația că doctrina corporatistă se extinde tocmai acolo unde aparențele ar face-o mai puțin probabilă. Așa este cazul cu România.

„Pe deasupra efemerelor contingențe politice, adevăratele legături, — acelea care apar spontan în vremurile grele, — sunt acelea care nasc din crescândă solidaritate spirituală între Italia și România.

„Necesitățile de moment au condus unele partide politice (cum, de pildă : partidul național-tărănist (I. Mihalache); național-agrar (O. Goga); național-liberal (G. Brătianu) la oarecari înclinări către idelle corporative; dar adeziunea lor nu este decât o fază a unui proces incomplet de adaptare a „partidelor“

la realități pe cari ele le-au neglijat prea mult. Deaceia *nu se poate vorbi despre România ca de o fortăreață a corporatismului referindu-ne la vechile partide (de structură democratică), ci numai la grupările politice cari au mobilizat forțele tinere de creațiune și de luptă*”.

„Adevărata forță politică de dreapta este: *Liga național-corporatistă*” a prof. M. Manolescu, e drept că aceea care are convingeri profund corporatiste și care a proclamat de multă vreme, ca scop al luptei sale, reforma Statului pe baze corporative, este numai Liga d-lui Manolescu. Ea a condus în România o luptă continuă pentru mobilizarea afecțiunii latente către Italia, prin doctrina corporatismului și prin forța tineretului. Cu revista sa de studii „Lumea Nouă” (Il nuovo mando) și cu organizația sa (Liga național-corporatistă, care a constituit centre puternice în toată țara) Manolescu a reușit să creeze o foarte apreciată tensiune intelectuală în jurul grupării sale, ajunsă în scurt timp o adevărată forță politică”.

„Să adăugăm dealtfel că opinia publică românească urmărește cu multă simpatie și cu interes evident, reformele continue realizate în Italia. Cu atât mai mult cu cât, în succesiunea frecventă a guvernelor sale, — toate de esență democratică și liberistă — nu se încearcă decât reforme parțiale și de suprafață, ceace sporește interesul pentru noutatea ideilor împlinite în Italia”.

„In adevăr, procesul corporativizării României se efectuează pe două planuri, cu viteze deosebite:

— *pe planul spiritual*, (cel mai rapid și mai prețios pentru că activează și determină pe celălalt) prin ideile propagate de Liga național-corporatistă a lui Manolescu, care a fondat și un „*Institut de studii corporatiste*”.

— *pe planul social-economic*, unde realitățile creiază în fiecare zi o nouă asociație sau un nou sindicat, care apoi se federalizează și confederalizează în chip liber, creând în parte adevărata osatură a unui sistem corporatist.

„Mișcarea naționalistă nu are încă ecouri profunde în sate, dar în România mișcările politice și noile directive sunt reprezentate de către orașe, adică de centrele unde există puternice cercuri de intelectuali. Totuși astăzi chiar satele își schimbă psihologia lor, datorită refluxului studenților naționaliști către satele lor de origină pentru cari ei luptă să le înalțe la nivelul idealului lor. Cum mișcarea politică a tineretului propune ca principiu director „organizarea”, ea ajunge la concepția aceleiaș sistem: sistemul corporatist.

„*Spiritul democratic este agonizat și în România. Mișcările de dreapta înainteză rapid și organizațiunile lor prind teren cu fiecare zi. Din instinct de conservare, chiar partidele politice au început să facă concesii nollor principii, dar ele nu creiază decât compromisuri, neajungând nici unul la programul complet și la întransigența de principii ale organizațiunilor tinere de dreapta. Intreaga caravană de mici partide politice cari ar fi gata să cedeze un teren oarecare principiilor corporatiste, se limitează — pueril — la o simplă reformă parlamentară. Ele ar accepta deci să modifice sistemul electiv, dar chiar aceasta nu-*

mai pe jumătate, pentrucă ele propun în general un sistem hibrid: coexistența Camerii formate din reprezentanții votului universal, democratic, cu Senatul de reprezentanță profesională. Intregul edificiu de organizare economică, socială și profundele schimbări în mentalitate și moravuri, vechile partide le ignorează pe deantregul.

„Manoilescu are un sistem corporatist complet și, făcând distincțiile între corporatismul *subordonat, mixt și pur* luptă pentru cel din urmă: *corporatismul pur*. D. Manoilescu propune o reprezentanță bicamerală, dar o cameră economică și un *senat social cultural*, ceace conservă și realizează mai bine principiul parității între drepturile spiritului și drepturile vieții practice.

„Se poate conchide că relațiunile între Italia și România cari, dealtfel, niciodată n'au lipsit să se afirme între cele două popoare, se vor înălța majestos pe forța crescândă a acestor tinere organizațiuni corporatiste, cari, după încorporarea întregului tineret, câștigă astăzi în profunzime în toate clasele sociale productive.

„In special *puternica organizațiune a prof. Manoilescu*, — foarte larg cunoscut în cercul industriașilor și comercianților, — urmărește acest drum, *sprîjinit de programul său corporatist și de forța naționalistă a tineretului*“.

Rușini înlănțuite

Sufletul prostește răbdător al Românului ar fi preferat, — fără indoială —, să se închidă definitiv și dela început „afacerea Skoda“, să se dea drumul lui Seletzky și să nu mai vină alta, și mai mare.

Însă peste afacerea Skoda a venit comisia parlamentară. O afacere parlamentară. O murdărie! Ce a avut să judece comisia? Și ce a aflat? A găsit, ca totdeauna în trudita noastră țară, pe acarul dela Vintileanca: plutonierul Albîșor. El este singurul vinovat, pe el să-l înghită ocna.

Nu-mi inchipui ca tineretul nostru să mai poată trăi vreodată o așa pilduitoare experiență și să simtă, altcândva, atâta revoltă interioară câtă provoacă această tenebroasă afacere Skoda și complicațiile ei. Până când se poate răbda necinstea și corupția, până când se poate tolera absența oricărei puteri supreme în Stat, până când doarme justiția?

Pungașilor li se fac apartamente la închisoare, trădătorii mituiți pot fi parlamentari și miniștri, judecătorii sunt surdomuți, țar complicități în banchete. Dr. Lupu nu mai știe nimic, d. Mihalache nici n'a putut să afle, d. Vaida este mâniaș, d. Maniu face pe misticul dar își organizează banchete de demonstrație, d. Madgearu se grăbește să acuze (atacul preventiv), d. Cihosky nu-și amintește și Comisia nici nu ține să știe...

Unde ești tu, Tepeș Doamne?... *Feriți-vă de cei curățți, feriți-vă de tineret! Răbdarea lui îndurerată va crăpa într'o zi în făndări peste atâtea rușini. Rușini înlănțuite!*

Banchetul d-lui Maniu

O barocă și inoportună manifestație, al cărei sens a rămas încă cufundat în mister.

Barocă, prin inițiativa și participanții la banchet; inoportună prin epoca ce'a fost aleasă pentru o asemenea manifestație, adică timpul când asupra sărbătoritului, a rudelor și amicilor săi intimi, și-a partidului din care face parte planează încă numeroase semne de întrebare.

S'a zis că banchetul n'are caracter politic, de oarece vor participa la el membrii ai diferitelor partide. Or, în afară de cei 3—4 membrii ai așa zisului „partid” conservator, nici un membru al vre-unui alt partid n'a participat la banchet. Au lipsit, de asemenea, până și fruntașii partidului național-țărănist, cari n'au trimis nici măcar scrisori de scuze sau telegrame, cum se procedează de obicei.

Cine a participat atunci ?

Național-țărăniști de mâna a 17-a, mulți dintre ei excluși din partid pentru diverse „indelicateți”, și amicii personali ai d-lui Maniu.

Pentru ce s'a pretat, totuși, d. Maniu la un asemenea caraghioslăc ?

Se pare că a făcut-o cu un rost. Acesta trebuie căutat în fondul discursului ținut de d-sa la banchet. D-l Maniu a văzut în masa de la „Gib” un bun prilej pentru a ataca, *mai înainte de a se cunoaște rezultatul anchetei parlamentare în chestia Skoda*. În cazul când rezultatul va fi neplăcut pentru d-sa, d. Maniu va spune țării: am fost scos vinovat, fiindcă am vorbit la „Gib”.

Cine mai crede însă în subtilitățile iezuitece ale d-lui de la Blaj ?

Țara nu, — și dovadă despre aceasta sunt participanții la banchet, și indiferența subț care a trecut trista masă din dealul Spirii.

S. A.

Mor partidele...

D. Ion Mihalache nu mai face politică. Pentru că nu mai are timp. El face operă de justiție minoră : de arbitru în diferitele conflicte din sânul partidului pe care are nenorocul să-l conducă. Iar d. Dinu Brătianu își guvernează necazurile proprii, în afară de guvernul care și el e cam în afară de partid.

După o guvernare deschilibrată și compromisă progresiv, vreme de trei ani de zile, partidul național-țărănist se desparte în vre-o trei tabere (Maniu, Vaida, Mihalache) care se ceartă, după împărțeală, și se acuză... preventiv. Nu-i mai judecă țara pentru că au trântit-o la pământ. Dar să nu-i mai judece nici d. Mihalache, că se ostenește degeaba: mor partidele, cu oameni cu tot. Țara asta zdrobită se trezește pe încetul, dar se trezește, și nu află decât țarcul cu patrupeze cari rumegă. Dacă s'au șters și limitele de partid cum să nu se fi șters, dinainte, cele ale țării ?

Azi nu mai există partide, în înțeles de programe și concep-

ții. Și nu mai sunt oameni politici (arătați-ne minunea unuia care se mai preocupă de interesele generale), ci negustori, fiecare cu interesele lui, mai mult sau mai puțin fructificabile în banchete.

Un partid este compromis pentru că este la putere și celălalt pentru că a fost. Mor partidele. Ceasul bun! Iată un cuvânt înțelept, deslușit încă din 1931 de prof. Mehedinți: *Adevăratele partide sunt profesiunile.*

CHR. P.

Eri și astăzi...

La 4 August a. c. s'au implinit 15 ani dela intrarea trupelor Române în Budapesta.

Un eveniment a cărui însemnătate s'ar părea că Istoria doarește să-l păstreze pentru a fi glorificat de generațiile ce vor veni după noi.

... Poate pentru că noi n'am fi demni de-a o face...

În adevăr, afară de ziarul de atitudine fermă naționalistă — care este „Universul“ — celelalte n'au pomenit deloc, ori mai bine nu mai pomeniau la rubrica „Informațiilor“ sau în coloane de... umplutură.

În schimb, desbaterile despre rușinea națională a „Skodei“, polemică între ziarele „Patria“ și „România Nouă“, schimburi de scrisori în cari unii atacă fără rost și alții răspund luându-le în serios, etc., oferă opiniei publice otrava politicianistă zilnică, a cărei amărăciune cutremură în morminte și pe eroii epopeei ocupării Budapestei.

Dar ce interesează acest episod unic al istoriei războiului mondial: *că singura armată aliată, care a ocupat prin luptă capitala unui stat învins a fost armata română?*

... Odoare sfinte, cari încă zaceți prin rămășițe de tranșee ale câmpiilor Tisei, adânciți-vă cât mai mult în țărână și depărtați-vă de resturile generației voastre, care după 15 ani dela sacrificiul suprem, dăruiește patriei noastre... afacerea Skoda!

M. Z.

Autarhia muncii

În ultimi ani numărul străinilor „specialiști“, cari ocupă diverse funcțiuni în industria particulară și chiar de stat, a crescut ulmitor. Repetatele proteste ale asociațiilor profesionale naționale n'au nici un răsunet și streinii își văd liniștiți de speculațiile lor. Lucrătorii streini (prin lucrători se înțeleg, inginerii, funcționarii, etc., toți acea care îndeplinesc o atribuție) sunt atât de siguri de locurile lor gras plătite, încât au devenit aroganți și obraznici. Neinsultă la fiecare pas, și cu toții au credința, că România este făcută să fie exploatată de ei.

Evenimentele economice arată că, țările industriale din occidentul european pierd monopolul manufacturei asupra țărilor agricole, în profitul acestora din urmă. Acest fenomen ar fi foarte îmbucurător pentru noi, dacă industrialismul din România ar fi un industrialism românesc, născut din capital româ-

nesc și susținut de munca națională. Industriașii apusului, care până la războiul mondial exploatau țările agricole, ca să-și prelungească încă mult timp, monopolul speculațiilor în țările orientale, au venit cu capital și muncitori și au clădit fabrici asemănătoare celor din occident. Capitalul strein în marșul său spre cucerirea piețelor agricole, a venit remorcând munca streină.

Economia politică arată că într'un produs manufacturat se reunesc într'o sinteză armonică factorii : natura, munca, capitalul și organizarea.

Materia brută — natura — poate să fie de proveniență indigenă și foarte multe stabilimente industriale prelucrează materia brută adusă de peste graniță. *Valoarea naturii încorporate într'un produs manufacturat este în general cam 20%.*

Capitalul — puntea de legătură — dintre natură și muncă nu este național, ci al întreprinzătorului strein. Produsul manufacturat conține încorporat în el o parte fixă din capital și o parte variabilă plus valuta, care constituie câștigul bancheului.

Munca-elementul principal în angrenajul producției o putem privi sub două aspecte :

a) Munca de conducere și concepție care este reprezentată prin *personal strein* și

b) Munca brută de execuție înfățișată de *brațe naționale*.

Între aceste două categorii de muncitori sunt deosebiri de tratament din partea capitalistului. Lucrătorul strein este bine salarizat de patron, îngrijit cu deosebită atenție și îndeplinește servicii ușoare, igienice, încât sănătatea și viața nu-i sunt expuse. În cazuri de criză nu este aruncat pe drumuri și nici chiar salariul nu i se reduce. Muncitorul strein formează în uzina capitalistului, venit de peste fruntarii, osatura sistemului de muncă.

Clasa cealaltă de lucrători — muncitorul național — este foarte slab plătit, supus la muncile cele mai grele, cele mai neigienice, unde încetul cu încetul își irosește vîlaga și sănătatea. În momentul când potențialul lui de muncă scade, este aruncat pe drumuri, fără ca pe patron să-l intereseze soarta lui.

Deasemena economia politică clasică dă ca surse de formare a capitalului plus-valuta cuvenită capitalistului și economia realizată de lucrător din salariul său.

Nașterea capitalului românesc, ca mai târziu să poată lua sub conducere națională imensul număr de stabilimente industriale făcute de streini pe întinsul țării, nu se poate obține decât din economiile agonisite de lucrători.

Categoria muncii de concepție și conducere în care intră tehnicienii și funcționarii de toate gradele veniți de peste graniță, deci acei cari au pașaport, și ocupați în industria din țară însumează 25.000 uvrieri. În medie se evaluează salariu unul lucrător pe lună la 15.000 lei, sumă înfimă față de lefurile de sute de mii de lei pe care le au foarte mulți streini din industria particulară. Salariile lunare ale celor 25.000 lucrători venetici, înglobează suma 375.000.000 lei, iar pe an se strânge 4.500.000.000 lei.

Din salariu de 15.000 lei lunar „specialistul“ cheltuește cu întreținerea sa și familiei 10.000 lei pe lună, restul de 5.000 lei constituie economia realizată. Sumele economisite de cei 25.000 lucrători streini integrează totalul de 1.500.000.000 lei.

Această sumă fabuloasă nu este investită în țară sau depusă la băncile cuprinse în hotarele românești, ci este sortită trecerii graniței, căci specialistul o depune la băncile din propria patrie, iar trusturile financiare streine utilizează aceste economii agonisite pe plaiurile noastre, *ca să mărească și vai mult aservirea țărilor agricole capitalismului occidental*. În fiecare an un miliard și jumătate de lei trece granița țării modificând fără să se înregistreze în nici o statistică balanța plăților românești.

Productivitatea medie a țaranului român fiind de 10.000 lei pe an, vedem că anual numai prin exportul economiilor realizate de salariații streini din cuprinsul României, se irosește munca a 150.000 de naționali, mărind astfel deficitul schimbului nostru cu streinătatea.

Dacă cei 25.000 salariați streini ar fi siliți de guvern să părăsească țara, în locul lor necesarmente ar fi utilizați un număr egal de naționali tot atât de pricepuți și energici ca și cei plecați. În chipul acesta, 25.000 de elemente tinere cu potențialul muncii și priceperii ridicat, vor putea fi mai bine utilizați ca astăzi, când lăncezesc în peregrinări pe la toate ușile ministerelor și instituțiilor în căutarea unui loc cât de modest, ca să-și asigure pâinea pentru ziua de mâine. Economia națională ar progresa enorm căci 1.5 miliarde de lei ar rămâne în țară mărind capitalul național, pregătind astfel ziua neatarnării economice a României.

Astăzi toate țările din lume aplică economia autarhică; de asemenea și România practică politica economică antarhică în domeniul schimbului de mărfuri. Munca „specialiștilor“ fiind o marfă pe care streinătatea o vinde României, politica economică cea mai sănătoasă a noastră este de a aplica autarhia și în latura aceasta a schimbului internațional.

Se impune astăzi mai mult ca oricând, ca muncitorul strein să fie înlocuit cu lucrătorul indigen. Să se știe pretutindeni că „specialistul strein“ în țara lui ca și la noi nu este decât o mediocritate căci un lucrător cu adevărat capabil nu este lăsat așa de ușor să plece să-și caute de lucru peste hotare.

Datoria guvernăntilor este să înlătore imediat în mod energic și autoritar pe toți lucrătorii streini. Suntem destul de păgân exploatați de capitalul strein și nu mai putem permite să fim exploatați și de muncă, celor veniți de peste fruntarii.

Guvernănti bătrâni luați aminte și gândiți adânc că trebuie să dați sprijinul vostru muncii generației tinere care stă flămândă, cu brațele încrucișate. Nu vom dezarma sufletele noastre de ură împotriva streinilor, decât în ziua când în toate întreprinderile industriale și comerciale risipite în cuprinsul hotarelor țării, dela directorul general și până la cel din urmă uvrier vor lucra Români de sânge și limbă.

I. CHRISTESCU

Anul III, No. 8

LUMEA NOUĂ

AUGUST, 1934

Țara nouă...

de MIHAIL MANOILESCU

Sufletul țării care nu mai vorbește de mult în parlament — dacă a vorbit vreodată acolo — se regăsește pe el însuși, bucuros de a se exprima, direct și viu, numai în adunările profesionale.

Fiecare Duminică aduce în paginile ziarelor nenumăratele ecouri ale întrunirilor de breaslă, în care străbate, zbu-ciumul neînțeles al celor care înseamnă țara adevărată.

Dar din toate categoriile de muncă și de gândire a țării, nici una nu este mai semnificativă în manifestările ei de cât acea a intelectualilor tineri, care constituie „breasla studențească”.

Căci acolo preocuparea nu este a *prezentului*, ci a *viitorului*, iar planul pe care se formulează problemele societății noastre nu este acela al vreunui egoism de grup, ci numai al griji de neamul întreg și de destinele lui.

De aceea un congres studențesc este un prilej unic de a înțelege țara cea nouă.

Căci de data aceasta ne găsim în adevăr în fața unei țări noi, care crește mândră și sigură de ea însăși, *fără să aștepte nici o aprobare și nici o binecuvântare de la cei pe care știe că mâine îi va înlătura din calea ei.*

De data aceasta nu mai este la mijloc ipotecă obișnuită de iluzii și nădejdi cu care este încărcată orice generație nouă.

Reinoirea prin cei noi, și tineri nu mai este o vorbă, ci un mare fapt.

Cei care se ridică acum nu vin numai fără consimțământul celor mari ci — de ce n'am spune-o? — *impotriva* lor.

Tare pe crezul lor, pe care nimic nu li-l poate zmulge, ei merg înainte, făcând să tremure pământul până departe, sub temeliiile ministerelor și ale palatelor gazetăști.

Nici odată această impresie de voință și de hotărîre nu

am avut-o mai clar, decât cu prilejul Congresului federației cercurilor studentești din Dobrogea, care s'a ținut la Tulcea începând dela 5 August.

Timp de patru zile, cât am stat în mijlocul studenților și am prezidat desbaterile congresului, am putut să-mi verific și să-mi întăresc unele convingeri, pe care contactul sufletesc cu studențimea începuse de mult să mi le dea.

Cea dintâiu concluzie este că *prăpastia sufletească dintre tineret și conducătorii țării este un fapt iremediabil*. Lupta începută nu se va sfârși, ca atâtea alte lupte între generații, printr'o tranzacție. Nu vom mai vedea absorbirea lentă a tineretului în clasele conducătoare și identificarea lui cu interesele și cu ideologia acestei clase. Vom avea un războiu greu și poate lung, care se va sfârși cu învingători și învinși. Cine va învinge știu numai acei care au putut să vadă de aproape toată îndârjirea și toată puterea de sacrificiu a tineretului.

A doua concluzie este că *tineretul studentesc pe măsură ce este sigur de izbândă și simte apropierea marilor răspunderi, pe aceiași măsură își dă seama că trebuie să fie pregătit nu numai pentru a cuceri, dar și pentru a face opera cea mare care se cere a doua zi după victorie*.

În acest sens sunt atât de semnificative lucrările serioase de cercetare științifică a problemelor de ridicare națională, economică și socială, în fiecare regiune a țării, lucrări care formează baza desbaterilor deosebit de meritoasă ale congreselor regionale din ultima vreme. În vara trecută la Târgu-Jiu, în vara aceasta la Tulcea am putut vedea cât de eparte este studențimea de vremea în care congresele erau numai un pretext pentru banchete și pentru scandaluri!

Azi congresele studentești regionale sunt o serie de contribuții pozitive date cu gravitate de către oameni apăsați de o îngrijorare.

De aceea împotriva panicei ridicole cu care ele sunt privite de autoritățile locale, veșnic preocupate de virginitatea geamurilor dela prăvăliile minoritare, noi am avut totdeauna liniștea deplină asupra ordinii care se va păstra în aceste manifestări ale studențimei.

În sfârșit, cea din urmă încheiere care se desprinde de pe urma ținutei de astăzi a studențimei este că *tineretul nostru academic dă o dovadă de un instinct înfinit superior aceluia al claselor conducătoare în a se orienta în mijlocul poruncilor veacului*. El înțelege de pildă că dacă există astăzi un defect național care poate deveni fatal pentru însăși existența noastră este acela a *spiritului nostru individualist și egocentric*.

Și pe când lumea noastră politică dă continuu spectacolul unui personalism morbid și a unei fărâmițări continue

a puterilor prin diviziune și vrajbă, studențimea românească, în ceea ce are ea mai dinamic, se constituie în organizații stăpânite de o disciplină de fier, care crează blocuri compacte de voință și de acțiune.

Și astfel, împotriva a tot ceea ce constituie instinctul de vanitate, de ambiție și de răsvrătire individuală așa de obișnuit la Români și mai ales la intelectualii Români, studențimea reacționează comprimându-și propriul său suflet sub presiunea unei porunci interne și a unui nou ideal. Ea rezolvă astfel în cadru lsău, prin această școală de disciplină voluntară, o problemă mare a sufletului românesc de astăzi, pe care mâine, ca conducătoare spirituală a neamului, va avea să o rezolve în cadrul țării : dezinteresare în loc de egoism ; depersonalizare în loc de ambiție și vanitate ; jertfă în loc de huzur ; solidarizare în loc de vrajbă ; disciplină și unitate în loc de dezordine și capriciu. Dacă s'ar putea spune cu amănunte opiniei publice românești, tot ceea ce dovedește astăzi noua transformare de structură sufletească a tineretului, țara ar începe să înțeleagă că ceea ce se petrece astăzi neobservat pentru cei mai mulți este în înțelesul cel mai bun al cuvântului, o revoluție.

Este acea revoluție în inimi, care condiționează și precede, revoluția de mișcare și aceea de transformare a instituțiilor naționale. Când acest fenomen sufletesc grandios va fi perceput de țara întreagă, se va vedea că România cea nouă este pregătită încă de astăzi.

Ea a fost făurită deopotrivă în laboratorii și în închisori.

Criza democrației în Franța

de ING. CRISTEA NICULESCU

D-l Joseph Barthélemy, membru al Institutului și profesor de drept constituțional la facultatea de drept din Paris, a scris încă din 1931 o carte intitulată „Criza democrației contemporane“. D-sa face o profesiune de credință: „Sunt liberal credincios, democrat hotărît și parlamentar incorigibil“. Avem prin urmare a face cu un om, care pe de o parte are pregătirea necesară, ca să vorbească în chestia organizării Statului, iar pe de altă parte, față de noi, se găsește de cealaltă parte a baricadei. Cu atât mai mare greutate vor avea concluziile pe cari le vom scoate din cartea d-sale.

D-l Barthélemy constată că Franța a biruit în războiul cel mare fiind înzestrată cu anumite „instituțiuni democratice“. Concluzia: victoria se datorește acestor instituțiuni. Iată de ce după războiu celelalte țări au căutat, fie să adopte aidoma sistemul de guvernământ francez, fie să se apropie cât mai mult de acest sistem, atunci când diferite împrejurări le-au silit să păstreze ceva din rămășițele trecutului, cum ar fi regalitatea. D-l Barthélemy spune: „Dacă Anglia rămâne *mater parlamentorum*, Franța e aceea care, pe continent, rămâne mama parlamentarismului democrat, moderat și burghez“. Dar, în urma modului cum sistemul a făcut față împrejurărilor ivite a doua zi după biruința pe câmpul de luptă, desamăgirile încep să se ivească: „Curând entuziasmul s'a rupt“. În diferite țări, rând pe rând, parlamentarismul dă înapoi. Se constată „fenomene politice cari derogă de la normele clasice ale democrației reprezentative și a parlamentarismului electiv“, aceste fenomene politice cari au fost denumite dictaturi, dar cari în realitate „înseamnă o înfinită varietate de fapte și doctrine“.

Dar ce este mai grav, în Franța însăși, acolo de unde a plecat modelul, criza devine din ce în ce mai aparentă și

mai acută. În Franța însăși se vorbește din ce în ce mai răspicat de *nevoia reformei Statului*.

Și în această direcție constatările d-lui Barthélemy devin foarte prețioase: Se constată anume o desfacere sufletească de instituțiile democrației franceze, care desfacere, „nu este absolut generală, nici *poate* prea adâncă. Ea bântuie mai ales în mediul parizian, în clasele intelectuale, în burghezia de mijloc“. Acel „*poate*“, pe care cinstea omului de știință nu-l poate înlătura, dovedește cât de serioasă este în realitate această desfacere sufletească. Însă ceea ce e mai interesant, este constatarea că, în Franța însăși, clasele intelectuale, acelea cari iau atitudine pe bază de gândire, nu de sentimente, se simt din ce în ce mai puțin legate de instituțiile democrației franceze, și sunt în căutarea de noi formule de guvernământ. Nu trebuie să uităm, că tot în Franța izbucnirea Revoluției, care a dus la căderea Regalității, a fost precedată de un fenomen identic de desfacere sufletească de instituțiile Regalității din partea claselor intelectuale, și de căutare de noi formule de guvernământ.

De alminterea, printre persoanele cari au găsit de datoria lor să interviev în favoarea unei reforme a Statului francez, apar nume ce nu sunt deloc de disprețuit. D-l Barthélemy citează, de exemplu, pe d-l Larnaude, fost decan al facultății de drept din Paris, pe d-l Charles Benoist, membru al Institutului, și care a reprezentat Republica la Haga. D-sa mai citează pe fostul președinte al Republicei, Alex. Millerand, care a publicat un articol preconizând un „program minimum“. Același sistem de a cere înfăptuirea unui „program minimal“ l-a folosit acum de curând d-l Tardieu prin articolele sale apărute în volum, sub titlul: „*Ora hotărârii*“.

Faptul că un fost președinte al Republicei și un fost de mai multe ori președinte de consiliu socot necesară înfăptuirea urgentă a unui „program minimum“, trebuie să ne dea de gândit. E concluzia unor oameni cari au fost puși în măsură să-și dea seama dacă se mai poate merge sau nu cu actualul sistem. E strigătul de alarmă al acestor oameni: dacă nu se poate face o reformă radicală, cel puțin să se ia anumite măsuri strict necesare. Și, cu toate că d-l Tardieu a fost tratat de unii din adversarii săi drept „fascist“, iar de alții drept „aventurier“ (așa după cum și d-l Mihail Manoilescu a fost tratat la noi tot drept „aventurier“ atunci când a pornit să propovăduiască doctrina național-corporatistă), evenimentele din ultimul timp din Franța fac dovada că d-l Tardieu reprezintă de fapt o forță, de care trebuie să ție seama chiar cei cari l-au făcut „aventurier“. Fiind-că, dacă nu ar fi fost așa, d-l Heriot, — căci de d-sa e vorba, — nu s'ar fi simțit obligat să puie toată

greutatea sa pentru a obține de la partidul său autorisarea, mai întâi de a sta în guvern alături de d-l Tardieu, și apoi de a continua să concluceze, după ce acesta adusese în fața comisiei de anchetă în afacerea Stawisky, grave învinuiri fostului prim-ministru din partidul prezidat de d-l Herriot, d-l Chautemps.

Dar nu numai atât: că sistemul democrației franceze trece printr'o criză gravă, o recunoaște toată lumea. O recunosc cei mai vajnici apărători ai lui, o recunoaște însuși d-l Barthélemy, care constată că „și stânga și dreapta, și opoziția și majoritatea, și guvernul însuși, cad de acord asupra reformei Statului“. E adevărat că unanimitatea nu s'a stabilit și în privința soluțiilor cari ar putea aduce îndreptarea. D-l de Monzie a putut spune: suntem încă în „*perioada strigătului*“.

Pentru noi nu are nici o importanță că, față de această situație, unii se gândesc la o revizuire generală a sistemului de guvernământ, alții la un program minimum, iar alții, din pricina fenomenului natural al inerției, sau din motive nu desinteresate, — se gândesc la schimbări, cari ar lăsa în picioare sistemul actual, la acea „democrație corijată“ de care se vorbește în ultimul timp, și care ne aduce aminte de cuvintele lui Caragiale al nostru: să se modifice pe ici pe colea, în părțile esențiale, dar cu condiție ca să nu se schimbe nimic. Ceea ce ne importă este existența acestei perioade a strigătului. Strigătul a fost întotdeauna mijlocul prin care natura a cerut omului să-și pue capul la contribuție pentru a se mântui singur, strigăt care, dacă nu a fost luat în seamă, a fost urmat de acțiunea directă, violentă și dureroasă a naturii.

. . .

Cari sunt pricinile crizei? Ce s'a întâmplat de s'a defectat mecanismul democrației franceze?

Se constată, în primul rând, o falsificare a mecanismului, prin încălcarea atribuțiilor diferitelor organe constituționale. *Organismul și-a păstrat forma, dar de fapt funcționează în afară de prescripțiile Constituției.*

Tot căutând a pune stavilă abuzurilor posibile din partea capului Statului, tot căutând a-l împiedeca să impiețeze asupra celorlalte organe constituționale, s'a căzut în păcatul contrariu: atribuțiile cari normal reveneau capului Statului au fost de fapt trecute președintelui de consiliu. „*Toate realitățile puterii executive sunt concentrate într'o* **FUNCTIUNE, PE CARE CONSTITUȚIA NICI MACAR N'A PREVĂZUT-O: Președinția Consiliului. PREȘEDINTELE CONSILIULUI E CAPUL GUVERNULUI. Președinția Consiliului apare ca o creație spontană a practicei, care a imobilizat președinția Republicii“. O spune aceasta d-l Tardieu,**

fost de atâtea ori președinte de consiliu, deci care își poate da seama, dacă în această calitate, a încălcat sau nu atribuțiile Președintelui de Republică, și care ar fi, în primul rând, interesat să nu ia asupra-și un păcat pe care nu l'ar fi făcut.

Dar tot d-l Tardieu ne spune: „*In dată ce capul guvernului și-a ales miniștri, el este iremediabil dat pradă abuzurilor puterii parlamentare*“. Și d-sa intră în amănunte, dă fapte foarte interesante în această privință. Nu putem cita toate aceste fapte. Ne vom mărgini la unul singur: „*In Iunie 1918, Clemenceau a fost pe punctul de a fi trântit de la putere fiindcă a apărut cu întreaga sa autoritate pe generalul Foch*“. (Să se compare acest fapt cu afirmația d-lui Barthélemy că regimul democrației franceze a dat dovadă superiorității sale în timpul războiului).

Aceasta este starea de lucruri normală pe care o recunoaște toată lumea, întru cât până acum nu se citează de cât două excepțiuni, nu se citează de cât doi oameni cari n'au fost prizonierii parlamentului: Clemenceau, în timpul războiului, și Poincaré în timpul crizei francului. Dar d-l Tardieu constată că *ambii au stăpinit Franța prin frică, frica de înfrângere și frica de faliment, iar puterea lor s'a dus îndată ce frica a trecut*“. Prin urmare, „*Camera este aceea care guvernează*“.

Insă Camera, la rindul ei, este sclavă. Sclavă, în primul rând, comitetelor de partid. „*Deputatul este delegatul unui partid, care se exprimă local prin comitete. Ele au acționat chiar asupra lui Clemenceau, care le ura. Membrii acestor comitete, cari nu trec de 200.000, constituie o PUTERE PERMANENTA în fața căreia aceea a alegătorului nu intră în joc de oit o dată la patru ani. Timp de patru ani, comitetele se delegă cu de la sine putere la suveranitatea națională, și o exercită asupra aleșilor*“.

Prin urmare, de fapt, domnia poporului a fost înlocuită cu domnia celor 200.000 comitarzi, cari o cer pentru satisfacerea intereselor lor personale, o capătă și o mențin prin satisfacerea intereselor particulare ale alegătorilor. Din democrație nu a rămas decât firma.

Aceeași constatare o face chiar d-l Barthélemy: „*Am avut o CONTRAFACERE A REGIMULUI PARLAMENTAR, un regim parlamentar în colțuri. Regimul parlamentar pare a fi eșit din sala ședințelor publice pentru a trece în comitetele electorale, în grupe sau în comisiuni*“. Și în această privință să ne fie permis a cita mai departe pe d-l Barthélemy, tocmai fiindcă d-sa se declară convins apărător al instituțiilor actuale: „*D-l Caillaux trebuie să demisioneze, din voința congresului de la Nisa, congres radical, unde se reunesc „militanții”, personalități fără mandat, ambițioși de capitale de canton cari fac să apese asupra aleșilor toată acreala ambițiilor lor nesatisfăcute*“.

De aceea, d-l Daniel Halévy a putut denumi actualul sistem din Franța „*Republica comitetelor*“.

Însă comitetele nu sunt singurele cari stăpânesc Parlamentul. Interesul general, e drept, nu a găsit altă formă de organizare întru apărarea sa decât forma rudimentară a individualismului. Interesele particulare au găsit forme mult mai perfecționate. În afară de presiunea individuală asupra deputaților, în afară de presiunea prin mijlocirea comitetelor, avem presiunea grupărilor de interese, presiunea care a mers până acolo, încât a silit pe deputați să se grupeze ei înșiși în vederea apărării unor interese particulare. D-l Tardieu ne spune: „Ființează la Palatul-Bourbon o sută de grupe, organe oficioase ale servitudinii parlamentare. Aceste grupe sunt constituite pentru „apărarea“ a ceva sau a cuiva“. Din lista dată de d-l Tardieu vom cita pe cei 370 deputați grupați pentru apărarea agenților de drum de fier, și pe cei 220 deputați grupați pentru apărarea pompierilor (în Franța sunt 600 deputați).

Și d-l Tardieu spune mai departe: *Apărare înseamnă aci revendicare. Ce se revendică? Sporiri de salarii, sporiri de pensii; subvenții și alocații; avantagii fiscale și scutiri de impuneri. Pe spinarea cui? A bugetului. Astfel iese la iveală, — fără deosebire de partide, — căci aci toată lumea se găsește într'o cordială unitate profesională, efortarea concentrică a oastei cheltuitoare împotriva pieții asediate. Reducerile de cheltuieli nu se aplică de obicei, decât la creditele de materiale. Căci materialele nu votează. Din 50 de miliarde venituri, aproape jumătate se întorc la particulari, și această întoarcere de fonduri publice se face pe bază de privilegiu. În ajunul lui 1879 erau 60.000 persoane cari cheltuiiau birurile plătite de națiune. Azi, printr'o răsturnare a situației, 60.000 persoane plătesc patru cincimi din impozitul pe venit în folosul mai multor milioane de cetățeni cari constituiesc noua clasă a rentierilor sociali“.*

Am ajuns ca în povestea Sultanului, care socotind că revine unui cerșetor dacă și-ar împărți averea la toți supușii săi, a găsit că trebuie să-i dea o sumă ridicolă. Iată pentru ce am ajuns la deseclibrul bugetar permanent și accelerat. (În această privință a se vedea și studiul nostru „Finanțele publice în Statul corporativ“. Revista „Lumea Nouă“ Anul I, No. 7).

Dar în afară de aceste deformări provocate de însuși modul în care s'a încheiat sistemul democratic francez, s'au mai ivit stări noi, cărora acest sistem nu le poate face față. D-l Mihail Manoilescu a dezvoltat pe larg această chestiune în conferințele și scrierile d-sale. Dacă revenim asupra ei, este fiindcă d-l Barthélemy relevează și d-sa două astfel de împrejurări.

Mai întâi, *parlamentarismul actual se deosebește adânc de cele dela începutul secolului al 19-lea.* „Dacă lucrul ce-i incumbă rămâne același în esența lui, ordinea de mărime e cu totul diferită“. În 1831 au venit înaintea Parlamentului 41 propuneri din inițiativă guvernamentală sau parlamentară. În 1920 ajungem la 978 propuneri. Adică, lucrul în 1920 ar putea fi exprimat față de 1831, prin coeficientul 24. În 1817 Camera vota în bloc bugetul fiecăruia din cele 7 ministere; azi ea cercetează 1500 capitale.

Aceeași observație o face și d-l Herriot: „Cu cât viața socială sau economică devine mai complexă, cu atât intervenția legislatorului cerută, pentru a asigura ici legile igienei, colo drepturile muncii, cu atât opera Parlamentului, mărginită odinioară la acțiunea politică, se complică și se întinde“. Și mai departe: „Discuția unui buget, care între 30 de miliarde, ar fi de ajuns ca să ocupe sesiunile Parlamentului“.

În al doilea rând, avem ceea ce d-l Barthélemy numește: *contradicția dintre democrația politică individuală și o societate economică sindicalistă.* D-sa constată, că asocierea elementelor de producție în sindicate, este un fenomen natural, necesar și cu tendințe din ce în ce mai accentuate. Astfel de asociații „nu sunt azi numai legale, dar legitime și inevitabile, dacă vom să ne ferim de catastrofe cu repercusiuni înfinite“.

Și atunci: „*Puterea publică întemeiată pe principiul democrației individualiste presupunea, alături de ea, în spiritul Constituantei, o societate individualistă. Acest contrast între societatea politică întemeiată pe individualismul alegătorului și societatea economică cu tendințe sindicaliste, pune în adâncime PROBLEMA REFORMEI STATULUI*“.

* * *

Ce soluții propun d-nii Tardieu și Barthélemy, vom căuta să arătăm într'un număr viitor.

Deocamdată ne vom mărgini la constatarea că sistemul, așa zis democratic, eșit din Revoluția franceză, care a servit de model organizărilor de Stat pe continent, și de care unele partide dela noi caută a se apropia cât mai mult, trece la el acasă printr'o criză acută. Criză provocată, pe de o parte, de deformările aduse de timp și de oameni, deformații însă al căror germen se găsește în însăși ființa sistemului; pe de altă parte, de schimbarea împrejurărilor, cărorora sistemul nu le mai poate face față.

Este atunci natural să căutăm o altă organizare, care să înlăture toate aceste defecte. Noi am găsit-o în Statul Național-Corporativ.

Repartiția mandatelor într'o Românie corporativă ¹⁾

de A. A.

ENUNȚAREA PROBLEMEI

Pentru a profetisa generalizarea în întreaga Europă, într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, a înființării parlamentelor economice, nu mai este nevoie să ai ca-ițățile unui seismograf uman.

Exemplele constituțiilor corporative, adoptate de două State din Europa Centrală, sunt suficient de elocvente.

Adoptarea în România a unui parlament economic a cărui busolă să fie interesele economice perene ale producătorilor ²⁾ presupune însă în prealabil rezolvarea unei probleme de cea mai mare importanță. E vorba de repartiția echitabilă a mandatelor între agricultori pe deoparte, și între industriași, comercianți și profesioniști, pe de altă parte.

Problema este în România, în aparență mai spinoasă decât în țările în cari statisticele indică un echilibru între numărul agricultorilor și între numărul celor ocupați în industrie.

Intr'adevăr, dacă în România circa 75% din populațiune este agricolă, dacă circa 25% este industrială sau comercială, atunci se pune dela început întrebarea :

Oare, în camera economică viitoare ³⁾, agricultorii trebuie să aibă 75% din mandate, iar celelalte activități 25% din mandate?

---

1) Părerile din acest articol nu leagă intru nimic direcția Revistei. *Cu atât mai mult cu cât o bună parte din ele contrazic programul oficial al Ligii Național-Corporatiste.* Ele sunt opinii personale ale autorului, și urmăresc să creeze mai mult o bază de discuțiune.

2) Și ai căror membrii să fie profesioniști, în locul vânzătorilor de profesioni de astăzi.

Parlamentul de astăzi este un creator de profesii. Parlamentul corporativ ar urma să fie o emanațiune a profesiunilor.

3) Vom accentua mai departe distincțiunea pe care o facem între un parlament economic și un parlament corporativ, și vom arăta că conform unei opinii curente în Anglia este logic ca parlamentul economic să preceadă parlamentul corporativ.

Această soluție, — deși ar părea simpatică tuturilor celor cari doresc să adoarmă și să inducă în eroare masele, — ni s'ar părea inechitabilă și dăunătoare intereselor durabile ale economiei naționale și bogăției poporului.

Mai întâi de toate, vechile statistici oficiale ne procură o imagine falacioasă asupra repartiției profesiunilor. Aproape 60% din populațiunea satelor dela munte, aproape 20% din populația satelor dela câmp găesc principalul lor mijloc de câștig în industriile populare de dogărie, olărie, rotărie, rogojinărie, țesătorie și în prelucrarea lemnului. Totuși statistica oficială îi înregistrează pe acești săteni ca agricultori. Iar dacă menționează că au și o ocupațiune lăaturalnică, nu precizează natura industriei sau comerțului exercitat alături de agricultură. Aceasta uneori chiar deși principalul câștig provine din acea industrie sau din acel comerț.

Statistica profesiunilor mai face și alte omisiuni. În industria petroliferă, și în general în industria minieră, un mare număr de muncitori sunt sezonieri, adică lucrează o parte a anului în agricultură, altă parte a anului în industria extractivă. Deși principalul câștig provine din industria extractivă, totuși statistica înregistrează pe acești muncitori ca având ca principală ocupațiune agricultura. *Aceasta cu atât mai mult cu cât indicarea calității de agricultor a procurat în ultimele decenii avantaje la împroprietărire.*

Atunci când statistica profesiunilor va putea să ne arate pentru fiecare locuitor al satelor, *câte zile* dânsul consacră agriculturii, *câte zile* industriei, sau căraușiei, sau comerțului ambulant, atunci este sigur că nu se va mai afirma că avem în România 75% de agricultori față de 25% de alți profesioniști.

CRITERIUL NUMARULUI DE MUNCITORI ALături DE CRITERIUL PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Însă problema se pune nu numai în funcție de numărul producătorilor, și nu numai în funcție de zilele întrebunțate de acei producători.

Problema se pune mai ales în funcție de productivitatea acelor muncitori și acelor zile.

Și la această problemă trebuie să venim cu un răspuns a cărui limpezime este din ce în ce mai bine așezată în lumină de cercetătorii tehnicii producției de azi, ca și de istoricienii tehnicii producției din ultimul secol.

Cercetările asupra productivității muncii, cercetări cărora au fost dedicate două din cele mai importante capitole din originala și în mod hotărât, epocala lucrare a d-lui Mihail Manoilescu: „*Théorie du protectionisme et de l'échange international*“, duc la concluzia că, în medie, în Europa, mun-

ca industrială este de aproape 4 ori mai productivă decât munca agricolă¹⁾.

Ocupându-se în special de România, d-l Manoilescu, într'un studiu publicat în „*Independența economică*”,²⁾ a ajuns la concluzia că, — în presupunerea că munca agricolă a femeilor și a copiilor sub 15 ani ar fi inexistentă — agricultorul român din 1926 avea o productivitate medie de 25.000 lei pe an, pe când lucrătorul industrial român avea o productivitate medie de 75.000 pe an.

Așa dar, după un calcul foarte părtinitor pentru agricultură, ar rezulta că munca agricultorului din România era în 1926 de 3 ori mai puțin productivă decât munca industrială.

Intrebuințând o altă metodă, schițată în paragraful ultim al acestui studiu, subsemnatul am ajuns la rezultatul că în 1928, agricultura din România era de 3,8 mai puțin productivă decât industria și comerțul.

Se naște așa dar problema, dacă dreptul la mandate într'un parlament de producători, trebuie măsurat numai după numărul producătorilor, sau și după valoarea și calitatea producției.

A repartiza mandatele numai după numărul de producători, iar nu și după valoarea producției, ar duce la un rezultat static, adică de stagnare a producției.

Dimpotrivă, a repartiza mandatele și după valoarea și calitatea producției, înseamnă a duce la un rezultat dinamic, de hotărâtoare stimulațiune a producției.

Adoptarea criteriului valorii producției, alături de criteriul numărului de producători, nu va prejudicia întru nimic asupra faptului că, în acel viitor parlament corporativ, agricultorii vor fi reprezentați într'o proporție mult mai mare decât în parlamentul politic de astăzi. Mai mult încă, credem că va trebui găsită o modalitate, pentru ca în viitorul parlament, să intre de fiecare județ, cel puțin un agricultor efectiv, adică al cărei principal impozit plătit către stat să fie impozitul agricol, iar nu impozitul pe venituri provenind din alte izvoare.

De aceea, înainte de a diserta mai amănunțit asupra criteriului productivității, să examinăm mai întâi criteriul numărului producătorilor.

1) M. Manoilescu. „*Théorie du protectionisme et de l'échange international*” Paris 1929 pag. 61. În pasagiul la care ne referim se arată că agricultura este în mijlociu de 4,35 ori mai puțin productivă decât celelalte activități omenești. Ar rezulta deci că munca industrială, luată izolată, ar fi de aproape 4 ori mai productivă ca agricultura.

2) O nouă concepție a protecționismului industrial. „*Independența economică*” 1930 p.g. 109—124.

CRITERIUL NUMARULUI PRODUCATORILOR SAU PROFESIONIȘTILOR

Criteriul numărului producătorilor, asociat cu criteriul granițelor geografice, va trebui și dânsul ținut în seamă la repartizarea mandatelor.

Să presupunem că numărul membrilor parlamentului economic va fi fixat la 380 deputați¹⁾, adică în medie câte 5 de județ, plus 5 pentru București. În acest caz, suntem de părere că *două cincimi* din acest număr, adică 150 deputați — ceace revine 2 deputați de județ — să fie aleși după principiul majorității numărului producătorilor, sau profesioniștilor.

Dacă mai mult de 60% din alegătorii unui județ, nu au nici o altă ocupațiune principală sau lăturalnică în afară de agricultura și creșterea vitelor, atunci credem că ambele mandate vor trebui repartizate agricultorilor.

Dacă însă mai puțin de 60% din alegători au ca ocupațiune principală agricultura sau creșterea vitelor, iar peste 30% au o altă ocupațiune principală; de ex. prunari sau viticultori, atunci credem ca cel de al doilea mandat va trebui repartizat profesiei cu importanța numerică a doua. Aceasta pentru a respecta și principiul reprezentării minorităților, de care vom vorbi mai jos.

Pentru a nu se da impresiunea că corporațiunile vor dobândi puteri dictatoriale în România, sau că, pentru cei din afara corporațiunilor sau breslelor, nu există posibilitatea de a pătrunde în parlament, credem că, acelor cari candidează la cele două locuri pe județ acordate pe baza principiului numărului producătorilor, să li se ceară drept condițiune de îndeplinire, numai aceea *ca principalul lor venit să derive din profesiunea la care candidează*.

O excepțiune s'ar putea face numai pentru pensionarii domiciliați în județul respectiv. Pentru aceștia s'ar putea cere ca numai venitul al doilea în importanță să derive din profesiunea la care candidează²⁾. Stabilirea venitului ar urma să fie făcută pe baza matriculei fiscale, adică pe baza venitului stabilit de fisc conform legii contribuțiunilor directe.

Adăogăm că numărul producătorilor va putea fi relativ ușor determinat pe baza statisticii profesiunilor pe care o are în pregătire Institutul de Statistică generală a Statului.

Cea din urmă din aceste statistici a apărut în 1923, sub îngrijirea d-lui Leonida Colescu. Ea se referea la recensământul

1) În articolul „Cum va fi parlamentul corporativ?” din „Lumea Nouă”, Anul II. No. 12 pag. 763, d. Manollescu preconizase un număr de numai 380 de deputați.

2) Aceasta pentru ca învățătorii pensionari, etc. să poată ntra și dânsii în parlamentul economic.

tul din 1913, adică numai la Vechiul Regat. Dânsa indică un procent de 78,2 activi în agricultură și 21,8 activi în alte profesii.

Semnalăm faptul că deși statistica publicată în 1923 indică și ocupațiunile lăturalnice, dânsa nu le indică pe toate.

Viitoarea statistică a profesiunilor va apare probabil în 1934 și va fi făcută pe baza recensământului din 1930.

CRITERIUL PRODUCTIVITĂȚII MUNCEI

Am arătat mai sus că d-l Mihail Manoilescu, într'un articol publicat în Revista „*Independența Economică*” din 1930, a ajuns la concluziunea foarte părtinitoare pentru agricultură, că în România industria ar fi numai de trei ori mai productivă decât agricultura.

Cifrele de bază de cari s'a servit d-l Manoilescu au fost evaluățiunile din anul 1926 ale Min. de Agricultură, precum și evaluățiunile ale Min. de Industrie.

În Anglia, Sir Josiah Stamp, a calculat venitul — și indirect productivitatea — diferitelor ramuri de producțiune pe baze cu totul diferite. Anume Sir Josiah Stamp¹⁾ a luat drept bază a venitului — deci a productivității — venitul matricolar constatat de statisticele fiscale.

Subsemnatul am încercat să aplic aceeasă metodă pentru România. Pe baza statisticei oficiale din 1929 a impozitului pe venit, am aflat că în 1928 venitul net impozabil matricolar al agricultorilor (fără venitul pădurilor) era de 11 miliarde 589.000.000; iar venitul net impozabil matricolar al industriasiilor, comercianților și băncilor era de 17.643.510.000.

În ultimul paragraf al studiului de față, facem un rezumat al cercetării noastre pe baza căreia am ajuns la rezultatul că în 1928 industria și comerțul erau de 3,8 ori mai productive decât agricultura.

Principalul avantaj al întrebunțării metodei venitului matricolar este că această metodă permite să se calculeze productivitatea, *nu numai comparativ pe diferite ramuri, ci și comparativ pe diferite județe*²⁾.

Socotim dealtminteri că, astăzi, singura modalitate de a determina, pe regiuni și pe județe, productivitatea comparativă a agriculturii, față de industrie, comerț, bancă și față de profesiunile de medic și de avocat este să cercetăm veniturile stabilite conform Legei Contribuțiunilor directe prin *matricolele fiscale* ale acestor diferite profesii.

La venitul matricolar din industrie, comerț și bancă vor

1) Sir Josiah Stamp. *British income and property*. London 1932.

2) Este cert că matricola impozitului pe venit ar urma să fie adaptată în așa fel, încât să nu arate numai venitul pe întreaga țară a unei întreprinderi care își are sediul de ex. în București, ci și venitul pe județe.

Anul III, No. 9

LUMEA NOUĂ

SEPTEMBRIE, 1934

Corporatismul ca negație a economiei

de Prof. UGO SPIRITO ¹⁾

Știința care, în mod mai direct și mai imediat, a cuprins sensul revoluției fasciste a fost desigur economia politică: prima care a avut nevoie să-și schimbe deadreptul chiar numele. Însă repeziciunea transformării, relativa rigiditate a vechilor forme mintale, neprepararea științifică a tinerilor tinzând către reformă, — au împrăștiat în câmpul acestor studii atâtea contradicții și atâtea echivocuri că au făcut din ce în ce mai aspru și mai dificil drumul.

Echivocul fundamental este, firește, acela care se referă la problema însăși a științei economice, faimoasa și rău tratata ipoteză a lui *homo oeconomicus* pe care vechii economiști o țin pe drept în afară de discuțiune, iar presupușii noi economiști o proclamă cu ingenuitate ca depășită pentru totdeauna. *Homo oeconomicus* însemnează omul din punct de vedere economic, și până când va exista pe lume o știință a economiei, ea nu va putea să nu fie în chip fun-

¹⁾ Prof. UGO SPIRITO, dela Universitatea din Pisa, ne face cinstea să ne trimită pentru publicare în revista noastră acest articol încă inedit în literatura economică italiană.

Dens de idei, el reprezintă o culme și o sinteză a concepției prof. Spirito. Prin natura abstractă, rațională și toată construcția sa logică, demonstrează perfect sensul ideologiei autorului său și, din înălțime, deschide toată perspectiva spirituală în care acesta elaborează. Pentru a cuprinde într'o viziune de ansamblu întreaga concepție a prof. Ugo Spirito asupra economiei corporative, ne îngăduim să redăm în câteva linii sumare personalitatea științifică a acestuia.

Filozof ca sursă și ca formație intelectuală, profesorul de economie din Pisa este unul din cei mai prețuiți, mai fecunzi și mai citiți din gânditorii economici ai Italiei, atât prin îndrăzneala ideilor cât mai ales prin noutatea și valoarea lor. Într'o doctrină a concepției corporatiste care s'a limitat a comenta minor realizările fascismului, prof. Spirito oferă aspecte și puncte de vedere noi pentru construcția unei concepții cu totul originale a sistemului.

damental și unic știința lui *homo oeconomicus*. Cu această afirmație peremptorie, demonstrată și consolidată în chip categoric, ar trebui să se închidă odată zadarnica logomahie care se desfășoară în anticamera economiei corporative.

Dar, odată înlăturat echivocul, naște problema noiei științe, care, pentru a face un pas înainte, se referă la cea veche și vrea să afle ce poate fi cu adevărat *homo oeconomicus*. Aci este problema și aci răscrucea decisivă. Ce este *homo oeconomicus*? Cum se definește această abstracție pe care trebuie să se clădească știința economiei?

O astfel de întrebare caut și eu să pun de câțiva ani la cei mai iluștri economiști din toate țările și din toate vremurile, dela acei cari nu pot să-mi răspundă decât cu paginile cărților lor, la acei cari ar putea, — dacă ar vrea sau ar ști —, să-mi răspundă chiar cu glas tare.

În fond omul economic, — îmi spun ei —, este acela care lucrează în vederea bunurilor economice, și dela om mă trimit la bun, pentru ca să mă retrimită apoi dela bun la om, într'o alternativă călătorie în subiectivism și obiectivism. Bun economic: fie, dar spuneți-mi acum în ce constă deosebirea dintre un bun economic și unul neeconomic? Dece această comunicare pe care-mi faceți cinstea să o ascultați¹⁾ nu este un bun economic, și ar putea să fie numai dacă s'ar fi stabilit un bilet de intrare cu plată?

Nu este cazul să repet demonstrația contradicției dintre definițiile comune ale bunului economic și prin urmare, ale omului economic. Este mai bine totuși să părăsim acest drum fără ieșire și să intrăm în miezul științei economice spre a căuta, fără prejudecăți, principiile. Atunci vom vedea, dincolo de orice definiție, că punctul de plecare este totdeauna unul, și că, oricare ar fi direcția aleasă, problema este tot aceea a schimbului, sau a prețului, sau a cererii și a ofertei, sau a pieții. Schimbul care implică moneda, schimb

---

Debutând în domeniul economic prin „*Critica della economia liberale*“ (Milano 1930) în care sublimează câteva contradicții esențiale ale sist. capitalist și ale ideii lui de bază: libertatea, își conturează progresiv o concepție corporatistă proprie, expunând-o în liniile sale generale în „*I Fondamenti della economia corporativa*“ (Milano 1932) și de curând, ca puncte critice și comparative, în „*Capitalismo e corporativismo*“ (Firenze 1934).

Ca structură și tendință spirituală, Ugo Spirito reprezintă în doctrina italiană latura extremistă, plin înclinată către stânga. În atitudine meditativă și cu metodă strict logică, concepția sa corporatistă se articulează în abstract. Pornind de la negația critică a liberalismului și având ca punct de reper instituțiunile fasciste și spiritul mussolinian, el se ridică pe linia logică a gândirii și, din înălțimile eterate ale meditației pure, conturează în linii mari o

¹⁾ Ideile cuprinse în acest articol au fost dezvoltate într'o conferință publică la Roma, în luna Iulie a. c., fără să fie însă publicate până acum. (L. N.)

mai primitiv care nu implică neapărat moneda: trocul, fenomenul elementar de natură științifică.

Ei bine, să nu ne oprim pentru un moment la acest punct de plecare, să nu începem dela troc ci să ne referim la principiul însuși al schimbului, — atunci se va risipi ori ce mister, și efectivul *prius* al științei economice va fi luminat de lumina plină a realității. Trocul, schimbul, presupune lucruri de schimbat și oameni proprietari ai acestor lucruri. Proprietatea: iată unicul conținut efectiv al științei economice.

Cel mai înalt grad de rigoare logică conciliabilă cu premissa negativă a științei economice a fost atins de așa numita teorie marginalistă și de teoria echilibrului. Dela Walras și Jevons până la Pareto și paretieni nu a fost decât o aprofundare a conceptului și a consecințelor utilității subiective, a ofelimității. Știința s'a mărginit la punctul de vedere al satisfacerii omului văzut în particularitatea sa, și a crezut că ajunge să determine legile maximei satisfaceri. Până la Walras, problema se pune în acești termeni și se rezolvă în legea liberei concurențe. „Schimbul a două mărfuri între ele“, zice el, „într'o piață condusă de libera concurență este o operațiune prin care toți purtătorii uneia sau altei mărfi obțin cea mai mare satisfacere a nevoilor lor conciliabile cu această condiție de a da marfa pe care o vând și a primi marfa pe care o cumpără într'o proporție comună și identică“. „Obiectul principal al teoriei bogăției sociale“, — continuă Walras, — „este de a generaliza această propozițiune, arătând cum ea se aplică la schimbul mai multor mărfuri la fel ca la schimbul numai a două mărfuri între ele, și cum ea se aplică la libera concurență în materie de producție tot așa ca în materie de schimb. Obiectul principal al teoriei bogăției sociale este de a extrage consecințele arătând cum se deduce regula organizării industriei agrare, manufacturiere sau comerciale. Se poate deci afirma că ea conține în genere toată economia politică, pură și aplicată“.

economie corporativă proprie. În acest chip corporația ca instrument îi apare ea însăși drept o contradicție, și singura ei rațiune de existență o află în concepția corporației proprietare, prin urmare abolirea proprietății private. Dar dela negația inițială a proprietății se înlanțulesc logic și necesar negațiile celorlalte: a schimbului, a pieții salariului, valorii, etc., și cuiminarea o găsim în rândurile de mai sus cari expun însăși negația economiei ca știință. În acest sens Ugo Spirito nu se împacă cu realizările practice ale fascismului, și înțelege „să se accelereze ritmul“ printr'un sistem de disolvare mai rapidă a capitalismului (distrugerea spiritului individualist, abolirea proprietății individuale, forme largi de participare a muncitorilor la beneficii pentru ca, prin tranziție, să se ajungă la corporația proprietară anulând chiar sindicatul, etc.) concepând un sistem pe care noi l-am numit *socialism profesional*. Desenată în aceste linii mari, cari totuși pot să arate numeroase puncte luminoase, de

După Walras teoria gradelor de utilitate s'a rafinat și s'a perfecționat, fără îndoială, însă niciun economist nu ar putea să afirme că problema nu este totuși aceeași și aceeași soluția ei. Nici economia corporativă nu ar putea să desmintă un adevăr care este deajuns să-l enunți pentru ca să relevi evidența sa necontestată. Dacă Tizius are zece kilograme de carne și Caius două de cartofi, și dacă Tizius și Caius după ce au schimbat 100 grame de carne contra un kilogram de cartofi nu găsesc o ulterioară conveniență pentru schimb, nimeni nu se poate îndoii că ei au atins împreună maxima satisfacție posibilă. Însă este maxima satisfacție condiționată de respectivele proprietăți și care în niciun chip nu te autoriză să spui că bunăstarea lui Tizius, posesor, după schimb, a nouă kilograme și nouă sute de grame de carne și un kilogram de cartofi, și bunăstarea lui Caius, la rândul său posesor a 100 de grame de carne și un kilogram de cartofi, reprezintă maximum de bunăstare socială ce se poate concepe. Ridicați lui Tizius și lui Caius deosebirea de pozițiuni inițiale și acel presupus echilibru nu se va realiza niciodată. Dacă carnea și pâinea nu ar fi mărfuri, Tizius și Caius nu ar putea decât să schimbe munca lor și schimbul unei munci care să nu fie serviciu se chiamă colaborare.

Așadar : dacă proprietatea ar fi abolită ?

Pentru a răspunde este nevoie să analizăm problema dintr'un punct de vedere mai cuprinzător și mai omenesc.

Să ne închipuim un tip de Societate perfectă, de exemplu o familie în care se realizează la maximum unitatea spirituală a membrilor sau o comunitate în care binele tuturor să fie înțeles ca maximum de bine pentru fiecare. Într'un astfel de tip de organism social este clar că nu se poate vorbi de proprietate : prin ipoteză totul este al tuturor ; mama nu ia mâncarea fiului, nici fiul pe a mamei ; bucuria și suferința unuia este bucuria și suferința altuia ;

subtile observațiuni. — în concepția prof. Spirito se poate aduce o obiecțiune esențială : că atitudinea meditativă, caracterul prea abstract și elaborația pur filozofică, pe deasupra realităților și obstacolelor pe cari ea le ridică. — au condus pe Spirito la ipoteze și concepții cari trec dincolo de limitele posibile ale actualului și ating pe alocuri exagerarea, hazardul, cu temeritatea pe care numai ideea în sine o poate da, cari pot ispiti închipuirea, dar cari se refuză posibilităților practice.

Cu toate că viziunile prof. Ugo Spirito sunt socotite chiar de doctrina italiană ca simple tendințe probabile, de perspectivă, ale unei evoluții care încă nu este actuală, concepția sa corporatistă rămâne o valoroasă bruscare a vechilor idei economice și un model de gândire original și sistematic ramificat dintr'un principiu care oferă mai multe căi posibile, dar care rămâne incontestabil esența viitorului : *Solidaritatea*.

se lucrează împreună, se produce împreună, se consumă împreună. Ei bine, prin aceea că această societate se realizează, neexistând deosebire între al tău și al meu, — nu există schimb, și deci nu există piață, credit, dobândă, monetă; nu există deosebire între bunuri economice și bunuri neeconomice; nu există viață economică. Concluzia poate să pară stranie și absurdă economiștilor cari nu și-au pus niciodată cu claritate problema definiției bunului economic și a fenomenului economic, dar desigur că este unica ce se poate trage dintr'o analiză fără prejudecăți a conținutului științei economice. Poate să pară stranie și absurdă mai ales pentru că economistul s'a străduit să conceapă viața economică a omului izolat, folosindu-se de figura abusată a lui Robinson Crusoe, și a teoretizat, tot pentru el, gusturi, obstacole și echilibru; dar argumentația economistului nu a fost decât un palid reflex al studiului vieții sociale, dii care și-a închipuit că poate să tragă, în insula nelocuită, o linie de despărțire între bunuri economice și bunuri neeconomice. Dar sărmanul Robinson nu ar fi putut să distingă cu adevărat natura celor două clase de bunuri, de producție și de consum. A se reculege în rugăciune și a merge la vânatoare, a se plimba dealungul mării și a-și prepara mâncarea, a scrie jurnalul, a medita asupra problemelor vieții și a se feri de intemperii, — acestea vor fi fost desigur toate activitățile productive de bunuri, în cari criteriul economicității nu va fi avut niciodată să se deosebească de criteriul însuși al vieții în întregimea ei.

Pentru aceeași rațiune nu se poate vorbi de o viață economică înăuntrul realității etice a vieții de familie sau a unei comunități perfecte. Pentru aceasta, ca și pentru Robinson, vor exista probleme tehnice pentru producția fiecărui bun, dela edilitate la agricultură, dela fizică la igienă, dela literatură la muzică; pentru familie ca și pentru Robinson vor exista probleme relative la unitatea diferitelor bunuri, și vor fi problemele etice și politice; dar probleme economice, adică probleme privitoare la o clasă particulară de bunuri cari-și află în economicitate caracteristica lor, nu vor putea să subsiste cu niciun chip.

*

Ipoteza unei societăți perfecte este totodată o ipoteză sau un ideal. În realitate, în aceeași unitate spirituală a familiei, naște și se multiplică germenul desagregării. Fiul se desface de tată, fratele luptă împotriva fratelui. După nevoia bunului comun urmează nevoia egoistă a dominării, eroarea logică și deci morală de a crede într'o fericire care naște din separația bunurilor și din folosința autonomă de ele. Viața tuturor se topește în viața fiecăruia, și se naște proprietatea. Se închid porțile, se ridică ziduri împrejur, se sapă șanțuri

cari încing stâncile întărite, se prepară apărarea lui „al meu“ care nu e „al tău“. *Homo homini lupus*.

Dar, în afară de această rațiune de caracter etic, sfărâ-marea unității se datorește și unei necesități de natură instrumentală, imposibilității spațiale, adică de a face să se concentreze voința fiecăruia în voința tuturor într'o societate care, prin numărul componentilor, are nevoie să se extindă pe pământuri din ce în ce mai vaste până la a cuprinde întreaga suprafață terestră. Nucleul familiar se multiplică dând naștere la atâtea alte nuclee familiare, și fiecare unitate tinde să trăiască o viață autonomă, pentrucă numai prin această autonomie poate să atingă o relativă organicitate interioară.

Dar nici autonomia nu poate să fie absolută, și unitatea înfrântă face să se simtă continuu o nevoie nesatisfăcută. Nimeni nu poate fi în chip serios mulțumit de egoismul său, de lumea în care s'a închis cu iluzia îmbogățirii. Pe cât pare de mare, lumea proprietății este o lume limitată și deci mică : oricât aş avea eu, există totdeauna la vecin ceva care atâță dorința mea. Legea proprietății este legea particularului și deci a simțului : ea nu satură, înfometează. Este foamea de tot, de o unitate pentru care nu se dispune de forța necesară pentru a o realiza spiritul și pe care se încearcă să o atingă cu violența. Aurul vecinului ispitește, se naște războiul cu vecinul pentru a-l învinge și a-l supune, pentru a-l face să reintre în lumea care fusese divizată. Dar războiul chiamă războiul, și unității închipuite îi urmează o și mai mare desagregare, o ulterioară împărțire și fragmentare de nuclee sociale, o ulterioară împărțire a indivizilor în fiecare dintre aceste nuclee sociale.

Din acest antagonism extrem al vieții sociale se naște prima nevoie de unitate de un caracter mai puțin anti-spiritual, naște exigența de a face să conviețuiască proprietățile într'un acord relativ, într'o dialectică în care suprafața să fie acoperită de o mantie pacifică. După războiul urmează schimbul și apare viața economică.

Iată-ne deci la rădăcina economiei și a tuturor fenomenelor sale.

Este o rădăcină dublă care se întinde adânc în inima vieții sociale. De o parte nevoia de a depăși starea de război și a trăi în înțelegere, adică într'o efectivă comuniune spirituală, de alta incapacitatea de a depăși rațiunea războiului, adică proprietatea, care deosebește și împarte : dublă rădăcină care se rezolvă într'o contradicție fatal destinată să isprăvească în război, al cărui principiu nu se poate depăși. Războiul, care este războiul armelor cu cari se tinde a se înstăpâni sau cu cari se vrea eliberarea pas cu pas din subjugările îngrămadite ; războiul, care este războiul

economic, sinonim direct al economiei în ipostaza liberei concurențe. Pentru că concurența vrea să zică : al meu contra al tău, *mors tua vita mea*, bogăție câștigată prin sărăcierea învinșilor. A trăi economic este însemnează a trăi subjugând : capitalistul subjugând pe lucrător, capitalistul pe alt capitalist, creditorul pe debitor, vânzătorul pe cumpărător, producătorul pe consumator și așa mai departe, într'o continuă supunere a celui slab de către cel puternic, deci a celui care nu are către cel care are. Nu este vorba de a rezolva problema, cum crede socialismul, prin lupta de clasă pentru că nu e vorba de o clasă care nu are și de o clasă care are, ci de toți cei cari au și nu au împreună, fiecare având mai mult decât unii și mai puțin decât alții. Chiar în posesiune stă origina luptei și lupta nu poate fi depășită cu un nou sistem economic care să conducă la o mai mare preecuatie, pentru că a spune economie și a spune negarea preecuatiei este exact acelaș lucru. Pentru a ajunge la unitatea spirituală nu este decât o singură cale : a înlătura, a suprima viața economică și a atinge acel al treilea termen în care contradicția proprie economiei, adică voința acordului menținând rațiunea desacordului, să fie conciliată cu negația premizei sale. Dela războiu la economie, dela economie la etică. Luptă, schimb, colaborare : iată drumul de parcurs pentru a ajunge la viața morală și la știință.

Economiștii, dimpotrivă, și-au închipuit că pot ajunge la știința economiei. Pentru că pretenția lor să poată fi satisfăcută ar trebui să admitem existența unei științe a negativului sau a particularului, adică o logică a ilogicului sau un sistem al iraționalului. Dacă, prin schimb, s'ar fi depășit în adevăr conceptul de războiu și s'ar fi ajuns la unitatea acordului, o știință a schimbului nu ar fi contradictorie, dar dacă schimbul este totuși clădit pe principiul luptei, și viața economică ce derivă din el este concurență, universalul nu este atins și știința schimbului nu depășește contradicția proprie unei științe a războiului.

Poate să existe o știință a războiului ? Dacă ar exista, ea ar fi logica victoriei în universalitatea sa, dar a zice victoria tuturor însemnează a afirma negația posibilității de a înfrânge, adică negația războiului însuși. Intruatăt se naște războiul întrucât logica este ruptă, universalul e negat, negativul triumfă asupra pozitivului, fie chiar ca moment necesar al reafirmării acestuia. Un războiu poate fi sacrosanct, dar ca moment esențial pentru o pace dreaptă : logica lui stă, deci, în logica păcii, nu a sa însăși. Pentru sine reprezintă ilogicul falsei păci din care a apărut.

Intr'o considerație de suprafață poate părea că o știință a războiului există într'un fel oarecare, și că ea are capii săi, maestrul său, școlile sale. Dar când se gândește așa se

confundă știința războiului cu știința instrumentelor cu cari se luptă. În adevăr, poate să existe o știință a armei de foc, a tirului, și, până la un punct oarecare, a tacticei și a strategiei, dar nu o știință care se naște din principiul războiului și sistematizează un astfel de principiu în logica consecințelor sale. Intrucât războiul este în adevăr războiu, și prin urmare nu numai trageri de tunuri și mitraliere, sau tactică, sau strategie, ci voință de a învinge, învingând și distrugând, întruatât el repugnă absolut conceptului de știință.

Raționamentul se poate repeta cu mai multă evidență pentru un alt concept științific și mai negativ : delictul. Poate să existe și ce poate să însemne o știință a delictului ? Pentru delicvent ea va fi desigur știința instrumentelor delictului, de exemplu știința pasportului, sau a stiletului sau otrăvii sau a armei ; pentru nedelicvent va fi știința preveniunii și represiunii delictului, adică dreptul penal, medicina, pedagogia, etc., dar pentru niciunul nu va fi știința delictului, adică știința pentru determinarea criteriului perfectului delicvent. Pentru niciunul, deoarece o delicvență logică e o contradicție de termeni nesusceptibilă de sistematizare științifică. Ca delict, ca adevărat și propriu delict, deci ca negație a binelui, actul delicventului poate fi considerat totuși, însă numai în știința pozitivului care neagă, *in etică*, a cărei determinare logică va implica determinarea momentului său negativ.

Intorcându-ne acum la economie, ne este posibil să ne dăm seama cu precizie de științifismul ei. Și aci științific va putea să fie studiul unor instrumente din lumea economică, și știința se va rezolva în matematică, în statistică, contabilitate și altele asemănătoare, — deci în caracterele particulare în cari, la lumina acestei științe, se vor studia fenomenele circulației monetei, ale tehnicei bancare, ale translației impozitelor, etc. ; însă științific nu va putea să fie niciodată studiul fenomenului economic ca atare, adică studiul acțiunii economice, pentrucă a acționa economiceste înseamnă a acționa contradictoriu, o lucrare refuzând orice sistematizare logică. Și cum nu poate să subsiste o știință a economiei, tot așa nu poate să apară o știință a instituțiilor particulare ale vieții economice, a monetei, a schimbului, a pieții, a bursei, a băncii ș. a. m. d., pentrucă toate aceste instituțiuni au aceeași lipsă de logică a principiului din care derivă. Unica lor logică este aceea a negației lor așa că, oricât de paradoxal ar părea, este irefutabil adevărat că logica monetei este de a fi rea, a schimbului de a fi injust, a pieții de a fi în desechilibru, a bursei de a degenera în jocuri de speculație, a băncii de a da faliment și a regimului economic de a trece din criza în criză. Desigur, nu toate băncile dau faliment și relevă contradicția lor, dar nefali-

mentarea lor reprezintă violența lor și opera lor de împotrivire: nu dau faliment pentru că alții plătesc și dau faliment în locul lor. Aceasta vrea să zică luptă economică sau, cum se zice în chip contradictoriu, viață economică.

Pentru că știința să se poată socoti în mod serios o știință, ar trebui să fie știința maximei bune stări. Dar din fericire nu este decât o singură cale pentru a atinge maxima bunăstare, și anume aceea prin care se caută propria fericire în fericirea tuturor. Această cale care are în mod evident un caracter universal, are știința sa, știința etică sau politică; fie că economia se disolvă în aceasta fără reziduri, fie că economia se deosebește în vreun fel de etică sau de politică și atunci nu poate să nu particularizeze bunăstarea făcând-o să devină bunăstarea unora. După câte s'au spus, nu este greu să conchidem că știința economiei este falsă știință a falsei bunăstări a celor cari posedă. Dacă acea bunăstare nu ar fi falsă și falsă știința sa, San Francisco nu ar fi un sfânt și istoria l-ar acuza de a fi negat o valoare universală.

Numele lui Francisco d'Assisi, pus aci ca concluzie a unui raționament, nu poate să nu accentueze acea aparență de utopie pe care o are, neîndoios, o negație peremptorie a economiei. Destinul concretului adevărat este să pară abstract, al logicei să fie socotită în afară de realitate. Dar idealul este și trebuie să fie în afară de realitate, pentru că realitatea nu se mișcă, ci înaintează și trăește prin viața spirituală. Un idealist care concepe spiritul ca istorie nu poate fi atins de acuzația utopiei: chiar acel sens dialectic care îi dă pasiunea să înainteze acolo unde alții s'ar opri speriați și desorientați, îl face să simtă și nevoia de a privi drept în cea mai crudă realitate, fără ca aceasta să-l descurajeze și să-l desamăgească. Negarea economiei este chiar idealul care isvorăște dintr'o realitate contradictorie, pentru că realitatea se mișcă și înaintează, dar este utopie să visezi dispariția economiei. Economia nu poate să dispară și de aceea nu poate să dispară nici *homo economicus*. Nu poate să dispară așa cum nu poate să dispară tot ceea ce în lume reprezintă momentul negativ, răul, greșala, urâtul, moartea. Și atât timp cât vor fi oameni pe lume și va exista o viață spirituală, va exista și momentul antiuman și antispiritual al anarhiei: va fi nevoia contradictorie de a se îmbogăți fără să se bucure alții, de a-și schimba propria persoană empirică cu lumea și deci de a închipui acel „câștig“ pe care economiștii și-au făcut iluzia că pot să clădească o știință.

Homo oeconomicus nu va muri, prin urmare. Dar moare, și trebuie să moară în mod absolut, iluzia caracterului său pozitiv. Va trăi numai ca un etern inamic de combătut,

ca un rău ieșind din însăși realitatea binelui, ca un element de desăgregare al vieții sociale.

Și știința lui *homo oeconomicus*? Desigur, și patologia este o știință și, așa cum răul însoțește totdeauna binele, în orice știință considerarea aspectului negativ, patologia, merge în acelaș pas cu considerarea aspectului pozitiv. Dintr'un astfel de punct de vedere, economia este patologia politicii, și cel ce studiază politica nu poate să nu analizeze fenomenologia și să demonstreze negativitatea ei. Dar dacă aceasta este natura științei lui *homo oeconomicus*, este clar că ea reprezintă cea mai radicală negație a științei actuale, care schimbă negativul cu pozitivul, patologia cu fiziologia și privește în oglinzi pentru ca să demonstreze legile armoniei egoismelor. Egoismul nu consimte armonia, și această știință este iremediabil falită.

*

Ironia cu care, în general, se atacă astăzi *homo oeconomicus*, chiar numai în greșala și superficialitatea lui logică, poate să demonstreze singură intuiția profundă a corporatismului fascist. Economistul are dreptul să rădă, dar nu pentru asta terenul rămâne încă solid sub picioarele lui. Logica sa, interioară sistemului, este destul de riguroasă, dar o logică și mai strânsă năruie sistemul, o logică care transcede câmpul economiei și vrea să realizeze, politic și tehnic, unitatea spirituală a organismului social. Politicește sau etic, pentru că a ajuns să-și dea seama că unitatea familiei neîmbucătățită în mulțimea nesfârșită de familii și indivizi, trebuie să fie unicul ideal al practicei și unicul criteriu al științei. Tehnic, pentru că tehnica nu vede dincolo de politică, de politica în sine însăși ca realizare efectivă. Spațiul care divide nucleele sociale este natura, deficiența spirituală a omului. Și dacă omul creiază și înmulțește mașinile și scurtează distanțele până la a avea frenezia vitezii, dacă omul se închide spontan într'un angrenaj de mii de roți și mii de articulații, pare ochiului superficial că el devine sclavul mașinii și al sistemului, dar în realitate el înfăptuește toate acestea împins de exigența etică a unității, a organismului în care sufletul tuturor oamenilor se simte imediat și constant, și viața fiecăruia se îmbogățește și se ridică prin experiența tuturor. Intr'un astfel de efort tehnic și moral către o unitate din ce în ce mai profundă, economia trebuie să renunțe la tradiția ei naturală și să devină programatică, adică trebuie să sacrifice voința economică a fiecăruia pentru voința morală a tuturor, să sacrifice falsa tehnică a teoriei și a practicei sale concurențiale și să caute noua tehnică în colaborare. Aceasta este rațiunea de a fi a corporatismului.

Există, totuși, mai mult sau mai puțin difuzată, părerea că fascismul, înțeles ca sinonim corporatismului, trebuie să

reducă viziunea sa la fenomenul economic și să-și slăbească respirația sa revoluționară. Acelaș corporatism e privit de alții mai mult în latura sa politică și juridică decât economică, și celui care studiază economia se contestă dreptul unei considerări mai mult decât parțială. Existență și preocupare desigur justă și care demonstrează, dacă mai este nevoie, caracterul totalitar al fascismului, dar o exigență care nu izbuteste niciodată să se clarifice logic și care, în iluzia unei lărgiri de orizont, conduce la întărirea unor limite foarte periculoase. Eroarea stă în a susține că corporatismul trebuie să fie politic și juridic peste și mai mult decât economic, și în a nu înțelege că politicul sau juridicul său nu îndemnează și nu este altceva decât absoluta *antieconomicitate*. Problema nu stă în a face să prevaleze și să coexiste unii factori, ci de a determina esența, principiul fundamental, scopul unic al noiei concepții. Și acest principiu este acel al antieconomiei, al luptei disperate împotriva lui *homo oeconomicus*, împotriva individualismului anarhic, împotriva tuturor egoismelor cari încearcă să desfacă fasciile în cari s'a strâns fascismii. Și deaceea cel mai rău adversar al corporatismului sau al fascismului este economistul sau oricine are judecata fundamentală a economistului, adică convingerea că resortul efectiv al activității omenești este câștigul hedonistic care se glorifică în presupusele acțiuni ale inițiativei private. Corporatismul crede în posibilitatea de a unifica viața socială în chip moral și tehnic, crede în plăcerea de a da și a se sacrifica, este împotriva oricărui țel privat al vieții și chiar de aceea nu este economie, ci politică, morală, religie, — esența unică a revoluției fasciste.

Oportunitatea revizuirii Constituțiunei

de MIHAIL MANOILESCU

Deși opinia generală a țării, și chiar multe din partidele politice, sunt astăzi fixate asupra necesității revizuirii Constituțiunei, totuși anumite rezistențe interesate se ivesc încă în calea acestei idei.

Bizară și aproape umoristică este opoziția partidului național-țărănist, care la votarea actualei Constituțiuni s'a opus fățiș nu numai împotriva modului cum s'a făcut revizuirea de atunci, dar și împotriva fondului însuși al noiei Constituțiuni.

În orice caz, pentru țară, aceasta nu constituie un motiv de îngrijorare. Politicianii din partidul țărănist, cari au făcut acum 11 ani noului pact fundamental, opoziție de pe balcon, nu se vor sui mâine pentru apărarea lui, pe baricade.

Un argument însă, care are oarecare șanse să prindă la oamenii sinceri și de bună credință, este acela că o Constituțiune nouă nu și-ar avea nici un rost acum când țara este preocupată de alte probleme, mai concrete și mai practice și, în primul rând, de problema bunei gospodării economice a țării.

„De Constituție ne arde nouă!“ ar putea exclama unii oameni necăjiți, cari așteaptă numai dela măsurile economice și sociale mântuirea lor.

Pentru toți aceștia e nevoie să arătăm că tocmai gravitatea crizei economice și sociale dela noi, cere o transformare constituțională a Statului.

Să nu uităm întâi că cele două mari schimbări constituționale ale României, în veacul nostru, au fost amândouă datorite unor cauze economice și sociale.

Regele Carol I a consimțit la 1913 la convocarea unei constituante, printrucă, în cadrul vechei Constituțiuni, nu se putea face exproprierea și improprietărea.

Regele Ferdinand I a consimțit la 1923 la schimbarea Constituțiunei fiindcă, în cadrul celei vechi, nu se putea face naționalizarea subsolului.

Așa dar, de două ori în răstimp de zece ani, factorul economic social — iar nu factorul politic, — a determinat oportunitatea revizuirii.

Același factor social-economic hotărăște și momentul revizuirii actuale.

De la Domnia Regelui Carol al II-lea se cere deslegarea unei alte probleme economice-sociale, în calea căreia stă tot o veche Constituțiune, (mai mult învechită decât veche!). Este problema salvării țării prin organizarea ei gospodărească.

Tot ce scriem de trei ani în această revistă nu e decât o demonstrație a tezei că, *un regim de gospodărie națională nu este posibil, în cadrul constituțional și politic actual.*

Intr'un articol recent, un ziarist talentat punând în evidență incuria noastră administrativă, în ce privește producția națională, se întreba: — „nu-i dă voe Constituția ministerului de industrie și comerț să aibă o înțelegere de ansamblu a intereselor economiei naționale?”

La această întrebare așa de clar formulată, noi răspundem hotărît: *da, Constituțiunea de azi creiază și îngăduie un regim politic, care nu dă voe unui minister economic să aibă o politică rațională și continuă.* Statul nu poate fi gospodărit prin discordie și discontinuitate.

Când viața economică este întregă la discreția Statului centralist, și când acest Stat este întreg la discreția partidelor politice, nimic nu se poate organiza sănătos în domeniul economic. *Scăparea nu poate fi decât în sustragerea economiei, dela influența exclusivă a Statului, și în sustragerea Statului dela influența exclusivă a partidelor.*

Ca să ilustrăm aceasta nu putem recurge în cadrul strimt al unui articol, decât la unele exemple.

Nu vom invoca exemplul Conversiunii, în care Constituțiunea actuală s'a înfățișat ca o piedică grea, în fața unui mare imperativ social și economic. Dar ne vom opri asupra altor probleme încă nerezolvate, cum este aceea a organizării muncii colective în agricultură, sau aceea a disciplinării producției industriale și a controlului prețurilor ei.

Aceste probleme nu pot fi rezolvate decât prin asociere și sindicalizare. Dar sindicatele obligatorii nu se pot crea în cadrul actualei Constituțiuni, deși înainte de votarea ei, unii dintre noii specialiști au cerut ca ea să primească o formă destul de largă, pentru a permite astfel de creațiuni moderne.

Singura formă modernă de organizare a gospodăriei naționale este colaborarea Statului cu corporațiile. Numai corporațiile constituie instrumente colective, cari întrunesc condițiile de competență, de continuitate și (de ce n'am spune-o?) de seriozitate, pe care nu le împlinește Statul partidelor.

Problema noastră economică este colorată însă și de o nuanță etnică. Românii sunt pretutindeni puși în inferioritate, și chiar prigoniți, în sferele economice superioare.

Criza economică accentuează până la exasperare nemulțumirile de ordin etnic, și amenință ordinea societății. Statul român, dacă vrea să fie clădit pe dreptate, nu trebuie să admită prigonirea nici unei minorități etnice, *dar nu poate să admită, cu mai mult cuvânt, prigonirea Românilor*. El trebuie să stabilească pe căi normale și cât mai este vreme, *o cumpănă națională dreaptă, în toate sectoarele vieții economice*, potrivit proporției totale dintre Români și minoritari în țară.

Nici această operă de echilibru și de înțeleaptă prevedere nu este posibilă, în marginile actualei Constituțiuni, care nu permite crearea în fiecare sector al vieții economice, unui cadru și unei instituții juridice capabile de a realiza acest echilibru.

Numai corporațiile cari vor ieși dintr'o Constituțiune nouă, vor putea să realizeze în sânul lor, odată cu *echilibrul social și economic*, ca în Italia, și *echilibrul etnic* atât de necesar și de imperios la noi.

Modalitatea revizuirii este aproape tot așa de importantă ca și *sensul* ei. Ea e dictată tot de necesitățile economice și de urgența lor.

Procedura normală de revizuire cere întâi alegerea unui *parlament obișnuit*, dispus să ia inițiativa revizuirii. Al doilea, ea cere alegerea unei *constituante*, care să elaboreze noua Constituțiune și, al treilea, alegerea unui *nou parlament*, constituit după noile principii constituționale. Aceasta înseamnă *trei rânduri de alegeri*, și *aproape doi ani de frământare a țării*, în care timp orice operă gospodărească este imposibilă.

Dar, în afară de aceasta, scopul revizuirii, care este de politicianizarea țării, ar fi contrazis de această cascadă de alegeri, cari ar fi un prilej de desmăț și de anarhie pentru partide. În sfârșit orice consultare făcută pe baza actualei scheme electorale, este departe de a reprezenta sentimentul exact al țării.

Partidele nu transmit niciodată sincer și cinstit gândul țării.

Țara vrea gospodărie; partidele vreau politică. Țara vrea solidaritate și românism; partidele vor destrămare și cosmopolitism.

Când Suveranul vrea să vorbească cu poporul său — și acesta este înțelesul unei consultări constituționale — partidele se așează ca o ceată groasă între Rege și popor.

Există un singur mijloc, unul singur, prin care Suveranul poate întreba poporul său și poate primi un răspuns scurt, rapid și sincer. Acest mijloc care s'a pus la temelie Constituțiunilor de câte ori s'a cerut grabnica mântuire a țării, se cheamă: *Plebiscit*.

O altă orientare a cooperăției

de MIRCEA V. PIENESCU

Presă ne-a adus de curând strigătul de alarmă al oamenilor de bancă în favoarea celor peste 1000 de bănci mici menite să dispară în urma aplicării legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, care nu trebuie văzută decât ca o consecință a crizei economice, grăbită de factorul politic.

Acelaș fenomen se va întâmpla și cu societățile cooperative cari, la noi în țară, sunt toate, având câte odată și o altă numire, întreprinderi de credit. Și din acest compartiment al economiei s'au auzit strigăte de alarmă, la cari s'a răspuns prompt făgăduindu-se ajutorul Statului.

Noi ne-am ocupat de această chestiune a Statului în cooperăție și continuând pe aceeași linie, ne propunem să privim problema aci sub un alt aspect.

Cooperăție în România, înseamnă cooperative agricole, adică tovarășii făcute de mici proprietari agricultori sau de lucrători. Interesul care face pe aceștia să se asocieze trebuie căutat în calitatea lor de producători și, ca atare, este în strânsă legătură cu exploatarea agricolă însăși. Privită în totalitatea vieții economice, exploatarea agricolă a fost caracterizată ca profund individualistă, și în mare măsură acționând independent de piață. Ca urmare, atunci când dorim cooperatizarea acestor exploatări, trebuie să ținem seama de aceste însușiri fundamentale.

Cooperăția ca formă de întreprindere trăește și își realizează scopul ei firesc numai dacă are concursul fidel și integral al membrilor săi. Din acest punct de vedere amintim că în cooperăție faptul de a te înscrie într'o cooperativă înseamnă obligația ca una, mai multe, sau chiar toate funcțiunile exploatărei tale personale să treacă asupra cooperativei. De exemplu, înscrierea unui agricultor într'o cooperativă de desfacere, înseamnă trecerea acestei funcțiuni a vânzării produselor, dela exploatarea lui, la cooperativă, care o va face pentru el. La fel cu cooperativele de aprovizionare, de credit, etc. Reușita cooperativei stă deci în sinceritatea cu care asociatul își ține această obligație, căci numai simpla înscriere și aportul de capital nu înseamnă nimic. Totodată reușita cooperativei mai înseamnă și conlucrarea continuă a membrilor, nu sporadic, și, mai ales nu

numai atunci când găsesc convenabil pentru ei. Toate aceste condițiuni de reușită a cooperativei implică un profund spirit de solidaritate și o conlucrare sinceră și continuă între membrii.

Spiritul de solidaritate este însă în opoziție cu individualismul, iar legătura între membrii nu o poate constitui, în cazul producătorilor, decât un interes comun simțit de ei în însăși exploatarea lor, de care sunt profund legați.

Am văzut cari sunt însușirile exploatărei agricole, am văzut cari sunt cerințele pentru a avea o bună cooperativă agricolă. Concluzia ce se desprinde în mod firesc este că, în actualul regim și cu actualul spirit al producătorilor agricoli, nu putem avea, dela sine, o cooperatie adevărată, adică o mișcare în care să se angreneze producătorii noștri agricoli tinzând la o transformare a raporturilor economice actuale.

Totuși întreprinderea cooperativă constituie o formă de organizare a agricultorilor mici, care se impune din ce în ce mai mult, față de tendințele de organizare sau de dirijare a vieții economice, fiind considerată aproape în unanimitate ca cea mai potrivită formă de cooperatie din câte se cunosc astăzi. În acest sens se pot cita o serie de exemple din cari se vede cât de departe s'a ajuns cu această încredere în posibilitățile cooperatiei de a da un nou aspect exploatărei agricole. Sunt state de veche așezare economică, ca de exemplu Marea Britanie în care se fac eforturi mari pentru organizarea cooperativă a producătorilor agricoli. Se citează o serie de state din America, Australia, Africa de sud în care măsurile legale luate pentru cooperatizarea agriculturii merg până la obligativitatea înscrierii în cooperativă. Astfel noile legislațiuni din Australia și din Uniunea Sud-Africană dau dreptul guvernului ca în cazul când o majoritate (de obicei 2/3 sau 3/4) se organizează în cooperative în vederea desfacerii produselor agricole să oblige minoritatea să-și desfacă produsele pe aceeași cale.¹⁾

Tot ca o dovadă a încrederii ce se acordă peste tot cooperativei se citează și tendința care se remarcă atât în țările de veche organizare, cât și în cele mai nouă, de a li se da sarcini de interes public. În acest sens pe cale de lege sau regulamente cooperativele au primit în unele țări veritabile funcțiuni cu caracter public, cum se remarcă foarte just într'un referat supus discuției la ultima întrunire a Comitetului Internațional pentru Relațiunile Inter-cooperative.

Probelma care se pune este deci ușor de enunțat, mai grea este calea de ales. Față de noile tendințe ale vieții e-

¹⁾ Bureau International du Travail. Informations coopératives. Nr. 8, 934.

conomice care se depărtează din ce în ce mai categoric de principiile liberalismului economic, evoluând spre o economie organizată, elementele dela periferia economiei naționale trebuiesc angrenate și pentru aceasta cooperativa este socotită instrumentul cel mai potrivit. Deci pe scurt în toate țările se urmărește cooperatizarea agriculturii și întrebarea este care poate fi calea cea mai nimerită ?

Din experiența de până acum se pot desprinde trei căi deosebite prin cari se poate ajunge la cooperatizarea agriculturii.

1. — Agricultorii mici sunt făcuți să fie conștienți de inferioritatea lor luptând izolat pe piață și de avantajele pe cari le oferă asociația în însăși procesul de producție, și astfel se întovărășesc în cooperative, cari în baza legilor de drept comun activează în direcția interesului pentru care au fost create.

2. — Văzându-se că agricultorii mici nu sesizează avantajele pe cari le oferă cooperativa prin sine însăși, statul stimulează creierea de cooperative acordând avantaje de ordin fiscal, înlesniri în ce privește constituirea și funcționarea, drepturi de preferință în raporturile cu statul, tarife de favoare pe căile ferate, etc.

3. — Acolo unde guvernantii sunt mai grăbiți și voiesc să scurteze procesul de cooperatizare, au legiferat obligativitatea.

Desigur că situația primă este cea ideală și ar fi de dorit pentru toate țările. Dar la aceasta nu se poate ajunge decât pe un drum lung care implică o nouă educare a maselor de mici producători agricoli cari trebuiesc scoși din individualismul lor profund înrădăcinat și îndrumați spre un spirit de solidaritate, de colectivitate.

Calea a doua, adoptată acolo unde statul și-a luat rolul de cooperatizator, cere o analiză mai atentă spre a vedea efectele ce le are această intervenție a statului, față de însușirile exploatărei agricole cari sunt în acelaș timp și piedica spre cooperatizare. Cooperativa care se formează pentru că are înlesniri de ordin legal și fiscal sau pentru că sub această formă poate mai convenabil să ia în exploatare un bun dela stat sau o furnitură a instituțiilor acestuia, are la baza ei un imbold exterior și oferă tentația unor beneficii cari vin fără nici o contribuție a membrilor cooperativei. Aceasta este de natură a excita pofta fiecărui membru de a participa la aceste avantajii într'o măsură cât mai mare, distribuția nefiind limitată de nici o contribuție personală. Poate fi vorba de solidaritate, de conlucrare sinceră în această ipoteză? Desigur că nu. Dar și mai mult încă. Atunci când pentru a putea valorifica aceste avantaje cooperativa face apel la o persoană din sânul ei sau din afară, apare intermediarul care în mod firesc va avea și el partea

lui din ceea ce statul cedează cu gândul de a ajunge numai la membrii. Acest intermediar este de obicei, așa cum s'a petrecut și în Italia ante-fascistă, un politician cu trecere, care dacă nu va face serviciul cooperativei pentru comisioane, îl va face fără discuție din interes electoral. Și într'un caz și în altul sacrificiul statului va fi făcut în folosul câtorva profitori și va duce la accentuarea individualismului, fiecare căutând să profite pentru el personal de „maximum de beneficii cu minimum de efortări“, așa cum ne-a lăsat moștenire secolul trecut. De o conlucrare sinceră și continuă nu mai poate fi vorba căci odată ce doresc pentru mine mai mult nu pot fi sincer cu tovarășii, iar continuu nu pot lucra deoarece nu voi veni la cooperativă decât atunci când avantajele oferite de stat vor coincide cu interesele mele de moment. Este cazul și la noi în țară cu o serie de cooperative a căror structură, ne rezărvăm să o analizăm altă dată, sub acest aspect.

Rezultă deci că nici calea a doua nu duce la rezultate.

La cea de a treia cale nu ne oprim acum de oarece în mod normal și după logică nu se poate produce decât într'un stat condus dictatorial de oarece obligativitatea, chiar dacă ar fi bună și de folos, înseamnă constrângere și deci nu poate fi liber consimțită de o clasă de agricultori individualiști, ci trebuie impusă și încă cu multă severitate. Rusia ne-a furnizat un exemplu edificator în acest sens.

Din expunerea de mai sus s'ar putea desprinde concluzia că trebuie renunțat la gândul de cooperatizare a exploatarei agricole întrucât aceasta nu poate i decât opera timpului care va aduce după el convingerea agriculturilor de foloasele cooperativei. Nu aceasta am voit să spunem și nu este aci locul să reedităm posibilitățile de accelerare a unui proces de transformare prin intervenția de sus în jos. Să vedem dar ce este de făcut pentru ca din învățămintele din trecut să tragem norme pentru viitor.

Asupra cooperativelor din România trece în timpul de față o criză care le-a paralizat în bună parte activitatea, iar în al doilea rând operează legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, care cu toată aparența de tratament special, își va produce și asupra cooperativelor toate consecințele sale. Dacă voim să iasă o cooperatie întărită trebuie lăsate cele două fenomene să-și producă toate efectele lor, până în cele mai îndepărtate consecințe, deoarece în mod normal, dacă ar fi vorba de cooperative autentice, aceste fenomene ar trebui să treacă fără nici o urmă asupra lor și ca atare ele nu vor atinge de cât ceea ce este străin de cooperatie. Opera de purgatoriu care dacă nu venea dela sine, trebuia întreprinsă conștient, trebuie să nu fie stin-

gherită prin nici o intervenție făcută în urma alarmei ce s'a dat că *moare cooperăția*.

După ce terenul va fi curățit de tot ceea ce era neautentic și deci neviabil și nesănătos, trebuiește începută opera de cooperatizare. Această operă trebuiește să plece dela două considerațiuni:

1) Să se evite complect creierea de cooperative cari în fond nu corespund numelui. Pentru aceasta *trebuiește renunțat la toată acea categorie de avantaje, favoruri și excepții cari se fac pentru întreprinderea cooperativă*, deoarece duc la accentuarea individualismului și dau posibilitatea să se nască profitori de tot felul.

2) Statul ca expresiune a colectivității care îl compune, să dea un larg sprijin cooperativelor, sprijin care nu trebuie să aibă nimic din filantropie și care trebuiește să fie riguros proporțional cu realizările cooperativei însăși. Din acest punct de vedere este monstruos ce se întâmplă astăzi când o cooperativă câtă vreme rămâne limitată la un număr mic de membri, deci la mijloace de lucru, este scutită de impozite; cum însă ajunge la un capital mai mare, deci la o activitate mai intensă plătește. Dece? pentrucă a dat do- vada că este de folos membrilor săi?

Paralel cu aceasta statul trebuie să întrepridă opera de reeducare a agricultorilor în sensul determinării unei atmosfere prielnice cooperăției, adică o atmosferă de solidarism, de organizare și de sinceră conlucrare a celor cu interese comune, în locul luptei pe viață și pe moarte ce se duce astăzi.

Trebuie să dispară odată pentru totdeauna acea pripeală care a dus în multe țări după război la înființarea de mii de cooperative cari la prima adiere a crizei au căzut. Cooperativa este instrumentul cu care consumatorul sau micul producător luptă pe piața economică și lupta adevărată este tocmai în timp de criză.

Dacă atunci când este mai mare nevoie arma nu corespunde menirii pentru care a fost creată însemnează că nu a fost autentică și deci este mai bine să o aruncăm.

În perspectiva viitorului cooperativa trebuie să fie întreprinderea care să corespundă în totul imperativului vremii care se pare că este economia organizată în locul economiei libere care se stinge din ce în ce. Prin urmare și sub acest aspect ea are nevoie de membrii însuflețiți de un alt spirit decât individualismul care ne-a dominat până acum.

Din orice punct de vedere privim problema cooperăției ajungem la aceeaș concluzie: *nevoia de o altă îndrumare*. În cele de mai sus ne-am silit să dăm câteva aspecte ale unei noi îndrumări care ni se pare că se impune dacă voim să ajungem la o cooperăție autentică.

Stalin¹⁾

de ELENA M. MANOILESCU

Problema Rusiei Sovietice interesează azi mai mult ca ori când. Recenta recunoaștere a Republicii Sovietice de către noi și de Cehoslovacia, va deschide granițele către fostul imperiu al Țarilor.

Intrarea Rusiei în „Liga Națiunilor“, chestiune atât de discutată în ultimul timp și acum rezolvată, face ca Republica Sovietelor să fie mereu la ordinea zilei.

Fără îndoială că la vecinii noștri de peste Nistru s'au schimbat multe dela războiul încoace, însă multe, mai multe de cât ne putem închipui, au rămas aproape aceleași.

Foarte mulți mai cred încă și azi că în Rusia puterea e în mâna Sovietelor. De mulți ani Sovietele nu mai au puterea, care e *deținută în mod exclusiv de partidul comunist.*

Secretarul general al comitetului central din acest partid este Stalin.

Iosif Djugașvili, cunoscut în timpul imperiului sub numele de Koba și după revoluție sub acela de Stalin, este originar din Georgia.

Această provincie, după cum se știe, a fost alipită de imperiul Țarilor abia în cursul sec. al XIX-lea; ea și-a păstrat însă de-a lungul veacurilor superbul tip al rasei, originalitatea sa etnică și limba.

Stalin s'a născut la 1880 în satul Gori, situat în apropiere de Tiflis.

Tatăl și bunicul lui, ca și ceilalți strămoși ai săi, au fost cismari. Cismari țărani, cismarii satului.

Tatăl lui, conform tradiției din familia sa, vroia să-l facă pe unicul său fiu Iosif, tot cismar. Însă când copilul avea 11 ani, tatăl muri și mama sa Ecaterina Djugașvili nu visa decât să-l vadă preot.

Stalin a crescut în mijlocul unei familii, a cărei averșine pentru Ruși era profundă. În casă nu se vorbea rușește și nici azi mama lui nu vorbește curent această limbă.

Primele studii și le-a făcut în satul lui, Gori, și apoi a fost trimis de mama sa la seminarul din Tiflis.

Aici a urmat cursurile mai mulți ani și, la 17 ani, a fost eliminat din seminar, din cauza ideilor lui revoluțio-

¹⁾ Din seria de articole: „Făuritorii Europei de mâine“.

nare, fiind privit ca un element nesigur și periculos, pentru ceilalți seminaristi.

Deși toate biografiile lui Stalin sunt categorice în a spune că a fost eliminat din seminar pentru ideile lui, mama sa și astăzi continuă să susție că ea l-a retras din motive de sănătate, din cauza surmenajului. Biata femeie, în dragostea și mândria ei de mamă, nu-și dă seama că această eliminare e un titlu de glorie pentru cariera revoluționară a lui Stalin. Ea și azi, după 30 de ani, resimte aceeași durosă umilință, pe care a simțit-o când copilul i-a fost trimis acasă ca element periculos.

Cum nu-l avea decât pe el, — doi fii mai mari murișeră înainte ca al treilea să se nască, — ea îl iubea cu toată puterea sufletului ei de mamă, și de aceea a ascuns de atunci eliminarea fiului ei și a susținut că ea l-a retras. Rușinea aceasta nu trebuia să o cunoască nimeni, și de aceea și azi spune la fel din obicinuință, din convingere că-i face fiului ei bine sau poate azi a ajuns să creadă și ea că e așa; cine poate ști?

Totuși, faptul că Stalin a pășit în viață prin porțile unui seminar, e un lucru puțin banal, dacă ne gândim la sfintele locașuri distruse, și la atitudinea dușmănoasă a actualului regim față de biserică.

*

Dela 18 ani, adică dela 1898 și până în 1917, Stalin a dus cea mai extraordinară existență, care pentru mama lui a fost un șir lung de chinuri și suferințe.

În timp de 19 ani a fost arestat și închis de șase ori, a evadat de cinci ori, a petrecut în total opt ani în închisoare sau în lagărele deportaților.

Din 1913 până la Februarie 1917, a fost exilat în regiunea cercului polar în satul Kureika. De aci a fost liberat de revoluția lui Kerenski.

În timpul revoluției din Octombrie, rolul lui e mai mult decât modest; însă Stalin a avut instinct.

A mizat pe Lenin.

La sfârșitul războiului civil, Stalin era membru în consiliul de războiu revoluționar al unei armate.

Fiind complect nepriceput în chestiunile militare, Lenin l-a rechemat la Moscova. Aici a stat mai mult timp fără să aibă o ocupație, până când Lenin, pe care-l urma în continuu, l-a numit comisar al poporului în inspectoratul muncitorilor și al țăranilor și comisar al poporului pentru naționalități.

În ședința în care a fost numit, Lenin a spus:

— „Acolo nu e nevoie de un om inteligent. Să-l punem pe Stalin“.

Deși titular la două ministere, în timp de șase luni Stalin n'a călcat acolo de cât odată. Cum acele departamente erau sortite desființării, Lenin n'a ținut prea mult seama

de lipsa lui de zel, și în curând îi dădu unul din cele trei posturi de secretari ai comitetului central din partidul comunist.

Acest organ — comitetul central — a fost înființat de Lenin odată cu faimosul Politburo, adică biroul politic al comitetului partidului comunist, care e totul în Rusia de azi. Ghepeu-ul, Ohrana de azi, justiția, armata, consiliul de miniștri tot e subordonat Politburoului.

Aci se iau toate hotărârile, aci se fac și se desfac toate.

Lenin a numit în cele trei posturi de secretari ai comitetului central pe Stalin, Molotov și Mihailov.

Ar fi greu de spus care din ei era mai puțin strălucit.

Lenin socotea pe Stalin puțin periculos, n'avea de ce să se teamă de el; acest motiv l-a făcut să-l numească.

Dar soarta se hotărâse să favorizeze pe Stalin.

Curând, Lenin se îmbolnăvi și atunci Zinoviev și Kamenev puseră mâna pe putere, asociindu-l și pe Stalin.

Acum se înființă trimviratul Zinoviev, Kamenev, Stalin, care a condus Statul în timpul boalei lui Lenin și care l-a dus pe Stalin, după moartea lui Lenin, pe vârful piramidei sovietice. Ori cât ar părea de curios, este și acolo o piramidă, ca altă dată, și în vârful ei stă un șef tot atât de absolutist ca și țarul de odinioară. De aceea spuneam că multe lucruri nu s'au schimbat în Rusia, în ciuda tuturor aparențelor contrarii.

Stalin, în timpul triumviratului mergea sigur și hotărât, urcând fără grabă, dar cu îndârjire, dealul puterii, care trebuia să-l facă Țarul roșu din Kremlin, care stăpânește toată Rusia.

Totuși, în momentul când Stalin a crezut toate piedicile înlăturate pentru ascensiunea lui, s'a lovit de o greutate, care era cât pe aci să-l înlătore pentru totdeauna din treburile Statului.

În 1924 Lenin moare și lasă un testament politic.

În acest testament Lenin, care se înșelase la început asupra lui Stalin, își revenise și-și dăduse seama, că urmașii lui, în special Trozki, vor avea de luptat cu el. De aceea, în acel testament, Lenin cerea în termenii cei mai categorici înlăturarea lui Stalin din funcțiunea lui de secretar general.

Lenin s'a temut de lupta dintre Stalin și Trozki, și a hotărât ca să-i urmeze acesta din urmă.

Curvântul lui Lenin trebuia executat, totuși abia după patru luni dela moartea acestuia testamentul lui Lenin a fost citit în ședința plenară a comitetului central.

Ședința a fost dramatică. Stalin era livid, Kamenev citea testamentul. Situația era penibilă și toată asistența jenată și paralizată de atmosfera din sală.

Atunci se scoală Zinoviev, care era cel mai cinic dintre toți, și spune că orice cuvânt al lui Ilci (Lenin) pentru ei e sfânt. Însă fiindcă temerile lui Lenin nu s'au realizat

în cecece privește lupta dintre Trotski și Stalin, ei nu mai văd motivul să-l îndepărteze pe acesta.

Toată lumea știa că nu e adevărat, că între Stalin și Trotski era o luptă surdă și de aceea comitetul păstra o tăcere elocventă. Trotski stătea cu buzele strânse, când chestiunea a fost pusă la vot, cu ridicări de mână.

Aceasta înseamnă să forțezi mâna comitetului. Căci cine îndrăsnea să voteze contra triumviratului?

N'a trecut însă mult, și temerile lui Lenin se îndeplinesc întocmai. Stalin acapără puterea cu multă grabă.

În toate posturile importante își așează oamenii devoțați, iar tovarășii lui, Zinoviev și Kamenev, nu vedeau și nu pricepeau nimic.

Încet, încet, a suprimat ședințele triumviratului, a înlăturat pe Zinoviev și Kamenev grație cărora fusese salvat și rămăsese în triumvirat, i-a înlăturat din treburile Statului, și s'a însărcinat pe el cu citirea raportului asupra activității comitetului central, în fața congresului pan rus al partidului. Astfel, în fața tuturor, Stalin era acum succesorul lui Lenin, care singur avusese acest drept și după el Zinoviev citise raportul.

Lupta dintre Stalin și Kamenev cu Zinoviev a ținut de la 1926 până la 1928, când Stalin i-a învins grație ajutorului ce a avut de la un om al celor doi Uglanov, șef al organizației comuniste din Moscova și care îi trădă în ultimul moment. Astfel, Stalin scăpă și de tovarășii din triumvirat, după ce mai întâiu se debarasase de Trotski.

În toamna anului 1924 triumviratul hotărăște îndepărtarea lui Trotski.

Au găsit atunci mijlocul să înmulțească numărul membrilor consiliului superior de războiu, al cărui președinte era Trotski.

În felul acesta intră și Stalin în comitet, și astfel toată lumea pricepuse că capul lui Trotski era în pericol.

Trotski însă a dat cărțile pe față în memorabila ședință din sala tronului în Kremlin, ultima la care a luat parte, și dela care a plecat furios, vrând să trântască fără să reușească ușa masivă a sălei de ședință.

Trotski a cerut atunci să plece, să rămâe soldat devotat al partidului și să se angajeze în revoluția comunistă din Germania, care făcea primii ei pași.

Stalin a răspuns dulceag că nimeni din „șefii prea iubiți“ nu trebuie să plece din țară.

Atunci izbucnește Trotski, și cere să fie șters dintre actorii acestei comedii și se repede la ușă.

Astfel reușește Stalin să se scape de toți acei cari stăteau în drumul ascensiunii lui.

Trotski a fost exilat în Siberia mai târziu, unde poate se spera ca clima să desăvârșească opera oamenilor. Totuși,

sănătatea lui Trotski a rezistat, și după aceea a petrecut mulți ani pe insula Prinkipo.

Azi rătăcește prin Europa. Cu ce scop? Cine știe, poate mai speră să realizeze încă ceva cu influența lui, în partidul comunist german.

Dar azi e mai greu ca în 1924.

•

Și în felul acesta Stalin a ajuns singur stăpân.

Cu șiretenia și cu tenacitatea lui, a reușit să-i isgonească pe toți. Stalin înseamnă „omul de oțel“ pe rusește, poreclă pe care și-a luat-o după revoluție.

Intr'adevăr Stalin are o voință de oțel atunci când dorește ceva. Nimic nu-l împiedică la îndeplinirea planurilor lui.

Nu se uită la nimeni și la nimic, trece peste ori și cine și peste ori și ce când dorește ceva. El nu știe ce este recunoștința, nu cunoaște nici o limbă străină, nu pricepe nimic, nu are cultură, și când ține un discurs, plictiseala cuprinde iute auditorul.

Dela un dictator te aștepti la forță, la formule scurte și expresive. La el nu e de cât o „peltea“ debitată monoton și care poate fi citită ori când în Pravda.

E răzbunător, și de ar fi să aștepte ani de zile, așteaptă până ce la sfârșit tot se răzbună.

Ii place să se învâluie în mister, chiar pentru familia lui. Știe să tacă și să se arate enigmatic chiar față de cei mai apropiați lui.

Locuște în Kremlin, mai izolat și mai retras de cât Papa în Vaticanul său.

Apartamentul lui e compus din două camere, cari altă dată serveau servitorilor Țarului. Aci trăește cât se poate de modest, cu copiii lui din prima și din a doua căsătorie, și până acum doi ani, și cu soția lui, Nadejdea Aleluieva, fiica unui mare comunist, care a murit însă, în condițiuni misterioase.

Dacă Stalin trăește așa de simplu, mănâncă însă din farfuriile minunate ale Țarului, nu o face atâta din poză comunistă, ci fiindcă nu simte nevoia unei alte vieți.

Mama lui locuște la Tiflis în palatul foștilor Regi ai Georgiei.

Și azi își poartă costumul ei simplu de țărăncă și acum nu gândește de cât la Soso al ei. De văzut nu-l vede, căci Stalin o vizitează rar. Trec și trei-patru ani fără să se ducă să o vadă. Azi are 74 de ani, și mereu așteaptă să vie Soso să-l mai vadă odată.

Stalin nu lucrează mult, el lasă de o parte toate chestiunile pe cari nu le pricepe. Adoptă totdeauna în asemenea chestiuni părerea majorității. Chestiunile pe cari le atacă, foarte puțin numeroase de altfel, le cântărește întâu bine, până ce ia o hotărâre.

E totuși curios cum acest om, fără calitate, fără un suflet ales, fără o inteligență vie, fără gânduri înaripate a ajuns atât de sus, și ceea ce e și mai curios e că reușește să se menție. Ori cât ar părea de straniu Stalin a reușit tocmai prin calitățile lui negative.

Stalin are un bun simț simplu și sigur, bunul simț al țăranului, care-i înlocuește inteligența. La el găsești rudimentarul bun simț al omului lipsit de inteligență și cultură, dar care e independent și încăpățânat.

Când are de luat o hotărâre nu găsește de cât soluții simple și practice. Problemele puțin complicate, singurile pe cari le atacă, le rezolvă rezonabil și cu prudență.

Marea lui forță e că are atâta înțelepciune, încât lasă la o parte orice chestiune care întrece puterile lui.

Știe să tacă și să asculte ce spun alții. Are o fire închisă și nu-și mărturisește nimănui gândurile și intențiile. Nici odată nimeni nu va ști ce gândește, dacă-l va judeca după atitudinea lui și după gesturile exterioare.

E șiret și știe să mintă. Nu se încrede în nimeni și suspectează pe toți.

Când vorbește nu spune nici odată ce gândește.

Femeile n'au nici un farmec pentru el, și ceea ce e și mai curios e că, într-o țară în care toată lumea bea, el este acela care bea cel mai puțin.

Banii, plăcerile, luxul, sportul, nimic nu-i place. Umorul îi e cu totul necunoscut. Nu citește și, în general, nu lucrează.

Singura distracție pe care și-o oferă din timp în timp e să asculte „Aida“ de Verdi.

Misterul de care se înconjoară e una din forțele lui.

Îi place să trăiască învăluit într-o legendă, pe care poporul e gata să o creadă, că are un extraordinar spirit de hotărâre și o mare putere de voință.

Sistemul lui e vechiul sistem al regilor orientali, care era: să te arăți cât mai puțin posibil și să domnești nu atât ca un om, ci ca un idol viu.

Iată forța lui Stalin, iată calitățile negative cari l-au ajutat și cu cari se ajută încă.

El e mult mai mult rezultatul lipsei de energie a altora, decât rezultatul propriei lui forțe.

Intrebarea cea mare însă este: cât timp poate rezista o conducere și o politică care se bazează exclusiv pe șiretenie, minciună și lipsă de încredere reciprocă?

Stalin va putea oare face față unor ceasuri în adevăr grele pentru Rusia, numai cu calitățile lui negative?

Istoria singură ne poate da acest răspuns.

Leacuri pentru criza democrației în Franța

de Inginer CRISTEA NICULESCU

În No. 8 al revistei noastre, sub titlul „Criza democrației în Franța“, am arătat că în Franța însăși, acolo de unde a pornit pe continent modelul democrațiilor denumite parlamentare, democrația trece printr'o criză atât de acută, în cât problema reformei Statului preocupă pe toată lumea. În cele ce urmează vom arăta, cari sunt soluțiile propuse de d-nii Barthélemy și Tardieu, ale căror lucrări le-am citat.

După cum am spus, d-l Barthélemy, față de noi, se găsește de cealaltă parte a baricadei. Nu este atunci de mirare, că, deși d-sa dovedește singur că o schimbare trebuie să se facă deși a cercetat și găsit cauzele răului, nu se gândește la o schimbare radicală. D-l Barthélemy se numără printre aceia cari sunt încă în căutarea unei soluții în interiorul cadrelor constituționale actuale. După însăși declarația d-sale, sunt încă puternice legăturile, dintre d-sa și democrația parlamentară, așa cum ea a ieșit din Revoluția franceză. Și atunci când sentimentul vorbește puternic, el înăbușe întotdeauna rațiunea.

Cu toate acestea, printre măsurile în cari d-l Barthélemy își pune mare nădejde, este una al cărei părinte pare că este d-sa, măsură care a fost introdusă în Franța pe cale de regulament al Camerei încă de pe timpul guvernului național al d-lui Poincaré și care, deși la prima vedere apare foarte puțin însemnată, introduce de fapt o radicală schimbare în organizația de Stat, introduce „tribunatul“ din Constituția din anul al VIII-lea a lui Napoleon.

În articolul precedent am arătat cum și d-l Barthélemy constată că s'au ivit stări noi, cărora sistemul democrației franceze nu le poate face față. Și printre acestea este cantitatea imensă de lucru ce revine parlamentului de azi, față de ce revenea celui de la începutul secolului al XIX-lea.

Ședințele au devenit atât de încărcate, în cât nu mai

e timp să se desbată. Și atunci soluția a fost găsită în mărginirea timpului de vorbă al deputaților. Vechea dispoziție, după care Camera poate închide la un moment dat discuția, dovedindu-se neîndestulătoare, s'a recurs la alta.

În chestiunile de fond, s'a mărginit timpul de vorbă la o oră pentru delegații grupurilor de cel puțin 50 de deputați, și la un sfert de oră pentru cei cari vorbesc în numele a mai puțin de 50 de deputați. *Inșă aceasta echivalează cu suprimarea dreptului de a vorbi pentru oricine nu e delegat de cel puțin 50 de deputați.* Căci, ce poți expune, — nu spune, — în 15 minute? De sigur, în acest scurt timp, dacă ești dotat cu talent oratoric, poți da drumul la câteva fraze cari să atragă simpatia auditorului, fraze cari să-ți aducă un mare succes de tribună, dar nu vei putea, — cel puțin în chestiunile importante, — să faci o expunere care să lumineze desbaterile, care să permită alegerea celei mai bune soluțiuni. Căci, ce poți spune într'un sfert de oră, atunci când se discută, de exemplu, bugetul?

Așa în cât, *de fapt nu mai pot vorbi de cât reprezentanții grupurilor de 50 de deputați, sau, în total, 12 din cei 600 de deputați cari compun Camera* (la cari se adaugă președinții și raportorii comisiei, precum și autorul propunerii, deci încă 3 persoane). *Cincisprezece deputați îndeplinesc rolul tribunilor de pe timpul lui Napoleon*, ei singuri pot discuta o lege, iar restul de 585 de deputați rămân cu singurul drept de vot.

• • •

Nu e locul să discutăm aici eficacitatea acestei măsuri din punct de vedere teoretic. Ne vom mărgini a scoate în relief două lucruri :

Intâi : În chiar Statul neorganizat, produs al Revoluției franceze, și chiar de către acei cari îl au în sânge, se simte nevoia cel puțin a unui început de diferențiere organică, a creerii de organe speciale, menite să execute anumite funcțiuni. *Se simte nevoia organizării.*

Al doilea : Printr'un fenomen natural de inerție, se caută a se anihila această nevoie de organizare a Statului luând măsuri cari, în realitate, duc la o și mai desăvârșită organizare, la o și mai desăvârșită întărire, a ceea ce într'adevăr s'a organizat alături de Stat, a partidului. Căci, ce vor fi cei 12 tribuni, de cât delegații partidelor? Fi-va rostul lor de a lămuri chestiunile aduse în desbatere? De loc. Ei vor fi avocați, însărcinați cu susținerea unei teze, hotărâtă de mai înainte de grupul ce-i delegează, hotărâtă de mai înainte de partid.

De altmintrelea, cuvântările lor nu sunt făcute, așa cum presupune teoria parlamentarismului, pentru a lumina pe cei ce urmează a hotări. Căci aceștia, prin însăși

alegerea tribunului, pe care l-au delegat să vorbească în numele lor, au hotărît de mai nainte ce vor vota. Aşa în cât, *în cazul cel mai bun, ne găsim în faţa unor hotărîri luate înainte de desbatere*. Căci, de fapt, hotărîrea nu e nici măcar luată de cei ce au delegat tribunalul, ci de organele partidului, *de comitete*. Revenim asupra cuvintelor d-lui Barthélemy, citate în articolul trecut: „*Regimul parlamentar pare a fi eşit din sala şedinţelor publice, pentru a trece în comitetele electorale, în grupe sau comisiuni*”. Măsura atât de lăudată de d-l Barthélemy duce la o şi mai mare întărire a acestei „*contrafaceri a regimului parlamentar*”, după cum se exprimă chiar d-sa.

Tot ca o manifestare a nevoii de organizare menţionăm propunerea d-lui Barthélemy de a se constitui, *alături de corpurile legiuitoare, un corp consultativ*. Inşă, pe când corpurile legiuitoare se constituies prin lege şi au mijloace legale de a-şi impune hotărîrile, corpul consultativ urmează a se creia pe cale naturală, *în afară de lege*. Iar de impus, rămâne să se impuie prin autoritatea pe care va şti să şi-o capete singur.

În această privinţă, noi avem experienţa Camerelor profesionale, cari faţă de sistemul d-lui Barthélemy au avantajul de a fi create prin lege. Cu toate acestea, întrucât sunt consultate aceste Camere profesionale? Căci d-l Barthélemy nu s'a gândit la un lucru: *într'un regim, în care masele amorfe hotărâsc, nu poate fi vorba de altă autoritate de cât aceea, care a isbutit să capteze încrederea maselor, autoritate cu totul opusă celei datorită capacităţii şi — de ce n'am spune cuvântul potrivit? — cinstei pe toate tărâmurile*.

Trecând la propunerile d-lui Tardieu, avem tot dreptul să ne mirăm, cum a putut d-sa să fie tratat în Franţa drept „fascist” şi „aventurier”? *Aproape toate reformele propuse de d-sa se găsesc în Constituţia sau legiuirea noastră, ba, poate la noi e prevăzut şi mai mult*.

Astfel, d-l Tardieu propune să se introducă în Constituţia franceză dreptul pentru Capul Statului de a dizolva Camera (nu şi Senatul), drept care azi e îngrădit de obligaţia unui aviz favorabil al Senatului. Apoi la noi, slavă Domnului, acest drept există, ba chiar şi pentru Senat. Şi întrucât stăm mai bine? (Nu e vorba, la noi se propune astăzi *suprimarea dreptului de dizolvare*). Şi explicaţia e foarte simplă: d-l Tardieu presupune, că atunci „când guvernul este obiectul uneia din acele intrigi de culoar, în cari se complac aleşii „ordinelor cerşetore”, însuşi dreptul de dizolvare va înlătura dizolvarea”. De oare ce „făuritorii

acestor intrigi, expuși la cheltueile și rizicurile unei campanii electorale, vor sta liniștiți“. Dar tot d-sa ne spune, că „în Ianuarie 1933, cartelul funcționarilor sprijinit de CGT s'a instalat o noapte întreagă în biroul Camerei, de unde a dictat votul membrilor majorității și a trântit guvernul“. Prin urmare, la gândul că vor trebui să apară din nou în fața alegătorilor, deputații, departe de a străjui interesele generale, s'au lăsat terorizați de anumite grupe, cari după socoteala lor, a deputaților, au mare influență electorală.

De altmintrelea, în numărul trecut am arătat cum însuși d-l Tardieu dovedește că deputații sânt în realitate sclavii intereselor particulare în conflict cu interesul general, interese cari își exercită tirania prin mijlocirea comitetelor electorale și a grupărilor. (Vezi în această privință și articolul nostru „Finanțele publice în Statul corporativ“, Revista „Lumea Nouă“, Anul I, No. 7). Intrucât teama de disolvare a deputaților poate înlătura această tiranie? Din contra, perspectiva apropierei termenului de prezentare din nou în fața alegătorilor, va pune și mai mult în pimul plan preocuparea deputatului de a menaja orice reprezintă o forță electorală.

Revenim, și vom reveni mereu, asupra păcatului congenital al democrației neorganizate: într'un regim, în care masele amorfe hotărăsc, autoritatea se deține de aceia cari au isbutit să capteze încrederea acestor mase, ceace se face prin mijloace cari n'au nimic aface nici cu capacitatea, nici cu cinstea pe toate tărâmurile.

Și tocmai pentru că își dă seama de aceste lucruri, d-l Tardieu mai propune reglementarea dreptului de a se sindicaliza al funcționarilor publici. Măsură iarăși dovedită neeficace chiar prin experiența noastră, unde anumite categorii de funcționari publici au isbutit, fără a fi de loc sindicalizați și fără a amenința cu greva, să-și impuie cererile lor — indiferent dacă ereau drepte sau nu — numai fiindcă reprezentau prin situația lor o forță electorală. O altă propunere, tot așa de anodină, este aceea referitoare la introducerea votului femeilor, precum și a referendumului de consultare.

Departee de noi gândul de a contesta dreptul de vot al femeilor. Ne vom menține însă pe tărâmul practic: Ce însemnează din acest punct de vedere votul femeilor? În afară de cazuri cu totul excepționale, femeile măritate vor vota la fel cu bărbații lor (sau bărbații vor vota, după indicațiile, pe cari le urmează și azi, ale femeilor). E ca și când fiecare bărbat ar pune două voturi în urnă. Singurul efect va fi deci, că se va reduce la jumătate importanța votului bărbaților neînșurați și a femeilor nemăritate. Și atunci ne întrebăm: intrucât va modifica aceasta starea de defect din naștere a organiției, sau mai bine zis a neorganizației, Statului de azi ?

Același lucru îl putem spune despre referendumul de consultare. După propunerea d-lui Tardieu, atunci când primul ministru ar crede de cuviință, ar putea provoca în prealabil un vot al Națiunii, care să arate parlamentarilor cum trebuie să voteze. Însă tocmai de aceasta voim să scăpăm, ca în exercitarea mandatului lor aleși să subordoneze interesul general intereselor particulare, chiar când acestea ar reprezenta interesele majorității alegătorilor. Căci, cum spune d-l Barthélemy, „a pretinde că interesul general este suma intereselor particulare, este un paradox“.

Pe de altă parte am arătat în articolul trecut, că d-l Tardieu găsește printre defectele regimului democrației franceze faptul că am ajuns ca 60.000 de persoane să plătească patru cincimi din impozitul pe venit în folosul mai multor milioane de cetățeni, cari constituiesc noua clasă a rentierilor sociali. Este evident, că în orice referendum, „rentierii sociali“, vor hotărî, adică referendumul va avea de urmare o și mai mare înrăutățire a stării de azi.

Și în această privință am avut de curând experiența Elveției. Guvernul elvețian s'a văzut nevoit să ceară parlamentului anumite măsuri pentru restrângerea cheltuelilor și echilibrarea bugetului. Sub presiunea „sindicatului cheltuitoarelor“, după o expresie a d-lui Tardieu, parlamentul a respins propunerile guvernului. Acesta nu s'a lăsat, ci s'a adresat referendumului poporului, care a confirmat în totul votul parlamentului, lăsând guvernul să se descurce cum o ști, sau mai bine zis puindu-l în imposibilitate de a se descurca.

Căci chestiunea referendumului, în afară de defectul congenital al Statului neorganizat în fața partidelor puternic organizate, mai aduce și chestiunea propagandei cinstite. Prietenul I. Joldea Rădulescu a ridicat această chestiune a putinței ca la un moment dat țara să fie acaparată de propaganda minciunii, pe când cei cari vor să lupte pentru adevăr și dreptate nu numai să fie copleșiți de adversarii lor, dar să fie chiar puși în imposibilitate deplină de a-și spune cuvântul.

In fine, ultima propunere pe care o face d-l Tardieu, este aceea de a se lua dreptul deputaților de a spori cheltuelile propuse de Miniștri. Dispozițiunea a fost introdusă și în legea noastră de comptabilitate, fără a fi dat vreun rezultat. Știm cu toții cum la nevoie deputații au găsit mijlocul de a sili guvernul să propule el anumite sporuri de cheltuieli.

Am avut sau nu atunci dreptate când am spus că nu înțelegem pentru ce d-l Tardieu a fost făcut, în urma acestor propuneri, „fascist“ și „aventurier“ ?

Poate mai interesantă ar fi, *dintre propunerile d-lui Müllerand*, aceea care nu se găsește între propunerile d-lui Tardieu, și anume *de a se introduce în Senat „reprezentanții marilor forțe intelectuale sau economice ale țării“*, adică acel așa zis corporatism, de care se vorbește în ultimul timp și la noi.

Căci, ceea ce nu se prea știe la noi, este că *ideea reprezentării funcționale, care stă la baza corporatismului, s'a zămislit în țările de origină a parlamentarismului*. Astfel, încă de la sfârșitul secolului trecut, d-l Charles Benoist a propus în Franța *„organizarea sufragiului universal prin reprezentarea profesională, a intereselor, sau a forțelor sociale“*. D-sa poate spune azi: „Am avut surprinderea de a găsi aproape aiodoma aceste formule în programul d-lui Mussolini. E foarte însemnat că după trei ani de putere absolută, Ducele a ajuns la concluziile la cari prin studiu ne dusesese teoria pură“.

Nu numai atât, în Anglia, țara clasică a parlamentarismului, *Disraeli*, care numai un aventurier n'a fost, și care e recunoscut ca unul din făuritorii epocii de glorie din timpul Reginei Victoria, a spus și el, că *„noua formă a sufragiului trebuie să fie reprezentarea nu a numărului, ci a forțelor sociale“*.

Acesta este punctul esențial, pe care nu trebuie să-l pierdem din vedere :

Revoluția Franceză a rupt *de drept* legătura, care se rupsese *de fapt*, între clasele conduse și cele conducătoare, între poporul condus de o parte și nobili (conducătorii pe tărâmul material) și cler (conducătorii pe tărâmul spiritual) de altă parte. *Pentru ca această rupere de drept să se producă, a trebuit ca masele să poată decide*, ca totul să fie băgat într'o oală. A trebuit să se obție mai întâi ca în Statele generale cea de-a treia stare (le tiers Etat) să trimeată un număr de deputați cel puțin egal cu al celorlalte două la un loc (nobili și cler), a trebuit să se obție în urmă votul laolaltă, nu pe Stări. *Inșă aceasta era o măsură de trecere*, o măsură făcând parte din procesul revoluționar, o măsură de distrugere, care ar fi trebuit să înceteze în momentul când scopul pentru care fusese luată — distrugerea legăturii de drept cu clasele conducătoare — fusese atins. În locul a ce fusese distrus trebuia clădit altceva. *Trebuia ca funcția de conducere să fie îndeplinită de cineva*, căci corp — fie el și social — fără creier nu poate exista. Românul zice : „Unde nu e cap, vai de picioare“.

Din nenorocire, între distrugere și reconstrucție a intervenit perioada de lupte pentru păstrarea și asigurarea celor câștigate. *Starea de suferință creiată timp îndelungat pentru apărarea unor lucruri, cari de fapt trebuiau să fie trecătoare, a transformat în mintea tuturor aceste lucruri în*

bunuri, cari trebuie să rămâie vecinic. Pentru menținerea lor și azi în Franța sânt oameni, cari sânt gata să-și dea viața. Astfel că *vremelnicul a devenit definitiv, STATUL A RAMAS IN STAREA DE AȘTEPTARE A UNEI ORGANIZARI REALE.* Iar între timp, întrucât, după cum am spus, funcția de conducere trebuia să se îndeplinească de cineva, *alături de simulacrul de organizare a Statului, s'a născut și dezvoltat o ORGANIZAȚIE DE STAPANIRE A STATULUI, — PARTIDUL.* Iar urmările le-am arătat și noi, le-au arătat și alții. Nu e mai puțin adevărat că, *în Franța, ne aflăm în fața unei deformări sufletești, explicabilă prin împrejurările prin cari s'a trecut acolo.*

Vom înțelege astfel de ce azi, după trecere de atâta vreme, în Franța chiar oamenii cari gândesc și-și dau seama de realitate nu îndrăznesc să propule de cât slabe paliative, nu leacurile radicale cari ar duce la mântuire.

Astfel, vom vedea pe d-l Barthélemy spuiind despre programul mai mult de cât moderat al d-lui Millerand, că nu e copt pentru opinia publică“. Astfel vom vedea pe d-l Tardieu demonstrând mai întâi, că e nevoie să se dea dreptul Capului Statului de a disolva și Senatul, dar spuiind apoi că înlătura această concluzie la care l'a dus raționamentul „pentru a nu ridica Senatul în potriiva reformei constituționale indispensabilă Republicei și Franței“.

Inșă noi Românii nu am urmat aceeași evoluție. Noi nu am sângerat pentru obținerea și menținerea pe durata necesară a unui lucru, care trebuia să ne dea puțința de a ajunge la un alt lucru. Ceva mai mult, noi am fi putut fi scutiți de etapa trecătoare a reprezentării numărului. Și, dacă am trecut prin ea, a fost numai prin imitare.

Și atunci se pune întrebarea: *pentru ce noi să așteptăm ca Franța, trecând poate prin suferințe ca cele prin cari a mai trecut, să-și dea ea mai întâi o organizare, la care rațiunea ne arată că fatal va trebui să ajungă, și numai după aceea să o imităm din nou? Pentru ce noi, cari nu sântem stăpâniți de sentimentele, foarte explicabile ale poporului francez, să nu facem ceea ce ne arată rațiunea? Și, mai ales, pentru ce să tolerăm încercările, ce se fac de câtva timp, de a introduce și întări și la noi acea excrescență, care va trebui distrusă pentru a lăsa numai organizarea legală a Statului, excrescență care se chiamă PARTID ?*

Corporatismul și demografia

Câteva considerațiuni demografice privite din punct
de vedere static

de FLORIN ȘERBANESCU

Dintre toate fenomenele sociale, cele cari prezintă un deosebit interes din punct de vedere politic și economic, sunt fenomenele demografice. De vitalitatea și forța numerică a unui popor, depinde puterea armată a Statului respectiv, siguranța și viitorul națiunii. Un program economic nu se poate concepe fără cunoașterea însăși a elementului de prim ordin: populația.

În plus, legislația socială și asigurările sociale nu sunt numai suprapuneri politice, raporturilor economice — dezvoltate și susținute sub influența pretinselor forțe naturale, — ci ele se integrează în mod intim cu toate țelurile economice corporatiste.

E aproape un secol și ceva, decând în țările civilizate a început să se dea interesul cuvenit studiului statistic în aceste fenomene: nașterile, studiate după etatea mamei, decesele după vârstă, sex, profesie, etc. Și cum, rezultatele oricărei statistici comportă oarecari inexactități și, prin umare, raporturile deduse din ele nu sunt decât aproximative, întreg complexul de asemenea chestiuni se încadrează perfect în știința hazardului. Cu o întrebuintare moderată a calculului probabilităților. — spre a nu depăși indicațiunile bunului simț, — studiul statistic poate să conducă la consecințe sociale interesante.

Dar dela acest gen de probleme a căror rezolvare conduce la o imagine mai fidelă a unei stări de fapte prezente, se trece în mod natural la calculele de prevedere, al căror scop aproape că depășește pe primul. Importanța unor asemenea calcule — ca, spre exemplu, populația viitoare a unei țări, — e evidentă, cu toată aproximația rezultatelor finale inerentă unor asemenea probleme.

Insuși H. Poincaré spunea: „*Mieux prévoir sans certitude que de ne pas prévoir du tout*“.

Ca în toate chestiunile ce se pot prevedea din punct de

vedere statistic, se pleacă de la o ipoteză, mai mult sau mai puțin plauzibilă, ca apoi calculul să arate consecințele la cari conduce presupunerea făcută. Dealtfel, fără a face o ipoteză, e imposibil a spune ceva, căci ea este energia care pune în mișcare toată mașinăria calculului. Aceasta nu înseamnă că elementul de calcul nu are nici o valoare; nu; numai datortă lu putem vedea din chiar momentul conceperii, consecințele diferitelor ipoteze reținute ca utile și luate în considerație.

Nu vom discuta în amănunt feluritele ipoteze emise de specialiștii demografii. Ele sunt diferite, după cum autorii lor aparțineau uneia din școli: naturaliste, statistice, socialiste, etc. Astfel, Doubleday spune că fecunditatea este în raport invers cu nutriția. Un alt naturalist, Carey, emite ipoteza că populația descreește în mod continuu, aceasta ca o urmare fatală a epuizării nervoase pe care o suferim cu atât mai mult cu cât ne ridicăm la o treaptă de civilizație mai înaltă. Alți demografi — statisticieni prin excelență — stabilesc formule matematice între puterea de procreație, ca funcție, și densitatea populației, ca variabilă. Și multe altele a căror discuție ar eși din cadrul articolului de față.

Un lucru se impune însă să remarcăm, înainte de a trece mai departe: statistica, prin studiul obiectiv al faptelor, demonstrează într'un mod de necombătut că, procreația limitată, nu este — cum Malthus și alți demografi doceau — consecința fatală a unor legi naturale și fiziologice, ci urmarea firească a legilor economice și sociale.

Printre altele, trebuie să se distingă dacă un calcul are ca scop principal o prevedere de scurtă sau de lungă durată. Pentru primul caz, este deosebit de important să se țină seamă de rezultatele cât mai exact posibile — ca de exemplu: în calculul populației viitoare, nu numai de procentele de mortalitate și natalitate, ci și de datele asupra mișcării populației, împreună cu cele mai mici iregularități accidentale.

Intr'adevăr, o mică diferență asupra datelor inițiale, antrenează rezultate cu totul diferite, spre deosebire de prevederile de lungă durată, unde preciziunea datelor statistice inițiale au o importanță minoră față de rolul unei ipoteze mai mult sau mai puțin fericită. S'ar putea spune, grosso modo, că eroarea provenită din inexactitatea cifrelor inițiale este constantă, aceea provenită din cauze accidentale proporțională cu rădăcina pătartă a timpului și că, în sfârșit, eroarea provenită dintr'un exces de optimism sau pesimism în alegerea ipotezei, crește proporțional cu timpul și, câteodată, chiar mai repede.

Dat fiind că mecanismul creșterii unei populații e cu mult mai complex decât cum se presupune în calcul, e na-

tural să conchidem că, rezultatele la cari se ajunge, au o valoare informativă calitativă. E necesar însă să subliniem că, un asemenea studiu, integrat într'un program politic și economic priceput, nu este decât o încercare de a stăpâni forțele și de a sconta viitorul, e o încercare de a elimina tot ce este arbitrar și imprevizibil în desfășurarea situațiilor viitoare.

PE LINIA VREMII NOASTRE

Un mare uitat : Aurel Popovici

Românii din Ardeal au putut da luptători. Mult mai rar au dat însă gânditori politici.

Gândirea politică originală, care crește dreaptă și viguroasă, străbătând frunzișul veșted al ideilor banale, a fost rară în vechiul regat și inexistentă peste munți.

Cu o singură și mare excepție : Aurel Popovici. Și totuși Aurel Popovici este azi un uitat ; mai mult, un părăsit și un anatemizat.

Bănățenii și Ardelenii, cari s'ar putea mândri cu dânsul, se feresc să-i pomenească numele.

De unde vine această neînțeleasă ostracizare și acest straniu boycott, al unuia din cei mai profunzi cugetători politici ai românismului ?

Aurel Popovici n'a fost un democrat, — ba chiar s'a ridicat împotriva democrației nivelatoare și anti-culturale.

Aurel Popovici n'a fost un cosmopolit umanitarist, așa cum pretinde oricui să fie, presa sărindărească, care susține și conduce azi, fostul partid național al Ardealului.

Aurel Popovici a fost — culme a sacrilegiului — împotriva ideilor lui Bărnuțiu și a școlii lui democratic-romantice.

Iată vini capitale pentru cari generația actualilor politicieni ai Ardealului și Banatului (cari nu înțeleg odată că au întârziat prea mult pe scenă !) nu îl va erta nici odată pe Aurel Popovici.

Să fim însă drepti și înțelegători. Cum ar putea vreodată să uite beneficiarii democrației internaționale de azi, pe omul care a demonstrat incompatibilitatea absolută și iremediabilă dintre naționalism și democrație ? Pe scriitorul care cu atâta talent a arătat că sufragiul universal neorganizat, va da țara pe mâna mediocrităților demagogice, a plutocrației și a presocrației străine de neam ?

Și cum să erte politicienii Ardealului pe omul, care a atacat — în cadrul cuviincios al principiilor și doctrinelor — mentalitatea lor de eri și de azi ?

Cum să fie ei îngăduitori cu acela care a spus adevăruri definitive, ce par scrise astăzi pentru a condamna atitudinea lor de astăzi ?

„Orice democrație este de fapt, — și mai ales de jure, — o continuă străduință spre republică. Pentru o democrație „conștientă și demnă“, monarhia este o vecinică „uzurpațiune“ a drepturilor ei „imprescriptibile“, monarhul este un simplu tolerat, de azi pe mâine, USQUE AD „BENEPLACITUM PLEBIS.“

„De aici pornește acea crâncenă campanie a democrației „contra monarhiei“.

Citind aceste rânduri tipărite acum douăzeci și cinci de ani, ai crede că au fost scrise a doua zi după banchetul de la Glib.

Aurel Popovici era prea cult și prea subtil. Înțelegea prea adânc și vedea prea departe. Astfel de oameni nu se tolerează nici dincolo de mormânt.

M.M.

Lașitate

Dintre toate podoabele cari înfrumusețează figura politicianului român, nici una nu este mai strălucitoare decât lașitatea.

În răstimpul unui singur an politic, ai putea culege la noi, atn fapte mari și mici, o recoltă mai bogată de acte de lașitate decât oferă istoria tuturor popoarelor din toate veacurile.

Cine va scrie mai ales istoria Regenței și a celor dintâi luni ale Restauratiei, va putea să numească vremea aceasta : epoca lașității.

Pentru politicianul român jocul permanent pe tabloul celui mai tare a fost regula lui de conduită.

Iar când el a vrut să se ridice la maximum de curaj de care era capabil, a cultivat jocul... pe două tablouri. Mai mult decât atât n'a arătat nimeni.

Îndrăsneala de a înfrunta puterile vremii, de a lupta cu cei cari puteau să-i compromită „cariera politică“ n'a arătat-o nici unul singur din politicianii noștri.

Dar lașitatea nu s'a vădit numai față cu cei de sus. Lașitatea în fața celor de jos, lașitatea în fața masselor a fost a doua regulă morală a luptei politice. Cine a îndrăsnit vreodată să reziste demagogiei distributive, care a ajuns să împartă și să jărămiteze totul, începând cu moștile și pădurile și sfârșind cu însăși autoritatea Statului ?

Cronicarii vremurilor noastre trebuie să inaugureze o rubrică a lașilor care să cuprindă toate atitudinile politicianilor, începând cu degajarea de răspunderile politice și sfârșind cu tendința permanentă de a trece asupra altora actele și contractele a căror autori sunt.

In această operă vom da și noi ajutorul nostru. Căci ar fi păcat să nu iasă complet și desăvârșită, MAREA FRESCA A LAȘITAȚII POLITICE.

M. M.

O constatare care lămurește multe

Cititorii noștri știu că nu luăm drept literă de evangheliu tot ce spun „experții” streini. Atunci însă când au dreptate, nu putem să nu le-o dăm; iar când fac anume constatări documentate, nu putem să nu ținem seamă de ele.

In această categorie intră următoarea constatare, pe care o face d. Auboin prin raportul său din 31 Iulie trecut:

„Toate expedientele, toate măsurile de așteptare și de amănare au fost FOLOSITE DE DOI ANI pentru a alimenta de bine de rău visteria”.

Și revenind mai departe:

„Faptul că plățile necesare au fost de bine de rău asigurate în acest timp NU TREBUIE SA NE FACĂ ILUZII: acest rezultat nu a fost atins de cât alergând la MASURI AVAND PEA DES CARACTERUL DE EXPEDIENTE”.

O parte din aceste expediente ni le desvăluie d. Auboin în capitolul referitor la relațiile dintre Banca Națională și Visterie: un miliard luat din beneficiul baterii monedelor divizionare, patru sute milioane ridicări provizorii din împrumut, un miliard șase sute milioane din împrumutul elvețian. *In total, aproape trei miliarde luate de doi ani dela Banca Națională, în afară de avansul temporar de 2 miliarde, din care „de la sfârșitul lui 1931 nu s'a mai făcut nici o restituire de sezon”.*

Și atunci, la rîndul nostru facem două constatări:

S'a țipat de către presa „democrată” contra guvernului Iorga pe tema dificultăților pe cari acesta le întâmpina la facerea plăților. S'a cerut pentru acest motiv revenirea la guvernele de partid. Acestea au fost reinscăunute la cârma țării; Și pentru a ieși din incurcătură au alergat la „expedientele” de cari ne vorbește d. Auboin. Căci începutul folosirii acestor expediente coincide cu revenirea guvernelor de partid. Deci *în aceasta stă capacitatea de guvernare a partidelor și incapacitatea guvernului Iorga: primele sint tari în EXPEDIENTE, de cari cel de-al doilea nu a știut, nu a putut, sau nu a vrut să se folosească.*

A doua constatare: ca guvernator al Băncii Naționale, d. Mihail Manolescu a apărut cu îndirjire independența ei, opunându-se — așa cum prevedea legea monetară — la orice măsură care ar fi primejduit mersul normal al acestei Bănci. D-sa a fost silit să plece. *Nu cumva actul acesta de silnicie s'a făcut pentru ca altcineva să tolereze expedientele pe cari d. Manolescu nu le-ar fi tolerat? Și, mai ales, să le tolereze în favoarea partidelor, dacă nu în favoarea UNUI PARTID?*

C. N.

„Laisser-faire” și „Decent Standard of Life”

Două expresii, amândouă cu aer exotic pentru noi, cari închid în ele două concepții de viață, două morale, două filosofii.

„Laisser faire“ înseamnă doctrina liberalismului economic. Ea a răsunit vreme de un veac ca deviza supremă a occidentalului industrial, imitată cu respectuoasă intonație în glas de matmuțoi din orientul agricol.

„Decent standard of life“ este doctrina veacului nostru. Ea pornește azi cu vigoare din Statele-Unite și se încadrează perfect concepțiilor moderne despre scopurile societății omenești.

Lozincă dintăiu înseamnă disprețul și indiferența față de viața maselor și a muncitorilor. Forțele oarbe economice trebuie lăsate liber să-și găsească echilibrul lor natural, cu prețul strivirii claselor lucrătoare și sărace.

A doua lozincă a „nivelului cuviincios de viață“ pune înainte, ca o supremă poruncă pentru societate, ideea de a realiza un minimum necesar pentru traiul omenească a oricui muncește în sânul colectivității.

Punctul ei de plecare este grija de cei mulți și slabi, ocrotirea celor incapabili de rezistență socială, garantarea unei vieți materiale cât de modeste, care să îngăduie omului să-și înalțe sufletul către scopurile imateriale ale societății naționale.

România, care mai are încă în întunecul satelor, ca și în penumbra mahalalelor orașenești, destule ființe omenești, cari trăesc sub nivelul unei vieți decente, trebuie să se ralieze, înaintea altor țări, curentului și concepțiilor vremii.

Dar această raliere va veni numai în ziua când se va scutura de liberalismul economic ofilit și va lăsa să crească viguros în brazdă răsădul cel nou al veacului...

M. M.

Revizuirea funcționarilor

Revizuirea funcționarilor așa cum se face — sau, mai exact, cum se încearcă să se facă — este, după vorba celebră a lui Fouché, mai mult decât o crimă, e o prostie.

Cine a gândit cât de puțin asupra problemei Statului, știe că în structura Statului trebuie deosebite trei părți distincte:

a) funcțiunile Statului;

b) organele cari le implinesc, adică departamentele, instituțiile, direcțiile și serviciile și

c) agenții acestora, cari sunt funcționarii.

Cine vrea simplificarea aparatului de Stat trebuie să înceapă prin a reexamina și revizui funcțiunile Statului, și prin a stabili ce funcțiuni trebuie să păstreze Statul și ce funcțiuni trebuie să treacă asupra altora.

(Este exact ce facem noi național-corporatiștii, cari precognizăm un program întreg de decongestiune și de descentralizare funcțională a Statului, program după care cele mai multe funcțiuni ale Statului de azi vor trece asupra corporațiilor).

În al doilea rând, după revizuirea funcțiunilor Statului vine revizuirea organelor sale, adică verificarea dacă organele actuale sunt potrivite și nu excesive, pentru împlinirea fiecărei funcțiuni.

Aceasta înseamnă suprimarea ministerelor, direcțiilor și serviciilor dovedite inutile.

Numai în al treilea rând, după revizuirea funcțiunilor Statului și acea a organelor sale, vine revizuirea funcționarilor.

Numai atunci se poate decide în mod logic și organic CAȚI funcționari trebuie să rămână, și câți trebuie să plece, iar după aceea, cine să plece și cum să plece. (Căci nici salahorii nu mai sunt licențiați în vremea noastră cu brutalitatea cu care se intenționează acum concedierea unor funcționari cu 10 și 20 de ani vechime!).

Dar această metodă presupune studiu și logică. (Când în 1927 am făcut legea noastră de armonizare a retribuțiilor în care numai expunerea de motive este un adevărat volum, am studiat-o TIMP DE UN AN, cu cele mai bune metode științifice!)

Cu diletantism și cu „an:bițuri“ nu se guvernează o țară.

M. M.

186 mai mare ca 814

Nu este vorba de vreuna din așa zisele curiozități matematice, prin cari se dovedește, de exemplu, că 2 este egal cu 7. Nu e vorba nici de vreo scamatorie de bilci, pe care o înghite vulgul incult. Este vorba deun lucru pe care partidele, cu „organizația“ lor, isbutesc să facă să-l înghită oamenii culți; ba, pe deasupra, să-i facă să strige că cine se atinge de o astfel de „democrație“ e retrograd, candidat la dictatură, sau alt lucru ce trebuie înfierat de oprobriul public.

Să presupunem un grup de 1000 de oameni împărțiți în două partide: unul de 600 de inși, altul de 400. Negreșit că cel cu 600 va avea majoritatea și va hotări. Să presupunem însă că, într-o anumită chestiune, din cei 600 cari compun partidul majoritar 400 sînt de o părere, iar restul de 200 sînt de părerea celor 400, cari sînt în opoziție. În interiorul partidului părerea celor 400 va triumfa și ceilalți 200 vor trebui să se supună. Partidul va vota părerea celor 400, care va deveni astfel lege și pentru restul de 600 de inși ai întregului grup de 1000. *Patru sute au putut majora șase sute.*

Să presupunem acum, că partidul e împărțit în 10 organizații județene, fiecare compusă din 60 de inși, și că fiecare din aceste organizații trimite delegați într'un „comitet“ sau „birou“ central, care rămîne să hotărască asupra atitudinii partidului. Să presupunem de data aceasta, că numai 186 de inși din partid sînt de o părere, iar restul de 414, dinpreună cu cei 400 din opoziție, sau în total 814, sînt contra. Dacă însă cei 186 sînt împărțiți câte 31 în 6 din cele 10 organizații județene, ei vor avea mai întîi majoritatea în aceste 6 organizații, cari la rîndul lor vor majora pe celelalte în comitetul central. Așa, în cît, de fapt 186 de inși vor majora pe 814, adică 186 vor constitui „masa“, care pe baza principiului majorității, va hotări pentru 1000. *Deci 186 va fi mai mare decît 1000.*

Ceea ce era de demonstrat.

C. N.

Innobilarea Senatului

În proiectul de reformă a Statului adoptat de *Liga Național-corporatistă*, s'a uitat — printr'o eroare materială, — să se înscrie una din dispozițiile admise în unanimitate de către conducerea Ligei. Este vorba de o prevedere din cele mai caracteristice pentru concepția sa morală națională a corporatismului și anume de reprezentarea în Senat a pensionarilor Societății și mai ales de reprezentarea invalizilor de război.

În alcătuirea puterilor politice, corporatismul are ca principiu reprezentarea funcțiunilor sociale și a valorilor naționale.

Camera corporatistă este compusă din reprezentanții funcțiunilor economice: *Senatul corporativ din cei ai funcțiunilor sociale și culturale.*

Ideea de funcțiune se confundă cu ideea de valoare. Într'o alegere corporativă, cei aleși în fiecare sector al vieții naționale sunt și cei mai buni fii ai țării. *Parlamentarii, în loc să fie pleava cluburilor, sunt elita profesiunilor și funcțiunilor naționale.*

Valorile constructive din viața economică, ca și valorile creatoare din viața culturală, se vor întâlni în același parlament, așezat pe culmile activităților naționale.

Reprezentarea funcțiunilor presupune totdeauna alegerea valorilor. Există însă un caz, în care valorile sunt detașate de funcțiuni, fiindcă ele *nu mai pot împlini funcțiuni active.*

În acest caz unic, se face excepție dela principiul corporatist: *nu există drept acolo unde nu există funcțiune* și se creiază un drept de alegere și de reprezentare în parlament, și celor fără funcțiuni active.

Este cazul pensionarilor publici, a pensionarilor sociali și în special a *invalizilor de război.*

Pensionarii publici ca și cei sociali (foști lucrători industriali, pensionari ai Caselor de asigurări) nu mai împlinesc o funcțiune națională, dar pot aduce o contribuție de cunoștinți și de experiență pe terenul propriu pe care au lucrat viața întreagă.

Pensionarii publici ar putea fi atunci alegători și aleși alături cu funcționarii publici, rezervându-li-se separat câteva locuri în Senat din cele 40 prevăzute pentru colegiul salariaților publici administrativi.

Pensionarii magistraturii, ai armatei și ai sănătății publice se vor alătura în același fel de corporațiile respective, iar pensionarii sociali, foști lucrători, vor alege și vor fi aleși odată cu lucrătorii din corporația industriei.

Cât privește pe invalizii de război, ei merită un loc particular la înălțimea valorii lor simbolice.

Oricare le-ar fi fost și oricare le este profesiunea lor civilă, ei aparțin totdeauna *armatei.*

În ea și-au dat o parte vie din ființa și din trupul lor; cu ea s'au amalgamat prin sacrificiul făcut într'o clipă supremă.

Locurile lor în Senat sunt pe băncile armatei. Cel dintâi

rol al lor acolo este să amintească în fiecare clipă — alături de senatorii militari — ce se cuvine și ce se datorește armatei.

Ei trebuie să fie în același timp apărătorii firești ai orfanilor de război, ai văduvelor și ai camarazilor lor invalizi.

Dar prezența lor acolo trebuie mai ales să dovedească în afară că în Statul cel nou național-corporatist, cinstea reprezentării în parlament este rezervată numai celor cari slujesc sau au slujit această țară.

Este o deosebire mai mult față cu Statul de astăzi, care nu vedește nici atâta recunoștință, nici atâta rușine.

M. M.

Din cartea unui înțelept

Vorbim în altă parte, sumar, despre marea figură actualizată de împrejurări a lui AUREL POPOVICI.

Nu putem să-i facem un mai fericit omagiu decât reproducând câteva rânduri ale cugetătorului bănățean.

Iar apropierea dintre concepțiile lui și ideologia vremurilor noul, o va face însuși cititorul.

— „Democratul cere cizmarilor brevete și copiştilor licența; numai oamenilor politici și administratorilor publici nu le cere nimic ce ar face o dovadă mai serioasă despre aptitudinile lor de oameni de Stat și administratori. Dar de ce până și calfelor de cizmar nu li se mai cer nici un brevet de capacitate în chestiuni politice? Ceeace ar putea face pe orice „reacționar“ să conchidă că după luminoasa concepție a unui democrat, confecționarea încălțămintelor e o afacere „socială“ mult mai însemnată, decât confecționarea legilor și paza lor! Căci pentru încălțămintele tot el, democratul, cere maeștrii cu brevele; afacerile Statului însă le dă, mereu și cu seninătate, pe mâna tuturor cărpacilor“.

— „In epocile democratice, toți oamenii de adevărată valoare sunt, sistematic, fatalmente dați la o parte și înlocuiți, treptat, treptat, cu cei fără vrednicie, dar cu fler“.

— „Toate popoarele constituite trăesc și luptă în ordine, în clase și rânduri, (a lupta în rânduri, înseamnă a organiza Societatea, corporația N. R.), nu talmeș-balmeș ca țigani“ (A lupta „talmeș-balmeș“ înseamnă a „organiza“ Societatea democratic. N. R.).

— „Din mormintele țării răsună mai multe voturi decât din localurile noastre electorale. Acele sunt glasuri grave, glasuri sfinte, singura majoritate de voturi valabilă pentru noi!“

— „De aș fi eu miliardarul Rockefeller, pun capul meu ră-mășag să conduc, chiar dela New-York, eu, un necunoscut, politica în anumite State democratice... Fără nici o deranjare pentru mine: prin telegraf... E atât de ușor! Parcă numai o dată democrația radicală a fost la discrețiunea celui dintâi

PLUTOCRAT, care a avut oarecare interes de ea! Iar ziarele răspândite și bogate de azi, ce alta sunt decât tot atâtea puteri plutocratice?

„Prevăd că o să vină o vreme când lumea se va îngrozi „de anumite progrese ale presei“.

Oare vremea aceea nu a și venit?

M. M.

Elemente corporatiste în programul partidelor

Parcurgând excelenta lucrare a d-lor Zotta și Tulceanu, despre care am mai vorbit aci, ne oprim la câteva programe pe cari nu le-am examinat încă.

În ordinea protocoară alfabetică, întâlnim întâi „*Blocul cetățenesc*“ (președinte Grigore Forțu), cu un program net corporatist, care prevede *Statul corporativ* „rezultantă a forțelor organice ale națiunii“.

„*Liga Agrară*“ (președinte d. Constantin Garoflid), are în program, ca elemente corporatiste, organizarea sindicatelor agricole, viticole și pomicole, *sindicalizarea obligatorie a podgorenilor* și reprezentarea în parlament a agriculturii, după importanța sa în țară.

„*Partidul german*“ are în program un punct mai mult doctrinar de esență corporatistă: „utilitatea comună trece înaintea utilității individuale“.

„*Partidul național-agrar*“ (președinte d. Octavian Goga), despre al cărui program am mai vorbit, prevede un parlament „având la bază o reală reprezentare a tuturor categoriilor de muncă și producție din țară“.

„*Partidul național-democrat*“ (președinte d. Nicolae Iorga), preconizează ca element corporatist „inflințarea de *tovărăși pe bresle*, legate printr-o idee, nu numai de un interes“.

„*Partidul național-liberal*“ (președinte d. Constantin I. C. Brătianu), are ca unic punct de program de o slabă nuanță corporatistă, inflințarea unui *mare consiliu economic*, consultativ.

„*Partidul național-liberal*“ (președinte d. Gheorghe I. Brătianu) prevede crearea unui *sfat economic* și a unui *consiliu legislativ economic*.

Despre „*partidul poporului*“ (președinte d. Mareșal Averescu), am vorbit într-un articol special, în numărul nostru din Iunie.

În sfârșit „*Uniunea agrară*“ (președinte d. Constantin Argetoianu), preconizează asigurarea continuității în politica agrară, lăsând să se vadă, deși nu prea clar, intenția de a scoate din mâna puterii politice și a trece direct în mâna agricultorilor, administrarea intereselor acestora și realizarea politicii agricole.

Partidele și grupările nementionate până acum, nu au absolut nici un element corporatist în programul lor.

Ne-am mulțumit acum să facem o onestă și sobră dare de seamă.

Altă dată vom face comentariile datelor pe cari le-am înfățișat.

M. M.

Problema europeană a economiei japoneze

Cred că dacă Europa ar fi astăzi într'o perioadă de mai multă echilibrare a spiritelor ei interne și dacă prosperitatea i-ar fi mai mare, ar simți pe spate — deși e paradoxal — infinit mai tare biciul economiei japoneze, și ar avea o superioară înțelegere a ei.

În colbul pe care-l ridică atâtea zgârieli copilărești în drumul unei înțelegeri fecunde, ea nu mai poate vedea problema economiei japoneze în claritatea și noutatea ei excepțională. Sub impresia panoramei sale proprii, Europa consideră poziția Japoniei ca o atitudine ostentativă, ca o provocare, adică drept pornirea omului care vrea să speculeze și să profite.

Și, în realitate, Japonia este acum într'o fază *cu totul nouă*, în care curentul de creație în toate domeniile economiei sale naționale are cea mai înaltă frecvență, pe linia de foc a idealului în maximă tensiune.

Economia japoneză, cu toată civilizația care o încadrează și cultura care o mișcă, se caracterizează printr'o cadență de viață și de creație cum rareori s'a întâlnit la un alt popor. Este drept că depărtarea și exotismul cunoștințelor ce avem despre Japonia, fac câteodată ca veștile să ia caracter fetezist, de legendă, însă dovezile concrete sunt cele pe cari le simt mai toate Statele industriale ale Occidentului și neliniștea destul de mare a Americii sau Rusiei. În raporturile economice internaționale exodul, în chip de avalanșe, al produselor industriale japoneze nu este determinat atât de o tendință de imperialism, de hegemonie economică, cât este o consecință normală a structurii interne a forțelor de producție și a spiritului economic format acolo.

Fluxul mărfurilor sale în toată Asia, și acum invadând Europa, este un proces natural și inevitabil.

Dintr'o populație de 655 milioane de locuitori, Japonia are ocupată în agricultură *numai jumătate*, și numai jumătate din produsele agricole trec în comerț. Restul necesar se importă. De aceea industria japoneză a luat o dezvoltare accelerată: ca să ocupe integral o populație disponibilă și de o fecunditate puțin obișnuită. Cu utilajele industriale cele mai moderne, cu capacități formidabile de producție, și cu o organizație vastă de comercializare într'un cadru de civilizație la cel mai înalt nivel, Japonia și-a plasat mărfurile ei, întâi în regiunile învecinate: India și China, pe cari foarte repede le-a și asfixiat în viața economică. Reacțiunea acestora, sub imboldul guvernului englez, și deprecierea lirei sterline au barat foarte mult avansarea produselor japoneze, vădit inferiorizate, atunci, pe piața internațională. Însă abandonarea etalonului aur i-a redat și Japoniei din nou forțele ei de penetrație economică, extinzând limitele acțiunii ei dincolo de Persia, Palestina, Irak etc. și pă-

trunzând adânc până în inima Europei. Spalma și alarma d-lui Mussolini este cunoscută.

Expansiunea industriei japoneze nu mai este un miracol, cum îl văd unii, ci se explică firesc prin *prețurile colosal de scăzute pe care poate să le ofere industria unui popor cu concepții noi, față de prețurile artificiale* — uneori exorbitante — *ale Europei, învechită în obișnuința câștigurilor mari.*

Problema europeană a industriei japoneze nu se limitează la un banal dumping care poate fi barat ușor cu digurile vamale, ci impune o *radicală revizuire a forțelor de producție, a raporturilor dintre ele, a principiilor și mentalității economice, precum și a întregului sistem de organizare a economiilor naționale.* Articularea extraordinară de precisă a forțelor economiei japoneze și ritmul ei unitar constituiesc un exemplu pe care Europa nu trebuie să-l ignoreze. Vastele ei sindicate care au eliminat concurența între producătorii indigeni, descentralizarea importului după nevoile expansiunii sale industriale și acțiunea diplomatică adecuată, sunt linii de organizare pe care Europa nu le-a înfăptuit nicăeri până astăzi.

Dar deasupra *organizării* — acest epocal *factor de producție* pe care l-a înfăptuit cu un admirabil instinct de anticipare — Japonia servește astăzi din plin omenirii întregi cel mai impresionant exemplu: *cultul muncii.* Acolo se muncește într-o febră de creație ca într'un fel de psihoză colectivă care mână un popor întreg pe drumuri ce stârnesc admirația lumii. Cu o sinceritate și o îndrăzneală caracteristică, la un congres internațional recent al industriilor textile, delegatul Japoniei, d. Okado, spunea: „Japonia nu combate Europa cu sacrificii prin prețuri reduse. Pentru mentalitatea și vederile noastre ele sunt deajuns. *Noi răsbatem prin muncă: muncă intensă și organizată*“.

Iată ce nu înțelege Europa !

Nu știm de câte ori va fi trăit istoria lumii renașterea unui popor, în avântul lui cel mai entuziast, și de câte ori celelalte popoare s'au simțit așa de mici în fața lui, căutând — temătoare — solidaritatea apărării.

Dar linia de strălucitoare evoluție desenată apăsător pe tabla istoriei de poporul japonez este unică pentru evul nostru, constituie semnul lui de biruință, și arată sensul drumului pe care lumea trebuie să meargă.

E răsăritul Răsăritului.

CHR. P.

Partidele, presa „democratică“ și regimul național

După lungile, dar pline de caraghioslucuri, răfuei, de la clubul național-tărănist, conducerea acestuia a dat presei un comunicat pe care zările au avut slăbiciunea să-l publice, răspinzind astfel proza politicianilor compromiși de pe plaja Eforiei.

În acel comunicat, partidul național-tărănist are cinismul să protesteze contra cenzurii și a stărei de asediu, el care a gu-

vernă de atâtea ori cu cenzură și stare de asediu! E extraordinar! Parcă vedem mâine, când alții vor deține frânela țării, pe domnii liberali protestând la rândul lor contra măsurilor excepționale...

Noi nu vom avea ipocrizia presei democratice, care cere de formă ridicarea cenzurii și a stărei de asediu, fiind în fundul sufletului pentru păstrarea măsurilor excepționale, la adăpostul cărora ea poate să mai existe încă și să-și facă mendrele. Ci vom spune curat, — deși regimul excepțional nu ne convine, — că guvernul face bine păstrându-l.

Cum toate partidele pretinse „democrate“ au uzat și abuzat în ultimii ani de cenzură și stare de asediu, ele nu vor mai putea să se ridice *mâine* contra acestor măsuri — dacă va mai fi nevoie de ele — pentru a sprijini acțiunea de reformă și redresare a Statului.

Partidele și presa „democrată“ și-au cheltuit astăzi și ultima picătură de autoritate morală pentru a mai protesta.

L. N.

Greșeli perseverente

Am arătat mai de mult în ce mod s'a înțeles a se desăvârși (?) faza propagandei prin conferințe în materie de apărare pasivă contra atacurilor aeriene.

S'a călcat însă cu piciorul stâng și de aceea, cu tot regretul, nu putem constata niciun rezultat pozitiv. Mai spuneam atunci că Statul avea datoria de a construi adăposturi publice, așa cum au făcut vecinii noștri mai mari și mai mici.

Inactivitatea a rămas aceeași și greșelile perseverază...

Și totuși s'a crezut că prima fază... retorică, de pregătire a populației, este desăvârșită, și în graba de a proceda superficial, s'a trecut la faza experimentală față de populațiunea dela orașe și sate.

La sate s'a pornit cu câteva măști, cari așa cum sunt prezentate și puține câte sunt, formează obiect de distracții, curiozitate și glume pentru săteni; iar în Capitală s'au dat spectacole cu reducere de 50% pe C. F. R., unde de fapt găsești distracții din Târgul Moșilor, cari răpesc demonstrațiilor de apărare pasivă atmosfera demnă și plină de seriozitate a scopului lor...

În felul acesta, s'ar părea că ele nu sunt decât prilej de... taxe de intrare pentru comedii de iarmaroc, organizate — se zice — și acelea de acei dintre cetățenii minoritari, cari ne iubesc mai puțin și ne urăsc mai mult.

Ce ironie!

Noi am mai spus-o: să începem prin a construi adăposturi după cerințele moderne în Capitală, orașele de provincie și în centrele rurale cele mai populate. După aceea, demonstrațiile practice se pot face mai ușor și fără spectacole din Moși.

Dacă guvernul ar invoca lipsa de fonduri, atunci cel puțin să se fi început mai de mult — și nici acum nu este timpul trecut — să se oblige toți constructorii de Block-uri să amenajeze subsolurile cât mai spațios pentru eventualul adăpost al

publicului. Chiar și cei ce au construit, încă ar putea fi obligați să le amenajeze — pe cât se poate în acest scop.

Acestea însă sunt măsuri eficiente, cari nu se iau, probabil pentru că sunt de folos... pe viitor și în favoarea necunoscuților cetățeni cari le-ar putea utiliza în perspectiva hidoasă a războiului.

... Poate s'ar fi putut pune de mult în aplicare, dacă ar da loc la avantajii imediate, cu reducere pe C. F. R.

Ce păcat și ce crimă pentru mai târziu !

M. Z.

Neo-democrația

Democrația n'a trăit niciodată, deși, cu pretenție de vitalitate, s'a născut în fiecare Stat modern.

Dintre toate sistemele de organizare politică, în chip logic și natural democrația mai mult decât oricare alt sistem trebuia să-și demonstreze superioritatea printr'o impresionantă longevitate, cu nealterat purism original în alcătuirea ei practică.

Dela 1789 și până înaintea războiului mondial, mai ales în veacul trecut, s'a vărsat destul sânge dela Paris încoace, în numele unei ideologii care nu și-a văzut niciodată chipul în vre-o țară, și mulțimile înși-le au ridicat mulți oameni pe aripile unei închipuiri care le desamăgește deabia astăzi.

Ca sistem de organizare politică democrația reprezintă — în minte — tipul ideal, perfecționat până la utopie; așa cum, ca sistem economic, comunismul poate amăgi și astăzi prin aceeaș falsă splendoare, reflectată din imaginație. Dacă se pleacă dela negarea voită a câtorva realități esențiale și specifice vieții în societate, democrația se construiește complet și din toate punctele de vedere în cea mai perfectă linie logică. La fel comunismul. Dar amândouă ignorează cel puțin două realități sociale cari derivă una dintr'alta: 1. *inegalitatea naturală* a oamenilor; 2. *nevoia socială și politică a ierarhiei*; iar pentru democrație, încă 3. *interesul general*, pe care ea nu l'a cunoscut niciodată.

Clădită pe concepția unei libertăți imposibil de admis pentru o viață socială, care nu poate fi altfel decât țesută din nenumărate fire de solidaritate, și contrazicând dela început aceste trei puncte, democrația practică nu s'a realizat niciodată și niciodată ea, aplicată, n'a semănat cu ea însăși concepută.

Cu toate acestea în viața politică a tuturor Statelor — și mai ales în acelea, ca ale noastre, State — corifee, în cari democrația a însemnat nu o necesitate ci o imitație — s'a slăvit de atâtea ori acest sistem politic-social pe care nimeni nu l-a văzut și nimeni nu l-a putut aprecia decât după valoarea lui teoretică, desfăcut de realitățile cu totul altele pe cari le-a creat. S'a vorbit ca de un sistem trăit, concret, experimentat deplin, de o „*democrație pură*“, și de o „*democrație integrală*“, care a rămas însă o utopie tot așa de desăvârșită ca și mișcarea perpetuă.

Corelativul trăit al acestei democrații visate a fost demagogia.

Cine n'a întâlnit-o ?

Ba a crescut așa de mult și a ajuns așa de fioroasă că a în-

spăimântat și pe apărătorii ei cei mai convinși. Parlamentele democratice se descalifică singure demonstrându-și oficial inutilitatea.

Iar puterile executive de pretutindeni, înregistrând mai din vreme adâncă lipsă de valoare practic-socială a sistemului democratic, au depășit întotdeauna jocurile fără rost ale legislativului pe care au căutat să-l modeleze cât mai adecuat.

Rezistența încăpățanată a Parlamentelor, atât de amorfe și fără simț, a devenit așa de periculoasă, încât astăzi pretutindeni executivul și-a luat atribuțiunile de așa măsură că legislativul democrat rămâne o simplă anexă.

Guvernul Doumergue, în democrația Franță, și-a luat puteri excepționale, și un comunicat ne vestește că el „poate compune decrete și aplica legi fără aprobarea parlamentului, pe care-l poate dizolva la caz de nevoie”.

Iar în Statele Unite ale Americii, la fel de democratice, președintele Roosevelt are puteri atât de întinse că echivalează unui dictator veritabil. La fel Austria, la fel Germania, Portugalia, Spania, etc. *Peste tot nu se discută decât revizuirea constituțiilor și reforma parlamentelor.*

În această vreme, în locul ideii apătoare a libertății, înaintea vîgurosu principiului de solidaritate. Prima lui fază, *solidaritatea națională*; cu toate atribuțiile ei de *organizare și ierarhie*. Sub puterea ei democrația cedează treptat, se schimbă mereu la față.

Și totuși, astfel mutilată, încă se intitulează vanitos „democrație”. Dar unde-i este „*domnia poporului*”? Ce a putut să însemne „*votul universal*”? Economia dirijată, pretind unii (ex. d. V. Madgearu) se realizează perfect în cadrul democratic. Adică — în concepția lui Cașavencu: „se modifică totul, dar nu se schimbă nimic”... democrația rămâne.

Cât de nesinceri sunt oamenii ! Ce îndărătnici !

Pentru că democrația n'a existat și, nici așa cum a fost, astăzi nu mai este. Atâtea aluviuni, câte i le-a cerut propria ei infirmitate, au înlăturat-o cu totul. Nu mai trăește democrația.

Este altceva. Este *neo-democrația*.

Iar neo-democrația este tot una cu *democrația în agonie*. Dece nu se recunoaște ? O știe toată lumea. Lumea care reacționează singură. Si sigur !

CHR. P.

Tâlcul unei inscripții

Atunci când principele Carol de Hohenzollern a intrat în țară pentru a domni sub numele de Carol I al României, a spus : „puind piciorul pe pământul țării, am devenit Român”.

În tot cursul domniei, și după moarte, sinceritatea acestei declarații a fost pusă la îndoială, cuvintele Lui fiind socotite cuvinte convenționale de Domnitor.

Autorul acestor rânduri, prin legăturile pe cari le-a avut cu anumite persoane cari au pătruns în intimitatea Regelui Carol I altfel decât ca oameni politici, și prin ineseși oarecari prilejuri de atingere personală, — a ajuns la concluzie contra-

ră, și anume : Regele Carol I a fost sincer în declarația Sa. El a înțeles să se rupă nu numai de patria, dar chiar de familia Sa, pentru a întemeia aici, la Gurile Dunării, o Dinastie, care să ducă la propășire poporul românesc.

În această privință știam că există la Castelul Peleş, pe stâlpii din dreapta și din stânga scării din vestibulul cel mare, două ecusoane a căror inscripție este foarte semnificativă. Prin bunăvoința unui prieten am verificat existența și azi a acelor ecusoane, cari au următoarea inscripție :

„Pauline, Elisabeth, Ottilie, Luise, Prinzessin von Wied geb. 29 Decemb. 1843“.

„Karl, Eitel, Friederich, Zephyrin, Ludwig, Prinz von Hohenzollern geb. 20 April 1839—1866“.

Pe când la Principesa de Wied s'a lăsat liber locul pentru arătarea anului morții, la Principele de Hohenzollern, după trăsătura de unire ce urmează după data nașterii, s'a înscis anul 1866. Cu alte cuvinte *Principesa de Wied a putut rămâne Principesă de Wied până la moarte, Carol Principe de Hohenzollern a încetat să existe în 1866.*

E una din acele manifestații mărunte, cari nu mai pot fi învinuite de conventional. Ecusoanele au rămas atât de mult în umbră, în cât nici până azi nu s'a gândit cineva că trebuie completat anul morții Reginei Elisabeta. Însă tocmai pentru aceasta are o mare valoare : este manifestarea la fiice pas a voinei, de care am vorbit, de a rupe chiar cu familia, pentru a întemeia o nouă Dinastie.

C. N.

Se schimbă „Statul“ ?

Dacă mulțimea cea mare ar ști ce gânduri și intenții plutesc, în capetele guvernanților și dacă ar putea să le aprobe sau să le împiedice la timp și efectiv, nici o îndoielă că lucrurile ar merge mai bine. Altfel, un gând bun poate să determine o intenție proastă, și o intenție de laudă ajunge regulat o faptă de bicisnici. De vină se zice că este ba democrația, ba demagogia, ba masoneria. În intențiile bune, *pentru lucrurile mari*, mai ales aceasta. Să zicem că s'a descoperit vinovatul, dar cum să-l prinzi? Cum să-l suprimi? Democrația e o abstracție; demagogia, ...un fel de a fi; iar masoneria, o clică de oameni de cari nu îndrănesc să se atingă nici democrația, nici demagogia. Și toți la un loc formează... Statul, în esența lui.

Totuși, de câtăva vreme, deșteptii spun și naivii cred că toți vinovații aceștia sunt pe cale de prefaceri adânci cari să le schimbe total fața și măruntaiele, așa ca să ajungă, din cele mai temute primejdii, elementele cele mai de folos. Cum Statul de astăzi este alcătuit și trăiește tocmai din acești dușmani ai săi, — democrația, demagogia și masoneria, — toate elemente esențiale de compoziție, se spune că schimbarea lor va aduce și schimbarea Statului. A Statului în înțelesul cel mai larg — și inutil — adică guvernanți și guvernați; mijloace de guvernare, instituțiuni, moravuri și raporturi. Se schimbă „Statul“.

Noi nu credem.

Dacă guvernanții ar lucra cinstit și cu vederi largi, dincolo de vârful nasului și de fundul buzunarului, dacă guvernanții ar înțelege că ei n'au fost niciodată „suverani“ așa cum îi încântă ideologia democrată, ci niște naivi cari *nu pot* să fie serioși și înțelegători nici măcar atunci când au prilejul, destul de des, de a vota, dacă ei ar învăța că votul lor periodic are o simplă valoare de simbol în condițiunile în cari se dă și mai ales în împrejurările în cari se ia, — dacă s'ar împlini asemenea lucruri și s'ar înțelege, ar fi posibilă și minunea schimbării naturale a Statului.

Altfel, adică cu democrație... „corijată“ și cu câțiva figuranți înlocuiți, Statul nu se schimbă deloc. Atunci cel mult își schimbă pielea, năpârlește, dar e acelaș. Pentrucă Statul este mai mult decât ceea ce pricep oamenii cari vor „să modifice Constituția“, desigur cu dorința tainică... „să nu se schimbe nimic“. Pentru unii, asta înseamnă totul, răul. Pentru noi este tot una cu a bate apa în piulă.

Viața s'a schimbat total; dar se crede că Statul trebuie schimbat cu bucata.

Statul, așa cum este astăzi, este opera unei idei care a născut un sistem. Dacă acestea s'au dovedit acum nepotrivite, Statul nu se poate schimba decât tot cu o idee care să poată încheia un sistem. A trăi libertatea și sistemul capitalist. Pentru petece nu mai e loc. Cârpeala Constituției nu aduce nimic.

Reforma nu însemnează compromis. Viața are pretenții radicale. În loc de libertate, ea cere *solidaritate*. Iată ideea nouă care va sta la baza Statului nou. Din ea naște un sistem: *Corporatismul*.

Restul sunt iluzii, minciuni sau vorbe goale ale celor cari se acomodează așa de bine în ordinea de azi, dar nu rezistă nici tentației de a poza drept reformatori cu bucățica, — desigur și asta în limitele în cari nu le alterează propriile interese.

Chr. P.

Ca la hitleriști — la politicianii români

„Adevărul“ continuă lupta sa donchișotească contra hitlerismului, pe care vrea cu tot dinadinsul să-l răpună.

„Fruntașii hitleriști, — scrie el într'un număr recent, — se acuză reciproc de hoție, brutalitate, etc. Și toți au dreptate“.

Tot așa după cum au dreptate politicianii și partidele românești cari se acuză reciproc de hoție, brutalitate, etc., fără ca însă „Adevărul“ să releve acest adevăr. Fiindcă nimeni nu fuge mai mult în țara asta de adevăr și lumină, ca „Adevărul“.

G. M.

Comunismul și Palestina

Ziarele au publicat o telegramă din Palestina prin care se anunță că autoritățile au expulzat de acolo cinci tineri cari făceau propagandă comunistă printre coloniști. Toți cei cinci sunt evrei.

Vrasăzică, evreii palestinieni alungă din comunitatea lor pe evreii comuniști; comunismul nu e bun la ei acasă. Dar evreii

din alte țări — din România, de pildă, — sunt ~~toți~~ comuniști, și când autoritățile îi ia de urechi și-i pune la locul lor, evreimea țipă de s'aude întregul univers!

Asta vine întocmai ca atitudinea aceluiași evrei față de religie: când e vorba de o religie străină, toți evreii sunt atei; când e vorba de religia lor, toți sunt bigoți.

Iată ceea ce face eterna și definitivă ireconciliere dintre evrei și restul popoarelor.

P. B.

„Prietenia“ Maniu-Vaida

Adunarea comitetului partidului național-tărănist s'a terminat după lungi și penibile răfuei. Ziarele din Sărindar aveau sufletul la gură de teamă să nu izbucnească scandalul și să nu se rupă „marea forță de guvernare“.

Scandalul n'a izbucnit, pentru că n'a vrut presa amică să-l dea în vileag, dar scandal a fost. Ce vreți mai mult decât teribila săpuneală dintre d-nii Maniu și Mirto? Și ce vreți mai mult decât rușinoasa înfrângere a d-lui Vaida care, după ce reclama-se în public ca comitetul să se pronunțe dacă este pentru politica sa ori a d-lui Maniu, comitetul s'a pronunțat pentru a acestuia din urmă?

Cât despre unitatea „mării forțe de guvernare“, — aceasta se va vedea în curând. Dacă-și inchipue cineva că d. Vaida se lasă bătut, sau d. Maniu cu ai săi, încălecat de d-nii Mihalache și d-rul Lupu, cari se laudă în gura mare că au refăcut partidul țărănist cu ingenunchierea ardelenilor, — se înșală amar. Nemulțumirile vor izbucni din nou. Dacă totuși partidul nu se rupe, este pentru că nici d-nul Maniu nici d-nul Vaida nu vrea să se despartă de partid. Au tactica dumnealor: flecare vrea să stea cu orice preț în partid pentru că acolo să-l lucreze pe celălalt.

Dar mai este această asociație *un partid de guvernământ*, sau este o ficțiune oribilă minată de cele mai teribile dușmăni și de cele mai josnice ambiții?

P. B.

„Continuitate“ cu subînțeleș...

Ziarul oficios al partidului național-tărănist s'a ocupat, nu se știe bine cu ce scop, — de chestiunea succesiunii generalului Weigand, șeful de Stat major al armatei franceze.

„In armata franceză postul de șef de stat major general nu numai că n'a rămas niciodată vacant, dar succesorul se desemnează cu ani de zile înainte.

Niciodată nu s'a așteptat vacanța locului pentru ca să se vadă cine va succede la acest loc.

În speță, actualul șef de stat major era indicat pentru acest loc, încă de pe vremea generalului Buat, mort de câțiva ani“.

Și mai departe:

„Continuitatea în lucrări, familirizarea cât mai completă

cu scopurile instituției, pregătirea pentru locul de mare răspundere, iată ce nu s'a pierdut niciodată din vedere în armata franceză, când a fost vorba de viitorul șef“.

Vedeți ce grijă poartă oficiosul național-tărănist *continuității* în lucrările Marelui Stat Major al armatei franceze! Dacă ar fi însă vorba de *continuitatea* în lucrările guvernământului politic al țării sale, oficiosul d-lui Mihalache ar sări ars: principiile democratice nu tolerează o asemenea posibilitate, care ar înlătura pe vecie „marele“ partid, sau „marea forță de guvernare“, — cum îl numește drăgăstos „Adevărul“ — de la lada cu grăunțe.

Afară numai dacă *continuitatea* s'ar asigura prin veșnica guvernare a competențelor onorabile ale contractului Skoda. Atunci, da, e cu totul altceva...

Marele ziar popular „Universul“ face o justă critică ideii de a se guverna prin decrete-legi. „Universul“ o aprobă, dar o leagă de următoarea condiție indispensabilă: „guvernul căruia i se delegă astfel de puteri să fie un guvern de competență și de prestigiu, care să polarizeze încrederea și sufragiile opiniei publice respective“.

Am înțeles: acel guvern nu e cel al d-lui Tătăărăscu.

S. A.

...Și totuși un Congres Corporativ !

În ziua de 6 Septembrie a. c. s'a deschis Congresul Uniunii Avocaților din România la Oradea-Mare.

Trebue să se recunoască de oricine că selectul Corp al avocaților din România a știut întotdeauna să-și întocmească congresele cu demnitate și să mențină nivelul dezbaterilor la treptele adevăratei seriozități a chemării lor sociale. Rezultatele practice — constatăm cu regret — n'au corespuns aproape niciodată motiunilor și hotărârilor luate.

Și anul acesta s'au discutat probleme importante de ordin general al justiției, precum și chestiuni de ordin strict profesional. S'au votat și motiuni în spiritul celor dezbătute, însă asupra realizării lor practice menținem același scepticism ca și pentru trecut.

Din toate aceste congrese însă se desprinde o constatare însemnată: ele evidențiază zbuiciumul sufletesc a acestei categorii sociale de a-și apăra interesele proprii și de a se oferi ca instrument folositor justiției și celorlalți auxiliari ai ei, cari sunt magistrații!

Încetul cu încetul din zbuiciumul acestor frământări de nobil scop, va germina apropiata organizare a *Corporației naționale a justiției*, căreia în viitorul Stat național-corporativ *) i se rezervă unul din rolurile esențiale de prim ordin.

În orice caz, în viitorul *Sindicat al avocaților*, care va face parte din Corporația Națională a Justiției nu vor face parte decât acei avocați adevărați, adică acei ce profezează efectiv și în deplinul respect al demnității exercitărei profesiei lor.

*) Vezi „Avocații“ — revista „Lumea Nouă“ No. 11-1933 pag. 678 de M. Manollescu.

Acesta va fi unul din principiile de bază, care va separa una din nedreptățile și lacunele modului de organizare profesională sub actuala stare de lucruri. Nu greșim când afirmăm că acesta este unul din multiplele motive, pentru care în prezent nu se poate schimba nimic, ori câte discuțiuni și moțiuni s'ar vota în congrese. Aplicarea ideii și realizarea spiritului corporativ își va da roadele și în categoria funcțională a avocaților numai atunci când și celelalte categorii funcționale vor fi încadrate în corporațiunile lor respective, când deci se va realiza acea ARMONIE FUNCȚIONALĂ din cadrul viitoarei alcătuirii a Statului.

Până atunci nu se poate vorbi de „tradiția curată a corporațiunii dv.” — după cum s'a exprimat d. ministru V. Antonescu în ședința solemnă de deschidere a congresului. Cel mult cuvintele d-sale pot fi o contribuțiune interesantă la prefața viitoare a „deșărtăciunii” unor anumite formule, cari tind a transforma lumea“ (?).

Și totuși dacă s'a oprit numai la rostirea acelor cuvinte, desigur că nu ne-ar fi mirat prea mult, deoarece și d-sa este unul din apărătorii categorici ai Statului liberist... încă actual.

Dar tot d-sa a continuat: „*Ideile evoluiază azi cu atâta ușurință, încât neprevăzutul tuturilor momentelor macină într'o clipă — ceiace uneori cu atâta patimă — socotim ca adevărul zilei.*

Studiul adâncit al dreptului, vă pune la adăpost de asemenea rătăcirii, și totuși societatea evoluiază și cu dânsa știința dreptului. Dacă n'ar fi decât zguduitorile invențiuni ale ultimilor 30 de ani cari au schimbat aspectul material al lumii, încă ar fi deajuns spre a ne da seama ce formule de adaptare trebuiesc găsite. În congresul ale cărui delibărări încep astăzi, veți studia și chestiuni de ordin strict profesional“.

Și atunci ne întrebăm: ce „formule de adaptare trebuiesc găsite” și ce „chestiuni de ordin strict profesional” se pot studia mai bine decât în cadrul de organizare viitoare a Statului național corporativ?

Să nu se supere d. ministru de justiție V. Antonescu dacă vom constata că sinceritatea d-sale a depășit rigiditatea ce i-o impune calitatea sa de membru într'un guvern național-liberal.

În ce ne privește, luăm act cu plăcere numai de sinceritatea manifestată, care se va felicita înșiși, atunci când viitorul apropiat ne va pune la dispoziție „formulele de adaptare” despre cari d-sa a vorbit în ziua de 6 Septembrie 1934.

MIHAI ZAHARIA
Avocat

Decretele-legi și guvernul român

Primul ministru a fost în Franța și Jugoslavia, vizite după cari a făcut câte un expozeu membrilor guvernului. D-sa a vorbit de toate, afară de un singur lucru: ce-au zis francezii și sârbii de faptul că în România se guvernează de aproape un an cu cenzură și stare de asediu?

în clădirea Gărei de Nord

Ați împachetat, biletul de tren e în buzunarul Dv., ați plecat la gară. De odată, vă aduceți aminte că ați uitat să rezolvați o chestiune importantă. Nu vă enervați. Chiar în clădirea Gărei de Nord (colț cu Calea Griviței) se află un Oficiu telefonic public. Intrați în Oficiu și imediat veți putea telefona locuinței sau biroului Dv. Oficiul telefonic public vă pune în legătură nu numai cu orice număr telefonic din oraș ci și cu provinciile străinătatea (sau chiar cu vapoarele din largul oceanului)!

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,

MIHAIL MANOILESCU

10

ANUL III
OCTOMBRIE 1934

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

S U M A R U L

- MIHAIL MANOILESCU . . . . . Constituțiunea împotriva partidelor
I. C. ATANASIU . . . . . Frenesia constituțională
Ing. CRISTEA NICULESCU . . . . . Organizarea Comerțului exterior în
Statul corporativ
CH. PETRESCU . . . . . Principiul organizării, și problema
unui nou sistem economic

PE LINIA VREMII NOASTRE:

Regele Alexandru. — Domnița noastră Marioara. — Doliul Franței. — Febra Spaniolă. — Ce au mai făcut și alții. — Ce nu trebuia să se întâmple nici în Statul politic. — Depoziția d-lui Inginer Cioc. — Reglementul vechiu. — Malaria și democrația. — Iar „nu se declară”. — O crimă. — Deficitele bugetare. — Tribuna medicală. — Iar Tărănism și Corporatism. — Idei în aer. — Invalidul de pe scară. — Reforma Statului francez. — O justă recunoaștere. — Intre agrarianism și industrialism. — De ce? — Profesiunile reacționează. — Inteligență de țaran. — Și lucruri bune. — Șefii. — Punctul nevralgic. — Lenea suplimentară. — Informatorii presei streine. — D-l Virgil Madgearu și Banca Națională. — Lunecuş în haos. — Un democrat invins. — Preocupările „Dreptăței”.

CONDIȚIILE DE ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari	
500 „ „ „ „	întreprinderi
1000 „ „ „ „	marile întreprinderi
100 „ „ „ „	studenți, preoți, învățători și săteni

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasie, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/24

„LUMEA NOUA” APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDAȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Biourourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligi Național-Corporatiste”: Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 10

LUMEA NOUĂ

OCTOMBRIE, 1934

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Constituțiunea împotriva partidelor

de MIHAIL MANOILESCU

A afirma că actuala Constituțiune este împotriva partidelor înseamnă, pentru politicianul român, a lansa cel mai revoltător paradox.

Și totuși, o analiză mai adâncă a spiritului constituțional și a teoriei constituționale dovedește că partidele și partidismul constituiesc o excrescență nenecesară și aproape anormală, *incompatibilă cu ideea constituțiunilor liberale, luată în puritatea ei originară.*

În adevăr, toate constituțiunile moderne purced dela teoria Statului, lansată de liberalismul englez și de enciclopedismul francez, iar baza comună tuturor teoreticienilor individualiști și democrați este acea mare ficțiune care se chiamă *voința generală*. Statul și toate instituțiile lui sunt o manifestare a voinței generale. Această voință se exprimă prin votul universal iar forma ei concretă este realizarea unei opinii majoritare asupra fiecărei chestiuni care interesează viața națională.

În această concepție, națiunea este privită ca o imensă adunare, în care fiecare problemă este desbătută de toți și decisă de toți în mod egal. Votul universal nu apare decât ca o extensiune a adunărilor totalitare ale membrilor cetății, care se realizau în vechea Grece, în Agora.

Care este însă condiția esențială pentru ca această voință generală, *unicul izvor de drept în Stat*, să se poată manifesta ?

Este libertatea absolută a opiniilor în fiecare problemă particulară interesând viața națională. *Voința generală este înaintea de orice o manifestare a libertății părerilor individuale.* Pentru libertatea de opinie au luptat țările Occidentului vreme de veacuri, și tot pentru ea au murit — după cum le place democraților noștri să o repete —, atâția idealiști, pe baricade.

Dar libertatea înseamnă nu numai înlăturarea opresiunii, din partea unui tiran, ci și *înlăturarea oricărei forme de constrângere, care ar prejudeca asupra părerii cetățeanului în orice problemă națională particulară.*

Pentru a coborî la o analogie, în aparență meschină, libertatea de opinie a cetățeanului trebuie să fie întocmai ca libertatea—garantată cu atâtea precauțiuni de codul comercial — a acționarului participant într'o adunare generală. Ea trebuie să îngăduie formarea opiniilor individuale și — prin însumarea lor — formarea unei majorități deosebite ca *compoziție de la o chestiune la alta*, în funcție numai de chipul în care fiecare acționar particular vede interesul întreprinderii și interesul său, în fiecare chestiune supusă adunării.

De aceea codul de comerț merge atât de departe, încât *interzice sindicalizarea acționarilor în grupe, cari să voteze totdeauna în acelaș fel*, fiindcă aceasta ar însemna o falsificare a voinței adunării. Cei cari s'ar lega ca, *în mod constant și asupra oricăror chestiuni*, să albă totdeauna o părere comună, ar deroga în mod grav dela spiritul legii, care urmărește ca, în orice chestiune, opiniile să se formeze liber, după rațiuni obiective în legătură numai cu acea chestiune. Intr'o funcționare ideală bazată pe libertatea de opinie, doi participanți oarecari ai adunării trebuie să fie gata ori când să meargă, fie împreună, fie unul împotriva celuilalt, după chestiunile cari se discută și după opiniile concordante sau discordante pe cari și le formează în aceste chestiuni.

Or, în sistemul constituțional-liberal, bazat pe noțiunea fundamentală a voinței generale, votul universal trebuie să funcționeze exact după aceleași reguli după cari codul de comerț prescrie funcționarea adunărilor generale de acționari. *Opiniile cetățenilor trebuie să se formeze liber și nestîngerit, după rațiuni particulare și după motive obiective, cari țin exclusiv de natura fiecărei chestiuni asupra căreia se hotărăște.*

Sistemul constituționalist funcționează atunci conform cu doctrina sa numai într'un regim lipsit de partide. Căci *partidele înseamnă o sindicalizare forțată a opiniilor, analogă sindicalizării forțate oprită de codul de comerț în adunările de acționari.* Ele anihilează libertatea membrilor lor de a avea părerea lor personală în fiecare chestiune de interes public. Ele leagă pe cetățean de ordinele unei oligarhii de partid, care singură decide cum să voteze el în fiecare chestiune sau care îi smulge, odată pentru totdeauna, un mandat, impunându-i renunțarea la orice autonomie individuală și la orice drept de opinie personală.

Mobilitatea individuală și libertatea care se leagă de dânsa sunt în regimul partidelor complet abrogate. Or,

tocmai această mobilitate și această libertate constituie singura îndreptățire doctrinară a sistemului liberal individualist. Deci nu numai în practică, dar chiar și în teoria pură, sistemul partidelor reprezintă o contradicție a spiritului liberalo-individualist. Față de doctrina Statului liberal, el constituie un fenomen morbid și o manifestare aproape ilicită.

Departate dar ca partidele să însemne o consecință fatală și perfect logică a sistemului liberalo-individualist, ele înseamnă o deformare și o violentare a principiului victoriei generale.

În loc de a lăsa ca cetățenii să se miște liber și să decidă nestânjeniți în fiecare problemă de Stat, după socotința și interesele lor, partidele îi aglomerează în blocuri rigide, cari le imobilizează manifestările. În loc de a le asigura mult visata libertate individuală, ele îi strivesc sub cea mai aspră și cea mai respingătoare dintre tiranii.

Și astfel o Constituțiune liberală, care concretizează ideologia individualistă a veacului al XIX-lea, nu numai că nu presupune și nu reclamă existența partidelor, dar chiar se ridică — prin tot ce are mai esențial în spiritul ei — împotriva partidelor și împotriva robiei spirituale pe care ele o răspândesc și o mențin.

Frenezia constituțională

de I. C. ATANASIU, ~~foat ministru~~ *cu un
Cămin*

Sunt păreri, sunt convingeri, cari susținute cu oricăta tenacitate, n'au nimic reprehensibil. Dimpotrivă. Dar când ele sunt duse dincolo de limita extremă, când ele rămân ca unic punct de preocupare, ca un fel de obsedantă idee fixă, ele riscă să treacă pe autorii lor într'un plan de psihoză, dacă nu cumva — lucru și mai urât — ele nu servesc decât ca o diversiune dela alte elemente de preocupare.

Este ceea ce se întâmplă azi în ordinea politică dela noi cu grija dusă până la exces, din partea unora, de respectarea cu sfințenie a prescripțiunilor constituționale și a practicilor parlamentare, în legătură cu intangibilitatea sistemului de alternare la guvernul țării a celor două partide mari: național-liberal și național-țărănist. În special, de vre-un an de zile, în toate manifestările publice a celor două partide mari precum și în publicistica presei lor oficioasă sau simpatizantă, se caută să se imprime opiniei publice convingerea că orice atingere adusă alternării la guvern a acestor două partide, este o adevărată crimă împotriva Constituțiunii și a vieții noastre parlamentare.

Printr'o susținută campanie în jurul acestui drept ințangibil de guvernare, a două partide, se urmărește îngrădirea Coroanei într'un cerc de fier, anihilându-i-se una din cele mai însemnate ale Ei prerogative constituționale: „Regele numește și revocă pe Miniștrii Săi“.

Evident, că „toate puterile emanând de la Națiune“, Regele își va exercita, în chip normal, prerogativa Sa cu aceste partide, cari au și încrederea masei electorale. Evident iarăși, că alternanța la guvern a două partide cu adânci legături în popor, simplifică problema politică și este, prin urmare, un lucru de dorit. Rezultatele fericite a acestei politici, practicate în Vechiul regat înainte de război, constituie o dovadă concludentă.

Admit deci, fără reticență și azi, o alternanță la guvern a celor două partide mari, de masă. Cu o singură condițiune; cu condițiunea ca aceste două partide să-și indepli-

nească în chip corect și onest rolul lor constituțional, așa cum și l-au îndeplinit cele două partide în Vechiul regat : partidul național-liberal și partidul conservator. Și anume : când unul guvernează, deci când este chemat la opera constructivă, celălalt să fie un organ de permanent control — control obiectiv, corect dar în același timp necruțător. Numai așa cerința poporului și rolul constituțional al partidelor politice pot fi îndeplinite.

Dar azi ? Dar oare azi cele două partide mari își îndeplinesc ele această elementară obligațiune ? Este la cunoștința tuturor, cari știu măcar citi și scrie, că între guvernul actual și opoziția național-tărănistă s'a stabilit o duioasă înțelegere. Că între cele două partide a intervenit un acord, o învoială având de scop să nu se deranjeze unul pe altul cu nimic. Dimpotrivă, să se ajute unul pe altul pentru ca la momentul *ales de ele* să-și treacă frățește mâna, zicând cu surâsul pe buze : și acum, *moncher*, scoală-te tu să mă așez eu". Se dă impresia, exactă sau nu, că cele două partide mari s'au înjghebat în două mari asociațiuni de ajutor reciproc pentru exploatarea, la anumite termene și pe anumit timp, a țării. Acest acord, pe care întreaga opinie publică îl consideră ca profund imoral, s'a manifestat în câteva împrejurări fără nici o jenă.

La finele lunii Mai, Coroana a marcat un gest de concediere a guvernului și chemarea la cârmă a unui alt guvern, care nu era luat, însă, din rândurile partidului național-tărănist. Imediat șeful acestui din urmă partid, d. Ion Mihalache a bătut din picior și a declarat că nu admite o schimbare de guvern acum, când partidul său nu este încă gata să preia succesiunea. Și lucru bizar, guvernul Tătarăscu a rămas.

D. I. Mihalache a repetat azi injoncțiunea, de altă dată, a bătrânului boer, a marelui om de Stat Lascar Cărgiu, care în numele guvernului conservator și deci cu răspunderea ce avea, a spus, într'o anumită împrejurare, Regelui Carol I : „Măria Ta, aiasta nu se poate" și aceea nu s'e putut.

Acordul între cele două partide a mai putut să se verifice și cu prilejul recentelor alegeri județene și comunale. Voturile obținute de partidul național-tărănist au urmat de aproape și într'o proporție matematică, evident prestabilită, voturile guvernului liberal. Compoziția consiliilor județene și comunale a fost, grație acordului, astfel alcătuită, încât la o eventuală alternare la guvern, partidul național-tărănist, prin jocul miraculos al membrilor de drept, să-și formeze în chip automat majoritatea în acele consilii.

În fine, dulcea armonie între cele două partide mari s'a evidențiat pe o chestiune de pură etică.

Opinia publică — vorbesc de opinia publică conștientă, luminată — a fost și acum viu impresionată de risipa unora și de mâlversațiunile altora dintre membrii partidului național-țărănist, în avutul public, în timpul guvernarilor acestui partid. Această impresiune a izvorât nu din „svonorile cafenelei“ ci, din anumite precizuni ale unor foruri serioase și competente.

Astfel, fără a vorbi de ilustra afacere Skoda cu toate suspectele ei dedesubturi; fără a mai pomeni de acuzarea precisă și categorică, adusă aceluiaș partid de către d. Gr. Iunian, fost ministru în guvernul național-țărănist; dar reținând gravele acuzațiuni de prevaricațiuni în averea Statului aduse de d. C. I. C. Brătianu cu autoritatea sa personală și cu aceea de șef al partidului național-liberal, împotriva guvernelor național-țărăniste, conștiința publică are tot dreptul să fie adânc tulburată de toate aceste grave destăinuiri.

Convingerea în neregularitățile săvârșite sub guvernările național-țărăniste, este așa de adânc intrată în opinia publică, încât forurile cele mai înalte ale acestui partid au simțit nevoia imperativă să ia pozițiune. D. I. Mihalache, șeful partidului național-țărănist; d. Costăchescu, fost ministru și fost președinte al Senatului; moțiunea votată de congresul ținut la Sovata; discuțiunile din comitetul executiv al acestui partid, au recunoscut îndrituirea opiniei publice de a fi impresionată de repedea îmbogățire a unor membri din partid și și-au luat angajamentul, pentru liniștirea acestei opinii publice, de a aplica sancțiuni aspre celor ce se vor dovedi vinovați.

Fată de această agitațiune și față de aceste recunoașteri publice, ce a făcut guvernul Gh. Tătărașcu? Nimic!

Pe când lumea înfrigurată, stă în așteptarea inevitabilelor și necesarelor sancțiuni, guvernul în respectarea acordului rămâne impasibil. Țara sărăcită, bugetul desechilibrat, cei 10—20 de mii de funcționari amenințați să fie aruncați pe drumuri cu familiile lor, cer sancțiuni. Guvernul refuză însă aplicarea oricărei sancțiuni. Deaceia am putut afirma mai sus că acest acord este profund imoral.

. . .

Și acum, după cele mai sus arătate, să examinăm la lumina realităților, actuala situațiune politică, sub raportul respectului frenetic al Constituției. Să presupunem, că guvernul național-liberal ar fi silit de împrejurări neprevăzute să se retragă. Sunt, în această privință, anumite manifestațiuni, cari nu exclud această eventualitate. Să spi-

cum câteva exemple: la trecuta conferință ministerială, ținută la Timișoara, sub președinția d-lui prim-ministru, d. C. I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal, a adus în cuvântarea sa, în chip public, o serie de foarte grave învinuiri a chipului cum guvernul actual înțelege să-și îndeplinească misiunea lui. Mai acum câteva zile, la o întrunire publică, ținută la Oradea, tot d. C. I. C. Brătianu a declarat în mod cominatoriu că guvernul liberal trebuie să renunțe la măsurile excepționale adică la starea de asediu și la cenzură. Exact trei zile după aceste declarațiuni, drept răspuns guvernul Tătărăscu a prelungit prin decret pentru încă 6 luni starea de asediu și cenzura. Ce va urma după acest conflict dintre guvern și conducerea partidului a cărui emanațiune este? Nu știm. În tot cazul dacă conflict există el ar fi de o gravitate excepțională.

Și dacă acestea, sau altele, ar impune retragerea guvernului Tătărăscu, ce soluțiune s'ar putea da? Să fie chemat la guvern partidul național-țărănist? Dar atunci, pe de o parte ar fi să se dea o primă de încurajare declarațiunilor d-lui I. Mihalache, făcute în comitetul executiv, declarațiuni reproduse apoi în presă în formă de comunicat, declarațiuni cari conțin o notă de o nemiloasă agresivitate față de prerogativele regale. Iar pe de altă parte, s'ar aduce o gravă lovitură considerațiunilor de ordin etic: unii membri ai acestui partid — vinovați sau nu, dar denunțați — n'au fost încă sancționați, nu numai de partidul lor, cecece nu-i prea interesant, dar de justiție cecece este imperativ cerut de opinia publică.

Intr'o asemenea situațiune, alcătuirea unui guvern din alte elemente decât cele două partide mari, este o soluțiune ce se impune. Dar atunci ne va fi dat să auzim iarăși corul indignat al „Freneziei Constituționale“ intonând o vehementă protestare împotriva violărei prescripțiunilor constituționale și a practicilor parlamentare.

Să nu ne emoționăm, însă, prea mult.

Chiar în trecut, în Vechiul regat, Regele Carol I, a fost nevoit, sub presiunea împrejurărilor, să întrerupă firul alternării celor două mari partide la guvern. Am avut atunci, și guverne junimiste, și guverne formate din disidențele celor două mari partide. Și totuși, nimănui ni i-a venit în gând să acuze pe Regele Carol I, că a adus, prin aceasta, vre-o vătămare Constituției țarei. Azi, chemând la guvern partidul național-liberal sau partidul național-țărănist, pentru ce Coroana ar respecta Constituția și pentru ce chemând la cârmă partidele d-lor: mareșal Averescu, prof. N. Iorga, Oct. Goga, Gh. Brătianu sau Gr. Iulian, Regele ar viola Constituția? Să mi se citeze un singur caz, când un partid politic, la noi în țară, a venit la guvern prin alegeri, prin voința masselor. Niciodată și niciunul. Toate au luat

guvernul, prin încrederea Coroanei și în exercitarea prerogativelor Ei constituționale: „Regele numește și revocă pe miniștrii Săi“, iar numai ulterior, prin mijloacele ce cunoaștem și cu oamenii pe cari îi știm, acele guverne au făcut ca hotărîrea Coroanei să fie ratificată de alegători.

. . .

Să lăsăm lucrurile să-și urmeze cursul lor, devenit normal, și să nu contribuim cu nimic la operațiunea strănerii cercului de fier în jurul Coroanei, operațiune întrerpinsă de cele două partide mari.

Conștiința publică nu se lasă să fie înșelată de diversiunea ce se încearcă. Conștiința publică este azi obsedată de cu totul altceva ; țara noastră suferă de o cumplită criză morală. Pentru lecuirea ei, țara noastră cere azi sancțiuni aspre pentru toți aceia cari se vor dovedi că au risipit, că au traficât și s'au îmbogățit de la o zi la alta, din averea publică. Cine va aplica sancțiunile necesare ? Un partid mare, un partid mic, o personalitate ? Este indiferent. Opinia publică, luminată și conștientă — căci numai despre ea poate fi vorba — cere un guvern hotărît să aplice sancțiunile. Despre massă, despre „bază electorală“ să nu purtăm grijă. Guvernul — oricare va fi el — și care va anunța ca punct de program aceste aspre sancțiuni și o bună și onestă guvernare, va avea de sigur, prin aceasta, cea mai puternică „bază electorală“.

Evident, aceste sancțiuni le-am dori să fie aplicate în cadrul și limitele legilor în ființă, dacă bineînțeles, ele înlesnesc această posibilitate. Dar dacă nu . . . . .

Organizarea Comerțului exterior în Statul Corporativ

de Inginer CRISTEA NICULESCU

În primele șase luni ale anului 1933 balanța noastră comercială se încheiase cu un sold *în favoarea noastră* de 675 milioane lei; în aceleași luni ale anului 1934 soldul a fost de 3 milioane, însă *în defavoarea noastră*. Anul trecut strănsesem încă din primul semestru, pentru plata cuponului datoriei publice, a dobânzilor în străinătate, etc., aproape două treimi de miliard (sumă și ea insuficientă); anul acesta nu acoperim nici măcar prețul mărfurilor importate. Perspectivele până la finele anului sunt și mai negre, din pricină că, tocmai atunci, când normal exportul nostru se întetește prin sporul de activitate la cereale, ne vom resimți de influența secetei din primăvară. Și, colac peste pupază, ni se mai anunță o reducere a contingentului nostru de produse petrolifere în Franța, țară mai mult de cât amică, și care pe deasupra are tot interesul de a cum-păra cât mai mult de la noi, dacă nu de alta, cel puțin pen-tru că să avem cu ce-i plăti cuponul datoriei publice.

De unde vom putea atunci plăti cel puțin acest cupon al datoriei publice, pe care ținem neapărat să-l onorăm?

Aceasta este starea în care ne-a adus organizarea, sau — cum zicem mereu — lipsa de organizare, a Statului poli-tic. S'au luat pe rând diferite măsuri, al căror rezultat a fost că, pe când *exportul nostru a scăzut de la aproape 17 miliarde lei în 1932 la aproape 14 miliarde lei în 1933, im-portul s'a menținut la aproximativ 12 miliarde lei.*

Ne aflăm în fața unui deficit al balanței comerciale produs prin faptul că, unei reduceri a exportului nu i-a co-respuns o reducere echivalentă a importului. *Noi am conti-nuat să cumpărăm de la străini ca și mai înainte, pe când ei cumpărau din ce în ce mai puțin de la noi.* Ceva mai mult, pe când la import avem în prima jumătate a anului 1934 o creștere de 166 milioane lei față de 1933, la export avem o scădere de 512 milioane. Și pentru a dovedi, că ne aflăm în

fața unui fenomen permanent, vom arăta, că din cele 512 milioane scădere la export 266 milioane provin din primul trimestru, atunci când seceta nu se manifestase și deci nu putea influența exportul.

Se dovedește astfel prin cifre, că e cu totul falsă teoria, care se emite de la Geneva și care prin difuzoarele unor anumite ziare de la noi ne împuie urechile, anume că tot răul provine de la ingrădirile vamale și că alții nu cumpără de la noi fiindcă nici noi nu cumpărăm de la ei. De trei ani cumpărăm la fel, ba chiar și din ce în ce mai mult : de trei ani vindem din ce în ce mai puțin.

Nu vom putea nici o dată repeta în deajuns cuvintele d-lui Mihail Manoilescu : „Sunt specii de animale cari, pentru a-și asigura preponderența, aruncă turburarea și confuziunea în inamicii lor. Sepia asvârlă în apă cerneala ei, pentru ca să facă pe adversarii săi să-și piardă orientarea. Știința clasică economică a fost o marfă occidentală, creată în occident pentru occident și pentru profitul său. Ea face să piardă celelalte popoare orientarea veritabilelor lor interese și le face să se încurce spre paguba lor în formule de producție defavorabile pentru ele“. (Vezi revista „Lumea Nouă“, anul I, No. 8 : „Antagonismele materiale și unitatea spirituală a Europei“).

Sustinătorii lui „laissez faire, laissez passer“ nu țin seamă de un lucru : adaptarea naturală nu se poate face decât în stare normală, atunci când oscilațiile sunt mici. În vremuri anormale, când oscilațiile devin considerabile, adaptarea naturală nu mai e cu putință. Sfortările de adaptare, ce se fac numai în mod natural, duc de multe ori la o agravare a situației.

În 1928 exportul nostru scade brusc la 27 miliarde de la 38 miliarde, alcăt ajunsesse în 1926 și 1927. În mod natural am căutat să sporim cantitățile exportate. De la 5886 mii tone în 1928 ne-am urcat la 7063 mii tone în 1929. Dar prin aceasta am sporit oferta; prețul mediu al tonei exportate a scăzut de la 4600 lei la 4100 lei. Nu ne-am lăsat ; am mers înainte. Am căutat să sporim și mai mult cantitățile exportate, cu același urmare a scăderii prețurilor unitare a tonei exportate. Și, dacă până la 1931 am isbutit cel puțin în sfortările noastre de a spori cantitățile exportate, de aci înainte cu toate scăderile prețurilor unitare, exportul nostru a început să descrească și în cantități. În 1931 am ajuns la maximum de tone exportate, 10.047 mii, în 1933 am ajuns să ne scoborâm la 8777 mii de tone, de și prețul mediu al tonei exportate a scăzut de la 2100 la 1600 lei.

Rezultatul ? De unde în 1931 obținusem un excedent al balanței comerciale de aproape 6 miliarde și jumătate, în

1933 excedentul nu trece de 2 miliarde și jumătate, iar în anul în curs Dumnezeu știe, dacă vom avea un excedent.

După teoria clasică ar fi trebuit ca în mod natural să se producă nu numai acea sporire a exportului, pe care n'am putut-o realiza de altmintrelea decât la început, dar și o scădere a importului. Am arătat însă că am ajuns să importăm din ce în ce mai mult.

Le prețel unitar, e adevărat, am avut oarecari scăderi, însă nu de ordinul celor constatate la produsele exportate. Astfel, față de cele două cifre pentru prețel mediu al tonei exportate — 4600 lei în 1928, 1600 lei în 1933 — avem la produsele importate 33.000 lei în 1928 și 25.000 lei în 1933. Raportul între prețel tonei importate și al celei exportate crește de la 7 în 1928 la 16 în 1933. Iată ce trebuia să ne ascundă „sănătoasa“ teorie clasică a prețurilor aur: de la 1928 la 1933 prețurile REALE ale mărfurilor străine s'au dublat, și mai mult, față de mărfurile noastre.

Și aceasta a fost cu puțință datorită la două lucruri:

Întâi acelei campanii sistematice de denigrare a produselor românești, campanie care căuta să dovedească, pe baza prețurilor *nominale* în aur, că produsele străine sunt mai eftine (ascunzând urcarea la mai mult decât dublu a prețurilor *reale*), campanie unită cu nu mai puțin persistenta campanie de a cumpăra mărfuri străine în interesul sporirii exportului nostru: „Buy english“ în Anglia; „Achetez français“ în Franța; dar în Țara Românească: „Cumpărați mai mult de la străini, căci numai astfel vor cumpăra străinii de la Români“.

În al doilea rând, o dată cu reducerea volumului exportului, s'a produs o deplasare a mijloacelor de plată din compartimentul comerțului mărfurilor de export spre celelalte compartimente. S'a produs o *adevărată inflație în aceste din urmă compartimente*. Atunci când volumul exportului scade de la aproape 29 miliarde lei în 1929 și 1930 la 14 miliarde în 1932, este evident că mijloacele de plată imobilizate de circulația mărfurilor de export a scăzut și ele la jumătate. Cealaltă jumătate, devenită disponibilă, s'a tras spre celelalte compartimente de activitate economică; prin urmare mijloacele de plată ale acestor compartimente s'au sporit.

Să nu ne mirăm atunci, că reducerii prețurilor mărfurilor de export nu i-a urmat o reducere corespondentă în celelalte compartimente, că nu am putut obține ceia ce s'a numit adaptarea prețurilor industriale la cele agricole.

Acest fenomen de inflație a fost relevat și de d. Auboin,

care-l atribuie faptului că : „de la 1931 Statul și Banca Națională au cedat pieții o putere de cumpărare superioară celei ce li se restituie sub formă de plăți de impozite sau de plată de efecte la scadență”.

E adevărat că, prin expediente întru buințate de Stat pentru a face cât decît față plăților în starea cronică de deficite bugetare, s'a pus întru cătva la dispoziția pieții o putere de cumpărare mai mare decît cea primită de Stat sub formă de impozite. Inșă faptul că an de an bună parte din furnisori au rămas neplătiți, a trebuit să provoace anumite contracții de credite, cari nu știm dacă nu au compensat cu mult efectul expedientelor.

În ce privește Banca Națională, d. Auboin spune acelaș lucru ca și noi : prin faptul că prețurile unor mărfuri au scăzut considerabil, iar cifra totală a mijloacelor de plată puse la dispoziția pieții de Banca Națională a rămas aproximativ aceeași, la fiecare poliță nouă primită la Bancă s'a acordat pieții o mai mare putere de cumpărare decît cea intrată la Bancă prin achitarea poliței vechi. Și acest spor de cumpărare s'a îndreptat spre acele compartimente, cari sunt în legătură cu cumpărăturile în străinătate : „de aci fatal a provenit o *capacitate artificială de cumpărare în străinătate*, mai mare decît cea care reiese din balanța reală a conturilor”, zice d. Auboin.

De aci reies mai multe lucruri :

Mai întâi necesitatea absolută pentru noi de a nu lăsa la voia întâmplării și a „mijloacelor naturale” echilibrarea balanței plăților în comerțul exterior. Ca și în celelalte domenii *trebuie să introducem și aci organizarea*.

După cum în administrarea finanțelor Statul nu se lasă la voia întâmplării și a „mijloacelor naturale”, ci se călăuzește de un buget de venituri și cheltueli, trebuie ca și în comerțul exterior să se călăuzească de un *buget de import și export*. Volumul importului *TREBUE să lase față de export disponibilul necesar pentru celelalte plăți în străinătate*, în special pentru plata cuponului.

Și, dacă în administrarea finanțelor mai poate fi vorba de sporirea veniturilor, atunci când cheltuelile trebuie să crească, dacă se mai poate vorbi de cheltueli absolut necesare, cărora să le facem față prin sporuri de venituri, în comerțul exterior trebuie să înțelegem, că *nu atârănă de noi să sporim exportul pentru a face față unor nevoi de import, fie aceste nevoi oricât de imperioase*. *Politica bugetului de import și export trebuie să fie mult mai severă decît cea a bugetului de venituri și cheltueli*. Pentru a ne hotări la un spor de import trebuie ca mai întâi să ne asigurăm, că avem

un spor efectiv la export. Și viceversa : în dată ce observăm o scădere la export, trebuie să reducem neapărat importul.

Statul politic, Statul amalgam în care toată lumea intră într'o oală, nu poate introduce un astfel de buget. Statul neorganizat nu cunoaște decât indivizi, ceia ce fatal duce la permisele de import sau export, cu tot cortegiul lor de abuzuri.

Bugetul presupune o compartimentare pe categorii : atât pentru cutare categorie de nevoi, atât pentru cutare altă categorie și așa mai departe. *Cari sunt însă categoriile naturale ce se impun, altele decât corporațiile ?*

Bugetul mai cere, pentru ca suma acordată unei anumite categorii să nu fie întrecută, ca sumele să se acorde global cuiva, care să facă distribuția interioară și care să aibă tot interesul ca această distribuție să se facă așa cum trebuie. Și, dacă în domeniul financiar Statul politic cunoaște Ministerele, cărora li se pun la dispoziție sumele prevăzute în anumite articole ale bugetului de cheltueli (și tot lucrurile nu merg cum trebuie), *ce organ se cunoaște altul decât corporația, care să facă distribuția în interiorul ei ?*

Statul corporativ mai are avantajul, că însăși distribuția între corporații se face tot de ele, nu de organe străine, cari se călăuzesc de alte interese decât cele pur economice, interese cari singure trebuie să hotărască ?

Se adaugă astfel o nouă verigă la lanțul cerințelor vieții, în care corporațiile pun la îndemâna Statului mijloacele necesare pentru rezolvirea problemelor, ce se pun. La chestiunea impozitelor (vezi „Finanțele în Statul corporativ“, revista „Lumea Nouă“, anul I, No. 7), la chestiunea creditelor de circulație și a distribuiri lor (vezi „Moneda în Statul corporativ“, revista „Lumea Nouă“, anul I, No. 3), se adaugă acum chestiunea comerțului exterior.

Și rezolvirea problemei dozării creditelor în diferitele compartimente rezolvă și cealaltă problemă, de care am vorbit mai sus, anume de a opri ca prin scăderea prețurilor mărfurilor de export să se producă o inflație în celelalte compartimente și deci o sporire a prețului real al mărfurilor de import.

Cine are urechi de auzit, să audă.

Principiul organizării și problema unui nou sistem economic

de CHRISTIAN PETRESCU

Un sistem economic, în înțelesul cuprinzător stabilit de W. Sombart¹⁾, deci având ca elemente esențiale și deosebitoare : 1) *un spirit*, 2) *o structură*, o formă, și 3) *o tehnică* anume, se poate constitui pe unul sau altul din două principii posibile logic, — antipodice și extremiste, — sau pe unul median :

- *principiul libertății*;
- *principiul autorității*;
- *principiul solidarității sau organizării*.

Structura și sensul sistemului variază după acest nerv vital : principiul constitutiv. Fiecare din principiile de mai sus determină sistemului care se ramifică din el o compoziție particulară, elemente distincte și, evident, o funcțiune deosebită. Dacă unitățile elementare cari-l alcătuiesc nu sunt toate fundamentale deosebite dela unul la celălalt sistem, ele au totuși un rol deosebit și un mod aparte de activitate.

În cadrul noțional al fiecărui sistem economic pot să apară o serie de variante, determinate de felul în care principiul respectiv este realizat în practică. În puritatea lui originală și teoretică, nici unul din sistemele de mai sus n'a fost concretizat de viața economică. Nevoile curente și mereu schimbătoare ale acesteia au impus totdeauna *sisteme medii, cari numai prin degenerare au țins unilateral către*

---

¹⁾ V. SOMBART, care a studiat cu multe detalii noțiunea sistemului economic, îi dă această definiție: „un mod de administrare care se prezintă ca o unitate conștientă și în care elementele fundamentale ale economiei oferă o anumită structură“ (*Die Ordnung des Wirtschaftslebens*, — *Zyklusopädie der Rechts und staatswissenschaft*, XXXV, Berlin 1925. — cf. Gr. Mladenatz: *L'economie cooperative*, Paris, 1933).

una sau alta din primele două forme extremiste: libertate sălbatică sau autoritarism despotic.

Nici sistemul liberal și nici sistemul autoritar n'au existat vreodată în dimensiunile și cu conținutul pe cari li le-a atribuit știința economică. Și, până astăzi, un sistem economic pe baza principiului organizării solidariste încă n'a fost complet conceput.

Liberalismul veacului trecut a contat ca atare numai în doctrina economică, care a elaborat pe baza principiului libertății ca pornind dela o axiomă de valoare absolută¹⁾. În fapt, în fiecare stat libertatea și inițiativa individuală au fost limitate și deseori contrazise de autoritatea Statului sub forme variate. De altfel libertatea absolută într'un cadru social trebuie să poarte legitim numele de anarhie. Viața socială și libertatea anarhică sunt doi germeni cari se exclud.

Nici autoritarismul, în forma lui pură, n'a fost cunoscut de istorie. Economia feudală, cu compartimentările și stratificările ei multiple, a fost mai de grabă un compromis în care a dominat autoritatea — spre deosebire de liberalism — câteodată despotică, dar libertatea individuală și-a avut încă un câmp, deși mult mai restrâns, de manifestare. Prin fărâmițarea într'o multime de celule, fiecare păstrând în felul său o autonomie, în economia feudală articularea unităților ar fi fost mai necesară ca oriunde. Dacă în feuda sa fiecare principe avea concepțiile sale de conducere (atât cât se putea vorbi de conducere unitară într'o economie care era mai mult rurală, agricolă, și unde autoritatea se manifesta mai mult în sus distributiv, prin repartitia cu tendințe unilaterale a produselor muncii), înăuntru unei confederații de feude cari formau un Stat, principiul organizării și-ar fi avut rolul său cel mai de seamă. Și desigur că altul, cu totul altul, ar fi putut fi aspectul medieval al vieții economice dacă un principiu, cât de rudimentar, de unitate și-ar fi putut găsi aplicarea în câteva din ele.

Fiecare din cele trei principii de bază poate ramifica un sistem economic deosebit:

— primul: o *economie liberală* care, amplificându-se, coboară iute la nivel de conflicte, la anarhie, și conduce fatal către desagregare dacă nu o corectează reacțiunea pe care ea însăși o provoacă;

— al doilea: o *economie autoritară* (din care economia dirijată este o formă posibilă) care presupune însă oameni providențiali și, chiar atunci, complexitatea și proporțiile elementelor de calcul se refuză cuprinderii unei minți omești dacă aceasta nu este ajutată și suplinită de un sistem

¹⁾ Metodă contra căreia s'a ridicat cu o rară vigoare științifică Aug. Comte (V.-R. MAUDUIT : „*Aug. Comte et la science économique Paris, Alcan 1929*).

de organizare, afară de riscul unei schimbări radicale a principiilor de bază și instituțiilor actuale ale societății.

— al treilea: o *economie organizată*, de structură mediană, care nu abolește *complet* nici instituțiile actuale, dar nici nu ignorează formele de viitor; ea cuprinde în sine o fază tranzitorie¹⁾ și, totodată, în nucleu, un sistem de viitor.

Este drept că, dacă deosebirea apare netă între un sistem economic liberal și un sistem economic solidarist (organizat), între acesta și sistemul autoritar distincția se arată mai ștearsă, întrucât și autoritatea poate fi concepută ca un principiu de organizare și având ca scop realizarea solidarității.

Totuși o clasificare, pe bază de *ierarhie valorică*, între cele trei sisteme economice nu se poate face valabil. Pentru fiecare din ele au existat împrejurări istorice speciale care le-au determinat apariția și structura. În perioada de timp în care au fost, mai mult sau mai puțin, realizate, cele două sisteme dintâiu au funcționat ca într'un mediu natural lor, specific, care nu le-a contrazis ci, cu fiecare instituțiune nouă, le-a precizat mai bine și le-a completat. Liberalismul a luat naștere din spiritul revoluționar din 1789,²⁾ a fost susținut de dezvoltarea mașinismului și făcut posibil prin dominarea economică, — în proporții de hegemonie — a Orientului european de către Occidentul european. Caracterul agrar al statelor răsăritene, cu structura lor economică așa de simplă și debilă, și în cadrul general al principiilor schimbului internațional, — au favorizat exploatarea țărilor agricole de către țările industriale³⁾ numai pe baza valorii economice a produselor respective schimbate „în mod liber“. Afară de *autoritatea nevoii* nu intervenea o alta. Dar din speculație s'a născut dominația, opresarea, deci *negația faptică, evolutivă, a liberalismului*, și de aci reacțiunea, cu imperativul ei: *solidaritatea prin organizare*.

Valoarea justă a unui sistem economic nu se poate stabili, așadar, decât în raport cu epoca în care este cuprins și cu toate instituțiile care o caracterizează, în afară de

¹⁾ GABRIEL TARDE scrie că „*libertatea nu este decât un culoar între două servituți, după cum egalitatea este o tranziție între două erarhii*“, (cit. de GONNARD, Hist. des doct. econ.)

²⁾ JAQUES VALDOUR, „*Le flot montant du Socialisme*“ (ed. Nouvelles éditions latines), 1934, dovedește, cu amănunte trăite (deși filosof și reporter, s'a angajat ca lucrător pentru a cunoaște mai adânc realitățile muncii), că la origina desagregării sociale și morale de astăzi se găsește tot *individualismul revoluționar*, (în mod firesc înlăntuit), împotriva căruia nu vede altă soluție de cât *organizarea profesională* în cadrul corporatismului. Iată deci o succesiune cu totul liberă și naturală.

³⁾ M. MANOILESCU: *Théorie du protectionisme et de l'échange international*. Paris 1929; dezvoltă cu o mult apreciată originalitate și ascuțime de vederi, această teză.

domeniul economic. Este vorba de o valoare relativă, istoricește¹⁾. Totuși, dacă se ține seama că istoria demonstrează un sens oarecare de evoluție, se înțelege că, chiar dacă ipotetic și pentru epoca respectivă s'ar recunoaște sistemelor o valoare egală, *ele se stratifică valoric față de acel sens evolutiv*. Astfel un sistem economic optim pentru o perioadă istorică, poate fi deadreptul periculos pentru o alta următoare care necesită și cere un sistem adecuat. Dacă este vorba de o pildă trăită, rămâne experiența clasică a liberalismului, care a îndeplinit dela începutul secolului trecut un rol minunat în viața economică, dar numai pentru acel secol, dintr'o serie destul de complicată de motive.

Fără îndoială că, discutând problema valorii sistemelor economice în abstract, deductiv (în metoda tradițională economiei politice), adică stabilind valoarea lor pe baza câtorva elemente de conținut logic, s'ar putea susține plauzibil că — de pildă — după economia medievală ar fi putut succede mai util o economie organizată, în locul celei liberale.

Desigur! Inșă știința economică nu trebuie să lucreze în abstract, la înălțimi logice de unde realitățile de jos se șterg și de aceia se ignorează. Ea are a ține seamă că în evoluția vieții colective, determinată esențial de direcția spirituală, sunt anumite fatalități istorice. Intre cari aceia că vieții spirituale a omenirii nu i se poate pune nici o piedică în tendința ei organică de a cunoaște succesiv toate ipotezele posibile. Atât numai că această tendință desenează o oarecare linie generală în concretizarea ei, o linie în care unii au deosebit anumite legi de evoluție, iar alții n'au văzut decât simple contingente²⁾. Dela Vico, care credea în evoluția ondulatorie, la Spencer, Hegel, Tarde etc., se încolonează o serie multivariată de concepții. Dar pentru ceiace ne interesează, teza cea mai plauzibilă este concepția hegeliană (*teză, antiteză, sinteză*) care constituie legea evoluției în mod inductiv, ca extracție a realităților, prin contemplație istorică.

Sintezele jalonează de fapt istoria. Ele o articulează înfăptuind marile perioade durabile. *Teza și antiteza au caracterul efemer, tranzitoriu, experimentativ.*

În condițiile arătate mai sus, acest sens general al istoriei a impus cu necesitate liberalismul și nu organizarea ca principiu de constituire al secolului ce s'a scurs.

¹⁾ Dar nu relativismul diluant, aproape negativist al școlii istorice germane din prima fază, mai ales: Roscher, Kntes, Hildebrandt.

²⁾ Un filosof ca d. E. Boutroux a putut să demonstreze cu convingere contingenta legilor naturale, tăgăduindu-le valoarea absolută nu numai celor spirituale, sociale (în genere: umane), ci chiar celor fizice. — V. *Dela contingence des lois de la nature*, Paris, Alcan 1929.

Ipotetic, evident că se poate aranja tot așa de bine organizarea ca și anarhia în locul concepției liberale, discutându-le valoarea. Dar știința economică nu trebuie să cunoască, *pentru că nu poate cunoaște*, valori statice, valori definitive, absolute. Ea trebuie să cuprindă, mai ales în ceia ce privește problema sistemului economic, *valori relative*, în înțeles de valori adecuate, conforme. Prin urmare nu se poate promova, în chip absolut, un sistem economic sau altul. Contingențele își au și ele pretențiunile și rolul lor, de cari nu se poate face abstracție.

Acelaș „sens evolutiv“¹⁾ al istoriei face ca, după avântul liberalist, sfârșit fatal în desagregare, să urmeze o perioadă nedeterminabilă de reconstituire a elementelor, de coeziune socială, de solidaritate. Ziua de mâine deschide largi perspective solidarismului economic, ca sinteză a două vaste și contradictorii experiențe seculare.

Dincolo de liberalism (în acelaș sens) *există anarhia*. Ea nu se poate chema „sistem“ economic și nu va ajunge niciodată o realitate socială. De cealaltă parte se află solidarismul. Solidarismul poate îmbrăca *forme* variate, stadii multiple, dela economie organizată la comunism. Economia dirijată, socialismul de stat ca și cel utopic, corporatismul ori comunismul sunt *simple variante de realizare ale aceleiaș sistem solidarist*²⁾. *Dar dincolo de solidarism nu mai există alt sistem*. Antipodul anarhiei, ca extremă a liberalismului, nu-l constituie solidarismul ca sistem, ci comunismul adică forma ultimă a acestuia. Mai mult decât comunizarea absolută, nivelată până la artificial, ce se mai poate concepe ?

• • •

Nici o formă de solidaritate nu este anarhică.

Tot ceiace este complex (și viața socială este), nu poate ajunge unitar decât grație unui principiu integrant. Greșala de neiertat a științei economice clasice este ignorarea, sau neglijarea, acestui adevăr elementar. Cel mai impresionant exemplu de solidaritate, — solidaritatea legilor naturale în infinitul lor neînțeles, — este reductibilă la o unitate: Dumnezeu sau alt principiu unic imaginabil. Societatea comunistă a furnicilor dispune și ea de un anume principiu de organizare strict respectat. *Prin multiplu, unitatea nu se*

¹⁾ HENRI SEE, „*Science et philosophie de l'histoire*“, Paris 1923.

²⁾ PROF. OTHMAR SPANN socotește că există: *economie individualistă*, *economie comunistă* sau *economie asociaționistă*. Ca faze evolutive sau ca faze de realizare, da, de acord. — Inșă ca spirit și structură deosebită în sistem, nu. — Pentru că în realitate economia asociaționistă și economia comunistă aparțin sistemului economic solidarist, între ele nesubsistând decât diferență de dozaj. — Opus solidarismului este liberalismul individualist și, în unele forme, autoritarismul.

poate concepe fără coeziune, iar coeziunea este irealizabilă fără organizare.

Intrebările cari apar logic atunci când se discută un sistem economic derivat din principiul organizării, sunt mai ales două :

— poate organizarea să construiască un sistem economic ?

— acest sistem va fi fundamental deosebit de cele cunoscute ?

De fapt aceste două întrebări se explică și se condiționează reciproc. De îndată ce se dovedește posibilitatea clădirii unui alt sistem economic, acesta trebuie să fie neapărat deosebit pentru a putea fi cu adevărat un altul.

Chiar ca noțiune, organizarea este radical opusă libertății. Tot ceia ce este organizat, nu este liber. Totuși în colectivitățile omenești tot ceia ce nu este organizat nu este nici liber. În înțeles social, organizarea potențează, nu anulează libertatea. Intre solidarism și liberalism este această deosebire de substanță : *conținutul noțional al libertății și tehnica funcționării ei*. În sensul concepției Sombartiene, iată deci și miezul distincției. Se recunoaște unanim că în sistemul economic liberal actele și fenomenele economice cari alcătuiau complexul sistemului, se angrenau automat și nu țineau drept directive decât interesul personal și puterea oarbă a legilor naturale. Ori, în toate domeniile de activitate, omul s'a împotrivit acestor legi, căutând să le domine și chiar să le utilizeze¹⁾. A sustrage din cadrul acestui efort uman necesar tocmai domeniul economic, este o aberație. *Colectivitatea omenească rezistă fatalității absolute a legilor naturale prin organizare*. Chiar atunci când economia clasică considera activitatea economică ca regentată de legi naturale, existau suficiente instituțiuni cari le deviau sau le corectau în efecte, dacă nu le puteau împiedica chiar apariția. Neîndoios că libertatea, ca principiu constitutiv de sistem, își producea totuși efectele sale, creând *economia capitalistă care, prin paradox, este un sistem de dominații anihilând libertățile*. Sistemul solidarist, dimpotrivă, tinde să înfrângă efectele naturale ale dinamicei libertății²⁾.

¹⁾ EMILE BOUTROUX : *De la contingence des lois de la nature*, Paris, 1929. pag. 164 : „omenirea este puternică atunci când își desfășoară facultatea ei de *unire*, de *armonie*, de *ierarhie* morală și spontană cu care este inzestrată într'un grad superior. Numai pentru că posedă în organizare un fel de suport al acestei armonii, lumea vie, așa de fragilă în aparență.— supune scopurilor sale lumea inorganică, unde domnește *uniformitatea, diviziunea și izolarea*”

²⁾ GR. MLADENATZ : *L'économie coopérative*, Paris, 1933. Discutând problema întreprinderii cooperative, are această frază substanțială : „*caracteristica generală a întreprinderii cooperative este*

In acest cadru, organizarea este un sistem de mijloace în efortul SOCIAL de a domina efectele naturale ale libertății și a corecta tendințele egoismului INDIVIDUAL.

Principiul organizării este urmarea necesară și logică a solidarității.

Spre deosebire de liberalism, un sistem economic solidarist conține organizarea ca dată primară și esențială. Sistemul se poate multiplica *formal* prin variația de dozaj a acesteia, — mai mult solidarism sau mai mult liberalism —, prilejuind înfățișări deosebite ale unui principiu unic, variante, dar toate având ca axă ideologică solidaritatea. Această axă este determinanta sistemului. Unitățile lui elementare se modifică potrivit ei. Ca derivat al solidarității și ca principiu originar al unui sistem, organizarea schimbă radical structura acestuia pentru că pătrunde în toate domeniile. Într'un sistem economic nou, conceput solidarist, ea abordează toate etapele activității economice: producția, circulația și distribuția bunurilor. Variante, în cadrul sistemului, sunt posibile și au fost imaginate punând accentul pe una sau alta din etape, prin considerarea fie ca stadii de evoluție, în organizare, fie ca valori distincte pentru elaborarea unui sistem. Dar în fiecare din elementele activității economice organizarea schimbă adânc structura și pune probleme noi.

Cea mai esențială : *este posibilă o economie organizată fără abolirea proprietății private?* În școala socialistă germană¹⁾ se pretinde că nu. Organizarea presupune abandonarea multora din atributele proprietății în concepția acestei școale, implică obligațiuni de unificare cari anihilează inițiativa individuală și reduc la neant proprietatea. Și în acest caz este mult mai util a o aboli dela început, de cât a o menține ca o instituțiune contradictorie într'un sistem economic nou. Dar pe când școala germană ajunge la abolirea proprietății ca o concluzie *de metodă*, unii din corporatiștii italieni tineri²⁾ ajung în acelaș loc urmărit ca *țintă ideală*. Dacă cei dintâi procedează întrucâtva științific, ceilalți sunt sentimentali, afectivi, atunci când susțin suprimarea proprietății individuale. Scopul Socialismului organizator este dublu : 1. *Organizarea pentru mărirea producției* ; 2. *Organizarea pentru distribuirea acestor produse spo-*

că nu are o existență autonomă“ — ceiace desigur nu însemnează spirit capitalist de subordonare, ci o anumită solidaritate organică realizată prin organizare.

¹⁾ ADOLF LOWE, ED. HEIMANN, L. MISES, KARL LANDAUER, etc.

²⁾ PROF. UGO SPIRITO (al cărui articol „*Corporatismul ca negație a economiei*“ s'a publicat în „Lumea Nouă“ an. III Nr. 9) și întreaga „Școală de științe corporative din Pisa“ au o viziune romantică a economiei organizate, proiectând-o fără contururi, cu foarte multe estompări, în perspective de timp îndepărtate și în sens colectivist.

rite. În teza școalei socialiste germane aceste două scopuri se înlănțuiesc și se condiționează reciproc. Numai o producție suficient sporită face posibilă o distribuție justă. Odată sporită producția, *grație organizării*, se va realiza punctul cel mai important¹⁾, după care abolirea proprietății nu va fi decât o fază naturală, ca o întărire a unei poziții deja câștigate. Școala italiană abolește proprietatea privată pentru a crea *corporația proprietară* ca singură unitate economică concretă, legitimă și viabilă.

Evident că principiul organizării antrenează o modificare de conținut a ideii de proprietate, concepând-o ca funcțiune socială, dar aceasta nu implică în mod necesar abolirea ei. Efectele proprietății și rolul ei depind de spațiul economic și juridic în care se manifestă. Ori, dacă acesta prin organizare este altul, și efectele ei sunt corectate, limitate. Proprietatea este o instituțiune cu granițe elastice, variabile după gradul de organizare și necesar compresibile până la coexistența armonică a proprietăților în viziune celulară.

Dacă organizarea nu implică în mod necesar eliminarea proprietății ca instituțiune bazială, ci numai limitarea exercițiului ei, aceasta nu însemnează că reforma este mai puțin profundă. Structura sistemului este radical schimbată prin ștergerea proprietății absolute și de drept divin și apariția proprietății — funcțiune socială, a proprietății vizând interesul general. Ca element principal al unui nou sistem economic, această concepțiune nouă asupra proprietății antrenează o coloadă lungă de transformări în toate principiile și instituțiunile cari se leagă de ea, grație principiului organizării.

Astfel: presupune organizarea înlăturarea pieții?

Unii economiști concep această transformare. Afară de școlile socialiste, în forma lor extremă: comunismul — cari propun desființarea pieții ca inutilă de îndată ce se realizează proprietatea colectivă și se tinde la egalizarea repartiției bunurilor, — între concepțiile de economie programatică tot școala corporativă din Pisa se așează întâia în a afirma necesitatea înlăturării pieții,²⁾ întrucât ea ar reprezenta factorul principal de luptă care creează învingători și învinși, și deci sursa adevărată a inechității economice și sociale. Dar acest fel de a vedea lucrurile este un pur raționament. Realitățile dovedesc că *organizarea pieții* reduce în mare măsură efectele jocului liber al forțelor în luptă, con-

¹⁾ KARL LANDAUER: „Economia programatica in Germania” pag. 50, vol. colect. Firenze, 1933.

²⁾ UGO SPIRITO: „Corporatismul ca negație a economiei”. „Lumea Nouă”, an. III Nr. 9 și nota noastră explicativă, precum și volumul „Capitalismo e corporativismo”, Firenze-Sansoni 1934, în care profilează ideea de a suprima piața, salariul, mai târziu chiar moneda și deci valoarea. În grija de originalitate, Spirito nu simte că se confundă total cu principiile comuniste.

ciliind interesele particulare între ele, și pe ele cu interesul general.

Acest joc de dominații, în spirit capitalist, în schimbul pe piață va fi, de altfel, corectat și în mod *indirect* prin organizarea celorlalte sectoare economice. Când producția este sustrasă regimului anarhic și supusă unei reglementări care nu suprimă inițiativa particulară dar o subordonează interesului colectiv și deci nu mai lasă liberă manifestare fluxului neregulat și disproporționat de mărfuri pe piață, — când prețurile însăși, ca reflex direct al producției, capătă anumite limite în armonie unele cu altele, — când schimbul pieții nu se desvoltă în clasică libertate care-i îngăduia să degenereze cu regularitate în acele speculațiuni denaturând rolurile și pozițiile factorilor economici, — când Statul nu îngrijește cu preferințe numai anumite sectoare ale activității economice din care trăește, ci cuprinde întreaga economie națională, — evident că piața în sensul capitalist suferă deformări de substanță de așa natură încât nu se mai poate vorbi de sistem economic posedând aceeași structură. Și totuși, dacă aceste modificări sunt imperative de realizat pentru o articulare *socială* a activităților economice, nu trebuie exagerate necesitățile și pretinde abolirea pieții. De îndată ce *i se amputează excrescențele anormale, producătoare de dezechilibrări și înjustiții, piața rămâne o instituțiune utilă*. Înălăturând piața realizezi în mod necesar comunismul; ori discuția lui pune cu totul alte probleme.

Ca element natural al pieții, *prețurile*, — aceste resorturi dinamice în cari unii văd axa vieții economice —, vor suporta o schimbare corespunzătoare. Într'un sistem de solidaritate, mai ales ele nu vor scăpa principiului organizării, și în loc de prețuri formate teoretic pe baza legii cererii și ofertei, dar real *impuse* de cei mai puternici prin eliminarea celor slabi, — vor apărea prețurile derivate tot din piață, dar ca rezultat al unui acord general care cuprinde cât mai multe din unitățile interesate¹⁾. Nu este locul să discutăm tehnica formării prețurilor într'o economie organizată, dar cert este că ea va fi profund deosebită de cea capitalistă. Ceiace am spus despre proprietate, piață etc., se poate repeta identic pentru libertate. Pentru că același spirit va provoca reforma principiilor monetare, a salariului etc., *toate pornind dintr'o răsturnare de idei constitutive: valoare, utilitate, interes, prețuri, proprietate, libertate etc.*²⁾

¹⁾ MASSIMO FOVEL, un apreciat teoretician al economiei corporative, face următoarea distincție în așa de mult discutata problemă a prețului politic: „prețul politic nu este decât prețul economic al Statului și invers: prețul economic este prețul politic al individului”. (Archivio di studi, 1930, vol. I., L'individuo e lo Stato).

²⁾ Vom desvolta separat, în alte numere, problemele noi ridicate de fiecare din aceste principii de bază ale unei economii solidariste organizate.

Dar, pe deasupra acestor semne de întrebare se așează încă unul, în succesiune naturală față de celelalte: *va putea organizarea să cuprindă toată activitatea economică și să asigure acelaș ritm de evoluție, mai puțin inechitățile și riscurile vechiului sistem?*

Aci trebuie remarcată o deosebire. Organizarea poate fi concepută ca un element intervenient, *exterior*, suprapus, lucrând de sus în jos, — și aci sistemul economic solidarist, *în această ipostază*, poate avea sensibile puncte de contact cu autoritarismul —, sau ca o forță *interioară*, ca o elaborație proprie a însăși unităților economice articulate voit și conștient între ele, — ceiace constituie concepția justă a unui sistem economic clădit din solidaritate. De o parte se așează, deci, *economia dirijată sau programatică*, planificată, concertată etc., de alta *economia organizată*.

Exemplul tipic de economie programatică îl oferă astăzi Rusia sovietică¹⁾. În afară de deosebirea radicală că acolo totul se topește în comunizarea generală a bunurilor, economia rusească nu este o economie comunistă realizată riguros după dogmele viziunilor marxiste, ci o economie unde puterea Statului se simte mai crudă ca oriunde și unde planurile, programele, sunt ordine, nu directive²⁾. În altă nuanță, economia programatică încearcă o nouă aplicare în Statele Unite prin eforturile președintelui Roosevelt. În America, unde cartelurile și trusturile au o existență curentă, prin dominația lor redând adevăratul caracter al economiei capitaliste, organizarea lucrează pe cu totul alt teren decât în Rusia sovietică, dar cu aceleași metode, de acelaș gen. Economia organizată, deși vertebrată de acelaș principiu, — organizarea —, arată puternice deosebiri. În general, formulele de economie organizată derivă din concepțiile socialiste, dela cele utopice până la încercările perseverente din Germania ale fostului ministru de finanțe din 1919, *Rudolf Wissel*³⁾, ca socialism de acțiune. Dar în genere socialismul militant a înclinat mai mult, — chiar când a format guverne —, către politica socială, deci către a doua fază teoretică: *socia-*

¹⁾ LENIN spunea, în prima fază a economiei sovietice, că a realizat de fapt un „*capitalism de Stat*“.

²⁾ I. LADIDUS și K. OSTROVITIANOV, „*Précis d'économie politique*“, Bibliothèque marxiste, Paris, 1929, — căutând să construiască un tratat de economie politică pe baza principiilor sovietice, au conceput o lucrare în termeni foarte vagi, fără contururi științifice și mai mult descriptivă. De altfel încercarea de a extrage un sistem de principii economice dintr'o economie comunistă care fatal trebuie să nege toate insistențele dinamice, transformându-se într'o știință *de metodă*, în politică economică, — este foarte temerară. Ceiace dovedește și cartea de care vorbim.

³⁾ KARL LANDAUER, *op. cit.*, pag. 51 etc. dă câteva date foarte interesante asupra socialismului german de după război, în prima fază guvernamentală.

lismul distributiv, nu socialismul de producție care trebuie să precedă, ca etapă. Principiul organizării a cam fost neglijat și n'a ajuns concretizat în practică; chiar necesitățile unei distribuții juste s'au efectuat în cadrul instituțiilor existente, prin autoritatea Statului. Pe baza acestui criteriu distributiv unele grupări din Școala socialistă germană au conceput o „economie a satisfacerii nevoilor“ (*Bedarfsdeckungswirtschaft*), care însă nu valorifică suficient principiul organizării pentru a crea un nou sistem economic.

În schimb concepția economiei dirijate îl supraevaluează. Ea se construiește prea mult având ca axă autoritatea¹⁾, și prea puțin contând pe inițiativa individuală. Din acest caracter principal derivă o serie de deosebiri care justifică distincția noastră dela început a sistemelor economice. Prin dominarea autorității, economia programatică (*Planwirtschaft*) presupune o conducere anume, exterioară vieții economice și acționând după un plan prestabilit. Aceasta însemnează că o astfel de economie are elemente pasagere, contingente, și antrenează o existență efemeră, determinată periodic de etape evolutive, ele însăși provocate. O economie organizată are cu totul alt înțeles. Ea este totdeauna mai complexă și mai durabilă, compusă dintr'o țesătură armonică de legături care constituiesc o unitate. Nefiind subordonată totalitar unei autorități exterioare, o economie organizată are mai mult sens evolutiv decât una programatică, tocmai pentru că are mai multă viață proprie. Ceiace este foarte important, pentru că organizarea nu trebuie să culmineze în forme rigide care să anihileze viața economică, fără ca măcar să tindă către acel ideal și romantic „Stat staționar“ al lui St. Mill. Programul are durată determinată și este limitativ; organizarea, nu. Deaceia se poate spune că economia organizată este noțiunea generică, iar economia programatică, partitivă: organizarea cuprinde programul și nu invers. Un sistem economic organizat, — spre deosebire de autoritarismul economiei dirijate —, fără să aibă mecanismul orb al libertății, este o economie funcționând și evoluând interior, prin ea însăși. — dar cu respectarea unor limite pe cari le percepe și le indică sistemul general de organizare. Deaceia economia dirijată este mai mult autoritară²⁾, pe când economia organizată este mai mult solidară, reprezentând nu un efort impus, ci un sistem de eforturi încadrate; deci una este mai centralistă

¹⁾ LEWIS L. LORWIN, „*Planii economici negli Stati Uniti*“, vol. col. cit., este concludent pentru a înțelege exagerările planificării în economia americană.

²⁾ Dacă în concepție generală prof. OTH. SPANN se deosebeste de o economie dirijată, totuși mulți liberaliști îl acuză că tinde către aceasta. De fapt principiul său esențial, „*principiul echivalenței*“ (*Gleichwertigkeit*) înlocuind principiul utilității finale, fundamentează o filozofie socială proprie de culori organiciste, nu autoritare.

(*prin autoritate*), cealaltă este mai descentralizatoare (*prin ierarhie*); economia programatică este unilaterală, insuficientă, eliptică, prin predominarea preocupării de economie, pe când economia organizată este mult mai complexă și mai completă prin solidarismul elementelor sale. De altfel programul, ca unitate primară a economiei dirijate, este mai mult în tendință distributivă, deși lucrează prin producție¹⁾. Economia americană, prin vastitatea programelor sale și frecvența lor repetiție, prin artificialismul conducerii birocratice și al metodelor de elaborație a programelor, este un exemplu tipic de economie dirijată, programatică. În afară de exemplul Italiei, al cărei solidarism economic corporatist este încă în nucleu, un exemplu tot așa de tipic de economie organizată, nu se poate da: *nu există încă*.

Formule de economie organizată, — tot ca derivații ale principiilor socialiste —, sunt desigur și *sindicalismul* și *cooperatismul*. Dar amândouă sunt eliptice, deși doctrinarii lor s'au străduit să le asigure o perfectă aderență la realități și la evoluția lor. Pe când sindicalismul se aplică în special la o organizare profesională, *ca formație de luptă*, cooperatismul — deși este mai vast —, acordă preferințe consumatorului²⁾, concepând un adevărat „plan de campanie“ pentru a realiza în etape³⁾, un sistem economic cooperativ. Ch. Gide și Școala cooperativă din Nîmes se bazează pe cooperativele de consumatori, cooperative a căror mărire ar putea să conducă, prin prelevări masive din beneficii, la constituirea de fabrici, ateliere, ogoare etc., producând pentru nevoile directe ale consumatorului. Iată, deci, în viziune colectivistă, cum societatea poate ajunge — grație organizării — proprietară a mijloacelor de producție și a bunurilor produse. O concepție asemănătoare o avea Buchez cu cooperativele lui de producție, formate în spirit creștin și menite să suprimă pe intermediarul patron⁴⁾. Multe puncte de contact le prezintă, ca tendință, și prof. Ugo Spirito, de care am vorbit. Dar

¹⁾ A. MENDER, „Statul vitror“ — trad. de „Cultura națională. — savant socialist, a conceput al său „Stat popular al muncii“ pe baza socialismului comunal și a „grupelor“ de lucrători în sens corporatist, dar cu *autoritarismul și ierarhia ca indispensabile*, deci în tendință salnt-simonistă, nu în viziune pasionată ca Fourier, Louis Blank, Lassalle ș. a. Pentru el „autoritatea nu poate fi suplinită decât de puterea spirituală a religiei“ (op. cit. pag. 204).

²⁾ GH. GIDE: „Le coopératisme“, ed. 5-a, Paris 1929, și școala cooperatistă care în doctrina economică poartă numele de „Școala din Nîmes“.

³⁾ Cări ar avea următoarea ordine de evoluție: a) realizarea cooperativelor de consumație 2). gruparea lor vastă și câștigarea de forță economică 3). realizarea cooperativelor de producție pentru necesitățile directe ale consumatorului și suprimarea producătorului individualist.

⁴⁾ RENE GONNARD „Histoire des doctrines économiques“, Paris. Valois, 1930, pag. 675.

cu deosebiri : pe când Ch. Gide poate să ajungă la proprietatea colectivă ca concluzie, ca etapă evolutivă, Spirito o propune direct, ca necesitate imediată ; și apoi pe când în concepția lui Gide această proprietate se capătă pe drumuri și cu mijloace capitaliste (în afară de asocieri), în viziunea lui Spirito totul este posibil printr'o reformă radicală ; pentru Gide produsele vor fi destinate în primul rând și în mai mare măsură proprietarilor-consumatori, pentru Spirito organizarea corporației-proprietare presupune prioritatea intereselor colective și apoi ale membrilor corporației. În aceste două din urmă și foarte interesante forme de organizare economică, principiul organizării, realizat, conduce în direcții opuse : dacă la Spirito corporația-proprietară impune în mod necesar *diviziunea muncii* (și deci conduce la nevoia schimbului, ceiace este o contradicție în interiorul concepției, întrucât schimbul face imposibilă abolirea pieții) și astfel realizează mai multă *solidaritate*, la Gide prin organizarea unui ciclu închis de producție și consumație, pare că se tinde sensibil către un gen de *autarhie*.

Intre variațiile posibile ale principiului organizării, am văzut că se pot imagina sisteme economice încolonându-se dela formele cele mai hazardate până la cele mai rezonabile. Felul în care fiecare din ele se poate constitui, expune diferențieri profunde față de sistemul liberal în forma sa capitalistă atât în privința spiritului, cât și a structurii și tehnicei proprii de care vorbește Sombart. Însă viziune unitară și sintetică asupra tuturor fațetelor vieții economice nu a dat încă decât *concepția corporatistă* de realizare a unui sistem economic nou. Ea cuprinde totodată cadrul politic, economic și social, cu toate ramificațiile lor spirituale.

Ce trebuie să realizeze practic principiul organizării ?

Deși în alt înțeles, desigur că în domeniul economic are o valoare esențială asigurarea a ceiace Mafeo Pantaleoni chema „*poziții inițiale*”¹⁾, adică a acelei egalități de nivel și de forță economică, cari singure pot să justifice o luptă ulterioară ca verificatoare de valori. Totuși aceste poziții inițiale, într'un sistem de economie organizată, nu trebuiesc văzute democratic, ca o masă omogenă, fără profiluri, cum ar putea să apară la Pantaleoni (care, în definitiv, era un liberal), ci străbătute de un *principiu ierarhic*. Solidaritatea, și corolarul ei : organizarea, nu

¹⁾ M. PANTALEONI : „*Principi di economia pura*”, Milano 1933, ed. nouă.

pot fi numai orizontale, ci și verticale. Dar a organiza și vertical înseamnă a ierarhiza valorile, deci termenii problemelor economice.

Cu alte cuvinte, organizarea trebuie să tindă, — ca efect al solidarității —, către acea *decapitalizare* de care vorbește d. M. Manoilescu, către *sensul* cuvântului rus „*rascu laci-vanie*“ (desbogățirea culacilor), *dar nu deloc în proporțiile antieconomice și nici în metoda violentă ale acesteia*.

Ceia ce se impune apoi principiului organizării, este *respectarea unor anumite limite cari să facă ușor posibilă linia de evoluție socială*. Formele exagerate de organizare (autoritarismul economiei dirijate) riscă să degenereze în forme rigide și statice. Chiar gândirea în absolut a lui Pantaleoni concepea o anumită dinamică economică¹⁾. Fenomene dinamice, după Pantaleoni, sunt acelea „cari alterează structura economică în așa mod că nu se întorc să reconstruiască echilibrul precedent“. Elasticitatea sistemului de organizare economică este una din condițiile lui de perfecțiune. Insuși Marx, dincolo de a cărei concepție comunistă nici imaginația nu mai putea construi o altă etapă, — aprecia evoluția sistemelor²⁾.

Pentru etapa organizării, obiecțiunea curentă ce se aduce este *diviziunea responsabilității*, prin împărțirea ei între autoritate și inițiativă individuală. În loc să se lase liberă inițiativa individuală, care singură să suporte consecințele, se propune intervenția organizatoare a autorității. De fapt această obiecțiune nu survine legitim și nu este valabilă de cât pentru sistemele economice de organizare exterioară, autoritară, de cari am vorbit. Numai acolo inițiativa și riscul se divid între întreprinzător și autoritate, în sensul denunțat de spiritul de fin observator al lui Fr. Delaisi: „individualizarea câștigului și socializarea pierderii“. Într-o economie organizată solidar și ierarhic (nu autoritar), diviziunea responsabilității nu există: ea aparține întreprinzătorului. Entitatea superioară lui nu face decât să fixeze cadrul general de acțiune și limitele necesare în acord cu interesul general. În organizare întreprinzătorul individual află acea utilă „*libertă de scelta*“ — libertatea de alegere —, cum spun corporatiștii italieni de astăzi, ca derivat imediat al realizării acelor „*poziții inițiale*“ de care vorbea Pantaleoni. Problema se discută în doctrină sub forma unei opoziții între

¹⁾ M. PANTALEONI în „*Di alcuni fenomeni di dinamica economica*“ are un capitol: „*una visione cinematografica della scienza economica*“ rămas celebru pentru strălucitele dezvoltări teoretice pure asupra fenomenelor economice dinamice, al căror substrat el îl află în *creșterea progresivă a spezelor generale în dauna spezelor specifice*.

²⁾ MARX obișnuia să repete că „*imobilă este numai abstracția mișcării: mors immortalis*“...

principiul sindical și principiul întreprinderii, ca miez al organizării. Adică: organizarea vieții economice trebuie să se bazeze pe asociațiunile de producători (în înțeles general) cari să stabilească spațiul general de activitate¹⁾; sau trebuie să plece dela reorganizarea întreprinderii individuale și asigurarea unei conduceri competente²⁾. Deși teoretic pare că alternativa s'ar rezolva în aceeași concluzie, principiul sindical este acel care poate promova totodată interesul și inițiativa individuală, alături de interesul colectiv, care este altceva decât suma matematică a intereselor individuale. O organizare exagerată, rigidă distruge nervul economic, interesul, odată cu care își pierde contururile, prin contradicție, și interesul colectiv. Cu oricâtă amputare, principiul hedonistic are încă de jucat rolul său, imposibil de eliminat complet din sfera preocupărilor individuale³⁾. A concepe forme absurde de organizare înseamnă de fapt a înclina vizibil către o concepție de *pan-monopol*⁴⁾, (extinderea unui fel de monopol tutelar) care trebuie să sfârșească forțat în comunitizarea bunurilor.

Scopul ultim al unei adecuate organizări în sistem economic trebuie să fie realizarea *unității colective* din care derivă de fapt forța reală a oricărui act economic⁵⁾. Desigur nu vom dimensiona conceptul de unitate până la a înțelege, ca Ugo Spirito⁶⁾, că singurul subiect economic este colectivitatea, căci atunci ar însemna că raporturile economice nu mai sunt de căutat decât în domeniul internațional, și acolo trebuie să-și găsească știința economică obiectul său de studiu. Dar vom înțelege acea *unitate de poziții inițiale care să asigure un ritm evolutiv sincron și general*.

Organizarea își află firul vieții în înfăptuirea *armoniei elementare* a sistemului economic născut din ea. Trebuie să realizeze solidaritatea prin colaborare, suprimând cât mai mult lupta în înțelesul ei de dominație sau de eliminare prin forță plutonică. *Astăzi* nu mai există, de fapt, o luptă violentă de clasă, — proletari și patroni —, ci o *serie lungă de conflicte între diferite categorii economice cari se întrec în a*

¹⁾ C. E. FERI: „*Corporativismo e principio aziendale*“, Rev. „*Commercio*“, Iunie, 1934, pag. 338.

²⁾ *Principiul întreprinderii* este favorizat în țara lui de origină, Germania, unde este susținut de unli economiști cari nu cred nici în virtuțile socializării, dar nici în ale liberalismului automat.

³⁾ M. PANTALEONI: în „*Principi di economia pura*“ ed. nouă Milano, spunea de altfel că „principiul hedonistic în știința economică nu trebuie demonstrat: el poate fi foarte bine folosit ca ipoteză“.

⁴⁾ *Massimo Fovel*: „*L'individuo e lo Stato nella economia corporativa*“, în „*Archivio di studi corporativi*“ vol. I. 1930.

⁵⁾ „*Forțele antagoniste se elimină; cele justapuse, se adaugă; cele solidare se multiplică*“, Léon Bourgeois, „*La solidarité*“, Paris, ed. 1925.

⁶⁾ UGO SPIRITO: „*I Fondamenti della economia corporativa*“, pag. 105.

forța mecanismul liber al fenomenelor economice în favoarea exclusivă a lor. Există, de aceea, privilegiați ai forței, — beneficiari ai ei —, și oprimați sau învinși. Iată adevărul, pentru indivizi și pentru popoare. Totul își are isvorul subteran (și deaceia bine exploatat) în problema repartizării venitului național și internațional. În loc de înaintare individuală (sau, în orice caz, parțială) și prin conflicte, principiul organizării trebuie să realizeze progresul colectiv și prin colaborare, prin solidaritate.

Iar condiția ultimă — dar esențială pentru noi — este ca organizarea să articuleze așa fel elementele sale, încât să realizeze un *sistem complet*. Organizarea este nedivizibilă, și prin urmare ineficientă dacă nu cuprinde întregul, ci se aplică izolat părților.

În acest cadru general de reforme posibile, se înțelege ușor de ce principiul organizării este menit să schimbe atât *structura* vechiului sistem economic, cât și *tehnica* lui, — în înțelesul de mecanică a raporturilor dintre actele și fenomenele economice, de mod în care forțele economice acționează și se articulează între ele (nu în sens de tehnică industrială), precum și *spiritul* general în care se vor produce aceste acte. Ca structură, în loc de acel vast sistem de dominații care caracterizează sistemul liberal în faza lui capitalistă, principiul organizării creiază un și mai vast sistem de solidarități. Ca tehnică, în loc de înlănțuirea liberă, mecanică și deci contradictorie și dezordonată a actelor economice bazate exclusiv pe interesul personal egoist, organizarea prezintă o sistematizare unitară a lor, construită din mișcări al căror resort rămâne încă interesul particular, dar cari se desfășoară numai cu respectarea constantă a interesului colectiv. Ca spirit, format în mod necesar ca produs al structurii și tehnicii sistemului, în loc de tendința individualistă a dominației prin lupta care creiază învingători și învinși, în loc de acea nereținută voluptate a înfrângerii, se va degaja treptat o atmosferă generală de solidaritate care dă tuturor aceea necesară conștiință a existenței lor ca unități celulare ale unui tot fără care ei nu pot trăi și pe care trebuie să-l respecte.

Solidaritatea este, pentru orice muritor, o coeziune naturală, *instinctivă*¹⁾, pe care viața liberă o contrazice; organizarea nu face decât să manifeste această solidaritate instinctivă în forme gândite: o *solidaritate rațională*, deci specific omenească. Pentru că solidaritatea omenească a depășit demult faza animalică, gregară, pur instinctivă.

Iată cum toate aceste elemente noi, în loc să corecteze

¹⁾ Alții pretind că este o chestiune de morală (R. Gonnard, *Histoire des doctrines économiques*), dar greșesc, căci atunci se reduce solidaritatea la un *act voit*, deci la acele abandonate teorii ale „contractului social”.

și să adauge sistemului economic vechiu, creiază de fapt un *sistem economic nou*, cu structură, tehnică și spirit propriu. Nimic nu poate susține ca economie de sine stătătoare numai pozițiile extremiste și antipodice: liberalismul și comunismul. Un sistem economic ridicat pe principiul organizării este în adevăr *eclectic* față de liberalism și comunism, dar este și în contradicție cu amândouă pozițiile, deci are o poziție și o perspectivă nouă, distinctă, proprie. *Corporatismul* încă necomplet elaborat, ne pare cel mai cuprinzător și mai viabil sistem economic.

Realitatea trăită demonstrează evident perspectiva vastă a principiului organizării prin două fenomene pe cari le semnalăm numai, și pe cari le vom desvolta cu alt prilej.

1. *Socializarea progresivă a fenomenelor economice;*
2. *Spiritualizarea crescândă a vieții economice, amândouă aducând un element esențial, ca axă teoretică și practică nouă: rezistența socială la legile mecanice ale științei economice clasice.*

—

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITATII

PE LINIA VREMII NOASTRE

Regele Alexandru

Când scrisul de pretutindeni evocă azi pe Regele Alexandru, în lumina istoriei și a problemelor politice ale vremii, omagiul nostru către marea Lui figură este să ne refugiem într'o amintire.

Căci la Regele Yugoslavilor orice gest și orice manifestare, oricât de episodică, trăda întregă personalitatea Lui.

Anul trecut, cu prilejul serbărilor dela Sinaia, Regele mi-a acordat o lungă convorbire.

Deși obicinuît să cunosc ce înseamnă bogăția sufletească a unui Suveran modern de linie mare, personalitatea Craiului yugoslav mi-a apărut totuși impunătoare.

Conversația s'a îndreptat întâiu asupra problemelor economice ale Europei de Est, în care Regele mi-a făcut cinstea să-mi recunoască — pe baza aprecierilor economiștilor iugoslavi — o specială autoritate și asupra cărora mi-a sugerat să țin o conferință la Belgrad.

Cât de mare mi-a fost bucuria văzând înțelegerea Sa pentru mișcarea și ridicarea Răsăritului către autonomia economică și spirituală, față de Apusul până astăzi atât de strivitor prin prestigiul și puterea lui !

Și cu cât interes a urmărit Regele desvoltarea fugitivă, pe care i-o făceam după inițiativa Sa, a ideilor mele corporatiste, ca formulă nouă de viață, egal depărtată de dictatura personală ca și de anarhia politicianistă.

Tot ceace mi-a spus, mărturisirea o mare putere de înțelegere, și pentru tot ce este nou ca formulă de organizare a vieții Statelor și pentru tot ce este permanent și imuabil în sufletul popoarelor din Orient.

De acea, în doliul unanim de azi, noi adăogăm o durere mai mult... Este regretul pentru tot ce pierde prin moartea Regelui Alexandru civilizația nouă a Estului European.

Regele Alexandru și Regele Carol, amândoi tineri și amândoi creați de natură pentru mari destine, ar fi mers îm-

preună umăr la umăr, multe decenii de acum înainte, în opera de afirmare a Europei de Est.

Ei ar fi făcut, în acelaș timp, în fața lumii demonstrația de superioritate a noilor forme politice născute pe urma prăbușirii Austro-Ungariei.

Ei ar fi provocat aici — în Orientul tuturor turburărilor — o mișcare de cultură nouă Europeană, sub egida ordinei și strălucirii monarhice.

Răpit de la destinul Lui, Regele Alexandru nu mai este...

Marea misiune Europeană razemă azi numai pe Celalt.

Și e o binecuvântare a lui Dumnezeu că Acesta are umeri tari.

M. M.

Domnița noastră Marioara

Gloanțele slobozite la 9 Octombrie la Marsilia, au umplut sufletele noastre de groază, dar și de nesfârșită tristețe. Iar găodurile noastre au întovărășit îndurerate pe copilul Rege și pe Mama Sa în cumplita lor suferință.

Ne-au revenit cu acest prilej în minte atâtea amintiri din trecut și atâtea imagini acoperite de șirul anilor, dar păstrate în gândul nostru.

Am revăzut pe mica principesă Maria, în paltonașul ei rose cu căciulița de blană, trecând dela Cotroceni spre Capul Podului, într'un landou deschis, așezată în față, alături de un copilăș mic, îmbrăcat tot în alb — Principele Nicolae.

În pasul măsurat al cailor, trăsură trecea prin tot orașul, și minunații copii blonzi cu ochii mari albaștri, erau pretutindeni priviți cu drag și salutați de cei pe cari-i întâlneau. Erau însă așa de mici încât salutul nu le era cunoscut. sau era făcut cu o delicioasă și nevinovată stângăcie. Aceiași copii, aceleași paltonașe îmi revin în minte, întâlnite pe aleile pline de zăpadă ale șoselei. O revăd apoi pe Principesa Maria la una din zilele de 10 Mai, dinainte de război, în trăsură cu doi roibi nervoși în care se aflau totdeauna cele două principese mai mari, Elisabeta și Maria, îmbrăcate în culori deschise, în rochii vapoase, cu pălării cari descopereau atât cât trebuia ochii și părul lor minunat.

Cine a trăit zilele de 10 Mai de atunci nu va uita nici odată pe Regina Maria ca principesă moștenitoare trecând în trăsură spre Mitropolie, și nici pe cele două Principese, încă doi copii, dar doi copii înzestrați cu o grație și o frumusețe de înger.

Bucureștiul privea, și odată parada terminată, lumea era mulțumită că și-a văzut prințele frumoase, că le-a putut admira în voe, în pasul cailor, și nimeni nu vorbea decât de ele.

Apoi o revăd pe mica principesă Maria, devenită mare

la intrarea Regelui Ferdinand în București, în 1918, atunci când pentru prima dată, pe figurile „copiilor noștri“ atât de frumoși și atât de blonzi încât ai fi zis că sunt rupți din soare, apăruse o dungă de seriozitate. Se lăsase pe frunțile lor, ca un nimb de îngândurare, urmele grijilor și suferințelor, timpurii, în vremea refugiului.

Dar Prințesa noastră ne reapare iarăși mândră și plină de strălucire în luminoasa zi de vară, când părăsea Bucureștiul și patria românească, pentru o nouă „patrie“. unde o chemau destinele Ei de soție și Regină.

Așa a cunoscut-o Bucureștiul, cu ochii ei senini și blânzi, cu părul strălucitor, cu surâsul unui copil sănătos și fericit.

Așa am văzut-o plecând, către noua ei țară. De câte ori revenea toți câți o văzuseră crescând se bucurau să o zărească, și ce mândrii eram toți când o revedeam veselă pe mica noastră Prințesă, Crăiasă iubită de poporul Ei, dar neuitată și nedespărțită de sufletul poporului nostru.

Iar azi am revăzut-o cernită alături de copilul Rege, și toată simțirea noastră tristă s'a îndreptat către soția lovită și mama îndurerată.

Credința noastră pune ca un balsam pe inimile zdrobite, mângâierea că sufletele celor drepti plecați dintre noi „odihnesc în loc de verdeată unde nu e nici întristare nici suspin“.

Din aceeași credință se îndreaptă azi către Domnul ruga noastră, să o aibe în paza sa pe Domnița noastră Marioara.

ELENA M. MANOILESCU

Doliul Franței

Deasupra Franței bate largă aripa morții.

De pe treptele Pantheonului umbra ei cheamă pe ultimii străluciți cetățeni ai Franței marelui războiu și ai sbuciumului și încordărilor ei de până astăzi.

Ingenunchiată, de pe esplanada invalizilor națiunea franceză însorfește cu inima îndoliată pe mării morți cari astfel trec în Istoria ei și în Istoria lumii.

Un destin tragic jertfește neîntinzei esența și simbolurile unei generații care a știut să stea neclintită — fără bătrânețe, — în slujba Patriei.

Barthou și Poincaré au aparținut acestei generații.

Ei au aparținut însă și sufletului și destinului nostru, căci fara noastră deopotrivă a dorit totdeauna o Franță puternică înăuntru și în afară.

Doliul Franței odată mai mult este de aceea și doliul nostru.

F. Z.

Febra spaniolă

Când acum câțiva ani regalitatea a fost descăunată din Spania, politicienii noștri, cari aveau, atunci ca și acum, răfuețile lor cu Coroana, pe care o tratează în obrăznicia lor nemărturisită ca pe o putere pe același plan cu dânsii, s'au bucurat din toată inima.

Erau fericiți în lașitatea lor, că „o lecție“ fără riscuri pentru dânsii, se poate da îndrăselii acelor Suverani cari vor să existe. Anii au trecut și lecția a venit în adevăr, dar ea a venit concludentă și răsunătoare, ca două palme bune aplicate la vreme, pentru politicienii cari se bucuraseră prea curând.

Lecția a arătat tuturor, că nu există nenorocire mai mare decât să lași un popor, — și încă un popor latin — de isbeliște, punând în locul autorității tradiționale a Suveranului, desmățul politicianilor și ideologilor de răspântie. Ea a arătat că sunt anumite popoare, în cari alegerea regimului de Stat se limitează între monarhie și anarhie.

Cine nu vrea pe cea dintâiu, așa cum e, o vrea pe a doua. Și numai politicieni descrețați pot dori țării lor să treacă prin criza cu primejdii de moarte a febrei spaniole.

M. M.

Ce au mai făcut și alții

Atunci când, urmând sfatul lui Mazarin, Ludovic al XIV-lea s'a hotărât să ia drept colaborator pe Colbert, Franța era și ea o „țară eminentement agricolă“. Oglinzile și dantelele îi veneau din Veneția și Anglia, oțelul din Suedia, porțelanul din Saxa, stofele pentru îmbrăcăminte aleasă tot din Anglia. O dată cu organizarea financiară Colbert începe și organizarea economiei. El vrea ca „pământul să dea tot CE POATE, dar mai ales munca omenească să dea tot CE TREBUIE“.

Și atunci Colbert se apucă să transforme Franța din „țară eminentement agricolă“ în țară cu caracter mixt, agricol și industrial. Avântul industriilor de la Saint-Gobain, Albeville, Alençon, Elbeuf, Louviers, Carcassonne, Chantilly, lui i se datorește. Tot lui se datoresc „glorioasele tapiserii de la Gobelins, și Beauvais, porțelanurile de Sèvres, incomparabilele mătăsuri și stofele de aur de Lyon“. „Colbert, care își făcea haine de postav, admitea la alții vestimintele de mătase, numai că nu voia, ca curtenii să-și aducă mătasea din Italia“ *). Iar când Henrieta de Anglia — „Madame“ — moare, Colbert nu vede de cât un lucru: că din pricina doliului nu se mai cumpără dantele de Veneția.

*) Citațiile sânt făcute din F. Funck-Brentano: „Monarchie française“, și Louis Madelin: „Les grands serviteurs de la Monarchie“.

Urmarea: Franța a putut da lui Ludovic al XIV-lea banii necesari nu numai pentru dezvoltarea culturală, care făcea faima Domniei Regelui Soare, dar și pentru purtarea războaielor, cari au dus hotarele țării până la vechile granițe ale Galiei.

Iar noi vom să dezvoltăm cultura națională, să găsim bani pentru apărarea hotarelor rămânând „țară eminentemente agricolă” sau devenind „Stat țărănesc”.

C. N.

Ce nu trebuia să se întâmple nici în Statul politic

Una din constatările documentate ale d-lui Auboin este că, după 5 ani de la reorganizarea comptabilității Statului, nu am ajuns să avem o comptabilitate regulată. „Există erori și întârzieri”, zice d-sa, „în confruntarea înregistrărilor finanțelor cu acelea ale Băncii Naționale și ale Casei autonome a monopoliurilor, așa în cât chiar statisticile lunare de încasări compoartă LACUNE GRAVE, ce trebuiesc rectificate pentru a avea o iconă potrivită realității”. Și mai departe: „Nu e cu puțință să fixăm în mod sigur, pe temeiul documentelor oficiale scoase dintr'o COMPTABILITATE REGULATA situația activă și pasivă a tezaurului”.

O altă constatare, pe care nu ar fi trebuit să o poată face d-l Auboin, este aceea că „o sumă de 100 milioane corespunzând beneficiului net al fostei Regii a conductelor de petrol, și care a fost destinată construcției unei Mii de drum de fier, a fost înscrisă la venituri, dar n'a fost trecută la cheltuieli”.

Nu e în stare Statul politic să-și introducă nici măcar o comptabilitate regulată, fără de care orice acțiune de însănoșire rămâne de la început stearpă ?

L. N.

Depoziția d-lui Inginer Cioc

A stârnit mare interes depoziția la Comisia Skoda a fostului subdirector general al Soc. Copșa Mică-Cugir. A trecut însă aproape nebagată în seamă o parte foarte importantă din depoziția d-sale:

S'a simțit nevoia instalării în țară a unei fabrici de material de război. În 1925 se face combinația cu Vickers, combinație care se execută, după câte ne-a spus d-l Cioc, numai în ce privește fabricația de puști; iar când să se treacă la partea principală, la fabricația de tunuri și muniții, lucrurile se opresc și se încearcă o altă combinație cu Skoda.

Însă, în ce privește fabricarea puștilor, a trebuit trei ani, până în 1928, pentru ca să se poată muta mașinile de la Vickers la Cugir și pentru a se obține, după mare trudă, un credit de 50 milioane pentru a se începe fabricarea de puști mitraliere. Iar, când să se purceadă la treabă, Ministerul de Războiu nu știa ce fel de puști mitraliere trebuie să comande și d'abia atunci trimite în străinătate misiuni pentru a studia chestiunea.

În Statul politic de azi toată lumea a fost de bună credință, toată lumea a fost animată de cele mai fierbinți sentimente pa-

triotice, toată lumea a fost de o competență desăvârșită și la urmă iată la ce am ajuns.

În Statul corporativ de mâine astfel de lucruri n'ar fi posibile de cât dacă cineva ar fi ori de rea credință, ori incapabil. Și acela ar fi descoperit și înlăturat din vreme.

C. N.

Reglementul vechiu

Nu ne place să discutăm cu militarii subiectele cari au o cât de vagă legătură cu politica. Căci socotim că cea mai elementară formă a probității este pentru un om politic să respecte neutralitatea demnă a instituțiilor pur naționale, cum sunt armata și biserica.

Dar o conversație în tren cu un militar de o rară inteligență și cultură, a alunecat odată, fără voie, spre problemele generale ale civilizației contemporane și, în primul rând, spre problema Statului.

Iar militarul nostru, în chip spontan, după ce a prezentat cu luciditate necesitatea transformării structurale a Statului de azi, pentru a răspunde transformării profunde a societății și a condiției ei de viață, a conchis simplu și expresiv: „de ce nu înțeleg azi popoarele că nu mai merge cu reglementul vechiu?”

Iată o intuiție a unui gânditor nepolitic, care merită opusă opacității atâtor oameni politici, ce-și închipuie că mai poate merge ceva în țara aceasta, pe baza Constituției lui Vodă Carol I dela 1866 „revizuită, fără să se schimbe nimic” acum 11 ani.

Și iată cum, ca un imperativ al bunului simț, apare, și de unde nu te aștepți, lozinca vremii: să schimbăm reglementul!

M. M.

Malaria și democrația

Specialitatea democrației verbale — și care democrație a fost până astăzi la noi, altfel decât verbală? — este că pune totdeauna problemele *formale* deasupra problemelor *reale*.

De pildă, participarea poporului la guvernare este o problemă formală; îngrijirea sănătății poporului este o problemă reală.

De aceea, democrația rămâne numai la cea dintâi. Poporului i se oferă *suveranitatea*, pe când el are nevoie de *sănătate*. I se oferă *discursuri*, pe când el cere *chinină*.

Căci nu s'ar putea spune nici odată îndeajuns, cât de mult seacă puterile noastre de viață, flagelul malariei. Toți suntem malarici. Dela pielea galbenă de pe mâinile țăranei, până la turburările inexplicabile din organismul atâtor intelectuali dela oraș, totul trădează în noi intoxicarea sistematică cu otrava națională a hematozoarului.

Câtă suferință omenească stărnește, și ce închircire aduce rasei noastre febra bălților, nu s'ar putea măsura niciodată cu cifre.

Dacă noi am avea o civilizație organică, *a noastră*, născută și crescută din nevoile noastre, atunci, în mijlocul Bucureștiului ar trebui să se ridice, nu Opera română și palatul telefoanelor, ci *Palatul malariei*, institutul de cercetări al malariei românești unit cu organizația de luptă împotriva celui mai perfid dintre factorii de distrugere ai vitalității neamului.

Iar din Capitala țării ar trebui să se reverse către satele în suferință nu echipele de *agenți electorali*, vibrioni ai democrației, purtători de miasme politice, ci echipele de *agenți sanitari*, purtători de leacuri pentru durerile reale ale unui popor istovit.

Poporului nostru nu-i trebuie nici *pâine*, pe care și-o câștigă singur, nici *circul* (politic) de care e sătul.

In loc de pâine și circ, el cere chînină și plug.

Iar democrația nu i-a dat nici una nici alta.

Și câtă vreme nimic nu se va schimba în țara aceasta, în sufletul și în trupul acestui biet popor va continua să roadă zi de zi, hematozoarul frate bun cu politicianismul.

M. M.

Iar „nu se declară“

Chemat în fața comisiei de anchetă în chestia Skoda, d-l Romulus Boilă a luat din nou în brațe pe acel „nu mă declar“, de care am mai auzit când d-sa a trebuit să dea oarecari lămuriri judecătorului de instrucție.

Din punct de vedere juridic, se poate ca răspunsul dat de d-l Boilă să fie perfect justificat. Socotim însă că d-sa ar fi fost dator pentru opinia publică să dea toate răspunsurile, cari în ochii acesteea ar fi lîmpezit perfect chestiunea, nelăsând nici cel mai mic punct de întunerec. De oarece, dacă e adevărat că d-l Boilă este o persoană privată, nu e mai puțin adevărat, că d-sa a lucrat legal ca procurist al proeminentei persoane a d-lui Maniu.

S'au desvâluit în timpul anchetei, și mai înainte, fapte cari arătau că d-l Boilă a isbutit să obție credite considerabile în condiții necunoscute celorlalți muritori din țara românească. Și atunci a fost natural ca lumea să se întrebe: acordatu-s'au aceste credite, și în astfel de condiții, persoanei d-lui Boilă, sau procuristului d-lui Maniu?

Numai prin lămurirea în mod neîndoielnic a acestei chestiuni, persoana d-lui Maniu poate fi scoasă definitiv din cauză. Și din această pricină datoria de lămurire o avea d-l Boilă și față de opinia publică, dar și față de d-l Maniu.

Păcat că n'a găsit altceva mai bun de făcut de cât să repete până la obsesie: „Nu mă declar“.

L. N.

O crimă

La Hunedoara avem munți de fontă, extrasă de ani de zile și căreia nu știm ce întrebuintare să-i dăm. Avem în Ardeal și pe Valea Bistriței munți de minereuri de mangan, cum nimeni afară de ruși nu are. Din fontă și din mangan se poate

face oțeluri speciale, după cari le arde buza tuturor celor cari fabrică tunuri și obuze.

Cele mai bune oțeluri speciale se obțin prin cuptoare electrice. Minele din Valea Jiului nu știu ce sacrificii să mai facă pentru a scăpa de cărbunii mărunți, ce le rămân. Din pricina reducerii producției două uzine moderne ale Societății „Pietroșani” instalate pentru a transforma acești cărbuni mărunți în curent electric, stau nefolosite.

Stă materia primă, stau uzinele, stăm cu toții și așteptăm ca în caz de războiu materialul să ni-l dea streinii, așa cum am așteptat să ni-l dea (și ni l-au dat) și în războiul trecut.

Căci noi sântem o „țară eminamente agricolă”; nouă nu ne trebuie altceva de cât „Statul țărănesc”.

C. N.

Deficitele bugetare

Prin ultimul său raport d-l Auboin constată existența unui deficit cronic al bugetelor noastre. Ca un leit-motiv revine aproape la fiecare pas cuvintele „din toate punctele de vedere trebuie ajuns o dată la echilibrul bugetar”.

Cum stăm cu bugetul anului în curs?

În această privință d-l Auboin spune: exercițiul 1933—34 s'a încheiat cu un deficit de ordinul a 3 miliarde. Pentru ca bugetul pe 1934—35 să se echilibreze, va trebui fie ca veniturile să crească, fie ca cheltuielile să scadă cu aceste 3 miliarde. În ce privește veniturile, după mersul de până acum al încasărilor, nu e nădejde de vre-un spor peste cele 18 miliarde și ceva încasate în anul trecut. În ce privește cheltuielile, un sacrificiu de aproape un miliard și jumătate a fost consimțit de creditorii streini prin reducerea cuponului. Dacă românii contribuiau și ei cu o sumă egală, bugetul se echilibra.

Și d-l Auboin adaugă: „Reducerea obținută asupra datoriei externe, adică 1312 milioane, a fost mai mult de cât compensată prin sporurile la celelalte posturi, cari au atins 2613 milioane, ducând la o creștere netă de cheltuieli de 1303 milioane. Și aceasta scăzând cele 800 milioane economii ce rămân a se face pe cale de decrete”.

Cu alte cuvinte, nu numai că n'am făcut sacrificiul, ce se cerea din partea noastră, dar am mâncat sumele reieșite prin sacrificiul creditorilor streini și am sporit pe deasupra cheltuielile cu încă aproape un miliard și jumătate.

Și când noi spunem, că Statul politic e incapabil să corespundă nevoilor tocmai în chestiunea echilibrării bugetului!

L. N.

Tribuna medicală

...din Mai-Iunie și Iulie-August ne aduce o manifestare viguroasă de conștiință sindicalistă și corporatistă. În special lupta împotriva amestecului politicianist în viața breslelor este dusă cu o conștiință de sine, care reprezintă o mare fâgâduială înnoitoare.

Aforismul „un sindicat nu se naște printr'un ordin circular venit dela centru, ci dintr'o conștiință a unei solidarități

de breaslă" *dovedește intuiția și exacta orientare a medicilor noștri în ambianța vremii.*

Lupta între sindicate și asociații pe care o deschide „Tribuna medicală”, este caracteristică vremii noastre. Vechile asociații generale ale medicilor, ale avocaților, ale inginerilor, etc., au inferioritatea de a însuma elemente eterogene sub raportul funcțiunii naționale și al interesului profesoral.

Medicii, cari nu mai trăiesc de mult din clientelă, nu pot lupta util și efectiv într-o asociație alături de cei a cărei bază unică de existență este clientela.

Sindicatul nu poate fi element de luptă și de revendicări de cât dacă grupează pe profesioniști după identitatea de poziție socială; numai elementul comun al titlului de doctor, care leagă pe medici într-o asociație, nu este suficient pentru a-i da aceiași o coeziune și o forță dinamică. Cu cât cineva este mai dependent de profesiunea sa — și deci nu de politică sau de averea sa personală, — cu atât este un element mai combativ și mai util în ordinea sindicalistă și corporatistă.

De aceea, în orice profesiune, fie că e vorba de ingineri, de medici, sau de avocați, cei tineri și începători sunt adevărate elemente de bază pentru sindicat și corporație.

De altfel, în volumul nostru „Le siècle du corporatisme”, controversa raporturilor dintre sindicat, asociație profesională și corporație, este elucidată.

Sindicatul corespunde identității de profesiune, corporația comunității de funcțiune națională, iar asociația de specialitate, comunității de competență.

De aceea pe când sindicatul și corporația, sunt organizațiuni de bază pentru societate și pentru Stat, asociația de specialități este o organizație accesorie care nu poate trece în viața publică dincolo de rolul consultativ.

M. M.

Iar Țărănism și Corporatism

D. Alexandru Boldur, profesor la facultatea de teologie din Chișinău, ne dă într-o broșură asupra Statului țărănesc, câteva elemente științifice, pentru a înțelege vremea noastră. Ne vom mai ocupa de ideile d-sale cari prezintă, în orice caz, mai multă consistență și seriozitate decât toate formulele vagi asupra Statului țărănesc lansate din officina ideologică a Capitalei. Pentru azi ne oprim numai asupra criticii pe care d-sa o face corporatismului nostru.

Deși prietenul nostru d. I. Joldea Rădulescu, polemizând în Iunie 1933 cu d. Boldur, a demonstrat clar cum corporatismul valorifică și prețuiește forțele spirituale ale națiunii, d. Boldur, revenind în parte, socotește că concepția noastră este pătrunsă de tehnicism și de geometrie. Și domnia-sa readuce din nou eterna întâmpinare împotriva corporatismului, și anume caracterul oarecum arbitrar al repartizării mandatelor pe corporațiuni. D-sa cere pentru această repartizare un principiu „obiectiv” și „tot atât de clar ca și principiu numeric al liberalismului clasic”.

Noi am arătat de atâtea ori ce valorează această obiecție. Principiul numeric în desemnarea candidaților are numai meritul aparent al clarității; el se bazează însă pe ipoteza absurdă a egalității funcțiilor naționale pe cari le implinesc toți membrii națiunii, iar rezultatul său este o reprezentanță hibridă și antiorganică. A aprecia cu aproximație și chiar cu erori importanța diferitelor funcțiuni sociale și a distribui decii chiar cu unele nedreptăți, mandatele convenite diferitelor corporații, este un păcat mult mai mic, decât acela pe care îl face democrația numerică, care ignorează și disprețuește total atâtea funcțiuni cari nu sunt deloc reprezentate în parlament: (țărani, meseriași, lucrătorii industriali, artiștii, etc.).

Și culmea este că apărătorii Statului țărănesc nu pot invoca nici cel puțin rezultatele obținute de democrație pe terenul reprezentării țărănilor.

Căci — încă odată — unde sunt țărani în parlamentul actual? Iar când d-l Boldur vorbește de forțele sociale reale cari ar fi agrarianismul (marii proprietari), liberalismul (finanța și industria) și țărănișmul, noi suntem în drept să-l întrebăm: Cum sunt reprezentate aceste forțe în parlament? Este realitatea parlamentară aderentă realității sociale? Sau suntem în plină artificialitate și în plină minciună convențională?

Și de ce crede d. Boldur că autorii „lumii noi” nu au încredere în forțele clasei țărănești?

Noi arătăm neîncredere, când chemăm în parlamentul corporatist pe țărani adevărați?

Sau neîncredere le arată pseudo-țărăniștii noștri cari nu admit reprezentarea țărănimii decât prin delegați, adică prin ei înșiși, cari monopolizează în folosul lor dreptul de a reprezenta țărăniimea?

M. M.

Idei în aer

În N-rul din Februarie al revistei „L'Etat Moderne” găsim un foarte interesant articol semnat Gaston Puel și intitulat „Către o nouă fiscalitate: dela tributul individual la prelevarea economică”. În acest studiu d-sa spune între altele: „În economia organizată chestiunea fiscală s'ar înfățișa ca o față a problemei agonisirii sociale, iar impozitul, care ar constitui un simplu capitol al cheltuelilor generale de producție, ar lua în mod foarte natural aspectul unei rezerve în bugetul întreprinderilor federalizate... În urma înțelegerii între reprezentanța națională și cea sindicală, fiecare federație de industrie ar fi ținută să constituie o rezervă proporțională cu cifra sa de afaceri și fixată, de o parte în funcție de nevoile corporative și generale, de alta în funcție de situația economică a ramurei respective de producție”.

Cam același lucru l-am spus și noi încă din Octombrie 1932 (Vezi „Finanțele publice în Statul corporativ”. Revista „Lumea Nouă” Anul I No. 7).

Intrucât nu avem motive să credem, că d-l Puel a avut în mână revista noastră, putem afirma că ideea a încolțit la

ambii independent unul de altul (și nu este exclus să o fi avut și alții). Ideea este deci în aer. Ea incolțește în mîntea orîi cui reflectează asupra celor mai bune mijloace de gospodărie a Statului.

C. N.

Invalidul de pe scară

Eram găzduit în cursul verii trecute în palatul unei prefecturi, într-o capitală de județ depe Dunăre.

Când într-o dimineață coboram în oraș, am găsit stînd pe scară pe un bătrîn invalid, care își aștepta acolo dreptul lui. Am vorbit cu dînsul și omul mi-a povestit cu simplitate și fără revoltă „cazul lui”. Luase parte la toate bătăliile noastre mari, de cari vorbea fără emfază, dar cu precizie de date și amănunte, ca un militar; iar acum căuta de ani de zile să-și încaseze pensia lui, care — datorită nu știu căror chinezării biurocratice — nu i se putea plăti. Și alerga în căutarea ei de ani și ani, prin biurourile prăfuite ale tîrgului de provincie, mai primejdioase și mai viclene pentru el decît fusese tranșeele înseși, în cari-și lăsase de mult o bucată din trup.

Acum era încăruntit și sfârșit de puteri, ca după un alt război, cel mai greu din toate. Și dreptul lui nu-i venea de nicăieri; se pierduse de mult între hîrtii...

Iar „autoritățile” se obișnuiseră să-l vadă pe bătrîn în fiecare dimineață, ca pe un lucru necesar, obișnuit și normal, cu aceeași indiferență cu care ar revedea un vechiu dosar cu file îngălbenite.

Când, după cinci zile petrecute în casa oficială, am coborît de cu noapte pentru plecare, și când, în întunericul de afară, începuse să străbată doar lumina prinsă pe luciul Dunărei, orașul întreg dormea. Dar când am dat să mă urc în mașină, am văzut într'un colț, pe scara largă și măreață a prefecturii, un invalid care aștepta...

Și am plecat apăsât în suflet, cu gîndul că este ceva de răsturnat din temelie într'un Stat a cărui ordine și a cărui morală este ilustrată de un invalid bătrîn, dormind pe scările unei prefecturi.

M. M.

Reforma Statului francez

Printr-o întîmplare, o dată cu apariția în N-rul 9 al Revistei noastre a studiului intitulat „Leacuri pentru criza democrației în Franța”, au sosit primele știri cu privire la propunerile de reformă a Statului francez făcute de d-l Doumergue, știri din cari reiese că d-sa a adoptat aproape programul minimal al d-lui Tardieu și, din propunerile d-lui Barthélemy, constituirea unui corp economic consultativ. Acest program a fost cercetat tocmai în studiul suscitât, așa în cât cititorii noștri și-au putut face de la început o părere asupra planului de reformă al d-lui Doumergue.

Singurul punct, în care se pare că d-l Doumergue se deosebește de d-l Tardieu, este în chestiunea primului ministru.

Pe când, după cum am arătat, (vezi revista „Lumea Nouă” anul III No. 8 „Criza democrației în Franța”), d-l Tardieu găsește că primul ministru a acaparat aproape toate atribuțiile șefului Statului, d-l Doumergue se gândește la întărirea autorității primului ministru. Nu cumva ar fi vorba de legalizarea acapărării de către șeful guvernului a unor astfel de atribuțiuni?

C. N.

O justă recunoaștere

...ni se face de către excelenta Revistă a Institutului social din Banat, *Crișana*, care în ultimul său număr, comentând articolul nostru asupra Constituției portugheze, subliniază importanța pe care doctrina corporatistă modernă o dă corporației spirituale și morale. În felul acesta, se distruge încetul cu încetul legenda după care corporatismul ar fi o doctrină exclusiv economică și de grosier materialism.

Noi nu am subliniat niciodată preponderența economicului față de politic, ci preponderența elementelor creatoare — în domeniul economic și în cel social-cultural — față de cele politic-parazitare. Iar programul definitiv al „Legii național corporatiste”, care prevede cu detalii constituirea Senatului social-cultural, încheie definitiv orice îndoielă.

M. M.

Intre agrarianism și industrialism

...doctrinarii noștri oscilează și se luptă încontinuu, iar contribuțiile lor sunt în general slabe.

Iată de ce o lucrare ca aceea a d-lui inginer C. Ianculescu: *Problemele agrare și dezvoltarea industrială a României*, este o bucurie pentru specialiști și un strop de lumină pentru profani.

Teza generală după care „rezolvarea definitivă a problemei „agrare nu se poate realiza pe altă cale decât prin industrializarea țării, prin întărirea orașelor și a vieții burgheze”, este astăzi însăși teza destinului. Ea e dezvoltată cu argumente noi, mai ales în ordinea demografică. Migrațiunea satelor către orașe, este pusă în evidență cu date impresionante, cari dovedesc că între anii 1920 și 1930, șase sute șapte zeci de mii de suflete s'au mutat dela sat la oraș.

Consecințele acestei migrațiuni și a consumației crescânde în interior a produselor noastre agricole, au fost evidențiate de d. Ianculescu într'un alt studiu original de o deosebită valoare, publicat în remarcabila revistă *Libertatea*, de sub direcția d-lui Gigartu.

M. M.

De ce?

Ați observat că, ori de câte ori cineva s'a simțit cât de puțin pus în legătură cu cele ce se discutau în fața comisiei Skoda, a cerut să fie ascultat și el. O singură persoană a făcut excepție.

A fost cineva de pe la Viena, sau așa ceva, care a imprumutat pe d-l Boilă în condiții cu totul speciale. Lumea nu a priceput de loc, cari au fost împrejurările cărora d-l Boilă le datorește acest imprumut, obținut în astfel de condiții. Ce era mai natural, ca acea persoană să vie în fața comisiei și, ca un al doilea Columb, să arate motivele foarte simple ce l'au determinat, și la cari nimeni nu se gândise până atunci, să arate cum și de ce a făcut numai o afacere rentabilă, în orice caz pentru el, care imprumutase banii? Că doar era vorba de banii lui.

Nu a făcut-o. E adevărat, că persoana în chestie nu era din țară. Dar ori cât, cine e în curent cu afacerile știe, că în astfel de chestii se deplasează omul chiar de la Viena.

Nu numai atât: după spusele d-lui Boilă, acea persoană s'a speriat de întorsătura pe care au luat-o lucrurile și i-a tăiat creditul. Inșă, dacă afacerea nu avusese decât un substrat pur comercial, fără nici o contingentă politică, dacă acea persoană imprumutase d-lui Boilă bani numai pe baza calităților acestuia și a perspectivelor afacerilor în sine, de ce s'a speriat când a văzut că intervine politica? De ce a crezut mai convenabil să-și periclitaze tot ce a băgat până acum în afacere, de cât să mai riște vre-un ban?

De ce toate acestea?

L. N.

Profesiunile reacționează

...și noi ne bucurăm din toată inima de energia lor. Exemplele de energie cari pornesc de multe ori dela Turnu-Severin au pornit și de data aceasta tot de acolo pentru a inaugura noua tactică a asociațiilor profesionale.

Două asociații: *Liga generală a meseriașilor patroni din România* și *Societatea generală a funcționarilor particulari din România* au voit să țină din inițiativa secțiilor lor din T. Severin o întrunire profesională. Întrunirea a fost interzisă.

Până aici suntem în cadrul banal al arbitrarului politicianist. Unde începe inovația este în faptul că cele două asociații au dat în judecată pe comisarul și agenții cari, cu călcarea legilor, i-au împiedicat să-și exercite dreptul lor.

Bine au făcut! În Anglia asociația muncitorească *Trade Union*, a urmărit ani de zile cu mari cheltuieli un proces pentru restituirea unui singur șiling încasat pe nedrept dela un muncitor.

Dar o dată cu șlingul, a câștigat infinit mai mult: recunoașterea unui principiu și sancționarea unui abuz. Le dorim și pionierilor noii metode dela Severin același succes.

M. M.

Inteligență de țărăn

D. Ion Mihalache, de când este președinte al partidului național țărănist, a devenit foarte simpatic. Era și înainte, dar acum mai mult, poate pentru că are prilejul mai potrivit să se deosebească, tăsnind deasupra celorlalți.

După o popularitate care devenise un mit, partidul național-tărănist a dat în câteva guvernări o probă impresionantă de sterilitate democratică, ieșind cu oameni compromiși și cu un prestigiu ciuruit. Certurile pe ambiții și interese personale au desfăcut unitatea partidului, — vâluindu-i personajele și aducând în frunte, ca figurant, pe d. Ion Mihalache.

Dar d-sa și-a luat rolul în serios, și încercând cu curaj sustragerea dela o influență anume, care se voia prea dominantă, și-a început lucrul în felul său de a vedea. Ultima perioadă de refacere a partidului țărănist, frământările de organizare, lupta de principii, noile tendințe de orientare, — sunt toate pornite din imboldul d-lui Mihalache.

Iată de ce este simpatice d. Mihalache.

Cu inteligența sa vie, — *inteligentă curată de țaran*, — cu acel bun simț natural care cuprinde lute sensul și dă soluția cea mai simplă dar mai potrivită, d-sa a putut să îndrepte partidul — *peste opunerea strâmtă și îndărânică a câtorva luminați pretențioși*, — la mari răscruci de idei. D. Ion Mihalache a condus partidul la concepția restabilizării care, într-o anume măsură, este o necesitate pe care n'a putut-o înțelege „specialistul”, d. Madgearu, fără concursul „profanului” său șef, d. Mihalache. Tot d. Mihalache înțelege să dea în felul său o rațiune de existență partidului prin „Statul țărănesc” și tot d-sa, adulmecând cu spiritul său limpede sensul de profacere al lumii, a plecat în Italia să studieze la fața locului roadele sistemului corporativ, către care vrea să incline acum partidul.

Și iată de ce inteligența d-lui Mihalache este mai prețioasă partidului, — și lumii noastre politice, — decât ambiția vanitoasă și încăpățanată a d-lui Maniu, decât specializarea „rafinată” a d-lui Madgearu, sau decât gargariseala de vorbe a d-lui dr. Lupu.

CHR. P.

Și lucruri bune

De câțiva ani Camera de Comerț și Industrie din București înlesnește d-lui Dr. N. I. Angelescu să publice niște lucrări deosebit de importante. Este vorba de acele broșuri în cari cu miticuzitate sunt așunate urmele rămase dela vechii negustori din țara noastră și cu respect pentru trecut sunt reconstituite viețile închinete negoțului.

Aceste lucrări, accesibile oricui, ne dau posibilitatea să aflăm o mulțime de lucruri interesante și mai ales să tragem o serie de concluzii pline de învățăminte. Așa de exemplu, ne va impresiona considerația de care se bucură negustorul, vorbesc de cel mare, și de mândria pe care acesta o simțea pentru meseria lui. Există acel spirit de breaslă, care dă tărie unei categorii și în același timp o pune în situația ca prin solidaritate să servească mai bine interesul general.

În ultima vreme, cu ocazia Expoziției Târg, d-l Angelescu publică și câteva documente în legătură cu începuturile industriei românești. Remarcăm publicarea observațiilor pe cari

le face M. Kogălniceanu asupra unei fabrici de postav pe care o instalase la Tg. Neamț și care dovedesc cunoștințele și spiritul ceva de reținut și de aci măcar pentru acei oameni politici de întreprinzător pe care le avea marele bărbat de stat. Este cari, în afară de scaunul oficial pe care îl ocupă din când în când, nu știu și nu fac nimic.

M. P.

Șefii

Capriciile și supărările sunt etern omenești și inevitabile în relațiile particulare.

În viața publică, însă, oamenii nu-și aparțin numai lor, ci însăși acestei vieți.

Capriciile și supărările lor trebuie, în acest caz, să aibă un sens și trebuie să aibă o urmare...

Dacă o minune creștină l-ar reîncarna pe Ion sau chiar pe Ionel Brătianu, cum s'ar juca mai departe piesa celor doi șefi ai marelui și mândrului partid național-liberal?

F. Z.

Punctul nevralgic

Două săptămâni în șir „Adevărul” și „Dimineața” — ziare serioase — au împuiat capul cititorilor cu marea problemă care pasionează azi pe toți românii: se impacă ori nu se impacă d-nii Maniu și Vaida? „O prietenie de aproape o jumătate de secol, nu se poate rupe în câteva luni”, decretă sentențios „Adevărul”.

Totuși, d-nii Maniu și Vaida nu s'au împăcat!

Ce vor mai inventa acum ziarele din Sărindar?

S. B.

Lenea suplimentară

Miercuri 10 Octombrie, a doua zi după asasinarea regelui Iugoslaviei și-a Ministrului de Externe al Franței, instituțiile publice și școlile noastre și-au suspendat activitatea.

Cărciumile, cinematografele, cabareturile și tripourile au lucrat în schimb din plin, cu o clientelă sporită tocmai de această împrejurare.

De Vineri seara, 12 Octombrie, toate serviciile publice, din toată țara, inclusiv școlile, au luat din nou vacanță până Vineri 19 Octombrie, fie pentru înmormântarea lui Barthou, fie pentru aniversarea M. S. Regelui nostru, fie pentru înmormântarea Regelui Alexandru al Iugoslaviei, mecanismul „punctilor”, lucrând de drept sau de fapt, conform uzului nostru post-belic, aproape în toate instituțiile publice, adăugându-se astfel o vacanță suplimentară lungilor vacanțe tradiționale și nenumăratelor sărbători și altor puncte din cursul anului.

Alături de întreaga suflare a neamului românesc am îngenuchiat și noi la mormintele deschise de asasinatul din 9 Octombrie și împreună cu sufletul întregii țări am sărbătorit și noi aniversarea Regelui nostru, cu o discreție dictată de astădată de cele două morminte cari tragice au încadrat-o.

Măsura suspendării activităților publice și școlare, de-a-lungul a peste o săptămână, a fost însă excesivă.

Oare activitatea datoriei implinite pentru stat sau pentru cultura sufletului și-a mîinii, jignește pietatea morții sau omagierea unei aniversări regale ?

Prinosul durerii, ca și accentul bucuriei nu se pot exprima oare mai curînd pe linia profunzimei, decît pe cea a suprafeței ?...

Și cînd tam-tamul muzicelor, a cupletelor de revistă, a numerelor de cabaret și a îmbrățișărilor cinematografice n'au fost oprite în fața tragicelor evenimente recente, decît timpul strict comercial al unor 12 ore, — a intrerupe în schimb aproape o săptămână activitatea statului și a școlii, adică o muncă nobilă care omagiază deoptrivă și tristețea și bucuria, credem deci că a fost odată mai mult și ca totdeauna la noi, o exagerare.

Nu de alta, dar în dorința sporită a vacanțelor suplimentare, se vor ajunge dorite marile tragedii.

F. Z.

Informatorii presei streine

„Manchester Guardian“ a publicat nu de mult, un articol în care afirmă că structura politică a României este absolut democratică, iar mișcarea extremistă de dreaptă nu este altceva decît expresia luptei violente ce se dă între Franța și Germania (!!).

De unde și-o fi luând ziarul englez informațiile despre noi? Dacă așa stau lucrurile, dacă majoritatea poporului român nu mai poate după democrație, de ce nu se întreabă „Manchester Guardian“: ce rost mai are starea de asediu?

Ziarul englez a fost, de sigur, sau victima unui farsor, sau a vrut cu știință, și din motive pe cari nu le înțelegem, să-și inducă cetățenii în eroare. Noroc însă că mai sunt și alte gazete engleze în cari s'a putut restabili în pripă adevărul.

Dar acesta n'a putut fi transmis presei române de agenția noastră oficială.

S. A.

D-I Virgil Madgearu și Banca Națională

În cadrul unor declarații făcute de fostul ministru al finanțelor, ziarului „Argus“ din 13 Oct. a. c. asupra problemei schimburilor cu străinătatea, activitatea Băncii Naționale în acest domeniu este zugrăvită astfel:

„Banca Națională a introdus prima oară sistemul compensațiilor pentru plățile financiare și l-a practicat peste capul guvernelor. Banca Națională a refuzat în 1932-33 un sistem de colaborare cu Ministerul de Industrie și Comerț pentru punerea de acord a politicii contingentărei cu politica ei, norme obiective aplicabile în mod egal tuturor celor îndreptățiți. Iar practica, de aproape un an, a sistemului compensațiilor a creat atâtea avantajii și favoruri, încât cu greu ne vine să credem că privilegiații de până azi vor renunța la lupta lor pentru a se menține actualul regim“.

Gubernatorul Băncii Naționale era pe atunci d. Angelescu.

membri marcanți ai partidului Național-Tărănist, care printr-o coincidență este co-proprietar al Băncii Urbane.

Dar guvernul depe atunci, în care d. Madgearu era ministru al finanțelor, nu avea nici o autoritate, cel puțin prin comisarul guvernului?...

E și acesta un mare proces deschis, căruia îi va veni rândul la judecata opiniei publice.

Până atunci ne bucurăm când acuzatorii activității partidelor politice și a mușamalei de partid, se ridică vehemenți chiar din sânul acestor partide.

F. Z.

Lunecuş în haos...

Situațiunea financiară a statului și îndeosebi poziția monedei noastre par a fi din ce în ce mai critice. Faptul rezultă nu numai din cifre, în diverse domenii caracteristice, ci și din discuțiile controversate, răzbite până în coloanele ziarelor, dintre diverși factori reprezentativi și de conducere în viața noastră financiară.

Astfel la scurt interval am asistat la o manifestare publică a unui administrator delegat al Băncii Naționale, contrazisă tot public de guvernatorul aceleiași instituțiuni.

Deasemeni tot din declarații publice a rezultat un punct de vedere divergent în problema reglementării comerțului nostru exterior, în funcție de care este și situațiunea monedei, — între noul ministru al Industriei și Comerțului și B. N. R. Conferințele și conciliabulele când la Ministerul Finanțelor, când la Ministerul Industriei și Comerțului, când la Președinția Consiliului, nu mai conțin pe acest subiect.

Așa dar senzația și noțiunea de *haos* niciodată nu a fost mai evidentă. Întârziată deja și încă fără scuză în luarea unor măsuri efective și adecvate în politica noastră monetară, tremăm astăzi chiar și aplicarea unor simple corecții. Totul fie din lipsa de pregătire a aceloră dela posturile de conducere, fie din lipsa simțului de răspundere și de decizie din partea guvernanților.

Când astăzi artificialitatea regimului monetar sub care trăim amenință să ne ducă la dezastru, când bilanțul fiecărui trimestru a comerțului nostru extern, ca și acela al încasărilor bugetare, realizează rezervele pe cari ministrul finanțelor le făcea la discuția bugetului asupra asigurării menținerii stabilității monetare, haosul de astăzi și ezităările asupra unor acte precise cari să inspire cel puțin încredere țării în priceperea guvernanților ei, reclamă pur și simplu demiterea lor, fără a-i apăra de răspunderea greșelilor.

F. Z.

Un democrat învins

Franța este consacrată, alături și după Anglia, ca țară clasică a libertăților democratice. Adică a aceluia fel de a fi care nu comportă nici un fel de obligațiune considerând ansamblul și nici o răspundere.

Și totuși, odată cu criza economică și cea ideologică care a întovărășit-o, și bătrâna Franța a arătat suficiente dovezi de îngrijorare, manifestând tendințe de revizuire a vechilor concepții de viață. Mișcările de dreapta și de stânga, regalismul, propunerile de economie dirijată sau organizată, de reformă politică, au abundat acolo ca și aiurea. Inșă vuetul democratic nu le-a lăsat auzite și cu atât mai mult înțelese.

Democrația îmbătrânită e asurzitoare, în felul ei.

Dar imperativele realităților sunt oricât mai tari decât puterile intereselor. Mai ales acolo unde întâlnesc oameni înțelegători și onești.

D. Doumergue, cu inalteratul său prestigiu, încearcă astăzi în Franța aceeaș experiență care a făcut, la începuturile crizei, marea glorie a lui Poincaré. Convins de ideologia tradițională a rămas, față de condițiile aduse de vreme, un instrument prăfuit și neadecuat, — d-sa și-a mărturisit de curând intenția de a reforma constituția actuală a republicei, orientând-o sensibil către mai multă coeziune și mai mare autoritate. Constatarea necesității este un fapt banal, dar luarea deciziei este un pas esențial. Și d. Doumergue este hotărît să-l facă. Necontestat că propunerile d-sale sunt, deocamdată, prea puține (autoritatea primului ministru, asigurarea continuității prin rărirea alternărilor guvernamentale, diminuarea rolului anarhic al Camerei, etc.) și cu totul insuficiente, dar ele au o valoare neprețuită prin elocvența lor: dovedesc că spiritul de schimbare se insinuează în cele mai rezistente forturi ale democrației. Cu atât mai mult cu cât d. Doumergue este — *foștul președinte al unei republici*. — *Un democrat invins*.

Poate că, în evoluarea părerilor d. Doumergue, își are influența sa și prudența bătrânească a experienței și incapacitatea avântului temerar de reformă. Totuși o măsură chibzuit luată în direcția schimbărilor, va atrage sigur și altele. Și reforma va veni, se va impune.

Acolo unde nu vine reforma, intervine revoluția.

CHR. P.

Preocupările „Dreptăței“

Oficiul partidului național-țărănist, „Dreptatea“, se ocupă în reportajii vaste de... „tripourile cari se închid prin comunicate și se deschid prin interese“.

De când d-rul Lupu a renunțat la tripoul său din Bulevardul Academiei, „Dreptatea“ și-a luat permisiunea să se ocupe, în sfârșit, de singura problemă mai importantă care cade în competența sa.

C. D.

REGATUL ROMÂNIEI
MINISTERUL FINANTELOR

PROSPECT DE EMISIUNE

Imprumutul de înzestrare a țării 4½% din 1934

SCOPUL IMPRUMUTULUI. În baza legii publicată în Monitorul Oficial Nr. 156 din 10 Iulie 1934 și a Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 2084 din 6 Octombrie 1934, se autoriză Ministerul Finanțelor de a emite prin subscripțiune publică un imprumut care va fi numit „*Imprumutul de înzestrare a țării*” 4½% din 1934.

Acest imprumut este destinat să acopere cheltuielile pentru investițiuni absolut necesare apărării naționale, culturii naționale, agriculturii, construcției și refacerii de drumuri, precum și alte lucrări publice.

Imprumutul se va emite în condițiunile următoare :

1. **OBLIGAȚIUNI TITLURI.** Ministerul Finanțelor emite obligațiuni la purtător numite „*Obligațiuni 4½% 1934*” constituind „*Imprumutul de înzestrare a țării*” a cărui valoare nominală va fi totalul sumelor cuprinse în obligațiunile efectiv achitate până la sfârșitul subscripțiunilor.

Obligațiunile relate vor fi în valoare nominală de 1.000 lei și vor fi reprezentate prin titluri de : o obligație, 2 obligații, 5 obligații, 10 obligații și 20 obligații, adică se vor emite titluri având următoarele valori nominale : 1.000 lei, 2.000 lei, 5.000 lei, 10.000 lei și 20.000.

Fiecare obligație va purta un număr de ordine, deci pe titlurile de două obligațiuni vor figura două numere de ordine consecutive, pe titlul de 5 obligațiuni vor figura cinci numere de ordine consecutive, etc.

2. **DOBANZI. CUPOANE.** Obligațiunile vor fi purtătoare de o dobândă de 4½% pe an, începând dela 1 Decembrie 1934 și până la amortizarea lor. Dobânda anuală va fi plătită jumătate la 1 Iunie și jumătate la 1 Decembrie, *prima plată de dobândă făcându-se la 1 Iunie 1934.*

Obligațiunile vor fi prevăzute cu un număr de 40 de cupoane, pentru plățile de dobânzi necesare în primele 40 de semestre, și un talon în schimbul căruia se va da o nouă foaie de cupoane după achitarea primelor 40 de cupoane.

Cupoanele scăzute se primesc drept numerar pe valoarea lor nominală de către toate casele publice.

3. **AMORTIZAREA.** Obligațiunile vor fi amortizate în cel mult 40 de ani prin trageri la sorți trimestriale, începând din anul 1935. Tragerile la sorți se vor face în zilele de 1 Februarie și 1 Mai ale fiecărui an pentru obligațiunile cari vor fi rambursate la 1 Iunie următor și în zilele de 1 August și 1 Noiembrie ale fiecărui an pentru obligațiunile care vor fi rambursate la 1 Decembrie următor.

4. RAMBURSAREA OBLIGAȚIUNILOR. PREMII MARI. PRIME. Obligațiunile eșite la sorti la tragerile trimestriale vor fi rambursate la scadență cu premii mari sau cu prime de rambursare.

a) Amortizarea cu premii mari. Pentru fiecare total de un miliard de lei subscriși în împrumut se vor amortiza cu premii mari, plătindu-se în anul întâiu :

1	oblig. cu	3.000.000 lei total	3.000.000 lei
2	„ „	câte 1.000.000 „ „	2.000.000 „
4	„ „	500.000 „ „	2.000.000 „
4	„ „	250.000 „ „	1.000.000 „
46	„ „	100.000 „ „	4.600.000 „
57	obligații rambursate în total		12.600.000 lei

În anii următori, numărul obligațiunilor cari, pentru fiecare total de un miliard lei subscriși, se rambursează cu premiile mari arătate în tabelul de mai sus, rămâne același ca în anul întâiu cu excepția că numărul obligațiunilor care se rambursează cu câte 100.000 lei se micșorează cu câte o obligațiune din an în an.

Pentru fracțiunea de miliard ce va fi cuprinsă în valoarea nominală totală subscrișă se va adăoga pentru premiile mari anuale o sumă proporțională cu acea fracțiune.

Distribuția premiilor mari anuale se va face la cele 4 trageri din anul respectiv în părți pe cât se poate egale.

Imediat după închiderea subscripției, cunoscându-se valoarea nominală a împrumutului, se va arăta cu precizie distribuția premiilor mari acordate la fiecare tragere trimestrială.

b) Amortizarea cu prime. Celelalte obligațiuni eșite la sorti și cari nu au eșit la tragerea cu premii se vor achita cu o primă de 200 lei peste valoarea nominală de 1.000 lei. Prin urmare, titlurile de 1.000 lei vor fi rambursate cu 1.200 lei, cele de 2.000 lei cu 2.400 lei, cele de 5.000 lei cu 6.000 lei, cele de 10.000 lei cu 12.000 lei, cele de 20.000 lei vor fi rambursate cu 24.000 lei.

Obligațiunile eșite la sorti se primesc, din ziua scadenței lor de plată, drept numerar pe valoarea lor de rambursare, de către toate casele publice.

5. TABEL DE AMORTISMENT. Numărul obligațiunilor ce se vor amortiza în fiecare semestru va fi arătat într'un tabel de amortisment tipărit pe fiecare titlu. Acest tabel va fi alcătuit pe baza unei semestrialități constante, care ar amortiza întreg împrumutul prin trageri la sorti în 80 de semestre, cu o dobândă de 2% pe semestru, plata obligațiunilor făcându-se pe valoarea lor nominală. (Această semestrialitate constantă va fi mărită cu suplimentul necesar acoperirii primei de 20% și a premiilor mari).

6. EFECTUAREA TRAGERILOR LA SORTI. Tragerile trimestriale se vor face fără deosebire asupra titlurilor de câte o obligațiune grupate în serii de 20, asupra titlurilor de 2 obligațiuni grupate în serii de 10, asupra titlurilor de 5 obligațiuni grupate în serii de câte 4, asupra titlurilor de câte 10

obligațiuni grupate în serii de câte 2 și asupra titlurilor de câte 200 de obligațiuni considerate câte una.

Numărul obligațiunilor trase la sorti în fiecare trimestru va fi jumătate din numărul obligațiunilor arătate în tabelul de amortisment că trebuie rambursate în semestrul respectiv, ținându-se seamă că obligațiunile sunt trase la sorti în grupe de câte 20. În tragerile pentru amortizarea cu premii mari, fiecare posesor de titluri participă cu atâtea numere câte obligațiuni are; prin urmare, posesorul unui titlu de o obligațiune participă cu un număr, posesorul unui titlu de 20 obligațiuni participă cu 20 de numere.

7. INCETAREA DOBANZILOR. Obligațiunile eșite la sorti nu vor mai produce dobânzi dela data când suma cu cari sunt rambursate devine exigibilă. Obligațiunile prezentate la rambursare trebuie să cuprindă toate cupoanele cu scadențele următoare datei când amortismentul devine exigibil.

Valoarea nominală a cupoanelor lipsă va fi scăzută din suma de rambursare.

8. SCUTIREA DE IMPOZITE ȘI TAXE. Plata dobanzilor și a sumelor cu cari se amortizează obligațiunile va fi făcută purtătorului cupoanelor sau obligațiunilor fără nici un fel de reducere, adică aceste plăți sunt scutite de orice fel de impozit (elementar și supra cotă) și de orice fel de taxe sau drepturi de orice natură prezente sau viitoare percepute sau impuse de Stat.

Deasemenea, obligațiunile vor fi scutite de impozitul pe succesiuni și de impozitele pe actele dotale și cele de donațiuni.

9. STABILITATEA LEULUI. Plata dobanzilor și amortizărilor se va face în lei, așa cum sunt definiți prin legea monetară din 7 Februarie 1929, adică 1 leu corespunzând cu valoarea legală de azi a unei cantități de 10 miligrame aur cu titlu 0,900.

10. LOMBARDARE, GARANȚII, CAUȚIUNI. Titlurile acestui împrumut vor fi primite spre lombardare de către Banca Națională a României, Casa de Depuneri și Casa Națională de Economii și Cecuri postale.

Ele vor fi primite pe valoarea lor nominală în toate cazurile când legea sau regulamentul obligă la depunerea de garanții sau cauțiuni.

11. PRESCRIPTIUNI DE PLATA. În cazul când plata vreunui cupon nu va fi cerută în timp de 5 ani dela scadența sa, sau amortizarea vreunei obligațiuni nu va fi reclamată într'un interval de 10 ani dela data scadenței sale, posesorul cuponului sau obligațiunii, pierde dreptul la sumele ce i s'ar fi cuvenit, acestea rămânând în folosul Statului.

12. SUBSCRIPTIUNI. PREȚUL DE EMISIUNE. *Subscripțiunile la acest împrumut se vor face între 5 și 30 Noembrie 1934, Ministerul Finanțelor rezervându-și dreptul să le închidă și mai înainte.*

Prețul de emisiune al unei obligațiuni de 1.000 lei este de 880 lei și se plătește odată cu subscrierea.

13. PLAȚI CU TITLURI DE RENTA. Se admite ca o parte din suma de plată, care să nu depășească 20% din valoarea

nominală subscrisă, să se facă cu titluri din rentele de mai jos, socotite pe cursul arătat în dreptul fiecăruia.

RENȚA		CURSUL	RENȚA		CURSUL
1	4% 1889 Internă	. . . 75%	11	4% 1908	. . . . . 60%
2	4% 1889 Externă	. . . 75%	12	4% 1910 Internă	. . . 55%
3	4% 1891	. . . . . 75%	13	4% 1910 Externă	. . . 55%
4	4% 1894 Externă	. . . 65%	14	4½% 1913	. . . . . 55%
5	5% 1894 Internă	. . . 70%	15	5% 1916 Improm. Național	. 55%
6	4% 1996	. . . . . 60%	16	5% 1919 „ unirii	. 55%
7	4% 1998	. . . . . 45%	17	5% 1920 „ refacerii	. 55%
8	5% 1903	. . . . . 60%	18	5% 1920 Deblocată	. 50%
9	4% 1905 A. B.	. . . . . 55%	19	5% 1922 Renta de expr. ameri.	. 50%
10	4% 1905 Convertită	. 55%	20	5% 1922 „ „ perpetuă	. 50%

Obligațiunea de 1.000 lei se poate plăti deci cu 680 lei în numerar și 200 lei în titluri de rentă.

Dacă valoarea titlurilor prezentate în plată depășește 20% din valoarea nominală totală subscrisă, plusul rămâne în folosul Statului; dacă este mai mică de 20%, diferența se completează în numerar.

Titlurile primite în plată trebuie să aibă toate cupoanele cu scadențele ulterioare datei de 1 Decembrie 1934.

14. GHIȘEURILE DE SUBSCRIPTIUNE. Subscripțiile și vărsămintele se vor face la Banca Națională a României și Sucursalele ei, la Casa Națională de Economie și Căcuri poștale, la Birourile oficiilor poștale, la toate Casele publice și la Băncile ce vor fi arătate la timp.

Ghișeurile de subscripție vor pune la dispoziția subscriitorilor formularele necesare. Pentru sumele vărsate se va elibera o chitanță de primire, care, la nevoie, poate fi trecută de titularul ei pe numele altei persoane, prin simpla mențiune în scris, pe acea chitanță, a transmisiunii posesiunii.

15. LIBERAREA TITLURILOR. Titlurile definitive convenite subscriitorilor vor fi liberate în schimbul chitanțelor de vărsăminte prin ghișeurile unde s'au făcut subscripțiile.

Ministrul Finanțelor, VICTOR SLAVESCU

București, 20 Octombrie 1934

Md. 2.

SITUAȚIA SUMARA

ACTIV		1 9 3 4	
Stoc :		15 Septembrie	8 Sept.
Aur	{ in țară	8.521.367.635	
	{ in străinătate	<u>1.641.652.025</u>	
Devize		10.163.019.561	10.162.968.315
		108.325.200	110.243.983
	Stoc total	<u>10.271.344.861</u>	<u>10.273.212.498</u>
Alte devize		31.025.872	25.531.084
Monetă divizionară		305.828.335	324.275.903
Portofoliu comercial		5.710.425.167	5.718.777.148
Avansuri pe titluri și metale prețioase :			
Simple	338.355.079		
In cont curent	<u>229.067.236</u>	567.402.315	520.512.177
Datoria Statului		3.668.268.883	3.668.268.883
Avansuri temporare Tezaurului		2.000.000.000	2.000.000.000
Titluri și participațiuni :			
Titlurile capitalului social	143.021.376		
„ fondului de rezervă	44.493.335		
„ rezervelor pentru imobile și mobilier	173.657.830		
Participație la capitalul Băncii Reglem. Internaționale	80.645.161		
Participație la capitalul Creditului Industrial (Capital subscris lei 150.000.000	<u>68.925.000</u>	510.642.702	510.731.389
Titlurile Fondurilor de pensii și asistență pentru personal		127.242.785	127.152.765
Imobile		562.508.514	562.508.313
Mobilier și mașini de imprimărie		128.071.297	128.024.537
Cheltuieli de administrație		97.858.686	96.747.725
Activ corespunzător unor angajamente pe termen		142.133.073	142.133.073
Conturi diverse		6.561.994.999	6.520.719.331
Portofoliu agricol și urban		3.945.289.877	4.033.504.480
Proviziuni speciale de devize		2.539.487.307	2.357.568.524
Aur la Moscova			
		<u>35.989.524.672</u>	<u>37.009.667.630</u>
8 Septembrie			
<u>3.801.791.119</u>	Efecte și avansuri gerate de Bancă p. Stat	<u>3.801.415.945</u>	
	Disponibilul Direcției Generale a Drumurilor la Soc. An.		
<u>588.147.362</u>	Svede Luxemburg	<u>588.147.362</u>	
PASIV			
Capital social		600.000.000	600.000.000
Fond de rezervă		476.335.810	476.335.810
Rezerve pentru imobile și mobilier		504.854.946	504.845.999
Fonduri de pensii și asistență p. personal		144.951.380	144.920.527

1934

	15 Septembrie	15 Sept.
Angajamente la vedere :		
Bilete de Bancă în circulație	21.488.832.805	21.425.344.150
<u>15 Septembrie</u> Conturi curente și depozite la vedere:		
174.690.811 a) Ministerul finanțelor	233.564.410	
648.914.848 b) Serviciile publice, Casa Autonomă	693.644.218	
[500.317.451 c) Imprumut 7% 1929	499.297.821	
449.905.030 d) Imprumut 7 $\frac{1}{2}$ % 1931	447.573.927	
4.011.724.762 e) Conturi curente	3.909.399.711	
1.605.616 658 f) Alte exigibilități la vedere	1.563.077.119	
	7.345.557.206	7.931.169.560
Angajamente la termen	3.507.534.060	3.567.516.727
Dobânzi și beneficii diverse	89.219.765	83.613.848
Conturi diverse	2.831.238.700	2.815.920.999
	36.984.524.672	37.009 667.630
<u>15 Septembrie</u> Ministerul Finanțelor, ct. efecte și avansuri gerate de Bancă	3.801.791.119	3.801.415.945
<u>588.147.362</u> Direcția Generală a Drumurilor ct. lei la Soc. Anon. Suede, Luxemburg	588.147.362	
Totalul angajamentelor la vedere	28.935.390.011	28.816.513.720
Raportul între stocul de aur și angajamente	35,24 %	35,27 %
Raportul între stocul total și angajamente	35,62 %	35,65 %

Taxa: {Scout 6%
{Dobânda 7%

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,

MIHAIL MANOILESCU

11

ANUL III
NOEMBRIE 1934

BUC

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	Secolul Corporatismului
Ing. CRISTEA NICULESCU	Organizarea ca urmare firească a diviziunii muncii
RADU N. BUZEȘTI	Politica monetară a guvernului liberal
N. SEVER CARPINIȘANU	Etica sistemului Corporatist
CHRISTIAN PETRESCU	Plebiscitul ca unică modalitate de schimbare a Constituției

PE LINIA VREMII NOASTRE:

A plecat Doumergue. — Și iarăși, noi am avut dreptate. — Nu Regele, ci Majestatea Sa Regele. — Regim politic pentru lumea... cealaltă. — Mareșalul și tinerețelul. — In locul unei polemici. — Un eveniment. — Păcatul lui Kerenski. — O mărturisire. — Comunismul înaintea. — Pretutindeni revizuirii! — Compot cu finalitate. — Pionierii constanțeni. — Intre plebiscit și revoluție. — Surmenajul Statului. — Indelicatețe. — Gura păcătosului. — Un ziar necesar. — Dl. Maniu înțeleptul.

CONDIȚIILE DE ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari	
500 " " " " " " întreprinderi	
1000 " " " " " " marile întreprinderi	
100 " " " " " " studenți, preoți, învățători și săteni	

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasiu, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/26

„LUMEA NOUĂ“ APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDAȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Bioururile „Oficinii de Studii și Informații Corporative“, precum și sediul „Ligii Național-Corporatiste“: Calea Victoriei, 49

Anul III, No. 11

LUMEA NOUĂ

NOEMBRIE, 1934

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secolul Corporatismului¹⁾

de MIHAIL MANOILESCU

Titlul unei lucrări este adesea concluzia ei. Când concluzia este prea categorică și — pentru unele cercuri — prea nouă, a o pune înainte sub forma, fatal lipsită de nuanțe, a titlului, înseamnă o provocare.

Aceasta ar putea fi și cazul nostru.. A afirma că secolul al douăzecilea va fi secolul corporatismului, după cum secolul al nouăsprezecilea a fost al liberalismului, constituie un atac bruscat împotriva părerilor unei mari părți din lumea gânditoare. Ne dăm deci bine seama de rezistența pe care o va întâmpina această carte. Căci, cu tot mersul de neînălțurat al destinului, care mână spre transformarea în sens corporatist a tuturor instituțiilor sociale și politice ale timpului nostru, opinia europeană, în afară de Italia, precum și opinia mondială nu sunt de loc pregătite pentru a primi această transformare.

Căci niciodată o epocă atât de decisivă nu a găsit pe oameni mai lipsiți de orientare. Liberalismul a murit și socialismul este sfârșit înainte chiar de a se fi putut înfăptui.

Ambianța europeană este plină de semne de întrebare. „Valențele“ sufletului popoarelor sunt libere, în așteptarea unei legături trainice cu un sistem nou de idei și soluțiuni.

Criza nu se simte numai pe tărâmul social și economic; ea bântue și mai grozavă în sfera ideologică.

Altădată, criza unui sistem politic și social existent (îndea naștere unei critice, sigură de ea însăși, care se manifesta prin crearea unui întreg sistem destinat să-l înlocuiască.

Antiteza trăia alături cu teza și își aștepta ceasul victoriei. Astfel, de pildă, absolutismul veacului al optsprezecilea a fost înlocuit de către enciclopediști și de școala lor, a cărei critică cuprindea și doctrina reconstrucției: liberalismul. De asemena, liberalismul din secolul al nouăsprezeci-

¹⁾ Reproducem sub acest titlu prefața volumului *Secolul corporatismului* care apare zilele acestea în ediție franceză și românească.

lea a fost mult timp ținta tirului doctrinei critice a **socialismului**.

Deci, cele două mari sisteme ideologice care au dominat lumea contemporană — liberalismul și socialismul — au avut, în însăși geneza lor, ceva comun. **Amândouă au fost mai întâi create cu gândul**. În amândouă cazurile, teoria a apărut înaintea fenomenului social și politic (despre socialism, se poate spune că fenomenul nu s'a produs niciodată în toată amploarea sa); de altfel caracterul său, mai mult critic, nu implică o construcțiune pozitivă bine precizată.

În ambele cazuri istoria a arătat **destulă răbdare**. Ea a lăsat pe teoreticieni să-și coacă ideile lor și să pregătească în liniște viitorul.

În vremea de astăzi, istoria, după faimosul vers al lui Racine, „nu mai așteaptă scurgerea anilor“ pe care gânditorii o cer, pentru a elabora statutul unei noi lumi. Ea merge cu pas grăbit, lăsând în urma ei pe gânditori, care nu ajung să-și înțeleagă întotdeauna înaintea celorlalți oameni, drumul ei... și cari pierd astfel prilejul de a-și da lor înșiși și a da umanității iluzia că prevăd și că pregătesc viitorul.

Mai întâi fascismul și apoi național-socialismul, au tras brazde noi, fără ca să știe întotdeauna unde vor conduce și fără să se preocupe prea mult de regularitatea geometrică a liniilor lor.

Într-o astfel de epocă, gândirea însăși trebuie să se grăbească. Puterea sa de anticipare scade și sarcina sa apare mai puțin minunată! Totuși ea are încă un rol imens.

Dacă curentele proprii veacului al douăzecilea sunt deja în mers, dacă legiunile viitorului sunt pe drum, fără ca ele să fi primit, ca la 1789, itinerariul precis și ordinea de urmat, din mâna unor noi enciclopediști, nu este mai puțin ardevărat că armatele în mișcare cer, pentru a-și lumina calea, puternica lumină a gândirii teoretice.

Această gândire teoretică, generalizând în chip potrivit ceea ce poate într'adevăr fi general, realizează pentru toate popoarele o **imensă economie de efort și de osteneală**.

Căci gândirea teoretică, punând în lumină elementele esențiale și durabile din evoluția contemporană, îngăduie evitarea experiențelor absurde și nenorocite și învață popoarele ce este posibil, adică conform cu evoluția, și ce este imposibil, adică împotriva imperativelor secolului.

Ea este aceia care permite să se creeze o doctrină a societății și a statului, valabilă pentru veacuri, doctrină din care orice popor se poate inspira pentru reforma pozitivă și specifică a statului, adăugându-i noi creațiuni și modificări, adaptate împrejurărilor particulare ale vieții și caracterului său.

Ea este aceia care face să se evite dibuirile inutile și primejdioase, scutind popoarele de a **inventa** fiecare la rândul său un sistem propriu, care — date fiind unele condiții identice tuturor popoarelor din același epocă, — ajunge să fie clădit, la sfârșit, pe aceleași principii generale.

Necesitatea unei doctrine **universale, pentru o epocă dată**, se impune, chiar dacă doctrina — cum este în cazul corporatismului — prezintă o mare elasticitate și nu impune popoarelor decât anumite principii generale, iar nu un sistem uniform de organizare.

Căci, cu tot caracterul mai relativ și mai... liberal al doctrinei corporatiste, totuși ea conține un tezaur comun de idei, pe care ar fi absurd să-l lași să fie „descoperit“ de fiecare popor la rândul său.

Nu vom căuta în cursul lucrării noastre, originalitatea cu orice preț. Dar ideile noastre ne despart, în chip firesc, de cea mai mare parte dintre contemporanii noștri și chiar de cei cari lucrează deja pe aceiași cale ideologică.

În cuprinsul cărții noastre vom lupta, nu atât pentru a lămuri pe cititor asupra ceea ce este corporatismul, cât mai ales pentru a-i arăta ce **nu este**.

Mai întâi vom fi obligați să arătăm — în opoziție cu aproape toți teoreticienii corporatismului — cum corporatismul nu are o valoare permanentă (ca „eternele“ principii de la 1789!), ci o valoare relativă, pentru epoca istorică care **începe**, după cum a putut avea o valoare pentru alte epoci din trecut.

Va trebui să arătăm de asemeni că: a) corporatismul contemporan nu este și nu poate fi acel al evului mediu; b) **el nu se confundă cu fascismul**, cu tot avântul pe care, sub actuala sa formă exclusiv economică, l-a căpătat sub acest regim; c) el nu este un instrument ipocrit de consolidare a stării sociale actuale, cu toate nedreptățile ei; d) el nu se reduce numai la organizarea forțelor **materiale** ale națiunii, ci constituie un mijloc de integrare al tuturor forțelor spirituale, morale și materiale ale națiunii; că în sfârșit, e) el nu înseamnă mobilizarea egoismelor de grup împotriva interesului național, ci, din potrivă, înseamnă supunerea a tot ceea ce este particular, ideii de națiune, care singura este o **îllescop**.

Prejudecățile legate de ideia corporatismului sunt atât de numeroase și atât de înrădăcinate, încât noi **preferăm pe cititorul care nu știe nimic despre corporatism, față de cel care crede că știe ceva!**

Ideia corporatismului, care este sinonimă cu ideia constituirii **organice** a societății, este atât de veche, încât nu se poate pretinde că este descoperită acum. În trecutul omenirii au fost atâtea societăți corporatise și — începând cu Platon,

Aristotel sau Thomas d'Aquino — atâția teoreticieni ai corporatismului!

S'ar putea chiar spune că toate societățile istorice au fost corporatiste, afară de societățile democratice ale secolului al nouăsprezecilea. Revoluția franceză a spart cadrele corporative, reducând societatea la o pulbere de indivizi. Astăzi, întocmai ca în acele filme proiectate de a îndăratele, în cari o statueta este sfărâmată și apoi reconstituită din cioburi, printr'o mișcare inversată, societatea, plecând dela însăși sfărâmurile ei, vrea să-și refacă cadrele.

Secolul al nouăsprezecilea apare astfel ca un secol excepțional având fizionomia sa particulară, în viața omenirii.

El își are logica sa istorică, care trebuie să fie respectată. Iată pentru ce este absurd să „învinuiești“ acest secol de a fi distrus vechiul corporatism, după cum ar fi absurd să proclamăm vecinicia principiului corporatist.

În adevăr, ceea ce constituie, după noi, greșeala capitală a tuturor teoreticienilor corporatiști este că ei consideră întotdeauna sistemul lor „sub speciaie aeternitatis“. Toate argumentele lor sunt prezentate ca valabile pentru întreaga societate omenească și pentru orice epocă. Școala lui Spann mai ales nu poate concepe o societate omenească, care nu ar fi clădită pe principiul „universalismului“ și corporatismului.

Această lipsă de sentiment al relativității dăunează mult ideii însăși. A da corporatismului un caracter absolut, înseamnă a comite exact aceeași greșeală, pe care au comis-o individualiștii, cari au păcătuit întotdeauna prin generalizare și cari și-au închipuit că individualismul va fi „legea eternă“ a omenirii.

De altfel această generalizare și această lipsă de relativism constituiesc o trăsătură a mentalității Occidentului. Omul din Occident este omul care raționează pe abstracțiuni. Însă, pentru a ajunge la abstracțiuni, el se străduiește în toate împrejurările să generalizeze.

Or, sunt două feluri de a generaliza: una, singura științifică, este sinteza la care se ajunge prin sfertări neînchipuit de grele; cealaltă, singura ușoară, este calea minimului de efort, care constă în a ajunge dintr'odată la concluziunile cele mai generale, urmând linia inspirației. Spengler, vorbind de această manie a generalizării, a avut dreptate să învinuiască Occidentul de lipsa de perspectivă geografică și istorică, care-l face să reducă întreaga evoluție a lumii numai la incidentele istoriei europene.

Întorcându-ne la corporatism, noi concedem că a existat o epocă a istoriei omenirii, sau cel puțin a istoriei Europei, în care individualismul (cu corolarele sale: liberalismul și capi-

talismul) au fost o formulă optimă pentru progresul popoarelor.

Cu toată încrederea noastră în valoarea principiului corporatist, nu credem că acest principiu ar fi putut fi acceptat și ar fi putut să dea rezultate în secolul al nouăsprezecilea, când Europa occidentală avea posibilitatea și datoria de a cuceri economică planeta. Misiunea istorică pe care destinul o dăduse atunci Europei determina și metoda de organizare a țărilor din Occident. La o epocă de expansiune nelimitată, nimic nu putea corespunde mai bine decât doctrina individualismului neînfrânat. Numai ambianța libertății fără limite a individului putea să asigure maximul de potențial economic reclamat de imperativul epocii. Iată pentru ce, noi recunoaștem că individualismul a fost logic și oportun pentru secolul al nouăsprezecilea. Aceasta însă nu ne împiedică de a proclama, cu aceiași convingere, că el este nelogic și neoportun pentru secolul al douăzecilea.

Iată pentru ce, sarcina noastră va fi aceea de a examina ceea ce s'a schimbat adânc în viața omenirii și mai ales a occidentului european, dela începutul secolului al douăzecilea și mai cu seamă dela războiul mondial. Din examinarea acestor profunde și definitive schimbări, vom deduce care sunt, ceea ce noi numim „imperativele epocii“.

Concepția noastră asupra societății și a statului nu va fi decât consecința logică a acestor imperative. Concepția corporatistă și statul corporativ ne vor apare astfel, pentru veacul nostru, ca un produs istoric inevitabil și tot atât de necesar și normal cum a fost concepția individualistă și statul liberal, pentru veacul al nouăsprezecilea. Ideia corporatistă este astăzi viitorul, întocmai după cum ideia liberală era viitorul către 1789.

Am spus că, corporatismul nu se confundă cu fascismul. Și totuși forma cea mai cunoscută a corporatismului în țările contemporane este forma fascistă.

Faptul că ideia corporatistă este realizată astăzi numai prin fascism (și de curând prin reforma constituțională din Portugalia), face pe unii gânditori superficiali să creadă că există o completă identitate între fascismul italian și corporatism, ca sistem general politic și social. Este o eroare de care voim să prevenim pe cititor.

Fascismul italian este o revoluție politică, făcută în anumite împrejurări și într'un anumit cadru național, pentru atingerea unui scop potrivit acestor împrejurări și acestui cadru.

Fascismul — ca mișcare revoluționară — este un fenomen italian și mai ales un fenomen italian al epocii noastre. Pentru acest motiv, fascismul, în forma sa revoluționară primă-

tivă, a fost declarat de către însuși fondatorul său, ca o „marfă care nu poate fi exportată“.

De altfel orice imitare a revoluției fasciste se lovește de o lacună peremptorie. Fascismul de stil italian pur, presupune un Mussolini. Ceeace evident, nu se poate realiza după comandă!

Dar fascismul, în opera sa pozitivă **post revoluționară** pe care o dezvoltă de zece ani, a elaborat și construit un sistem politic, economic și social de o valoare universală: **corporatismul**. Corporatismul italian este, ca doctrină și realizare, o creație fascistă. În forma sa concretă corporatismul se adaptează sistemului politic fascist și cerințelor speciale ale vieții naționale italiene.

De aci rezultă că, pentru a desprinde din corporatismul italian principiile de valoare universală, este indispensabil să se realizeze o operă autonomă de doctrină și de teorie. Tot așa, pentru a pregăti introducerea corporatismului într'o altă țară, cu o altă structură decât aceea a Italiei, este necesar a face, pe baza acestor principii universale, un efort complet de adaptare și chiar de creațiune originală.

Corporatismul exclude deci imitația servilă și pretinde pentru fiecare țară o creație originală, plină de supleță și de imaginație constructivă.

La congresul corporatist dela Ferrara din Mai 1932 ministrul corporațiilor Bottai a arătat în discursul său de închidere, cum corporatismul, **întocmai ca și liberalismul**, este destinat să ia, în diferitele țări, formele cele mai variate, păstrând ceace este esențial în doctrină, adică **întegrarea organică a forțelor naționale**.

Intr'adevăr, ideea liberală, cultivată de Anglia și popularizată de Franța, a luat forme infinite de variate și aceasta, atât în faza negativă și revoluționară în care se dărâmau „regimurile vechi“, cât și în faza pozitivă și creatoare în care se stabileau instituțiile liberalo-democratice. Noi vom adăuga că **ideea corporatistă este prin natura sa și mai susceptibilă tate de regim politic din Franța până în Liberia!**

În adevăr, organizațiunea democrato-liberală păstrează, în ciuda diversității sale de forme, o schemă comună caracterizată prin instituțiuni tip. Sufragiul universal mai ales, prin simplismul său absurd și antiorganic, introduce o uniformitate de regim politic din Franța până în Liberia!

Dimpotrivă, **sistemul corporativ este infinit mai complex și, pentru acest motiv, mai diferențiat**. În sistemul corporativ, individul nu mai este o celulă egală cu ea însăși, ori care ar fi importanța sa economică și socială; el capătă, din potrivă, o importanță politică proporționată funcțiunei sale

sociale culturale sau economice, pe care am putea-o numi și funcțiune națională.

De altfel, prioritatea funcțiunii naționale și reunirea într-o singură corporație a tuturor acelor care îndeplinesc aceiași funcțiune face ca sistemul corporativ să reflecteze adevărata fizionomie a unei țări, într-o formă mai adecuată de cât sistemul liberalo-democratic. Pentru aceste motive, diversitatea sistemelor corporative este infinit mai mare decât aceea a sistemelor democratice.

Corporatismul nu este nici un sistem conservativ, sortit să consacre situațiunile de fapt și să „înghețe“ actuala stare socială. În adevăr, nimeni nu poate, bazându-se pe anumite fapte și mai ales pe anumite aparențe din Italia, să considere corporatismul ca o restaurare a capitalismului în noi forme destinate a-i permanentiza dominația.

Nimic nu este mai departe de ideia corporatistă decât această presupunere. Corporatismul nu este, nici măcar în Italia, un sistem de conservare a privilegiilor capitaliste. Prin însăși esența sa, corporatismul este infinit mai evolutiv de cât oricare altă formă de organizare socială.

În adevăr, corporatismul înseamnă, în ordinea economică, introducerea principiului de organizare, în locul celui regulator unic al vieții economice capitaliste, care este astăzi beneficiul individual.

Cu cât organizația economică colectivă este mai perfectă, cu atât rolul activ jucat de beneficiul individual al întreprinderilor scade. Cea mai bună dovadă este dată de anumite administrații de stat ale societății capitaliste, cari, printr-o bună organizare, ajung să dea minunate rezultate economice, deși în aceste administrații nu există, sub nici o formă, beneficiul individual al întreprinzătorului.

Din pătrivă, acolo unde — ca în agricultura țărănească — nu există nici o formă de organizare economică colectivă, singura cale prin care sunt îndeplinite funcțiunile economice elementare este acela a inițiativei individuale disparate și anarhice. Într-o astfel de colectivitate, care prezintă dintr'un anumit punct de vedere caractere de primitivitate, interesul individual este singurul factor activ al vieții economice.

Iată pentru ce, se poate spune a priori: corporatismul, care înseamnă organizare, constituie un mijloc de reducere a rolului economic al beneficiului individual, iar fiecare pas către corporatism pregătește o organizare socială superioară, în care renta și beneficiul capitalist vor avea un rol mai mic. Nu este deci de mirare că, chiar în Italia, anumiți gânditori, ca profesorul Ugo Spirito, văd în diminuarea rentei misiunea finală cea mai înaltă a organizării economice corporative.

Corporatismul trebuie să se integreze în viața epocii, ca

un factor și ca o condiție a realizării unei viitoare societăți, în care preponderența capitalului va fi înlocuită cu preponderența muncii și a facultăților **organizatoare**. Departe de a fi un element conservativ, corporatismul este, prin natura sa, un factor de transformare socială.

În sfârșit, corporatismul este, după concepția noastră pe care o vom evidenția mai departe, **integral și pur**.

Este **integral** de oarece el consideră ca corporații, cu o organizație autonomă și cu drepturi proprii, nu numai corporațiile economice, ci și corporațiile sociale și culturale ale națiunii, cum sunt: biserica, armata, magistratura, corporația educației naționale, a sănătății publice, a științelor și artelor.

El este **pur**, de oarece socotește corporațiile economice și neeconomice împreună, drept capabile să dea o bază — singura bază legitimă — pentru constituirea puterii publice și legislative supreme.

După această concepție, corporațiile nu sunt **subordonate** unei puteri publice supreme, având o origină deosebită și în afară de ele, ci ele singure constituiesc sursa de putere a statului.

Evident că, în cadrul restrâns al acestei introduceri, nu putem să dăm o idee, nici chiar incompletă, asupra concepției noastre despre corporatism. Dar am crezut oportun, să prevenim pe cititor, pe care îl presupunem... prevenit contra corporatismului, și am voit să ne ferim de orice identificare cu acele concepțiuni, care întruchipează numai în parte ideea corporatistă.

Corporatismul **integral și pur**, așa cum îl vom face să reiasă din lucrarea noastră, se prezintă bucuros criticei. Dar credem că nu pretindem prea mult, atunci când cerem ca el să fie criticat și judecat după aceia ce este, iar nu după aceia ce prejudecățile și confuzia cu alte sisteme ar voi să-i atribue.

Organizarea ca urmare firească a diviziunii muncii

de Inginer CRISTEA NICULESCU

Multă lume atribuie criza prin care trece omenirea, excesul diferitelor forme, pe cari le-a îmbrăcat rupă război organizarea (raționalizare, normalizare, etc.). Trebuie dela început să atragem atențiunea că, organizarea ca orice lucru poate fi bună sau rea, că ea presupune în primul rând armonizare și că aceasta a putut lipsi, mai ales dacă ne gândim că, față de mijloacele din ce în ce mai perfecționate și mai puternice puse la îndemâna producției de bunuri, circulația acestora a rămas la vechile mijloace, de cari omenirea dispunea încă dinnaite de dezvoltarea mașinismului.

Orice s'ar zice, ne aflăm în fața unui fapt, pe care numai cine nu vrea nu-l vede : *omenirea a intrat într'o epocă, pe care d-l Manoilescu a numit-o EPOCA ORGANIZARII.* Intr'adevăr : au fost vremuri, acele vremuri fericite pe cari tradiția biblică le așeza în Raiul pământesc, când natura singură ajungea pentru îndeplinirea nevoilor omului. Dar iată că, odată ce acesta gustă din pomul cunoștinții, e nevoie ca „omul să muncească“, e nevoie ca natura să fie „potențiată“ de munca omului. Acesta nu se mai poate mulțumi numai cu produsele crescute, cum o da Dumnezeu, pe pământ ; pământul trebuie să fie lucrat pentru a da roade.

Mai târziu, omul găsește mijlocul să potențieze atât natura cât și munca prin scule, prin mașini și instalații ; adică prin produsele agonosite ale muncii sale, prin capital. Intrăm în epoca zisă capitalistă. Iar acum, sub ochii noștri, intrăm într'o nouă epocă : natura, munca și capitalul sunt, la rândul lor, potențiate prin organizare. *Intrăm în epoca organizării.*

Negreșit, trecerea dela o epocă la alta nu s'a făcut în mod brusc ; trecerea s'a făcut pe nesimțite. Căci și în Rai omul a trebuit să muncească, cel puțin pentru a culege fructele. Numai leneșul din povestea lui Creangă nu voia să-și dea nici măcar osteneala de a înmuia posmagii. Inșă epoca

muncii e caracterizată prin aceea că prin muncă omul a ajuns să silească natura a-i da *apreciabil mai mult*, decât îi îi dădea mai înainte.

De asemeni, oare care capital a existat și în epoca muncii; însă în timpul capitalismului, produsul muncii a fost sporit în proporții necunoscute până atunci. Tot astfel și în timpul capitalismului am avut oare cari rudimente de organizare. Și iarăși numai în timpurile din urmă organizarea a ajuns să potențeze natura, munca și capitalul în aceleași proporții, în cari mai înainte capitalul potențase natura și munca.

Pentru a nu cita decât câteva exemple: „Atelierele, cari întrebuintează metoda lui Taylor, tae *cu aceeași cheltuială* de patru până la de șase ori mai mult decât atelierele cari se țin de vechile metode“ (B. Thompson „Sistemul Taylor“). „Nimic nu e mai obișnuit decât o producție dublă sau triplă, *cu aceeași mașină și același lucrător*. Sporiri de peste șapte până la zece ori nu sunt rare“ (Id. Id.).

În faimoasa bătălie dusă de Ford în 1921, atunci când singur a trebuit să lupte împotriva dușmanilor ce-l înconjurase, el isbutește ca, fără a scădea salariile lucrătorilor și fără a se imprumuta, deci *păstrând neschimbate munca și capitalul*, să facă rost în trei luni de 67.300.000 dolari, ceea ce corespunde la un capital de aproape o jumătate de miliard de dolari. Putem deci spune, că *organizarea a înlocuit acest capital de aproape o jumătate de miliard de dolari*, după cum s'a ajuns a se spune în vorbirea curentă, că o anumită investiție înlocuiește un anumit număr de lucrători.

După cum am spus, epoca organizării e un fapt, ce se constată, la care trebuie să ne adaptăm, așa după cum epoca zisă capitalistă a fost un fapt, la care omenirea s'a adaptat.

ORGANIZAREA ESTE URMAREA DIVIZIUNII MUNCII: *In momentul când anume parte dintr'un corp rămâne să îndeplinească o anumită treabă, se creiază un organ, care trebuie să îndeplinească o anumită funcție. Corpul devine organism.*

Însă, într'un organism, organele trebuie să îndeplinească astfel funcțiunile, ce le-au fost date în seamă, încât să se obție cel mai bun rezultat, maximul de randement, cum zicem noi inginerii cu un termen barbar, pe care am început să-l înlocuim cu termenul eficiență. *Organismul se cere să fie organizat.*

Prin urmare: *cine vrea să renunțe la organizare, trebuie să renunțe mai întâi la diviziunea muncii.* Însă, întrucât necesitatea, ba chiar binefacerile, diviziunii muncii se demonstrează în orice tratat de economie politică, se demonstrează prin aceasta și necesitatea organizării.

După cum am spus, organizarea poate fi bună sau rea. Natura s'a îngrijit singură de organizarea făpturilor sale. Luați omul: Ce măestrută reiese organizarea lui! *Insă tot natura cere ca la rândul său omul să se îngrijească de organizarea făpturilor eșite din mâini omeneste.*

Și pentru aceasta natura a dotat pe om în primul rând cu anumite calități înăscute, cu acele calități pe cari le găsim la orice artist. Căci organizarea este și ea o artă ca de pildă medicina, ingineria și altele. În același timp, natura a dat omului oarecari pilde, dela cari să se inspire, sau de multe ori calea de apucat i-a fost arătată de întâmplare. *Insă numai atunci artistul a putut da măsura tuturor puterilor sale, când a ajuns să creeze și să stăpânească o tehnică a artei sale*, lucru la care drumul i-a fost deschis de știință și metodele acesteea. Cât drum dela puntea inspirată de copacul căzut peste râpă, până la podurile dimensionate și orânduite fără nici un calcul, ci numai prin simpla intuiție a celor ce le-au construit. Și cât drum de aci până la podurile de azi calculate pe baza datelor rezistenței materialelor.

Au existat, de sigur, organizatori de geniu, cari prin simpla intuiție au luat anumite măsuri salvatoare. S'au instituit anumite procedee empirice, având valoarea oricărui lucru empiric. *Insă numai stabilirea unei tehnice a organizării ne poate pune pe tărâmul pe care să putem pași sigur.* Cu toate protestele și strigătele ignoranților și empiricilor, și pe tărâmul conducerii **EMPIRICUL TREBUIE SA LASE LOCUL TEHNICIANULUI**, — e drept, tehnicianului adevărat — nu empiricului împoțonat cu titlul de tehnician.

Căci o tehnică a organizării există azi, e adevărat, încă la începuturile ei. Se întrezăresc de sigur, multe perspective de viitor, precum și multe cărări cari, ca într'o pădure nedesfundată, vor trebui să fie lărgite pentru a da drumul luminii și a constitui drumuri sigure. Nu e însă mai puțin adevărat, că cele ce s'au stabilit până azi e mult și că, dacă toată lumea, care are un rost în conducere, le-ar cunoaște și le-ar aplica, omenirea ar fi cu totul în altă stare.

Politica monetară a guvernului liberal

*Gold, precious, Jellow, glitteringgold !
Thou sweet King-Killer !
Thou conqueror of hearts !*

Shakespeare (Timon of Athens).

de RADU N. BUZEȘTI

A avea o politică monetară nu a fost întotdeauna preocuparea guvernelor noastre — și nu era bine. De când însă, dintr'un snobism economic, ne-am decis să adoptăm o astfel de politică, lucrurile merg și mai rău.

Prin neglijarea unor fenomene economice din cele mai simple, dar pline de consecințe, guvernele, de la o vreme încoace, au transformat țara într'un subiect de experiențe dezastruoase, făcând-o victima unui formalism monetar, steril sub raportul foloaselor, dar extrem de fecund sub acel al neajunsurilor pe care le provoacă și ale cărui consecințe ne vom strădui să le dezvoltăm în cele ce urmează.

Cititorii acestei reviste sunt familiarizați cu subiecte de acest ordin, ceea ce ne va scuti să dăm o dezvoltare prea amănunțită explicațiilor fenomenelor de ordin monetar sau economic pe care le vom examina aci. De altfel, atacând problema stabilizării, pășim într'un domeniu aproape familiar opiniei publice luminate. De la faimoasa polemică a revalorizării, provocată acum mai bine de 10 ani de ideile și intențiile naive — dar nu mai puțin funeste — ale regretatului V. Brătianu, nici o problemă n'a cerut pentru lămurirea ei o mai mare cantitate de cerneală decât aceea a stabilizării. Toate argumentele au fost desbătute, dar fie că ordonarea lor nu a fost suficientă sau expunerea lor clară, fie că acei cărora ele se adresau nu au putut sau nu au voit să le înțeleagă, fie că le-au înțeles, însă, în măsura în care ar fi avut posibilitatea să le traducă în fapt, și-au simțit mâinile lor încătușate de interese de nemărturisit — fapt este că problema nu a căpătat încă o soluție mulțumitoare și întreaga activitate economică se resimte de aceasta.

Problema stabilizării nu a constituit întotdeauna subiect de discordie între economiști. După epoca scurtă de solidă așezare și de mare avânt din 1926—27, care a permis realizarea în fapt a stabilizării, s'a putut observa un acord quasi unanim în favoarea sancționării prin lege a acelei stări de fapt. Doi ani au trecut până în 1929, în care condițiile economice s'au schimbat mult.

Dece și cum s'a petrecut aceasta nu e locul să examinăm aci; ar rezulta multă amărăciune pentru cei ce dețineau frânele în acea vreme.

Un guvern neînțelegător, având însă trista dar slaba scuză a inexperienței, ne-a hărăzit atunci stabilizarea legală care nu mai reprezintă, din nenorocire, în acel moment, de cât ecoul îndepărtat și nedorit al unei stări trecute.

Sforțarea unanimă pentru salvarea portofoliului de de-vize al Băncii Naționale este caracteristica dominantă a actualului moment economic. Dela primul ministru care, nu de mult, asemuia ca importanță — cu un înduieșetor eroism verbal — moneda cu granițele țării, până la umilul agricultor care așteaptă cu hambarele pline ca zeii din Lipskani să îngăduie importatorilor germani și englezi, să-i cumpere recolta de lei blocați la B. N. R., toată suflarea este încordată până la istovire pentru apărarea acoperirii aur a monedei.

Ce binefacere se scontează de la această politică monetară ?

Așteptăm dela exponenții ei, de atâta vreme, să ne lumineze asupra acestui punct. Este fără îndoială un avantaj covârșitor pe care muritorii nu-l pot pricepe.

Să nu ni se răspundă că acoperirea metalică era condiția necesară și suficientă a stabilizării. Nu. Suficientă nu era, fiindcă se vede bine că nu este nici azi. Avem acoperirea legală. Că nici necesară nu este acea acoperire sta mărturie statistica anului 1927 și marca germană în momentul de față.

Singura condiție necesară și suficientă a unei stabilități reale, care să fie o binefacere pentru toată lumea, iar nu un continuu izvor de neajunsuri și vexațiuni, o permanentă obligație la sacrificii, sau o amenințare obsedantă pentru capitalul bancar, este o balanță a plăților echilibrată la un potențial cât mai ridicat.

Către această unică țintă trebuie să tindă toată străduința celor cari dețin o fărâmă de putere, în câmpul economiei naționale.

Dacă guvernării actuali pretind că urmăresc aceasta le răspundem că se înșală de mijloace; dacă se vor libera în fapt de această chinuitoare obsesie, le paralizează resortul acțiunii și nu numai pe al lor ci implicit și pe al țării.

Spirite neavizate ar putea deduce, din cele ce preced, că suntem ostili stabilizării. Ar fi profund eronat. Nu combatem stabilizarea, care, atunci când este posibilă, atrage avantajii pe care suntem ultimii a le contesta. Critica noastră poartă numai asupra practicei unei stabilizări „sui generis” imaginată de „financiarii” guvernelor din ultima vreme. În articolele viitoare ne propunem să dezvoltăm această privire critică asupra metodelor suportate în momentul de față de economia națională, metode inspirate dintr'o doctrină care nu-și găsește echivalentul decât în celebra „eftenire a traiului” practică mai de mult de un guvern înrudit ca mentalitate și pregătire cu cel de azi.

Vom privi desfășurarea fenomenelor provocate de stabilizarea legală din 1929 din îndoitul punct de vedere al succesiunii și al întinderii.

Pentru a nu ni se imputa că facem polemică stearpă vom oferi la rândul nostru cetitorului soluții și vom încheia cu analiza măsurilor de aplicat pentru tranziția la sistemul propus de noi.

Etica sistemului corporatist

de N. SEVER CĂRPINIȘANU

Căutând să punem baza noului Stat politic în *breaslă*, și scoțând această breaslă ca o asociațiune de gospodari, noi corporatiștii facem din muncă etica sistemului.

Naște de aci o consecință : din moment ce breasla este a oamenilor de muncă și politica este a breaslei, însemnează că politica nu aparține decât oamenilor de muncă !

Și tot din aplicarea acestei etici mai rezultă un fapt : corporațiuni propriu zise nu pot fi decât cele cu valoare de muncă, iar dreptul politic nu poate aparține decât claselor active.

Iată circumscrierea dreptului politic în sistemul corporatist !

Iată obligațiunea de a munci pentru a avea drept politic !

Iată că se ridică tangențial, problema claselor !

Corporatismul nu cultivă și nu va cultiva niciodată demagogia. În această privință el nu va avea de lansat formule frumoase cari să amâgescă, și nici nu va ridica vreodată scăderile morale ale anumitor clase sau insuficiența dezvoltare a altora, la rangul de virtuți.

În acest sens el nu se constituie pe drepturi, ci pe obligațiuni. Statul, națiunea este un organism în funcțiune care nu poate și nu trebuie să fie oprit. Dacă el este în afară de noi, ca o entitate care ne obligă, *este și înăuntrul nostru*, prin finalitatea scopului său, în așa măsură încât legile lui să fie legile noastre. Cine se simte în afară de Stat, prin neparticiparea la acțiunile lui vitale, merită să fie în afară și pentru beneficiile ce rezultă pentru conaționali, fie din funcțiunea Statului, fie din scopurile ce le atinge.

În corporatism, principala obligațiune în Stat este de a munci. Pentrucă tocmai munca stă la baza sistemului. Și dreptul politic vine din necesitatea de a administra roadele muncii. Cum s'ar putea moralmente, justifica ca cineva să posede dreptul de a administra, fără să fi fost supus și la obligațiunea de a munci ? Corporatismul nu recunoaște

dotări speciale, pentru unii numai de a munci, pentru alții numai de a administra. Pentru corporatism dotarea naște din muncă, pentru că administrațiunea de Stat nu este o cunoștință de invenție, ci o cunoștință de experiență. Mai mult încă, experiența de administrare nu e o cunoștință fixă, pe care o poți ridica în abstract, ca o rădăcină la pătrat sau ca o aducere la numitor; e o cunoștință ce isvorăște din funcțiunea de a munci în Stat, zi de zi alta, zi de zi cu o față nouă.

Politica în corporatism nu este un scop în sine, ci un rezultat. De aceea ea nu poate crea politicianism în sine. Este un atribut al producției.

Dar, chiar dacă am judeca din punct de vedere individualist și încă lipsa de a munci în societate nu numai că nu trebuie să fie acoperită cu drepturi politice, dar constituie o apăsare imorală. În această privință Maxim Leroy, spune cu drept cuvânt: *că acela care trăiește fără a munci, sau dintr'o muncă inutilă societății, întreprinde asupra libertății mele, pe măsura risipei sale, a excesului de putere ca și a câștigului ilegitim, o apăsare și o diminuare fără compensațiune.*

D-l profesor Manolescu spune în acelaș spirit, că în Statul corporativ *acela care știe va trebui să cedeze locul celui care poate.*

Suprapunem deci în corporatism, dreptul politic pe cadrul muncii. Și o facem și pentru alte motive decât cele arătate. O facem pentruca acordarea acestui drept și în afara acestui cadru, aduce și întretine o stare de desechilibru în organismul social. Dacă, individual, simțim apăsarea și diminuarea pe care o exercită asupra noastră elementele parazite ale Statului, apoi, colectiv, aceasta este cu atât mai puternică. Ea sfârșește prin a turbura funcțiunea Statului. Obesitatea politică economică și intelectuală, care constituie azi apanajul unor anumite clase, nu-și are explicațiunea de cât în acest parasitism. Făcând din politică un atribut al muncii, un drept legitim al acesteia, corporatismul duce automat la nivelare.

Sistemul duce la o consecință și mai importantă; din moment ce recunoaște că dreptul politic aparține legitim, muncii, *implicit recunoaște, sau ca urmare va trebui să recunoască, că câștigul legitim nu aparține decât muncii.*

Deci, dela suprimarea parasitismului politic se va trece la suprimarea parasitismului economic.

Și tot astfel va trebui să treacă la suprimarea parasitismului intelectual. Intr'un Stat corporatist formarea intelectuală trebuie văzută în prim loc, în funcțiune de muncă și numai în al doilea loc, în funcțiune de ornament sau divertisment.

Făcând deci din toate acestea, atribute ale muncii, corporatismul duce automat la nivelare.

Un astfel de egalitarism politic, economic și intelectual, pune problema structurii actuale a societății, nu numai pe o singură latură și pe întregul său ansamblu.

Ce facem cu averile? ce facem cu intelectualitatea rău dirijată în ceea ce privește ținta ei finală? Nu ducem la război de clasă?

Le vom socoti drepturi câștigate!

Nu e vorba să facem un cadou parasitismului de până azi. Dar morala sistemului corporatist înțelegem s'o aplicăm din ziua instaurării lui. Numai de aci încolo putem face pe toți responsabili de aplicarea sistemului. Vor răspunde față de noi din ziua când le-am dat în grije paza noii morale. În viața unui Stat trecerea dela un sistem politic la altul trebuie să aibă această consecvență, pentru că numai ea oferă siguranța instaurării fiecărui sistem în ordine succesivă, pe calea progresului.

Aceste drepturi câștigate nu vor fi însă atât de definitive încât să constituie o perpetuare a vechei societăți în cea nouă, și deci să reprezinte un pericol pentru complecta instaurare a acesteea din urmă.

Drepturile câștigate dispar odată cu generația profitoare. Sistemele vii politice au darul nu numai de a impune o repede adaptare, dar impun și o repede asimilare.

Vom auzi de departe critica marxistilor: n'ați făcut nimic dacă nu tindeți la socializarea mijloacelor de producțiune. Cădeți în compromis și veți sfârși prin a deveni, mai devreme sau mai târziu, o neo-burghezie!

În adevăr, sistemul corporatist nu vine în reforma sa, cu socializarea mijloacelor de producțiune existente. Această socializare o socotește de minimă importanță pentru viitorul Statului corporatist. *În România producțiunea individuală nu și-a spus încă ultimul cuvânt* în așa măsură încât să fi creat mijloace de producțiune cari să amenințe prin existența lor orice reformă nouă care nu le-ar avea în vedere. Socializarea în sensul marxist, adică transformarea proprietății, nu ține de cheia problemei. *Corporatismul socializează mijloacele de producțiune, în funcțiunea lor!* Aceasta e marea reformă, care va schimba, nu numai structura Statului, dar va nivela clasele între ele. Totul pentru Stat, pentru colectivitatea națională, urmărind prin aceasta profitul personal. În sistemul politic activ al breslelor, fără de voie s'ar ajunge la aceasta. Deci, proprietate individuală, însă *proprietate cu obligațiuni sociale*. Deasupra celui ce posedă, este fixată națiunea. Prin definițiune ea poate tot, și are toate drepturile. Dreptul individualist de proprietate nu se poate ridica în fața ei ca o cetate inexpugnabilă. Acest drept e garantat, numai atât cât se poate juxtapune interesului social.

Că corporatismul va duce la creierea unei neo-burghezii? Dar nici un moment el nu și-a închipuit altfel. Corporatismul nu și-a făcut și nu-și face un ideal din egalitatea în mizerie a membrilor noului Stat. Ci, dacă va fi posibil, și atât cât va fi posibil, din egalitatea în avuție; nu toți săraci, ci toți bogați, nu toți prosti, ci toți luminați. Nu unii liberi și alții obligați, ci toți obligați și supuși Statului.

Corporatismul nu creiază *dreptul la muncă*, ceea ce în Statul individualist presupune și *dreptul la lene*; ci *obligațiunea la muncă* pentru toți. El ferește dela început, și prin însăși conștiința sa, de cele două extreme ale Statului actual: standard de viață neomenesc pentru unii, și trenă imorală în supra-abundență, pentru alții.

În Statul corporatist cetățenii nu se vor distinge după criteriul avuției sau ne-avuției: nu vor fi burgheji și proletari, cu înțelesul marxist.

Această distincțiune o întreține avuția atâta vreme cât ea nu are obligațiuni sociale, și clasa muncitoare, atâta vreme cât ea rămâne în afara privilegiilor Statului, ca în sistemul individualist. Sistemul coporatist, bazându-se tocmai pe clasele muncitoare și obligând proprietatea, îndulcește adaptarea, și a burgheziei, la rolul său normal și activ în Stat, și ajută și proletariatului ascensiunea, la o pozițiune de importanță egală. Bazat pe muncă corporatismul egalizează, păstrând numai diferențele funcționale, nu și de structură, între membrii Statului și comunității naționale.

Nu trebuie să tragem de aci concluziunea că corporatismul urmărește egalitatea cu orice preț. Egalitatea economică, intelectuală și bine înțeles politică, *a claselor*, da. Nu urmărește cu aceeaș înverșunare *egalitatea individuală*. O astfel de egalitate, chiar dacă ar fi realizabilă, nu e *economică*, nu e *socială*. Înțelegem prin aceasta că nu e activă și creatoare. Fixând un *minimum jos*, și un *maximum sus*, el înțelege, nu numai să lase, dar să dea fiecăruia forța de a lupta pentru mai mult și pentru mai bine. Numai prin această luptă, în interiorul obligațiunilor pe cari le-am arătat, individul își poate realiza destinul, ajutând la progresul economic și social al națiunii.

Plebiscitul ca unică modalitate de schimbare a Constituției

de CHRISTIAN PETRESCU

În istoria politică a țării noastre, niciodată problema Constituției nu s'a așezat în împrejurări mai complexe și n'a impus mai multă gravitate ca astăzi.

Dacă pentru epoca dela 1866 problema constituției își avea axa în apariția unei monarhii de stil nou, cu toată trena de principii schimbate, — iar pentru perioada de după războiu Constituția din 1923 se justifică mai ales prin completarea recunoașterii unor drepturi politice prea mult întârziate pentru noi, însă și într'un timp și într'al-tul existau cam aceiași mentalitate, același spirit în legăturile sociale, cu aceleași tendințe pe cari constituțiunile nu făceau decât să le consacre în etape, — astăzi problema Constituției depășește larg câmpul închis al politicului și jalonează cu semnele ei de întrebare vastitatea domeniului moral, economic și social, în genere.

Cred că se poate face valabil această distincție: pe când Constituțiile din sec. XIX reprezentau consacrarea unei stări de fapt evolute datorită plutirii pretutindeni pătrunzătoare a spiritului liberal din epocile revoluției franceze, — în secolul XX, — început cu sfârșitul războiului, Constituțiile (așa de greu elaborate: un semn mai mult de importanța problemelor și dificultatea rezolvării lor parțiale) însemnează nu o recunoaștere, ci o *reacțiune* împotriva stărilor de fapt. Aceste noi Constituțiuni vor marca, toate, opoziția adâncă între azi și mâine, între stări vechi și spirit nou. Deși apărută după războiu, Constituția noastră din 1923 se explică prin faptul că este o operă întârziată și apărută doar în prefața unei epoci care a contrazis-o dovedind-o anacronică.

Pentru epoca ce se deschide și care în acest deceniu își zbate toate puterile innoitoare din adâncuri, o Constituție are —, ca valoare istorică comparativă —, valoarea epocală a Constituțiilor revoluției franceze: memorabile răsturnări de idei și instituțiuni, anulare totală și creație nouă, moarte și naștere, depășind actualul.

Iată chenarul adevărat în care se așează problema „revizuirii Constituției”; noi vom zice: schimbarea Constituției.

Oamenii noștri politici nu au adulecarea de viziunari ai devenirii inevitabile a principiilor de viață socială și politică, și deaceia încă ignorează vastitatea problemelor pe cari le ridică așa de banală, pentru ei, chestiunea a Constituției, gata să fie modificată (dacă „Cineva“ o cere) cu indiferența mecanică cu care descalți o pereche de ghete ca să încalți altele, și cu sensul de superficial și inutil al po-doabelor în fața oglinzii.

Fără să mai arătăm ce părți anume din Constituție înțeleg oamenii noștri politici să se modifice (așa ca prevederile ei să corespundă cât mai exact unor interese particulare), — toată lumea știe că toate partidele noastre politice propun ca această modificare să se facă cu respectarea scrupuloasă a formelor de revizuire prevăzute chiar în Constituție. Adică un rând de două alegeri și trei parlamente, cu toate corupțiile și deformările tradiționale metodelor noastre electorale...

Noi susținem hotărât plebiscitul ca unica metodă legitimă și eficace de schimbare a Constituției. Arăt de ce.

Există două feluri de Constituțiuni: *Constituții rigide*, adică revizuibile cu anume formalități de revizuire prea greoaie cari au tocmai rolul să micșoreze cât mai mult posibilitățile de revizuire prea dese; Constituțiuni elastice, cu forme de modificare cari îngăduie o continuă adaptare la realități și nevoi evolute. (Constituția engleză este așa de elastică încât se spune că Parlamentul englez poate face orice, dar nu un băiat dintr'o fată...)

Constituția noastră este o Constituție rigidă. Și deaceia anacronică. Aceste Constituții rigide își aveau justificarea într'o vreme când ele erau opera și expresiunea unor lupte de clasă împotriva regalității care abuzase de prerogative pretinse de origină divină, și împotriva cărei regalități era firesc să se ia toate garanțiile de stabilitate a unor drepturi așa greu câștigate și consfințite de o Constituție. În această privință se face deosebirea Constituțiilor în: Statut (Constituție acordată de Suveran poporului său), pact (Constituție încheiată bilateral între monarch și popor, prin parlament), convențiune (Constituție emanată direct din drepturile de suveranitate ale poporului).

Astăzi când regalitatea și-a pierdut rolul său dominator de monarch cu caracter de stăpân și cu puteri despotice pretinse originare și deci exterioare poporului transformându-se într'un element suprem de coordonare și armonie a forțelor sociale în luptă, deci monarhie cu puteri delegate din partea poporului (unicul Suveran), adică cu atribuții de „cel dintâiu servitor al poporului”, — cum re-

galității însăși îi place să se definească, — astăzi această necesitate nu se mai găsește cu nimic justificată. Dacă altă dată o Constituție reprezenta o concretizare a unui fapt politic la un moment dat între două forțe în luptă: poporul și regalitatea, adică o consfințire uni sau bilaterală de drepturi, astăzi o Constituție într'un Stat monarhic nu este atât o consacrare de drepturi (cu caracterul lor clasic de absolut și inviolabilitate) cât o stabilire de obligațiuni (domeniu mult mai dificil și mai esențial pentru o viață socială). Recunoscându-se suveranitatea poporului ca un izvor de drepturi, Constituțiile nu mai pot fi nici Statute, nici pacte ci convențiuni (un cuvânt consacrat de doctrină prin referire la „Convenția” revoluției franceze, dar vădit impropriu); — adică emanațiuni directe și exacte ale voinței colective.

Toate Constituțiunile de astăzi (afară de cele câteva noi apărute) și în înțelesul lor larg de legi fundamentale de organizarea Statului și a raporturilor sociale, sunt opere ale unei perioade istorice care a exaltat romantic libertățile cetățenești, necontinuitatea și iresponsabilitatea guvernamentală, în mistica unui progres automat și sigur. Iată de ce aceste Constituțiuni trebuiesc schimbate prin adaptare la realități evolute căror le stau împotrivă.

Astfel văzute lucrurile, plebiscitul se impune ca unica metodă de revizuire. — Alternativa: — modificarea prin respectarea scrupuloasă a ritualului prevăzut de însăși această Constituție din motive cari astăzi nu mai există, sau, *mutatis mutandis*, (întrebuințând o expresie juridică curentă pentru astfel de împrejurări schimbate) trebuie să se procedeze în afară de acest ritual, dar păstrând spiritul originar democrației, voința colectivă—, dispare.

Scrupuloșii sacerdoți ai ritualului democratic ar trebui să înțeleagă că plebiscitul reprezintă fațeta imanentă a vieții sociale, imperativul natural și absolut de conducere prin voința tuturor, și nu o decretare banală care să se repete periodic sub forma votărilor democratice.

Nu s'a spus încă dar ar trebui să se priceapă că votul universal nu este un plebiscit. Constituțiunile „democratice” cari au adoptat votul universal au eliminat complet plebiscitul, ca identic aceluia și deci ca inutil. O imensă greșală. Plebiscitul s'ar putea defini ca o manifestare liberă și directă a voinței poporului pentru sau contra unui act în perspectivă sau a unei stări de fapt; el este deci o *aprobare* sau o *ratificare* dar nu o delegație. Pentrucă poporul nu poate participa efectiv și permanent la conducere s'a adoptat, în genere principiul *delegației* de puteri. Votul universal este o delegație. Plebiscitul însă este o manifestare directă, fără intermediari, a voinței colective. Așa l-a consacrat istoria și așa îl pretind și astăzi realitățile.

În republica romană numele de plebiscit servea să desemneze toate rezoluțiile votate de adunarea plebei (concilium plebis). Dela anul 424 tribunii plebei luară obiceiul de a reuni periodic pe plebei și a le face diferite propuneri, ale căror rezoluții date în acele adunări au luat numele de plebiscit. Trebuie menționat că patricienii erau excluși (și deaceia în prima perioadă plebiscitul nici nu avea forță de lege față de tot poporul ci numai față de plebea, care votase) și că plebeii votau împărțiți în formațiile lor naturale: triburile, așa cum astăzi s'ar impune profesiunile, corporațiile. Ca evoluție, plebiscitul n'a fost asimilat dintru început legilor, ci cerea și acordul senatului, dar în 287 „Legea Hortensia” identifica fără condiții plebiscitul și legea, *consacrând astfel poporul ca izvor direct al puterilor. Tribunii plebei au căpătat treptat, prin plebiscit, o putere legislativă din ce în ce mai mare, în dauna Consulilor cari prezidau comițiile centuriate sau comițiile tribut, ca izvoare de legi. Astfel că cele mai multe legi votate în timpul ultimului secol al Republicii romane au fost plebiscite, deci regim democratic în puritatea lui originară completă. Tot un fel de adunări ale poporului au consfințit prin plebiscite legile și în vechea Grecie, sub influența directă a Romei. Piețele publice din diferitele cetăți, — clasică Agora, — serveau acestor întruniri cu caracter legislativ sau de control al activității conducătorilor.*

Ca instituțiune publică esențială în organizarea de Stat, plebiscitul a jucat deseori mari roluri în istorie, și astăzi țările profund democratice îl conservă cu sfințenie.

În Franța — de exemplu — plebiscitele s'au repetat deseori în secolul trecut. Astfel Constituția din 14 Ianuarie 1852 care acordă puterea pentru 10 ani lui Ludovic Napoleon, pentru ca să fie modificată de Senat prin *Senatus consultus* a trebuit să obțină neapărat aprobarea prin plebiscit a poporului, întrucât modifica hotărârea anterioară a poporului din plebiscitul dela 21 Dec. 1851. Puterea imperială i-a fost dată lui Napoleon III de *Senatus Consultus* din Nov. dar imediat ratificat de plebiscitul din 21 Nov. 1852. În Italia la fel, plebiscitul a funcționat totdeauna în marile răspântii istorice ale vieții sale de Stat. Când în 1860 datorită acțiunii lui Garibaldi, Sicilia a fost trecută Piemontului pentru a realiza unitatea Italiei, un plebiscit aprobator a fost „ultima ratio” și pentru Împăratul democrat (Napoleon III) și pentru Regele Victor Emanuel.

Da plebiscitul se păstrează și astăzi în Elveția, țara cea mai profund democratică: ultima sa Constituție, datând din 1874, prevede în art. 123 că *modalitatea de revizuire a Constituției federale* (a întregii Elveții care astăzi este un

Stat federal, compus din cantoane) este numai plebiscitul. Și dealtfel fiecare canton este obligat să prevadă în Constituția sa separată că revizuirea se face numai pe cale de plebiscit. Fără de această dispoziție autoritatea federală nici nu acceptă Constituția și nici nu o garantează (art. 6). Și mai mult: în Elveția sunt unele cantoane de pildă: *Glaris, Unterwalden, Appenzell* etc. cari se guvernează direct prin plebiscit, când se votează legile, bugetul, se alege președintele, funcționarii etc. In celelalte cantoane tot plebiscitul consacră autoritatea legilor, dar posterior votărilor de către organele legislative, ca o ratificare, și deaceia a fost chemat „referendum popular” și în alte împrejurări „veto popular”.

In orice caz, in materie Constituțională plebiscitul este absolut obligator.

Evident că și in materie legislativă plebiscitul ar fi tot așa de necesar. A-l elimina total într'un regim care se pretinde democratic este o absurditate, un ilogism. A-l rafria ca manifestare se poate justifica prin dificultățile practice, financiare etc. Dar ca valoare în sine este un ideal veritabil, așa cum discutând științific ipoteza utopică a oamenilor perfecți și egali, comunismul ar fi tot un astfel de ideal.

Ce sunt pentru un Stat Constituțiile decât etape mari care-i jalonează propria istorie a evoluției sale? Și cum se poate pretinde că tocmai în acele grele perioade de prefaceri să fie eliminat plebiscitul, care pentru noi rămâne cea mai veridică, mai naturală și mai justă consacrare a noțiunii de Suveranitate a poporului?

Dacă astăzi o Constituție nu mai conține o organizație de Stat acordată sau consimțită de monarh ci una voită de popor, (in puterea sa suverană care pentru noi, este cu totul altceva decât... „puterea de constrângere” despre care vorbesc unii emeriti doctrinari ai dreptului Constituțional), atunci ea nu poate avea izvor și fundament mai natural decât in voința colectivă a cărei expresie este plebiscitul.

Pentru țara noastră plebiscitul se impune ca unica modalitate de revizuire a Constituției dintr'un dublu punct de vedere :

1. Respectarea formelor prevăzute in Constituție (art. 129 și 130) ca: hotărârea Parlamentului pentru revizuire, disolvarea lui, alegerea Parlamentului Constituant, disolvarea acestuia (singură din cauza noilor mișcări de forțe politice), noi alegeri, nou Parlament, — toate acestea cu caravana întreagă de corupție și falsificare ce caracterizează perioadele electorale la noi, ar însemna o completă degradare a spiritelor și un pericol social din cele mai

grave. Interesele fiind mai mari, corupția nu se va opri la butoaiele cu vin și nici la urnele cu voturi.

2. Dacă se ignorează sau se elimină plebiscitul ca nepotrivit și inutil în astfel de epocă istorică în care se impune schimbarea Constituției, aceasta echivalează de fapt cu o înfruntare a voinței populare și o știrbire profundă a puterii ei de suveranitate.

Inutil și periculos este numai ritualul Constituțional. Respectat, el ar însemna o delegație de puteri dată unui corp legislativ care singur și în numele poporului (și toată lumea știe ce înseamnă aceasta în regim democratic și... liberal) să dea o nouă Constituție, după concepția lui (recte: a partidului politic dominant), pe când plebiscitul efectuează o participare directă a poporului, prin aprobarea sau nu a Constituției ce i s'ar propune. Nu este de discutat plebiscitul ca voință originară și directă, a poporului, prin aprobarea sau nu a Constituției ce i s'ar propune. Nu este de discutat plebiscitul ca voință originară și directă, față de votul universal ca voință intermediară și reprezentativă. Valoarea lui este evidentă.

Opunerea la plebiscit în materie de schimbare a Constituției trădează intenția de falsificare a voinței colective prin violarea suveranității poporului, folosind surrogatul delegației de puteri, care nu are decât justificări practice.

Deaceia noi preferăm și susținem plebiscitul ca singura expresie a voinței colective în forma sa cea mai autentică. Deci: o Constituție nouă propusă de Suveran și aprobată sau nu de poporul întreg, nu de partide. Prin plebiscit, această Constituție nouă nu va fi un Statut octroyat de monarh, ci o Constituție emanată de la poporul însăși. Altfel de Constituții nu vor putea să trăiască.

Cine se opune acum la noi plebiscitului în materie constituțională, va putea cunoaște foarte curând tot un plebiscit, fatal: *revoluția*. Poporul suveran are drept la el. Și-l va folosi.

PE LINIA VREMII NOASTRE

A plecat Doumergue

Cluburile partidelor de stânga, cari păstrează pura tradiție jacobină, tresaltă de bucurie sărbătorindu-și cea mai mare dintre victorii. Omul incomod, fiindcă era drept, și desagreabil, fiindcă vedea numai interesele Franței, a plecat. Indrăsneala lui de a fi voit să modifice cu ceva — cu atât de puțin — compoziția chimică a mediului în care trăesc așa de bine vibrații democrației, a fost pedepsită.

A plecat simplu și fără gesturi, așa cum venise într'o clipă de mare primejdie pentru Franța, în care toți alergaseră la el ca la un mântuitor.

A fost adus de „stradă“, de ceea ce are mai bun „strada“ când coboară în ea patrioții, luptătorii și invalizii cari au făcut Franța mare și puternică.

A fost chemat de Piața Concordiei și a fost alungat de Piața Discordiei (pe care o constituie emicicluul Camerii Deputaților).

Pe urma pașilor bătrânului care se îndreaptă pentru totdeauna spre colțul lui de retragere dela Tournefeuille, istoria scrie odată mai mult constatarea :

Democrația nu suportă oamenii mari... și nici măcar pe cei înțelepți.

M. M.

Și iarăși, noi am avut dreptate

Este încă în mîntea tuturor polemica noastră de acum patru ani pe chestiunea mărimii datoriei interne, când specialiști lipsiți de onestitate științifică au susținut, în dorința lor de a ne contrazice, că datoriile interne nu se ridică nici măcar la jumătate din cifra de 80 miliarde pe care o calculasem noi.

Câte impertinențe colegiale nu s'au lansat atunci prin zăarele bine plătite împotriva noastră, cari reprezentăm „necesariozitatea“ și „spiritul de aventură“ în tratarea problemelor mari ale țării.

Azi, după atâția ani, un recensământ, însfârșit exact și

fără replică, a acestor datorii, s'a făcut cu prilejul conversiunii. Deși dobinzile cari au încărcat dela 1930 și până astăzi datoriile, sunt absolut minimale, cifra oficială pe care o publică astăzi Ministerul de Justiție și care totalizează datoriile intrate și neintrate în conversiune este de șapte zeci și nouă miliarde. Și în aceste datorii nu sunt cuprinse nici datoriile țărănești pentru expropriere nici restanțele către Stat pentru impozite sau aprovizionare cu porumb, nici atâtea datorii pe cuvânt din lumea satelor.

Dreptatea noastră apare, odată mai mult, evidentă. Iar acei cari subevaluând cu rea credință cifra datoriilor, opuneau soluției noastre, care era conversiunea, soluții meschine și ridicule ca niște stăvilare din bețe de chibrituri în calea apelor, erau ceea ce sunt și astăzi: oameni fără conștiință și fără un pic de onestitate în gândul și în ținuta lor politică.

M. M.

Nu Regele, ci Majestatea Sa Regele

În lipsa de creștere și în desmățul care au dat nota presei noastre după război, s'au pierdut până și cele mai elementare deprinderi de politețe și de condescendență față cu tot ce este mai înalt într'un Stat.

Redactorii și chiar reporterii din zilele noastre au ajuns să trateze cu o vulgară familiaritate și cu o lipsă totală de forme până și pe șeful Statului.

În presa vechei Româniî nu se pomenea vre-odată numele M. S. Regelui nici măcar într'un articol, necum într'un reportaj, fără ca să fie precedat de cele două inițiale ale majestății. Desigur, în tratarea unui subiect politic, într'un ziar sau o revistă, și atunci când Regele este luat în înțelesul *general* de Suveran (caz în care este, de altfel, totdeauna preferabil de a vorbi numai de *Suveran* sau de *Șeful Statului* sau de *Coroană*) se poate admite ca înaltul titlu să nu fie însoțit de inițialele consacrate. Dar când este vorba de Regele țării *ad personam*, și când de exemplu, într'un reportaj se anunță că Suveranul a făcut un anumit act, a scris pur și simplu „Regele a sosit în București”, sau „Domnul cutare a fost primit în audiență de Regele Carol II”, este o inadvertență vecină cu o-brăznicia.

Civilizația unui popor se măsoară și se reflectează și în respectul său pentru forme. Englezii, stăpâni ai lumii, au demonstrat ce înseamnă pentru un popor cultul formelor nobile și tradiționale, cari se confundă cu însăși cultul instituțiilor naționale.

Și chiar tradiția noastră ne vorbește de nesfârșitul respect legat de persoana Domnitorului din cea dintâi zi a alegerii sale.

Dar ce vreți să știe de elementele civilizației occidentale și de tradiția strămoșilor noștri cutare reporterasă cu nume prea exotic sau prea românesc (ceace e tot una), de la un ziar din Sărindar ?

L. N.

Regim politic pentru ... lumea cealaltă

Revista noastră a dovedit la fiecare pas, că Statul politic, așa cum e organizat, nu poate corespunde nevoilor de azi. Și a dovedit și pentru ce. Intre altele, vorbind de subordonarea în acest Stat a intereselor generale intereselor particulare, spuneam: „Pe X l'ai nemulțumit, neindeplinindu-i o cerere, și nu ți-o iartă. Restul alegătorilor poate nici nu știu, că l'ai nemulțumit pe X, în orice caz nu știu că ai făcut-o în interesul lor. Cu alte cuvinte, în Statul politic, a nu satisface interesul particular al unor anumți alegători, înseamnă să pierzi singur voturile lor, fără ca să poți recupera măcar aceste voturi pierdute din vre-un câștig în restul masei electorale, drept mulțumire că nu ai sacrificat interesul general interesului particular”. Revista „Lumea nouă”, Anul I, Nr. 7, „Finanțele publice în Statul corporativ”.

O plăcută surpriză am avut citind în ziarul „Universul” următoarele rânduri semnate de valorosul scriitor, d. Const. Bacalbașa, care numai dușman al „democrației” nu este:

În lunga mea carieră ziaristică am constatat că, de atâtea ori au căzut mai nepopulare guvernele cari aproape n'au făcut răul, de cât guvernele cari au făcut calamități publice. Cauza e cunoscută: când un guvern face numai binele și nu satisface nesfârșitele poște din jurul său, foarte puțini sunt acei cari îl regretă când a căzut. Pe când guvernele cari știu să satisfacă numeroasele poște și nesfârșitele dorinți, acela pleacă în opoziție, urmate de blocul părerilor de rău sincere, dar nu desinteresate.

Ca și noi, d. Bacalbașa face o constatare gravă: *în Statul politic guvernele trebuie să facă binele luptând împotriva celor de cari ele atârnă, nu fiind susținute de aceștia. D-sa spune pe față: Guvernelor cari au făcut binele, nu le rămâne decât speranța reabilitării istorice. Căci cu guvernele se întâmplă ca și cu oamenii: numai după ce au murit, se face lumină.*

Din nenorocire, buna gospodărie a unei țări nu se poate împăca cu acest lucru. Lumina, și încă o lumină puternică, trebuie să existe în timpul vieții guvernului, nu după ce a murit. *Tările au nevoie de regimuri pentru lumea aceasta, nu pentru lumea cealaltă.*

C. N.

Mareșalul și tineretul

Lumea noastră politică, care privește declarațiile tuturor personalităților noastre numai prin unghiul meschin al senzaționalului, nu a înțeles toată importanța și valoarea ultimului discurs al d-lui Mareșal Averescu, la Craiova.

Căci domnia-sa, în loc să se ocupe de situația guvernului și de perspectivele succesiunii, a tratat o mare problemă națională: **PROBLEMA PRIMENIREI ȘI REEDUCAREI CORPULUI ELECTORAL.** Observația de bază a d-lui Mareșal Averescu este aceea că, cei 15 ani de vot universal, au dus la o atmosferă contaminată în mijlocul țărântmei iar imprăștierea a-

cestei atmosfere vicioase nu se va putea face decât prin introducerea anuală a noi contingente de alegători, cu o serioasă pregătire civică. Concluzia este că tineretul adolescent este categoria asupra căreia trebuie îndreptată întreaga activitate a celor cari vor astăzi asanarea corpului electoral și, cu ea, îndreptarea țării.

Secăturile presei au putut face comentarii eftine asupra contrastului între vârsta Mareșalului României și vârsta noilor contingente asupra cărora d-sa își îndreaptă atenția. Dar aceste glume stupide nu pot atinge cu nimic fondul profund al preocupărilor d-lui Mareșal Averescu.

Teza domniei-sale este perfect exactă, și ea consună cu tot ceace gândesc astăzi oamenii cumînți ai Țării (pe care Sărindarul îi numește cu o conținută ură: de dreapta): **MAN-TUIREA NOASTRA STA NUMAI ÎN TINERET.**

Numai imbinarea între patriotism și anteviziunea câtorva conducători de gândire matură și între elanul curat al tinerețului, ne va da Țara de mâine.

M. M.

In locul unei polemici.

O conștiință zbucumată de credințe, o senzație muștrătoare din lumea morților și senzația de-a trebui să te strecoți, ucigaș, printre semenii tăi, sunt fenomene psihice penibile, vrednice de compătimire, capabile să altereze definitiv echilibrul moral și cerebral al celui ce le suportă.

O fire slabă, e iremediabil pierdută sub povara lor.

Finalul e, în acest caz, zguduitor: e lichidarea. În fața judecăței lui Dumnezeu, a unui proces de conștiință, care prin însăși existența și încheerea lui, confirmă că cel ce l-a suportat a fost totuși „un om”.

Un om, dealungul zbuciumului căruia, și postum apoi, capetele noastre trebuie să se descopere cu înțelegere și înduioșare...

Sunt, însă, alte firi cari vor să fie tari.

Acestea, cranând, dialoguează cu conștiința lor. În coșmarul nopților roșii, cu figura crispată, polemizează, cu umbra albă și neodihnită...

Iar în fața semenilor lor, aceste firi rostesc lungi monoloage în cari se apără, se încurajează și-și improvizează o auto achitare...

Desechilibrile provocate de zbuciumul complex în care se zbat, le deformează însă criteriul analizei, al obiectivității, al poziției intelectuale de care se crampează. Uită demnitatea ce trebuie păstrată funcției lor sociale, uită discreția pentru ce datorează și pentru ce aspiră grație înrudirilor ce și-au creiat, ereditatea îi domină și astfel, în interminabilele lor monoloage, cranând în fața procesului de conștiință care-i sufocă, — devin chiar și mitocani.

În fața acestora, nu ne mai descoperim, însă, — și nici nu ne înduioșăm.

Sunt primejdioși, căci pot provoca alte victime, numai din

incăpăținarea de-a voi să-și arate dreptatea și puritatea conștiinței.

Nu l-au înțeles nici pe Iisus, nici pe Ibsen.

Exemplifică cel mult imortalitatea tragi-comicului nostru Caragiale.

F. Z.

Un eveniment

Dacă în țara aceasta s'ar socoti drept evenimente, nu răfuelele între politicieni și dislocarea din posturi a clientelei lor, ci marile momente sufletești cari fixează cotituri hotărâtoare pentru sufletul național, desigur că întrunirea Frăției Ortodoxe dela Sibiu — datorită mai ales cuvântărei d-lui Sextil Pușcariu, care i-a definit caracterul și amploarea — ar fi un eveniment.

Academicianul și decanul filologiei românești, a pus în plin problema „emancipării noastre spirituale de sub tutela străinătății, căreia prea mult i-a fost tributară gândirea noastră, și „al cărei prestigiu exagerat amenință să înăbușe originalitatea „noastră etnică“. Este problema cardinală a culturii și chiar a civilizației noastre, căci dela viața economică și până la Religie — traversând toate straturile gândirii naționale și a activităților cari se leagă de dânsa — nu găsim pretutindeni scăparea decât în aceeași revoluție: este *revoluția împotriva Occidentului*, care — când brutal, când insinuant — ne-a pătruns și ne-a deformat până în cele mai intime țesuturi.

Președintele Frăției Ortodoxe ne strigă îndemnul pe care — dela Eminescu la Aurel Popovici și până astăzi — l-au strigat toți gânditorii noștri autentici: *intoarcea la sufletul nostru propriu*.

„Numai grefată pe cultura care izvorăște din structura etnică a unui popor, din concepțiile lui filosofice dictate de mizeria în care se închină de 1000 ani, și câștigată printr'o lungă experiență cu ecouri din cele mai depărtate timpuri, civilizația poate fi o binefacere. Altminteri, ea distruge adesea bunuri culturale de cea mai mare valoare“.

Aceste cuvinte, cari ar putea fi clasice, sunt punctul de reazăm al oricărei acțiuni românești.

Ele sunt A. B. C.-ul celor cu grijă de sufletul și de viața acestui popor.

Sunt A. B. C.-ul nostru.

M. M.

Păcatul lui Kerenski

Cu totul altfel înțelegem să examinăm părerile asupra Statului țărănesc, a unui om de seriozitate d-lui Costăchescu, de cât le examinăm în alte rubrici pe acelea a unor personaje mai mult ridicule.

Din nenorocire, sau cadrul unei întruniri politice nu este potrivit pentru expuneri doctrinare, sau ziarele nu au dat suficient de clar declarațiile d-lui Costăchescu dela Iași, așa încât

o apreciere onestă cu greu s'ar putea face asupra ceea ce a spus acolo profesorul și fruntașul politic.

Dar atât cât se poate vedea din ziare, d. Costăchescu s'a pronunțat împotriva regimului corporatist ca fiind în contra democrației și în contra crezului partidului său. Mărturisim că nu înțelegem o asemenea motivare. Singura motivare legitimă pentru un om politic este aceea care se face în funcțiune de *interesul țării*. Pentru țară este total indiferent dacă un regim este în contra democrației sau în contra credințelor unui partid. Și democrația și partidele nu sunt, ni se pare, decât mijloace, și dacă alte mijloace superioare — cum este tocmai corporatismul — pot să le înlocuiască, democrații și partidistii nu se pot pune pe un teren absolut în apărarea doctrinei lor.

Dar d. Costăchescu admite organizarea breslelor, dar „numai în înțeles pur profesional, nu și politic”. Distincția pare posibilă teoretic, dar nu se poate valida în fapt. *Astăzi breslele nu se pot organiza nici profesional, fiindcă sunt împiedecate de imixtiunea Statului partidelor. Intre partide și profesioni este o antinomie iremediabilă, care nu se poate rezolva decât prin dispariția celor dintâi.* Se poate vorbi atunci, cum vorbește d. Costăchescu, de o voință nefalsificată a tuturor breslelor și a muncitorilor, când rostul partidelor este tocmai acela de a falsifica această voință?

Iată de ce, oricine ar apăra — și cu oricâtă bună credință — concilierea dintre ideea partidelor și ideea corporatistă, cade în ceea ce s'ar putea numi *păcatul lui Kerenski*. E păcatul tranzacției imposibile, după care urmează, în scurt, revoluția integrală.

M. M.

O mărturisire

O mărturisire vrednică de luat în seamă este aceea pe care ne-o face gânditorul totdeauna original și interesant care este d. Anastase Gusti, în numărul dela 20 Septembrie al revistei „LIBERTATEA”. Examinând obsedanta problemă a economiei dirijate, d-sa cercetează *posibilitatea* acestei economii în regimul politic actual, și după ce arată — ca exemplu — cât de mare este haosul și — ca să vorbim ca gazetele — bătaia de joc la care a adus partidele mișcarea noastră cooperativă, conchide: *„economia dirijată nu poate fi deci practică într'un Stat democratic și parlamentar.* Existența partidelor cari sunt „de substanța însăși a unui astfel de regim politic, face imposibilă, absolut imposibilă, orice încercare de a dirija economia”.

Și d. Gusti adaugă: „conceptul de economie dirijată transpus în domeniul politic nu reprezintă altceva decât dirijarea votului universal, adică stăpânirea voinței politice a națiunii de către un singur partid”.

D-sa a pus foarte exact dilema: *sau democrație fără economie dirijată, sau economie dirijată cu dictatură.*

Conceptia noastră, cari nu suntem nici pentru democra-

ție, nici pentru economie dirijată, ci pentru economie *organizată autonom pe bază de corporații*, se situează în afară de această dilemă. Dar pentru cine vrea economie *dirijată* dilema există. Ea stabilește incompatibilitatea absolută între regimul partidelor și economia dirijată.

Iar d. Anastase Gusti are meritul de a fi precizat, cu o senină duritate, incompatibilitatea între două formule pe cari voesc să le îmbine și să le cumuleze anumiți fansori politici, a căror nesinceritate este singura lor virtute.

M. M.

Comunismul înaintează

Palatul foștilor țări din Calea Victoriei nu și-a primit încă oaspeții, dar avangardele sovietelor au prins de pe acum atâtă curaj, încât de pretutindeni răsar manifestări a unei activități sporite.

Presa comunistă este în plin avânt. Pe lângă venerabilul *Cuvânt Liber*, - *Cuvântul Nou*, dela Brașov, este pe cale să devină cotidian; un alt ziar, *Echipa*, a apărut de curând și, în sfârșit, în forme mai discrete și *A. B. C.* ul își propune să ne învețe alfabetul lui Lenin.

Comunismul pătrunde fără atacuri bruscate și fățișe, cari ar face să i se recunoască marca de origină, ci în chip subtil, ca un gaz asfixiant, invizibil și laș.

El se insinuiază la toate etajele vieții sociale; captează pe muncitori cu descrieri îmbietoare din lumea sovietică, și vrăjește pe intelectuali cu teorii nelipsite de o anumită seducțiune.

Iar în timpul acesta, guvernul are o singură preocupare: să apese, să înăbușe și să strivească tot ceea ce reprezintă gândire și simțire naționalistă încadrată în forme conștiente și în organizațiuni de luptă. Cu ochii mereu ațintiți asupra a tot ce se mișcă real sau aparent în tabăra dreptei, guvernul și-a lăsat spatele cu totul descoperit în fața celui alt pericol, care într-o zi ar putea să hotărască de soarta lui și de soarta întregii șandramale, care conține regimul politic actual.

Dar oare în această unilateralitate și falsă înțelegere a situațiilor, să fie din partea guvernului numai o anumită opacitate naturală, sau sunt la mijloc și influențe cari fac să se urmărească un extremism și să se tolereze un altul, influențe pornite din altă parte decât dinăuntru granițelor României?

L. N.

Pretutindeni revizuirii !

După revizuirea Constituției austriace, după proiectul de revizuire a celei franceze, după discuțiile ce se duc în jurul revizuirii Constituției poloneze, iată acum că și elvețienii vor să-și revizuiască pactul lor fundamental.

Intr'adevăr, o telegramă din Berna anunță că guvernul federal a primit o petiție purtând 77 mii de semnături cari cer revizuirea totală a Constituției elvețiene, iar în ultimul timp s'a anunțat transformarea Turciei în Stat corporativ.

Situația în Europa este, deci, aceasta: Portugalia, Italia, Germania, Austria, corporatiste; Iugoslavia, Rusia, Bulgaria și Ungaria, guvernate dictatorial; în Franța, Polonia, Cehoslovacia, Grecia, România, se discută revizuirea Statului; Anglia și Spania, sunt minate de curente fasciste.

Și-și Inchipue cineva că numai România are să rămână streină de asemenea curente?

S. A.

Compot cu finalitate

În sfârșit, vom afla în curând ce este Statul țărănesc.

Oficiosul partidului ne anunță marea bucurie că noul program al partidului național-țărănist se găsește sub presă, și ne dă ca primă precizie că Statul țărănesc „nu este un „compot inform și lipsit de orice finalitate ierarhică“.

Curiozitatea noastră a devenit exasperantă. De când am aflat că doctrina Statului țărănesc este un compot cu finalitate ierarhică, prin contrast cu aceea a Statului fascist sau hitlerist care sunt compoturi fără finalitate, apetitul nostru este stimulat — deși e vorba de un *dessert* — ca de un violent aperitiv.

Să ni se servească dar mai devreme, mult anunțatul menu al Statului țărănesc!

Nu de altceva, dar fiindcă până atunci, vom continua să credem, judecând după autorul rândurilor din „Dreptatea“ că compotul (rugăm să nu observați cacofonia) țărănesc se poate mânca, ca (aceeași rugăminte) în Ardealul d-lui Maniu, odată cu friptura tantemelor dela marele trusturi industriale, cum ar fi — să zicem la întâmplare — Reșița.

L. N.

Pionerii constănțeni *

Mișcarea corporatistă este și devine o mișcare de masse; dar ea este, mai ales, o mișcare de *elite*.

Ideea corporatistă se desfășoară în realitate pe două planuri, la două înălțimi deosebite. În aspectul ei esențial și simplu ideea corporatistă este o idee populară. Nimic nu este mai aproape de simțul comun decât a recunoaște meseriei fiecărui om și breslei în care el se integrează, un rol hotărâtor în viața țării și în viața Statului.

Nimic nu este mai aproape de evidență decât gândul că o țară trebuie să fie condusă în interesul celor cari muncesc și produc iar nu în interesul celor cari trândăvesc și consumă.

Corporatismul este menit să apară astfel în fața masselor populare ca un principiu firesc și dela sine înțeles. Pentru a susține corporatismul nu ai nevoie — în fața omului de bun simț — de argumente. Pentru a-l combate ai nevoie să mobilizezi tot arsenalul de motive tendențioase și false pe care îl ridică politicianismul.

De aceea e destul să cureți mintea oamenilor de zgura minciunilor pe cari a așezat-o asupra lor presa în slujba partidelor, pentru ca omul celui mai nepregătit politiceste să-i apară luminoasă și naturală, ideea corporatistă.

„Adică de ce oamenii să meargă la vot devalma și să trimită la conducerea țării pe cei cari n'au nici în clin nici în mănecă cu interesele lor, și de ce să nu meargă omul la vot, fiecare după meseria lui, trimițând în Sfatul țării pe cei de o meserie cu dânsul și cu milă de munca și de necazurile lui?” așa îmi vorbea într-o zi un gospodar din ținutul Hotinului, și așa a început să vorbească toți gospodarii țării năpăstuiți și neînțeleși de pleava partidelor.

Dar pe cât de simplă și firească este ideea corporatistă în aspectul ei esențial, pe atât de delicată și de înaltă este în aspectul ei doctrinar și organizator. Statul cel nou care se va clădi pe ideea corporatistă va fi atât de deosebit de cel de astăzi, ca principii și ca structură încât *doctrina și planul lui constituie o adevărată știință*.

Pentru a construi cu gândul acest Stat și pentru a-i demonstra superioritatea în raport cu Statul de astăzi, până în cele mai mici amănunte de funcționare a sa, este nevoie de o *elită corporatistă*. Această elită corporatistă capabilă să înțeleagă și să convingă, să vadă și să prevadă, este ceea ce am reușit noi să creiem după trei ani de acțiune. Dacă masele, în lipsa de până acum a ziarelor și a propagandei largi, n'au fost prinse decât în anumite centre pentru ideea noastră, *în schimb elitele s'au format în toată țara și și-au început prețutindeni funcțiunea lor*.

Ele sunt în mișcare în toate județele ca să lămurească pentru ele înșile și pentru alții toate tainele delicate ale doctrinei corporatiste și a noului Stat care va răsări din ea.

În ceasul apropiat când Statul corporatist va lua flință, acestor elite le va veni meritul și răspunderea de a-i da cadrele necesare de conducere. Pe ele le așteaptă un rol istoric, care nu s'ar putea compara ca însemnătate și frumusețe decât cu rolul pe care l'au avut întemeietorii Statului românesc modern în a doua jumătate a veacului al XIX-lea.

În opera de constituire a elitei corporatiste, Constanța, oraș deschis totdeauna pătrunderii ideilor, a fost la înălțimea ei de totdeauna. Elita corporatistă constănțeană, strânsă în jurul *Dobrogei Corporatiste*, s'a înscris de pe acum în analele Statului de mâine.

M. M.

Între plebiscit și revoluție

Ziua de 6 Februarie trecut a făcut să izbucnească și în Franța în mod acut *conflictul*, de care a vorbit d-l Mihail Manoilescu, *între cele două țări*, devenite, prin jocul partidelor, două țări deosebite: *țara reală și țara legală*. Pentru a nu fi înlăturată prin revoluție, țara legală s'a văzut nevoită să dea întrucâtva înapoi, alergând la armistițiul partidelor și guvernul național al d-lui Doumergue, ceea ce, orice s'ar spune, înseamnă suspendarea de fapt a regimului parlamentar.

Dar d-l Doumergue nu a voit să se mărginească la acel rol

de guvern interimar, al guvernelor naționale, rol care constă în a câștiga timp, pentru ca țara reală să poată fi din nou pusă sub călcâiul țării legale.

Asasinatele de la Marsilia, făcând să dea din nou pe din afară paharul amărăciunilor țării reale, revoltată de refuzul țării legale de a lua măsuri împotriva „elementelor grav și necontestat compromise” din Siguranța generală — așa cum ne spune corespondentul din Paris al ziarului „Universul”, — d-l Doumergue s'a văzut silit să scoată din guvernul național doi miniștri arătați de opinia publică drept autori ai sabotării ori cărei măsuri de îndreptare.

Pe de altă parte, d-sa a voit să propuie modificarea Constituției, așa ca să înlăture, cel puțin în parte, abuzul de atotputernicie al țării legale. Măsurile, care am arătat că le găsim — fără nici un rezultat — în Constituția și legile noastre. Dar țara legală nu a înțeles să renunțe la nici unul din privilegiile pe care se bazează puterea ei și, prin congresul de la Nantes al unuia din partidele politice, s'a pronunțat întru dreptul Capului Statului de a disolva Camera fără avizul conform al Senatului. Ca urmare, înainte de a se prezenta în fața parlamentului, d-l Doumergue a fost silit să se demită, făcându-se astfel încă o dată dovada, că în regimul actual parlamentul este numai o instituție de formă, iar stăpânitorii de fapt trag sforile în altă parte.

Conflictul între cele două țări se re deschide. Ce a făcut țara legală am văzut. Întrebarea este: ce va face țara reală? Până în momentul când scriu aceste rânduri, nu am aflat de cât de oarecari manifestații și de oarecari începuturi de încăerări.

Dar d-l Doumergue a început să întreprindă o acțiune, pe care a anunțat-o din momentul ce și-a dat seama de piedicile ce i se puneau. D-sa vrea să provoace plebiscitul. Căci, ori ce s'ar spune, de-asupra tuturor textelor făcute de oameni, stă dreptul natural. Constituția unei țări nu poate avea la bază decât consimțământul poporului și nu anume forme îndeplinite după un anume ritual, care nu garantează manifestarea cinstită a acestui consimțământ. Căci, cum poate pretinde cineva, de exemplu, că un parlament, la alegerile cărui nu s'a pus măcar chestiunea modificării Constituției, poate reprezenta voința țării și, mai ales, *voința de azi* a țării, în această chestiune?

Existența consimțământului poporului la dispozițiile constituționale nu se poate face de cât prin două probe: prin număratoarea pe față, prin PLEBISCIT, care constituie proba pozitivă, sau prin proba negativă, prin REVOLUȚIE. Cine fuge de prima, riscă să i se impuie a doua.

C. N.

Surmenajul Statului ¹⁾

Statul democratic, incapabil de organizare însă încărcat de multiple sarcini, este „surmenat”. El nu mai poate să

¹⁾ Extras din volumul „Secolul Corporatismului”.

satisfacă multiplele exigențe care-i vin de peste tot. Imaginea lui constantă este aceea a funcționarului care, inecat în hârtii, își pune disperat mâinile în cap.

Descentralizarea corporativă este singurul sistem care poate în adevăr să ușureze statul. Ea descarcă statul centralist de atribuțiile sale neesențiale și „le trece” corporațiilor.

Descentralizarea corporativă (care este o descentralizare funcțională, cu totul diferită de descentralizarea regională a administrației, care câte odată se produce în regimul liberalo-individualist), scoate națiunea din eterna ei poziție de așteptare față de stat. Ea îngăduie fiecărei corporații să ia într'un anumit domeniu inițiative de ordin public și oferă astfel un nou câmp de acțiune inițiativei atâtor elemente energice și creatoare, care nu ar fi avut loc în statul actual, deschis numai politicienilor și funcționarilor.

Toată lumea este pusă astfel în situația *de a lucra* (nu numai de a *vota* la fiecare patru ani!) pentru „binele public” și cetățeanul care azi „nu vrea să facă politică”, dar care este capabil să organizeze și să construiască pozitiv în domeniul social, va găsi în corporațiile, investite cu autoritate publică, un prilej unic de a-și dezvolta talentul său.

Fuziunea între dreptul public și dreptul privat, realizată prin descentralizarea corporativă, va îngădui această deplasare fericită a atâtor energii, din domeniul strict privat și egoist, în domeniul binelui public.

Tipul funcționarului inert și placid, care a invadat funcțiile publice, va fi înlocuit în mare parte cu noul tip de președinte, de administrator sau de secretar de corporație, (locală, regională sau națională), care va reprezenta competență, autoritate personală, inițiativă și ambiție constructivă.

Corporațiile vor realiza astfel *mobilizarea națională permanentă* a tuturor energiilor creatoare.

M. M.

Indelicatete

D-l Jouhaux, socialist francez, și conducător al unei organizațiuni sindicaliste, a fost la noi în țară, de curând, și a ținut o conferință.

În această conferință, d. Jouhaux a crezut nimerit să critice pe oamenii politici de dreapta și pe naționaliștii francezi.

Treaba d-sale; se va răfui cu aceștia la înapoierea sa în patrie.

Dar de ce n'a relevat „Adevărul” acest fapt?

Fiindcă atunci când un alt conferențiar francez — d. René Benjamin, — a criticat acum câțva timp, tot la București, pe oamenii politici francezi de stânga, „Adevărul” a sărit în sus, și a declarat că ceea ce face d. Benjamin este o mare indelicatete.

De ce era indelicatete atunci, și de ce nu este indelicatete astăzi? — Iată ceea ce vor avea să explice domnii de la „Adevărul” mai târziu, când problema amestecului lor în treburile noastre românești, se va pune din plin.

P. B.

Gura păcătosului

Ocupându-se de un interview al Prințului de Galles, ziarul „Adevărul” constată că „dacă societatea ar fi altfel, oamenii ar fi și ei altfel”.

Este exact ceea ce credem și noi.

Să fi revenit „Adevărul” la sentimente mai bune, sau l-a luat gura pe dinainte?

În tot cazul, atunci când *societatea va fi altfel*, ea nu va fi — s'o știe bine cei de la „Adevărul” — nici pentru ei, nici pentru cei de o seamă cu ei.

G. V.

Un ziar necesar

A trecut neobservată declarația pe care șeful guvernului iugoslav a făcut-o a doua zi după înmormântarea Regelui Alexandru.

D-l Uzunovici a spus vorbind despre partidă: „partidele sunt și rămân disolvate”.

Această declarație s'a publicat în toate ziarele românești, dar *nici unul* din ele n'a relevat-o publicului care, în treacăt fie zis, are nevoie de o asemenea subliniere pentru a înțelege rostul și importanța unui eveniment politic!

De ce?

E ușor de înțeles: pentru că cele mai habotnice ziare de partidă, sunt *ziarele independente*. Iar publicul *pe acestea* le citește.

Iată de ce se impune neapărat creierea unui ziar perfect obiectiv și naționalist, care să dea cititorului știrea cea adevărată, și să interpreteze evenimentele politice conform cu interesele noastre românești.

Acest ziar va apărea în curând.

L. N.

D-l Maniu înțeleptul !

Cu prilejul zgomotului ce s'a făcut în legătură cu concedierea de către guvernul actual a unui număr de funcționari din Ardeal, fruntașii politici ardeleni au eșit din bârlogul retragerii lor pentru a face declarații.

Nu le vom releva pe toate căci nu merită.

Ne vom opri însă asupra declarației d-lui Maniu. D-sa a spus că concedierea a 20 ardeleni este „o lovitură adânc prejudicioasă pentru închegarea sufletească a României întregite”.

Iată dar de ce atărnă, — după credința d-lui Maniu, fost prim-ministru al țării, — închegarea sufletească a României: de prostia sau de o nedreptate săvârșită de un guvern!

Bravo d-le Maniu! Nu era mai bine dacă tăcea?

P. B.

Un **TARIF SPECIAL**

**PENTRU COMERCIANȚII CARI
DORESC SĂ EFECTUEZE**
numai **210**
CONVORBIRI TELEFONICE
pe lună

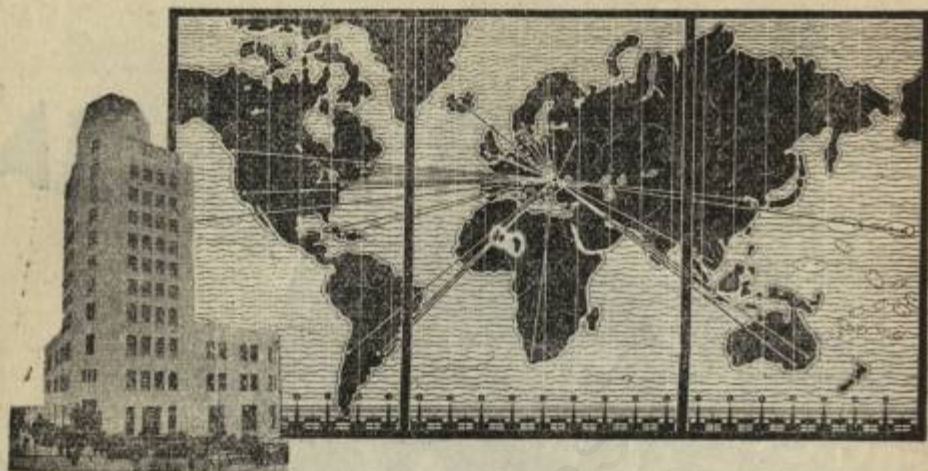
Tariful telefonic este conceput, în România, pe o bază forfetară. Cu alte cuvinte, prin plata abonamentului, abonatul are dreptul să efectueze un număr nelimitat de convorbiri. Deși este extrem de avantajos pentru firmele și instituțiile mari, acest sistem a fost criticat de unii comercianți mai mici, ale căror afaceri sunt de asemenea natură, încât mesajele primite prin telefon sunt mai numeroase și mai importante decât cele transmise.

Pentru a le da și lor satisfacție

complectă Societatea de Telefoane a introdus un sistem special de tarif cu contor. Dacă cineva are nevoie să efectueze în medie 7 convorbiri zilnic, plătește lunar

NUMAI 750 Lei

Natural că numărul convorbirilor cari vin din afară este nelimitat, cifra indicată de noi referindu-se numai la numărul convorbirilor pe care le cereți dvs. Când numărul cerut e ocupat convorbirea nu se socotește.

GRAȚIE PROGRESULUI

extrem de rapid pe care l'a realizat Societatea Anonimă Română de Telefoane, țara noastră are astăzi unul din cele mai bune servicii telefonice din lume.

ÎN CĂȚIVA ANI, neprecupejind eforturile, Societatea de Telefoane a transformat serviciul telefonic manual al Capitalei într'un serviciu automat, cu cele mai moderne echipamente tehnice. Afară de București, au mai fost automatizate centralele din Ploești și Sinaia, urmând ca opera de automatizare să continue în toată țara.

● **IN ACELAȘ TIMP**, s'a înregistrat un progres apreciabil în ce privește rețeaua telefonică interurbană și internațională. Un număr foarte mare de circuite a fost pus la îndemâna publicului. La orice oră din zi și noapte se poate vorbi cu orașele din țară și centrele din străinătate și chiar cu vapoarele care se află în larg. Din locuința Dv. puteți chema orice post telefonic de pe glob.

● **PROGRESUL TECHNIC** al serviciului telefonic a fost urmat de un progres general în ce privește utilizarea telefonului. Casele de comerț, firmele industriale, birourile și casele particulare utilizează telefonul într'o măsură extrem de largă. Telefoanele publice instalate în toate punctele frecventate sunt în permanență la dispoziția publicului. Pentru înlesnirea comunicațiilor telefonice, Societatea de Telefoane a înființat tarife variate foarte convenabile pentru diferitele categorii de abonați.

REVISTA
LUMEA
NOUĂ

DIRECTOR,
MIHAIL MANOILESCU

12

ANUL III
DECEMBRIE 1934

BIBLIOTECA ...

S U M A R U L

MIHAIL MANOILESCU	Senatus populusque...
I. JOLDEA-RADULESCU	Corporația și Democrația
Ing. CRISTEA NICULESCU	Ocidentul a luat ofensiva
AURELIAN MOTOMANCEA	Formula „Statului fărănesc”
C. N.	Făuritorul de bogății Colbert

PE LINIA VREMII NOASTRE:

Iar Secolul Corporatismului. — Științele corporatiste. — Decalogul Statului nou portughez. — Un doctor a stat de veghe. — Convertirea „Adevărului”. — În țara paradoxelor. — Profesorii și politica. — Suntem Stat socialist? — Și pădurile. — Democrația americană. — Între mistică și plan. — Anomaliile vremurilor noastre. — Altă școală în alt Stat. — Abținerea național-fărăniștilor. — Clientela politică. — Imoralitatea sistemului. — Între comunism și românism. — Schimbarea la față. — Congrese cooperative. — Sex-appell-ul d-lui Stern. — Mișcări corporatiste și fasciste în Occident. — Revendicările. — Corporatismul belgian. — Corporatismul lui Roosevelt. — Și Franța, în fine. — Razziile.

CONDIȚIILE DE

ABONAMENT:

200 lei pe an pentru particulari
500 „ „ „ „ întreprinderi
1000 „ „ „ „ marile întreprinderi
100 „ „ „ pt. studenți, preoți, învățători și săteni

ADMINISTRAȚIA: Grigore Athanasiu, Str. B. Mussolini 27, Tel. 213/24

„LUMEA NOUĂ” APARE LA 20 ALE FIECĂREI LUNI

REDACȚIA: STR. B. MUSSOLINI, 27

Birourile „Oficiului de Studii și Informații Corporative”, precum și sediul „Ligi Național-Corporatiste”: Calea Victoriei, 49

Anul III, No.12

LUMEA NOUĂ

Decembrie, 1934

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Senatus populusque...

de MIHAIL MANOILESCU

Pentru cine cuprinde cu privirea, din balconul publicului, incinta meschină de teatru desafectat în care se desfășoară ședințele Senatului nostru, impresia de monotonie și de oboseală se transformă curând în sentimentul net că venerabila instituție își trăiește ultimii ani ai existenței.

Presimțirea asupra viitorului sumbru al Senatului este de altfel curentă. Nimeni nu mai crede în viabilitatea acestei jumătăți de Parlament, pe care nimic decât un minimum de vârstă nu o desparte și nu o deosebește de cealaltă jumătate minoră.

Și de ce ar putea să mai creadă cineva în Senat când acesta nu este decât o copie a Camerei și când nimic prin funcția sa nu-l diferențiază de dânsa?

Legea naturii după care funcțiunea creiază organul și numai diferențierea de funcțiuni trezește diferențierea de organe, își dictează și aici poruncile sale.

Doctrina întârziată a veacului trecut încerca totuși timid să investească Senatul cu o funcțiune specială: *Senatul corp ponderator*. Acesta este titlul consacrat care avea să definească și funcțiunea. Senatul ar fi fost astfel o instituție menită să frâneze avânturile dezordonate și precipitățile reformatoare ale Camerii.

Admițând că o asemenea funcțiune ar constitui o necesitate în mecanismul parlamentar, poate fi vorba ca ea să fie împlinită de Senat așa cum îl constituie Constituțiunea de astăzi?

Ca să fie corp ponderator, Senatul trebuie să fie înainte de toate corp independent. Dar când imensa majoritate a Senatului este aleasă de sufragiul universal sau de colegiile județene și comunale pe baza exclusivă a criteriului de partid și când deci această majoritate este, ca și cea a Camerii, la discreția conducerii partidului dela guvern și a celor din opoziție, ce înțeles mai are rolul de corp ponderator?

Când și majoritatea Senatului ca și cea a Camerii pri-

mește ordine dela aceleași cluburi, în ce constă rolul ponderator al venerabilei Adunări ?

Zădarnică este maturitatea clasic numitului Matur Corp, zădarnică competența reală reprezentată de mulți din senatori, zădarnică strângerea laolaltă a unor figuri culturale și reprezentative. *Cine decide și în Senat ca și în Cameră, sunt tot grupările de partid, care lucrează exclusiv după inspirații, după sugestii și după ordine de partid.*

Este atunci de mirare că Senatul nu reușește să se afirme ca o ființă colectivă proprie, cu un rol particular, care să-l facă interesant și prețuit ?

Iată de ce, dacă pentru nenorocirea acestei țări, actualul sistem politic și constituțional ar trebui să dureze, Senatul ar continua să ducă o viață mediocră, în ciuda calității membrilor lui, individualmente superiori celor care compun adunarea deputaților.

Cu totul altfel s'ar prezenta Senatul în Statul organic și rațional care va fi Statul Național-Corporativ. În locul unui Senat în subordinea cluburilor, am avea un Senat reprezentând toată cultura țării și toate funcțiunile naționale superioare. Biserica, Armata, Justiția, Invățământul, Sănătatea publică, Știința, Arta, cași funcțiunile publice și-ar da întâlnire în Senatul țării prin tot ceea ce au ele mai ales și mai reprezentativ.

Independența unui asemenea corp ales în ciuda partidelor și cu totală ignorare a lor (dacă vor mai exista!) va fi cea dintâiu virtute a sa. Competința, cea de a doua. Autoritatea derivând din independență și competență, cea de a treia.

Funcția sa națională va fi de primul ordin : întâi reprezentarea activităților sociale și culturale a țării, organizarea și coordonarea lor. Al doilea, înfățișarea în fiecare moment și în toate problemele vieții de Stat a interesului național.

Acest din urmă rol al Senatului rezolvă o problemă capitală a Statului corporativ. De atâtea ori am auzit pe cei mai distinși intelectuali, care se apropie cu simpatie și comprehensiune de ideea corporatistă, ridicând o legitimă obiecție pornită dintr'o conștiință onestă : *oare Statul corporativ, în care vor fi reprezentate distinct interesele cele mai divergente, nu va ajunge să eclipseze ideea interesului general și egoismele de grup nu vor deveni oare distrugătoare pentru coeziunea națională ?*

Obiecțiunea vizează mai ales câmpul intereselor materiale, domeniul antagonismelor economice, în care pasiunea ajunge câteodată să nu cunoască stavilă.

Îndoiala pe care o trezește această întrebare ar putea să subziste, dacă construcția Statului corporativ așa cum o preconizăm noi nu ar reuși să creeze, pentru interesele

contradictorii ale lumii economice, un arbitru imparțial, situat mai presus de ele.

Acest arbitru este Senatul.

Senatul corporativ constituit din acea parte a elitei naționale a cărei mijloace de existență nu se trag dintr'o activitate economică directă ar avea imensa calitate de a nu fi legat în conflictele economice de nici un interes particular.

Un asemenea Senat n'ar avea nici un motiv egoist să apere agricultura împotriva industriei sau industria mare împotriva meseriilor. El s'ar conduce în fiecare clipă numai de ideea interesului general, bine conceput și clar definit.

Elaborarea țărilor supreme ale Statului, grija conservării patrimoniului nostru național și cultural, afirmarea individualității noastre etnice, îngrijirea sănătății poporului, întărirea armatei, ridicarea prestigiului național prin activitatea științifică și artistică, păstrarea unui nivel moral ridicat prin biserici și demnitatea justiției, ar fi sarcinile naționale permanente la a căror împlinire ar veghea Senatul.

Un asemenea Senat n'ar mai avea incinta goală și balcoanele fără viață. El n'ar mai respira atmosfera deprimantă a unui for care-și caută zadarnic un rost de mult pierdut.

El nu s'ar mișca după regulile inferioare ale unei discipline care-și găsește origina în afara sa, ci după impulsul viu al unor oameni independenți care sunt în slujba unor instituții naționale superioare, de a căror demnitate sunt răspunzători.

Un asemenea Senat ar reinvia ceea ce este mai esențial într'o nobilă moștenire.

La Roma Senatul era depozitarul virtuților și a puterii de stăpânire a imensului imperiu.

Pē monumentele rămase și astăzi în picioare ale Romei, cele dintâi cuvinte sunt totdeauna *Senatus populusque: Senatul și poporul.*

De ce n'am putea să ne ridicăm și noi în Statul nou și regenerat, la înălțimea acestei nobile tradiții?

Corporația și Democrația¹⁾

de I. JOLDEA RADULESCU

A doua obiecțiune ce se aduce Corporației și sistemului politic întemeiat pe ea este că Corporația fiind o formație medievală, sistemul politic ce urmează să se bazeze pe o asemenea instituție va fi în chip necesar antidemocratic, pentru că reîntronează domnia castelor sub forma privilegiilor de breaslă, anihilând cu totul libera manifestare a capacității individuale.

Intru cât am demonstrat în pasagiile precedente că Corporația modernă, pe care urmează să se întemeieze sistemul politic corporativ, nu are nicio legătură cu vechea corporație medievală, relese în chip implicit că nu poate fi vorba nici de o instituție reacționară și antidemocratică, nici de reîntronarea domniei castelor sub forma privilegiilor de breaslă, anihilându-se, astfel, libera manifestare a capacității individuale. Cu aceasta am putea să socotim încheiată discuțiunea asupra democratismului sau antidemocratismului Corporației și a sistemului politic corporativ, dacă paralel cu ea nu s'ar ridica o alta care trebuie, de asemenea, vidată, în interesul însuși al teoremei ce ne-am propus să demonstrăm.

Se spune, de pildă : admitem că Corporația modernă va fi o instituție cu totul nouă, cu altă organizare și urmărind alte scopuri. Dar atât ea cât și sistemul politic clădit pe ea, atinge principiile esențiale ale democrației, și orice știrbire a acestor principii ca și orice încercare de a înlocui sistemul actual printr'un alt sistem, duce fatal la reacționarism. Cu alte cuvinte nu poate fi închipuit sistem de guvernământ în afară de cel clădit pe principiile dela 1789, dacă nu vom ca societatea și Statul să se întoarcă cu mai bine de un secol și jumătate înapoi. Sau, într'o formă mai precisă, orice alt sistem politic imaginat pe deasupra sau în contra sistemului de guvernământ democratic, așa cum a fost el conce-

1) Fragment din volumul „Sistem de politică corporativă”, care se află sub tipar.

put la 1789, este un sistem antidemocratic, deci reacționar.

Este drept că nimeni din cei ce au formulat o asemenea obiecțiune, n'a arătat niciodată în cel fel Corporația modernă, așa cum este ea concepută de doctrina corporativă, ar putea să fie antidemocratică, pentru ca sistemul politic întemeiat pe ea să fie repudiat de democrație și să nu poată funcționa într'un regim social democrat.

N'a arătat pentrucă faptul este nu numai greu, dar imposibil de arătat. Și, aceasta, pentru motivul foarte simplu că :

a) democrația nu va suferi nicio știrbire, de niciun fel, din cauza sistemului politic corporativ, și

b) atât Corporația cât și Corporatismul sunt nu numai compatibile cu toate cerințele democrației raționale, dar sunt, în chiar esența lor intimă, profund și real democratice.

Sistemul politic democratic, așa cum a funcționat el un secol și jumătate, a cauzat, fără îndolală, toate relele de cari suferă azi umanitatea civilizată; dar democrația a adus, incontestabil, cele mai mari foloase umanității și civilizației. Corporatismul n'are a se atinge, deci de democrație în tot ce ea a avut și are mai bun, mai nobil și mai permanent.

Intr'adevăr, una din cele mai mari cuceriri a omului politic modern, a fost înlăturarea barierelor dintre clase, abolirea privilegiilor și libera circulație a valorilor spirituale. La aceasta trebuie redusă democrația, și aceasta vom înțelege noi de-acum încolo, în tot cursul expunerii noastre, prin *democrație*, pe care o vom numi, — pentru a o deosebi de democrația individualistă sau integrală, — *democrația rațională*.

Dar cuvântul democrație însemnează „guvernarea poporului prin sine însuși“. De aci toată neînțelegerea, și de aci confuziunea între starea socială realizată prin cuceririle enumerate mai sus, și între sistemul politic de guvernare instaurat înlăuntrul acestei stări sociale.

Evident, fără aceste cuceriri nu se mai putea înțelege viață civilizată și normală, într'o societate care depășise de mult formele înapoiate și absurde ale existenței sale. Cum se poate concepe, deci, că s'ar găsi cineva care să se gândească măcar la restaurarea, în societatea modernă, a vechilor principii de dinainte de 1789 ?

Nu ; statutul social pe care și l-a dat lumea civilizată la 1789 și sub imperiul căruia trăim încă, statut care prevede desființarea privilegiilor și a barierelor dintre clase, această stare socială nouă care a fost numită impropriu democrație, în opoziție cu starea socială anterioară cunoscută sub numele de absolutism sau reacționarism, este și rămâne definitivă. Asupra ei nu se mai poate reveni și nu se va reveni, de sigur, niciodată.

Dar oamenii au dreptul — mai mult : au datoria, — de a revizui unele din principiile cari, în viforul prefacerilor de la 1789, au fost greșit interpretate și mai apoi greșit înfăptuite, precum și unele din modalitățile de aplicare a sistemului social ce și-a dat umanitatea cu acel prilej, căci nu e de admis ca ceea ce a fost posibil sau bun (dacă a fost) acum o sută patruzeci de ani, să mai fie bun astăzi, ca ceea ce s'a făcut fără o prea multă reflexiune și sub presiunea evenimentelor, la 1789 și după aceea, în materie de organizare, de aplicare a statutului democratic, să rămâie literă de Evanghelie pentru tot timpul cât va dura de acum încolo viața colectivităților constituite.

Credința aceasta este împărtășită astăzi până și de oamenii de Stat și gânditorii cu concepții democratice ; decăt, — obiectează aceștia, — democrația este un regim rigid, inaccesibil altui sistem de guvernare decât cel democratic, o haină care nu se potrivește decât acestui sistem, un acope-rământ politic-social sub care nu poate intra alt sistem politic decât cel democratic ; ea este, în plus, prin chiar natura ei, neorganizabilă, nemodificabilă, și cine se atinge de principiile fundamentale pe cari se sprijină și cari-i dau viață, riscă să treacă granițele înapoi, spre absolutism.

Cum ar fi, deci, posibilă — continuă aceștia, — o reformă a Statului, creierea unui sistem nou de guvernare bazat fie pe corporații, fie pe alte elemente sociale, deosebit de sistemul democratic actual, fără o știrbire a principiilor cari stau la temelia democrației și, ca atare, fără a introduce în corpul democrației forme și instituțiuni cari sunt implicit și a-prioric antidemocratice, reacționare, cum ar fi, de pildă, Corporația ?

Obiecțiunea pare, în aparență, întemeiată, și ea este, din nefericire, susținută chiar de oameni de știință cari se bucură de o mare autoritate în materie. Așa, de pildă, unul din aceștia, J. Barthélemy, deși recunoaște în lucrarea sa „La Crise de la démocratie contemporaine“, nevoia de a se aduce o modificare urgentă sistemului politic democratic actual, pe care-l socotește drept cauză a relelor de cari suferă în prezent omenirea, crede, totuși, cu regret, că lucrul este imposibil, deoarece cel mai mare viciu al democrației este incapacitatea ei de a fi organizată, cu alte cuvinte, incapacitatea ei de a naște și alt sistem politic de guvernare decât cel bazat pe sufragiul universal individualist, așa cum a fost conceput la 1789 și cum e aplicat încă și astăzi în cadrul principiilor sale fundamentale.

Alți gânditori de marcă au crezut și s'au exprimat la fel. „Nu se organizează democrația, scrie Charles Maurras.

Nu se democratizează organizarea. A organiza democrația înseamnă a institui aristocrația; a democratiza o organizație înseamnă a introduce în ea desorganizarea: a organiza înseamnă a diferenția, adică a crea inegalități utile; a democratiza înseamnă a egaliza, a stabili în locul diferențierilor, a inegalităților, organizațiilor, egalitatea care este sterilă și chiar mortală¹⁾. Și tot același, spune: „a organiza democrația, înseamnă evident a o distruge“²⁾. Iar un alt cugetător în domeniul acesta, scrie la rândul său: „Cred că aceasta (organizarea democrației) este necesară, dar nu mai cred că faptul este posibil. Din momentul ce am propus-o, mi s'a făcut următoarea obiecțiune: Dar democrația poate să fie organizată? În termeni mai expliciti: se poate organiza ceea ce nu vrea să fie ierarhizat? Nimic, într'adevăr, nu se organizează decât diferențiindu-se, adică prin inegalitate, și inegalitatea este contrară principiului însuși al democrației. Or, toată istoria probează că nicio societate nu poate să trăiască în ordine și în pace fără o organizare, ea însăși imposibilă fără o ierarhie, oricât de suplă, dar totuși sigură și stabilă“³⁾.

*

Obiecțiunile acestea ca și aprehensiunile ce derivă din ele, sunt însă profund greșite. Ce vor să susțină toți cugetătorii de mai sus?

Că democrația nu poate fi organizată pentru că ea este contrară oricărei ierarhizări, și aceasta din cauza unuia din principiile fundamentale ale democrației: principiul egalitar. Noi am arătat însă că acest principiu este o aberație filozofică în teorie, și vom demonstra că este o ficțiune în practică. Într'adevăr, acest principiu nu și-a găsit niciodată aplicarea pe teren; din momentul când a început să funcționeze, democrația a introdus în ființa sa atât principiul inegalității cât și acela al ierarhizării, iar mai apoi s'a lăsat organizată, după cum vom arăta, aruncând peste bord marile principii fundamentale cari-i constituiau esența teoretică și rămânând numai în teorie bazată pe principiile primare și rigide dela 1789.

În acest caz, se cade să ne întrebăm: care democrație nu poate fi organizată?

Bineînțeles, dacă e vorba de democrația pură, așa cum a fost ea construită pe hârtie de către teoreticienii dela 1789, și care n'a fost niciodată aplicată, atunci, firește, recunoaștem că această democrație nu poate fi organizată. Și nici nu vedem utilitatea acestei încercări, pentru că nimeni nu

¹⁾ Charles Maurras, „Democratie religieuse“, pag. 111.

²⁾ Idem, în „Soleil“, 3 Mai 1906.

³⁾ Charles Fenoist, „Les lois de la politique française“, pag. 306.

s'ar osteni să găsească modalitățile de a reforma una din cele mai absurde și mai inaplicabile teorii din câte s'au emis vreodată.

Cu totul altfel stau lucrurile când e vorba de a organiza — sau, mai precis, de a reorganiza, — ceea ce, de bine de rău, există, se vede, și a fost deja organizat: democrația reală, rațională, sub imperiul căreia a trăit omenirea civilizată dela 1789 încoace și sub auspiciile căreia trăim astăzi.

Ca atare, noi susținem că există pentru cercetătorul în domeniul fenomenologiei politico-sociale, două feluri de democrații, perfect distincte atât în formă cât și în fondul lor: una pur teoretică, formulată de ideologii dela 1789, care prevede suveranitatea, libertatea și egalitatea absolută a individului, și se concretizează politicește în principiul „guvernarea poporului prin sine însuși”; este democrația pură sau integrală, și care n'a fost aplicată niciodată; și altă democrație, cea care este aplicată în fapt, care funcționează, care își trage, e adevărat, sursele de viață dela cea dintâi, dar care le-a modificat radical încă din primul moment, pentru a putea exista și funcționa; este democrația reală, rațională, stabilită pe principiul inegalității reale dintre indivizi, pe libertatea regulamentată și pe incapacitatea naturală a poporului de a se conduce prin sine însuși.

Această democrație a fost organizată, după cum vom vedea, și poate să fie reorganizată, căci cine va nega că organizarea nu implică în sine ideea de reorganizare? Și cine va contesta că o organizare nu înțelege numai un singur mod de a organiza ei, dinpotrivă, atâtea moduri câte prefaceri intervin cu timpul în realitățile sociale și politice din viața unei colectivități?

O metodă, un sistem, oricât de bun ar fi el, se poate învechi, se poate perima, el poate ajunge la un moment dat să nu mai corespundă progresului făcut de colectivitățile constituite în toate domeniile, nici progresului realizat de Stat în organizația lui, atât de complexă, socială și politică. E necesar, deci, ca el să fie verificat din timp în timp pentru a i se controla buna stare a mecanismului, pentru a fi adaptat realităților curente, și a fi completat și perfecționat cu rezultatele experiențelor ce el însuși a dat.

Cu atât mai mult în materie socială și politică, unde prefacerile se fac simțite dela an la an, metodele, ca și sistemele de guvernare, trebuiesc necesarmente supuse și adaptate evoluției fenomenelor sociale și politice. Atunci când Statul, când societățile de pretutindeni sunt în perpetuă prefacere și într'o continuă perfecționare, nu este posibil ca sistemul după care și unul și altele se cărmuesc, să fi rămas același de acum un secol și jumătate!

Dar mai este ceva : teama acelor care susțin că Corporația nu poate funcționa în democrație, chiar așa cum se vede, adică în democrația reală, rațională, stă în faptul că Corporația include nu numai un sistem politic nou de guvernare, dar, cum e și natural, și un sistem electoral nou. Corporația atrage, într'adevăr, după sine, votul profesional în locul votului general individualist, ceea ce ar însemna, cred apărătorii democrației, o gravă atingere adusă principiului sufragiului universal, deci democrației însăși.

Ce prevede acest principiu ?

El prevede guvernarea poporului prin sine însuși și egalitatea sufragiului pentru absolut toți membri unei societăți politice.

Or, noi vom arăta că nici unul, nici altul din aceste postulate n'a fost realizat în practică. Poporul nu s'a guvernat niciodată prin el însuși, ci prin delegați, iar egalitatea sufragiului pentru absolut toți membrii unei societăți politice a rămas, ca și cel dintâiu, un pur desiderat.

De aceea, obiecțiunea ce se face Corporației și sistemului corporativ, din acest punct de vedere, este cu totul lipsită de fundament. Prin corporatism nu se aduce absolut nicio atingere sufragiului universal ; poporul va fi guvernat, ca și până acum, prin delegați ; dreptul de vot nu va fi răpit niciunui din membrii cari compun o societate politică ; dar, ca și în democrația așa cum a funcționat ea dela 1789 și până astăzi, dreptul de vot va fi legat de anume condițiuni, — înainte de toate de condițiunea ca cel ce votează să îndeplinească în Stat un anume serviciu social, adică o profesiune, o funcțiune, care nu înseamnă totdeauna o meserie lucrativă. Restricțiuni au existat și există și în sistemul electoral individualist, fără ca să se fi dedus din aceasta că s'a adus o atingere democrației ; nu vedem dar de ce votul universal profesional ar fi antidemocratic și, ca atare, de ce Corporația, cu consecințele ei de ordin electoral și politic ar constitui o formulă de organizare improprie democrației raționale.

De unde au pornit însă toate aceste erori privind atât esența teoretică cât și cea reală a democrației ?

Eroarea a pornit din confuzia ce s'a făcut timp de aproape un secol și jumătate între două noțiuni perfect distincte, dar exprimate printr'un singur termen : între ideea de sistem politic, de mod de organizare politică, care este o noțiune aparte, — și între ideea de statut social, de stare generală a unei colectivități, care este o altă noțiune cu totul diferită de cea dintâi.

După opiniunea noastră, pe care nădăjduim s'o susținem cu argumente în cele ce urmează, una este statutul so-

cial al unei colectivități, înăuntrul căruia pot funcționa, după împrejurări și, de sigur, alternativ, unul sau mai multe sisteme politice deosebindu-se între ele, — și alta este sistemul politic el însuși, care se acordă și se grefează pe statutul social respectiv, dar care nu se poate confunda în nici un caz cu acesta.

De pildă : într'un sistem social-democratic poate funcționa un regim politic conservator, evoluționist, individualist pur sau individualist corijat, revoluționar, comunist, burghez, etc., după cum sistemul monarhic poate fi teocratic (ca monarhia carolingiană) sau laic (ca monarhia merovingiană). Iată deci că sistemul social-democratic nu impune un singur sau un anume regim politic, după cum regimul politic ce vrea să-și dea o societate nu este condiționat de sistemul social al acelei societăți.

În speță, s'a confundat și se confundă încă statutul social pe care și l-a dat omenirea la 1789, — democrația propriu zisă, — cu sistemul politic care a născut și funcționat în cadrele aceluia statut, — regimul referendum-ului popular individualist (votul universal, parlamentarismul, guvernământul parlamentar, etc.)

Din această confuzie au decurs toate neînțelegerile de până acum și, de sigur, și temerea acelor oameni bine intenționați cari, cu toate că recunosc necesitatea reformei Statului, socotesc totuși că aceasta nu se poate realiza din cauza rigidității democrației, care nu e accesibilă unei atingeri cât de mică decât cu prețul jertfirii tuturor principiilor ce stau la baza marilor cuceriri dela 1789 ; ei deduc astfel, prin forțarea logice, că și Corporația, care este unul din elementele „eliminate“ la 1789 din templul democrației — fapt care nu corespunde realității decât întru atât întru cât trebuie să recunoaștem că ea a fost eliminată atunci din viața socială de către nepriceperea unor oameni cari socoteau că servesc democrația nu de ideia pur abstractă de democrație sau de starea democratică socială, — și care încearcă să se insinueze astăzi, ca un corp străin în corpul democratic social, este antidemocratică și reacționară.

Vom arăta în cele ce urmează cât de greșită este această credință și totuși, cât de simple și de ușor comprehensibile sunt elementele cari au dus la înrădăcinarea ei.

Dar pentru aceasta trebuie să ne lămurim mai întâi asupra sensului precis al noțiunii de democrație și asupra faptului dacă democrația este într'adevăr atât de rigidă cum se spune, atât de neschimbătoare și netransformabilă în principiile ei fundamentale, pentru a fi atât de inaccesibilă, cum ne este arătată, la orice idee de organizare și învoire.

Ceea ce vom face în capitolul următor.

Occidentul a luat ofensiva

de Ing. CRISTEA NICULESCU

Sub titlul „Problema Comerțului Internațional“ d. Firmin Oulès, doctor în drept, a publicat la Paris¹⁾ o carte extrem de interesantă pentru noi Români. Volumul, tipărit în condiții admirabile, are 484 pagini și e destinat în întregime să combată o altă carte, apărută tot la Paris²⁾ „Teoria Protecționismului și a Schimbului Internațional“, carte care nu are de cât 384 pagini, e tipărită în condiții mult mai modeste și ai cărui autor e d. Mihail Manoilescu.

Căci iată ce spune d. Oulès :

„Teoria productivității a d-lui M. Manoilescu înfățișându-se mai ales ca o critică a teoriei clasice, *pentru a ajunge să înțelegem bine esența acestei teorii a productivității* trebuie mai întâi să lămurim teoria clasică, precum și criticile, pe cari le-a ridicat, și pare că trebuie să le ridice. De aceea, într'o primă parte a lucrării de față, vom studia teoria clasică engleză cu tendința liber schimbistă, păstrând pentru a doua parte cercetarea teoriei productivității cu tendință protecționistă. (Pag. 8). Nu se poate mai clar : *partea întâi e scrisă ca o pregătire a părții a doua, care caută să dărâme teoriile d-lui Manoilescu.*

Însă d. Oulès, după cum spune singur, nu a scris cartea sa pentru motive pur științifice, pentru a dărâma un neadevăr, ci pentru ceiașă trebuia să urmeze după dărâmare : „In ceasul când în întreaga lume și mai ales în Europa problema politicei vamale e pe primul plan al actualității, în ceasul când schimburile internaționale au dat înapoi, așa cum nu s'a mai întâmplat în istorie, în momentul când tendințele autarhiste mijesc în orientarea politicei comerciale a statelor, e nevoie să ne ferim de a adăoga la greutatele practice de aplicare — și așa imense — a principiilor nesiguranța și confuzia, care nu poate decât să iasă din opunerea și contrazicerea teoriilor“ (Pag. 7). Putem și noi

¹⁾ Librăria Recueil Sirey

²⁾ Marcel Giard

spune, că încep să mijască gândurile, cu cari a fost scrisă cartea d-lui Oulès. Gândurile devin însă din ce în ce mai clare, pe măsură ce mergem mai departe în citirea cărții. „Teoria d-lui Manoilescu nu tinde de cât să răvășească și să dea peste cap toate concluziile teoriei clasice, să-i înlăture și să-i înlocuiască temele și principiile și — să spunem cuvântul — să „revoluționeze“ teoria schimbului internațional, adică teoria împărțirii între națiuni a foloaselor specializării internaționale, așa după cum teoria valorii-lucru a lui Marx tindea să „revoluționeze“ temele împărțirii foloaselor diviziunii muncii în schimbul în general“ (Pag. 296). Și asupra acestei asemuii între teoriile lui Marx și ale d-lui Manoilescu d. Oulès revine în mai multe rânduri. D. Manoilescu devine astfel pentru popoarele exploatate ceea ce Marx a fost pentru muncitorii exploatați.

În fine gândurile d-lui Oulès se dau pe față în următoarele cuvinte :

„Dacă țările agricole ar aplica teoria productivității, comerțul internațional, care și așa a fost strangulat de criza actuală, ar fi paralizat mulți ani de aci înainte prin această schimbare totală a orientării politice comerciale a unui grup însemnat de țări și criza, mai ales pentru țările industriale, ar deveni de sigur cronică. Dacă industrializarea țărilor agricole s'ar urma, mulțumită unei protecții excesive în ritmul cel mai repede cu putință, așa cum sfătuiește proaspăta concepție a schimbului internațional a d-lui Manoilescu. N. A) nu numai popoarele agricole ar risca să-și desorganizeze cu totul economia cu structura esențială agricolă și s'ar lipsi, fără nevoie, de foloasele specializării internaționale, dar pe deasupra țări industriale ale Europei occidentale, cari au fost leagănul civilizației moderne, ar risca să se năruie în convulsiuni economice și sociale. (Pag. 380).

Iată ce primejdie înfățișează PENTRU ȚĂRILE INDUSTRIALE teoria d-lui Manoilescu. Și pentru a lupta împotriva acestor primejdii a scris d. Oulès cartea sa.

Volumul d-lui Manoilescu a apărut în 1929 ; a fost tradus în limbile engleză, italiană, portugheză și ungară încă din 1931. Comentarii asupra lui s'a făcut aproape peste tot în străinătate. Nici unul însă nu a avut amploarea și, am putea spune chiar vehemența, din cartea d-lui Oulès. Se vede că, de ce timpul trece, de ce idelle d-lui Manoilescu, prind mai mult și că Apusul simte de data aceasta nevoia de a trece la ofensivă.

Ce conține în sine atât de primejdios teoria d-lui Manoilescu ?

Acei cari au citit cartea d-sale știu, că această teorie a eșit dintr'o constatare : În economia politică clasică se

pretinde că regimul care aduce cele mai mari foloase popoarelor este regimul liberului schimb, adică acela în care se lasă ca singur interesul indivizilor să hotărască, dacă schimbul de mărfuri este sau nu avantajos. Cu alte cuvinte, dacă un Român găsește în Anglia o marfă mai eficientă decât în țara lui, aducerea mărfii din Anglia e avantajoasă și pentru cele două țări. Cu toate acestea în mod constant țările se poartă tocmai pe dos: tarife protecționiste străjulesc la toate granițele. În fața acestei contradicții, care durează de peste o sută de ani, de când Ricardo a stabilit teoria sa, se naște întrebarea: *Nu cumva știința greșește? Nu cumva teoria liberului schimb e falsă?*

Și atunci d. Manoilescu a pornit să verifice această teorie și a găsit, că ea fost stabilită pornind de la un caz particular, nu de la unul general, care să înfățișeze toate împrejurările în cari ne putem găsi; deci nu poate fi socotită ca adevărată decât pentru cazurile, ce se potrivesc cu cel de la care s'a plecat. (Aceasta explică și multiplele excepții la legea liberului schimb găsite de însăși partizanii acestei legi). Iar pentru a găsi o formulă, care să se poată aplica ori când, d-sa a căutat să introducă în raționament o condiție pe care o lăsase de o parte Ricardo, aceia că persoanele între cari se face schimbul trebuie să-l găsească favorabil.

Intr'adevăr Ricardo vorbește în raționamentul său de cazul Portugaliei, care ar putea să-și aducă o cantitate de postav din Anglia pentru care 90 lucrători portughezi ar fi trebuit să muncească timp de un an în schimbul unei cantități de vin, de și în Anglia pentru producerea aceluși postav a fost nevoie de munca a 100 lucrători timp de un an. Aceasta, din pricină că pentru producerea cantității de vin a fost nevoie de munca numai a 100 portughezi timp de un an pe când, dacă aceiași cantitate s'ar fi produs în Anglia, ar fi trebuit ca 120 englezi să muncească timp de un an. Nu exprimă însă Ricardo nicăeri condiția de schimb: de ce adică în Portugalia cantitatea anumită de postav se schimbă contra cantității anumite de vin. Același lucru pentru Anglia.

Pentru a exprima această condiție d. Manoilescu — și aici apare oul lui Columb — a introdus *noțiunea economică nouă de productivitate*, adică raportul între valoarea în bani și numărul lucrătorilor, cari au produs-o. A înlocuit adică în formele lui Ricardo *cantitatea* de postav și vin prin *valoarea* postavului și a vinului. Căci o cantitate de vin nu poate fi comparată cu una de postav, ne fiind vorba de lucruri de același fel, pe când valorile constituie însăși baza de comparație pe care o fac, acei cari se hotărăsc la schimb. Ricardo presupunea că există o anumită relație între valo-

rile vinului și postavului, ce se schimbă, dar nu o exprima; formulele d-lui Manolescu exprimă și această relație. De acela Ricardo a putut, ca dintr'un caz particular să tragă concluzii generale, de acela concluziile d-lui Manolescu pot într'adevăr pretinde că au caracterul de generalitate. Și aceste concluzii sunt în primul rând două:

a) *In schimbul dintre țări interesul națiunilor poate diferi de acela al indivizilor.* Se dă răma încă o dată vechea confuzie introdusă în politică de școala liberistă, acela că interesul general reiese din însumarea intereselor individuale!

b) *Față de constatarea, că între diferitele ramuri de activitate există diferențe mari de productivitate, țările au interesul să se dea cât mai mult spre acele îndeletniciri, cari au o productivitate mai mare.*

Aceste concluzii sunt atât de importante în cât d. Oulès spune: „a priori consecințele d-lui Manolescu sunt surprinzătoare și prea importante pentru a nu ne face să ne îndoim de valoarea principiului din care decurg”. (!!) (Pag. 296). Vom arăta mai jos cum d. Oulès ajunge tot la aceleași concluzii, numai pe alte căi, așa în cât nu numai că îndoiala a priori nu mai este justificată, dar avem dreptul să socotim foarte adevărate principiile d-lui Manolescu. Singura diferență constă în acel „pe alte căi”; aceste alte căi constituie primejdia și vom arăta iarăși de ce.

Deocamdată ne vom mărgini a spune, că d. Manolescu se pune pe același tărâm ca teoria clasică, pornește de la același punct, se poate stabili exact locul unde cele două teorii se despart, deci acolo trebuie să vedem cine are dreptate. Dacă d. Manolescu are dreptate, într'adevăr întreaga teorie a liberschimbismului e greșită și popoarele trebuie să tragă toate consecințele. Și aceste consecințe, de și nu sunt cele expuse de d. Oulès, sunt destul de grave pentru Apus. Acesta pierde arma, de care s'a servit până acum, pentru a exploata economiceste anumite popoare. În primul rând va trebui ca prețurile industriale să scadă față de cele agricole, pentru a reduce raportul dintre cele două productivități, așa cum a dovedit d. Manolescu în cartea sa: „Cea dintâi urmare a acestei evoluții va fi deci o scoborâre a productivității corespunzătoare activității industriale și o apropiere între această productivitate și cea agricolă”. (Pag. 205). Făcând toate eforturile pentru a opri această evoluție naturală, ba chiar pentru a produce o și mai mare discordanță între cele două productivități, țările din Apus nu puteau decât să provoace mai întâi criza și apoi să o agraveze. Teoria d-lui Manolescu dovedește deci, că nu barierele vamale sunt pricina izbucnirii și prelungirii crizei, ci lăcomia țărilor din Apus. De acela d. Oulès se simte dator să caute a dovedi netemeinicia acestei teorii.

Am arătat că d. Manoilescu a dovedit mai întâi, că Ricardo a tras o concluzie generală dintr'un caz particular. În toată expunerea și critica d-lui Oulès n'am găsit nicăeri vorbindu-se de această chestiune ridicată de d. Manoilescu. D. Oulès a trecut peste această învinuire gravă adusă raționamentului lui Ricardo. Căci, dacă obiecțiunea d-lui Manoilescu nu se dărâmă, *teoria lui Ricardo apare falsă, indiferent dacă teoria d-lui Manoilescu este sau nu adevărată*. D. Oulès își mărginește străduințele în a căuta să dărâme a doua parte a raționamentului d-lui Manoilescu, acela în care acesta introduce condiția de schimb, și ca urmare stabilește o teorie proprie a protecționismului. Pe d. Oulès nu-l interesează atâta exactitatea sau falsitatea teoriei lui Ricardo cât dovedirea inexactității teoriei d-lui Manoilescu. *Încăodată, în teoria proprie a protecționismului stă prejudeicia.*

După cum am spus, pentru dărâmarea teoriei d-lui Manoilescu ar trebui luat firul de acolo de unde s'a despărțit de Ricardo și a dovedi că aci s'a înșelat. Ceia ce încearcă să facă d. Oulès atacând noțiunea de productivitate introdusă de d. Manoilescu. Aducând omagiul nostru străduinței, pe care d. Oulès a pus-o pentru a pătrunde cât mai bine și mai adânc teoria d-lui Manoilescu (d-sa a mers până la a căuta să citească tot ce s'a scris despre cartea d-lui Manoilescu). suntem siliți să constatăm că d. Oulès, doctor în drept, nu are o pregătire suficientă pe tărâmul matematicii pure și aplicate pentru a se avânta în anumite subtilități. Este o lacună, ce se constată la mulți economiști, printre cari unii de frunte. În cursul de la Școala politehnică din Timișoara citam de exemplu cazul autorului unui clebru curs de economie politică, autor care nu știe ce diferență este între o sculă și o mașină ! Oricât de fin gânditor ar fi cineva, oricât ar fi meditat de profund asupra celor scrise de înaintașii săi și asupra celor ce se petrec, este evident că în aceste condițiuni nu va putea vedea, sau va vedea greșit, anumite fenomene ce apar în producțiune și deci va suferi, erte-mi-se cuvântul, de oarecare infirmitate pentru a cerceta astfel de chestiuni.

Ne fiind destul de familiarizat cu noțiunile din aplicațiile matematicii, d. Oulès e isbit de faptul că : „În loc de a defini direct productivitatea d. Manoilescu propune a o evalua“. (Pag. 260). Cine e familiarizat cu acele noțiuni știe, că de obicei ele sunt definite printr'o formulă. Pentru a nu cita decât un singur caz, la care ne vom mai referi de aci înainte, viteza e definită ca raportul dintre spațiu și timp, așa după cum d. Manoilescu definește productivitatea ca raportul între valoare și numărul lucrătorilor.

D. Oulès confundă funcțiile cu ecuațiile și variabilele cu

necunoscutele. După d-sa „productivitatea s'ar putea exprima într'o (sic) *ecuație*, care ar conține ca *primă necunoscută* productivitatea ramurei de producție și ca a *doua necunoscută* productivitatea agentului“. Inșă poate dovedi că „vom avea de două ori mai multe necunoscutute decât *ecuații*“. Așa în cât „un sistem de *ecuații* în algebră nefiind determinat decât dacă numărul *ecuațiilor* e egal cu numărul necunoscutelor, se vede că, chiar în condițiile foarte simplificate ale ipotezii luate, e imposibil din punct de vedere matematic să reducem productivitatea unei ramuri de producție la unitatea de lucru sau capital“. (Pag. 325). Inșă productivitatea, ca și viteza, de ex. este o *funcție* de anumite *variabile*, funcție a cărei valoare e determinată atunci când se cunoaște valoarea variabilelor, valoarea și numărul persoanelor la productivitate, spațiul și timpul la viteză.

D. Oulès mai face o confuzie între *raportul* a două cantități și *raportarea la unitate* adică, *măsurarea* unei cantități. “D. Manoilescu, care a stabilit toate tablourile sale de productivitate în funcție de unitatea de lucru, uita cu totul acest principiu fundamental, că *nu se poate compara lucruri variabile cu scopul de a le clasa, când termenul de comparație, care e ales ca unitate, este el însuși variabil* (subliniat în text). Și cu toate acestea, așa a procedat d. Manoilescu *măsurând* productivitatea cu o unitate abstractă. (Pag. 326). Fără a vorbi de „funcțiile de funcții“, al căror studiu constituie un capitol important din matematicile superioare și pe cari d. Oulès le distruge printr'o trăsătură de condei, vom spune numai că d. Manoilescu nu s'a gândit niciodată să *măsoare* productivitatea cu unitatea de lucru, după cum nu s'a gândit vre-o dată să *măsoare* viteza cu unitatea de timp. D-sa n'a făcut decât să *exprime* valoarea productivității în funcție de cele două variabile, „valori“ și „oameni“, așa după cum viteza se exprimă în funcție de „spațiu“ și „timp“. De altmintrelea această confuzie între raport și măsurare se mai împletește cu o altă confuzie: Din pricină că unii autori denumesc „productivitate“ numărătorul formulei, după care d. Manoilescu definește productivitatea, d. Oulès confundă câteodată, așa cum a făcut chiar în cuvintele citate mai sus, productivitatea cu numărătorul din formula d-lui Manoilescu.

În aceste condițiuni nu trebuie să ne mirăm că d. Oulès *ajunge să admită aceia ce d. Manoilescu a introdus*, adică numărătorul formulei, pe care-l găsește chiar foarte rațional, (noțiunea de câștig național pe care d. Manoilescu a precizat-o la începutul teoriei productivității pare deci să constituie un criteriu convenabil pentru aprecierea schimbului internațional din punct de vedere național“. (Pag. 316) și să *respingă aceia ce d. Manoilescu a luat de la Ricardo*, numitorul. *Timp de peste o sută de ani nimeni nu a*

găsit ceva de zis că Ricardo a raportat cantitățile ce se schimbă la numărul lucrătorilor și nici acum d. Oulès nu o face în ceia ce privește pe Ricardo. Inșă d-sa găsește inexactă teoria d-lui Manoilescu fiindcă acesta ia același numitor ca și Ricardo !

Dar, după cum am spus, d. Oulès ajunge la aceleași concluzii, ca și d. Manoilescu, numai pe alte căi.

Astfel d. Oulès admite că „*poate fi vorba de o ierarhie a înăustrilor din punct de vedere național, numai că ierarhia s'ar stabili pe alte baze decât ale d-lui Manoilescu*“, (pag. 389), confirmând astfel atât ideia de ierarhizare cât și aceia că ierarhizarea provine din neconcordanța între interesul personal și cel național. D-sa mai admite că „*plata serviciilor producătoare poate fi permanent inferioară în agricultură plății serviciilor producătoare în celelalte ramuri de activitate economică*“, (pag. 400). Admite iarăși că „*În același oraș, în aceeași localitate, se constată numeroase inegalități de beneficii între diferite profesii, inegalități ce nu se explică nici prin neegalitatea riscurilor, nici prin neegalitatea îndemnării sau greutății muncii*“. (Pag. 391—92). Și că „*în economia internațională această situație se înrăutățește*“. (Pag. 394). „*Așa în cât, s'ar putea susține, așa cum a făcut d. Manoilescu, că există diferențe de productivitate fiind DE NATURA INSAȘI a industriilor*“. Numai că „*Temeiurile ce s'ar putea atribui acestor diferențe de productivitate n'au nimic comun cu acelea ale teoriei d-lui Manoilescu*“. (Pag. 401).

Și atunci se pune întrebarea : intru cât numai diferența de temeiri poate înlătura primejdia, pe care d. Oulès o vedea în teoria d-lui Manoilescu ?

Putem face două ipoteze : Sau, căutând să infunde drumurile deschise de d. Manoilescu, d. Oulès a desfăcut alte drumuri, cari nu puteau duce decât la același adevăr (căci vedem că la pag. 401, d. Oulès ajunge să se împăce chiar cu ideia de productivitate — așa cum a definit-o d. Manoilescu — (ba chiar cu diferența de productivitate), sau într'adevăr teoria, așa cum a formulat-o d. Manoilescu este primejdioasă.

Intr'adevăr, în fața evidenții, propovăduitorii teoriei liberului schimb au fost siliți să admită, că în anumite cazuri pot interveni anumite derogări la această teorie, ceea ce le-a permis ca, atunci când interesul țării lor o cerea, să susție că este sau nu este vorba de acele anumite cazuri în cari poate fi vorba de derogări. Cu alte cuvinte, *teoretic ei admiteau derogările, dar practic numai când ele conveneau țării lor*. S'ar putea întâmpla același lucru cu teoria d-lui Manoilescu.

D-sa a scos la iveală o serie de fapte, cari nu se mai pot tăgădui. *Trebuia aruncat iarăși lest*, căci lumea a început să-și dea seama de realitatea exploatării unor țări de altele. A recunoaște acest lucru, ce nu se mai poate tăgădui, *tăgăduind însă temeinicia formulelor d-lui Manolescu, prin cari se poate stabili FARA DISCUȚIE când există și când nu există această exploatare* — căci aci este partea originală a teoriei d-lui Manolescu — obții același avantaj de a putea susține, după cum îți convine, că s'au produs sau nu fenomenele, cari pot da naștere la exploatarea unuia de altul. Și pare că în această direcțiune se îndreptează toate sforțările d-lui Oulès.

Am arătat mai sus, cum d-sa vede în teoria d-lui Manolescu amenințarea de năruire a unor țări industriale ale Europei occidentale, cari au fost leagănul civilizației moderne. De aceia d. Oulès vrea și d-sa să ne convingă, așa cum de câtva timp ni se cântă pe toate tonurile, că „*pentru o țară agricolă ca România e cu puțință ba chiar probabil, că investirea de capitaluri noi în agricultură ar îngădui să se obție rentabilități atât de ridicate, în cât pentru țară să fie mai avantojos a-și procura articolele industriale prin schimb, în loc să și le procure direct*“ (Pag. 354). Și aceasta de sigur independent de constatarea, pe care am făcut-o (Organizarea Comerțului exterior în Statul Corporativ Rev. „Lumea Nouă“, anul III, No. 10), că de trei ani cumpărăm de la străini la fel — ba chiar și din ce în ce mai mult — de trei ani vindem străinilor din ce în ce mai puțin, și că de la 1928 la 1933, față de prețurile mărfurilor noastre, prețurile reale ale mărfurilor străine s'au dublat.

În orice caz, oricari ar fi intențiile d-lui Oulès, ori cari ar fi lipsurile ce le constatăm în criticele d-sale, nu putem decât să-i aducem încăodată omagile noastre pentru perspicacitatea de a fi văzut exact importanța și repercusiunile operii d-lui Manolescu.

Și iarăși nu ne putem opri de a constata un lucru : În străinătate teoriile d-lui Manolescu au stârnit vâlvă. Și vedem că, de ce timpul trece, de ce vâlva se mărește. S'a tradus cartea d-sale în diferite limbi ; diferiți autori au comentat-o ; la Universități teoriile expuse în ea sunt date ca subiect de teze de doctorat. După cinci ani de la apariția ei, în loc să fie înmormântată — așa cum ar fi trebuit, dacă nu era ceva de seamă — vedem tipărindu-se un întreg volum pentru combaterea ei. Care a fost atenția pe care noi Românii, direct interesați, i-am dat-o ? Ce articole s'a scris asupra ei în presa obișnuită și cea de specialitate, în acea presă care zilnic ne asurzeste cu ce a spus cutare om de stat sau financiar străin în favoarea desființării taxelor vamale și împotriva industrializării țărilor agricole, și care

bate toba mare în jurul ambasadurilor, pe cari de la un timp incoace străinătatea ni-i trimite, pentru a ne convinge să rămânem o țară eminentemente agricolă? Aplicarea protecționismului ca o urmare a teoriei productivității cerea statistici întocmite pe baze potrivite. Incercat-a cineva să culegă datele necesare pentru astfel de statistici? D. Manoilescu a lăsat numai schițate o serie de chestiuni, cum ar fi aceia a influenței capitalului asupra productivității. Reluat-a cineva aceste chestiuni? Cartea d-lui Manoilescu a fost scrisă înainte de izbucnirea crizei celei mari. Gânditu-s'a cineva să caute, întrucât faptele se încadrează în teoria d-sale, întrucât se mai pot trage și alte concluzii sau face alte prevederi decât acelea din carte? Unde e teza de doctorat românească având ca subiect teoria d-lui Manoilescu?

Conspirația tăcerii.

Căci nimeni nu trebuie să fie profet în țara lui. Iar profeții dintre ai noștri trebuie să ne fie furnizați de străinătate, așa cum tot străinătatea trebuie să ne furnizeze și mărfurile scump plătite.

Articolul de față este și o recenzie a cărții d-lui Oulès, dar este și o mărturisire, care va lămuri pe mulți asupra originii legăturilor ce există între autorul articolului și d. Mihail Manoilescu.

Formula „Statului țărănesc“

de AURELIAN MOTOMANCEA

Partidul „Național-Țărănesc“, în căutarea unei noi formule, care i-ar putea spori popularitatea, a lansat mirajul unei noi forme de stat — „Statul Țărănesc“.

Fără îndoială, că așezările statului de astăzi — democrat și burghez — sunt cauza întregului impas în care ne sbatem. Dar dela această constatare și până la tendințele periculoase ale „ideologilor“ țărăniști este o diferență care ne-ar putea duce pe marginile unor dezastre incalculabile, dacă ele ar putea fi transformate în realități.

Noroc, însă, că poporul românesc, posesor al aceluși admirabil simț de orientare, simț care l-a făcut ca niciodată să nu meargă împotriva timpului, ci în ritmul lui, respinge acest „Stat Țărănesc“ ca pe o nouă încercare demagogică.

Nu se putea discuta această formă de stat atâta timp cât ea era exprimată vag, atâta vreme cât ideologii țărăniști nu ne dăduseră nici măcar o definiție sumară, ne cum să ne înfățișeze întregul eșafodaj al „statului țărănesc“ până în ultima lui organizare, așa cum ar fi necesar, pentru a ne putea pronunța pentru sau contra acestei forme de stat.

Până acum, dacă întâmplător stăteai de vorbă cu cineva înscris în controalele partidului „Național Țărănesc“ — deci admitând din oficiu formula statul țărănesc, și-l întrebai: „Ce este acest stat țărănesc?“ Îți răspundea fără multă ezitare: „Nu se poate ca într-o țară de țărani forma de stat să fie alta decât țărănească“.

Hotărît că da! Pentru un popor în care 85% din locuitorii sunt lucrători de pământ, participarea țărănilor la treburile publice ar urma să fie mai mare. Sub această formă pe lângă o evidentă echitate socială, mănuiitorul plugului și al coasei ar aduce în fruntea treburilor publice acea atmosferă de învioreare și cumpătare pe care nu o pot da oamenii de club.

Ducându-și viața și munca în însăși ritmul naturii, ce-și desfășoară întreg spectacolul evoluției și transformărilor sale după conduita unor legi imperturbabile, țăranul ar putea aduce în fruntea statului și munca și ordinea în care este crescut.

Cunoscând ca nimeni altul cu câtă trudă se strâng a-vuțiile, prin muncă încordată zi de zi și ceas de ceas, nu va admite sub nicio formă, risipa revoltătoare pe care o fac camenii cu mentalitate de partid, crescuți numai cu gândul de a beneficia la maximum de deținerea temporară a puterii.

Poate, însă, partidul „Național Țărănesc” să inspire increderea că în eventualitatea împlinirii „Statului Țărănesc” va da țăranilor posibilități de conducere într’o porție mai mare ?

Cred că nu.

Trecutul său este o dovadă insdruncinabilă că nu va da țăranilor mai mari posibilități ca să ajungă la treburile publice de cât acelea pe care le-au dat sau nu le-au dat, în cele câteva guvernări ale sale.

Înainte de a simți necesitatea să guverneze într’un stat țărănesc, partidul „Național Țărănesc” este organizat în spirit democratic. Și cum democrația nu însemnează altceva decât „domnia celor mulți”, iar pe deasupra partidul în cestiune se mai chiamă și „țărănesc” prin spiritul ca și prin numele său ne-a făcut să credem, că, în primul rând, va avea grije de țărănime și „organizarea țărănimii în vederea ridicării sale”. Au făcut acest lucru ? Și punând întrebarea în general, au făcut-o partidele democratice, adică acelea care pretind că reprezintă „domnia celor mulți”, cari au guvernat țara dela războiu încoace ? Au făcut-o partidele politice ? Dar mai ales a făcut-o partidul „cel mai democrat” și care se mai chiamă și „țărănesc” ?

Nu !

Atunci marea masă românească care s’a deprins cu gândul că partidul „Național Țărănesc” până acum nu și-a justificat nici spiritul în care pretinde că este organizat și nici măcar titulatura sa, poate să-i mai acorde încrederea sa pentru tendințele sale viitoare ? Țărănimea poate să-și mai lase interesele sale pe mâna acelor care au dovedit că-i ignorează cu desăvârșire atunci când au toate posibilitățile să-i organizeze și să-i promoveze ?

NU !

Această clasă muncitoare și răbdătoare nu poate să le mai acorde, nu trebuie să le mai acorde, încrederea sa.

Țăranii au astăzi suprema datorie să se organizeze ei între ei, să-și promoveze singuri interesele lor, iar la treburile publice să nu fie reprezentați de „intelectualii satului”

sau de „profesori, advocați, medici, ingineri etc.“ ești din viața țărănească, așa cum ne spun doctrinarii țărăniști, ci de oameni din rândurile lor, adică dintre aceia cari muncesc ca și ei și-și duc viața printre ei. Interesele țărănești vor fi apărate și promovate nu în democrația falsă, nici în utopicul „stat țărănesc“ care nu schimbă nimic, ci în reprezentanța profesională făcută din categoriile de muncă, atât de naturale și atât de firești.

Făuritorul de bogății Colbert

de C. N.

Spun istoricii, că, ajungând cardinalul Mazarin la ceasul morții, a grăit astfel către Domnul și Stăpânul său, Regele Ludovic al XIV-lea al Franței: „Sire! Cred, că mă voi plăti de tot ce datoresc Majestății Voastre, lăsându-vă pe Colbert!“ Iar Regele, care, câtva timp mai înainte, nu voise să primească moștenirea întregii averi, pe care Mazarin se oferise să i-o lase prin testament, a primit această plată printr'un om; om care mai târziu s'a dovedit într'adevăr a fi mai prețios de cât imensa avere, pe care în timpul vieții o agonisise Mazarin. Făuritorul de bogății mai prețios de cât bogăția în sine este; iar Colbert făuritor de bogății a fost.

Cu banii aduși de Colbert în sîpeturile visteriei regești a putut Ludovic al XIV-lea să întretie fastul de la curte, fast care a impus tuturor — nobili, parlament și intelectuali — și a intronat în Franța puterea regească și unitatea Statului. Cu banii aduși de Colbert a putut Ludovic al XIV-lea să susție acea mișcare culturală, care a adus supremația intelectuală a Franței. Cu banii aduși de Colbert a putut Ludovic al XIV-lea să poarte războaiele cerute de împlinirea idealului național al Francezilor, acela de a duce granițele țării lor până unde se întinsese vechea stăpânire a Galilor.

Și iarăși, din belșugul adus în țară de Colbert s'a putut alimenta visteria Statului; din belșugul adus de Colbert a eșit acea stare de propășire, care a dat putința Franței, ca din prăpădul marelui Revoluții să iasă mai bogată, mai tare și mai respectată; ca după războiul din 1870 să răspundă trufiei lui Bismark prin plata anticipată a despăgubirilor de război; iar în războiul cel mare să biruiască.

La moartea lui Mazarin, în anul 1661, atunci când Ludovic al XIV-lea s'a hotărît să devie, după cum a spus, primul său ministru, visteria Statului era sleită. Regele nu mai putea face față nevoilor de cât prin împrumuturi. Dar și bani de împrumut nu mai putea găsi de cât cu greu. Din

averea coroanei nu mai rămăsese nimic neipotecat; așa în cât, mare vistiernic fiind vestitul Fouquet, acela care după venirea lui Colbert a fost înlăturat și băgat în temniță, Regele, încăput pe mâna cămătarilor, nu a putut găsi bani de cât pe garanția acestui Fouquet, într'adevăr bogat, scandalos de bogat. În 1665, patru ani după aducerea lui Colbert, atât Regele cât și particularii puteau găsi bani de împrumut cu 5%; de asemeni, la puțin timp de la venirea lui Colbert, a putut Regele să ierte poporului toate dările rămase neplătite de la 1647 la 1656 și să suprima unele din dările împovărătoare, cari însemnau vr-o 10—15 milioane franci aur, ceia ce pe vremea aceia era mult.

Cum a isbutit Colbert să aibă bani în visteria regească? În primul rând prin rânduială în gospodărirea banului stăpânului. Colbert a început prin a băga în temniță, ba chiar a da pe mâna gădelui, pe acei cari oprise pentru ei banul merit vistieriei. În același timp a pus toate stăruințele ca banul să nu se mai cheltuiască de cât chibzuit și nu din grămadă. Ori cât s'ar părea de curios, Colbert este acela care a găsit acest principiu de finanțe: „*Banul nu trebuie cheltuit din grămadă*“. Colbert este inventatorul bugetului. Pentru întâia oară în istoria finanțelor publice, în memoriul înaintat Regelui Ludovic al XIV-lea de către Colbert se vorbește de nevoia de a pune față în față prevederile de venituri cu cele de cheltueli, precum și de a urmări realizarea acestor prevederi.

Dar mare ispravă tot n'ar fi putut face Colbert, dacă s'ar fi mărginit să strângă cu strășnicie și să cheltuiască cu chibzuință banul Regelui. De unde nu-i, nici D-zeu nu poate lua. Marele merit al lui Colbert a fost, că și-a dat seama de acest lucru, că și-a mai dat seama de puțința de a aduce belșugul în țară, un belșug care nu fusese până atunci, și mai ales că a adus acest belșug. Căci Franța de la 1660 era la fel ca și Țara noastră.

Ca și țara Românească, Franța era o țară dăruită de D-zeu cu multe bogății, pe cari oamenii nu le valorificau. Ca și țara Românească, Franța era o țară în care majoritatea populației se îndeletnicea cu agricultura. Ca și țara Românească, Franța aducea din streinătate aceia ce noi numim produse industriale: postavurile fine din Anglia și Olanda veneau, mătăsăriile și oglinzile din Italia se aduceau, covoarele din Persia și Turcia, dantelele din Italia și Flandra, porțelanurile din Saxa, oțelul din Suedia și așa mai departe. Ca și în România, se susținea că în Franța nu se poate produce, aceia ce se aduce din străinătate. Pentru a da impulsie culturii viermilor de mătase și industriilor zise de lux, Enric al IV-lea a fost silit să treacă peste împotrivirea ministrului său, marele Sully, care îi spunea că „aceasta înseamnă răsturnarea rânduiei naturii și coru-

perea Francezilor, fără a îmbogăți Franța". Ca și România, Franța nu avea nici o flotă de comerț, nici flotă pentru apărarea coastelor. Englezii, și mai ales Olandezii, făceau cu vasele lor aproape tot negoțul Franței. Iar Marsilia de pildă era silită să plătească bastimente streine pentru a o apăra de Mauri. *Ca și România, Franța era tributară streinilor pentru materialul de război.* Insuși Colbert, în primii săi ani de activitate, a trebuit să comande armament în străinătate. Se citează de pildă o comandă de 99 tunuri la Glückstadt în Danemarca, 500 în Suedia și 100—200 în Biscaya.

Ce însemnează azi în lume industria postavurilor din Nordul Franței, industria metalurgică franceză, mătăsurile de Lyon, porțelanurile de Sèvres, Gobelinurile, Valencennurile sau ce înseamnă în producerea armamentului uzinele Schneider-Creuzot. Aceasta dovedește câtă capacitate de producție zăcea în Franța, capacitate necunoscută și nefolosită. Aceasta dovedește, că am avut dreptate, când am numit pe Colbert *un făuritor de bogății*. În Colbert s'au întrunit trei mari calități: 1) încrederea în poporul francez, al doilea o concepție sănătoasă despre țelurile, ce trebuiesc puse și despre mijloacele de înlăptuire, și al treilea energia pentru transformarea concepției în lucruri pipăibile.

În ce privește încrederea în puterile națiunii, Colbert a trebuit să ducă lupta cu întreaga ambianță. Opinia publică era acționată și din afară și din năuntru. Atunci când ambasadorul venețian exclama: „D-l Colbert nu vrea de cât să despoaie de bani celelalte State, pentru a îmbogăți Franța" nu trebuie să ne mire, că streinii au căutat să-l atace, așa cum au făcut-o, pe temelii „necesitățile liberii concurențe în industrie", a „primejdiilor și vanităților măsurilor contrare legilor Providenței", a „interdependenței economice a popoarelor", sau a „caracterului factice și tiranic al unui regim contrar inițiativelor individuale". Dar nu numai cu streinii, ci și cu însăși cei din țara lui a trebuit Colbert să ducă lupta. *Iar marele merit al lui Ludovic al XIV-lea a fost, că l'a înțeles și l'a sprijinit.*

În concepția sa Colbert s'a arătat foarte măiastru. În primul rând a căutat să aducă în Franța meșteșugari pricepuți, cari să învețe pe Francezi, aceia ce încă nu știau. Nu trebuie să uităm, că în vremea aceea secretele de fabricație se păzeau cu mare strășnicie. În Anglia de pildă, lucrătorii cari părăseau țara, pentru a se duce să lucreze în străinătate, erau socotiți, ca *dezertori industriali*, iar pedeapsa ce-i aștepta era mutilarea, moartea și confiscarea. Luptând cu toate piedicile, Colbert a isbutit să aducă mănunchiul de lucrători strict necesar pentru a se putea apuca de treabă. Dar nu numai lucrători, ci chiar mașini a

isbutit el să fure streinilor, cum a fost cazul cu secretul mașinii de tricotat, pe care l'a cumpărat din Anglia. Inșă, unde Colbert s'a arătat genial în concepția sa, a fost când, ca măsură de viitor, s'a gândit la promovarea învățământului profesional și cercetărilor științifice în vederea aplicațiilor la industrie. Marginile unui articol nu îngăduie să se dea dezvoltarea cuvenită acestui capitol din activitatea lui Colbert. Mă voi mărgini să citez înflințarea, sau reorganizarea, academiilor : de pictură și sculptură, de inscripții de științe, de muzică, declamație și dans, de arhitectură. Faimoasa școală de la Roma, în care și azi se trimit pentru a studia la fața locului monumentele și arta Romană și Italiană cei mai merițoși artiști francezi, tot de Colbert a fost înființată.

Pentru aducerea la îndeplinire a concepțiilor sale, Colbert a folosit toate mijloacele: provocarea inițiativelor prin onoruri și recompense bănești, sau prin privilegiile și monopoluri; răspândirea produselor franceze prin indemn, daruri, sau chiar presiuni; la nevoie, atunci când în unele domenii inițiativa particulară nu voia să se înhame, Colbert făcea să intervie inițiativa Statului, pentru a nu lăsa ca, din lipsa uneia sau mai multor verigi, întreg lanțul să fie fără valoare.

În toate și peste tot a suflat duhul vredniciei Colbert : a durat drumuri și canale pentru circulația lesnicioasă a mărfurilor; a creat și pus în mișcare tot ce trebuia pentru construirea marinei comerciale și de război — de la atelierele de pânze și otgoane, până la șantierele de construcții navale —; a scos din adâncul pământului cărbuni și mine-reuri; a înființat turnătorii și ateliere metalurgice, mai ales pentru fabricarea materialului de război, precum și tot soiul de fabrici și ateliere. Dudaia Franța de munca tuturor; căci Colbert nu admitea ca cineva să stea fără lucru. A mers până acolo, încât a înființat ateliere alipite spitalelor, pentru a strânge la lucru pe cerșetori. Vorbind de Colbert, Voltaire spune :

„Francezii îi datoresc cu siguranță industria și comerțul lor“. Unul din istoriografului lui D-1 Boisgonnade, care după o muncă de 36 ani a scos o carte intitulată „Colbert“, a pus ca sub titlu acestei cărți: „*Intemeierea supremației industriale a Franței*“. Iar cunoscutul economist german List a spus: „Colbert a avut curajul să întreprindă *singur* o operă, pe care Anglia n'a dus-o la bun sfârșit de cât **DUPA TREI SECOLE ȘI TREI REVOLUȚII**“.

Din cele spuse, noi putem trage o învățătură :

Și România a fost dăruiată de D-zeu cu bogății, cari azi stau nebănuite și nefolosite. Și România, prin folosirea acestor bogății, va putea să aibă loc în frunte, nu unul de

rândul al doilea la masa popoarelor. Trebuie numai să avem încredere în puterile națiunii noastre. Trebuie să ajungem și noi la o concepție potrivită scopului, trebuie să deslănțuim și noi energia necesară pentru aducerea la îndeplinire a concepției. Dar ne mai trebuie ceva: ne trebuie *hotărîrea*, care să deslănțuie energia înfăptuitoare. Să ne *hotărîm odată!*

PE LINIA VREMII NOASTRE

Iar Secolul Corporatismului

Volumul d-lui Mihail Manolescu, *Secolul Corporatismului*, a cărui prefață am dat-o în numărul nostru trecut, a apărut în librăriile din Capitală în ediția originală franceză și în traducerea românească.

Deși presa nu s'a pronunțat încă asupra acestui volum — și deși după conspirația cu care suntem obișnuiți a dușmanilor idellor noastre, ne așteptăm ca nici să nu se pronunțe —, totuși, în rândurile intelectualității noastre apariția acestui volum este evenimentul zilei.

La București s'a vândut un număr neobișnuit de exemplare și în toate cercurile se discută surprinzătoarea noutate a sistemului doctrinar al autorului.

În adevăr, chiar pentru cei cari au urmărit deaproape în „LUMEA NOUA” și în broșurile speciale toate scrierile d-lui Manolescu, volumul constituie o noutate.

Este pentru prima dată că d. Manolescu expune într'un mod complet geneza logică a reinvierii corporatismului în epoca noastră, arătând cauzele de ordin social-economic — și am putea zice de ordin *biologic*, — cari împing popoarele lumii la forme de organizare solidară cu caracter corporatist.

Este pentru prima dată când d. Manolescu face critica completă a doctrinelor individualiste și comuniste și schițează ceea ce d-sa numește „Morfologia statului corporativ”, adică organizarea corporativă concretă a Statului modern, cu toate funcțiunile sale social-culturale și economice.

Cei cari au citit acest volum, au sentimentul precis că se găsesc în fața unei contribuții la înțelegerea și îndrumarea epocii noastre, care va rămâne.

L. N.

Științele corporatiste

...Încep să se constituie pretutindeni ca un câmp separat de doctrină și cercetare, prin creșterea unor catedre și institute special însărcinate să le cultive.

În Italia funcționează de mult catedre de drept corporativ ca și catedre de economie corporativă. În luna Noembrie s'a

constituit la Lisabona prima catedră de drept corporativ la Institutul superior de științe economice și financiare.

În alte țări Universitățile au catedre obligatorii sau cursuri libere, care tratează problemele corporatiste în lumina istoriei, a dreptului, a economiei și a științelor de stat.

Numai noi rămânem în urmă și aici, cu Statul nostru îndepărtat curentelor de viață și de gândire ale veacului.

O catedră de drept corporativ la facultatea de drept și o catedră de economie corporativă la Academia de înalte studii comerciale și industriale. ar fi cel mai modest început pentru împlinirea unei datorii față de știință.

Universitatea și celelalte școli înalte trebuie să trăiască în veacul nostru, iar științele sociale mai ales au misiunea să lămurească înțelesul societății actuale cu toate tendințele și potențialitățile ei.

Azi politicianismul care se teme de corporatism, dar surâde amabil comunismului, se opune cu îndârjire la creierea unor asemenea catedre, cum s'a opus la Academia de Comerț la creierea unor conferințe libere de drept corporativ, pe care voia să le țină un prieten al nostru.

Din fericire, aceste catedre necesare nu vor întârzia mult. Le vom institui în curând noi.

M. M.

Decalogul Statului nou portughez

Este de cel mai mare interes să dăm cititorilor noștri acest frumos decalog, plin de gândire și de suflu nou, care reprezintă în chip solemn doctrina Statului lui Salazar:

1. *Statul Nou* exprimă acordul și sinteza a tot ce este permanent și tot ce este tânăr, a tradițiilor celor mai vii ale Patriei și a aspirațiilor celor mai înaintate. El exprimă, într'un cuvânt *avantgarda* morală, socială și politică.

2. *Statul Nou* este garanția independenței și a *unității Națiunii*, a echilibrului tuturor forțelor organice, a avântului rodnic a tuturor energilor creatoare.

3. *Statul Nou* nu este subordonat nici unei clase. Dimpotrivă, el subordonează toate clasele într'o armonie supremă a *Interesului Național*.

4. *Statul Nou* repudiază vechile formule: Autoritate fără Libertate, Libertate fără Autoritate; și le înlocuiește cu aceasta: *Autoritate și libertăți*.

5. Pentru *Statul Nou*, individul nu există din punct de vedere social, decât ca membru al grupărilor naturale (*familii*) profesionale (*sindicat și corporații*), teritoriale (*comune*) și numai în această calitate îl recunoaște toate drepturile necesare. Adică: pentru *Statul Nou*, nu există drepturi abstracte ale omului, ci drepturi concrete ale oamenilor.

6. „Pentru ca *Statul* să fie tare, trebuie, mai întâi ca *puterea executivă* să fie tare”. Regimul parlamentar punea guvernul sub dependența adunării politice, în care se exercita dictatura tumultuoasă și irresponsabilă a partidelor. Prin fermitatea, inde-

pendența și continuitatea supremei conduceri a Statului și a guvernului *Statul Nou*, asigură existența Statului Tare.

7. În *Statul Nou* reprezentarea națională nu se sprijină pe ficțiuni sau pe grupări efemere ci pe *realități permanente* a vieții naționale: familii, corporații, asociații, comune.

8. *Toți portughezii* au dreptul să trăiască în demnitate și libertate — însă trebuie să ne gândim înainte de orice la *dreptul Portugaliei*, în ansamblul ei, la aceeași demnitate și aceeași libertate. Binele comun depășește — și cuprinde — binele individual. Salazar a spus: *Avem datoria de a sacrifica totul pentru toți; dar nu aceia de a sacrifica totul pentru câțiva.*

9. *Statul Nou* vrea să redea Portugaliei vechea ei grandoare, în plenitudinea civilizației sale universale de *mare imperiu*. El vrea ca Portugalia să fie, ca odinioară una din cele mai mari puteri spirituale ale lumii.

10. Dușmanii *Statului Nou* sunt dușmanii Națiunii. În serviciul Națiunii (adică a ordinii, interesului comun, a justiției pentru toți) poate și trebuie să se întrebuinteze *forța*, care va realiza, în acest caz, apărarea legitimă a Patriei.

L. N.

Un doctor a stat de veghe

Faptele mărunte și zilnice vorbesc mai mult cui știe să le înțeleagă, decât evenimentele „importante” de care răsună gazetele.

Am întâlnit mai ieri pe un bun prieten, eminent doctor în medicină, specialist cu o eminentă clientelă bine meritată și cu o adevărată celebritate în lumea pacienților.

Era extenuat de o noapte întreagă nedormită, la căpătâiul unei bolnave dintr'un spital-clinică, în care fusese de serviciu”.

Gândindu-mă la strălucita situație pe care o are față de clientela lui particulară și la veniturile frumoase pe cari ea i le asigură, mi s'a părut paradoxal că un medic de această envergură să-și poată cheltui nopțile și sănătatea pentru cei 2.000 lei pe lună pe care-i primește în serviciul spitalului.

La mirarea mea burgheză doctorul mi-a răspuns cu simplitate: — La spital, acolo este pasiunea și viața mea; „acolo am prilejul să învăț mai mult și să fac mai mult bine; „numai acolo mă simt în adevăr că sunt medic”.

M'am despărțit gânditor de doctorul prieten. Căci ceace îmi spusese dânsul pornea din esența însăși a vieții sociale.

Nimic nu este mai puternic pe lume după sentimentul de familie decât dragostea de meserie. Și nu există în întreaga societate omenească un factor mai puternic de coeziune și de solidaritate, decât morala profesională.

Toate marile minuni ale lumii și toți pașii înainte făcuți în îmbunătățirea *calitativă* a oamenilor au fost un rezultat al eticii profesionale.

Și atunci, te întrebi ce doctrinar eșit din minți a vrut să construiască vreodată o societate — cum au construit societatea actuală, individualiștii revoluției franceze — *alături* și

impotriva sentimentului social conținut în morala profesională!

Și oare ce garanții poate oferi un sistem politic în care viața publică ignorează complect datele profesionale și minuțata comoară de virtuți păstrată în interiorul fiecărei corporații naționale?

Ce aberație de teoretician din țara cucilor este acela de a voi să dezvolti o viață publică și un sistem de datorii cetățenești, în disprețul celei dintâi forme de datorie socială care este datoria profesională?!

Să ne mai mirăm atunci că societatea de astăzi este așa cum este și că dă tuturor spectacolul dezorientării, anarhiei și a celui mai cras materialism?

De unde să vină chemările imperative ale omului spre jertfă pentru colectivitatea națională, dacă totul în viața publică este organizat pentru a selecta pe oamenii fără profesie și pentru a lăsa în întunec pe cei cari duc spiritul profesional până la virtute?

Un doctor a stat de veghe...

M. M.

Convertirea „Adevărului”

Cine a citit ziarul *Adevărul* cu data de 17 Decembrie, a avut desigur un zâmbet de surpriză aruncându-și privirea pe prima pagină și o adevărată surprindere, pe ultimele sale coloane.

În prima pagină, sub rubrica notelor cursive, oficiosul democrației integrale și internaționale de stânga, rezumă activitatea parlamentului din sesiunea întreruptă de vacanța Crăciunului:

„Când s'a deschis parlamentul programul era cât mai puțin vorbărie și cât mai multă lucrare efectivă.

Ce se constată în realitate? S'a făcut numai vorbărie și nu s'a votat nimic efectiv”.

Mieux vaut tard que jamais. Iar certitudinea că acest parlament, expresie epilogică a guvernărilor partidelor politice de club, va ști să lucreze mai acătărei, în sesiunea sa ce va începe după 20 Ianuarie, pasemi-te, ar putea să nu se împlinească: cu certitudine, în ce privește calitatea activității și foarte puțin probabil în ceia ce privește data fixată de ADEVĂRUL, pentru redeschiderea lui...

În ultima pagină, cu litere mari, de ultimă oră și bucurie, *Adevărul* publică concluziunea Congresului Federației Generale a funcționarilor din Franța: „Condamnă doctrina perimată a liberalismului economic...”. „Criza economică actuală nu va putea fi înlăturată decât prin aplicarea unui plan de economie dirijată care să tindă a transfera colectivității puterea economică”.

Să ne înțelegem, însă, domnilor democrați integrali de stânga: încredințarea unei economii dirijate colectivității, nu înseamnă comunizarea ei.

Nu acest lucru îl va fi dorit și cerut cumpănită burghezie

franceză, ci a cerut o economie dirijată în fiecare domeniu economic, de către colectivitatea respectivă, în cadrul unei organizațiuni metodice, erarhice și responsabile.

Or asta înseamnă: *principiu de autoritate* în interesul colectivității, peste capul liberalismului individualist și anarhic, într'o epocă critică ca aceea pe care și Franța o străbate, și mai înseamnă: *reorganizarea de corporații*, adică reorganizarea colectivităților cari, astfel, să fie în măsură și în drept să exercite dirijarea economicului pe care-l reprezintă în economia națională a Franței, în speță.

Și astfel, cu voie sau fără voie, chiar și *Adevărul* se convertește...

F. Z

In țara paradoxelor

Este mai bine de un an de când, pe o zi geroasă de iarnă, mulțimea de studenți creștini cu preoți în frunte, care mergea pios spre soldatul necunoscut ca să așeze acolo o cruce, a fost respinsă și brutalizată spre bucuria celor mai puțin români dintre noi.

De atunci s'au urmat tratative chiar și cu I. P. S. Patriarhul, cași cum dreptul studențimii românești de a pune o cruce la capul celui mai slăvit dintre luptători ar putea fi obiect de pertractări!

Acum aflăm că, însfârșit, o cruce a fost așezată în locul venerat de toți români.

Dar cine a pus-o? A pus-o Societatea *Cultul Patriei*, ale cărei manifestări față de supremul conducător al țării sunt prea recente pentru ca să mai fie nevoie a le reaminti.

Și atunci, oricine se poate întreba: *Gestul pios care a fost refuzat cu vrăjmășie celor mai curați dintre tinerii noștri, este îngăduib insultătorilor Coroanei?*

M. M.

Profesorii și politica

„... Domnilor Colegi, poftiți la o viață politică activă, afirmându-vă și priceperea și pregătirea și hotărârea în problemele ce interesează viața poporului pe al cărui suflet îl îndrumați, și astfel măriți prestigiul corpului nostru profesoral”.

Cu aceste cuvinte își termină d-l profesor Vasile V. Haneș articolul publicat în „*Tribuna Școalei*”, sub titlul: „*Trebuie să facă profesorul politică?*”, după ce printr'o serie de argumente cată să justifice un răspuns afirmativ la întrebarea ce și-a pus.

Trebuie însă să facem câteva precizări înainte de a discuta răspunsul d-lui prof. Haneș.

Nu ne ocupăm aci de chestiunea dacă profesorii trebuie să facă politică în sensul larg al cuvântului, adică dacă trebuie să se intereseze și să participe la conducerea treburilor Statului, căci în acest înțeles argumentelor d-lui prof. Haneș am putea să le mai adăugăm și noi unele spre a întări și mai mult răspunsul afirmativ.

Ceiace credem că a înțeles d-l prof. Haneș, este politica de partid, și deci întrebarea sa este dacă profesorii trebuie să facă politică de partid. În aceste condiții datele problemei se schimbă.

Partid înseamnă divizare și deci o primă consecință este aceea a împărțirii, pe bază de elemente streine, a membrilor unui aceluiaș corp, care activează în aceiaș instituție. Dacă ținem seamă de pasiunea luptelor politice de partid, ne dăm seama că profesorii divizați pe partide nu pot lucra nici în acord și deci nu poate fi vorba de o conlucrare în vederea șelului comun urmărit de Școală.

Politică de partid înseamnă credință într-o idee, într'un program, într'un om ș. a. m. d. Școala este datoare să creeze elemente susceptibile de a înțelege prin ele însăși realitățile vieții și a-și da îndrumarea ce o cred necesară. Profesorul om politic nu va putea să-și păstreze neutralitatea necesară și prin însuși calificarea sa de membru al unui partid va influența elevii, oricare ar fi cursul pe care îl predă. A afirma contrariul înseamnă a condamna sau omul politic sau profesorul atribuindu-i lipsă de convingere în politică sau de pasiune în meseria sa.

Dacă în actualul regim profesorul este dator să intervie pentru a contrabalansa efectele rele pe care le are faptul că viața politică este acaparată de elemente nepregătite, nu rămâne îndoială, dar cum trebuie să intervie, noi am spus-o aci clar și răspicat. Trebuie schimbat sistemul. Altfel vom continua să asistăm la spectacolul, pe care l'am semnalat aci, când arătam că ministrul de instrucție ia contact cu „membrii corpului didactic primar din organizația liberală“, pentru a discuta chestiunile școlare, ceea ce desigur înseamnă că ceilalți membri ai corpului didactic sunt opoziție. Cum merge școala în astfel de condiții nu credem că trebuie să mai amintim.

Ne unim la apelul d-lui Haneș, dar în sensul precizat de noi aci.

M. P.

Suntem Stat socialist?

Pe când în toată lumea socialismul democrat este în cea mai cumplită scădere, la noi autoritățile vin să-i dea acestui partid o consacrare și un rol cum nu i s'a mai dat în nici o altă țară.

În adevăr, printr'o ordonanță a Corpului II de Armată se desființează, odată cu sindicatele comuniste, și toate sindicatele de muncitori care nu țin de Confederația generală a muncii! Or, Confederația generală a muncii, înseamnă partidul socialist-democrat.

Și astfel Comandamentul militar dă unui partid — și încă anul partid socialist și internaționalist — monopolul de a organiza dreptul de asociație.

Ce devin atunci sindicatele de muncitori constituite în spirit nationalist și românesc? Ele nu au dreptul de a funcționa?

Sau trebuie să renunțe la principiile lor, pentru a se pune sub egida partidului social-democrat?

Ni se pare că a pune numai aceste întrebări, înseamnă a le lămuri. Desigur, comandanții militari care au dat o asemenea ordonanță n'au intenționat să dea o primă de încurajare socialismului nostru anemic și străinofil.

Dar atunci, de ce nu se înlătură cu o clipă mai curând regretabilul echivoc?

M. M.

Și pădurile...

Nu este bogăție națională și nu este câmp de activitate productivă care să nu fi fost pustiit de politicianism.

O constată aceasta nu numai gânditorii și luptătorii pentru reforma statului, dar și specialiștii, care nu pun nici un fel de preocupare de ordin politic în cercetările lor..

O lucrare prezentată congresului inginerilor dela Galați de către d. Ing. Dr. Ilie C. Demetrescu, dela Institutul de cercetări și experimentație forestieră, constată că economia forestieră a intrat într-o fază de înălțare numai în statele de atăzi, „a „căror conducere politică subordonează interesele individuale „celor permanente ale națiunii“.

Și autorul adaugă (sublinierile care urmează sunt ale sale) „*liberalismul-democrat* așa cum se practică mai ales în Statele „*tinere este un dușman al pădurii*, a cărei fire numai o înalță „concepție de solidaritate a generațiilor succesive o poate în-„țelege“.

În puține cuvinte este strânsă aici o esențială caracteristică a regimurilor democratice. Ele lucrează numai în perspectiva unei zile: ele nu sunt capabile să conceapă interesele permanente care depășesc o generație; ele pun în consumație ceea ce trebuie păstrat și risipesc ceea ce trebuie să constituie un patrimoniu etern.

Și aceasta este tot atât de adevărat pentru patrimoniile morale ca și pentru cele materiale.

M. M.

Democrația americană

Intr'un ziar democratic un redactor d. Raiciu se ocupă de democrația americană. D-l Raiciu ne spune că deși în Statele-Unite votul este universal, voința națională o reprezintă totuși cei cinci mil de magnați ai finanței, cari conduc de fapt destinele țării. Și d. Raiciu ne explică aceasta prin faptul că „libertatea bazată numai pe simpla egalitate juridică și neînsoțită de oarecare libertate economică, dacă nu este o iluzie, în cazul cel mai bun ea cântărește prea puțin în balanța cu care se măsoara forța politică. Cum poate să-și manifeste voința cetățeanul liber, lucrător în uzină, când a doua zi poate fi aruncat în stradă? Intocmai ca țărănul dator la banca populară“.

Așa dar, la aceasta se reduce democrația! Dar dacă astfel stau lucrurile în America, de ce ar sta altfel în România? Dece

pătura noastră rurală aservită economiceste ar exprima „voința națională“, când n'o poate exprima pătura muncitoare americană, infinit mai independentă și mai instruită ca cea țărănească de la noi?

Cu totul altfel s'ar petrece lucrurile într'un regim de vot corporativ în care nimeni, nici lucrătorul industrial, nici țărănul, n'ar avea să se teamă că va fi aruncat în stradă pentru că nu și-a dat votul conform dorinței și interesului celor cinci mil de potențați ai finanței sau ai politicei. Fiecare va vota după capul, priceperea și nevoile sale. Iar democrația nu va fi mai puțin democrație. Mai exact: *va fi adevărata democrație.*

I. J. R.

Intre mistică și plan

În aceeași revistă studențească amintită de noi, în altă parte, găsim o întrebare care merită reținută.

„În ceea ce privește forma de organizare a statului de azi, bazată pe principiile perimate și false a revoluției franceze „ce forță politică onestă se ocupă cu întemeierea unei noi „structuri, care se impune tot mai mult în toată lumea?“

Ne bucură intuiția tineretului de astăzi, că nu numai mistica revoluționară va putea să ne dea Statul de mâine, și că pe ruinele Statului de azi e nevoie de a întemeia o nouă organizare de Stat, cu o nouă structură, care se cere desemnată clar încă de pe acum.

Orice revoluție are și a doua zi.

Dar răspunderile care se leagă de această a doua zi, trebuie să pătrundă adânc în mintea celor care vreau să dărâme ceva astăzi.

Revoluția este și un sistem de mijloace și un plan.

Mistica nu se pierde, ci se întărește prin mirajul unui plan imagine luminoasă a unei lumi mai bune și verificare anticipată a putinței de a înjăptui țelurile proclamate.

Dacă prin noua structură care va înlocui formele de organizare ale Statului de azi se înțelege tocmai un plan precis de reconstituire a instituțiilor politice, culturale și economice în vederea românilor interne și a întăririi puterilor naționale, întrebarea nu mai este cazul să fie pusă.

Planul există.

M. M.

Anomaliile vremurilor noastre

Jară nu mai pricepe nimeni nimic din reportagiile politice ale „Adevărului“.

Într'o zi se anunță că „liniștea în partidul național-țărănist a fost restabilită“, pentru ca a doua zi să se vorbească de „neînțelegeri cari vor aduce grave frământări în partid“.

Dumnezeu să-i mai înțeleagă!

Dar când o întreprindere comercială monopolizează un titlu pentru a vinde apoi o marfă care nu corespunde de loc cu conținutul lui, nu ar fi cazul ca legea să intervina și să ridice pro-

tecția sa asupra monopolului în chestiune? Dacă, de pildă, cineva ar scoate un ziar pe care l-ar intitula „Patria românească” sau „Opinia publică română”, sau „Voința României”, iar în articolele sale de fiecare zi ideea de patrie română ar fi denigrată ori negată, sau ar fi prezentată ca fiind expresie a opiniei publice românești ori a voinței României, intenții și gânduri pe cari acestea nu le-au avut, — legea n'ar trebui să fie obligată a interveni?

„Adevărul” a monopolizat un titlu, un simbol, un cuvânt-simbol din dicționarul limbii noastre, pentru a reprezenta o instituție care vinde însă în fiecare zi numai minciuni, falșuri și otrăvuri opiniei publice românești.

E cu putință ca legea să tolereze la infinit acest lucru?

În sistemul juridic al Statului celui nou de mâine, această anomalie nu va mai fi tolerată. Când cineva scoate un ziar și-i spune „Patria”, acel ziar trebuie să fie un ziar patriotic; când altul are un ziar căruia-l spune „Adevărul”, ziarul în chestiune trebuie să exprime purul adevăr și nu altceva.

Așa va fi atunci, și până atunci nu mai e mult.

D. A.

Altă școală, în alt Stat...

Într-o bună revistă a tineretului studențesc d. Cristea Vasiliu pune în termeni preciși care vădese meditație și o dureroasă percepție a realității, marea problemă a antagonismului dintre școlile superioare și năzuințele tineretului de astăzi.

De atâtea ori, am arătat și noi cât de mare e prăpastia dintre spiritul instituțiilor noastre și spiritul vremii și cât de străin în țara lui se simte intelectualul ancorat adânc în veacul nostru de aceste instituții.

Dar ca divorțul acesta sufletesc să fie atât de adânc *chiar în școală și mai ales în școală*, iată ce întrece cele mai pesimiste bănueli.

„Școala de astăzi nu are un ideal și vina nu este nici a profesorilor nici a școlarilor. Ea este acela care au reprezentat Statul românesc dela război încoace”.

Și mai departe: „la profesorii universităților noastre, conștiința față de Nația și Statul românesc e absentă, cuvântul lor nu se aude”. Iar în concluzie: „Noul ideal românesc zămislit din adâncurile Nației și din durerile celor mai curăți reprezentanți ai ei s'a făurit în afară de școală și de instituțiile „Statului românesc”.

O asemenea constatare ar trebui să sfârșească printr'un apel. Către cine? Către aceiași politicieni care ne-au dat Statul așa cum îl avem? Sau către aceiași profesori politicienizați care ne-au dat școala așa cum o avem?

Nu! Nici un apel la altii. Ci căutarea puterilor de viață și de luptă în sufletul tineretului însuși.

Altă școală nu va fi, decât când va fi un alt Stat.

Și pe acesta, și-l vor face singuri.

M. M.

Abținerea național-țărăniștilor

Bosumflați și plezniiți peste față de concluziile raportului Skoda, reprezentanții partidului național-țărănist s'au abținut de la comemorarea zilei Unirii în Parlament.

La drept vorbind, nu e nici o pagubă, după cum n'ar fi fost nici o pagubă dacă se abțineau și liberalii. Partidele au stricat mai mult Unirii în loc s'o consolideze.

A surprins însă motivarea dată de d. Mihalache acestei abțineri.

Iată cum se explică „marele om de Stat“:

„Ne-am abținut de la sărbătorirea de azi din două motive. Primul, în urma unei stări de război în care ne aflăm cu partidul și guvernul liberal din cauza atitudinii acestuia“, — citește: din cauza refuzului liberalilor de a scoate definitiv din cauză pe național-țărăniști în chestia Skoda.

Al doilea motiv nu interesează.

Vreasăcică, a sărbători sau nu Unirea în parlamentul țării, e în funcție, după d. Mihalache, de raporturile dintre opoziție și guvern. Dar a cui este Unirea? A partidelor ori a guvernului?

Iată concepția nenorocită a partidelor despre marile acte naționale!

De la partidul care s'a abținut de la încoronarea Regelui Ferdinand nu era de așteptat mai mult!

I. J. R.

Clientela politică

...A fost noul subiect dezvoltat de d. Mareșal Averescu la întrunirea sa dela Iași. Pentru politicienii de rând aceste cuvântări cu subiecte precise, asemănătoare aproape unor conferințe, pe care le face în întrunirile sale publice d. Mareșal Averescu sunt tot ce poate fi mai puțin politic. Fiindcă *politic* înseamnă pentru omul de duzină, numai ce este pasiune de partid și preocupare cotidiană.

D. Mareșal Averescu înțelege să examineze ceea ce este mai esențial în structura vieții noastre politice și în această analiză câteva fraze ale d-sale reprezintă tot ce s'ar putea spune mai sever pentru caracterizarea și înfierarea unui sistem a cărui decadentă apare din ce în ce mai clară.

Tabloul pe care d. Mareșal îl face despre viața noastră politică caracterizată prin „*clientela politică*“ și „*goana după putere*“ este transpunerea în formule de un riguros raționalism a operii tuturor marilor noștri critici sociali, începând cu Eminescu și cu Caragiale.

Eminescu invecivează, Carageale râde, Mareșalul Averescu demonstrează.

Și astfel cele mai variate temperamente și structuri sufletesti se întâlnesc în concluziile lor.

Cei cărora natura le-a dat privilegiul de a se înălța mai mult decât ceilalți oameni văd tristul nostru peisaj politic totdeauna la fel.

M. M.

Imoralitatea sistemului

„Adevărul” — tot „Adevărul”! — divulgă pe un magistrat din Basarabia care ar fi luat 40 mii lei mită pentru ca să dea, în cursul unor păcătoase de alegeri, 200 de voturi candidatului liberal. Și „Adevărul” cere sancțiuni.

Nu noi vom fi aceia cari să ne opunem la pedepsirea vinovaților, oricine ar fi ei. Dar de ce reclamă „Adevărul” sancțiuni pentru mituitul din Basarabia și asudă în flecare zi ca să aplece de orice pedeapsă pe profitorii contractului Skoda?

Aceasta e una.

A doua e imoralitatea pe care partidele au răspândit-o până și în rândurile magistraturii. Fiindcă e în afară de orice îndoială că judecătorul din Basarabia este o *victimă* a partidelor. Într'un regim în care imoralitatea electorală nu va mai fi practică, nu vor mai exista nici mituiți nici mituitori.

S. A.

Intre Comunism și Româanism

Am repetat în paginile *Lumii Noi* cât de nepotrivite și învechite sunt expresiile moștenite din veacul al XIX-lea de „stânga” și „dreapta”.

Pentru obișnuința de gândire a cititorului ele se cer totuși întrebunțate câte odată, chiar dacă asupra lor sunt de făcut importante rezerve.

Dacă prin „dreapta” se înțeleg partidele și mișcările cu caracter naționalist, care doresc întărirea țării prin ordine, solidaritate și disciplină, iar dacă prin „stânga” se înțeleg curentele cu nuanță mai curând internaționalistă, care se sprijină pe votul indistinct al maselor și pe un egalitarism dizolvant fără nici un țel de întărire internă și externă a națiunii noastre, atunci putem întrebunța cele două indicative cu un înțeles clar în cadrul țării noastre.

În acest înțeles trebuie să recunoaștem că astăzi în România forțele politice și ideologice se impart — categoric și extrem — în „stânga” și „dreapta”. *Centrul pe care l-ar constitui o burghezie liberală cu vagi nuanțe naționaliste este din ce în ce mai inexistent. În orice caz el este inexistent în sufletul și în preocupările tineretului nostru. Ceeace constituie cel mai sigur prognostic de apropiată dispariție.*

Forțe reale în țara aceasta sunt numai tineretul de dreapta, cel mai ales, mai numeros și mai românesc și — într'o oarecare măsură — tineretul de stânga care cuprinde un anumit număr de intelectuali.

În fața acestei desemnări a forțelor reale în luptă, guvernele țărănist și apoi liberal de doi ani încoace au avut o atitudine de hotărâtă vrăjmășie pentru dreapta și de suspectă îngăduință față de stânga. Rezultatul este recrudescența mișcărilor comuniste și privilegiul acordat acestora de a se manifesta într'o libertate înfinit mai mare decât mișcările de dreapta.

Această tendință începe însă să-și dea roade, — și pro-

greșele stângii ajung să îngrijoreze și pe cei care le-au provocat.

Guvernării trebuie însă să înțeleagă un lucru: *nu există putere reală cu adevărată capacitate ofensivă care să fie opusă cu succes valului de stânga, decât mișcarea de dreapta*. Centrul burghez, ideea burgheză, — chiar și atracția materială burgheză — și-au pierdut orice putere asupra elementelor tinere și combative ale țării.

Cei care mai vor încă salvarea lor trebuie să se uite bine împrejur și să vadă că acest centru burghez mai dăinuiește abia ca o mică insulă din ce în ce mai cotropită de valuri din ce în ce mai inundată de talazurile de dreapta și de stânga.

Ea nu mai oferă o rezistență în ea însăși. Singura alegere care-i mai rămâne este sau să se lase înghițită de marea comunistă sau să-și aducă murind tributul virtuților pe care le mai păstrează, în apele vii și generoase ale dreptei.

M. M.

Schimbarea la față

Cu prilejul unei recente comemorări a lui Ion I. C. Brătianu, „Adevărul” a publicat un articol despre fostul șef al partidului liberal, în care citim, între altele, următoarele:

„A fost o mare deosebire între ceea ce credea opinia publică românească despre personalitatea lui Ion I. C. Brătianu”.

Nu știm ce va fi crezut pe atunci opinia publică despre Ionel Brătianu. Știm însă că același „Adevăr” scria *în fiecare zi* că familia Brătianu și în special cei trei frați — „cei trei șobolani”, — sunt nenorocirea țării. Nu e exclus ca, indusă astfel în eroare, o parte din opinia publică să fi crezut despre Ionel Brătianu ceea ce credea „Adevărul”.

Cum se explică însă această schimbare la față a monitorului din str. Sărindar?

O vom arăta noi altădată.

P. B.

Congrese cooperative

De câțeva vreme asistăm la un duel între două partide politice pe tema cooperăției. Se pare că actualul guvern a făcut ca lupta pentru cucerirea puterii asupra cooperativeilor, să treacă net pe teren politic. În acest sens ultimile manifestări ne dovedesc până la evidență acest lucru.

O unitate cooperativă convoacă un congres la București, după toate regulile și cu toate formele. Pentru că conducătorii unității sunt din opoziție ministerul de Agricultură convoacă și el un congres la același dată și oră, dar într-o altă sală. Ziua vine, lupta începe și presa intră în funcție dând publicului cititor picante detalii asupra modului cum au decurs cele două adunări.

Dar lucrurile nu trebuie să rămână aci.

Această luptă, aceste spectacole ridicole la care se dedau.

cei chemați a prezida bunul mers al cooperăției aduc după sine discreditul și împiedecă rodnică activitate a sutelor de întreprinderi depe întinsul țării. Dacă se crede că acest timp, furat cu intenție criminală activității creatoare, nu va trebui plătit, se înșeală cei ce-l fură. *Va veni ziua când va trebui să se dea socoteală, căci nu merge la înfinit acest faj, de care nu s'a ocupat nimeni: fajul pe care îl fac luptele politice în timpul destinat muncii creatoare.* Paguba este a celor mulți care așteaptă o zi mai bună și dacă nu vine păgușul o va cere prin orice mijloace.

N. B.

Sex-apell-ul d-lui Stern

Intr'o epocă în care Europa freamătă de război și în care conducătorii politici și sufletești ai popoarelor se străduiesc să pregătească moralicește națiile pentru ziua de mâine, la noi, în instituțiile noastre de cultură, se găsesc oameni cari vor să conferențeze despre sex-apell!

Noroc că tineretul studios — „cupiii”, cum îi numește în derădere scrutatorul, prea îndelung tolerat, al „Adevărului”, — au avut mai multă minte și mai multă înțelegere a vremurilor, ca cei din capul Fundației, și au alungat cu ouă cioarte pe conferențiar.

P. B.

Mișcări corporatiste și fasciste în Occident

Intr'o țară unde presa politicii de stânga, cu diferitele ei prelungiri, a înrodat și continuă să influențeze mediul intelectual și democratic, presa străină cu vădite tendințe antidemocratice nu putea găsi, firește, decât foarte reduse posibilități de răspândire. Pentru noi însă, care vedem în această presă un preludiv al viitorului și adevărata forță a prefacerilor de mâine, ziare ca „L'Assaut” din Belgia, et „Le Franciste” din Franța alcătuiesc un subiect de atenție cu deosebit interesant.

„L'Assaut” este, (aceasta pentru cine încă nu-l cunoaște) organul Național-Corporatismului belgian, înjghebat și organizat după ce s'a afirmat la noi, gruparea național-corporatistă condusă de d-l Mihail Manolescu. E o foaie îndrăznească, cu un hotărît accent revoluționar inspirat, în mare parte, de doctrina corporatistă și revoluționară italiană. Este cum însuși conducătorul ei, o afirmă, un apărător al tineretului.

„Noi socotim că tineretul are drept de întâietate în viitor și că el trebuie să-l pregătească; vechel politici corupte care a desorganizat într'atât epoca noastră, el are dreptul să strige: „Tu, veche politică putredă, ai fost nenorocirea noastră; în loc să ne aperi patrimoniul l'ai lăsat în stăpânirea străinilor; din pricina ta n'avem lucru și nu putem trăi din munca noastră; din pricina ta suntem apăsați de datorii formidabile”.

Strigătul e, după cum se vede, extrem de hotărît. Dacă la această mărturisire de credință adăogăm că, depășind problemele economice, organul acestei grupări se apleacă asupra pro-

biemelor spirituale ale timpului fără a nesocoti însăși problema antisemită, ne vom da și mai bine seama de spiritul reacționar care a început să turbure, într'o Belgie unde liberalismul democratic se destramă, seninătatea ultrademocratică a celeace este încă amintirea Revoluției franceze.

„Le Franciste“ (jurnal oficial al fascismului francez denumit „francism“), se inspiră deasemenea din marea Revoluție modernă afirmată de Mussolini. Cu adaptări, bineînțeles, la probleme pur franceze, cu modificări parțiale filtrate prin spiritul și sufletul francez, dar tot ca cel italian hotărât în a preface nu numai politica dar însăși sufletul și voința Franței. Astfel pornind de la asasinatul de la Marsilia și înfierând prin el nu numai lașitatea teroristă dar însăși decăderea naționalismului francez, generositătea împinsă până la renunțare și nepăsarea împinsă până la adormire, șeful franciștilor, Marcel Bucard lansează un apel pentru refacerea patriei.

„A reface Patria este a oțeli sufletul francez, a repuna pe fiecare la postul său, pe muncitor la locul cinstei și pe cel leninș isgonit la ușă. Aceasta e misiunea francismului“. Iar mai departe: „Intenția noastră, nu e de a ne lăsa să pierim ci de a lustru pe alții, pe cei fără conștiință, pe necinstiții și pe trădătorii care sugrumă Patria“.

Mai clar nu se poate. Mai ales într'o țară în care libertatea și generozitatea deveniseră o intransigentă lege de viață.

L. N.

Revendicările

Partidul național-tărănist revendică puterea, imediat după scandența guvernării liberale, pentru mai multe motive printre cari cel mai serios pare a fi numărul de voturi obținut pe țară, atât la alegerile generale cât și la alegerile comunale și județene.

Să examinăm puțin motivul acesta pe care național-tărăniștii își formulează pretențiile.

Mai întâi vom declara naivi pe toți acei ce încearcă să pună o bază serioasă pe cadoul oferit de urnele lui 20 Decembrie 1933. În Decembrie 1933, ori cât s'ar afirma contrariul, alegerile au fost forțate, voturile, în majoritatea secțiilor, furate. Pe timpul campaniei trecute s'a deslănțuit o întreagă prigoană împotriva tuturor opoziționiștilor. Au fost cruțați însă reprezentanții partidului național-tărănist, cari, în libertate, au putut să-și facă propaganda lor. Acesta e adevărul.

Să nu se facă însă nici greșala de a se pune bază pe alegerile comunale. În comunele rurale, alegerile se fac nu după convingeri și idei, ci după cum e și candidatul. Dacă un candidat pune la dispoziția alegătorilor o cantitate de vin și țuică mai mare decât altul, el este asigurat de reușită.

Alegerile județene s'au făcut în libertate. S'a votat în pace. Rezultatul s'a văzut. De exemplu, la Orhei, opoziția a luat 21 mandate, pe când guvernul 9. Nu trebuie de luat ca literă de scriptură însă nici acest rezultat. Comparând numărul votanților înscrși cu numărul alegătorilor prezenți la urnă, vedem că

au votat cca 25% din alegători. Cei alți 75% din alegători n'au venit la vot. Ei simt nevoia de ceva nou. Cunosc vechea și banala poveste și s'au săturat de ea.

E. B.

Corporatismul belgian

Dăm mai jos câteva puncte din programul Național-corporatismului belgian (NACO) despre care vorbim în altă parte.

1. Libertatea muncii care să permită belgianului să-și câștige onest viața.

2. Dreptul de preferință pentru belgieni asupra străinilor, pentru obținerea lucrului. Expulzarea străinilor a căror activitate este vătămătoare. Statut de reciprocitate și reglementarea așezării străinilor. Reglementarea naturalizărilor.

3. Funcțiile de responsabilitate rezervate belgienilor de origine.

4. Protecție acordată capitalului de economie și de producție. Lupta contra capitalismului speculator. Controlul băncilor și al societăților anonime.

5. Lupta contra acumulării bogățiilor în mâinile câtorva privilegiați. Lupta contra trusturilor.

6. Respectul drepturilor sfinte ale fostului luptător. Urmărirea trădătorilor, profitorilor și cămătarilor.

7. *Instituirea regimului corporativ prin crearea camerelor profesionale legislative. DESFIINȚARE PARTIDELOR POLITICE.*

8. Oprirea cu desăvârșire a luptelor de clasă. Desființarea marxismului.

9. *Suprimare campaniilor electorale. Instituirea sufragiului social.*

10. Organizarea unui statut special al evreilor, cu scopul de a salva patrimoniul național.

11. Inscăunarea unei politici *independente și strict naționale* pentru afacerile streine. Suprimarea delegațiunilor la conferințele politice internaționale. Politică de reducerea orelor de lucru, prin înțelegeri internaționale.

L. N.

Corporatismul lui Roosevelt

Acum câteva luni a apărut în editura Treves (Milano) un volum al Președintelui U. S. A. Franklin Roosevelt, reprezentând o sinteză a activității sale în domeniile economice și politice ale republicii.

Această activitate se poate rezuma în trei părți.

1) A elimina prin măsurile drastice privilegiile speciale avute de un număr restrâns, dar foarte puternic, de indivizi, atât față de instituțiile de credit cât și față de guvern.

2) Război contra delinvenților și reabilitarea valorilor morale.

3) O numeroasă serie de măsuri în vederea unui perfect

control și a unui program precis pentru toată economia națională americană. Aplicarea măsurilor de constrângere de către N. R. A. *măsurii complete în contrast cu principiile oricărui liberalism și expansiunea ideii dogmatice engleze „de a nu cauza un rău vecinului”, duce natural la o economie programatică fără ca nimeni să poată acuza guvernul de atentat la libertatea individuală. Se vrea salvarea aparențelor democratice, dar ceea ce contează este realitatea care este complet orientată către corporatism. Această frică de cuvinte constituie punctul slab al unei opere atât de reale.*

Este complet greșit de a defini măsurile adoptate de către Roosevelt cu formula „control guvernativ asupra agriculturii, asupra industriei, asupra comunicațiilor”. *E vorba mai mult de o formă de asociație între guvern și suszisele activități, o formă de asociație care nu dă guvernului dreptul de a participa la interese, ci numai datoria de a inspira o schemă de lucru și de a controla aplicarea ei. În plus se afirmă că guvernul are dreptul de a elabora un program de producție.*

Față cu aceste puncte se pune întrebarea: *unde mai sunt principiile liberalismului economic?*

Este de remarcat că toate aceste principii ale unei economii organizate se îndeplinesc fără nici o schimbare fundamentală a metodei republicane. S'a conservat intactă credința instituțiilor politice tradiționale *fără a se vedea cât e de periculos să încredințezi vechiului sistem politic și demagogiei electorale aplicarea nollor formule economico-sociale.*

T. T.

Și Franța, în fine...

O știre laconică, — așa cum „anumita presă” transmite de obicei evenimentele mari, — înregistra acum câteva zile evenimentul că, în Franța, Confederația generală a funcționarilor a criticat într'un mare congres regimul libertăților și actuala structură a Statului, ca nepotrivite cerințelor vremii și, în moțiunea votată, a cerut un sistem de „economie dirijată, trecând puterile publice asupra colectivității”.

La o cetire fugară, prima impresie, superficială, nu-ți desvăluie sensul adânc al transformării de opinii.

Când, după regimul dela 1789, marea masă a funcționarilor din Franța, — cari reprezintă în genere un strat apreciabil de intelectuali, deci oameni cu o cultură care le îngăduie să se ridice deasupra măruntelor interese de fiecare zi, — a ajuns să se ridice împotriva regimului de libertăți iresponsabile și anarhice, faptul depășește cotidianul și ia proporțiile unui eveniment.

Ce propune Confederația funcționarilor din Franța? Întâiu: *economie dirijată*. Chiar dacă formula nu este cea mai fericită, întrucât economia „dirijată”, deci dictatorială și oarecum unilaterală, nu a putut încă să câștige adeziunea în toate țările, și deși este adoptată sub influența partidului socialist (care, se știe, propagă insistent formule economiei dirijate după planuri adoptate chiar la congresele internaționale, și așa

cum am aflat la trecuta conferință a d-lui Jouhaux, secretar general, un palid și nepotrivit reprezentant al socialismului francez), însemnează pentru nolle tendințe un epocal pas înainte făcut în spiritul public francez.

Atunci când citești propunerea: „*trecerea puterii de conducere asupra colectivității*”, ai surpriza unei contradicții esențiale. Tocmai Franța „*democratică* vrea trecerea puterilor asupra colectivităților”?

Și, mai ales, cum se împacă aceasta cu formula de „*economie dirijată*”?

În realitate, formula mișunii (reprezentând poate o scăpare a spiritului dominat al funcționarilor de influență socialistă) vrea să indice împotrivirea ei la regimul de libertăți necontrolate și azeziunea la un sistem de *organizare* care să facă *efectivă* participarea colectivității la conducere.

Fără să se fi supus direct, dar, în spiritul Confederației generale a funcționarilor din Franța, această participare *efectivă și responsabilă* nu o poate realiza decât acel sistem unic (vădit sau...) care câștigă toate Statele: *sistemul corporativ*.

CHR. P.

Raziile

Cu ocazia deschiderii Corpurilor Legiuitoare, din toamna aceasta s'a întreprins o raziie generală pe cuprinsul întregii țări, de către Ministerul de Interne și Siguranța generală a Statului, pentru capturarea tuturor suspecților.

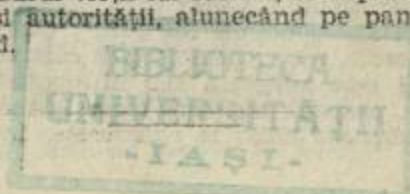
Concomitent cu această raziie generală, d. revizor școlar al jud. Orhei, Gavril Vașcanu, a întreprins o raziie parțială în cuprinsul județului.

D-sa merge cu mașina Revizoratului școlar pe la fiecare învățător ce este înscris ca membru în Liga național-corporalistă, pentru a-l cerceta, a-l lua o declarație, și pentru ca de prima dată să-l tragă un avertisment confidențial.

Ne miră atitudinea d-lui revizor școlar al jud. Orhei. Întrebat de mine asupra motivului ce-l determină să cerceteze pe învățătorii membri ai Ligii, mi-a spus: „Sunt informat că membrii corpului didactic care sunt și membrii Ligii național-corporatiste, se ocupă mai mult de politică decât de școală; cu ocazia ședințelor cercurilor culturale, denaturează debaterile în discuții politice”. (D-l revizor crede, poate că învățătorii liberali nu se ocupă de politică).

Nu știu în ce măsură spusele d-lui revizor corespund adevărului, fapt însă este că d-sa, ca șef al învățământului primar din județul Odheiu, atunci când se dedă la cercetarea unor chestiuni de alt ordin decât școlar, și cari privesc activitatea privată a fiecărui om în cadrul vieții lui sociale, se deplasează de pe poziția prestigiului și autorității, alunecând pe panta intereselor meschine de partid.

E. B.

SITUAȚIA SUMARA

ACTIV

1934

Stoc :	1 Decembrie		24 Noem.
Aur { in țară	8.600.446.674		
{ in străinătate	1.641.655.025	10.242.698.699	10.235.208.439
Devize		87.936.460	87.001.245
Stoc total		10.330.635.159	10.322.209.684
Alte devize		10.502.696	14.287.120
Monetă divizionară		280.783.455	274.825.385
Portofoliu comercial		5.857.565.060	5.885.728.572
Avansuri pe titluri și metale prețioase :			
Simple	643.271.237		
In cont curent	192.430.815	835.711.052	829.586.927
Datoria Statului		3.668.268.883	3.668.268.883
Avansuri temporare Tezaurului		2.000.000.000	2.000.000.000
Titluri și participațiuni :			
Titlurile capitalului social	141.546.376		
" fondului de rezervă	44.379.335		
" rezervelor pentru i-			
mobile și mobilier	204.186.220		
Participație la capitalul Băncii			
Reglem. Internaționale	80.645.161		
Participație la capitalul Cre-			
ditului Industrial (Capital			
subscris lei 150.000.000	68.925.000		
Titlurile Fondurilor de pensii			
și asistență pentru personal		539.682.092	534.373.120
Imobile		139.832.663	139.832.663
Mobilier și mașini de imprimărie		562.601.617	562.594.613
Cheltuieli de administrație		129.399.855	129.331.319
Activ corespunzător unor angajamente pe		173.296.970	153.043.291
termen		132.236.073	132.236.173
Conturi diverse		3.134.140.284	7.987.840.335
Portofoliu agricol și urban		3.195.010.068	3.251.116.417
Provizțiuni speciale de devize		2.237.949.491	2.238.834.706
Aur la Moscova		—	—
		38.277.815.327	38.126.239.118
24 Noembrie			
3.616.963.557	Efecte și avansuri		
	gerate de Bancă p.		
	Stat.	3.607.965.351	
	Disponibilul Direc-		
	ției Generale a Dru-		
	murilor la Soc. An.		
592.962.227	Svede Luxemburg	582.962.227	

PASIV

Capital social	600.000.000	600.000.000
Fond de rezervă	477.890.537	477.724.380
Rezerve pentru imobile și mobilier	506.936.365	506.931.976
Fonduri de pensii și asistență p. personal	140.799.202	142.148.531

1 9 3 4

	1 Decembrie	24 Noem.
Angajamente la vedere :		
Bilete de Bancă în circulație	21.319.917.375	21.579.406.390
<u>24 Noembrie</u> Conturi curente și depozite la vedere:		
293.783.094 a) Ministerul finanțelor	319.423.508	
598.819.896 b) Serviciile publice, Casa Autonomă	642.278.223	
270.651.830 c) Imprumut 7% 1929	269.054.974	
221.595.264 d) Imprumut 7½% 1931	217.634.585	
4.446.129.348 e) Conturi curente	4.620.601.183	
1.599.758.426 f) Alte exigibilități la vedere	1.621.381.637	
	7.690.374.110	7.430.737.858
Angajamente la termen	3.523.721.629	3.634.146.223
Dobânzi și beneficii diverse	180.228.986	171.899.965
Conturi diverse	3.837.148.123	3.661.243.815
	38.277.015.327	38.124.239.118
<u>24 Noembrie</u> Ministerul Finanțelor, ct. efecte și avansuri gerate de Bancă	3.607.055.351	
<u>592.962.227</u> Direcția Generală a Drumurilor ct. lei la Soc. Anon. Svede, Luxemburg	582.962.227	
Totalul angajamentelor la vedere	29.010.291.405	29.010.144.240
Raportul între stocul de aur și angajamente	35,31 %	35,28 %
Raportul între stocul total și angajamente	35,61 %	35,58 %

Taxa: {Scout 6%
{Dobânda 7%

BOULASHI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ACQUISITION / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- 9 APR. 1935

BOLU HASIL / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY